MİNBERDEN ÖĞÜTLER

- II -

DİB YAYINLARI

بسم الله الرحمن الرحيم

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI YAYINLARI - 1253

MESLEKİ ESERLER - 120

Yayın Yönetmeni : Dr. Yüksel SALMAN
Yayın Koordinatörü : Yunus AKKAYA

Tashih : Mustafa KAYA

Grafik & Tasarım : İsa YÜCEL

Baskı : Semih Ofset
: (0312) 341 40 75

Eser İnceleme Komisyonu Kararı : 04.05.2016/02

Sertifika No : 12930
: ISBN 978-975-19-6567-7
: 2016-06-Y-0003-1253

2. Baskı, Ankara • 2016

İletişim:
© Diyanet İşleri Başkanlığı
Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü
Basılı Yayınlar Daire Başkanlığı
Tel.: (0312) 295 72 93-94
Faks: (0312) 284 72 88
e-posta: diniyayinlar@diyanet.gov.tr
Dağıtım ve Satış:
Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü
Tel: (0312) 295 71 53 - 295 71 56
Fax: (0312) 285 18 54
e-posta: dosim@diyanet.gov.tr

MİNBERDEN ÖĞÜTLER

- II -

DİB YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

TAKDİM 9
1. İMAN 11
2. İMANIN ŞUBELERİ 14
3. İMAN VE İSTİKAMET ÜZERE OLMAK 17
4. SADIK İMAN, SAMİMİ NİYET, SALİH AMEL 20
5. İMAN, ÖZGÜRLÜK VE BAĞIMLILIK 23
6. İMANI HAYAT KILABİLMEK 26
7. ALLAH'IN SON DİNİ İSLAM 29
8. PEYGAMBERLER, İNSANLIĞIN YOLUNU AYDINLATAN REHBERLERDİR 32
9. ALLAH'IN KUTLU ELÇİLERİNE SAYGI 35
10. PEYGAMBERE İMAN OLMADAN ALLAH'A İMAN OLMAZ 38
11. ÖLÜM VE ÖTESİ 41
12. AHİRET: HESAP VERME BİLİNCİ 44
13. KALB-İ SELİM - I 46
14. KALB-İ SELİM - II 49
15. KALB-İ SELİM - III 52
16. BEDEN ÜLKESİNİN SULTANI: KALP 55
17. EZAN: ÖZGÜRLÜĞÜN GÜR SEDASI 58
18. DAVET HEPİMİZE, HEP BİRLİKTE CAMİYE! 61
19. BİR TEKELLÜF DEĞİL, NİMET OLARAK NAMAZ 64
20. NAMAZ DİRİLİŞTİR 67
21. RAMAZAN VE ORUÇ 70
22. "BEN ORUÇLUYUM" DİYEBİLMEK 72
23. HAC: KALBE YOLCULUK 74
24. HAC YOLCULUĞUNDAN HAK YOLCULUĞUNA 77
25. KURBANLARIMIZLA PEKİŞSİN KARDEŞLİĞİMİZ 80
26. KURBAN ALLAH'A YAKIN OLMAK İÇİNDİR 83
27. KURBANLARIMIZ KARDEŞLİK İÇİN! 86
28. YARATAN RABBİNİN ADIYLA OKU! 89
29. YAZ KUR'AN KURSLARI 92
30. CAMİYE KOŞALIM, KUR'AN'LA BULUŞALIM 94
31. KUR'AN AYINDA KUR'AN'LA BULUŞALIM! 97

32. ZİKİR: KALPLERE HAYAT VEREN İKSİR 100
33. DUA, İBADETİN ÖZÜDÜR 103
34. KALBİN CİLASI: TÖVBE VE İSTİĞFAR 107
35. ŞÜKÜR NİMETLERİ ARTIRIR 110
36. KİMSE KİMSESİZ KALMASIN, BU RAMAZAN VE HER ZAMAN! 113
37. KİMSESİZLERİN KİMSESİ OLABİLMEK 116
38. MAZLUMLARIN ÜMİDİ OLABİLMEK 119
39. İNSANI İYİLİK YAŞATIR 122
40. VAKİT İYİLİK VAKTİ: BU RAMAZAN VE HER ZAMAN 125
41. HAYIR HAZİNELER DOLUSUDUR 128
42. İMANIN TEZAHÜRÜ: FEDAKÂRLIK VE İSÂR 131
43. DÜNYADA YOLCU OLABİLMEK! 134
44. İMTİHAN DÜNYASI 137
45. ALLAH, AŞIRI GİDENLERİ SEVMEZ 140
46. DÜNYA-AHİRET DENGESİ 143
47. HELAL KAZANÇ HELAL LOKMA - I 146
48. HELAL KAZANÇ HELAL LOKMA - II 149
49. DİN SAMİMİYETTİR 152
50. KULLUK SINAVIMIZ: İHLAS VE SAMİMİYET 155
51. KULLUĞUN ÖZÜ: İHSAN 158
52. BOŞ ŞEYLERİ TERK EDEREK HAYATI ANLAMLI KILMAK 161
53. HAKİKİ SEVGİ: ALLAH'I SEVMEK, ALLAH İÇİN SEVMEK 164
54. HAYÂ HAYATTIR! 167
55. İSLAMÎ BİR DEĞERİMİZ: EDEB 170
56. ERDEMLİ BİR DURUŞ: SADAKAT 172
57. DOĞRULUK VE SADAKA 175
58. DİLİN ESİRİ OLMAYALIM! 178
59. SEVGİ VE BARIŞ DİLİ: SELAM 181
60. MERHAMET İKSİRİNİ YUDUMLAYABİLMEK 183
61. AFFETMEK 186
62. MUSİBETLER KARŞISINDA SABIR, MÜMİNCE BİR TAVIRDIR 189
63. ALLAH'IN SEVMEDİĞİ DAVRANIŞ: İSRAF 192
64. KUL VE KAMU HAKKI 195
65. İŞ VE TİCARET AHLAKI-AHİLİK 198
66. BİLGİ AHLAKI 201
67. ZAMAN BİLİNCİ 204
68. "DÜN" EYLEDİĞİMİZ GÜNLER… 207
69. ÖMÜR SERMAYESİ TÜKENİRKEN… 210
70. PAHA BİÇİLMEZ SERMAYE: ÖMÜR 213
71. HER İNSAN ALLAH'IN BİR AYETİDİR! 216
72. İNSAN: AKILLI VE SORUMLU VARLIK 219
73. HÜRRİYET VE MESULİYET 222

74. MÜKERREM BİR VARLIK OLARAK İNSAN 225
75. PEYGAMBERİMİZ VE İNSAN ONURU 228
76. İNSAN KALABİLMEK 231
77. TEKBİR: ALLAHU EKBER 233
78. MAZLUMUN AHI, TİTRETİR ARŞ-I RAHMAN'I 236
79. İNSANIN KATLİ, İNSANLIĞIN KATLİDİR 239
80. HER CAN KUTSAL VE DOKUNULMAZDIR! 242
81. KADINA EL KALKMAZ! 245
82. BİR KUL OLARAK KADIN 248
83. EŞİMİZ, EVLADIMIZ, ANNEMİZ: KADIN 250
84. CANA CAN OLMAK: AİLE 253
85. ARŞIN GÖLGESİNDEKİ GENÇLİK 256
86. SOKAĞIN YETİMLERİ: ÇOCUKLARIMIZ 259
87. CENNET KAPILARININ ANAHTARI: YETİMLER 262
88. YETER Kİ GÖNÜLLER ENGELLİ OLMASIN 265
89. KARDEŞLİK ÇAĞRISI 268
90. KARDEŞLİK AHLAKI VE HUKUKU 271
91. BİZ KARDEŞİZ 274
92. MÜMİNLER KARDEŞTİRLER 277
93. MÜMİNLER TEK BİR VÜCUT GİBİDİR 279
94. MÜMİNLER TEK VÜCUT GİBİDİR 282
95. TEVHİD İLE GELEN VAHDET 285
96. BİRLİK VE BERABERLİĞİMİZİN HARCI: KARDEŞLİĞİMİZ 288
97. NASIL BİR KARDEŞLİK? 291
98. KARDEŞLİĞİ KÖRELTEN AFETLER: TECESSÜS, SU-İ ZAN 294
99. İSLAM, IRKÇILIĞIN HER TÜRLÜSÜNÜ REDDEDER 297
100. GÜN BİRLİK VE DİRLİK GÜNÜDÜR! 300
101. BİRLİĞİMİZİ, BERABERLİĞİMİZİ, KARDEŞLİĞİMİZİ MUHAFAZA EDELİM! 303
102. HZ. PEYGAMBER VE BİRLİKTE YAŞAMA AHLAKI 306
103. DÜNYA BİZE, BİZ BİRBİRİMİZE EMANETİZ! 309
104. KÜRESEL TERÖRÜN HEDEF ALDIĞI DİN: İSLAM 312
105. MESCİD-İ AKSÂ KAN AĞLIYOR 315
106. AZÎZ ŞEHİTLERİMİZE 318
107. ŞEHİTLİK VE ÇANAKKALE 320
108. ÇANAKKALE ŞEHİTLERİNE 322
109. ZAFERLER ALLAH'TANDIR 325
110. ZAFERLER ALLAH'TANDIR 328
111. MEDENİYET YOLCULUĞU: HİCRET 331
112. RAHMET'İN HİCRETİ 333
113. HİCRET: FITRATA YAPILAN YOLCULUK 335
114. KERBELA'YI ANLAMAK 338
115. MUHARREM AYI VE KERBELA 340

116. ORTAK HÜZÜN VE İBRET AYI: MUHARREM 343
117. KERBELA'YI DOĞRU ANLAMAK 346
118. MEVLİD-İ NEBİ 349
119. MEVLİD-İ NEBİ 352
120. KUTLU DOĞUM 355
121. MEVLİD: RAHMET ELÇİSİNİN DÜNYAYI TEŞRİFİ 358
122. RAHMET VE MERHAMET YÜKLÜ ADALET PEYGAMBERİ 361
123. TÖVBE VE İSTİĞFAR MEVSİMİ ÜÇ AYLAR 364
124. MANEVİ COŞKUNUN ZİRVESİ: ÜÇ AYLAR 367
125. MİRAÇ KANDİLİ 370
126. MİRAÇ KANDİLİ 373
127. BERATA YOL ARAMAK 376
128. BERATA ULAŞABİLMEK 379
129. TÖVBEMİZ BERATIMIZ OLSUN 382
130. RAMAZANA VEDA VE KADİR GECESİ 385
131. KADİR GECESİ, KADİR BİLENLER İÇİNDİR 388
132. RAMAZAN MUHASEBESİ 391
133. RAMAZAN MEKTEBİNİN ÖĞRETTİKLERİ 394
134. RAMAZAN BAYRAMI 397
135. RAMAZAN BAYRAMI 399
136. RAMAZAN BAYRAMI 402
137. RAMAZAN BAYRAMI 405
138. KURBAN BAYRAMI 408
139. KURBAN BAYRAMI 411
140. KURBAN BAYRAMI 414
141. KURBAN BAYRAMI 417

TAKDİM

بسم الله الرحمن الرحيم

Hutbe; yüce dinimiz İslam'ın, Kerim Kitabımız Kur'an'ın rahmet yüklü mesajlarının, Peygamberimiz (s.a.s.)'in eşsiz örneklik ve rehberliğinin müminlere ulaştırılmasında önemli yer tutan dini bir geleneğimizdir. Hutbe, bir yönüyle yüzlerce yıllık nice tefekkür, tezekkür ve ilmin ürünü olan kadim geleneğimizin/medeniyetimizin güne aktarılmasını, bir yönüyle de toplumun bugünü ve yarınlarına dair perspektifin takdimini ihtiva eder. Bütün bunlara ilaveten hutbe, cuma ve bayram namazlarında yerine getirilen vazgeçilmez bir dini etkinliktir, bir ibadettir.

Hutbe ve hutbe hizmetleri, Diyanet İşleri Başkanlığının toplumu din konusunda aydınlatma misyonunun en önemli araçlarından biridir. Zira hutbe, cemaatin tamamının hazır bulunduğu, dikkatle takip edilen ve dinleyenler üzerinde önemli izler bırakabilecek bir etkinliktir. Bu etkinliğe ülkemizde her cuma yaklaşık yirmi milyon insanın katıldığı tahmin edilmektedir. Bu sayı, bayram hutbelerinde daha da artmaktadır. Bu yüzden Başkanlığımız, söz konusu hizmetlerin etkinlik ve verimliliğini artırmaya yönelik geçmişten günümüze önemli çalışmalar gerçekleştirmiştir.

Kuşkusuz bu çalışmalar arasında en başta zikredilmesi gerekenler, bugüne değin yayınlanmış olan hutbe kitaplarıdır. Bu bağlamda, Başkanlığımızca ilk hutbe kitabı 1927 yılında yayınlanan ve 51 hutbeyi içeren ***Türkçe Hutbe*** isimli eserdir. Daha sonra, 1936-37 yıllarında Üçüncü Diyanet İşleri Başkanı Merhum Ahmed Hamdi Akseki tarafından kaleme alınan, iki ciltten ve toplamda 151 hutbeden oluşan ***Yeni Hutbelerim*** isimli kitap yayınlanmıştır. 1956 yılında yayınlanan ***Hacı Bayram Minberinden Hutbelerim***, 1960'ta yayınlanan ***Hutbe Mecmuası***, 1973 ve 1981 yıllarında yayınlanan ***Hutbeler***, 2008 yılında yayınlanan ***Minberden Öğütler*** isimli kitaplar, Başkanlığımızın diğer hutbe kitaplarıdır.

Elinizde bulunan ***Minberden Öğütler -II-*** isimli bu eser, 2011-2015 yılları arasında Başkanlığımızca hazırlanan ve ülkemiz genelindeki camilerde okunan 141 adet hutbeyi ihtiva etmektedir. Bu hutbelerin en önemli özellikleri olarak şu hususlar sayılabilir: Kur'an ve Sünnet referanslı dini bilgiyi dinleyecinin/okuyucunun zihninde ve gönlünde kalıcı izler bırakacak şekilde özlü

olarak sunması; konuları, günümüz insanının anlayabileceği şekilde güncel bir dille, hikmetli bir üslupla ve gündelik hayata dair kesitlere yer vererek ele alması; bu bağlamda, duygu boyutunu göz önünde bulundurarak "gönül" diline, kuşatıcı olması gerektiğinden hareketle "biz" diline sahip olması; yeri geldiğinde özelde biz Müslümanları, genelde ise bütün insanlığı bir özeleştiriye davet etmesi; başta İslam dünyası olmak üzere insanlığın içinde bulunduğu problemlere değinmesi ve bunlara dair çözüm önerileri dile getirmesi…

Kitapta yer alan hutbeler, öncelikle iman konusundan başlamak üzere ibadet, ahlak ve diğer konulardaki hutbeler şeklinde sistematik olarak sıralanmıştır. Ayrıca, her bir hutbenin tarihi, dipnotta belirtilmiştir.

Bu duygu ve düşüncelerden hareketle, eserin başta din görevlilerimiz olmak üzere siz değerli okuyucularımız için faydalı ve hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Hak'tan niyaz ederiz. Kitaptaki hutbelerin hazırlanmasında, sunumunda ve bu eserin meydana getirilmesinde emeği geçenlere şükranlarımızı sunarız.

DİN HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İMAN*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللّٰهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلٰٓئِكَةُ اَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَاَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِى كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ بِهِنَّ حَلَاوَةَ الْإِيمَانِ مَنْ كَانَ اللّٰهُ وَرَسُولُهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا وَأَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لَا يُحِبُّهُ إِلَّا لِلّٰهِ وَأَنْ يَكْرَهَ أَنْ يَعُودَ فِى الْكُفْرِ بَعْدَ أَنْ أَنْقَذَهُ اللّٰهُ مِنْهُ كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُقْذَفَ فِى النَّارِ»

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Şüphesiz 'Rabbimiz Allah'tır' deyip de, sonra dosdoğru olanlar var ya, onların üzerine akın akın melekler iner ve derler ki: 'Korkmayın, üzülmeyin, size (dünyada iken) vaat edilmekte olan cennetle sevinin!'"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Şu üç özellik kimde bulunursa o kimse imanın tadını alır: Allah ve Rasûlünü her şeyden çok sevmek. Bir kimseyi yalnızca Allah rızası için sevmek. Allah kendisini iman ile şereflendirdikten sonra, ateşe atılmaktan kaçınırcasına, küfre dönmekten kaçınmak."[2]

Aziz Kardeşlerim!

İman, Allah'ın varlık ve birliğini, O'nun sevgili elçisi Muhammed Mustafa (s.a.s.)'in peygamberliğini ve o Rahmet Peygamberinin Allah'tan getirdiği hakikatleri kalp ile tasdik, dil ile ikrar etmektir. İman, insanın iç dünyasında doğuştan sahip olduğu temizlik ve berraklığın, tüm hayatını kuşatması ve gönlünü Yaratıcısına tarifi imkânsız bir sevgiyle bağlamasıdır. Allah'a olan bu sevgi ve bağlılık, kişiyi fikir buhranlarından, niyet bozukluklarından, buna-

* 13.02.2015 tarihli hutbedir.

1 Fussılet, 41/30.

2 Müslim, Îmân, 67.

lımlardan, açmazlardan, dengesizliklerden kurtarır. Bu ulvi duygu sayesinde insan, basit dünya hesaplarının dışına çıkar; hem bu dünya hem de ebedi âlem için büyük gayelerin, engin düşüncelerin insanı hâline gelir.

Kardeşlerim!

İmanın temelinde büyük bir muhabbet ve sevda yatar. Rabbimizin rızasına giden yolda birçok çile ve sıkıntılarla karşılaşabiliriz. Ancak müminler olarak, durum her ne olursa olsun bunların Yüce Mevlamız tarafından sadakat ve sabrımızın sınandığı birer imtihan olduğunu gönülden kabul ederiz. Hiçbir zaman endişeye düşmez, asla ümitsizliğe kapılmayız. "**Lütfun da hoş kahrın da hoş**" ifadesinde anlamını bulan bir teslimiyet gösteririz. "**Secde et ve Rabbine yaklaş!**"[3] ayetinin emri gereği, Rabbimize daha bir gönülden secde ve dua ederiz. Rabbimizin Kerim Kitabımızdaki emir ve yasaklarına itaati en büyük sorumluluk biliriz. İşte bu bilinç, bizlerde her daim var olduğu sürece bizi kulluğun, teslimiyetin ve sadakatin zirvesine çıkaracaktır.

Kardeşlerim!

İman, kötülüklere, şerlere karşı bir kilit; hayra, güzelliklere açılan bir penceredir. O pencereden bakıldığında ahlak, adalet, şefkat, merhamet, hakkaniyet, saygı ve sevgi görülür.

Sadık bir iman ile konuşma hikmete, sükût tefekküre, çalışma ibadete, bakış ferasete dönüşür. Hayat, nezaket, nezafet ve zarafetle yaşanır. Dostluklar vefalı, arkadaşlıklar beklentisiz ve samimiyet yüklü olur. Yüzlerden tatlı tebessümler yayılır. Dertler paylaşılır; muhtaçların, çaresizlerin derdine çare olunur. Sevinçler ortaklaşa yaşanır. Küçükler sevgi, büyükler saygı görür.

Sadık bir iman ile nefisler terbiye ve tezkiye edilir, tertemiz olur. Aileler huzur ve mutluluk yuvasına dönüşür. Çocuklar, şefkatle büyürler. Gençler, güvenle geleceğe bakar, neşeyi imanda bulurlar. Herkes birbirinin hak ve hukukuna riayeti imanî ve insanî bir sorumluluk olarak kabul eder.

Kâmil bir iman ile sevgiler de yergiler de övgüler de hep Allah için olur. İnsanlar birbirlerini Allah için severler. Allah için affederler. Allah için yardımlaşırlar. Allah için paylaşırlar. Allah için fedakârlıkta bulunurlar.

Kardeşlerim!

Biz müminlere düşen işte böylesi bir iman, anlayış ve teslimiyeti gönlümüzün derinliklerine yerleştirmektir. Allah'a tam bir sevgi ve bağlılık gösterebilmektir. Her daim düşüncelerimizi daha halis, ibadet ve taatlerimizi daha istikrarlı, tutum ve davranışlarımızı örnek hâle getirebilmektir. Kulluk ve ahlakımızı daha da güzelleştirebilmektir.

3 Alak, 96/19.

Unutmayalım ki bu gayret bize Allah'ın sevgisini ve dostluğunu kazandıracaktır. Özümüzde, ailemizde, mahallemizde, işimizde topyekûn bütün bir toplumda huzur iklimini yaşatacaktır. Allah'a iman, teslimiyet ve kulluk yolundaki çabamız bizi canlı, dipdiri bir millet hâline getirecek, sağlam hisarlar gibi dimdik ayakta tutacaktır.

Hutbemi Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in bu meyanda yaptığı bir dua ile sonlandırmak istiyorum:

"Allah'ım! Bize imanı sevdir, kalplerimizi imanla süsle! Bize küfrü, itaatsizliği ve isyanı sevdirme, kerih göster! Bizi doğru yolda olanlardan eyle!"[4]

4 İbn Hanbel, III, 424.

İMANIN ŞUBELERİ*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلَّذِينَ اٰمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُٓوا اِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ اُولٰٓئِكَ لَهُمُ الْاَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

الْإِيمَانُ بِضْعٌ وَسَبْعُونَ شُعْبَةً، فَأَفْضَلُهَا قَوْلُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ، وَأَدْنَاهَا إِمَاطَةُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ، وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ.

Aziz kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Cenab-ı Hak şöyle buyuruyor: "İman edip de imanlarına zulüm karıştırmayanlar... İşte güven onların hakkıdır. Onlar, hidayet üzere olanlardır."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "İman, yetmiş küsur şubeye ayrılır. En üst derecesi 'La ilahe illallah' sözüdür. En alt derecesi ise yolda insanlara eziyet veren şeyleri kaldırıp atmaktır. Hayâ da imandan bir şubedir."[2]

Saygıdeğer Müminler!

İman, sadece dil ile kalp arasında biten bir akit değildir. İman, bütün bir varlığı yorumlayan en temel değerler manzumesidir. Bu değerler manzumesinin mihveri ise Allah inancıdır. Allah inancı ile başlayıp peygamber ve ahiret inancı ile tamamlanan "âmentü" dünyasında, insanın varlığı anlam kazanır. İnsan, yaratılışın, hayatın ve ölümün anlamını, ancak imanla bulur.

İman, bir bütün olarak Allah'ın varlığını kabul ederek yaşamak ve Rabbimizin, kendisiyle, insanlarla ve tabiatla ilişkilerimizi düzenleyen bütün emir ve yasaklarına uymaktır.

Kardeşlerim!

İmanı yalnızca gönüllere, ibadeti de sadece camilere tahsis ettiğimiz zaman din, fonksiyonunu kaybeder. Ve iman, artık mümine hayat veremez olur.

* 13.06.2014 tarihli hutbedir.

1 En'âm, 6/82.

2 Müslim, İmân, 157.

İslam'ın "âmentü" anlayışı, kişiye iman ile hayatı birbirinden ayırma hakkı tanımaz. İman, "inandım" demekle bedeli ödeniveren bir dil olayı yahut bir vicdan hadisesi değildir. İman, kalbe hayat vermezse, ibadetler şuursuz birer alışkanlığa dönüşür.

Kardeşlerim!

İman, mümini salih amel işlemeye sevk etmelidir. Gerçekte mümin, imanını hayata yansıtabilen kimsedir. Salih amel, imanın en büyük göstergesidir. Sadece dille "inandım" demek, imanın göstergesi olarak yeterli değildir. İmanın sosyal hayatta tezahürleri bulunmaktadır. İman, sosyal boyutunu kaybettiği zaman Müslümanlar, toplumsal dinamiklerini yitirmeye, dolayısıyla da çökmeye başlarlar. Hele hele kötülüklerle, günahlarla, imanlarına bir de zulüm karıştırırlarsa bu sefer güven toplumu olma vasfını yitirirler. Unutmayalım ki İslam'ın birey ve toplum üzerindeki ahlaki, sosyal ve kültürel yansıması ancak iman ve salih amelle gerçekleşir.

Aziz Kardeşlerim!

Hutbemin başında okuduğum hadis-i şerifte Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), imanın formülü olan kelime-i tevhit ile yani Allah inancı ile yolda insanlara eziyet veren herhangi bir şeyi kaldırıp atmayı birleştirmiştir. Ve her ikisini de imanın tarifi içinde zikretmiştir. İşte bu iki kutup arasında meydana gelebilecek her anlamlı iş, insanlığın yararına olan her davranış, aslında imandandır ve onun bir yansımasıdır. Buna göre; doğruluk, dürüstlük, emanete riayet etmek, ahde vefa göstermek, ya hayır konuşmak ya da susmak, komşuya iyilik etmek, misafire ikram etmek, iyilikten yana olmak ve kötülüğe karşı tavır almak gibi nice güzel hasletler, Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in dilinde, hep imanın gereği olarak zikredilmiştir.

Kardeşlerim!

İmanın ve tevhidin sosyal boyutunu Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), yolda insanlara eziyet veren şeyleri kaldırıp atmayı, iman kategorisi içinde değerlendirerek ifade etmiştir. Burada sadece fizikî anlamda yollarda, insanlara eziyet veren bir taşı yahut dikeni kaldırıp atmak değil; mecazî manada insanın hakka, hakikate, doğruya giden yoldaki engellerini kaldırmak da kastedilmiştir. Yol kesmenin en kötüsü, insanın Allah'a, Rasulüne, doğruya, güzele, hakka ve hakikate giden yolunu kesmektir. Yol açmanın en güzel çeşidi de insanın, doğruya giden yolunu açmak ve bu yoldaki engelleri kaldırmaktır. Hatta Peygamber Efendimiz (s.a.s.) bizlere bununla ilgili imanımızı ölçecek bir de ölçü ve kıstas vermiştir: "**Kendi nefsiniz için istediğiniz bir şeyi kardeşiniz için de istemedikçe gerçekten iman etmiş olmazsınız.**"[3]

3 Buhârî, İmân, 7.

Değerli Müminler!

Hadisin sonunda "Hayâ da imandan bir şubedir" denilerek özel bir vurgu yapılmıştır. Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in hadislerinde hayâ, basit bir utanma duygusu değildir. İnsandan çekinmek, toplumdan kaçmak hiç değildir. Hayâ, iyi işleri yapmaktan kaçmamak, kötü işleri yapmaktan çekinmektir. Peygamberimiz (s.a.s.) hayâyı, bir insanın hayatta oluşunun göstergesi olarak vasıflandırmıştır. Hayâsını kaybeden, hayatını yani diri, yaşayan bir insan olma özelliğini yitirmiştir. Evet, hayâ, hayattır. Nitekim Peygamberimiz (s.a.s.), bir hadis-i şerifte şöyle buyurur: "**Hayâ etmedikten sonra dilediğini yap.**"

Kardeşlerim!

Geliniz, hutbemizi Rahmet Elçisinin bir başka hadisi ile bitirelim. Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'e "İman nedir Ya Rasulallah?" diye sorarlar. O da, "**İman, seni dünyada mesut yaşatacak bir ahlak, Allah'ın haram kıldıklarından vazgeçirecek bir takva ve cahillerin cehaletinden uzak tutacak bir hilmdir yani vakur bir duruştur.**" buyurur.[4]

4 Taberânî, Mu'cemu'l-Evsat, hadis no. 5005.

İMAN VE İSTİKAMET ÜZERE OLMAK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللّٰهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ۝ اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَٓاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«قُلْ آمَنْتُ بِاللّٰهِ فَاسْتَقِمْ»

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**Rabbimiz Allah'tır" deyip de istikamet üzere dosdoğru yolda yürüyenler için ne bir korku vardır ne de onlar üzüntü çekeceklerdir. İşte onlar, cennet ehlidir. Amellerinin karşılığı olarak orada ebedî kalacaklardır.**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**Allah'a iman ettim de! Sonra da dosdoğru ol!**

Kardeşlerim!

Bu kutlu ifadeyi sahabeden Süfyan b. Abdullah es-Sakafi (r.a.) naklediyor. Diyor ki: "Ya Rasûlallah! Bana İslam hakkında öyle bir söz söyle ki, senden sonra bu konuda hiç kimseye bir şey sormayayım." Rasûlullah Efendimiz (s.a.s.) buna az, öz ama kapsamlı bir cümleyle şöyle cevap veriyor: "**Allah'a iman ettim de! Sonra da dosdoğru ol!**"[2]

Evet, kardeşlerim, Peygamber Efendimiz (s.a.s.), bu sözünde İslam'ı, kalbe ve hayata dair iki kavramla ifade ediyor: İman ve İstikamet… İman ettim diyerek dosdoğru yola çıkmak ve bu yoldan hiç sapmadan, savrulmadan cennetle, cemâlullahla müşerref olana kadar dosdoğru ilerlemek…

---

* 07.03.2014 tarihli hutbedir.

1 Ahkâf, 46/13-14.

2 Müslim, İmân, 62.

Aziz Kardeşlerim!

Her gün her namazın her rekatında okuduğumuz Fatiha suresinde, (إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ) "(Rabbimiz!) Ancak sana kulluk eder ve yalnız Senden yardım dileriz" diyerek tevhid inancımızı dile getiriyoruz. Sonra da (اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ) "Bize sırat-ı müstakimi göster, bizi dosdoğru yola ilet!" diye Rabbimize dua ve niyazda bulunuyoruz. Aynı surede sırat-ı müstakimin, dosdoğru yolun mahiyeti şöyle ifade edilir: (صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ) "Nimetine erdirdiklerinin yoluna ilet!" Ve son olarak da, (غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ) "Gazaba uğramışların yoluna da, doğrudan sapmışların yoluna da değil!" diyerek niyazımızı, yakarışımızı ifade ediyoruz.

Her gün okuduğumuz bu sureden öğrendiğimize göre sırat-ı müstakim, yeni bir yol değildir. Daha önce üzerinden gidilmiş, tecrübe edilmiş bir yoldur. Kimi o yolun hakkını vermiş nimete kavuşmuştur. Kimi o yoldan sapmış dalalete düşmüştür. Kimi de o yoldan çıkmış gazaba duçar olmuştur. Unutmayalım ki başka bir ayette Rabbimiz, nimete kavuşanların, sırat-ı müstakim üzere olanların peygamberler, sıddıklar, şehitler ve salihler olduğunu bildiriyor; Allah'a ve Rasûlü'ne itaat edenlerin onlarla birlikte olacağı müjdesini veriyor.[3]

Kardeşlerim!

Şu imtihan dünyasında istikamet sahibi olmak oldukça zordur. Nefis ve şeytan, heva ve hevesler, arzu ve istekler, menfaat ve ihtiraslar, bağımlılık ve tutkular, güç ve dünya tutkusu, sürekli iman ve istikametimize zarar veren, bizleri hidayetten dalalete sürükleyen unsurlardır. Bu sebeple imtihanı, ancak Rabbimizin lütuf ve inayetiyle, sadık iman, samimi niyet, sahih bilgi ve salih amellerle kazanabileceğimizi bilmeliyiz. Bunun için daima her türlü niyet, kalp ve düşüncelerimizde, her türlü dil, üslup, söz ve söylemlerimizde, her türlü iş, eylem, tutum ve davranışlarımızda doğruluk ve istikamet sahibi olup olmadığımızın muhasebesini yapmalıyız. Gerçekten bugün Müslümanlar olarak bizler "iman ve istikamet" noktasında nerede duruyoruz? Kur'an'ın yanında, Peygamberimizin tarafında mıyız? Hakkı istiyor, hakikati arıyor muyuz? Akıl ve irademizi hak ve hakikat yolunda kullanıyor muyuz? Her işimizin doğru, her sözümüzün hak olmasına özen gösteriyor muyuz?

Kıymetli Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyuruyor: "Kalp istikamet üzere olmadan kişinin imanı istikamet üzere olamaz. Dil istikamet üzere olmadan kişinin kalbi istikamet üzere olamaz. Komşusu kötülüklerinden emin olmayan kişi de cennete giremez."[4] Buna göre kalp ve dil istikamet üzere olmadan iman istikamet bulamaz. Kişinin ahlakı doğruluk ve dürüstlük üzerine yönelmeden nefsi istikamet bulamaz. Hâl ve hareketleri

3 Nisâ, 4/69.

4 İbn Hanbel, III, 199.

istikamet üzere olmayan kişinin bütün emekleri boşa gider. Ahlaki nitelikleri ve huyları istikamet üzere olmayan kişinin manevi gelişmesi mümkün değildir.

Kardeşlerim!

Ne mutlu istikamet üzere olanlara! Ne mutlu dosdoğru olanlara!

Hutbemi Kur'an-ı Kerim'de bize öğretilen ve akl-ı selim sahiplerinin yaptığı bildirilen bir dua ile bitirmek istiyorum.

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ اِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ

"Rabbimiz! Bizi doğru yola eriştirdikten sonra kalplerimizi saptırma! Bize tarafından bir rahmet bağışla. Hiç kuşku yok, lütfu bol olan yalnız sensin."[5]

5 Âl-i İmrân, 3/8.

SADIK İMAN, SAMİMİ NİYET, SALİH AMEL*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُ حَيٰوةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ اَجْرَهُمْ بِاَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«أَلَا وَإِنَّ فِي الْجَسَدِ مُضْغَةً إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ، وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ، أَلَا وَهِيَ الْقَلْبُ»

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Erkek veya kadın, kim mümin olarak salih amel işlerse, elbette ona çok güzel bir hayat yaşatacağız ve onların mükafatlarını yapmakta olduklarının en güzeli ile vereceğiz."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Dikkat edin! Vücutta öyle bir et parçası vardır ki, o salih yani iyi ve düzgün olursa bütün vücut salih yani iyi ve düzgün olur. O bozulursa bütün vücut bozulur. Dikkat edin! O, kalptir."[2]

Aziz Kardeşlerim!

Yüce dinimiz İslam, her şeyden önce sağlam bir imana dayanır. İman, daha varlık sahnesine çıkmadan önce Rabbimize verilen sözle başlayıp ahiret hayatına kadar uzanan, kalble ait bir kabul ve yöneliştir. İman, "dil ile ikrar, kalp ile tasdik" diye tarif edilse de onun en büyük göstergesi 'amel'dir. Çünkü insan, ahirette amel defterine kaydedilen iş ve davranışlara göre hesaba çekilecektir.

Kardeşlerim!

Rabbimiz, insanın kendi katındaki değerini imana bağlı kılmıştır. İnsanoğlunun dünya hayatındaki tutum ve davranışlarının kabulü için de 'salih'lik

* 08.08.2014 tarihli hutbedir.

1 Nahl, 16/97.

2 Buhârî, İmân, 39.

vasfını şart koşmuştur. İslam için sadık iman ve sahih bilgi ne kadar önemli ise salih amel de o derece önemlidir. Bozgunculuk, kötülük, fitne, kavga, çekişme ve didişme anlamlarına gelen 'fesad' kelimesinin zıddı, 'sulh' ve 'salah' kökünden gelen 'salih', en yalın anlamıyla 'uygun' demektir.

Bu uygunluğun başında inançta uygunluk gelir. İnançta uygunluk, kulun kendisini yaratan Rabbinin varlığını ve birliğini şeksiz şüphesiz kabul ederek O'na ortak koşmadan inanmasıdır. İnancının gereği olan hayat tarzını benimsemesi, Allah'ın koyduğu sınırlara, emir ve yasaklarına riayet etmesidir. Dahası bunları kuru bir mecburiyet duygusu ile değil samimi bir mesuliyet bilinciyle yerine getirmesidir.

Kardeşlerim!

Sadık imanın gereği salih ameldir. Salih amel, Allah'ın rızasına, insanın fıtratına ve insanlığın maslahatına ve yararına uygun her hâl ve harekettir. Kerim Kitabımızda salih amel, yüzü aşkın ayette iman ile birlikte zikredilmiştir. Kur'an'ın en temel kavramlarını günlük hayatta en ince teferruatına kadar kullanan Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'e göre sulh ve salahın başlangıç merkezi kalptir. Vücutta kalp denilen bir organımız vardır ki o salih olduğu zaman bütün vücut salih olur. Yine Efendimiz (s.a.s.)'e göre ailenin huzur ve saadeti saliha bir eşe, toplumun mutluluk ve refahı salih iş yapanlara bağlıdır. Yine ona göre insanların öldükten sonra amel defterleri geride bıraktıkları salih evlatları sayesinde kapanmaz. Peygamberimiz (s.a.s.), günahsız geçen güne salih gün, zekâtı verilen mala salih mal, insanlara yararlı olmaya salih ahlak, örnek her davranışa saliha sünnet, asayişin berkemal olduğu yere saliha belde, hakikat ile örtüşen rüyalara saliha rüya adını vermiştir.

Aziz Kardeşlerim!

Rabbimizin öngördüğü güzel dünyayı kurmak için bireysel olarak salih bir kalbe, samimi bir niyete/düşünceye ve salih amellere sahip olmak yetmez. Fitne ve fesadın bırakın fertleri ve toplumları, ekolojik dengeyi sarsacak kadar yaygınlaştığı bir zamanda bireysel bir salihlik yeterli olabilir mi? Salih fertlerden beklenen, bir adım daha atarak muslih olabilmektir. Başka bir ifadeyle insanlığı ve evreni saran ifsat ve bozgunculuğa karşı ıslah edici olmak, bu yolda gayret ve çaba sarf etmektir.

Kardeşlerim!

Biz müminlere düşen, Rabbimizin huzuruna salih birer kul olarak çıkabilme gayretinde olmaktır. Yaratılış hikmeti ve gayesini iyi kavrayarak hayatımıza bu doğrultuda yön vermeliyiz. Yaptığımız her işte yalnız Allah'ın rızasını gözetmeliyiz. Sayılı nefeslerimizi, günlerimizi, ömrümüzü nasıl tükettiğimiz konusunda kendimizi her an sorgulamalıyız. Hayır-şer, sevap-günah açısından nefsimizi bir değerlendirmeye tabi tutmalıyız. Çok değerli olan ömür serma-

yemizi hayırla, güzellikle, sevapla ebedi bir kazanca dönüştürmenin yollarını aramalıyız. Ömrümüzün günahlarla, isyanlarla heba olmasına müsaade etmemeliyiz. Kendimizin, değerlerimizin, inancımızın farkında olmalı, onları yozlaştıracak, anlamsız kılacak hiçbir tutum ve etkinliğe zemin hazırlamamalıyız. Sermayemiz ahlakımız; umudumuz yüzlerimizi ağartacak salih amellerimiz olmalıdır.

Hutbemizi, insanlığa rehber olarak gönderilen nebilerin Yüce Kitabımızda bize öğretilen şu dualarıyla bitirelim:

"Rabbim! Bana ve anne babama verdiğin nimetlere şükretmemi, senin razı olacağın salih amel işlememi bana ilham et. Neslimi de salih kimseler yap. Şüphesiz ben sana döndüm. Muhakkak ki ben sana teslim olanlardanım."[3]

"Rabbim! Beni Müslüman olarak öldür ve salih kulların arasına kat!"[4]

"Rabbim! Bana hikmet ver ve beni salihler zümresine ilhak eyle!"[5]

3 Ahkâf, 46/15.

4 Yûsuf, 12/101.

5 Şu'arâ, 26/83.

İMAN, ÖZGÜRLÜK VE BAĞIMLILIK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ اَضَاعُوا الصَّلٰوةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اَلْكَيِّسُ مَنْ دَانَ نَفْسَهُ وَعَمِلَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ، وَالْعَاجِزُ مَنْ أَتْبَعَ نَفْسَهُ هَوَاهَا وَتَمَنّٰى عَلَى اللهِ»

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Sonra bir nesil geldi. Namazı zayi ettiler. Şehvet ve dünyevî tutkularının esiri oldular. Onlar bu tutumlarından ötürü büyük bir azaba çarptırılacaklar, ğayyâ'yı boylayacaklardır."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Akıllı kişi, nefsine hakim olan ve ölüm sonrası için çalışandır. Aciz kişi ise nefsinin arzu ve isteklerine uyan ve buna rağmen hâlâ Allah'tan iyilik temenni edendir."[2]

Kardeşlerim!

Din-i Mübin-i İslam'ın en büyük gayesi yeryüzünde insanı özgür kılmaktır. İman, bizatihi özgürlüktür; Allah'tan başka hiçbir varlığa kul ve köle olmamaktır. İman, aynı zamanda nefsin heva ve heveslerine, istek ve arzularına, şehvet ve tutkularına teslim olmamaktır. Kur'an-ı Kerim'in ifadesiyle hevasını, nefsanî arzularını ilah edinmemektir.[3] Tıpkı Yusuf Peygamber gibi zindanlara atılmayı göze almak, fakat asla nefsin şehvet ve tutkularına esir olmamaktır. Onun kötülüğü emretmesine[4] imkân vermemektir. Nefsi Allah'ın razı olacağı özgür bir nefis kılmaktır. Onu terbiye ve tezkiye edip kurtuluşa ermektir.[5] Unutmayalım ki eğitilmeyen nefis ve iradeler, önce hevanın, arzu ve isteklerin,

* 28.02.2014 tarihli hutbedir.

1 Meryem 19/59.

2 Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 25.

3 Câsiye, 45/23.

4 Yûsuf, 12/53.

5 Şems, 91/9.

şeytanın, sonra da başkalarının esiri olmaya mahkûmdur. Her yanlış tutku ve bağımlılık, imanın insanda gerçekleştirmek istediği hedeflerden bizleri uzaklaştıracaktır.

Kardeşlerim!

Ne yazık ki bugün, nefislerin şımartıldığı, iştahların kabartıldığı, şehvetlerin kamçılandığı, doyumsuzluğun arttığı, hızın ve hazzın olabildiğince yaygınlaştığı bir zaman diliminde yaşıyoruz. Bunun içindir ki, çocuklarımızı, gençlerimizi, gelecek nesillerimizi hatta tüm insanlığı tehdit eden zararlı alışkanlıklar ve madde bağımlılıkları maalesef gün geçtikçe yaygınlaşıyor. Taklit, özenti, arkadaş, çevre, merak, kişilik ve irade zafiyeti gibi sebeplerle nesiller, bu kötülüklere kolayca müptela olabiliyorlar.

Tutku ve bağımlılıklar saymakla bitmez. Sigara, alkol, uyuşturucu, kumar ve teknoloji bağımlılığı, bugün, insanlığı kuşatan belli başlı zararlı alışkanlıklar arasındadır. Sigara bağımlılığı derken, dünyada her yıl 6 milyon insanın, yani her 10 saniyede bir insanın ölümüne yol açan bir illetten söz ediyorum. Alkol bağımlılığı derken, dünyada her yıl 320.000 gencin, toplamda 2,5 milyon insanın ölümüne yol açan bir belâdan söz ediyorum. Alkol bağımlılığı derken dünyada cinayetlerin % 85'ine, tecavüzlerin % 50'sine, trafik kazalarının % 60'ına, şiddet olaylarının % 50'sine kadına karşı şiddetin % 70'ine neden olan bir marazdan söz ediyorum. Uyuşturucu bağımlılığı derken, gelecek nesillerimizi tehdit eden, kullanımı ilkokullar seviyesine kadar inmiş bulunan bir zehirden bahsediyorum. Alkol ve uyuşturucu bağımlılığı derken insanda düşünme kabiliyetini, akıl ve iradeyi işlemez hâle getiren bir hastalıktan söz ediyorum. Kumar bağımlılığı derken, ömrü, sağlık, zekâ ve enerjiyi tüketen, mal ve serveti heder eden bir günahtan söz ediyorum. Talih ve şansa bağlı oyunlarla emek harcamaksızın, alın teri dökmeksizin, kolay ve haksız kazanç elde etmekten söz ediyorum.

Teknoloji bağımlılığı derken, televizyon, telefon, tablet ve bilgisayar karşısında ömür tüketmekten, asıl sorumluluklarımızı, kendimizi, ailemizi ve çocuklarımızı ihmal etmekten, işleri aksatmaktan, samimiyetten uzaklaşmaktan, yalnızlaşmaktan, kısacası hayattan kopmaktan söz ediyorum. Teknoloji bağımlılığı derken sanal ortamlarda işlenen cürüm ve günahlardan, haramlardan bahsediyorum.

Aziz Kardeşlerim!

Bütün bu bağımlılıklar her şeyden önce Rabbimizin bizlere bahşettiği akıl, irade, sağlık, zaman, mal ve servet gibi nimetlere karşı nankörlüktür, emanete ihanettir. Çoluk-çocuğumuzun nafakasını çöpe atmaktır, israftır. Eşlerimizin, çocuklarımızın, yakınlarımızın ve arkadaşlarımızın haklarını ihlal etmektir. Ailelerin parçalanma sebebidir. Çocukları sokağa ve suça teşvik etmektir. Aile içi şiddet, cinayet, zina, fuhuş, sahtekârlık, dolandırıcılık, hırsızlık ve zimmete

para geçirme gibi suçların ve ahlaksızlıkların toplumda artma nedenidir. Üretim ve iş gücü kaybı gibi ekonomik sorunların, hak, hukuk ve güven duygusunun zedelenmesi gibi toplumsal sorunların ve huzursuzlukların sebebidir. Unutmayalım ki bütün bu bağımlılıklar, illegal yapıların da oluşma zeminidir.

Kardeşlerim!

Hem dinimizce yasaklanmış hem de her biri birer hastalık olan bu bağımlılık ve kötü alışkanlıklardan, çocuklarımızı ve gençlerimizi koruma hususunda temel görev, anne ve babalara, ailelere ve ilgili kurumlarımıza düşmektedir. Aileler olarak göz aydınlığımız olan yavrularımızı güzel yetiştirelim ki, onlar dinimizin güzellikleriyle buluşsunlar! İmanın ve gerçek özgürlüğün tadına varsınlar! Hiçbir zaman inançsızlık girdabına düşmesinler! Yüce ideallerin, büyük hedeflerin insanı olsunlar! Onlarla sağlıklı ve doğru bir iletişim kuralım ki, onlar hep iyilerle tanışıp onlarla arkadaşlık etsinler! Tutku ve bağımlılıkların tuzağına ve kötü yollara düşmesinler! Onlara güzel örnek olalım ki, onlar güzel ahlak sahibi salih insanlar olsunlar! Daha yaşanılabilir bir dünya, daha güzel bir gelecek için, geliniz, hep birlikte el ele verelim!

Hutbemi Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in bizlere öğrettiği bir dua ile bitirmek istiyorum:

"Allah'ım! Helal olan nimetlerinle yetinmemi, haramlardan müstağni olmamı ihsan eyle! Fazlı kereminle beni senden başkasına muhtaç eyleme!"[6]

6 Hâkim, Deavât, No: 1973.

İMANI HAYAT KILABİLMEK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَمَنْ يَأْتِهِ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ فَأُولَٰئِكَ لَهُمُ الدَّرَجَاتُ الْعُلَىٰ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اَللّٰهُمَّ اهْدِنِى لِأَحْسَنِ الْأَعْمَالِ وَأَحْسَنِ الْأَخْلَاقِ لَا يَهْدِى لِأَحْسَنِهَا إِلَّا أَنْتَ وَقِنِى سَيِّئَ الْأَعْمَالِ وَسَيِّئَ الْأَخْلَاقِ لَا يَقِى سَيِّئَهَا إِلَّا أَنْتَ»

Aziz Kardeşlerim!

Âlemlere rahmet olarak gönderilen Peygamberimiz (s.a.s.)'e bir gün, "İman nedir?" diye soruldu. Efendimiz, "**İman, seni dünyada mesut kılacak bir ahlaktır. Allah'ın haram kıldıklarından uzaklaştıracak bir takvadır. Cahillerin yapıp ettiklerinden uzak tutacak vakur bir duruştur.**"[1] şeklinde cevap verdi.

Bu cevabıyla Efendimiz, insanı insan kılan ahlakın, takvanın, izzet ve şerefin, onurlu bir hayatın, imanın önemli bir yansıması olduğunu çağlar ötesinden dile getiriyordu. Rahmet Peygamberinin bu cevabı, yaratılışımızın hikmeti ve varoluşumuzun gayesini de gayet veciz bir şekilde özetliyordu.

Kardeşlerim!

İman, tevhide sımsıkı sarılmaktır. İman, Rabbimizin rızasına ve ebedi kurtuluşa erebilmenin temel esasıdır.[2] İman, Allah'ın varlığına ve birliğine, O'nun peygamberlerine, meleklerine, kitaplarına, ahiret gününe, kaza ve kaderin Allah'tan olduğuna gönülden inanmaktır. Kalbin Allah'a sadakat ve teslimiyetidir iman. Bu sadakat ve teslimiyetin düşüncemizde, özümüzde, sözümüzde, davranışlarımızda, hasılı hayatımızın bütün kesitlerinde tezahür etmesidir. Bu itibarla iman, sadece bir gönül tasdiki ve dil ikrarı değildir; aynı zamanda bir eylemdir, bir hayattır.

---

* 27.11.2015 tarihli hutbedir.

1 Taberânî, Mu'cemu'l-Evsat, 5005.

2 Tâ-Hâ, 20/75.

Aziz Müminler!

Hayatının her kesitinde bizlere en güzel örnek ve rehber olan Peygamberimiz (s.a.s.), kısa sürede şirkin yerine tevhidi, zulmün yerine adaleti, hayasızlığın yerine iffeti yerleştirmiştir. Kin, nefret ve husumetin yerine şefkat, merhamet ve kardeşliği ikame etmiştir. Efendimiz, her şart ve durumda Rabbimize, kendimize, çevremize ve birbirimize karşı sadakati, samimiyeti ve ahde vefayı gözetmemizi istemiştir. Özümüz ve sözümüzle doğruluktan ayrılmamayı, her hâlükârda hak ve hakikatin yanında olmayı öğütlemiştir.

Kutlu Nebi (s.a.s.), "**Kendiniz için istediğinizi kardeşiniz için de istemedikçe kâmil manada iman etmiş olamazsınız.**"[3] sözüyle imanı, kardeşimizi gözetmek, onun sevinç ve kederini paylaşmak, dahası "ben" i "biz" kılmak diye tanımlamıştır. "**İman etmeden cennete giremezsiniz, birbirinizi sevmeden de gerçek anlamda iman etmiş olamazsınız.**"[4] sözüyle de, imanın müminleri sevmek, onlara değer vermek ve değer bilmek olduğunu haber vermiştir.

Kardeşlerim!

Mümin, imanının bir gereği olarak Allah ve Rasûlü'nün emir ve yasaklarına riayet eder. O bilir ki, imanı diri tutan, salih amel ve güzel ahlaktır. Rahmet Peygamberi tarafından "elinden ve dilinden emin olunan kişi" şeklinde tarif edilen mümin, her daim istikamet üzere olur, emanete asla ihanet etmez. Elini harama alet edemez, hiçbir canlıya zarar veremez, zulmedemez. Kin, nefret ve düşmanlıkla gönlünü harap edemez. Hiçbir dünyevi çıkar için dilini yalanla kirletemez. Bakışlarını harama yöneltemez, ayaklarını harama yönlendiremez. "**Utanmadıktan sonra dilediğini yap.**"[5] nebevi öğretisini kendisine rehber edinen bir mümin, ahlakı, fazileti, erdemi ve güzellikleri kuşanır, imanı ile bağdaşmayan söz ve davranışlardan kaçınır.

Kardeşlerim!

Geliniz. Hep birlikte şu soruları sorarak kendi kendimize bir muhasebede bulunalım: Rehberimiz, yol göstericimiz olan Peygamberimiz (s.a.s.)'in temsil ettiği ve bize öğrettiği ahlakın neresindeyiz? Samimiyetimiz, merhametimiz, adaletimiz, ahde vefamız, hoşgörümüz, nezaketimiz, sevgi ve saygımız, sabrımız onun bize öğrettiklerine ne kadar benziyor? Eşimize, evladımıza, arkadaşımıza, dostumuza, komşumuza, akrabamıza ne kadar güven verebiliyoruz? Hayatımızda kaç yetim ve öksüzün sevinmesine yardımcı olabildik? Bizler evlerimizde kışı beklerken, barınacak yeri olmayan kardeşimizin derdiyle ne kadar hemhâl olabildik, ona ne ölçüde bir katkıda bulunabildik? Nefesimizi alıp verdiğimiz her dem Rabbimizin rızasını ne kadar gözetebiliyoruz ve ona ne kadar yaklaşabiliyoruz?

3 Buhârî, İmân, 7.

4 Müslim, İmân, 93.

5 Buhârî, Ehâdîsü'l-Enbiyâ, 54.

Kardeşlerim!

İman, ibadet ve ahlak bir bütün hâlinde hayatın her kesitinde etkin ve belirleyici olmalıdır. İmanımız, hayatımızı, bugünümüzü ve yarınlarımızı diri tutmalıdır. Unutmayalım ki; iman, Allah'ın bize en önemli nimetidir. Ve her nimet bir sorumluluk gerektirir. Yalnızca vicdanlara mahkûm edilip gündelik hayata yansımayan, pratiğe dönüşmeyen iman, sahibini sorumluluktan kurtaramayacaktır.

Hutbemi Peygamberimiz (s.a.s.)'in şu anlamlı duasıyla bitirmek istiyorum:

"Allah'ım! Beni amellerin ve ahlakın en güzeline kavuştur. Onların en güzeline ancak sen ulaştırabilirsin. Beni kötü işlerden ve kötü ahlaktan muhafaza et. Bunlardan ancak sen koruyabilirsin."[6]

6 Nesâî, İftitâh, 16.

ALLAH'IN SON DİNİ İSLAM*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلْيَوْمَ اَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَاَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِى وَرَضِيتُ لَكُمُ الْاِسْلَامَ دِينًا ... ۞

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مَا مِنْ أَحَدٍ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ صِدْقًا مِنْ قَلْبِهِ إِلَّا حَرَّمَهُ اللهُ عَلَى النَّارِ»

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "**Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim. Size nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslam'ı seçtim.**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyurmaktadır: "**Kim kalbiyle tasdik ederek Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Rasûlü olduğuna şehadet ederse Allah ona cehennemi haram kılar.**"[2]

Aziz Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, âlemlere rahmet olarak gönderdiği son peygamberi Muhammed Mustafa (s.a.s.) aracılığıyla İslam mesajını bütün insanlığa tebliğ etti. Allah'ın varlığına ve birliğine iman etmek, O'na hiçbir şeyi ortak koşmamak ve yalnızca O'na ibadet etmek bu mesajın özünü teşkil ediyordu. Bu mesaj, aynı zamanda insanlığı Hakk'a ve hakikate, rahmet yüklü adalete, bilgiye ve hikmete dayanan güzel ahlaka davet ediyordu. Zulmü, cehaleti ve fitneyi terk etmeye; fakiri, yoksulu, muhtacı, yetimi koruyup kollamaya; komşusu aç iken tok yatmamaya çağırıyordu.

Bu evrensel çağrı, kısa sürede bütün dünyada, insanların yüreklerinde yankı buldu. Daha elli yıl geçmeden Asya'dan Kuzey Afrika'ya, Atlas Okyanusu'ndan Çin Seddi'ne kadar yayıldı.

---

* 30.01.2015 tarihli hutbedir.

1 Mâide, 5/3.

2 Buhârî, İlim, 49.

Kardeşlerim!

İslam'ın bu hızlı yayılışına ve insanların akın akın onu kabul etmesine tahammül edemeyen nice güçler, bu ilerleyişin önüne geçmek ve İslam'ın rahmet yüklü mesajlarının insanların kalplerine yerleşmesini engellemek için her türlü yola başvurdular.

Bugün de bazı çevrelerce Din-i Mübin-i İslam ve Müslümanlar terör ve şiddetle özdeşleştirilmek istenmektedir. İnsanların kalplerine İslam korkusu yerleştirmek amacıyla yüce dinimiz İslam'a ve onun peygamberine karşı organize bir şekilde çok çirkin bir karalama kampanyası yürütülmektedir. Amaç açıktır; İslam'ın yayılışına ve gelişmesine engel olmak.

Kardeşlerim!

Geçmişte olduğu gibi günümüzde de sürdürülen bütün bu çabaların başarısızlıkla neticeleneceğine inancımız tamdır. Hiç şüphesiz biz biliyor ve iman ediyoruz ki Allah katında geçerli olan yegâne din İslam'dır. Yine biliyor ve iman ediyoruz ki kim, İslam'dan başka bir din ararsa, bilsin ki kendisinden böyle bir din asla kabul edilmeyecek ve o, ahirette hüsrana uğrayanlardan olacaktır.

Aziz Kardeşlerim!

İslam, rahmet, merhamet ve şefkat dinidir. İslam'ın amacı, insanı hem dünyada hem de ahirette mutlu etmektir. Bütün insanların barış, huzur ve esenlik içerisinde yaşadığı bir dünyayı var etmektir. Ancak bugün, İslam'ı ve onun peygamberini tanıtma ve doğru temsil etme konusunda biz Müslümanların eksikleri olduğunu da unutmamalıyız. Üzülerek belirtmek gerekir ki; bizler, İslam'ın hak ve adalet anlayışını, Peygamberimiz (s.a.s.)'in çağlar üstü örnekliğini ve üstün ahlakî vasıflarını insanlık ailesinin tüm fertlerine güzel bir dille, hikmetli bir üslupla yeterince sunamadık. Genç nesillerin duygu ve düşünce dünyalarına yeterince hitap edemedik.

Kardeşlerim!

O hâlde öncelikli vazifemiz, müntesibi olduğumuz yüce dinimizin güzelliğini tüm insanlara anlatmak, çağların dini İslam'ı çağımıza öğretmektir. Bu ulvi gaye için var gücümüzle çalışmaktır. Hiçbir zaman tefrikaya düşmemektir. Asla fitne bataklığına saplanmamaktır. Fakirlik ve geri kalmışlıktan bir an önce kurtulmaktır. Cehaleti ilim, hikmet ve marifetin aydınlığıyla yok etmektir. Yeni bir medeniyet yolculuğunda İslam'ın ilerleyişine engel olmak isteyenlere asla fırsat vermemektir.

Hutbemi Peygamberimiz (s.a.s.)'in bir duasıyla bitirmek istiyorum:

"...Rabbim! Beni hidayete erdir ve hidayeti bana kolaylaştır! Bana kötülük edene karşı yardımını benden esirgeme! Zulmedenlere karşı bana

yardım eyle! Rabbim! Beni sana şükreden, seni zikreden, senin azabından korkan, sana itaat eden, sadece sana boyun eğen, sana yönelip yakaran bir kişi kıl! Rabbim! Tövbemi kabul eyle, günah ve hatalarımı temizle, duamı kabul et!”[3]

3 Tirmizî, Deavât, 102.

PEYGAMBERLER, İNSANLIĞIN YOLUNU AYDINLATAN REHBERLERDİR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قُولُوٓا اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَآ اُنْزِلَ اِلَيْنَا وَمَآ اُنْزِلَ اِلٰٓى اِبْرٰهِيمَ وَاِسْمٰعِيلَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ وَالْاَسْبَاطِ وَمَآ اُوتِيَ مُوسٰى وَعِيسٰى وَمَآ اُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْۚ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِنْهُمْۖ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«وَالْأَنْبِيَاءُ إِخْوَةٌ لِعَلَّاتٍ ، أُمَّهَاتُهُمْ شَتّٰى، وَدِينُهُمْ وَاحِدٌ ...»

Aziz Müminler!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Biz Allah'a ve bize indirilene; kezâ İbrâhim, İsmâil, İshâk, Ya'kub ve torunlarına indirilenlere; yine Mûsâ ve Îsâ'ya verilenlere ve bütün peygamberlere rableri tarafından gönderilenlere inandık. Onlar arasında ayırım yapmayız; biz O'na teslim olmuşuzdur' deyin."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Peygamberler, anneleri ayrı, babaları bir kardeşlerdir; dinleri de birdir."[2]

Kardeşlerim!

Yeryüzü, peygamberlerin insanlığa getirdiği ilahî vahiy kadar tutarlı ve sürekli bir zincire şahit olmamıştır. Her gelen peygamber, bir öncekini tasdik ederek ilahî daveti insanlara ulaştırmıştır. Peygamberler, ilahî mesajı sadece insanlara ulaştırmakla kalmamış, aynı zamanda en güzel bir şekilde yaşayarak gönderildikleri toplumlara örnek olmuşlardır.

Kardeşlerim!

Bütün peygamberler, aynı ilahî sözün elçileridir. Onlar, Yüce Rabbimizin biz insanlara en büyük lütfu ve ihsanıdır. Onlar, insanları küfrün kara bataklığından bir olan Allah'ın tevhit yoluna, bilgi ve inancın aydınlığına çağıran rahmet elçileridir. Onlar, insanlığın yolunu aydınlatan, insanlığa merhamet

* 30.10.2015 tarihli hutbedir.

1 Bakara, 2/136.

2 Buhârî, Enbiyâ, 48.

ve şefkat, huzur ve barış, dostluk ve kardeşlik, hak ve adalet, ahlak ve fazilet önderliği yapan kutlu elçilerdir. Onlar, ilimle ameli, hayatla ahlakı, hikmetle irfanı, bugünle yarını buluşturan ve barıştıran rehberlerdir. Onlar, doğruyla yanlışı, güzelle çirkini, iyiyle kötüyü, faydalıyla zararlıyı, adaletle zulmü, ilimle cehaleti, samimiyetle gösterişi birbirinden ayırt eden hidayet kaynağıdırlar.

Kardeşlerim!

Peygamberler, kalp gözümüzü açan, doğru yolu gösteren Yüce Rahman'ın rahmet mektebinin muallimleridir. Kültür ve medeniyet adına insanlık onlara çok şey borçludur. Bugün gaflet, dalalet, cehalet, fitne, kin, nefret ve intikam çıkmazında boğulan insanlığın, onlara her zamankinden daha çok ihtiyacı vardır.

Kardeşlerim!

Âdem (a.s.) insanlığın atasıdır. Hatada ısrar etmemeyi, tövbe ve istiğfarı ilk ondan öğrendik. Nuh (a.s.), insanlığın ikinci atasıdır. Zanaatı, tekniği, tufanlardan kurtulmayı ondan öğrendik. İbrahim (a.s.), peygamberlerin atasıdır; akıl devriminin mimarıdır. Ümmet olmayı ondan öğrendik. İsmail (a.s.), teslimiyetin simgesidir. Kurtuluş ve teslimiyeti ondan öğrendik. Yakub (a.s.), sabrın ve şefkatin timsalidir. Ümidi kaybetmemeyi ondan öğrendik. Yusuf (a.s.), cemalin, vefanın ve asaletin adıdır. İstikameti, mücadeleyi, affetmeyi ve başarıyı ondan öğrendik. Musa (a.s.), hukukun, cesaretin ve ahdin timsalidir. Hak ve adalet mücadelesini ondan öğrendik. İsa (a.s.), sevginin ve rahmetin adresidir. Bağışlamayı ondan öğrendik.

Muhammed Mustafa (s.a.s.), ilmin, irfanın, ahlakın, güçlüyken müşfik olmanın, haklıyken özveride bulunmanın, haksızlığa karşı en gür sedanın adıdır. Allah'ın emirlerine tazim göstermeyi, mahlûkata şefkatle muamele etmeyi ondan öğrendik. Aklın ve imanın önündeki en büyük engel olan batıl inanç, bilgisizlik ve bağnazlığa karşı yüreğini ortaya koymayı ondan öğrendik. O, nübüvvet zincirinin son halkasıdır, Hâtemü'l-Enbiyadır. Âlemlere rahmettir. Ona iman biz müminlerin başta gelen vazifesidir. Bizler, kelime-i tevhidde, kelime-i şehadette Rabbimize imandan sonra Efendimize imanı zikrederiz. Resule iman olmadan Allah'a iman olmayacağını[3], onu herkesten ve her şeyden daha çok sevmedikçe kamil manada iman edemeyeceğimizi[4] biliriz. Zira Rabbimiz, pek çok ayette Rasûlü'ne imanı kendine imanla birlikte zikretmiştir. Kendi sevgisini kazanmayı Rasûlü'ne tabi olmaya bağlamıştır.[5]

3 İbn Hanbel, VI, 382.

4 Buhârî, İmân, 8; Müslim, İmân, 69.

5 Âl-i İmrân 3/31.

Kıymetli Kardeşlerim!

Şunu unutmayalım ki; peygambere iman etmek ve onu her şeyden çok sevmek, onun hayat veren çağrılarını gönülden kabul etmektir; onlara sımsıkı sarılmaktır. Peygambere iman, ona ülfet ve muhabbet beslemektir. Peygambere iman, insana, canlıya, kâinata onun bakışıyla bakmaktır. Peygambere iman, onun güzel ahlakıyla ahlaklanmaktır; onun merhameti, hoşgörüsü ve tevazuunu kuşanmaktır. Efendimiz (s.a.s.)'e iman, onun getirdiği yüce değerlerle yücelmek, onun saygınlığını zedeleyecek her türlü söz ve davranıştan kaçınmaktır.

Kardeşlerim!

Kâinatın efendisi, hidayet rehberimiz olan Peygamberimiz (s.a.s.)'e ve bütün peygamberlere sonsuz salat ve selam olsun! Rabbimiz, Efendimiz (s.a.s.)'in ümmeti olma bahtiyarlığından bizleri mahrum bırakmasın! Onun hayat veren örnekliğinden, iki cihan mutluluğuna ulaştıran sırat-ı müstakiminden bir an olsun ayırmasın!

ALLAH'IN KUTLU ELÇİLERİNE SAYGI*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

... كُلٌّ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِنْ رُسُلِهٖ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَاِلَيْكَ الْمَصِيرُ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«... اَلْأَنْبِيَاءُ أَبْنَاءُ عَلَّاتٍ»

Muhterem Müslümanlar!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "(Müminlerin) her biri; Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine iman ettiler ve şöyle dediler: 'Onun peygamberlerinden hiçbirini (diğerinden) ayırt etmeyiz, işittik ve itaat ettik. Ey Rabbimiz! Senden bağışlama dileriz. Sonunda dönüş yalnız sanadır.' "[1]

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimizin biz insanlara en büyük lütfu ve inayeti, yol gösterici ve hidayet rehberi olarak gönderdiği peygamberlerdir. Peygamberlere iman, İslam inanç sisteminin ayrılmaz bir parçasıdır. Allah'ın kutlu elçilerini saygı ve tazimle yâd etmek, hepsine salat ve selam getirmek, yüce dinimizin bize en önemli buyruğudur. Her gece yatsı namazından sonra okuduğumuz "Biz peygamberler arasında ayrım yapmayız." ayet-i kerimesi, Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in Miraç hediyesi olarak insanlığa getirdiği evrensel bir mesajdır. Biz Müslümanlar, bu mesajla bütün peygamberlere, insanlığın yolunu aydınlatan, onlara huzur ve barış önderliği yapan kutlu elçiler olarak iman ederiz. Peygamberlere saygıyı, kurtuluş yolunun bir gereği kabul ederiz. Peygamberler olmasaydı insanlık hidayet yolunu nasıl bulurdu? Nefsin ve şeytanın aldatmasına karşı insanlığı kim uyarırdı? Huzur ve barış için kim sabır, metanet ve itidal öncüsü olurdu?

* 16.01.2015 tarihli hutbedir.

1 Bakara, 2/285.

Peygamberler, Yüce Rahman'ın rahmet mektebinin birer öğretmenidir. Kalp gözümüzü onlar açtı, doğru yolu onlar gösterdi. Medeniyet adına insanlık, onlara çok şey borçludur. Peygamberler, insanları küfrün kara bataklığından, bir olan Allah'ın tevhit yoluna, bilgi ve inancın aydınlığına çağıran kutlu elçilerdir. Bugün gaflet, dalalet, cehalet, fitne, kin ve intikam çıkmazında boğulan insanlığın, onlara her zamankinden daha çok ihtiyacı vardır.

Değerli kardeşlerim!

Bütün peygamberler aynı ilahî sözün elçileridir. Aynı kaynaktan fışkıran hayat pınarı, hikmet ışığı ve hidayet rehberidir.

Onlar ilimle ameli, hayatla ahlakı, hikmetle irfanı, bugünle yarını, dünya ile ahireti buluşturan ve barıştıran insanlık önderleridir.

Onlar güzelle çirkini, faydalı ile zararlıyı, adaletle zulmü, ilimle cehaleti, samimiyetle gösterişi ayırt eden insanlık rehberleridir.

Onlar, Yüce Yaratanla ve çevreyle olan ilişkilerin, ahlakın ve toplumsal hayatın temel ilkelerini ortaya koyan insanlık öncüleridir.

Âdem insanlığın atası, İdris ilahî hikmetin babası, Nuh zanaatın/tekniğin simgesi, İbrahim akıl devriminin mimarı, Lut ahlak savunucusu, Yakup sabrın ve şefkatin sembolü, Yusuf vefanın ve asaletin adı, Musa hukukun, özgürlük savaşının ve ahdin timsali, İsa sevginin, rahmetin ve bağışlamanın adresi. Muhammed Mustafa (s.a.s.) ise aklın, ilmin, ahlakın, sabır ve vefanın, güçlüyken müşfik olmanın, haklıyken özveride bulunmanın, haksızlığa karşı en gür sesin, aklın ve imanın önündeki en büyük engel olan batıl inanç, bilgisizlik ve kör inada karşı yüreğini ortaya koymanın adıdır...

Allah'ın Sevgili Kulları!

"Biz peygamberler ana-baba bir kardeşler gibiyiz"[2], diyen Allah Rasulü de bütün âlemlere rahmet olarak gönderildiği hâlde veciz bir benzetmeyle kendisini Âdem ile başlayan peygamberler binasının eksik kalan bir tuğlası olarak nitelendirmiştir. Yüce Rabbimiz de Kerim Kitabımızda şöyle buyurmaktadır:

"Biz Nûh'a ve ondan sonra gelen peygamberlere vahyettiğimiz gibi, sana da vahyettik. İbrahim'e, İsmail'e, İshâk'a, Yakub'a, torunlarına, İsa'ya, Eyyûb'e, Yûnus'a, Hârûn'a ve Süleyman'a da vahyetmiştik. Davûd'a da Zebûr vermiştik."[3]

Sevgili Peygamberimiz Muhammed Mustafa (s.a.s.), peygamberlik binasının ikmal taşıdır. Onun için Kur'an-ı Kerim kendisini "hatemü'n-nebiyyîn"; "Peygamberlerin sonuncusu" olarak nitelemiştir. Peygamber Efendimiz ve Kur'an-ı Kerim'le İslam tamamlanmış ve en mükemmel hâlini almıştır. Al-

2 Müslim, Fedâil, 144.

3 Nisâ, 3/163.

lah'ın hoşnut ve razı olduğu din İslam'dır. Sevgili Peygamberimiz, en yüksek ahlakı tamamlamak üzere nübüvvet mirasının son kemal halkası olarak gönderilmiştir. Bundan sonra insanlık, onun gösterdiği yoldan yürüyerek kurtuluşa erecektir. Millî şairimiz merhum Mehmet Âkif, duygularımıza ne de güzel tercüman oluyor:

Dünya neye sahipse onun vergisidir hep;
Medyun ona cemiyeti, medyun ona ferdi.

Medyundur o masuma bütün bir beşeriyet
Ya Rab, bizi mahşerde bu ikrar ile haşret.

Müjdeler olsun Allah'ın kutlu elçilerine saygıda kusur etmeyenlere! Müjdeler olsun Allah'ın kutlu elçisini örnek alanlara! Müjdeler olsun Allah'ın kutlu elçisinin yolundan gidenlere!

PEYGAMBERE İMAN OLMADAN ALLAH'A İMAN OLMAZ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اِنَّ الَّذِيْنَ يَكْفُرُوْنَ بِاللّٰهِ وَرُسُلِهٖ وَيُرِيْدُوْنَ اَنْ يُّفَرِّقُوْا بَيْنَ اللّٰهِ وَرُسُلِهٖ وَيَقُوْلُوْنَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَّنَكْفُرُ بِبَعْضٍ ۙ وَّيُرِيْدُوْنَ اَنْ يَّتَّخِذُوْا بَيْنَ ذٰلِكَ سَبِيْلًا ۙ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْكٰفِرُوْنَ حَقًّا ۚ وَاَعْتَدْنَا لِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابًا مُّهِيْنًا ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

« ... لَا يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ مَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِى ... »

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Allah'ı ve peygamberlerini inkâr edenler, Allah ile peygamberlerini birbirinden ayırmak isteyenler, 'Bir kısmına inanırız ama bir kısmına inanmayız' diyenler ve bunlar arasında bir yol tutmak isteyenler yok mu, işte gerçek inkârcılar bunlardır ve biz inkârcılara alçaltıcı bir azap hazırlamışızdır."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Bana iman etmeyen Allah'a iman etmemiş olur …"[2]

Değerli Kardeşlerim!

Dinin en temel prensibi tevhittir, yani Allah'ın birliğine imandır; nübüvvettir, yani peygamberlere imandır; meaddır, yani hesap gününe imandır. Bu prensiplerden peygamberlere iman, İslam inanç sisteminin ayrılmaz bir parçasıdır. Kerim Kitabımızı bize açıklayan Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'e iman etmeden Müslüman olamayız ve İslam'ı tam manasıyla yaşayamayız. Çünkü Rasûlullah (s.a.s.)' e iman eden aynı zamanda Allah'a iman etmiş, onu inkâr eden, Allah'ı inkâr etmiş olur. Peygambere iman, onun, Allah'tan getirdiği her şeyi kabul etmek ve bunlara iman etmektir. Bu sebeple nübüvvete ve risalete inanmadan sadece Allah'ın varlığını kabul etmek, Allah nezdinde imanın geçerli olması için yeterli değildir. Bizler Müslüman olmanın ilk şartı olan keli-

* 15.08.2014 tarihli hutbedir.

1 Nisâ, 4/150-151.

2 İbn Hanbel, VI, 382.

me-i tevhitte ve kelime-i şehadette Rabbimize imandan sonra Peygamberimiz (s.a.s.)'e imanı zikrederiz. Bizler, Allah'a iman ile Rasulü'ne imanın ayrılmaz bir bütün olduğunu kabul ederiz. Rasul'e iman olmadan Allah'a imanın yeterli olmayacağına inanırız. Zira Kur'an bizi Rabbimizin huzuruna çağırdı. "Namaz kılın!" buyurdu. Fakat biz nasıl namaz kılacağımızı bilmiyorduk. Efendimize baktık ve ondan öğrendik. Kur'an bizi oruç tutmaya çağırdı. Fakat biz nasıl oruç tutacağımızı bilmiyorduk. Efendimize baktık, Allah'ın bizden nasıl bir oruç istediğini ondan öğrendik.

Kardeşlerim!

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), **"Bana itaat eden Allah'a itaat etmiş, bana karşı gelen Allah'a karşı gelmiş olur..."**[3] buyurmuştur. Aynı şekilde Rahmet Peygamberi Efendimiz (s.a.s.), **"Gönülden tasdik ederek Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in O'nun Rasulü olduğuna şehadet eden kimseye Allah, mutlak surette cehennemi haram kılar."**[4] buyurmuştur. Buna göre Allah'a, Hz. Muhammed Mustafa (s.a.s.)'e ve onun getirdiklerine tereddütsüz bir şekilde inanmadan mümin olunamaz. Son sözü "La İlahe İllallah" olan kimsenin cennete gireceği[5] şeklindeki bazı hadisler, İslam'ın bir bütün olarak kabul ve tasdik edildiğini ifade etmektedir. Nitekim İslam'ın bidayetinden itibaren bütün Müslümanlar, Hz. Muhammed (s.a.s.)'in peygamberliğini tasdik etmenin İslam'ın değişmez bir esası olduğunda ittifak etmişlerdir.

Kardeşlerim!

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), Yüce Rahman'ın rahmet mektebinin öğretmenlerinden biridir. İnsanlığın rahmet pınarı, hikmet ışığı ve hidayet rehberidir. Biz ona baktık insanlığın en yüce özelliklerini onda gördük. Muhabbet, merhamet, vefa, doğruluk, adalet, hak, hakikat, hukuk, güvenilirlik, tevazu, kahramanlık, Allah'a kul olmak ve başkasına kul olmamak neymiş; onda gördük, ondan öğrendik. Peygamberimiz, ilimle ameli, hayatla ahlakı, hikmetle irfanı, bugünle yarını, dünya ile ahireti buluşturan ve barıştıran insanlık önderidir. O, güzelle çirkini, adaletle zulmü, ilimle cehaleti, samimiyetle gösterişi, faydalı ile zararlıyı ayırt eden insanlık öncüsüdür.

Kıymetli Kardeşlerim!

Peygambere iman, sözden öte özde kendini belli etmelidir. Peygambere iman, onun adı anıldığında yalnız elimizi göğsümüzün üzerine götürmekten ibaret değildir. Ona iman, onu, her şeyden daha çok sevmek, getirdiği ilahî buyruklarla amel etmek, mübarek ismi anıldığında salat ve selam getirmektir. Bir insan Peygamberimize uydu mu, Allah'ın razı olduğu yola girmiş demektir.

3 Buhârî, Cihâd, 110.

4 Buhârî, İlim, 49.

5 Ebû Dâvûd, Cenâiz, 15-16.

Onun için, Ey Müminler!

Kim insanlığın güzelliklerinden bir nasip almak istiyorsa, onu örnek almalı. Kim iyi bir Müslüman olmak istiyorsa, onu rehber edinmeli. Kim Allah'ın sevdiği bir kul olmak istiyorsa, onun yolundan gitmelidir. Çünkü Rabbimiz, sevdiği ve bir kulunda görmek istediği bütün özellikleri ve güzellikleri Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'de toplamıştır.

Kardeşlerim!

Sevgili Peygamberimize sonsuz salat ve selam olsun! Rabbimiz, onun ümmeti olma bahtiyarlığından bizleri mahrum bırakmasın! Onun hayat veren ilkelerinden, iki cihan mutluluğuna ulaştıran yolundan, sünnet-i seniyesinden bir an olsun bizi ayırmasın.

Hutbemi, Rahmet Elçisi'nin bir hadisi ile bitirmek istiyorum: "**Allah'ı Rab, İslam'ı din ve Muhammed'i de nebî ve rasûl olarak kabullenen kişi imanın tadını alır.**"[6]

6 İbn Hanbel, I, 208.

ÖLÜM VE ÖTESİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَكُلَّ اِنْسَانٍ اَلْزَمْنَاهُ طَآئِرَهُ فِى عُنُقِهٖ ؕ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ كِتَابًا يَّلْقٰىهُ مَنْشُورًا ۝ اِقْرَأْ كِتَابَكَ ؕ كَفٰى بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

« لَا تَزُولُ قَدَمَا ابْنِ آدَمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ عِنْدِ رَبِّهِ حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ خَمْسٍ: عَنْ عُمْرِهِ فِيمَا أَفْنَاهُ، وَعَنْ شَبَابِهِ فِيمَا أَبْلَاهُ، وَمَالِهِ مِنْ أَيْنَ اكْتَسَبَهُ وَفِيمَ أَنْفَقَهُ، وَمَاذَا عَمِلَ فِيمَا عَلِمَ»

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: “Her insanın amelini boynuna yükledik. Kıyamet günü kendisine açılmış olarak karşılaşacağı bir kitap çıkaracağız. ‘Oku kitabını, bugün hesap sorucu olarak sana nefsin yeter’ denilecektir.”[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: “Kıyamet gününde insanoğlu şu beş şeyden hesaba çekilmedikçe Rabbinin huzurundan bir yere kımıldayamaz: Ömrünü nerede ve nasıl tükettiğinden, gençliğini ne şekilde yıprattığından, malını/servetini nereden kazanıp nerelere harcadığından, bildiği ile amel edip etmediğinden.”[2]

Kardeşlerim!

Hayatta hep yüz yüze olduğumuz hâlde bir türlü idrakine varamadığımız bir gerçek vardır: Ölüm ve ötesi. Oysa Peygamberimiz (s.a.s.) bir hadislerinde, “Ağız tadını kaçıran, lezzetleri yok eden ölümü çokça hatırlayın.”[3] buyuruyor.

Şöyle geriye dönüp baktığımızda görüyoruz ki zengin-fakir, genç-yaşlı, iyi-kötü, zalim-mazlum nice insanlar bu dünyadan gelip geçtiler. Birçoğunun

---

* 27.02.2015 tarihli hutbedir.

1 İsrâ, 17/13-14.

2 Tirmizî, Sıfatü’l-kıyâme, 1.

3 Nesâî, Cenâiz, 3.

yerinden yurdundan eser bile kalmadı. Her geçen gün bir sevdiğimiz bizi bırakıp gidiyor. Biz de bir gün sevdiklerimizi bırakıp gitmek için her an gelmesi muhtemel ecelimizi bekliyoruz. Şurası bir gerçektir ki bugüne kadar ölümden yakasını kurtaran hiçbir insan yoktur. Her geçen gün yıpranan bedene, ağaran saça dur demek mümkün değildir. İstesek de istemesek de doğumla geldiğimiz bu dünyadan ölümle ayrılıp gideceğiz. Bu gerçeği Yüce Rabbimiz bizlere şöyle bildiriyor: "Nerede olursanız olun, sağlam ve güçlendirilmiş kaleler içinde bulunsanız bile ölüm size ulaşacaktır."[4] "Her canlı ölümü tadacaktır."[5]

Kardeşlerim!

İmanın altı esasından biri de ahirete inanmaktır. Ahiret yurdu, bu dünyada yaptıklarımızın karşılığını bulacağımız, hâlimize göre mükâfat ya da azap göreceğimiz yerdir. Öyle ki artık dünyaya geri dönüş yok; herkes bu dünyadaki amelinin karşılığını eksiksiz görecektir. Kimseye haksızlık da yapılmayacaktır. Yüce Allah bu hakikati şöyle dile getirmektedir: "Her kim zerre ağırlığınca bir hayır işlerse onun mükâfatını görecektir. Kim de zerre ağırlığınca kötülük işlerse onun cezasını görecektir."[6]

Hesap gününde hiçbir şeye itiraz etme hakkımız olmayacaktır. Zira karşımıza çıkan kendi işlediklerimizden başkası değildir. Yüce Rabbimiz bu konuda şöyle buyuruyor: "Artık kitap (amel defteri) ortaya konmuştur; suçluların, onda yazılı olanlardan korkuya kapılmış olarak, 'Vay hâlimize! Bu nasıl kitapmış! Küçük-büyük hiçbir şey bırakmaksızın hepsini sayıp dökmüş!' dediklerini görürsün. Böylece yaptıklarını karşılarında bulmuşlardır. Rabbin hiç kimseye haksızlık etmez."[7]

O günün manzarasını yine Yüce Yaratıcının kelamından dinleyelim: "Kişinin kardeşinden, anasından, babasından, eşinden ve çocuklarından kaçacağı gün kulakları sağır edercesine şiddetli ses geldiği vakit, işte o gün herkesin kendini meşgul edecek bir işi vardır. O gün birtakım yüzler vardır ki pırıl pırıl parlar, güler sevinirler. O gün nice yüzler de vardır ki toz toprak içindedir. Onları bir siyahlık bürür. İşte onlar kâfirlerdir, günaha dalanlardır."[8]

Kardeşlerim!

İnsan, tabiatı gereği dünyaya düşkündür, ahireti ise hatırından uzaklaştırma eğilimindedir.[9] İnsanoğlunun ölümden hoşlanmamasının, ondan ürkmesi-

4 Nisâ, 4/78.

5 Âl-i İmrân, 3/185.

6 Zilzâl, 99/7-8.

7 Kehf, 18/49.

8 Abese, 80/33-42.

9 Kıyâmet, 75/20-21.

nin en önemli sebebi, dünyaya olan aşırı tamah, ölümün ve ahiretin unutulup hazırlık yapılmaması, günah ve isyan karanlığında hakikat ışığının görülememesidir. Oysa Allah Rasûlü (s.a.s.)'nün uyarısı çok ağırdır: "…(Gaflete) dalan, gülüp oynayan, kabirleri ve toprak altında çürümeyi unutan kul ne bedbahttır! Azan, haddi aşan, nereden geldiğini ve nereye gittiğini unutan kul ne bedbahttır!"[10]

Kardeşlerim!

Hiç düşündük mü? Neden dünyamızda kötülükler, zulümler, haksızlıklar, katliamlar, savaşlar, cinayetler, öldürmeler, suçlar bir türlü sona ermiyor? Neden hırsızlık, arsızlık, edepsizlik, fuhuş, zina, taciz, uyuşturucu, alkol, kumar hiç azalmıyor? Neden yalan, dolan, gıybet, iftira hiç eksik olmuyor? Neden insanlar tabiata, çevreye ve diğer canlılara sürekli zarar veriyor? Neden insanlardaki daha çok kazanma, daha çok tüketme, daha çok sömürme, daha çok eğlenme hırs ve tutkusu, ikiyüzlülük, bencillik, haset, intikam, kin ve öfke bir türlü sona ermiyor?

Bu soruların birçok cevabı yanında çok önemli bir cevabı var: Ölüm, ahiret ve hesap çoğu zaman aklımıza gelmiyor. Ölmeyecekmiş gibi yaşamaya devam ettiğimiz anlar oluyor. Unutmayalım ki günah ve haramlardan uzaklaşıp sevaplara, hayırlara ve iyiliklere yönelmek için ölümü, ahireti ve hesabı daima hatırda tutmak gerekiyor.

Kardeşlerim!

Dünya pazarında hiçbir şey karşılıksız verilmezken, ebedî âlemde vaat edilen nimetler çalışmadan, hazırlanmadan kazanılır mı? Mademki ölüm var, ahiret var, hesap var, mizan var, sırat var, cennet var, cehennem var; öyleyse ölüme, ahirete ve hesaba hazır olalım! Hesaba çekilmeden önce kendimizi hesaba çekelim!

10 Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 17.

AHİRET: HESAP VERME BİLİNCİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوٓا اَنْ لَنْ يُبْعَثُواۜ قُلْ بَلٰى وَرَبِّى لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْۜ وَذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيرٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اَلْكَيِّسُ مَنْ دَانَ نَفْسَهُ وَعَمِلَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ، وَالْعَاجِزُ مَنْ أَتْبَعَ نَفْسَهُ هَوَاهَا وَتَمَنَّى عَلَى اللّٰهِ»

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**İnkâr edenler, kesinlikle diriltilmeyeceklerini ileri sürdüler. De ki: Hayır! Rabbime and olsun ki mutlaka diriltileceksiniz ve yaptıklarınızdan haberdar edileceksiniz. Bu, Allah için çok kolaydır.**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Allah Rasulü (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**Akıllı kişi kendisini hesaba çeken ve ahiret için salih amel işleyendir. Aciz kişi ise arzularına uyup bir de Allah'tan bağışlanma umandır.**"[2]

Kardeşlerim!

Her yeni eskir, her doğan ölür, her beklenen gelir… Geleceğinden hiç şüphe olmayan ahiret, hesap vermek üzere tekrar diriltileceğimiz hayattır. O büyük ve mukadder olan günde, dünyada yapıp ettiklerimizin kaydedildiği amel defterlerimizi elimize aldıktan sonra adalet terazileri kurulacak ve hesap görülecektir. Dünya hayatında yapmış olduğumuz her hayrın mükâfatını göreceğimiz gibi, işlemiş olduğumuz her günahın da hesabı sorulacaktır. O gün, kitabında salih amel ve iyiliklerin ağır bastığı kimse kurtuluşa erecektir. Hayır adına tartıları hafif gelenlerse kendilerine yazık etmiş olduklarına bizzat kendileri şahitlik edeceklerdir.

Aziz Kardeşlerim!

İman esaslarından biri olan, çoğu defa Allah'a imanla birlikte zikredilen ahirete iman, insanın sorumluluk bilinciyle hareket etmesini sağlar. Bu bilinç-

* 05.12.2014 tarihli hutbedir.

1 Teğâbun, 64/7.

2 Tirmizî, Sıfatu'l-Kıyâme, 2.

le hareket eden kimse dünya hayatında ilkesiz, sorumsuz bir şekilde asla hareket etmez. Ahirete iman etmek, insan hayatına tutum ve davranışlarına anlam katar, yön verir, değer kazandırır, varoluş amacını hep diri tutar. Bu inanç Allah'a, topluma, aileye ve kendimize karşı olan sorumluluklarımızı layıkıyla yerine getirmemizi sağlar. Bizim her türlü tutum ve davranışımızdan haberdar olan bir Rabbimizin olduğunu, bütün amellerimizin kaydedildiğini ve bunlardan bir gün mutlaka hesaba çekileceğimiz şuurunu canlı tutar.

Ahirete inanan bir insan, hayatında her daim ölçülü ve tutarlı hareket eder. Kin, haset, düşmanlık, nefret gibi duygularını törpüler. Affetme, bağışlama, hoş görme gibi hasletlerini geliştirir. Bela ve musibetler karşısında sabırlı ve metanetli davranır. Huzuru ve mutluluğu, Allah'a imanda ve O'nun rızasını kazanabileceği amellerde arar.

Kardeşlerim!

Ahirete inanmak ve ona hazırlık yapmak, şüphesiz dünyayı ihmal etmek olarak da algılanmamalıdır. Nitekim Kerim Kitabımızda: "**Allah'ın sana verdiğinden (O'nun yolunda harcayarak) ahiret yurdunu iste; ama dünyadan da nasibini unutma.**"[3] buyurularak hem bu dünya için hem de ahiret için çalışılması gerektiğine vurgu yapılmıştır. "**Dünya hayatı oyun ve eğlenceden ibarettir.**"[4] buyurulması, dünya hayatını kötülemek için değil, ahiret hayatının göz ardı edildiği bir dünya hayatının boş ve anlamsız olduğunu vurgulamak içindir. Aksi takdirde Yüce Allah'ın bizleri halife olarak yaratması, yeryüzünü bize emanet edip imarla mükellef tutması nasıl anlamlandırılabilirdi? Bizlerden istenen dünya kazanımlarına sahip olmamak değil, kazanımlarımızın esiri olmamaktır.

Değerli Müminler!

Huzurlu bir fert ve toplum olmanın yolu, ahirete yürekten iman etmekten geçer. Öyleyse gelin, ahirete iman bilinciyle hareket eden ve bu bilinç doğrultusunda yaşayan müminler olalım. Erdemi, ahlakı, hak hukuka riayeti, başkalarına sevgi ve saygı göstermeyi, yaşadığımız her an vazgeçilmezimiz kabul edelim.

Hutbemi şu eşsiz dualarla bitirmek istiyorum:

"**Ey Rabbimiz! Bize dünyada da iyilik ver ahirette de iyilik ver ve bizi ateş azabından koru!**"[5]

"**Allah'ım! Ebedî yaşayacağım ahiret hayatımı benim için hayırlı eyle. Hayatımda her türlü hayrı ziyadesiyle ihsan eyle. Ölümümü de her türlü şerlerden muhafaza eyle**"[6]

3 Kasas, 28/77.

4 Ankebût, 29/64.

5 Bakara, 2/201.

6 Müslim, Dua, 71.

KALB-İ SELİM - I*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ۝ اِلَّا مَنْ اَتَى اللّٰهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«كَانَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكْثِرُ أَنْ يَقُولَ: يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلٰى دِينِكَ»

Değerli Müminler!

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), tabîbü'l-kulûb idi. O, kalplerin tabibiydi. Onun mücadele ettiği insanların ise kalpleri perdeli, gönül haneleri kilitliydi; yürekleri taşlardan dahi daha sertti. Hastalıklı kalplere şifa sunan Allah Rasûlü (s.a.s.), sol göğsün altında atmakta olan kalbin insan için ne anlama geldiğini çok iyi bilirdi. Bu yüzden sevgili eşi Ümmü Seleme'ye, Allah Rasûlü'nün en çok hangi duayı ettiği sorulduğunda o, şöyle cevap vermişti: "Ey kalpleri bir hâlden bir hâle çeviren (Allah'ım)! Kalbimi dinin üzere sabit eyle!"[1]

Kalpleri İmanla Şereflenmiş Aziz Müminler!

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), Rabbinden ısrarla kalbini iman üzere sabit kılmasını dilemiştir. Çünkü kalp, yapısı itibariyle değişkendir; hâlden hâle, renkten renge bürünebilmektedir. Allah Rasûlü'nün ifadesiyle kalp, çöldeki bir ağacın üzerinde asılı kalan ve rüzgârla bir oraya bir buraya savrulan kuş tüyü gibidir.[2] Bu yüzden imana da küfre de meyledebilmektedir. Sevgi ve nefret, cesaret ve korkaklık aynı kalpte kendisine yer bulabilmektedir. İslam'dan önce isyanın, küfrün, şirkin yuvası olan kalpler, İslam'la tanıştıktan sonra hilmin, takvanın, muhabbetullahın hanesi olabilmektedir.

Bununla birlikte hidayete ermiş gönüller, günaha meylederek dalâlete düşebilmektedir. Zira her bir günah ile kalpte siyah bir nokta belirir. Kişinin

* 21.02.2014 tarihli hutbedir. Söz konusu tarihte müftülüklerimize "Kalb-i Selim" isimli üç farklı hutbe gönderilmiştir. Bu hutbelerden birinin tercih edilerek okunması istenmiştir.

1 Tirmizî, Deavât, 89.

2 İbn Hanbel, IV, 409.

söylediği her yalan, geride siyah bir leke bırakır.[3] Harama her tenezzül ile kin, nefret, kibir ve nifak ile kalpler biraz daha kararır. Bencillik, cimrilik, haset ve her bir kötülükle siyahlıklar daha da çoğalır. Nihayetinde insan, kalbindeki siyahlıklara alışır. Şeytan da sinsi telkinleriyle kişi ile kalbinin arasına girince, günahlar insana daha masum, daha sevimli hatta daha süslü görünür. Gözleri perdelenen, kalbi mühürlenen, karanlıklara alışan insanın gözü, yüreğindekileri göremez hâle gelir. Kaskatı kesilen kalbiyle insan, yaptığı kötülüklerden rahatsız olmadığı gibi, kaçırdığı iyilikler için de pişmanlık duyamaz. Çünkü kalbindeki siyah noktalar, kişinin özünü, masumiyetini, insanlığını yutan kara delikler hâline gelmiştir. Böyle insanların kalpleri Kur'ân'ın ifadesiyle, kördür,[4] kilitlidir,[5] mühürlüdür,[6] hastalıklıdır,[7] perdelidir[8] ve taşlardan bile daha serttir.[9]

Kalb-i Selim Sahibi Değerli Müminler!

Allah Rasûlü (s.a.s.), kalplerdeki hastalıkların yanında, onların şifa kaynağına da işaret etmiştir. Buna göre eğer insan, kalbi kaskatı kesilmeden, gözlerine perdeler inmeden Rabbinin huzuruna vararak samimiyetle, ihlasla, kalbindeki lekelerden utanarak, günahlarının o ağır yükünü boynunda hissederek O'ndan af dilerse ve tekrar dönmemek üzere günahlarına tövbe ederse kendisini arındırmış olur. Zira kendisine iyilik ve kötülük ilham edilmiş olan insan,[10] hidâyete de dalâlete de meyyal bir yapıya sahiptir. Her insan günah işleyebilir ancak Peygamberimizin ifadesiyle, günah işleyenlerin en hayırlıları tövbe edenlerdir. Hatta tövbe ederek kalbini temizleyen kişi, hiç günahı olmayan kimse gibidir.[11]Allah Rasûlü (s.a.s.), tövbenin yanında yüreklerin saffetini korumaya dair bazı tavsiyelerde bulunmuş böylece ölü kalpler taşıyan insanları, Kalplerin Sahibi ile tanıştırmıştır. Bir defasında, Peygamberimizin torununu öpüp kokladığına şahit olan Akra' b. Habis bu durumu hayretle karşılayıp "Sizler çocuklarınızı öper misiniz, hâlbuki biz onları öpüp okşamayız." dediğinde Allah Rasûlü (s.a.s.) ona, "**Allah senin kalbinden merhameti çekip almışsa ben ne yapayım?**" diyerek sitem etmiştir.[12] Kalbinin katılığından şikâyetçi olan birine, yüreğinin yumuşaması için fakirin ihtiyacını karşılamasını ve yetimin başını okşamasını tavsiye etmiştir.[13] Kendisine iyilik ve kötülüğün

3 Muvattâ, Kelam, 7.
4 Hac, 22/46.
5 Muhammed, 47/24.
6 Câsiye, 45/23.
7 Hac, 22/53.
8 Bakara, 2/88.
9 Bakara, 2/74.
10 Şems, 91/8.
11 İbn Mâce, Zühd, 30.
12 Buhârî, Edeb, 18.
13 İbn Hanbel, II, 264.

ne olduğunu soran Vabisa b. Ma'bed'in göğsüne mübarek elleri ile dokunarak kalbine danışmasını tavsiye etmiş ve safiyetini koruyan kalbin iyi ve kötüyü işaret eden bir pusula, bir mihenk noktası olduğunu ifade eden şu sözleri söylemiştir: "***İyilik, kalbinin huzur bulduğu ve içine sinen şeydir. Kötülük ise insanlar ona onay verseler bile gönlünü huzursuz eden ve içinde bir kuşku bırakan şeydir.***"[14] Buna göre siyah lekelerle kararmamış, ferasetini kaybetmemiş, tövbelerle paslarından arındırılmış bir kalp, hakikatin aynası olabilmektedir.

Değerli Kardeşlerim!

O hâlde, bizler de Allah Rasûlü'nün öğrettiği şekilde şuur, vicdan, idrak ve imanın merkezi, Rahman'ın nazargâhı olan gönül hanelerimizi mamur kılalım. Kalplerimiz şefkat ve merhametle yumuşasın. Sevgi bağı ile birbirine bağlansın. Allah'ı anmakla huzur bulsun. Nasuh tövbelerle gönüllerimizi temizleyelim. Yetimlerin yüzlerine tebessümler kondurarak kara lekelerimizi silelim. Paylaşmanın sevinciyle kalplerimizi arındıralım. Çorak yüreklerimizi başkaları için döktüğümüz gözyaşlarımızla yeşertelim. Efendimizin sığındığı gibi Allah'tan korkmayan kalplerden Rabbimize sığınalım. Elinden, dilinden ve kalbinden selamette olunan insanlar olalım. Kalplerimizden kimseye zarar gelmeyeceğinden emin olalım. El, dil, kulak, göz ile birlikte kalplerimizde biriktirdiklerimizin de ortaya konacağı o günde huzura kalb-i selim[15] ile varalım.

14 İbn Hanbel, IV, 227.

15 Şu'arâ, 26/88-89.

KALB-İ SELİM - II*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ۝ اِلَّا مَنْ اَتَى اللّٰهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«كَانَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكْثِرُ أَنْ يَقُولَ: يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ»

Aziz Kardeşlerim!

Tâbiûn neslinin büyük âlimlerinden Şehr b. Havşeb, bir gün, müminlerin annesi Ümmü Seleme'ye merakla Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in en çok yaptığı duayı sorar. Ümmü Seleme bu duanın "**Ey kalpleri bir hâlden bir hâle çeviren Allah'ım! Kalbimi dinin üzere sabit eyle!**" duası olduğunu söyler.[1]

Kardeşlerim!

İslam düşüncesinde kalp, imanın, hakikatin, bilginin, hikmetin ve ahlakın merkezindedir. Beden ülkemizin sultanı olan kalp, gönül dünyamıza da yön veren ilahî bir cevherdir. Nazargâh-ı ilahidir. Hakk'ın aynasıdır. Şuur, vicdan, idrak, duygu, akıl ve irade gücümüzün odak noktasıdır. İman ve küfrün, sevgi ve nefretin, cesaret ve korkaklığın, iyilik ve kötülüğün merkezidir. Haset, gazap ve nefret gibi kötü duygular kalpte bulunduğu gibi iman, Allah korkusu, hilm ve takva gibi iyi ve güzel duygular da kalpte bulunur. Allah'ı bilmek ve tanımak anlamına gelen marifet, kalbin işidir.[2] Allah'a karşı derin kavrayış olan huşunun mahalli kalptir. Tevazu kalpte başlar. İlahi güzellikler hep kalpte tecelli eder. Kur'an-ı Kerim, Peygamber Efendimizin kalbine indirilmiştir.[3] Tabibu'l-kulûb, gönüllerin doktoru olan Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), kalbin bu merkezî konumunu "**…Dikkat edin! Vücutta öyle bir et parçası vardır ki o iyi, doğru ve düzgün olursa bütün vücut iyi, doğru ve düzgün olur; o bozulursa bütün vücut bozulur. Dikkat edin! O, kalptir.**"[4] sözleriyle dile

* 21.02.2014 tarihli hutbedir.

1 Tirmizî, Deavât, 89.

2 Buhârî, Îmân, 13.

3 Bakara, 2/97; Şu'arâ, 26/193–194.

4 Buhârî, Îmân, 39.

getirmiştir. Kalp, gönül dediğimiz latif varlıktır. Kalp, kişinin hidayete erdiği yerdir. Kalp, mümin için doğru bilgiyi yanlış olandan ayırt etme yeridir. Kalp, kötülüklere karşı mücadelenin verildiği yerdir. Kötülüğe karşı son direnç noktasıdır.[5]

Kardeşlerim!

İnsan, hem akıl ve kalp nimetine sahiptir hem de şeytan, nefis ve şehvet ile çetin bir imtihana tâbidir. Kalp, Allah'ın nazargâhı olduğu gibi aynı zamanda şeytanın insana vesvese ve şüphe vermek için fırsat kolladığı yerdir. Allah, kalbi yüceltmeyi amaçlarken, şeytan onu yıkmayı hedefler. İnsan gece uykusunda dahi şeytanın vesvesesiyle karşı karşıyadır.[6] Şeytan namazda bile kalbi rahat bırakmaz; ona hiç aklında olmayan şeyleri hatırlatır ve zihnini meşgul etmeye çalışır.[7]

Bu şekilde şeytan, kişi ile kalbi arasına girmeye çalışarak onu Allah yolundan alıkoymak ister. İnsan bu girdaptan ancak, iman, salih amel ve Allah'ı zikirle kurtulabilir. Kalpler ancak, Allah'ı zikrederek itmi'nana ve huzura kavuşur; kurtuluşa ve doyuma ulaşır. Bu sebeple Peygamber Efendimiz (s.a.s.), Rabbinden hep kalb-i selim niyazında bulunmuş, "**Benim kalbim de perdelenir ve ben her gün yüz defa istiğfar eder, Allah'tan bağışlanma dilerim**" buyurmuştur.[8] İnançsızlık ve işlenen günahlar, kalbin kararmasına neden olur.[9] Bu durumda kalp, Rahman'ın ilim, hikmet ve iman nurundan yararlanamaz. Akıl, basiret ve duygu yeteneğini kaybeder. Paslanma, sapma, hastalanma, katılık, perdelenme, körleşme, mühürlenme, kilitlenme gibi manevî hastalıklara maruz kalır. Kişi artık kalbi olduğu hâlde onunla hakikati kavrayıp anlayamaz; gözü olduğu hâlde onunla gerçeği göremez; kulağı olduğu hâlde onunla hakkı işitemez.[10] İman, ilim ve muhabbet pınarlarıyla beslenen kalp, ilahî güzellikleri elde edecek şekilde safiyet kazanırken, dünyaya çok dalmak, tefekkürü terk etmek, ölümü unutmak, çok gülmek, çok konuşmak, [11]tefrika girdabına kapılmak[12] ve merhametsizlik gibi kötülükler, kalbi hastalıklı bir hâle dönüştürür. "**Merhamet, ancak kalbi katılaşmış inançsız bedhahların kalbinden çekilip alınmıştır**"[13] hadisi kalbin ihtiyaç duyduğu merhamet duygusuna işaret etmektedir. Bencillik, haset, kibir, cimrilik, hilekârlık, kendini beğenmek, başkalarına tepeden bakmak, sû-i zanda bulunmak, kin beslemek, insanların

5 Müslim, İmân, 78.
6 Nesâî, Kıyâmü'l-leyl ve tatavvuu'n-nehâr, 5.
7 Buhârî, Sehv, 6.
8 Müslim, Zikir ve dua ve tövbe ve istiğfar, 41.
9 Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 83.
10 A'râf, 7/179.
11 Tirmizî, Zühd, 61.
12 Tirmizî, Salat, 54.
13 Ebû Dâvûd, Edeb, 58.

başına gelen musibetten zevk almak, dostlara darılıp onları yüzüstü bırakmak, sözde durmamak, dünyaya karşı gözü doymamak, insan ile cennet arasına duvarlar ören ve aynı şekilde kalbe zarar veren kötülüklerdir.[14]

Kardeşlerim!

Müminin kalbi, selim olan kalptir. Kalb-i selim, Allah'a teslim olup selamet bulmuş kalptir. Hastalıksız kalptir. Kalb-i selim, Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in müminin kalbi olarak tanımladığı, "Allah'tan korkan, tertemiz kalptir. Bu kalpte günaha, zulme, kine, hasede yer yoktur."[15] "Kalbini yalnızca imana tahsis eden, kalbini selim, dilini sadık, nefsini doymuş, ahlakını düzgün kılan ve kulaklarını hak yolunda haberci, gözlerini kalp izinde bekçi kılan kişi kurtuluşa ermiştir. Kalbini, ilahî güzelliklerin dolup taştığı bir kap hâline getiren kişi kurtuluşa ermiştir." [16]İnsanın ahirette selamete ermesi ancak kalbin imarıyla, gönül terbiyesiyle mümkündür. Kalbin şirk, küfür, nifak gibi hastalıklardan salim olmasıyla mümkündür. O gün ne suretlere bakılır, ne de mallara. O gün ancak kalplere ve amellere bakılır.[17] "O gün, ne mal fayda verir ne de evlat. Ancak Allah'a kalb-i selim ile gelenler o günde fayda bulur."[18]

Kardeşlerim!

Bitmek tükenmek bilmeyen insani zaaflarımızın kuşatması altında, ruhen ve bedenen tükenmenin eşiğine geldiğimizde, kalbimize mukayyet olabilmek için; insana, eşyaya, kâinata kalp gözü ile bakabilmek için; gönül dili ile konuşabilmek için hep birlikte Sevgili Peygamberimizin niyazıyla şöyle dua edelim:

"Ey kalpleri bir hâlden diğer bir hâle çeviren Allah'ım! Kalbimi dinin üzere sabit eyle!"

14 Ebû Dâvûd, Sünnet, 27, 28.

15 İbn Mâce, Zühd, 24.

16 İbn Hanbel, V, 147.

17 Müslim, Birr ve sıla, 34.

18 Şu'arâ, 26/88-89.

KALB-İ SELİM - III*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ۝ اِلَّا مَنْ اَتَى اللّٰهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«كَانَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكْثِرُ أَنْ يَقُولَ: يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ»

Değerli Müminler!

Sahabeden Nu'man b. Beşir'den rivayet edildiğine göre Allah Rasûlü (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: "Dikkat edin! Vücutta öyle bir et parçası vardır ki, o iyi/doğru/düzgün olursa bütün vücut iyi/doğru/düzgün olur; o bozulursa bütün vücut bozulur. Dikkat edin! O, kalptir."[1]

Değerli Kardeşlerim!

Bugün… Hemen şimdi… Kalbinizi elinizle sımsıkı tutun… Beden ülkenizin sultanını yeniden düşünün. Bedeninizdeki bu et parçası neden bu kadar değerlidir?

Kalbimizi sadece vücutta kan dolaşımını sağlayan bir organ olarak görmek gerçekten eksik olur. Bizim geleneğimizde kalp imanın, hakikatin, bilginin, hikmetin ve ahlakın merkezinde yer alır. Maddi varlığımızın sultanı olan kalp, gönül dünyamıza da yön veren ilahî bir cevherdir. 'Nazargâh-ı ilahî'dir. Hakk'ın aynasıdır.

Kardeşlerim!

Kalbinize dikkatle bakın. Mutlaka Rahman'dan bir iz görür, O'ndan bir ses duyarsınız. Göğe ve yere sığmayan Allah, mümin kulunun kalbindedir. Kalplerin imar ve ıslahı bu yüzden önemlidir. Kâmil insanı inşa edecek gönül terbiyesi kalpte düğümlenmektedir.

---

* 21.02.2014 tarihli hutbedir.

1 Buharî, İmân, 39.

Kıymetli Kardeşlerim!

Bir hadis-i şeriften öğrendiğimize göre bütün peygamberler gönderildikleri toplumlarda, katılaşmış, hakikatin önünde perdelenmiş kalpleri açmakla, karanlıklara gömülen marazlı kalplere şifa dağıtmakla görevlendirilmişlerdir.[2] Onların kazanmaya ve fethetmeye çalıştıkları ilk şey insanların kalbi olmuştur. Resul-i Ekrem için en çok kullandığımız sıfat da "tabîbu'l-kulub" yani gönüllerin doktoru olmuştur.

Allah Rasûlü'nün kalbe şifa dağıtan sünnetlerinden biri de, kalbimizi perdeleyen kin, nefret, düşmanlık, kıskançlık, fesatlık ve samimiyetsizlik türünden her türlü kötü duygu ve düşünceden sıyrılıp arınmaktır. Temiz bir kalbe ve arı-duru bir gönle sahip olmak Peygamberimizin sünnetlerindendir. Enes b. Mâlik'in naklettiğine göre Resûlullah (s.a.s.) kendisine şöyle buyurmuştur. "Yavrucuğum! *Eğer kalbinde kimseye karşı* gıll u gışş yani kötü ve aldatıcı duygular barındırmadan sabaha ve akşama erişmeye güç yetirebiliyorsan bunu yap. İşte bu benim sünnetimdir. Kim benim sünnetimi yaşatırsa beni sevmiş olur, kim de beni severse cennette benimle birlikte olur."[3]

Değerli Müminler!

Kalbimiz bir yandan olumlu ve yüksek değerlerin mahalli olduğu gibi, aynı zamanda şeytanın insana vesvese ve şüphe vermek için fırsat kolladığı ve kötülük tohumlarını yerleştirdiği bir yerdir. Kalp hem çok sabit, azimli ve kararlı; hem de çok değişken, dönüşken ve kararsızdır. Ulvî güçler kalbimizi arındırmayı, yüceltmeyi ve anlamlı değerler üzerinde sabitlemeyi amaçlarken; süflî güçler onu değiştirmeyi, kirletmeyi ve yıkmayı hedefler. Kur'an-ı Kerim ve onun tebliğcisi Peygamberimiz kalbin çeşitli hastalıkları üzerinde durur ve bu hastalıklara karşı müminlere uyarılarda bulunur. Zira kalp bazen işlenen günahların ağırlığı altında paslanma, sapma, hastalanma, katılık, perdelenme, körleşme, mühürlenme, kilitlenme gibi bir dizi manevî hastalığa maruz kalabilmektedir. Oysa insanın ahirette selamete ermesi ancak kalbin şirk, küfür, nifak gibi hastalıklardan salim olmasıyla mümkündür. Dünyevî arzularımızın çepeçevre sararak bizleri ilahî güzelliklerden alıkoymaya çalıştığı durumlarda kalbimizi salih amellerle, Kur'an-ı Kerim tilavetiyle, Allah'ı çokça zikirle ve duayla mamur ve selim kılmak gerekmektedir. Allah katında değerli olan da bu değil midir? Rabbimiz şöyle buyurur: "O gün, ne mal fayda verir ne de evlat. Ancak Allah'a kalb-i selim ile gelenler başka."[4]

Kalb-i selim, Allah'a teslim olup selamet bulmuş olan hastalıksız kalptir. Müminin kalbi, selim bir kalptir. Allah Rasûlü'nün Rabbinden niyazı da kalb-i

2 Buhârî, Tefsîr, (Fetih) 3.

3 Tirmizî, İlim, 16.

4 Şu'arâ, 26/88-89.

selim bahşetmesi şeklinde olmuştur.[5] Ümmü Seleme validemizin naklettiği bir rivayete göre ise Allah Rasulü'nün en çok yaptığı dua: "**Ey kalpleri bir hâlden diğer bir hâle çeviren Rabbim! Benim kalbimi dinin üzere sabit kıl.**"[6] duasıdır. Bitmek bilmeyen insani zaaflarımızın kuşatması altında, ruhen ve bedenen tükenmenin eşiğine geldiğimizde, kalbimize mukayyet olabilmek için; insana, eşyaya, kâinata kalp gözü ile bakabilmek için; gönül dili ile konuşabilmek için en çok yapacağımız dua bu olsa gerektir.

5 İbn Hanbel, IV, 125.

6 Tirmizî, Deavât, 89.

BEDEN ÜLKESİNİN SULTANI: KALP*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ۝ اِلَّا مَنْ اَتَى اللهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«...أَلَا وَإِنَّ فِي الْجَسَدِ مُضْغَةً، إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ، وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ. أَلَا وَهِيَ الْقَلْبُ»

Kardeşlerim!

Âlemlere rahmet olarak gönderilen Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in, sıkça dile getirdiği dualardan biri şöyleydi: " **Ey kalpleri hâlden hâle çeviren Rabbim! Benim kalbimi dinin üzere sabit kıl!**"[1]

Kardeşlerim!

Efendimiz, bu duasında Yüce Allah'tan kalbini iman ve istikamet üzere sabit kılmasını dilemişti. Zira kalp, iman ve istikametin merkezi, başlangıç ve bitiş yeridir. İman ve İslam'ın bir tezahürü olan her hayırlı ve faydalı işe öncelikle kalpte niyet edilir. İşte böylesi bir öneme sahip olan kalp, Peygamberimiz (s.a.s.) tarafından beden ülkesinin sultanı diye takdim edilir.[2]

Kardeşlerim!

Kalp, sadece vücutta kan dolaşımını ve hayatın devamını sağlayan bir organ, küçük bir et parçası değildir şüphesiz. Kalp manevi hayatımıza yön veren ve akıbetimizi belirleyecek olan bir merkezdir. Kalp, iman ve küfrün, sevgi ve nefretin, cesaret ve korkaklığın, iyilik ve kötülüğün, kısacası bütün duyguların kaynağıdır. Güzellikler de çirkinlikler de hep kalpte başlar kalpte biter. Hayrın ve faydalı düşüncelerin barınağı olan bir kalpten ancak güzellikler yansır. Çirkinliklerle kirletilmiş, olumsuzlukların esiri hâline getirilmiş bir kalpten yansıyacak olan da kötülüklerdir. Efendimiz (s.a.s.), bu gerçeği "**Dikkat edin! Vücutta öyle bir et parçası vardır ki o iyi olursa bütün vücut iyi olur. O**

* 04.12.2015 tarihli hutbedir.

1 Tirmîzi, Deavât, 89

2 Abdurrezzâk, *el-Musannef*, XI, 221.

bozulursa bütün vücut bozulur. Dikkat edin! O, kalptir."[3] hadisiyle dile getirmiştir.

Kardeşlerim!

Mümin, kalbini güzelliklere, hayra ve insanlığın faydasına açan, kötülüklere sımsıkı kapatan kişidir. Mümin, kalb-i selim sahibidir. Selim kalp, Allah'a gönülden teslim olmuş bir kalptir. Bu kalp, ışığını imandan, güzelliğini salih amellerden alır. Selim bir kalpte dünyevi hiçbir kaygı, tasa ve kedere esir olma yoktur; yalnızca Allah'a dayanıp güvenme vardır. Bu kalpte onur ve haysiyeti zedeleme yoktur; izzet ve saygınlık vardır. Selim olan kalpte sorumsuzluk, bencillik, kin, nefret, zulüm yoktur; paylaşma, diğerkâmlık, sevgi, saygı, hoşgörü vardır. Bu kalpte şiddet, husumet değil, şefkat, merhamet, ülfet, muhabbet vardır. Bu kalpte hayâsızlık değil, iffet, erdem, fazilet vardır. Bu kalpte "ben" değil, "biz" vardır; birlikte ağlayıp birlikte gülme vardır. Bu kalpte kibir değil tevazu, yalan ve eğrilik değil sadakat, kabalık değil nezaket, katılık değil letafet, korku değil cesaret vardır.

Selim bir kalbe sahip olan mümin bilir ki; kendisi, borçluya, hastaya, yaşlıya, darda kalmışa, mazluma, mağdura yardım eli uzatılmasını isteyen bir medeniyetin mensubudur. Bu kalbin sahibi bilir ki; o, Abdullah, Enes, Beşir gibi yetimlere, öksüzlere baba şefkatiyle muamele eden bir Peygamberin ümmetidir. Selim bir kalbin sahibi bilir ki; onun "**Asıl elde tuttuğun değil, dağıttığın bizimdir.**"[4] buyuran, komşuyu gözeten, yoksula kol kanat geren bir peygamberi vardır.

Kardeşlerim!

Üzülerek belirtmek gerekir ki bugün hırs, tamah, daha çok kazanma, daha çok haz alma ve daha hızlı yaşama arzusu insanlığı âdeta kuşattı. Bugünlere ve yarınlara yön veren beden ülkesinin sultanı kalpler bedenlere esir oldu. Bugün insanlık, topyekûn bir merhametsizlik, vicdansızlık ve vurdumduymazlık sorunu yaşıyor. Nice mazlumların feryadına, yardım çığlıklarına kulak tıkanıyor. Nice canlar, şiddete, zulme, teröre kurban gidiyor. Niceleri evsiz, yurtsuz, yuvasız bırakılıyor. Denizler, her geçen gün mülteci mezarlığına dönüşüyor. Kıyıya vuran minik bedenler, aslında vicdanların kıyıya vurduğunu, her gün insanlığın irtifa ve itibar kaybettiğini haykırıyor.

Kardeşlerim!

Bugün kalplerin pasını, katılığını, hastalığını silmek için bir gönül terbiyesine ve merhamet seferberliğine ihtiyacımız var. Bugün bize ahirette gerçek manada fayda sağlayacak olan kalb-i selime çok ama çok ihtiyacımız var. O hâlde geliniz, "**O gün, ne mal ne de evlat fayda verir. Ancak Allah'a kalb-i**

3 Buhârî, İmân, 39.

4 Tirmizî, Sıfatu'l Kıyâme, 35.

selim ile gelenler fayda bulur."[5] ayetini bir kez daha derinden tefekkür edelim. Fıtratımızda var olan selim kalbimizi, zihnimizle, dilimizle, salih amellerimizle daha da tezyin edelim. Kalbimiz, her daim Rabbimizin rızasını arasın, O'nun ve Rasûlü'nün sevgisiyle dolsun. Kalbimiz, güzelliklerin merkezi olsun ve etrafımıza güzellikler saçsın. Gönüllere sevinç, huzur ve mutluluk taşısın.

Hutbemi Kur'an-ı Kerim'in ve Efendimiz (s.a.s.)'in bize öğrettiği şu dualarla bitirmek istiyorum:

"Rabbimiz! Bizi doğru yola eriştirdikten sonra kalplerimizi saptırma! Bize tarafından bir rahmet bağışla! Hiç kuşku yok ki, lütfu bol olan yalnız sensin."[6]

"Allah'ım! Kulağımın kötülüğünden, gözümün kötülüğünden, dilimin kötülüğünden, kalbimin kötülüğünden sana sığınırım."[7]

5 Şu'arâ, 26/88-89

6 Âl-i İmrân, 3/8.

7 Nesâî, İstiâze, 4.

EZAN: ÖZGÜRLÜĞÜN GÜR SEDASI*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَمَنْ اَحْسَنُ قَوْلًا مِمَّنْ دَعَآ اِلَى اللهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ اِنَّنِى مِنَ الْمُسْلِمِينَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِى النِّدَاءِ وَالصَّفِّ الْأَوَّلِ ثُمَّ لَمْ يَجِدُوا إِلَّا أَنْ يَسْتَهِمُوا عَلَيْهِ لَاسْتَهَمُوا»

Allahu ekber, Allahu ekber!

Bu nida, günde beş vakit, minarelerimizde yankılanırken, Rabbimizi tasdike, O'na itaat ve ibadete çağırıyor müminleri. Dünya meşgalesinden uyan! Kulluğun gereği olan namaz için kıyama dur! diyor ve zamanın kalbini tutuyor, İslam'ın gür sedası. Kendisine icabet edenin elinden tutuyor; bireyden topluma, ümitsizlikten umuda götürüyor bu çağrı.

Kardeşlerim!

Rahmet Elçisi (s.a.s.), vazifesini tamamladıktan sonra, ardında sevgisini bırakarak vefat etmişti. Doyamamıştı ona ashabı. Bunlardan birisi de Kutlu Nebi'nin, "müezzinlerin efendisi" övgüsüne mazhar olmuş Habeşli Bilal'di. Üzüntüsünden duramamıştı Bilal Medine'de. "Resûlullah'tan sonra ezan okumayacağım/okuyamayacağım." diyerek uzaklaştı peygamber diyarından. Ancak iliklerine kadar işleyen peygamber sevgisi ve muhabbeti onu tekrar Medine'ye getirdi. Geldiğinde sabah namazı vakti girmek üzereydi. Doğrudan Ravza'ya, Resûlullah'ın huzuruna gitti. Ağladı ve yüreğindeki hasreti gözyaşlarıyla dindirmeye çalıştı. Derken Efendimizin torunları Hasan ve Hüseyin çıkageldiler. Dedelerinin hatırasını yâd etmek üzere Bilal'den ezan okumasını istediler. Kabul etti Bilal ve peygamber zamanında olduğu gibi mescidin damına çıkıp, "Allahu ekber" dedi. Bilal'in Resûlullah (s.a.s.) zamanındaki bu nidasıyla Medine'de yer yerinden oynadı. Bir tarih canlanıyordu. Bir şehir ağlıyordu. Hıçkırıklara boğulan Medine, o gün Allah Rasûlü'nün vefatından sonra en hüzünlü günlerinden birini yaşıyordu.[1]

---

* 09.01.2015 tarihli hutbedir.

1 Zehebî, Siyeru a'lâmi'n-nübelâ, I, 357-358.

Kardeşlerim!

Bu olay, biz müminler açısından ezanın içeriğini, anlamını ve mesajını ortaya koymaktadır. Ezan her okunduğunda ve her okunduğu yerde; ilk gün okunduğu gibi, o gün Bilal'in okuduğu gibi, büyük manalar, coşkular ve hatıralar yaşatır gönülden dinleyenlere ve anlayanlara.

Ezan, Habeşli Bilal'in namaz için atan kalbinin dudaklarından dökülen sesidir. Ezan, tevhidin sembolü, İslam'ın ses ve söze dökülüşüdür. Müslümanın kalbini, beynini, ruhunu ve bedenini harekete geçiren sesli dokunuştur ezan. Ezan, "**Allah'a çağıran, salih amel işleyen ve 'Kuşkusuz ben Müslümanlardanım' diyenden daha güzel sözlü kimdir?**"[2] buyrulan Kerim Kitabımızda taltif edilen en güzel çağrılardan biridir.

Kardeşlerim!

Ezan, doğum ile ölüm arasında boş bırakmaz insanı. Dünyaya gözlerini açan bebeklerin kulaklarına ezan okunur. Her mümin hayata merhaba dediğinde ezanla kendisine Rabbinin adı hatırlatılır ve âdeta ilk manevi aşısı yapılır. Bu anlamda ezan, bütün manevî kirlerin, kötülüklerin ve sapkınlıkların hayatı boyunca o çocuktan uzak durması için yapılan bir duadır.

Ezan, İslam'ın şiarlarından biridir. "**İnsanlar ezan okuma ve birinci safta yer almadaki sevabı bilselerdi, bunu yapmak için aralarında kura çekerlerdi.**"[3] sözüyle Efendimiz, ezanın bu önemine işaret etmiştir.

Ezan, Ümmet-i Muhammed'in simgesi ve ortak değerlerindendir. Ezan, dilleri, renkleri, ırkları ve bütün farklılıkları İslam dilinde birleştirir. Bir kubbe altında omuz omuza bir ve beraber kılar müminleri. Çoğu zaman gündelik hayatın türlü meşgalelerine boğulan bizleri, Allah'ın huzurunda saf durmaya, diri olmaya çağırır; her daim yineler çağrısını:

Hayya ala's-salah, Hayya ala'l-felah.

Kardeşlerim!

Ezan, aynı zamanda özgürlüğün sembolüdür, gür sedasıdır. Ezan, okunduğu beldenin özgürlüğünü, bağımsızlığını da haykırır. Bu yüzdendir ki merhum Mehmet Akif:

"Bu ezanlar ki şahadetleri dinin temeli,

Ebedi, yurdumun üstünde benim inlemeli" derken bu gerçeği dile getirmektedir.

Bununla birlikte gerçek özgürlük, imandadır. Gerçek hürriyet, Allah'a kulluktadır. Gerçek özgürlük, fani olanın esiri değil, hâkimi olabilmektir. İşte

2 Fussilet, 41/33.

3 Buhârî, Ezân, 9.

ezan, dünya üzerindeki herkesi her daim, Âlemlerin Rabbi'ne kulluğa ve hakiki özgürlüğe davettir.

Kardeşlerim!

Ne mutlu günde beş defa yapılan bu kutlu çağrıya rükû ile secde ile icabet edebilenlere. Ne mutlu günde beş defa, "Evet, Ya Rabbi! Sadece seni yüceltiyoruz. Senden başka ilah olmadığına, Muhammed Mustafa (s.a.s.)'nın senin Rasûlün olduğuna, kurtuluş ve mutluluğun bu çağrıya uymakta olduğuna inanıyor ve şahitlik ediyoruz." diyebilenlere.

DAVET HEPİMİZE, HEP BİRLİKTE CAMİYE!*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَآءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ وَيُطِيعُونَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُۥٓ اُولٰٓئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«لَا تَمْنَعُوا إِمَاءَ اللهِ مَسَاجِدَ اللهِ»

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz: "**Mümin erkeklerle mümin kadınlar birbirlerinin velileri, yardımcılarıdır.**"[1] buyuruyor.

Okuduğum hadis-i şerifte de Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.): "**Allah'ın kadın kullarını Allah'ın mescitlerinden alıkoymayın**"[2] uyarısında bulunuyor.

Muhterem Müminler!

Yeryüzünün ilk mabedi olan Kâbe'nin temellerini İbrahim (a.s.), oğlu İsmail'le birlikte atmış, müminlerin kıblegâhı olan bu mekân onların ellerinde semaya yükselmiştir. İbrahim Peygamberin sevgili eşi, İsmail Peygamberin annesi Hz. Hacer'in Beytullah'ın harcında emeği vardır. Hacer validemizin Safa ve Merve'de ayaklarının izi, Hicr'de hatırası vardır. Zemzem suyu, onun sa'yinin hürmetine ikram edilmiştir. Hac ve umre ibadetini yerine getirirken hepimiz Safa ve Merve tepelerinde onun izinde yürürüz.

İsa (a.s.)'ın annesi Hz. Meryem de gönlünü Rahman'ın evlerine bağlamıştır. Kadınların mabetlere alınmasının yasak kabul edildiği bir dönemde Meryem'i mabede en güzel şekilde kabul eden ve mihrapta eğiten Rabbimizdir. Mabede adanmış bir kadın olan Hz. Meryem, bu mukaddes mekânda rükû edenlerle birlikte rükû etmiş, arınmış ve iffetin timsali olmuştur. Ömrünü Beytülmakdis'te Rabbinin himayesinde, O'na ibadet ve taatle geçirmeye adamış ve bu sebeple bulunduğu mabette nice ilahî lütuflara mazhar olmuştur.

---

* 27.09.2013 tarihli hutbedir.

1 Tövbe, 9/71.

2 Buhârî, Cuma, 13; Müslim, Salat, 136.

Hacer ve Meryem validemiz gibi kalbi mescitlere bağlı olan hanımlar, Allah'ın mabetlerinde O'nun lütuf ve kereminden faydalanmaya devam etmişler, Mescid-i Nebî'de Sevgili Peygamberimizin ardında saf tutma mutluluğuna erişmişlerdir. Resûl-i Ekrem Efendimiz (s.a.s.) ile birlikte kıyama durmuşlar, rükûya eğilmişler, secdeye varmışlardır.

Kardeşlerim!

Saadet asrında hanım sahabiler, Cuma namazlarına katılarak bu mübarek vaktin feyiz ve bereketinden yararlanmış, Allah Rasûlü'nün dilinden hutbe dinlemişlerdir. Aynı şekilde bayram namazlarını Medine'nin namazgâhında coşkuyla eda etmişler, tekbirlere ortak olmuşlar, dualara hep birlikte amin demişlerdir.

İslam'ın ilk hanım talebeleri, kendilerine Mescid-i Nebevî'nin ilim halkalarında yer bulmuş, mescidin bereketli ve feyizli ortamından mahrum kalmamışlardır. İşte bu sebepledir ki Müslümanlar, dinleriyle ilgili pek çok hususu bu hanım sahabilerden öğrenmişlerdir. Onlar, İslam'ın ilim ve irfanını sonraki nesillere taşımışlardır. İslam medeniyetinin inşasında bu kutlu neslin, Hz. Âişe'lerin, Fâtımaların, Esma'ların, Âtikelerin, Hala Sultanların eşsiz çaba ve gayretleri vardır.

Değerli Müminler!

Ancak saadet asrıyla aramızdaki mesafeler arttıkça, Sevgili Peygamberimizin hutbemin başında okuduğum hadis-i şerifi âdeta unutulmuştur. Hanım kardeşlerimiz zaman zaman Allah'ın mescitlerine yabancılaşmış, eşleriyle çocuklarıyla ibadet edebilme neşesinden mahrum kalabilmişlerdir. Aynı kubbe altında müminlerle birlikte Rablerine el açıp amin demekten, kadın-erkek, yaşlı-genç, büyük-küçük hep birlikte ümmetçe Allah'a secde etmekten uzak kalabilmişlerdir. Mescitlerdeki huzuru yuvalarına taşıyamaz olmuşlar, cami özlemlerini Ramazan gecelerinde teravihlerle gidermeye çalışmışlardır.

Kardeşlerim!

Bugünün Müslüman hanımları, kalabalıklardan sıyrılarak ruhlarını dinlendirecekleri, bir an olsun soluklanacakları manevi mekânlara ihtiyaç duymaktadır. Bugün hayatın hemen her alanında var olan kadına Rahmanın evlerinin kapıları da ardına kadar açıktır. Camilerimiz Müslüman hanımların nezaketinden, zarafetinden mahrum bırakılmamalıdır. Allah'ın kadın kulları İslam'ın temel ilkeleri doğrultusunda, camilerde kıymetlerine yakışan yerlerde misafir edilmelidir. Onlar, mermerlerin nabzında çarpan tekbirleri hissedebilmeli, kubbelere dolan aminlere şahit olabilmelidir. Bu mukaddes mekânlarda hissettikleri huzuru yuvalarına taşıyabilmeli eşleriyle çocuklarıyla birlikte aynı kıbleye yönelip aynı Rabbe secde etmenin sevincini yaşayabilmelidir. Müs-

lüman aile, kadınıyla, erkeğiyle, çocuğuyla huzurun, huşûnun, muhabbetin, maneviyatın tadına mescitlerde varabilmelidir.

Kardeşlerim!

Geliniz! Camilerimizi tıpkı saadet asrında, Peygamber Mescidinde olduğu gibi hayatımızın merkezine taşıyalım. Huzur taşsın dünyamıza. Kadınıyla, erkeğiyle, genciyle, yaşlısıyla sıradağlar gibi tek vücut olup Rabbimizin huzurunda kıyama duralım. Ailece aynı kubbe altında rükûlarda, secdelerde buluşalım. Eşlerimizle, çocuklarımızla hep birlikte camilerde hayat bulalım. Unutmayalım ki camiler, ancak bu şekilde Rabbimizin istediği gibi imar edilmiş olacaktır.

Diyanet İşleri Başkanlığımız, 1-7 Ekim tarihleri arasında kutlanan "Camiler ve Din Görevlileri Haftası"nın bu seneki temasını ***"Cami, Kadın ve Aile"*** olarak belirlemiştir. Hafta boyunca vaazlarda ve düzenlenecek çeşitli etkinliklerde konu kapsamlı bir şekilde ele alınacaktır. Böylece konuyla ilgili toplumsal şuur oluşmasına ve camilerimizin Rasûlullah dönemindeki fonksiyonuna kavuşmasına katkı sağlanacaktır. Bu vesileyle söz konusu haftanın hayırlara vesile olmasını Yüce Rabbimden niyaz ediyorum.

BİR TEKELLÜF DEĞİL, NİMET OLARAK NAMAZ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اُتْلُ مَآ اُوْحِيَ اِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَاَقِمِ الصَّلٰوةَ اِنَّ الصَّلٰوةَ تَنْهٰى عَنِ الْفَحْشَآءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللّٰهِ اَكْبَرُ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُوْنَ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مَا مِنِ امْرِئٍ مُسْلِمٍ تَحْضُرُهُ صَلَاةٌ مَكْتُوبَةٌ فَيُحْسِنُ وُضُوءَهَا وَخُشُوعَهَا وَرُكُوعَهَا إِلَّا كَانَتْ كَفَّارَةً لِمَا قَبْلَهَا مِنَ الذُّنُوبِ مَا لَمْ يُؤْتِ كَبِيرَةً وَذٰلِكَ الدَّهْرَ كُلَّهُ»

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerime'de Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "(Ey Muhammed!) Kitaptan sana vahyolunanı oku, namazı da dosdoğru kıl. Çünkü namaz, insanı hayâsızlıktan ve kötülükten alıkor. Allah'ı anmak (olan namaz) elbette en büyük ibadettir. Allah yaptıklarınızı biliyor."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Bir Müslüman, farz bir namaz için abdest alıp bütün erkânına riayet ederek namaz kılarsa, o namaz, büyük günah işlemedikçe, önceki günahlarına kefaret olur."[2]

Kardeşlerim!

Efendimiz (s.a.s.) bir gün ashabıyla sohbet ederken onlara şöyle bir soru sorar: "Birinizin kapısının önünden bir nehir aksa, günde beş defa o nehirde yıkansa vücudunda kir namına bir şey kalır mı?"

Sahabe, "Kalmaz Ey Allah'ın Rasûlü" diye cevap verir. Bunun üzerine Kutlu Nebi (s.a.s.), "İşte beş vakit namazın misâli budur. Kılınan bu namazlarla Allah günahları yok eder."[3] buyurur.

---

* 16.01.2015 tarihli hutbedir.

1 Ankebût, 29/45.

2 Müslim, Tahâre, 7.

3 Müslim, Mesâcid, 283.

Kıymetli Müminler!

Namaz, Resûlullah Efendimiz (s.a.s.)'in iki gözünün nuruydu.[4] Namaz, onun için vazgeçilmez bir ibadet, terk edilemez bir kulluk ölçütüydü. Rahmet Elçisi'nin nazarında bu derece önemli olan namaz, bizi Allah'a kul olmaya davet eden ibadetlerin sultanıdır. Namaz, huzura duruş ve huzura kabuldür. Namaz, bize Rabbimizi, bize kendimizi hatırlatır. Namaz, bize sorumluluğumuzu, sınırlarımızı, müstakim oluşu, tevazuyu öğretir.

Kıblesi ile namaz, bir olan Allah'a yöneliştir. Kâbe eksenli bu yönelişle aynı zamanda müminlerin gönlünde manevi bir bağ ve birliktelik hâsıl olur.

Namaz, tekbiriyle rıza-ı Bari'den başka her şeyi terk ediştir. Dilimiz "Allahu ekber" derken, ellerimizle âdeta dünyayı arkamıza alıp manevi yolculuğa başlarız.

Namaz, kıyamıyla bir diriliş, Allah'ın huzurunda duruştur; saf tuttukça safa bulur her gönül, esrar-ı zikrullah ile. Kıraatiyle namaz, O'na en içten sena ve yakarıştır; her günahtan paklanır insan, ezkâr-ı zikrullah ile.

Namaz, rükûsuyla yalnız Allah'a teslim oluştur; secdesiyle, kulluğun zirvesine varıştır. Kibir kulelerimizden inip yerle buluştuğumuz an mirâciyemizdir. Başımız secdeye her vardığında bütün bencilliklerimizi bertaraf eder; Rabbimize en yakın olmanın hazzına ereriz. [5]

Kardeşlerim!

Namaz, dünyanın türlü hengâmeleri içerisinde kaybolmaya yüz tutan benliğimizi, gönlümüzü yeniden ihya ve inşa etmektir. Çoğu zaman kalabalıklar içerisinde yalnızlaşan ruhumuzun yoldaşıdır namaz.

Cennetin anahtarı olan namaz, şu fani dünyanın ebediyete uzanan kârıdır. Namaz bir nurdur, yolunu aydınlatır müminin. Günaha kalkandır, doğru yolda rehberidir kendisini kılanın.

Hikmetleri ile insanı kötülük ve hayâsızlıktan alıkoyan en büyük ibadettir namaz. Rabbimizi anmanın adıdır; O'na vuslat köprüsü, bir gönül burağıdır namaz.

Kardeşlerim!

Namazlarımız, bizim miracımız, bizim gönül burağımız olabiliyor mu? Kıyamette ilk hesaba çekileceğimiz konu olan namaza,[6] yüzümüzü ağartacak özeni gösterebiliyor muyuz? "Allahu ekber" nidaları yankılanırken, davetin Allah'tan geldiği bilinciyle kıyama durabiliyor muyuz? Miraçtaymış gibi huşû

4 Nesâî, Işrâtü'n-nisâ, 1.

5 Müslim, Salat, 215.

6 Nesâî, Muhârebe, 2.

içerisinde secdelere varabiliyor muyuz? Namazı bir külfet değil, nimet olarak görebiliyor muyuz?

Hutbemi İbrahim Efendimizin Kur'an'da yankılanan şu duası ile bitirmek istiyorum:

"Rabbim! Beni ve çocuklarımı namaz kılanlardan eyle. Rabbimiz! Duamı kabul buyur. Hesap görülecek günde, beni, anamı, babamı ve inananları bağışla."[7]

7 İbrâhim, 14/40-41.

NAMAZ DİRİLİŞTİR*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قَدْ اَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ۝ اَلَّذِينَ هُمْ فِى صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مَنْ حَافَظَ عَلَى الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ رُكُوعِهِنَّ وَسُجُودِهِنَّ وَوُضُوئِهِنَّ وَمَوَاقِيتِهِنَّ وَعَلِمَ أَنَّهُنَّ حَقٌّ مِنْ عِنْدِ اللهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ»

Kardeşlerim!

Okuduğum ayeti kerimelerde Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "Müminler kurtuluşa ermiştir; onlar, namazlarını huşu içerisinde kılarlar; anlamsız, yararsız şeylerden uzak dururlar; zekâtı verirler; iffetlerini korurlar… Emanetlerine ve ahidlerine sadakat gösterirler; namazlarına titizlikle devam ederler. İşte onlar, ebedi kalacakları Firdevs cennetlerine varis olanlardır."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyurmaktadır: "Her kim beş vakit namazı, Allah rızası ve ibadet bilinciyle rükuları, secdeleri, abdest ve vakitlerine riayet ederek kılarsa cennete girer."[2]

Aziz Müminler!

Namaz, müminin Allah'a yönelişinin en somut göstergelerinden biridir. Namaz, vahyin bütün süreçlerinde yer alan ve her peygamberin davet ettiği ortak bir ibadettir. Peygamberler, bu nadide ibadetle ümmetlerine örnek olmuştur. "Rabbim! Beni ve soyumdan gelecekleri namazı devamlı kılanlardan eyle."[3] yakarışıyla İbrahim Halilullah'ın Rabbine niyazıdır namaz. "Yavrucuğum! Namazı dosdoğru kıl!"[4] diyen Lokman (a.s.)'ın hikmetli sözünde müşfik bir babanın evladına nasihatidir namaz. "Bana kulluk et; beni anmak

* 09.10.2015 tarihli hutbedir.

1 Mü'minûn, 23/1-2.

2 İbn Hanbel, IV, 266.

3 İbrahim, 14/40.

4 Lokmân, 31/17.

için namaz kıl."[5] ilahî emrine muhatap olan Musa (a.s.) için Allah'ı anmak ve O'na kul olmaktır namaz. "Nerede olursam olayım yaşadığım sürece Allah bana namazı emretti."[6] diyen İsa (a.s.)'ın vazgeçilmezidir namaz. Kerim Kitabımızın, "De ki: *Şüphesiz benim namazım, kurbanım, hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabbi olan Allah içindir."*[7] ayetiyle Efendimiz (s.a.s.)'in şahsında tüm müminlerden istenen ihlas, samimiyet, Allah'a adanmışlık ve teslimiyetin bir nişanesidir namaz.

Kardeşlerim!

Müminler olarak bizim dirilişimizdir namaz. Günde beş defa Rabbimizin huzuruna ayrı bir heyecan ve muhabbetle çıkar, O'ndan namaz vasıtasıyla yardım isteriz. Namazla arınır, tazelenir ve güçleniriz. Biliriz ki; en hayırlı amellerimizden birisi, vaktinde kıldığımız namazımızdır.[8] Ve namazımız, bizleri her türlü kötülük ve günahtan koruyan kalkanımızdır. Yine biliriz ki; ahirette ilk sualimiz namazımızdan olacaktır.[9] Bu yüzden, Kerim Kitabımızın pek çok ayetinde övülen namaz ehlinden olmak için gayret gösteririz. Riya ve gafletten alıkoymayan, kötülüklere karşı bize kalkan olmayan namazdan Allah'a sığınırız.

Aziz Kardeşlerim!

Efendimiz (s.a.s.), namazı "gözünün nuru"[10], "cennetin anahtarı"[11] olarak nitelendirmiştir. Namaz, her daim onun hayatının merkezinde yer almıştır. O, ruhunu teslim ederken dahi ümmetine namazı vasiyet etmiştir. Öyleyse bizler, onun bu vasiyetini tekrar tekrar hatırlayarak ibadet hayatımızı şöyle bir gözden geçirelim. Kendimize şu soruları bir soralım: Namazımız, bizim gözümüzün nuru mu? Hakikaten Yüce Rabbimize bizi bağlayan miracımız mı? Namazımız, yaratılışımızdaki hikmet ve amacı bize hatırlatan bir zikir mi? Dünyanın türlü çıkmazlarında, buhranlarımızda bir sığınağımız mı namazımız? Namazımız, gündelik hayatta bir şekilde kirlenen, yıpranan ruhumuz için bir arınma ve durulma vesilesi mi? Namaz, hayatımızın kalbinde mi? Kalbimiz namazda mı? Yokluğunda namaza derinden bir özlem duyup, varlığında namazla hasret giderebiliyor muyuz? Meşru bir mazeretimiz olmaksızın ertelediğimiz, ihmal ettiğimiz, terk ettiğimiz namazımız yüreğimizde bir sızı, bir nedamet, bir kasvet oluşturuyor mu? Bizim namazı, namazın bizi terk etmesinden endişeleniyor muyuz?

5 Tâ-Hâ, 20/14.
6 Meryem, 19/31.
7 En'âm, 6/162.
8 Buhârî, Tevhid, 48.
9 Nesâî, Muhârebe, 2.
10 Nesâî, Işratü'n-Nisâ, 1.
11 Tirmizî, Tahâret, 1.

Kardeşlerim!

Unutmayalım ki; namazlarımız kurtuluşumuzdur. Yeter ki bizler, namazı Rabbimizin emrettiği, Efendimiz (s.a.s.)'in öğrettiği şekilde eda edelim. Namazın ruhuyla dirilelim, ruhlarımızı namazla yüceltelim. Camilerimizi, evlerimizi, gönül sarayımızı namazlarımızla mamur kılalım.

Kıymetli Kardeşlerim!

Diyanet İşleri Başkanlığımız, "Camiler ve Din Görevlileri Haftası"nın bu seneki temasını *"Cami ve Namaz"* olarak belirlemiştir. Hafta boyunca düzenlenecek çeşitli etkinliklerle dinimizin direği, miracımız, Rabbimize vuslatımız olan namaz ibadetinin ve camilerin hayatımızdaki önemi, yüksek bir sesle dile getirilecektir. Genç-yaşlı, büyük-küçük, kadın-erkek tüm kesimlere, tüm kardeşlerimize namaz ve caminin hayat veren ikliminde buluşmak için yeni bir davette bulunulacaktır.

Bu vesileyle söz konusu haftanın hayırlara vesile olmasını, minarelerimizden yükselen yüce daveti ve namazın aydınlığını ülkemizin üzerinden eksik etmemesini Yüce Rabbimden niyaz ediyorum.

Hutbemi şu ayet-i kerimenin meali ile bitirmek istiyorum: "Öyle müminler vardır ki, onları ne ticaret, ne alışveriş Allah'ı anmaktan, namazı hakkıyla kılmaktan ve zekâtı vermekten alıkoymaz."[12]

12 Nûr, 24/37.

RAMAZAN VE ORUÇ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«وَالصِّيَامُ جُنَّةٌ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ صَوْمِ اَحَدِكُمْ فَلَا يَرْفُثْ وَلَا يَسْخَبْ ... »

Müminler! Cumanız mübarek olsun…

Beklenen bir geliş var… Manevi susuzlukların ırmak olduğu günlerimize, üç aylarda rahmete susamış gönüllerimize bir geliş var. Bir sultan gibi; bir ferman gibi… Rahmet rahmet üzerimize yağmak için; hasret hasret ufkumuza doğmak için bir geliş var…

Müminler!

O geliyor. Onu tanırsınız siz, iyi bilirsiniz… Bir yıl evvel yine böyle bir zamanda gelmişti. Onu tanırsınız; hani sevinçler ve müjdeler kânıydı; hani on bir ayın sultanıydı… Müminler, kararan ruhlarımızı nur ile doldurmak, ham gönüllerimizi sevap ile oldurmak için, sultan geliyor, mâh-ı gufrân geliyor.

Müminler!

Yıllar yılıydı… Kutlu zamanlarda saadet çağıydı... İnsanlık sancıdan, insanlar acıdan kurtulmadaydılar birer birer… Yaratılanların en şereflisine ayların en şereflisi verilmişti. Şifa diye, gufranımız, bağışlanmamız için; vefa diye biraz da aşkın ateşine yanmamız için… Çağlar vardı, zaman akmıştı ve sevgililerin en sevgilisine ayların en sevgilisi verilmişti. Kardeşliğimizi hatırlayalım, küskünsek barışalım diye; yoksula yardım edip meleklere karışalım diye… Selamımız salavatımız olsun diye; kurtuluşumuz beratımız olsun diye…

Müminler!

Sultan geliyor madem, usulünce karşılamak gerek; sultan gelince de sultanlar gibi yaşamak gerek… Gelin o hâlde, bu sene orucu oruç gibi tutalım ve mahyalarımızı gönüllerimize bağlayalım; gelin bu sene oruç ile çelişen günahlarımıza durmadan ağlayalım. Geceler ibadetimiz olsun, oruçlar hidayetimiz olsun gelin… Mazlumların ahını gidererek başlayalım imsaklara ve iftar için ellerimiz

uzansın uzaklara, daha uzaklara… Gelin, uzakları yakın etsin oruçlarımız bu sene; isyanlardan hidayete akın etsin oruçlarımız bu sene. Gelin, hayatı cadde cadde zarafetle buluşturalım; gelin, sokaklarda renk renk iftarlar oluşturalım.

Müminler!

Hak Teala size, "Ey iman edenler" diyor, "Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakınmanız için oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi, size de farz kılındı."[1] Dikkat buyurunuz, "Allah'a karşı gelmekten sakınmanız için" diyor bunu, "Allah'a karşı gelmekten sakınmamız için…"

Üç günlük yolda… Ve üç gün sonra… O geldiğinde efendiler, üç gün sonra üzerimize güneş doğduğunda… Sultan şehrin kapısından girdiğinde… Kalplerimizdeki zifiri karanlıkları yıkmak üzere, yâdıyla dudaklarımızı kanatan hasretleri yıkamak üzere… Kırın içinizdeki kötülük fincanlarınızı, ve asi iseniz ıslah edin canlarınızı. Pişmanlıklarımız gülümseyişlerle tutsun ellerimizden ve iftar sevinçlerine karışsın aminlerimiz; çoğaldıkça çoğalsın dualarımız. Her gece gülün yâdı gül dudaklarda okunsun, her akşam iyilikler desen desen dokunsun… İki sevinç arasında, bunda ve ötede, müjdelenen iki sevinç arasında bir alev gibi yansın ruhumuz, bir anda tutuşsun amel defterlerimizin kara sayfaları, inşallah tertemiz olsun.

Müminler!

Üç gün sonra o geliyor… Yüce Allah'ın gufranı, nebiler nebisinin fermanı ile geliyor. Hani "Oruç perdedir" demişti, sevgililer sevgilisi, hani "Biriniz oruç tuttuğu gün kötü söz sarfetmesin, bağırıp çağırmasın, oruç perdedir…"[2] demişti.

Müminler! Gelin hakiki oruçlarla iftar açalım bu sene; gelin orucu perde edinelim de cümle kötü amellerden kaçalım bu sene. Gelin, camiler salavatlarla dolsun ve oruçlarımız gerçek oruçlardan olsun… Riya ve gösterişten arındırıp kendimizi Allah'ın gufranına erelim, nur elbiseler giyinip kutlu kapılardan girelim.

Rabbimiz! Ramazan'a ulaştır bizi, affına yaklaştır bizi… İftar dakikasında düğümlenen zamanı hayırla paylaştır bize; nefesi gül kokanın yolunda engelleri aştır bize. Sofralarımıza Halil İbrahim bereketleri dökülsün, dillerimizden münacatlar ve dualar dökülsün.

İlahi! On bir ayın sultanı hürmetine muradımızı ver bize, iyileştir içimizdeki yaraları, ağız tadı ver ülkemize.

İlahi! Orucu tuttur bize… İlahi, oruca tuttur bizi…

Müminler! Cumanız mübarek olsun, ramazanınız bayrama ersin…

---

* 05.07.2013 tarihli hutbedir.

1 Bakara, 2/183.

2 Müslim, Sıyâm, 163.

“BEN ORUÇLUYUM” DİYEBİLMEK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّورِ وَالْعَمَلَ بِهِ فَلَيْسَ لِلّٰهِ حَاجَةٌ فِى أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ.

Kardeşlerim!

Ramazan ayının rahmet, bereket, huzur, mağfiret ve duygu yüklü havasını teneffüs etmekteyiz. Hikmet dolu sahurlarıyla, şükür ve paylaşımın zirveye ulaştığı iftar sofralarıyla, ibadetin coşkuya dönüştüğü teravihleriyle hayatımıza ayrı bir derinlik ve zenginlik katmaktadır Ramazan ayı. Bunların içinde orucun, şüphesiz ayrı bir yeri vardır.

Kul ile Yüce Yaratan arasındaki muhabbetin doruğa ulaştığı duygu yüklü bir ibadettir oruç. Kul, oruçta Rabbi ile âdeta baş başadır. “**İnsanoğlunun yaptığı her şey kendisi içindir. Oruç müstesna. O benim içindir ve onun mükâfatını ben vereceğim…**”[1] kudsî hadisi ile orucun manevî karşılığına dikkat çekilmiştir. Yine, “**Kim iman ederek ve sevabını Allah’tan umarak Ramazan orucunu tutarsa önceki günahları affedilir.**”[2] sözüyle Efendimiz (s.a.s.), riyadan uzak bir şekilde sadece Allah rızası için tutulan orucun manevî mükâfatına işaret etmiştir.

Kardeşlerim!

İnsanı gayri meşru istek ve arzularına esir olmaktan koruyan bir iksirdir oruç. Oruç, bizleri maddi zevk ve şehvetler peşinde koşmaktan alıkoyan bir ilaç gibidir. “**Ey iman edenler! Kötülüklerden sakınmanız için oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi, size de farz kılındı.**”[3] ayetiyle, hem orucun farz kılınmış bir ibadet olduğuna hem de onunla gerçekleştirilmek istenen hedefe işaret edilmektedir ki bu da kötülük ve günahlardan uzak durmaktır. Peygamber Efendimiz (s.a.s.) de, “**Oruç bir kalkandır. Sizden biriniz oruçlu olduğu**

* 0.07.2012 tarihli hutbedir.

1 Buhârî, Savm, 9; Müslim, Sıyâm, 30.

2 Buhârî, Savm, 6.

3 Bakara, 2/183.

günde kötü söz söylemesin, kavga etmesin. Ona birisi sataşır veya küfrederse, 'ben oruçluyum' desin."[4] buyurmaktadır. Gerçekten şuurlu ve şartlarına riayet edilerek tutulan oruç, kişiyi kötülüklere karşı koruyan bir kalkandır. Oruçlu kimse kavgalara, çirkinliklere, kötü sözlere, günah ve isyanlara karşı iç alemini kapatmıştır. Onun sadece midesi değil aynı zamanda dili, eli, gözü, gönlü, bütün uzuvları bu tür olumsuzluklara karşı iftarı olmayan bir oruçtadır. Onun dilinin iftarı, güzel sözdür; gönlünün iftarı, güzel duygulardır; elinin iftarı, onu hayırlı işlerde kullanmaktır; gözünün iftarı, güzelliklere bakarak Yüce Rabbinin kudret ve kuvvetini anlamaktır. Aklının iftarı, insanlığa huzur verecek bilgi ve düşünceler üretmektir.

Değerli Kardeşlerim!

Rahmetin sağanak sağanak yağdığı Ramazanda, Peygamberimizin ifadesiyle; "…cennet kapıları açılır, cehennem kapıları kapanır, şeytanlar da zincire vurulur."[5]

Bizler, açılan cennet kapılarını kapatır, kapatılan cehennem kapılarını açar ve zincire vurulan şeytanların bağını çözersek, fert ve toplum olarak bu rahmet ayından gerektiği şekilde istifade edemeyiz. Rasûlullah Efendimiz (s.a.s.), "Oruçlu kimse, yalan sözü ve yalanla amel etmeyi terk etmediği sürece, Allah'ın, onun yemesini içmesini terk etmesine ihtiyacı yoktur."[6] buyurur.

Kardeşlerim!

Zekâtlar, sadakalar, yardımlaşmalar, ziyaretler, kötü alışkanlıkların ve çirkin sözlerin terk edilmesi gibi ibadetler, cennetin kapısını aralamaz mı? Çirkinliğe, kötülüğe ve Allah'a isyana karşı oruçlu insan, güzellikler bahçesi cennetin konuğu olmaz mı?

Kardeşlerim!

Geliniz, bizler Ramazan ayını değil, Ramazan ayı bizleri değiştirsin. Ramazanın sade, huzurlu, mütevâzi ve manevî iklimini bozmamaya özen gösterelim. Oruç bizi terbiye edip her türlü aşırılıktan ve kötü alışkanlıklardan arındırsın. Ahlakımızı, kişiliğimizi ve ilişkilerimizi orucun hikmeti ve rahmetiyle onaralım. Ramazan ve oruç vesilesiyle iyi bir insan ve kaliteli mümin olmanın yollarını arayalım.

Oruçlarımızın; Rahmet Peygamberi'nin, "Bir kimse Allah yolunda bir gün oruç tutarsa, Allah bu tutulan oruç sebebiyle o kimsenin yüzünü cehennem ateşinden yetmiş sene sürecek mesafelik yere uzaklaştırır."[7] hadisi şerifiyle müjdelediği oruçlar olmasını Yüce Rabbimizden diliyorum…

4 Buhârî, Savm, 9; Müslim, Sıyâm, 29.

5 Buhârî, Savm, 5; Müslim, Sıyâm, 1.

6 Buhârî, Savm, 8; Ebû Dâvûd, Sıyâm, 25.

7 Müslim, Sıyâm, 31.

HAC: KALBE YOLCULUK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَىٰ كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اَلْحَجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلَّا الْجَنَّةُ»

Muhterem Müminler!

Okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**İnsanlar arasında haccı ilan et ki, gerek yaya, gerek de uzak yollardan binekler üzerinde sana gelsinler.**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), "**Allah tarafından kabul edilmiş haccın karşılığı ancak cennettir.**"[2] buyurmaktadır.

Kardeşlerim!

Her sene dünyanın dört bir tarafından dinimizin beş temel esasından birini yerine getirmek üzere kutsal topraklara yolculukların başladığı günlerdeyiz. Kâbe özlemiyle, Peygamber sevgisiyle tutuşan milyonlarca hacı adayımızı tatlı bir heyecan sardı. Onlar ki, yıllardır özlem duydukları mübarek bir seferin hayaliyle yaşadı.

Aziz Kardeşlerim!

Hac, Âlemlerin Rabbi tarafından müminlere yapılan bir davettir. Hac, Allah'a, peygamberlere, ahirete iman gibi esasları pekiştirmektedir. Hac, Müslümanlara takva, sabır, sevgi, saygı, kardeşlik, fedakârlık, cömertlik gibi ahlakî güzellikleri kazanma ve yaşama imkânı sunmaktadır. Hac, kulun Allah'a verdiği büyük bir sözdür. Rabbimizle yapılan bir ahitleşme ve misaktır.

Kur'an-ı Kerim'in şeâir olarak adlandırdığı hac, bir semboller haritası ve bu sembollerdeki manaları bilerek karar vermektir. Haccın her bir farzı, her

* 05.09.2014 tarihli hutbedir.

1 Hac 22/27.

2 Buhârî, Umre, 1.

bir rüknü, her bir menâsiki Rabbimize verdiğimiz ruhî, kalbî, kavlî ve fiilî bir sözdür. Hac ibadeti iç içe geçmiş beş yolculuk olarak tanımlanmaktadır.

Birinci yolculuk, insanın iç dünyasına, kalbine yaptığı bir yolculuktur. Evden çıktığımız andan, ülkemize döneceğimiz ana kadar yaptığımız haccın kalbi bir boyutu vardır. İhramın, mikatın, telbiyenin, tavafın, sa'yin ve makam-ı İbrahim'in kalple ilgili boyutu unutulmamalıdır. Arafat'ın, Vakfe'nin, Müzdelife'nin, Mina'nın, şeytan taşlamanın manası hatırdan çıkarılmamalıdır.

İkinci yolculuk, insanın ahirete, ebedi hayatına yaptığı yolculuktur. Bu açıdan baktığımızda ihram bir kefen, Mikat bir dünya değiştirme yeri, Arafat ise bir mahşerdir. Hac, yeniden dirilişin, mahşerin provasıdır.

Üçüncü yolculuk ise, kardeşlerimize yaptığımız hicrettir. Tavaf'ta dilleri, ırkları, renkleri, coğrafyaları farklı milyonlarca Müslüman kutsal topraklarda bir araya gelmektedir. Dolayısıyla hac ibadetiyle kardeşlerimize de hicret etmekteyiz.

Dördüncü yolculuk, tevhid tarihine yaptığımız yolculuktur. Hz. Âdem'le başlayan, Hz. İbrahim'le, Hz. İsmail'le kuralları yenilenen, Hz. Peygamber (s.a.s.) ile süreklilik kazanan tevhid tarihine muhteşem bir yolculuktur. Mekke'ye, Medine'ye, medeniyete yolculuktur.

Beşinci ve asıl yolculuk ise Rabbimize, Beytullah'ın Rabbine yapmış olduğumuz yolculuktur. Hac, bir anlamda ilahî aşka bir yöneliştir. Sevgiliye doğru gitmektir. Kültürümüzde insanın kalbine Beytullah denmiştir. Kâbe'nin adı da Beytullah'tır. Çünkü Allah'ın tecelli edeceği en güzel mekân insan-ı kâmilin kalbidir. Nitekim Allah Rasûlü Kâbe'yi tavaf ederken şöyle buyurmuştur: "**Ey Kâbe! Sen ne güzelsin ve kokun da ne güzel! Sen ne yücesin ve saygınlığın da ne yüce! Ama canım elinde olan Allah'a yemin ederim ki, Allah nezdinde müminin kalbi senden daha yücedir.**"[3] Dolayısıyla Kâbe'ye kalplerini kuvvetlendirmek için gidenler, bunun ilk ve temel şartının mümin kardeşinin kalbini kırmamaktan, onun saygınlığını çiğnememekten geçtiğini iyi bilmelidirler.

Kıymetli Kardeşlerim!

Hac, bütün ibadetleri içinde toplayan bir ibadettir. Hac tevhit eğitimidir, ahlak eğitimidir, sosyal eğitimdir. Neyi niçin yaptığını bilmektir. Hac, büyük bir sınavdan, derin bir çileden geçip ateşte pişmektir. İmanları, gönülleri ve dertleri aynı; duaları, dilekleri ve yakarışları bir, milyonlarca Müslümanın bir araya geldiği ve tanıştığı, evrensel bir kongredir.

Muhterem Müminler!

Bu sene hac için kayıt alınmamasına rağmen bir milyon üç yüz bin civarında insanımız hacca gidebilmek için sıra beklemektedir. Maalesef, bu yıl

3 İbn Mâce, Fiten, 2.

götürebildiğimiz hacı sayısı altmış bin civarındadır. Elde olmayan sebeplerle hacca gitme imkânı bulamayan kardeşlerimiz, asla ümitsizliğe düşmemelidirler. Bilinmelidir ki; hacca gidebilme imkânını bulmanın sevinci ile hacca gidememenin yüreğimizde oluşturduğu hüzün arasında fark yoktur. Hatta bazen hacca gidememenin hüznü, gitmenin sevincinden Allah katında daha değerlidir. Hacca gidemeyen kardeşlerimiz, niyet edilip de yapılamayan her bir iyiliğe bir sevap yazılacağı yönündeki ilahî müjde[4] doğrultusunda kararlılıklarını devam ettirmelidirler.

Kardeşlerim!

İbadetlerimiz, Müslüman kalma şuurumuzu diri tutan ve bizi Allah'a yaklaştıran kulluk görevlerimizdir. Hac, Peygamberimiz (s.a.s.)'in ifadesiyle annemizden doğmuş gibi arınmış, temizlenmiş ve şuurlanmış olarak evlerimize dönmektir.[5] Bu şuurdan uzak yerine getirilen hac, turistik bir seyahatten öte geçmeyecektir.

Rabbim haccımızı mebrur, amellerimizi makbul eylesin. Hacca gidecek kardeşlerimize hayırlı yolculuklar diliyor, henüz gidememiş kardeşlerimizin en kısa zamanda gidebilmelerini Yüce Allah'tan niyaz ediyorum.

4 Buhârî, Tevhid, 35; Müslim, İmân, 203.

5 Buhârî, Hac, 4.

HAC YOLCULUĞUNDAN HAK YOLCULUĞUNA*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَىٰ كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اَلْحَجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلَّا الْجَنَّةُ»

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "**İnsanlar arasında haccı ilan et ki, gerek yaya, gerek de uzak yollardan binekler üzerinde sana gelsinler.**"[1]

Aziz Müminler!

Yüce Rabbimizin lütfuyla yeni bir hac mevsimine erişmiş bulunuyoruz. Yıllardır hasretiyle yanıp tutuştukları Kâbe'ye kavuşmak, İslam'ın beş esasından biri olan hac ibadetini yerine getirmek üzere kardeşlerimizi kutsal topraklara uğurluyoruz. Bu vesileyle bütün müminlerin yapacakları haccın makbul ve mebrur olmasını Rabbimizden diliyoruz.

Muhterem Kardeşlerim!

İbadetler, Müslüman kalma şuurumuzu diri tutan ve bizi Allah'a yaklaştıran kulluk görevlerimizdir. İbadetlerimizden biri olan hac da niyetin karara, kararın eyleme dönüşmesinin adıdır. Hac, ihram, telbiye, mikât, tavaf, sa'y, vakfe ve kurban ile âdeta bir semboller haritasıdır. Bu sembollere yüklenen anlamlar bilinerek ve hikmeti kavranarak yerine getirilecek bir hac, insanı baştan aşağı değiştirip yeniler. Gönlün Allah'a bağlanıp, her türlü kötülükten uzak durularak yerine getirilen hac, mümini her türlü günahlardan arındırır. Efendimiz (s.a.s.)'in ifadesiyle böyle bir Haccın karşılığı da cennettir.[2]

* 28.08.2015 tarihli hutbedir.

1 Hac, 22/27.

2 Buhârî, Umre, 1.

Kardeşlerim!

Hac, tam anlamıyla Âlemlerin Rabbine teslimiyettir; Allah'a itaatkâr, sadık bir kul olmaya adanıştır. Hac, "Allah'tan gelip O'na dönecek"[3] olmanın idraki ile kulun Rabbine yönelişidir; sadece O'nun emri olduğu için ve yalnızca O'nun hoşnutluğunu kazanmak üzere yola koyulmasıdır. Bu yolculukta gaye, Kâbe'den öte Kâbe'nin sahibinin rızasına kavuşmaktır. Âşıkla maşukun, sevenle sevilenin vuslatıdır hac. Allah'ın muhabbetiyle Allah'ın evini ziyaret etmek, mümin için ne yüce bir şereftir. "Rahman'ın misafiri" olarak anılmak, hac yolcusu için ne büyük bir onurdur.

Hac, büyük bir imtihandır. Bu ibadet boyunca mümin, bedeniyle, malıyla ve tüm benliğiyle Allah yolunda zorlu bir mücadeleden geçer. İnsanlarla ilişkisinde sabır ve sükûnetle hareket etmeye, ahlaki bir olgunluk sergilemeye çaba gösterir. Bu yönüyle hac, müminlere sabrı, fedakârlığı, cömertliği öğretir.

Kardeşlerim!

Hac, aynı zamanda bir arınmadır. Mümin, hac ibadetiyle Allah'ın nazargâhı olan gönül evini dünyevi hırs ve tutkuların, nefsani ve şehevi arzuların esaretinden, haset, kin ve nefret gibi kötü duyguların işgalinden kurtarıp arındırır. Böylece tertemiz olan Beytullah'a tertemiz bir gönülle yönelir.

Hac, kardeşlikte buluşmadır. Dilleri, renkleri, ırkları, kültürleri farklı olsa da gönülleri bir, niyet ve gayeleri bir milyonlarca mümin, her yıl İslam kardeşliğinin manevi atmosferinde bir araya gelir. Haccın her adımında, "**Müminler ancak kardeştirler.**"[4] ayeti âdeta yeniden can bulur ve mümin gönüllere can verir.

Hac, takvadan başka bir üstünlük olmadığı gerçeğini bizlere gösterir. İnsanların tenlerinin rengine göre ayrıldığı, makam, unvan ve statüye göre değerlendirildiği bir dünyada hac bütün bu farklıları ortadan kaldırır. İslam ümmetinin bir ferdi olmakla mümin, ne kadar geniş bir ailenin mensubu olduğunu hacda yakinen müşahede eder.

Aziz Kardeşlerim!

Bu gün elinde olmayan sebeplerden dolayı her isteyenin hacca gidemediği malumdur. Şunu unutmayalım ki; hacca gidebilmenin sevinci ile gidememenin üzüntüsü arasında Allah katında hiçbir fark yoktur. Öyle hüzünler vardır ki o hüzünler, kimi zaman Allah katında nice sevinçlerden daha üstündür. Peygamberimiz (s.a.s.), "**Ameller, niyetlere göredir. Herkese ancak niyet ettiğinin karşılığı vardır**"[5] buyurmuştur. O hâlde, önemli olan niyetimizdir. Yüreğimizde Kutlu Belde'ye karşı sevginin, hüznün hiçbir zaman eksik ol-

3 Bakara, 2/156.

4 Hucurât, 49/10.

5 Buhârî, Bedü'l-vahy, 1.

mamasıdır. Mühim olan, Kâbetullah'a muhabbetimizi ve sevdamızı muhafaza edebilmektir. Asıl üzülmemiz gereken, yüreğimizde yönümüzü ve istikametimizi belirleyen kıblemize karşı sevgi ve muhabbetimizin yok olmasıdır.

Kardeşlerim!

Hacca gidebilsek de gidemesek de samimi bir iman, teslimiyet ve sadakat içinde, ruhen, kalben ve lisanen Allah'a kul olmaya gayret edelim. Hac yolcusu olamasak da Hak yolcusu olduğumuzu bir an bile unutmayalım. "Sayılı günler" içinde eda edilen hac biter ama kulluk bir ömür boyu devam eder. Ancak bu dünyada ne kadar yaşarsak yaşayalım, bu ömür de hac günleri gibi sayılıdır. Öyleyse geliniz, bu gerçeği idrak ederek fani olan dünyaya bağlanmak yerine Bâkî olan Allah'a yönelelim. Rabbimizin huzuruna temiz bir yüzle çıkabilmek ve hesabını verebileceğimiz bir hayat yaşamak yegâne gayemiz olsun.

KURBANLARIMIZLA PEKİŞSİN KARDEŞLİĞİMİZ*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

لَنْ يَنَالَ اللهَ لُحُومُهَا وَلَا دِمَاؤُهَا وَلٰكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوٰى مِنْكُمْ ... ۞

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مَا عَمِلَ آدَمِيٌّ مِنْ عَمَلٍ يَوْمَ النَّحْرِ أَحَبَّ إِلَى اللهِ مِنْ إِهْرَاقِ الدَّمِ»

Kardeşlerim!

Kerîm Kitabımız, insanlığın yeryüzü serüvenini Hz. Âdem'le başlatırken, bilvesile haberdar kılar bizi yeryüzünün ilk kurban hikayesinden: İki "**Ademoğlu**", **Habil ile Kâbil**, birer kurban takdim eder Yaratana. Biri reddedilir dergah-ı ulûhiyette, diğeri kabul olunur. Ve ilahî alemden hepimize duyurulur: "**Kurban ancak takva sahiplerinden kabul olunur.**"[1] Yüce Kur'an'ımız, takva elbisesine bürünmüş bir gönül üzerinden bir başka kurban hikayesiyle buluşturur bizi: Uzun yıllar evlat hasretiyle tutuştu Hz. İbrahim'in yüreği. Dua edip Mevla'dan bu hasretin bitmesini diliyor ve katından "salih bir evlat" istiyordu. Ve işte beklenen ilahî müjde gelmiş, malıyla, canıyla sınanıp muhabbetullahını ağır bedeller ödeyerek ispat eden Halilinin duasını Rabbi kabul buyurmuştu. İsmail'di müjdelenen… Hakkında: "**O halim, selim bir oğuldur.**"[2] buyrulan. Büyüyüp ergenlik çağına geldiğinde, çok sevgili babasının; "**Yavrucuğum rüyamda seni boğazladığımı gördüm. Ne dersin?**" sualine, "**Babacığım emrolunduğun şeyi yap. İnşaallah beni sabredenlerden bulacaksın.**"[3] cevabını veren İsmail'di o…

İşte böylesine derin hatıraları bünyesinde barındıran, kulu Rabbine yaklaştıran kurban günlerinin heyecanı bir kez daha sardı inanan gönülleri.

Muhterem Müminler!

Kurban, et ihtiyacı nedeniyle hayvan kesimi değil, aksine "**Allah'a onların ne etleri, ne de kanları ulaşır; fakat sizden Allah'a ulaşan yalnızca takva-**

* 04.10.2013 tarihli hutbedir.

1 Mâide, 5/27.

2 Sâffât, 37/101.

3 Sâffât, 37/102.

nızdır."[4] ilahî hitabı gereği Allah rızası ve kurbiyyeti gözetilerek bir ibadetin yerine getirilmesidir. Kurban, İbrahimî bir sadakatin, İsmailî bir teslimiyetin, Muhammedî bir muhabbetin ortaya konmasıdır. Tam bir yönelişle Hakka iltica eyleyiştir kurban.[5] Zira kesilen hayvanların ne etleri ne kanlarıdır Hak katında arzulanan. Hakikatte canın, sahibine sunulmasıdır kurban.

Değerli Kardeşlerim!

Kurban, dünyevileşmeye karşı ilahî bir uyarıdır aynı zamanda. Modern hayatın bireyciliğe ve ben merkezli anlayışa mahkûm ettiği insanı, "**İnsan insanın cennetidir**" inancına götüren bir ibadettir. Ve kurban, Rahmet Peygamberi (s.a.s.)'nin tesis ettiği sevgi medeniyetinin çocukları olan bizlerin,

"Ben gelmedim kavga içün, Benim işim sevi içün

Dostun evi gönüllerdir, Gönüller yapmaya geldim"

dizeleriyle hiçbir etnik, dini ve mezhepsel fark gözetilmeksizin kardeşçe yaşamamız gerektiği inancını salık veren bir ibadettir.

Kardeşlerim!

Kurban, cimriliğimizi tedavi eder, merhamet pınarımızı coşturur. Vermeyi, paylaşmayı yaşatır gönülden. Hesapsız dağıttıkça kurbanımızın etinden, tuttukça komşularımızın, yoksul ve yetimlerimizin ellerinden, kurbanımız da tutar bizim elimizden. İhlasımızı, sadakatimizi, teslimiyetimizi gösterir kurbanlarımız. Cennette bir merasime dönüşür böylece bayramlarımız.

Hasılı kardeşlerim; kurban yeryüzünün insanlıkla yaşıt en eski, ama eskimeyen ibadetidir. Kurban; görünüşü itibariyle kan akıtmak olsa da, ruhu takva olan ibadettir. Kulluğumuzun inşasında ve ahiretimizin imarında ise bütün ibadetler birer vasıtadır, amaca ulaştıran araçtır. Gaye; rızayı bariye erişmektir.

O hâlde kardeşlerim geliniz; Rasûlullah Efendimiz (s.a.s.)'in şu sözüne kulak verelim; "**Âdemoğlu, kurban bayramı günlerinde Allah için kurban kesmekten daha sevimli bir iş yapmış olamaz.**"[6]

Kıymetli Kardeşlerim!

Diyanet İşleri Başkanlığımız, halkımızın kurban ibadetini kolaylıkla yerine getirebilmesi amacıyla Türkiye Diyanet Vakfı işbirliği ile yirmi yıldır vekâlet yoluyla kurban kesim organizasyonu düzenlemektedir. Bu organizasyonda, bağışlanan kurbanların bir bölümü ülkemizde, bir bölümü de bedelleri gönderilerek yurtdışında görevlilerimiz nezaretinde kestirilmektedir. Kesilen kurbanlar, büyük bir titizlikle ihtiyaç sahiplerine dağıtılmaktadır.

4 Hacc, 22/37.

5 Müzzemmil, 73/8.

6 Tirmizî, Edâhî, 1.

Başkanlığımız, böylesine ulvi bir ibadette kardeşlerimize aracı olmanın mutluluğunu yaşarken inanan gönüller arasında sevgi, kardeşlik, birlik ve beraberlik köprüleri kurulmasına da vesile olmaktadır.

Organizasyona katılan kardeşlerimiz kurbanlarıyla Yüce Allah'a yaklaşırken diğer yandan da Afrika, Asya ve Balkanlar'daki milyonlarca Müslümana sevgi ve kardeşlik mektubu göndermektedir. Kesilen kurbanlar, bir mümin için aş, tebessüm, mutluluğa diğer bir mümin için de huzura ve kazanca dönüşmektedir.

Bu yılki vekâletle kurban kesimi organizasyonuna 14 Ekim'e kadar katılımlar devam edecektir. Siz değerli cemaatimizin bu organizasyona destek vermesini arzu ediyoruz. Konuyla ilgili müftülüklerimizden ve cami görevlilerimizden bilgi alabilirsiniz. Bu vesileyle Rabbim hep birlikte bizleri bayrama ulaştırsın. Keseceğiniz kurbanları şimdiden kabul eylesin.

KURBAN ALLAH'A YAKIN OLMAK İÇİNDİR*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

لَنْ يَنَالَ اللهَ لُحُومُهَا وَلَا دِمَاؤُهَا وَلٰكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوٰى مِنْكُمْ ... ۞

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مَا عَمِلَ آدَمِيٌّ مِنْ عَمَلٍ يَوْمَ النَّحْرِ أَحَبَّ إِلَى اللهِ مِنْ إِهْرَاقِ الدَّمِ ... »

Aziz Müminler!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**Kurbanların ne etleri, ne de kanları Allah'a ulaşır; Allah'a ulaşan yalnızca takvanızdır.**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**Âdemoğlu kurban günü Allah katında kurban kesmekten daha sevimli bir amel işlemez. Kurban, kıyamet günü bütün uzuvlarıyla (sevap olarak) gelir. Kurban, henüz kanı yere düşmeden, Allah tarafından kabul edilir. Bu yüzden gönül rahatlığıyla kurbanlarınızı kesin.**"[2]

Kardeşlerim!

Kerim Kitabımızda, insanoğlunun evlatla en ağır imtihanının örneği takdim edilir biz müminlere. Evlat hasretiyle yanan İbrahim Peygamber, kendisine hayırlı bir çocuk lütfetmesini niyaz etmişti Âlemlerin Rabbinden. Rabbi de ona İsmail'i bahşetmişti. Nihayet babanın evlat, evladınsa can imtihanına sıra gelmişti. İbrahim (a.s.), rüyasında kendisini kurban ettiğini söylediğinde, teslimiyet sembolü İsmail şu cevabı vermişti: "**Babacığım! Emrolunduğun şeyi yap. İnşallah beni sabredenlerden bulursun.**" İbrahim, ciğerparesini alnı üzerine yatırınca Âlemlerin Rabbi onları şöyle müjdeledi: "**Ey İbrahim! Rüyayı gerçekleştirdin. Biz iyileri böyle mükâfatlandırırız. Bu, gerçekten, çok açık bir imtihandır. Biz, oğluna bedel ona büyük bir kurban verdik.**"[3]

---

* 03.10.2014 tarihli hutbedir.

1 Hacc, 22/37.

2 Tirmizî, Edâhî, 1.

3 Sâffât, 37/100-111.

Bu ağır, ama başarılı imtihanın akabinde İbrahim Efendimiz, sonraki nesillerce Allah'ın selamı ile anılmaya hak kazandı. İsmail Efendimiz ise, kıyamete kadar Allah'a sunulacak her kurbanda hatırlanma bahtiyarlığına erişti. Bundan böyle biri sadakatin, diğeri ise teslimiyetin sembolü oldu.

Kıymetli Kardeşlerim!

İşte o gün bugündür İsmail'in bedelini temsil eden bir fidyenin, inananlarca Âlemlerin Rabbine sunulmasıdır kurban. Kurbanı Allah'a yaklaşma vesilesi yapan şey, temsil ettiği bu bedeldir. Yeri ve zamanı geldiğinde O'nun yoluna nice İsmaillerin feda edilebileceğinin takdimidir. Ne kurbanlık hayvanın kanıdır, ne de etidir Allah'a sunulan. Bu inancı, bu bilinci, bu samimiyet ve sadakati izhar etmektir asıl olan. Kurban, İbrahimî iman ve kararlılığın, malın, gerektiğinde canın feda edilmesinin bir temsilidir.

Kardeşlerim!

Kurban ibadetindeki hikmet, Allah rızası ile birlikte yoksulun et ve gıda ihtiyacını karşılamaktır. Böylece kurban, Müslüman toplumda kardeşlik, yardımlaşma ve dayanışma ruhunu canlı tutar; sosyal adalet ve paylaşımın gerçekleşmesine katkıda bulunur. Kurban, mümine malını Allah rızası için harcama ve başkalarıyla paylaşma mutluluğunu tattırır; onu cimrilik hastalığından, dünya malına tutkunluktan kurtarır. Ayrıca kurban, fakirleri de bayram sevincine ortak ederek toplumun birlik, beraberlik, kardeşlik içinde huzurlu bir bayram geçirmesine vesile olur.

Komşuları, akrabaları, yakın olsun uzak olsun kardeşleri birbirine bağlayan ve ruhları kaynaştıran bir ibadettir kurban. Mümin, vekâletle kurban yoluyla Afrika'da, Asya'da adını dahi duymadığı birçok yoksul ülkede yaşayan hiç görmediği, tanımadığı, aç ve muhtaç kardeşlerine yardım eli uzatır. Bu vesileyle o, binlerce kilometre uzaktaki kardeşleriyle yakınlaşmanın, bütünleşmenin, ümmet olmanın mutluluğunu yaşar.

Kurban, Allah'a teslimiyetin, sadakatin, kulluğun zirvesinin en güzel örneğidir. Kurban, Yüce Rabbimize yakınlaşmaktır. Kurbanlarımız, "kurb" anlarımızdır. Yani Allah'a en yakın olma zamanlarımızdır. Kurban, mukarrebûndan olma çabasıdır. Yani takvaya erişme arzusu içinde Yüce Allah'a yaklaşanlar arasına girebilme gayretidir. Zira kurban, takvaya; takva da Allah'a ulaştırır.

Değerli Kardeşlerim!

Her ibadette olduğu gibi kurban ibadetinde de dikkat edilmesi gereken hususlar vardır. Büyükbaş hayvanlar yedi kişiye kadar ortaklaşa, küçükbaş hayvanlar ise bir kişi tarafından kurban edilebilmektedir. İlke olarak kurban için küçükbaş hayvanlar bir, büyükbaş hayvanlar ise iki yaşını doldurmuş olmalıdır. Ayrıca sağlıklı olmayan, hasta, topal, tek gözü kör, zayıf ve cılız olan hayvanlar kurban edilmemektedir.

Dinimiz, her davranışımızda iyiyi, şefkati, merhameti, letafeti emreder. Dolayısıyla mümin, kurbanlık hayvana da şefkatli olmalı, ona eza vermekten sakınmalıdır. Kurban kesiminde, çevre temizliğine dikkat edilmeli, geçmiş yıllarda televizyon ekranlarına yansıyan nahoş görüntülere meydan verilmemelidir.

Rabbim, keseceğimiz kurbanlarımızı kabul eylesin. Kurbanlarımızı birlik, beraberlik, kardeşlik duygularımızın pekişmesine, İslam coğrafyasında akan gözyaşı ve kanın son bulmasına vesile eylesin.

KURBANLARIMIZ KARDEŞLİK İÇİN!*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قُلْ اِنَّ صَلَاتِى وَنُسُكِى وَمَحْيَاىَ وَمَمَاتِى لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَۙ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مَا عَمِلَ آدَمِيٌّ مِنْ عَمَلٍ يَوْمَ النَّحْرِ أَحَبَّ إِلَى اللهِ مِنْ إِهْرَاقِ الدَّمِ ... »

Aziz Müminler!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "De ki: 'Şüphesiz benim namazım da, diğer ibadetlerim de, hayatım da, ölümüm de Âlemlerin Rabbi Allah içindir.' "[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Âdemoğlu kurban bayramı günlerinde Allah katında kurbandan daha sevimli bir amel işlemiş olmaz..."[2]

Kıymetli Kardeşlerim!

Bizleri bir kurban bayramına daha yaklaştıran Rabbimize sonsuz hamd-ü senalar olsun. O'nun izni ve lütfuyla önümüzdeki Perşembe günü hep birlikte yeni bir bayramı idrak edeceğiz. Kurbanlarımızla Rabbimize teslimiyet ve sadakatimizi, yapacağımız paylaşımlarla kardeşliğimizi, bir ve beraber olduğumuzu, yekvücut olduğumuzu bir kez daha göstereceğiz.

Kardeşlerim!

Kurban, sadece belirli şartları taşıyan hayvanın kesilmesinden ibaret değildir. Kurban, tarihin derinliklerinden gelen ve bizlere nice manaları haykıran bir ibadettir. Kurban, insanlığın kendisiyle Âdem'in evlatlarında ihlas, İbrahim'de sadakat, İsmail'de teslimiyet sınavına tabi tutulduğu hikmetli bir ibadettir. Müminin, mal-mülkten, makam ve mevkiden, bir anlamda her türlü esaretten uzaklaşarak Rabbine yakınlaşmasının adıdır kurban. Kurban, Rab-

* 18.09.2015 tarihli hutbedir.

1 En'âm, 6/162.

2 Tirmizî, Edâhî, 1.

bin rızası için nefsin her türlü heva ve hevesini, gayr-ı meşru isteklerini terk ederek Yüce Mevla'ya İsmail misali kurban oluştur.

Kardeşlerim!

Kurbanla bizden asıl istenen, elimizle birlikte gönlümüzü birbirimize açmak, sevgimizi ve varlığımızı paylaşmaktır. Kurban, bir tezekkürdür, tefekkürdür, hatırlamadır. Kurban, muhtaç kimsenin hanesine muhabbet ve sevinç taşıyabilmektir; renk, dil ve coğrafya ayrımı gözetmeksizin müminler topluluğuna kardeşlik esintisi götürebilmektir. Darlık, yokluk ve açlık içerisinde yaşayan, hiç görmediğimiz, tanımadığımız kardeşlerimizin dertleriyle dertlenebilmek ve onlara bir umut ışığı olabilmektir. Kurbanlarımızla bir taraftan Rabbimize yakınlaşırken bir taraftan da kardeşlerimizle aramıza köprüler kurabilmektir asıl olan.

İşte böylesi ulvi gayelere matuf kurbanlarımız, beden ülkesine hapsedilmiş ruhlarımızı yüceltir; onları geldiği yüce kaynağa, yani Rabbimize yakınlaştırır. Bu yakınlaşma, insanlığımızı daha da derinleştirir, merhamet duygularımızı harekete geçirir ve sırat-ı müstakim üzerinde sebat etmemize vesile olur.

Kıymetli Kardeşlerim!

Kurban ibadetinde dikkat edilmesi gereken hususlar vardır. Büyükbaş hayvanlar yedi kişiye kadar ortaklaşa, küçükbaş hayvanlar ise bir kişi tarafından kurban edilebilmektedir. İlke olarak kurban için küçükbaş hayvanlar bir, büyükbaş hayvanlar ise iki yaşını doldurmuş olmalıdır. Sağlıklı olmayan, hasta, topal, tek gözü kör, zayıf ve cılız olan hayvanlar kurban edilmemelidir. Ayrıca kurbanlık hayvana şefkatli davranılmalı, ona eza vermekten sakınılmalıdır.

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, hiçbir kimseyi taşıyamayacağı bir sorumlulukla yükümlü kılmaz. Bu itibarla, yeterli şartları taşımayanların kurban kesmeleri, üzerlerine bir yükümlülük değildir. Unutulmamalıdır ki, imkânsızlıktan dolayı kurban kesemeyenlerin taşımış olduğu samimi niyetler, Allah katında ayrı bir değer ifade etmektedir.

Kardeşlerim!

Diyanet İşleri Başkanlığımız ile Diyanet Vakfımızın, milletimizin emaneti olarak aldığı vekâlet kurbanları yedi kıtada fakirlere, yetimlere, mazlumlara, mağdurlara, aç ve yoksullara taşımak, onların dualarını, tebessümlerini, sevinçlerini alıp tekrar milletimize ulaştırmak gibi bir görevi bulunmaktadır. Bu bayramda da yurt dışında 104 ülke ve 472 bölgede, yurt içinde ise 182 farklı merkezde "Vekâlet Yoluyla Kurban Kesim Organizasyonu" gerçekleştirilecektir. Kurban bağışları, 23 Eylül tarihine kadar devam edecektir. Gerekli şartları taşıyan kardeşlerimizin, ülkemizdeki muhtaç kardeşlerimiz başta olmak üzere

Filistin'e Arakan'a, Somali'ye, Kosova'ya bir kurban bayramı hediyesi göndermesi, ayrı bir önem arz edecektir.

Bu duygu ve düşüncelerle Rabbimizden hepimizi bayrama sağ salim eriştirmesini, kurbanlarımızı kabul buyurmasını niyaz ediyorum.

YARATAN RABBİNİN ADIYLA OKU!*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِى خَلَقَ ۚ خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۚ اِقْرَأْ وَرَبُّكَ الْاَكْرَمُ ۙ الَّذِى عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۙ عَلَّمَ الْاِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ۚ

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مَنْ خَرَجَ فِى طَلَبِ الْعِلْمِ فَهُوَ فِى سَبِيلِ اللهِ حَتّٰى يَرْجِعَ»

Aziz Müminler!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Yaratan Rabbinin adıyla oku. O, insanı ana rahmine tutunan, döllenmiş bir yumurtadan yarattı. Oku! Kalemle yazmayı öğreten, insana bilmediğini bildiren Rabbin sonsuz kerem sahibidir."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "İlim için yola koyulan kimse, dönünceye kadar Allah yolundadır."[2]

Kardeşlerim!

İnsanlığın zihin ve gönül dünyasının karardığı, değerlerin tüketildiği, şefkat ve merhametin arandığı, yaratılış amacından uzaklaşıldığı dönemler olmuştur. İşte böyle bir dönemde Âlemlerin Rabbi, Efendimiz (s.a.s.)'e "oku" diye hitap etmiştir. Evet, Rahmet Peygamberi, insanı, kâinatı ve varlığı her boyutuyla okumaya, anlamaya ve idrake davet edilmiştir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Mükerrem ve değerli bir varlık olan insan, akıl nimetiyle tezyin edilmiştir. Akıl, insan için en büyük nimetlerdendir. Nedenlerimize, niçinlerimize, buhranlarımıza onunla cevap buluruz. Doğruyu-yanlışı, hakkı-batılı, iyiyi-kötüyü, hayrı-şerri onunla idrak ederiz. Rabbimizin mesajlarını onunla anlar ve onu hayatımıza kılavuz yaparız. Bu yönüyle insan Rabbine, çevresine ve kendisine

* 02.10.2015 tarihli hutbedir.

1 Alak, 96/1-5.

2 Tirmizî, İlim, 2.

karşı sorumlu bir varlıktır. Bu sorumluluğun yerine getirilmesinde bilgi, ilim önemli bir yere sahiptir.

Bilgi, insanlığın yolunu aydınlatan, hayatın ve ebedi yurdun hakikatini gösteren ve insanlığa her alanda rehberlik eden çok değerli bir hazinedir. Onun içindir ki, hayat kitabımız Kur'an, "oku" ile başladı. Oku ile başlayan Kerim Kitap, "**Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?**"[3] diye çağlar öncesinden insanlığa haykırdı; bilginin, ilmin, insanlık için vazgeçilmez olduğunu gündeme taşıdı. Kerim Kitabımızın mesajlarıyla müzeyyen kılınmış Efendimiz (s.a.s.) de, ilme talip olanlara Allah'ın cennete giden yolu kolaylaştıracağını müjdeledi.[4]

Kardeşlerim!

İlim ve bilgiyi önemseyip değerli kıldıkça medeniyetimiz, insanlık tarihinde taraflı tarafsız herkesin takdir ettiği önemli izler bırakmıştır. Medeniyetimizde âlim; din ile hayat, akılla vahiy, kâinatla insan, insanla Kur'an arasındaki ilişkiyi kuran bilge kimsedir. Böyle bir alimin gayesi, ilimle hikmeti, hikmetle irfanı, ahlakla adabı, hak ile hakikati, tüm insanlığa takdim etmektir. Alim, söz konusu güzellikleri, sadece takdimle kalmaz; kendi şahsında da bu güzellikleri yaşar ve temsil eder.

Değerli Kardeşlerim!

İnsanlık, zamanla zenginleşme ve tabiata hükmetme noktasında bilginin gücünü keşfetti. Ancak kimileri, zaman zaman bilginin gücünü ve etkisini insanlığın hayrına değil, şerrine kullanmayı yeğledi. Böyleleri, yaratılış amacını, insanı ve insani değerleri unuttu; ahlakî kaygılardan sıyrılarak bilgi de dahil, sahip olunan her şeyin insana verilmiş bir emanet olduğu bilincinden uzaklaştı. Bilgiyi, iyilik ve güzelliklerin değil, kötülük ve düşmanlıkların vasıtası hâline getirenler ve istismar edenler, bilgi ahlakından yoksunlaştı. Bilgi, ahlaktan yoksunlaştıkça da insanlık pek çok değerini kaybetti.

Bilginin hayat veren değil, can alan bir güç olarak kullanılması tüm ibretiyle karşımızda durmaktadır. Bugün, koca şehirler ve yüzbinlerce canlar, aynı anda yok edilebilmektedir. Eğitim, ilim ve irfanın mana ve gayesinden uzaklaştırılıp mahrum bırakılan nice genç, bağnazlık, cehalet, şiddet ve terörün yolunda savrulup yok olmaktadır. Anne babalar, hayalleri kursaklarında ağlamak zorunda bırakılmaktadır. Kıyıya vuran günahsız minik bedenler, bize insanlığın vicdanının can çekiştiğini haykırmaktadır. Okul bahçelerini şenlendirmesi gereken sesler, okyanusun ıssız sularında imdat çığlıklarına dönüşmektedir.

3 Zümer, 39/9.

4 Tirmizî, İlim, 19.

Aziz Kardeşlerim!

Bütün bu yaşananlar, insanlık ailesi olarak yaratılış amacımızı yeniden idrak etmemizi; neyi, niçin ve hangi amaçla öğrenip hayatımıza yansıttığımızı düşünmemizi gerekli kılmaktadır. Unutmayalım ki; bilhassa bugün İslam coğrafyasındaki olumsuzlukların sona ermesi ve inananlar olarak dünyaya yeni medeniyetler takdim edebilmemizin yolu, İslam'ın ilme verdiği önemi iyi kavramak ve bunu hayata yansıtabilmekten geçmektedir. Bu hususta yarınlarımızın teminatı olan gençlerimizin ilim, irfan, hikmet ve ahlakla mücehhez, çevresine, topluma ve insanlığa faydalı bireyler olarak yetişmelerinde gençlerimize, ailelerimize ve öğretmenlerimize büyük sorumluluklar düşmektedir.

Kardeşlerim!

İlim ve irfan yuvası okullarımız, bu hafta itibariyle yeni bir eğitim-öğretim dönemine daha başladı. Bu vesileyle yeni eğitim-öğretim yılımızın öğretmenlerimize, evlatlarımıza, tüm ailelere ve milletimize hayırlar getirmesini Rabbimden diliyorum.

Hutbemi Peygamberimiz (s.a.s.)'in ilmin önemini ortaya koyan şu duasıyla bitirmek istiyorum:

"Allah'ım! Fayda vermeyen ilimden, kabul edilmeyen duadan, korkmayan kalpten, doymayan nefisten sana sığınırım."[5]

5 Tirmizî, Deavât, 68.

YAZ KUR'AN KURSLARI*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّ هٰذَا الْقُرْاٰنَ يَهْدِى لِلَّتِى هِىَ اَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ اَنَّ لَهُمْ اَجْرًا كَبِيرًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مَا نَحَلَ وَالِدٌ وَلَدًا مِنْ نَحْلٍ أَفْضَلَ مِنْ أَدَبٍ حَسَنٍ»[1]

Göz aydınlığı yavrularımızı bizlere bahşeden Rabbimize sonsuz hamd-ü senalar olsun! İnsanlığın yolunu aydınlatan bütün peygamberlere ve her konuda rehberimiz, örneğimiz Efendimize salat ve selam olsun!

Kardeşlerim!

Bir kitap düşünün! İnsanlığı tevhide, sadece Allah'a kulluğa, ahlak ve fazilete çağırmaya, hak ve adaleti yüceltmeye, sevgi ve saygıyı yaymaya gelmiştir.

Bir kitap düşünün! İyi ile kötüyü, doğru ile yanlışı, güzel ile çirkini, hayır ile şerri fark etmeyi öğretmeye gelmiştir. Faziletin, hakkın yanında yer almak olduğunu göstermeye gelmiştir.

Bir kitap düşünün! Tüm insanlığı aklı kullanmaya, düşünmeye, okumaya, hakikati öğrenmeye, öğretmeye davet etmiştir.

Kardeşlerim!

İşte Yüce Kitabımız Kur'an-ı Kerim böyle ilahî bir kitaptır. Bu nedenle zihinlerimizi ve gönüllerimizi hiçbir zaman bu yüce kitabın mesaj ve anlam dünyasından mahrum etmeyelim. Gerçek şu ki; bizler Kur'an-ı Kerim'e yöneldikçe, onun emir ve yasaklarına itaat ettikçe o bize bütün kapılarını, ufuklarını cömertçe açacaktır. Bizi insana huzur ve mutluluk veren mana saraylarında ağırlayacaktır.

Değerli Kardeşlerim!

Yavrularımızın da Kur'an'ın bu mana saraylarıyla tanışmaları ve buluşmaları için büyük bir fırsat olan zaman dilimindeyiz. Bilindiği gibi bir eğitim-öğ-

* 14.06.2013 tarihli hutbedir.

retim yılının daha sonuna gelmiş bulunmaktayız. Ancak çocuklarımıza karşı sorumluluklarımız devam etmekte… Yaz döneminde bizlere düşen önemli bir görev ve sorumluk vardır. O da yarınlarımızın teminatı çocuklarımızın dinî eğitimlerini en iyi şekilde almalarını sağlamaktır. Her yaz döneminde bütün camilerimizde yaz Kur'an kursları düzenlenmektedir. Bu yıl da 24 Haziranda başlayacak olan bu kurslarda çocuklarımız Kur'an-ı Kerim'i tanıyıp öğrenecekler. Kelime-i şehadeti, kelime-i tevhidi öğrenecekler. Rabbimizi tanıyıp bilecekler. Peygamberimizin örnek hayatını, inancımızı, ibadetlerimizi, abdesti, namazı, zekâtı, haccı, orucu öğrenecekler. İnsanî ve ahlakî erdemleri, sevgiyi, saygıyı, doğruluğu, dürüstlüğü öğrenecekler. Paylaşmayı, yardımlaşmayı, dayanışmayı, merhameti, kardeşliği, birlik ve beraberliği öğrenecekler. Camiyle, cemaatle, mihrapla, minberle, kürsüyle, maneviyatla buluşacaklar.

Kıymetli Kardeşlerim!

Yaz Kur'an kursları, evlatlarımızın dinimiz İslam hakkında doğru bilgi elde etmeleri için önemli bir fırsattır. Onların kendileriyle ve toplumla barışık iyi birer insan olarak yetişmeleri için atılan çok önemli bir adımdır. Bu kurslar, yavrularımızın kimliklerinin inşası, özgüvenlerinin yüksek olması, gençlik çağlarında yanlış telkinlerden korunmaları ve manevi anlamda beslenmeleri açısından son derece mühimdir.

Kardeşlerim!

Çocuklarımızı Kur'an-ı Kerimle buluşturmak, hem görevimiz hem de evlatlarımıza bırakacağımız en güzel mirastır. Resûl-i Ekrem Efendimiz (s.a.s.), "**Hiçbir anne-baba çocuğuna güzel terbiyeden daha kıymetli bir miras bırakamaz.**"[2] hadisiyle bu gerçeği ifade etmiştir. Bu kutlu müjdeye mazhar olabilmek için "**Gel, bu yaz Kur'an'ı gönlüne yaz**" sloganıyla göz aydınlığı yavrularımızın yaz Kur'an kurslarına katılmasına öncülük edelim. Bu kursları akraba ve komşularımıza duyuralım.

Yavrularımızı cami ile buluşturalım. Bırakın camilerde koşsunlar, yaramazlık yapsınlar, gürültü çıkarsınlar. Bundan mutluluk duyalım. Onları hoş görelim, zihin ve gönül dünyalarında güzel hatıralar bırakalım. Tıpkı Efendimiz gibi onlarla birlikte namaz kılalım, saf tutalım, kendilerine her zaman sevgi dolu bir kalple bakalım.

Hutbemi, Kur'an'a gönül veren bahtiyarlara, Rabbimizin şu müjdesini vererek bitirmek istiyorum.

"**Şüphesiz ki bu Kur'an en doğru yola iletir; iyi davranışlarda bulunan müminlere, kendileri için büyük bir mükâfat olduğunu müjdeler.**"[3]

2 Tirmizî, Birr ve Sıla, 33.

3 İsrâ, 17/9.

CAMİYE KOŞALIM, KUR'AN'LA BULUŞALIM*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّ هٰذَا الْقُرْاٰنَ يَهْدِى لِلَّتِى هِىَ اَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ اَنَّ لَهُمْ اَجْرًا كَبِيرًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَنْهُ عَمَلُهُ، إِلَّا مِنْ ثَلَاثَةٍ، إِلَّا مِنْ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ، أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ، أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ»

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "Gerçekten bu Kur'an, en doğru yola ulaştırır. İyi işler yapan müminler için büyük bir mükâfat olduğunu müjdeler."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyurmaktadır: "İnsanoğlu ebediyete irtihal ettiği zaman amel defteri kapanır. Şu üç kişinin defteri ise kapanmaz ve bunlara sevap yazılmaya devam eder. Ardında sadakayı cariye, yani kalıcı bir hayır bırakan kişi. İlmini insanlığın hayır ve hizmetine sunan kişi. Kendisine hayır duada bulunan bir evlat yetiştiren kişi."[2]

Kardeşlerim!

Bir kitap düşünün! İnsanlık âlemini evrensel değerlerle buluşturdu. Aşağıların aşağısına yuvarlanmış insanlığı yüksek değerlere kavuşturdu.

Bir kitap düşünün! İnsanlığı hak, hakikat, adalet, ahlak, fazilet, birlik, beraberlik ve kardeşlikle tanıştırdı.

Bir kitap düşünün! Medine'de bir medeniyet nüvesi meydana getirdi. Kızgın çölün bereketsiz topraklarında bedevi insanlardan, medeni bir toplum oluşturdu.

---

* 20.06.2014 tarihli hutbedir.

1 İsrâ, 17/9.

2 Tirmizî, Ahkâm, 36.

Bir kitap düşünün! Küfür, şirk, kin, nefret ve intikam toplumunu, hem de çok kısa bir zaman diliminde iman, İslam, sevgi, muhabbet ve rahmet toplumuna dönüştürdü.

Aziz kardeşlerim!

İşte Yüce Kitabımız Kur'an'ın mesaj ve anlam dünyası ile çocuklarımızı ve gençlerimizi buluşturmak en başta gelen vazifemizdir! Unutmayalım ki yeryüzünde bulunan her şey bize birer emanet olarak verilmiştir. Sahip olduğumuz bütün nimetler, bizlere Allah'ın emanetidir. Gerçek şu ki; bize verilen en büyük ve en değerli emanet, ciğerparelerimiz olan çocuklarımızdır.

Bizler, dünyaya veda ettikten sonra arkamızdan hayır dualar edecek salih evlat bırakmalıyız. Dualarımızı en çok bu yönde yapmalıyız. Allah'tan salih evlat istemeliyiz. Yavrularımızın salih birer evlat olarak hayatlarını devam ettirebilmeleri için üzerimize düşen vazifeler vardır. Her evladın ana-baba üzerindeki en büyük hakkı, her şeyden önce ona bir benlik, bir kişilik ve kimlik kazandırmasıdır.

Yavrularımıza benlik kazandırabilmek için öncelikle onlara hayatın manasını öğretmeliyiz. İnsanın değerini, yaratılış gayesini, nereden geldiğini ve nereye gideceğini öğretmeliyiz.

İkinci olarak çocuklarımıza kişilik kazandırmalıyız. Kişilik ise her şeyden önce güzel ahlak ile şekillenir. Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), bu konuda "**Hiçbir anne-baba, çocuğuna güzel ahlaktan daha kıymetli bir miras bırakmamıştır.**"[3] buyurmuştur.

Üçüncü olarak yavrularımıza kimlik kazandırmalıyız. Onları Allah'a kul, Muhammed Mustafa (s.a.s.)'ya ümmet, İslam'ın değerler manzumesi ile donanmış erdemli kişiler olarak yetiştirmek, bu hayattaki en önemli görevimizdir.

Kardeşlerim!

Bir hafta önce bir eğitim ve öğretim dönemi daha sona erdi. Çocuklarımızın Kur'an ile, Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in örnek hayatı ile, cami, mihrap ve minber ile, ibadetlerle tanışmaları ve buluşmaları için çok güzel bir fırsat mevsimi başlıyor… 23 Haziran'da başlayıp 22 Ağustos'a kadar devam edecek olan Yaz Kur'an Kurslarımız açılıyor. Bu yaz, "**Camiye koşalım, Kur'an'la buluşalım**" şiarıyla camilerimiz göz aydınlığı çocuklarımızla şenlenecek…

Aziz Kardeşlerim!

Yavrularımızın yaz Kur'an kurslarına katılmasına anne-babalar olarak rehberlik ve öncülük edelim! Çocuklarımızı, hocalarımıza emanet edelim! İki ay içerisinde cami ile tanışıp, caminin manevi atmosferi içerisinde koşuştursun-

3 Tirmizî, Birr ve Sıla, 33.

lar! Kelime-i şehadeti, kelime-i tevhidi öğrensinler! Rabbimizi tanıyıp bilsinler! İnancımızı, abdesti, namazı, zekâtı, haccı, orucu öğrensinler! İnsanî ve ahlakî erdemleri, sevgiyi, saygıyı, doğruluğu, dürüstlüğü öğrensinler! Paylaşmayı, yardımlaşmayı, dayanışmayı, merhameti, kardeşliği, birlik ve beraberliği öğrensinler! Kur'an'la tanışsınlar, Allah'ın kitabını okusunlar! Zira onları vatanımıza, milletimize, Müslümanlara ve tüm insanlığa faydalı ve hayırlı birer insan; bizlere hayır dua eden salih bir evlat olarak yetiştirmeye, bugün, her zamankinden daha fazla muhtacız.

Aziz Kardeşlerim!

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), bir hadislerinde ideal gençliği, "neşeyi Rabbine ibadette bulan gençlik" diye tarif etmiştir. Ne hazindir ki, bugün, bazı gençlerimizin neşeyi nerelerde bulmaya çalıştığını ve oraların, onların ömürlerini nasıl törpülediğini, hayatlarını nasıl tahrip ettiğini hepimiz biliyoruz. Zira neşeyi Rabbine ibadette bulamayan gençlik, neşeyi, sevinci, huzuru başka yerlerde arayacaktır.

Unutmayalım ki, milletlerin istikbali gözlerindeki ışığa bağlıdır. Gözlerinin nurunu kaybeden milletler, geleceği göremezler, sağlam bir istikbal inşa edemezler. Çocuklarımız, gençlerimiz, gözlerimizin nurudur; kalplerimizin sürurudur. Hutbemi Rabbimizin Kur'an-ı Kerim'de bizlere öğrettiği bir dua ile bitirmek istiyorum:

"Rabbimiz! Eşlerimizi ve çocuklarımızı bize göz aydınlığı kıl ve bizi Allah'a karşı gelmekten sakınanlara önder eyle"[4]

4 Furkân, 25/74.

KUR'AN AYINDA KUR'AN'LA BULUŞALIM!*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«إِنَّ اللهَ يَرْفَعُ بِهٰذَا الْكِتَابِ أَقْوَامًا وَيَضَعُ بِهِ آخَرِينَ»

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "Ey insanlar! İşte size Rabbinizden bir öğüt, kalplere bir şifa ve inananlar için yol gösterici bir rehber ve rahmet (olan Kur'an) geldi."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyurmaktadır: "Şüphesiz Allah, Kur'an ile bazı toplulukları yüceltir, bazılarını da alçaltır."[2]

Kardeşlerim!

Rabbimize sonsuz şükürler olsun ki, bizlere bir kez daha rahmet deryasından yudumlama fırsatını lütfetti. Bizi yine türlü hikmet ve nimetlerle dolu, bağışlanma ayı Ramazan'ın eşiğine getirdi.

Önümüzdeki Çarşamba akşamı ilk teravih namazını kılacak ilk sahurun huzurunu yaşayacağız. Perşembe günü ilk orucumuzu tutacak ve ilk iftarımızı yapacağız.

Aziz Müminler!

Ramazan bize her yıl, derin ve hikmet yüklü mesajlarıyla gelir. Bu kutlu ay, her yönüyle varoluşumuzun ve hayatımızın gayesini, geleceğimize dair düşüncelerimizi, kısacası kulluğumuzu yeniden hatırlatır bizlere. Ramazan, sabrı, kendimizi hesaba çekmeyi, arzu ve isteklerimizi sınırlamayı öğretir. Zamanın kıymetini, sahip olduğumuz hayatın bir başlangıç ve bitişinin olduğunu belirtir. Ramazan, paylaşma ve dayanışmanın en güzel örneklerinin

* 12.06.2015 tarihli hutbedir.

1 Yûnus, 10/57.

2 Müslim, Müsafirun, 269.

görüldüğü, kardeşlik, birlik ve beraberlik duygularının en yoğun hissedildiği zaman dilimidir.

Kardeşlerim!

Ramazanın müminlere en büyük hediyesi hayatı anlamlı kılan, güne ve yarına dair umutları diri tutmayı sağlayan Kur'an-ı Kerim'dir. Kur'an, müminin varlığını ve yokluğunu, hüznünü ve mutluluğunu ibadete dönüştüren kulluk kitabıdır. Kur'an, insanı küfür, şirk ve nifak gibi her türlü esaretten özgürlüğe taşımıştır. İnsana Rabbini, kendisini ve çevresini tanıtmıştır. Kur'an, insanı yüceltmek için gelmiştir. Allah nice millet ve toplumları Kerim Kitap'la aziz kılmıştır. Nice millet ve toplumlar da hayat süreçlerinden Kelamullah'ı tecrit ettikleri için alçalmış ve zelil olmuşlardır.

Aziz Müminler!

Gönlündeki Kur'an aşkıyla milletimiz, Kur'an'ı öğrenme, öğretme, okuma ve yaşamaya her daim büyük önem vermiştir. Geçmişten günümüze insanımız, Kur'an'ın şifa veren mesajlarıyla kalpleri buluşturmak için büyük bir çaba göstermiştir. "**Sizin en hayırlınız Kur'an'ı öğrenen ve öğreteninizdir.**"[3] nebevi çağrısıyla Yüce Kitabımızın ufuklar açan anlam dünyasını özellikle çocuklar ve gençlere tanıtmak, her dem en başta gelen vazifelerden biri kabul edilmiştir.

Bizler, "Allahım! Arkamızdan hayır duada bulunacak nesiller yetiştirebilmeyi nasip eyle! Evlatlarımızın kalbinden İslam'ın, Kur'an'ın sevgisini eksik etme!" diye dua ederiz. Çünkü ağzı hayır dualı nesiller bizim günümüzdür, istikbalimizdir, dünyamızdır, ukbamızdır. Yavrularını iman, ahlak, erdem, doğruluk, dürüstlük gibi meziyetlerle tezyin etmek, arkalarından fatiha okuyacak nesiller yetiştirmek her mümin anne-babanın evladına karşı en önemli sorumluluğudur.

Kardeşlerim!

Geleceği görmek için gözün nura ihtiyacı vardır. Gözlerimizin nuru, kalplerimizin sürüru olan çocuklarımıza en güzel eğitimi ve terbiyeyi vermemiz, Allah'ı, Kur'an'ı, peygamberi, ahireti doğru bir şekilde anlatmamız gerekir. Onların güzel yüreklerinde zaten var olan sevgi, saygı, adalet, merhamet, paylaşma gibi insani erdemleri daha da perçinlememiz gerekir. Unutmayalım ki, iyi yetişmiş bireyler, sadece bir toplum için değil, insanlık için en önemli zenginliktir. Çocuklarımızı iyi birer insan olarak yetiştirmezsek toplum olarak geleceğimizi göremeyiz.

Kardeşlerim!

Evlatlarımızın, Kerim Kitabımız Kur'an ile, Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in örnek hayatı ile, cami, mihrap ve minber ile, ibadetlerle tanışıp buluşacakları

3 Buhârî, Fedâilu'l-Kur'ân, 21.

çok güzel bir fırsat mevsimi başlıyor… Yaz Kur'an kurslarımız, "**Kur'an Ayında Kur'an'la Buluşalım**" çağrısıyla 22 Haziran'da başlayacak. Camilerimiz göz aydınlığı çocuklarımızla şenlenecek. Bu yıl da milyonları aşan evladımız, Allah'ın evleri camilerimizde Kerim Kitabımızı tanıyacak ve öğrenecek. Camilerimiz, yavrularımızın varlığıyla daha da bir anlam kazanacak.

Kardeşlerim!

Gelin, anne-babalar olarak yavrularımızı Kur'an ziyafetiyle buluşturalım. Zihin ve gönül dünyalarında Kur'an'a dair güzel hatıralar, hoş esintiler bırakalım. Onları her iki dünyada hayır ve güzelliklere götürecek kapıların ardına kadar açılmasına vesile olalım.

Hutbemi Rabbimizin Kur'an-ı Kerim'de bizlere öğrettiği bir dua ile bitirmek istiyorum:

"**Rabbimiz! Eşlerimizi ve çocuklarımızı bize göz aydınlığı kıl ve bizi Allah'a karşı gelmekten sakınanlara önder eyle!**"[4]

4 Furkân, 25/74.

ZİKİR: KALPLERE HAYAT VEREN İKSİR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلَّذِينَ اٰمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللّٰهِ اَلَا بِذِكْرِ اللّٰهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مَثَلُ الَّذِى يَذْكُرُ رَبَّهُ وَالَّذِى لَا يَذْكُرُ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ»

Aziz Müminler!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz, müminler hakkında şöyle buyuruyor: "**Onlar, kalpleri Allah'ı anmakla huzura kavuşanlardır. Biliniz ki, kalpler ancak Allah'ı anmakla huzur bulur.**"[1]

Okuduğum hadisi şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**Rabbini zikreden ile zikretmeyenin durumu, diri ile ölünün durumuna benzer.**"[2]

Kardeşlerim!

Göklerin ve yerin mülkü Allah'a aittir. Göklerde ve yerde bulunan her şey, âlemlerin yaratıcısı olan Allah'ı, kendilerine özgü bir lisanla tespih ederler. Kerim Kitabımız, bu hakikati şu ifadelerle bize haber verir: "**Yedi gök, yer ve bunların içinde bulunanlar Allah'ı tespih ederler. Her şey O'nu hamd ile tespih eder. Ancak, siz onların tespihlerini anlamazsınız.**"[3]

Kıymetli Kardeşlerim!

Zikir, Allah'ın birliğini, sonsuz kudretini ve yüceliğini dile getirmek, O'nun nimetlerini tefekkür ve tezekkür etmektir. Zikir, gündelik hayatın ruhlarımızı, kalplerimizi yorgun düşüren çekişmelerinden, meşgalelerinden uzaklaşıp Rabbimizin rızasını aramaktır. Bir duruş, bir diriliştir zikir. Özümüzdeki, sözümüzdeki, gözümüzdeki, hasılı bütün benliğimizdeki hakkı-hakikati perdeleyen her türlü örtüyü, kaldırmaktır, her türlü gafletten kurtulmaktır. Zikir,

* 13.11.2015 tarihli hutbedir.

1 Ra'd, 13/28.

2 Buhârî, Deavât, 66.

3 İsrâ, 17/44.

bizi Rabbimizden uzaklaştıracak her şeyi kalbimizden söküp atmaktır. Evrendeki varlıkların deruni zikrine gönül, zihin, dil ve beden ile ortak olmaktır zikir; hamd ile Allah'ı tesbih etmek ve O'na gönülden ibadet etmektir. Ve zikir, "**Eğer bizi bağışlamaz ve bize acımazsan mutlaka ziyana uğrayanlardan oluruz**"[4] niyazıyla Rabbimizin engin rahmetine sığınmaktır.

Kardeşlerim!

Zikir, dil, kalp ve bedenle olur. Dil ile zikir, Allah'ı anmak, O'na yalvarıp yakarmak, hak ve hakikati söylemektir. Kalp ile zikir, Allah'ın varlığı ile ilgili her türlü şüpheden uzaklaşıp O'nun muhabbetiyle hemhâl olmaktır. Beden ile zikir ise tüm benliğimizle Allah'ın rızasını aramaktır, varlığımızı ve imkânlarımızı O'nun yolunda seferber etmektir, O'nun emirleri doğrultusunda bir hayat sürmektir.

Kardeşlerim!

Allah'ı zikir, kalpleri sükûnete erdirir, ruhları besler, akılları doğru hedefe ulaştırır. Kula idrak, feraset ve şuur kazandırır. Onu gafletten, karamsarlıktan, umutsuzluktan korur, hayatı anlamlı kılar. İnsan, zikir sayesinde sahipsizlik ve yalnızlık duygusundan uzaklaşır, kendisini her daim muhafaza eden bir sahibinin olduğu bilincine varır. Bizi en güzel şekilde yaratan, başta akıl olmak üzere türlü nimetlerle donatan Rabbimizi zikretmemek, O'nu unutmak, O'nun razı olmayacağı bir hayat yaşamak ne vahim bir gaflettir! Zira Yaratanını kaybeden, O'ndan bîhaber olan, varlık adına ne bulmuştur ki? O'nun rızasına ulaşan, O'na yaraşır bir kul olarak yaşayan neyi kaybetmiştir ki?

Kardeşlerim!

Üzülerek belirtelim ki, dünya meşgalesi, istikbal kaygısı, kimi zaman kalplerimizi ve benliğimizi öylesine kuşatıyor ki; bizleri yaratılış amacımızdan ve Rabbimizin rızasından uzaklaştırıyor. Zaman zaman dillerimiz zikrin tadını, kalplerimiz zikretmenin huzurunu, vicdanlarımız zikirle geçen zamanların bereketini unutuyor. Zikirden mahrum hayatlarımız âdeta kurak çöle dönüşüyor. Bazen mutluluğu ve huzuru geçici tutkularda arıyoruz. Bu tutkular, doğru düşünmemize, doğruyu dinlememize ve dillendirmemize âdeta perde oluyor. Oysa Yüce Rabbimiz, geçici nimetlere tutkuyla bağlanmama ve kendisini bir an olsun unutmama konusunda bizleri şu ayeti kerime ile uyarıyor: "**Ey iman edenler! Mallarınız ve evlatlarınız sizi, Allah'ı anmaktan alıkoymasın. Her kim bunu yaparsa, işte onlar ziyana uğrayanların ta kendileridir.**"[5]

4 A'râf, 7/23.

5 Münâfikûn, 63/9.

Kardeşlerim!

Öyleyse geliniz dilimizle, kalbimizle ve bedenimizle her daim Rabbimizin rızasını arayalım. Allah'ın lütfettiği ömrümüzü zikrin aydınlığında hayırlı ve faydalı işlerle değerlendirelim. Her daim Rabbimize hamd ederek, şükrederek O'nun rızasına ermek için gayret edelim. Rabbimizin bize bahşettiği her bir organımızın, sağlığımızın, her bir imkânımızın, her bir anımızın, nimet olduğu kadar birer emanet olduğunun bilincinde olalım.

Kardeşlerim!

Hutbemi Peygamberimiz (s.a.s.)'in şu duası ile bitirmek istiyorum: "**Rabbim! Beni sana çokça şükreden, seni çokça zikreden, senin azabından çekinen, sana hakkıyla itaat eden, sadece senin için eğilen, daima sana yalvarıp yönelen bir kişi eyle!**[6]

6 İbn Mâce, Duâ, 2.

DUA, İBADETİN ÖZÜDÜR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قُلْ مَا يَعْبَؤُا بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ ۖ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اَلدُّعَاءُ مُخُّ الْعِبَادَةِ»

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Cenab-ı Hak şöyle buyuruyor: "**De ki! Duanız olmasa Rabbim size ne diye değer versin?**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**Dua, ibadetin özüdür**"[2]

Kardeşlerim!

Dua, ruhun Allah'a doğru yükselişidir. Dua etmek, değer verilen bir aşkın, duyarlı olmanın ve sevmenin tecellisidir. Dua, zekânın karanlık gecesine aşkın yaptığı bir hamle ve uzattığı bir ışıktır. Aynı zamanda güvenmenin, inanmanın ve tanımanın yoludur dua. Dua ihtiyacını kendisinde öldüren bir toplum, pratikte fesat ve çöküşten korunabilecek unsurlara artık sahip değildir. Duanın etkisi bir toplumda zayıflamaya ve unutulmaya yüz tutarsa, o toplumun çöküşüne, dirençsiz kalmasına zemin hazırlanmış olur.

Dua, insan gücünün takviyesi, olumlu işlerin sürdürülmesi ve müminin, bireysel ve toplumsal hayatı düzenleme isteğidir. Sadece güçsüzlüğü karşılamak, sorumluluktan kaçmak, işsizlik, tembellik ve tehlikelerden uzak kalmak amacıyla dua edilmez. Yine sadece hayata karşı direnmek ve toplumsal sorumluluk bilincinin yokluğu gibi eksiklik ve zayıflıkları yenmek amacıyla dua edileceğini sananlar yanılırlar.

---

* 06.06.2014 tarihli hutbedir.

1 Furkân, 25/77.

2 Tirmizî, Deavât, 1.

Değerli Müminler!

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in yaptığı dualar salt birer dua değil; aynı zamanda dinî ve ahlakî birer eğitim-öğretim metinleridir. Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in duaları, bizdeki yaygın biçimiyle maddî olarak ihtiyaç duyulan şeyleri isteme değildir. Bilakis onun dualarında beğenilen huyları ve insanî faziletleri isteme daha ağır basmaktadır. Onun duaları, toplum içinde mutluluk, adalet ve huzurun oluşması içindir. Alçaklık, adilik, zillet ve başkasına muhtaç olmaktan; zorbalık, baskı ve zulüm altında yaşamaktan; insanî zayıflık ve çöküş etkenlerinden kurtulma isteğidir.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'den gelen dualarda hem talep hem tefekkür hem de kulluk yer almaktadır. Onun dualarının başında yer alan Allah'a hitap tarzları, Allah'ı tanıma konusunda bizlere rehberlik etmektedir. Onun duaları Allah'ı tanıma, insanı tanıma, ahlakî erdem ve faziletleri elde etme, yüce ideallere ulaşma; her türlü kötülük, rezalet ve çirkinlikten uzaklaşma ve korunma hakkındadır.

Aziz Kardeşlerim!

Duanın kabul edilmesinin olmazsa olmaz şartlarından biri helal lokma, helal kazançtır. Bununla ilgili olarak Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) bir hadislerinde, uzun bir yolculuğa çıkmış, saçı başı dağılmış, toz toprak içinde kalmış bir adamı örnek vererek şöyle buyurur: "**Bu adam ellerini semaya kaldırmış, 'Ya Rabbi, Ya Rabbi!' diye yalvarmaktadır. Oysa yediği haram, içtiği haram, giydiği haram, gıdası haramdır! Onun bu hâldeki duası nasıl kabul edilebilir ki!**"[3] Bu yüzden, duası makbul bir kişi olmak isteyen Sa'd b. Ebû Vakkâs'a Resûlullah (s.a.s.), "**Yediklerinin helal olmasına dikkat et ki, duaların kabul olsun.**" tavsiyesinde bulunmuştur.[4]

Ana-babanın, yolcunun, mazlumun, adaletli yöneticinin ve oruçlunun duası, müminlerin birbirlerine yaptıkları dua, hac ve umre yapanların duası, Allah yolunda cihat edenlerin duası, üç aylarda yapılan dua, Cuma günü ve gecelerinde yapılan dua, iftar vaktinde yapılan dua, Arefe günü ve Arafat'ta yapılan dua, seher vakitlerinde yapılan dua, ezan okunduğu vakit ve ezan ile kamet arasında yapılan dua, yağmur yağarken ve Kâbe'yi görünce yapılan dua, namazda, secde hâlinde ve namazların ardından yapılan dualar, ihlas ve samimiyetle yapılan dualar, makbul dualardır.

Aziz Kardeşlerim!

Önümüzdeki hafta Perşembe'yi Cuma'ya bağlayan gece, mübarek Berat Kandilini idrak edeceğiz. Berat, kurtuluş, af ve arınma gecesidir. Rahmet, icabet, gufran, kısmet ve takdir gecesidir. Berat Kandili, rahmet, mağfiret ve

3 Müslim, Zekât, 65.

4 Taberânî, el-Mu'cemü'l-evsat, VI, 310.

arınma mevsimi Ramazan-ı şerife sayılı günlerin kaldığının habercisidir. Hızla akıp giden ömür içerisinde bu mübarek gün ve gecelere bizleri eriştirdiği, bu güzel fırsatları bizlere bahşettiği için Cenab-ı Hakk'a ne kadar hamdetsek, ne kadar şükretsek azdır. Bu vesileyle mübarek Berat Kandilinizi şimdiden tebrik ediyorum. Berat gecesinin, gönüllerimizin arınmasına ve beratımızı almaya; ülkemizin, milletimizin ve topyekûn İslam âleminin her türlü dert ve sıkıntılardan bir an evvel kurtulmasına vesile olmasını Rabbimden niyaz ediyorum.

Kardeşlerim!

Hutbemizi, geliniz, hep birlikte, Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in yaptığı dualarla bitirelim.

"Allah'ım! Bana öğrettiğin ilim ile beni faydalandır, bana fayda verecek ilmi bana öğret ve benim ilmimi artır. Her hâl üzere Allah'a hamdolsun! Cehennem ehlinin hâlinden Allah'a sığınırım."[5]

"Allah'ım! Kederden ve üzüntüden, acizlikten ve tembellikten korkaklıktan ve cimrilikten, borç yükünden ve düşmanların galip gelmesinden Sana sığınırım."[6]

"Allah'ım! Fakirlikten, yokluktan ve zilletten Sana sığınırım. Zulmetmekten ve zulme uğramaktan Sana sığınırım."[7]

"Allah'ım! Fayda vermeyen ilimden, imansız kalpten, doymak bilmeyen nefisten ve kabul olmayan duadan Sana sığınırım."[8]

"Allah'ım! Kulağımın şerrinden, gözümün şerrinden, dilimin şerrinden, kalbimin şerrinden ve tenasül uzvumun şerrinden Sana sığınırım."[9]

"Allah'ım! Gazabından rızana, azabından affına, senden yine Sana sığınırım."[10]

"Allah'ım! İşlediklerimin şerrinden ve işlemediklerimin şerrinden Sana sığınırım"[11]

"Allah'ım! Kötü bir ömür sürmekten Sana sığınırım, kalp fitnesinden Sana sığınırım ve kabir azabından Sana sığınırım."[12]

5 Tirmizî, Deavât, 130.
6 Buhârî, Deavât, 39.
7 Ebû Dâvûd, Salat, 367.
8 Müslim, Dua, 73.
9 Tirmizî, Deavât, 76.
10 Malik, Dua, No: 497.
11 Müslim, Zikir, 64.
12 Nesâî, İstiâze, 16.

"Ey Allah'ım! Ey Rabbimiz! Bize dünyada iyilik, güzellik ve nimet ver, ahirette de iyilik, güzellik ve nimet ver ve bizi cehennem azabından koru!"[13]

"Allah'ım! Senden hidayet, takva, iffet ve gönül zenginliği istiyorum."[14]

"Allah'ım! Bana doğru olanı ilham et ve beni nefsimin şerrinden koru!"[15]

"Allah'ım! Yaratılışımı güzel yaptın, ahlakımı da güzelleştir!"[16]

13 Buhârî, Deavât, 55.

14 Müslim, Dua, 7.

15 Tirmizî, Deavât, 70.

16 İbn Hıbbân, Ed'ıye, No: 959.

KALBİN CİLASI: TÖVBE VE İSTİĞFAR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَالَّذِينَ اِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً اَوْ ظَلَمُوٓا اَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللّٰهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ اِلَّا اللّٰهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلٰى مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا أَخْطَأَ خَطِيئَةً نُكِتَتْ فِي قَلْبِهِ نُكْتَةٌ سَوْدَاءُ فَإِذَا هُوَ نَزَعَ وَاسْتَغْفَرَ وَتَابَ سُقِلَ قَلْبُهُ ... »

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz, kendisine karşı gelmekten sakınan kulları hakkında şöyle buyurur: “Onlar, bir kötülük yaptıklarında, ya da kendilerine zulmettiklerinde Allah’ı hatırlayıp günahlarından dolayı hemen tövbe-istiğfar ederler. Zaten günahları Allah’tan başka kim bağışlayabilir ki! Bir de onlar, işledikleri kötülüklerde, bile bile ısrar etmezler.”[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) tövbe ve istiğfarın önemini şöyle bildirmektedir: “Kul, bir hata işlediğinde kalbinde siyah bir nokta belirir. Şayet o, günahı terk eder, bağışlanma diler, tövbe edip Allah’a dönerse kalbi cilâlanır. Eğer bunları yapmaz, günah ve hataya devam ederse siyah nokta büyür ve neticede bütün kalbini kaplar...”[2]

Aziz Müminler!

Rabbimizin bizlerden istediği daima iyiye, güzele, hayra yönelmektir. Kendisi ve Rasûlü’nün emir ve yasakları doğrultusunda bir hayat sürmektir. Böylece dünya ve ahiret saadetine erişmektir. Ne var ki, hepimiz insanız. Her an günaha sürüklenme riskiyle karşı karşıyayız. Dolayısıyla Rabbimizin bize bir lütfu olan tövbe ve istiğfara hepimiz muhtacız.

Tövbe ve istiğfar, insanın Rabbinden bağışlanma dilemesidir. Acziyetini dile getirmesidir. Merhametlilerin en merhametlisi olan Yüce Allah’a iltica etmesidir. Tövbe ve istiğfar, insan olmamız hasebiyle elimizden, dilimizden, gö-

* 01.05.2015 tarihli hutbedir.

1 Âl-i İmrân, 3/135.

2 Tirmizî, Tefsîru’l-Kur’ân, 83.

zümüzden velhasıl bütün bedenimizden sadır olan günahlardan temizlenme vesiledir.

Tövbe ve istiğfar, âdeta hayata yeniden başlamamız için Rabbimizin bizlere bir ikramı ve açtığı rahmet kapısıdır.[3] O Rabbimiz ki, Tevvâb'tır; tövbeleri çokça kabul eder. Afüvv'dür; engin rahmetine sığınanları affeder. Gafûr'dur; dileyeni ve dilediğini bağışlar. O, kendisine yönelen zihinleri, elleri, yüzleri boş çevirmez. Gönülden kendisine teslim olanı asla mahcup etmez. Engin rahmet ve merhametinden ona lütufta bulunur. Yeter ki insan samimiyetle O'na yönelsin; en içten yakarışlarla, taat ve ibadetle, en güzel zikirlerle O'nu yüceltsin.

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, Kerim Kitabımızda daha ilk insanın dilinden tövbe ve istiğfarı bize öğretirken aynı zamanda bunun önemine işaret eder. Şöyle ki: Âdem (a.s.) ve eşi Havva validemiz, bir hata işlediler. Ardından hemen Allah'a tövbe ettiler. "**Rabbimiz! Biz kendimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz ve bize acımazsan mutlaka ziyan edenlerden oluruz.**" diyerek bağışlanma dilediler. Allah da onların bu tövbesini kabul etti.[4] İnsanlığın bu ilk imtihanındaki aktörlerden biri olan İblis ise kibirlenerek Allah'ın emrine itaatten yüz çevirdi. Hatasını kabullenme yerine meşrulaştırma gayreti içerisine girdi ve Allah'ın rahmetinden kovuldu. İşte bu iki örnekle Rabbimiz, insanlık âlemine aslında şu mesajı verdi: Hatalar, günahlar, tövbe edilmesi durumunda insanı Âdem yapar. Hata ve günahlarda ısrar ise insanı Allah'ın rahmetinden uzaklaştırır.

Kardeşlerim!

Tövbe kapısı ardına kadar açıktır. Ecelimiz gelene kadar da açık kalacaktır.[5] Öyleyse bize düşen, her daim bu kapının eşiğinden içeride durmaktır. Allah'ın rahmet deryasından yudumlamanın yollarını aramaktır. Her daim samimiyetle, pişmanlıkla, kararlılıkla O'nun merhamet ve keremine sığınmaktır. Gündelik hayatımızın problemleri içinde bitap düşen gönüllerimizi, türlü düşüncelere mahkûm zihinlerimizi, türlü kelamlarla israf ettiğimiz dillerimizi zikirle, tövbe ve istiğfarla diri tutup arındırmaktır.

O hâlde geliniz, içinde bulunduğumuz mübarek üç ayları fırsat bilelim. Allah'ın rahmetinin oluk gibi üzerimize aktığı bu günleri iyi değerlendirelim. Taatimizle, teslimiyetimizle, salih amellerimizle, gönlümüzün derinliklerinden gelen tövbelerimizi, istiğfarlarımızı, bağışlanma dileklerimizi yalnız O'na arz edelim. Hatalarımızdan, kusurlarımızdan, günahlarımızdan bir daha dönmemek üzere yüz çevirelim. Üç ayların sonuna tertemiz, günahsız, Rahman'ın rızasına erişmiş olarak ulaşmaya gayret edelim. Efendimiz (s.a.s.)'in bize öğrettiği şu tövbe ve istiğfar ifadelerini dilimizden hiç düşürmeyelim:

3 İbn Mâce, Zühd, 30.

4 Bakara, 2/35-38; A'râf, 7/19-23.

5 Nisâ, 4/17-18.

"Allah'ım, sensin benim Rabbim, senden başka ilah yok. Beni yarattın ben de senin kulunum. Ben gücüm yettiğince sana verdiğim sözün ve senin vaadin üzereyim. Yaptıklarımın şerrinden sana sığınırım. Üzerimdeki nimetini itiraf ediyorum. Ve günahımı da itiraf ediyorum. Beni bağışla. Çünkü günahları senden başka affedecek hiç kimse yoktur."[6]

6 Tirmizî, Deavât, 15.

ŞÜKÜR NİMETLERİ ARTIRIR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اَللّٰهُمَّ أَعِنِّي عَلٰى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ»

Kardeşlerim!

Rabbimiz, okumuş olduğum ayet-i kerimede şöyle buyuruyor: "**Beni anın ki Ben de sizi anayım. Bana şükredin, nankörlük etmeyin.**"[1]

Peygamberimiz (s.a.s.)'in dilinden ise şükür konusunda şu dua dökülüyor: "**Allahım! Seni anıp zikretmek, nimetine şükretmek, sana en güzel şekilde kulluk etmek için bana yardım eyle!**"[2]

Kardeşlerim!

Elbette ki şükür konusunda sadece bu niyaz ile yetinmemiştir Allah Rasûlü (s.a.s.). O, her daim Rabbinin ikramlarına hamd ve şükürle yaşamıştır. O'nun verdiği nimetlere duyduğu minnettarlıkla, her daim Rabbine yönelmiştir. Allah'ın mağfiretine, ebedi nimetlerine mazhar olmasına rağmen sabahlara kadar ibadetle meşgul olmasının sebebini soran Âişe validemize Kutlu Elçi'nin verdiği şu cevap ne kadar da anlamlıdır: "**Allah'a şükreden bir kul olmayayım mı ey Âişe?**"[3]

Kıymetli Kardeşlerim!

Âlemlerin Rabbi, bizi mükerrem bir varlık olarak yarattı. Varlık âleminin sayısız nimetlerini önümüze serdi. Bizi, bütün bu nimetlerden yararlanabileceğimiz duyu ve yeteneklerle donattı. Sonra da, hangimiz daha hayırlı ve güzel işler yapacak diye bizi sınamak için dünyaya gönderdi. Bizler, bu dünyada birer misafiriz. Misafiri olduğumuz bu âlemin her yerinde Allah›ın nimetlerini

* 06.02.2015 tarihli hutbedir.

1 Bakara, 2/152.

2 Ebû Dâvûd, Vitir 26.

3 Buhârî, Teheccüd, 6; Müslim, Sıfâtü'l-Münâfıkîn, 81.

görüyoruz. Her lokmada O›nun ikramlarını tadıyor, her nefeste O›nun bize bağışladığı hayatı yaşıyoruz.

Kardeşlerim!

Bir an için duralım ve son birkaç saatimizi düşünelim. Bu birkaç saat içinde sahip olduğumuz nimetleri şöyle bir hatırlayalım. O nimetlerin her biri ile nasıl buluştuğumuzun muhasebesini yapalım. O nimet, toprağın derinliklerinden çıkan bir ağacın meyvesi ise, Allah onu çeşitli aşamalardan geçirerek bizim için yaratmıştır. Eğer o, bir damla su ise, Allah onu okyanuslardan bulutlara, bulutlardan yeryüzüne indirmiş, nihayet bardağımıza kadar bizim için getirmiştir. Eğer o bir ışık ise, Allah onu göklerin derinliklerindeki güneşten bize göndermiştir. Yüce Rabbimizin ikramını gördükten sonra, bir bakalım, bütün benliğimizi kaplayan o şükran duygusu bizi nerelere götürecek! İşte o zaman Rabbimizin bize bağışladığı bunca nimet arasında şükretmenin ayrı bir yeri olduğunu göreceğiz.

Aziz Müminler!

Şüphesiz her nimetin, bir şükrü ve beraberinde getirdiği sorumluluklar vardır. İyi bilelim ki, şükretmek sadece "Elhamdülillah, Ya Rabbi çok şükür" demekten ibaret değildir. Şükür, her nimeti, Allah›ın razı olacağı şekilde değerlendirmektir. Bedenimizin, aldığımız her nefesin, aklımızın, gençliğimizin, zenginliğimizin, ilmimizin ve nihayet bütün bir ömrümüzün kendine has bir şükrü vardır.

Bedenimizin şükrü, onu yaratılış hikmet ve amacına uygun olarak kullanmaktır; zararlı alışkanlıklar ve boş uğraşlarla onu israf etmemektir. Aklımızın ve ilmimizin şükrü, bildiğimiz hakikatleri öncelikle kendi hayatımızda tatbik etmek ve başkalarına da öğretmektir. Gençliğimizin şükrü, sahip olduğumuz enerjiyi hak, hakikat, adalet ve insanlığa hizmet uğrunda tüketmektir. Zenginliğimizin şükrü, paylaşmaktır; infakta bulunmaktır; muhtaç, mağdur, mazlum kardeşlerimize el uzatmaktır. Ömrümüzün şükrü, onu bize lütfeden Rabbimizin rızasını kazanacak bir hayat sürmektir.

Değerli Kardeşlerim!

Allah, herkese şükretmesine vesile olabilecek imkânlar lütfetmiştir. Bu imkânlar farklılık gösterebilir. Yeter ki bu farklılıklar karşısında tamahkâr değil, kanaatkâr, engin bir ruha sahip olabilelim. Kaldı ki Resul-i Ekrem (s.a.s.) Efendimiz de sahip olmamız gereken bu ulvi meziyete şu hadisiyle işaret etmektedir: "**Maddi anlamda durumu sizden daha kötü olanlara bakın; daha iyi olanlara bakmayın. Bu, Allah'ın size verdiği nimetleri küçümsememeniz bakımından daha uygun olur.**"[4] Öyleyse şükür bir gönül, bir yürek, bir kanaat işidir. Şükür, kulluk bilincinin en güzel tezahürlerinden biridir. Nice

4 Müslim, Zühd ve Rekâik, 9.

varlığa rağmen dili ve gönlü şükür yoksunu kimselerin varlığı bir hakikattir. Buna karşılık maddi anlamda çok fazla kazanımı olmayan ama şükürle müzeyyen bir dil ve gönül ehli kimselerin varlığı insanlık adına hepimizi mutlu etmektedir.

Kardeşlerim!

Unutmamak gerekir ki; şükür, nimetleri artırır. İsyan ve nankörlük ise mahrumiyete sürükler. Yüce Mevlamız, bu hususu bize şöyle haber verir: "**Andolsun şükrederseniz elbette size nimetimi artırırım. Eğer nankörlük ederseniz hiç şüphesiz azabım çok şiddetlidir.**"[5] Hutbemi, Kur'an-ı Kerim'de İbrahim (a.s.)'in dilinden bizlere öğretilen iman, sadakat, teslimiyet ve şükür ifadeleri ile bitirmek istiyorum: "**Allah, beni yaratan ve bana doğru yolu gösterendir. O, beni yediren ve içirendir. Hastalandığımda da bana şifayı Allah verir. O, benim canımı alacak ve sonra diriltecek olandır. O, hesap gününde, hatalarımı bağışlayacağını umduğumdur. Rabbim! Bana hikmet ver ve beni salihlerin arasına kat!**"[6]

5 İbrahim, 14/7.

6 Şu'arâ, 26/78-83.

KİMSE KİMSESİZ KALMASIN, BU RAMAZAN VE HER ZAMAN!*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

... وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوٰى وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللّٰهَ إِنَّ اللّٰهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادِّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ مَثَلُ الْجَسَدِ إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهَرِ وَالْحُمَّى

Muhterem Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "**İyilik ve takva (Allah'a karşı gelmekten sakınma) üzere yardımlaşın. Ama günah ve düşmanlık üzere yardımlaşmayın. Allah'a karşı gelmekten sakının. Çünkü Allah'ın cezası çok şiddetlidir.**"[1] Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyurmaktadır: "**Müminler birbirlerini sevmede, birbirlerine merhamet etmede ve birbirlerine şefkat göstermede tek bir beden gibidir. O bedenin bir organı (bir mümin) acı çektiği zaman, bedenin diğer (organları/müminler) de uykusuz kalıp acı çekerler.**"[2]

Kardeşlerim!

Rahmet ayı, Kur'an ve oruç ayı, manevi atmosferimizi süsleyerek bir kez daha kapımızı çaldı. On bir ayın sultanı, bereketi ile geldi. Zerâfeti ile esenliği ile geldi. Ramazan bizlere yine paylaşma, kardeş olma, birlik olma, arınma ve bağışlanma mesajları getirdi.

Kardeşlerim!

Ramazan, insanlara birbirlerini sevmeyi, kardeşliği ve hürriyeti öğreten bir mekteptir. Ramazan, bir medeniyettir, bir dünya görüşüdür. Ramazan, sadece ağzımıza ve nefsimize gem vurulan günler değildir. Ramazan yoksulların, düşkünlerin, muhtaçların, kimsesizlerin, yetim ve öksüzlerin, yaşlıların hatırlandığı ve korunduğu bir aydır. Ramazan, sıcacık yuvasından ayrılmak zorunda

* 27.06.2014 tarihli hutbedir.

1 Mâide, 5/2.

2 Müslim, Birr ve Sıla, 66.

kalan kardeşlerimizin derdiyle hemhâl olma vaktidir. Bereketli sahurlarıyla, duygu yüklü iftarlarıyla, gönüllere şifa Kur'anlarıyla tam bir kazanç iklimidir Ramazan.

Kardeşlerim!

Yüce dinimiz İslam, birlikte hareket etmeyi, paylaşmayı, dayanışmayı ve hayatı birbirimize kolaylaştırmayı emreder. Bencilliği, diğerini yok saymayı, çevreye karşı duyarsızlığı yasaklar. Peygamberimiz (s.a.s.), hiç kimsenin kendisini yalnız, kimsesiz, çaresiz hissetmesine, ümitsizlik ve karamsarlığa düşmesine kayıtsız kalmamıştır. İhtiyacı olsa da başkalarını kendisine tercih etmiş, kimseyi kapısından boş çevirmemiş; yoksula, yetime, kimsesize, çocuğa, kadına, hastaya, yaşlıya daima şefkat ve merhamet kanatlarını germiştir. Allah Rasûlü, "**Kişi kendisi için istediğini din kardeşi için de istemedikçe tam anlamıyla iman etmiş olamaz.**"[3] sözleriyle müminlerde bulunması gereken merhamet, muhabbet, şefkat gibi güzel hasletlere vurgu yapmış ve hayatı boyunca da bunları tatbik ederek kimsesizlerin kimsesi olmuştur.

Aziz Kardeşlerim!

İslam'ın huzur ve barış ikliminden giderek uzaklaşan günümüz insanının yitirmeye yüz tuttuğu nice değerler var. İşte bu değerlerden biri de yüce dinimizin üzerinde hassasiyetle durduğu toplumsal duyarlılık, başka bir ifadeyle yardımlaşma ve diğerkâmlıktır. Ancak ne acıdır ki modern yalnızlık, modern zamanların ciddi bir hastalığı olmaya başladı. Her türlü hazzın ve hızın arasında sıkışmış, her türlü imkâna, lükse sahip olan ancak kalabalıklar arasında yalnızlaşan nice insanlarımız vardır. Komşularınca tanınmayanlar, bilinmeyenler çoğaldı. Evinin içinde ailenin şefkat ve muhabbet damarlarını televizyon, bilgisayar, internet ve telefonla koparanlar vardır. Kentlerin büyük meydanlarında ve caddelerinde elini kolunu sallayan nice hür görünen mahkûmlar vardır. Huzurevlerinde huzura hasret, evladına torunlarına hasret nice büyüklerimiz vardır. Oysa içinde yaşlısı olan bir ev asıl huzurevi değil midir?

Sevgi evlerinde sevgiye, şefkate, ilgiye bir tebessüme muhtaç nice yavrularımız vardır. Anne-baba şefkatinden, sıcacık bir yuvadan mahrum sokak çocuklarımız vardır. Oysa, yetime, öksüze, kimsesize sahip çıkmak Efendimize cennette komşu olabilmenin anahtarı değil midir? Çadır kentlerde bir Ramazanı daha karşılayacak kardeşlerimiz var. Oysa kanayan bir yarayı sarmak mümin olmanın gereği değil midir?

Kardeşlerim!

İnsanın yalnızca zor durumlarda değil, hayatın her anında ilgi ve desteğe, uzatılacak bir ele, gönül alıcı bir söze, içten bir tebessüme ihtiyacı vardır. Unutulmamalıdır ki yoksulluk sadece varlığın yok olması demek değildir. Yok-

3 Buhârî, İmân, 7.

sulluk aynı zamanda içimizdeki merhamet şefkat gibi insani değerlerin yok olmasıdır.

Kardeşlerim!

Diyanet İşleri Başkanlığımız, bu yılki Ramazan ayının temasını "**Hiç kimse kimsesiz kalmasın, bu Ramazan ve her zaman**" olarak belirlemiştir. Diğerkâmlık, fedakârlık, paylaşma, yardımlaşma, birlik ve beraberlik duygularının yoğun bir şekilde hissedildiği Ramazan ayı, bu açıdan hepimiz için iyi bir fırsattır, bir imkândır. Bu kutlu ayda, gönül dünyamızı bütün kardeşlerimize açarak, huzur ve mutluluğa vesile olmak büyük bir kazanım ve bahtiyarlık olacaktır. Hepimiz Ramazanın rahmet ikliminde kardeşliği soluklamalıyız. "Ben" merkezli düşüncelerden arınarak "Biz" merkezli düşüncelerle kimsesizlerin kimsesi olmalıyız. Unutmayalım ki, kendisi için istediğini kardeşi için de istemek kendisi için istemediğini onun için de istememek müminin vazgeçilmez ahlaki bir değeridir.

KİMSESİZLERİN KİMSESİ OLABİLMEK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَاٰوٰى ۝ وَوَجَدَكَ ضَآلًّا فَهَدٰى ۝ وَوَجَدَكَ عَآئِلًا فَاَغْنٰى ۝ فَاَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«أَنَا وَكَافِلُ الْيَتِيمِ فِى الْجَنَّةِ هٰكَذَا» «وَأَشَارَ بِالسَّبَّابَةِ وَالْوُسْطٰى، وَفَرَّجَ بَيْنَهُمَا شَيْئًا»[1]

Muhterem Kardeşlerim!

Günümüzde bencillik, bireysellik, dünyevileşme ve nemelazımcılık gibi olumsuzluklar insanoğlunu âdeta esir almış durumdadır. Bu olumsuzluklar, insanı yalnızlaştırmış ve ona büyük kayıplar, yoksunluklar yaşatmıştır. Çağımızın en büyük kaybı, pek çok insanın hazzı peşinde koşarken, yaratılış hikmeti ve gayesini, hayatın anlamını unutmasıdır. Günümüzün en önemli sorunu, her türlü imkâna sahip olduğu hâlde insanın gittikçe yalnızlaşmasıdır. Yalnızlaşmak, milyonlarca insanın içinde yapayalnız kalmaktır. Yalnızlaşmak, çevreye duyarsızlaşmak, kardeşin derdiyle hemhâl olamamaktır. Yalnızlaşmak, mahrumiyet ve yoksullaşmaktır. Asıl yoksulluk da, maddi imkânlardan değil, sıcacık dostluklardan yoksun olmaktır.

Kardeşlerim!

Ne acıdır ki, günümüzde aynı evi, ortamı paylaştıklarımızla iletişim kuramaz hâle geldik. Ellerde tabletler, akıllı telefonlar... Ekran karşısında suskunca geçirilen uzun saatler... İletişim çağında iletişim kurmadan geçen bir hayata şahit oluyoruz. Hayal dünyasında mutluluk arayan teknoloji bağımlısı nice modern yalnızlarımız var. Bu Ramazanda candan sevgiye muhtaç bu kardeşlerimizi de hatırlamalıyız. Ailemizden başlayarak her yalnızla iletişim kurmalıyız.

Aziz Kardeşlerim!

Şiddetten, savaştan, ölümden kaçarken evinden ayrı düşmüş milyonlarca kardeşimiz var. Suriye'den ülkemize gelen bir milyonu aşkın mülteci bulunmaktadır. Onlar bizim muhacirlerimizdir. Bize düşen onlara ensar olmak, gö-

* 11.07.2014 tarihli hutbedir.

nül kapılarımızı açıp, el uzatmaktır. Zira Müslümanın ahlakı, kimseyi kimsesiz bırakmamak, ihtiyaç sahiplerinin ihtiyacını gidermektir.

Kardeşlerim!

Büyükşehirlerimizde üç binin üzerinde evladımız kimsesiz olarak sokaklarda yaşamaktadır. Bu yavrularımız sıcacık bir yuvaya, ilgiye, bir şefkat eline hasrettir. Gün, kimsesizlerin kimsesi, sessizlerin sesi olma günüdür. Gün, sokaklarda yatıp kalkan evlatlarımıza kol-kanat germe günüdür. Müslüman bir toplumda sokakta çocuk kalmamalıdır. İşte Ramazan, bu çocuklarımıza sahip çıkmak, onları topluma kazandırmak için bir başlangıca vesile olmalıdır.

Kardeşlerim!

Günümüze kadar İslam toplumlarında görülmemiş huzurevlerinde kalan yaşlılarımız var. Şu an ülkemizde yirmi binin üzerinde büyüğümüz yalnızlığa terk edilmiş durumdadır. Eli öpülesi büyüklerimizin gönderildiği o mekânlara aslında huzurevi diyemeyiz. Evlat hasreti içerisinde, torunlarını kucaklayamadan yalnızlığa mahkûm edilenlere sahip çıkmalıyız. "**Büyüklerimize saygı, küçüklerimize sevgi ve şefkat göstermeyen bizden değildir.**" [2] diyen bir peygamberin ümmeti olduğumuzu asla unutmamalıyız.

Kıymetli Kardeşlerim!

Şiddetin, savaşın, açlığın sardığı ülkelerde çok sayıda çocuk yetim kalmaktadır. Dünya üzerinde binlerce çocuk her gün dilenci şebekeleri, organ mafyası gibi karanlık odakların ağına düşmektedir. Bununla beraber boşanmaların artması, ailelerin parçalanması, öksüz ve yetimlerin sayısını artırmaktadır. Şu an dünya üzerinde üç yüz milyon civarında yetim bulunmaktadır. Ülkemizde, çocuk yuvası, çocuk evi, sevgi evi ve yetiştirme yurtlarında günümüz itibariyle yaklaşık on iki bin yavrumuz kalmaktadır. Diğer yandan Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), "**Ben ve yetime kol kanat geren kimse cennette yan yana olacağız.**"[3] "**Müslümanlar arasında kim bir yetimi yiyecek ve içeceğini üstlenecek şekilde sahiplenirse Allah onu mutlaka cennete koyar.**"[4] buyurmaktadır. Bu nebevi müjdeyi yeniden düşünerek bu Ramazanda hep birlikte yetimlere sahip çıkmalıyız. Sıcak bir yuva özlemi çeken yavrularımızı bağrımıza basarak onlara şefkatli bir anne kucağı olmalıyız. Hayatlarının baharında hayatın yükünü sırtlamış bu minik bedenlere destek olmalıyız. Onlara manevi yalnızlıklarını unutturmalıyız.

Kardeşlerim!

Bizler, henüz dünyaya gelmeden yetim, 6 yaşında iken de öksüz kalan ve Yüce Rabbimizin "O, **seni yetim bulup barındırmadı mı?... *Öyleyse sakın ye-***

2 Tirmizî, Birr ve Sıla, 15.

3 Buhârî, Talâk, 25.

4 Tirmizî, Birr ve sıla, 14.

timi ezme!"[5] hitabına muhatap olan Gönüller Sultanı Efendimizin ümmetiyiz. Unutmayalım ki Rahmet Peygamberi hayatı boyunca hep yetimleri, öksüzleri, kimsesizleri gözetmiş ve korumuştur. Efendimiz (s.a.s.), yetimi itip kakan, ona hor davrananları ise şöyle uyarmıştır: "**Evlerin en hayırlısı, içinde kendisine iyi bakılan bir yetimin bulunduğu evdir. Evlerin en kötüsü ise kendisine iyi davranılmayan bir yetimin bulunduğu evdir.**"[6]

Kardeşlerim!

Yetimler, öksüzler ümmetin Enes'i, Beşir'i, Abdullah'ıdır. Yetimler-kimsesizler, bizler için bir yük değil bir bereket vesilesidir. Bu yavrularımız, bize Allah Rasûlü (s.a.s.)'nün birer emanetidir. Ve unutmayalım ki emanete sahip çıkmak onun ümmetinin bir niteliğidir.

5 Duhâ, 93/7-9.

6 İbn Mâce, Edeb, 6.

MAZLUMLARIN ÜMİDİ OLABİLMEK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللّٰهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا ۚ وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ كُنْتُمْ اَعْدَآءً فَاَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَاَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهٖٓ اِخْوَانًا ۚ وَكُنْتُمْ عَلٰى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَاَنْقَذَكُمْ مِنْهَا ۗ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيَاتِهٖ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«تَرَى الْمُؤْمِنِينَ فِي تَرَاحُمِهِمْ وَتَوَادِّهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ كَمَثَلِ الْجَسَدِ إِذَا اشْتَكَى عُضْوًا تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهَرِ وَالْحُمَّى»

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Cenab-ı Hak şöyle buyuruyor: "Hep birlikte Allah'ın ipine (Kur'an'a) sımsıkı sarılın. Parçalanıp bölünmeyin. Allah'ın size olan nimetini hatırlayın. Hani sizler birbirinize düşmanlar idiniz de O, kalplerinizi birleştirmişti. İşte O'nun bu nimeti sayesinde kardeşler olmuştunuz..."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Nasıl bir uzvu rahatsızlandığında bedenin diğer uzuvları uykusuzluk ve ateş ile onun için çırpınırsa, müminleri de birbirine karşı merhamet, muhabbet ve şefkat gösterme hususunda böyle bir beden bütünlüğü içerisinde görürsün."[2]

Kardeşlerim!

Bir rahmet, mağfiret iklimi olan şu mübarek günlerde İslam dünyasının çeşitli yerlerinden felaket haberleri gelmektedir. Ne acıdır ki, son yıllarda Ramazana, gönüllerimiz mahzun, gözlerimiz yaşlı olarak giriyoruz. Bu sene, İslam dünyası olarak yine büyük bir üzüntüyle Ramazanı geçiriyoruz. İslam dünyası bir yandan harici saldırı ve tehditlere maruz kalırken diğer yandan da kendi

* 18.07.2014 tarihli hutbedir.

1 Âl-i İmrân, 3/103.

2 Buhârî, Edeb, 27.

içinde bitmez tükenmez siyasi mücadelelerin yol açtığı kan, gözyaşı, feryat ve iniltilerle sarsılmaktadır. Saltanat ve hükümranlık sevdası, güç ve iktidar tutkusu, kardeşi kardeşe kırdırmaktadır. İslam'ın bir kısım cahil müntesipleri, ihtirasları uğrunda hayatı birbirilerine zehir etmektedir. Oysa, bir insanın katlini bütün insanlığın katli sayan bir dinin mensuplarının şiddet, çatışma, öldürme ve katliam hadiseleriyle anılması ne kadar da üzüntü vericidir.

Kıymetli Kardeşlerim!

İslam dünyasındaki bu olumsuzlukların yanında son günlerde bir de İsrail'in Gazze'de, masum insanlara yönelik zalim saldırısı kalplerimizi bir kez daha yaraladı. Ramazan, oruç, iftar, sahur, teravih demeden; kadın, erkek, yaşlı, bebek ayrımı gözetmeden kardeşlerimizin üzerine yağdırılan her bomba yüreğimize saplanıyor. Gönüllerimiz kan ağlıyor. Yangınlarla kasıp kavruluyoruz. Yere düşen her damla kan, mazlumun gözünden dökülen her damla gözyaşı, zihin ve gönül dünyamızı param parça ediyor.

Değerli Kardeşlerim!

İnancımızda ümitsizliğe yer yoktur. Bütün bu olumsuz ve üzücü durumlar elbette geçecektir. Yeter ki, dünyaya tarih boyunca umut olmuş ve olmaya devam eden bir milletin çocukları olarak bizler, aramızdaki birlik ruhunu ayakta tutarak mazluma, masuma ve mahruma el uzatmaya devam edelim. Unutmayalım ki, zalime destek olmak, zulme sessiz kalmak Müslüman ahlakıyla asla bağdaşmaz. Peygamberimiz (s.a.s), böyle hareket edenleri şu hadis-i şerifleriyle uyarmıştır: "**Zulme yardımcı olan kimse, kuşkusuz Allah'ın gazabına uğrar.**"[3] "**İnsanlar bir zalimi görürler de onun zulmüne engel olmazlarsa, Allah'ın onları genel bir azaba uğratması kaçınılmazdır.**"[4]

Kardeşlerim!

Bizlere düşen görev zalimin yanında değil her daim mazlumun ve mağdurun tarafında olmaktır. Peygamber Efendimiz (s.a.s), "**Müslüman, Müslüman'ın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu yardımsız bırakmaz ve onu hor görmez.**"[5] buyurmaktadır. Dünyanın neresinde olursa olsun zulme sessiz kalmak, mazluma, masuma el uzatmamak, bu nebevi öğretiden mahrum kalmaktır. Bize düşen görev, Hz. İbrahim'in ateşini söndürmeye giden karınca misali en azından avuçlarımızda ateşi söndürecek suyu taşımaktır. Bize düşen, yaşanan bu olaylar karşısında mazlumun duası ile Allah arasında perde olmadığını bilerek elimizden geldiğince maddi ve manevi destek olmaktır.

3 Ebû Dâvûd, Kadâ, 14.

4 Ebû Dâvûd, Melâhim,17.

5 Müslim, Birr ve Sıla, 32.

Kardeşlerim!

İsrail'in Filistin'e yönelik acımasız saldırısı yeni değildir. 2009 yılında da birçok can ve mal kaybına yol açan Gazze saldırıları sonucunda yaraları sarmak amacıyla Türkiye genelinde bir yardım kampanyası başlatılmış; milletimiz, merhamet ve cömertlik duygularıyla yardımlarını esirgememişti. Toplanan bu yardımlar Filistin'deki kardeşlerimize sağlık, gıda, temizlik ve giyim gibi temel ihtiyaç malzemeleri olarak gönderilmişti. Gazze halkının acısı paylaşılarak yaralarına merhem olunmaya çalışılmıştı. Bugünkü acı tablo karşısında yeniden ülke çapında yardım toplama zarureti hasıl olmuştur. Başkanlığımızın başlattığı bu kampanyaya, her zaman olduğu gibi yardımlarınızı esirgemeyeceğiniz ümidiyle, mazlum, mağdur Filistinli kardeşlerimize yapacağınız yardımların kabulünü Yüce Allah'tan niyaz ediyorum.

Kardeşlerim!

Bu mübarek ayda, bu mübarek günde bu mübarek mekânda bizler Rabbimize el açıp diyoruz ki:

Rabbimiz! Bizleri insanlığını unutanlardan değil, insanca yaşayanlardan eyle. Rabbimiz! Şu anda dünyanın çeşitli yerlerinde varlık mücadelesi veren kardeşlerimize rahmetinle, nusretinle muamele eyle. Allah'ım! Dünyanın muhtelif yerlerinde katliamlarda hayatını yitiren kardeşlerimize rahmet eyle! Yaralanan kardeşlerimize acil şifalar ihsan eyle! Alem-i İslam'ı içine düştüğü fitnelerden, tefrikadan, cehaletten, kan ve gözyaşından kurtar. Bizlere yeniden aziz bir ümmet olarak adaleti ayakta tutmayı nasip eyle. Şu mübarek vaktin hürmetine dualarımızı kabul eyle.

İNSANI İYİLİK YAŞATIR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

... وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوٰى وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللّٰهَ إِنَّ اللّٰهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ سَرَّتْهُ حَسَنَتُهُ وَسَاءَتْهُ سَيِّئَتُهُ فَذَلِكَ الْمُؤْمِنُ

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**İyilik ve takva (Allah'a karşı gelmekten sakınma) üzere yardımlaşın. Ama günah ve düşmanlık üzere yardımlaşmayın. Allah'a karşı gelmekten sakının. Çünkü Allah'ın cezası çok şiddetlidir.**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**Yaptığı iyiliği kendisini sevindiren, kötülükleri de kendisini üzen kimse gerçek bir mümindir.**"[2]

Kardeşlerim!

İslam medeniyetinde iyilik, var oluşun gayesidir. Âlemlerin Rabbi, bizi yeryüzüne iyi insan olalım, iyiliği egemen kılalım diye gönderdi.

"İyilik" gündelik hayatımızda daha çok "hayır" kavramıyla ifade edilir. "Hayır" deyince her türlü iyi, güzel, faydalı, erdemli tutum ve davranışı anlarız. "Hayır işlemek", iyilik yapmak anlamına gelir. Amacı insanlara iyilik ve yardım etmek olan gönüllü kuruluşlara "hayır kurumu" deriz. İnsanlara iyi dileklerimizi aktarırken "hayırlı olsun" temennisinde bulunuruz. Yola çıkan kimseyi "hayra karşı" sözüyle uğurlarız. Rüyaları "hayra yormak" isteriz. İyiliğini gördüğümüz insanlara hayatlarında "hayır dua" eder, vefatlarından sonra onları "hayırla yâd" ederiz. Her türlü iyiliğin O'nun elinde olduğunu bildiğimizden, "Hayırlısı Allah'tan!" deriz. "Hayırlı evlat", ailevî ve manevî değerlerine sahip çıkan iyi çocuklar için kullandığımız bir tabirdir. "Hayırhâh" insan, herkesin

* 20.03.2015 tarihli hutbedir.

1 Mâide, 5/2.

2 Tirmizî, Fiten, 7.

iyiliğini isteyen, iyiliksever kişidir. Muhammed Mustafa (s.a.s.) "hayru'l-beşer"dir; o, insanların en iyisidir.

Kardeşlerim!

Yüce dinimize göre sadece iyi olmak yetmez. Sadece kendimize iyi olmak yeterli görülmez. Bütün Müslümanlardan istenen, iyi değerler üretmek ve o değerlere öncülük, rehberlik yapmaktır; kötülükleri iyilikle ortadan kaldırmaktır. Kerim Kitabımız, böyle yapıldığı takdirde en azılı düşmanlıkların en sıcak dostluklara dönüşeceğini haber verir bizlere. Bu güzel davranışın, hayır ve olgunluk sahibi kişilerin bir alameti olduğunu bildirir.[3]

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) de "**Her iyilik sadakadır.**"[4] buyurarak bitmez tükenmez çeşitleri olan iyiliğin insana kazandırdığı sevaba işaret eder. Rahmet Elçisi, "**Allah'ım! Beni iyilik yaptığında sevinç duyan, kötülük yaptığında da bağışlanma dileyen kullarından eyle**" [5] niyazıyla aslında hepimizin birer iyilik neferi olmamızı ister.

Kardeşlerim!

Bizler, iyiliği yeryüzüne öğreten, iyiliklerle gönülleri fetheden bir medeniyetin mensuplarıyız. Bu medeniyet, "insanı yaşat ki devlet yaşasın" anlayışıyla yeryüzünü imar etmiştir. Bu medeniyet, ulaştığı her yeri, mescit ve camiler, vakıflar, hanlar, hamamlar, imarethaneler, yetimhaneler, şifahaneler, mektep ve medreseler, çeşme ve sebiller, köprü ve kervansaraylarla donatmıştır. Bu medeniyetin mensupları, iyiliğe öncü, iyilere yol arkadaşı olmayı kendilerine hep şiar edinmişlerdir. Bizim medeniyetimiz, insan onur ve haysiyetini incitmemek adına ihtiyaç sahipleri için sadaka taşlarını düşünecek kadar ince bir anlayışa sahiptir. Bizim medeniyetimiz, soğuk kış günlerinde barınmaları için kuşlara ev yapacak kadar merhameti kuşanmış bir medeniyettir.

Ancak ne hazindir ki, bugün iyiliğin hayat bulduğu topraklardan, iyilerin imar ettiği kimi şehirlerden kan ve barut kokusu yayılıyor. Kötülükler, dünyanın dört bir yanını her geçen gün kuşatıyor. Bu manzara karşısında, İslam âlemi, bugün insanlığa karşı "iyilik teklifi"ni bir kez daha yenilemek zorundadır. Zamana tanıklık eden ve "Ben Müslümanım" diyen herkes, iyiliğin yeniden bu coğrafyada ve bütün dünyada hâkim kılınması için seferber olmalıdır. Her bir mümin, en yakın çevresinden başlamak üzere her işinde hayra anahtar, şerre kilit olmayı kendine ilke edinmelidir.

3 Fussilet, 41/34-35.

4 Müslim, Zekât, 52.

5 İbn Mâce, Edeb, 57.

Kıymetli Kardeşlerim!

Gümümüzde iyilik kavramı, iki büyük tehlikeyle karşı karşıya kalmıştır. Bu tehlikelerden birincisi, iyiliğin, kişinin kendi faydası ve menfaatine şeyler olarak algılanmaya başlamasıdır.

İkinci tehlike ise, sadece Allah rızası için yapılması gereken hayrın ve hayırseverliğin yerini zaman zaman bilinçli ya da bilinçsizce reklam ve gösterişin almasıdır.

Bu olumsuzluklar karşısında bugün yapılması gereken, yaratılış sebebi ve varoluş gayesini dikkate alarak insanın değeri ve onurunu yeniden yüceltmektir. Unutmayalım ki, İslam'ın iyilik anlayışını, sevgi, barış, merhamet ve adalet yüklü mesajlarını yeniden bütün yüreklere yerleştirmek, inananlar olarak hepimizin sorumluluğudur.

Sözlerime Resul-i Ekrem (s.a.s.)'in iyilik için yaşamayı bir varoluş sebebi olarak takdim ettiği şu dualarıyla son vermek istiyorum:

"Allah'ım! Yaşamayı benim için her türlü iyiliği artırma vesilesi yap. Ölümü de benim için her türlü kötülükten kurtuluş sebebi yap!"[6]

6 Müslim, Zikir 75.

VAKİT İYİLİK VAKTİ: BU RAMAZAN VE HER ZAMAN*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

لِلَّذِينَ اَحْسَنُوا الْحُسْنٰى وَزِيَادَةٌ ۖ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَلَا ذِلَّةٌ ۖ اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ الْجَنَّةِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مَنِ اسْتَعَاذَ بِاللهِ فَأَعِيذُوهُ، وَمَنْ سَأَلَ بِاللهِ فَأَعْطُوهُ، وَمَنْ دَعَاكُمْ فَأَجِيبُوهُ، وَمَنْ صَنَعَ إِلَيْكُمْ مَعْرُوفًا فَكَافِئُوهُ، فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا مَا تُكَافِئُونَهُ فَادْعُوا لَهُ حَتّٰى تَرَوْا أَنَّكُمْ قَدْ كَافَأْتُمُوهُ»

Kıymetli Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: “İyilik edenleri iyilikle mükâfatlandırırız, kendilerine daha da fazlasını veririz. Onların yüzleri kararmayacak, onlar zillete de düşmeyeceklerdir. İşte onlar cennetliklerdir ve orada ebedî kalacaklardır.”[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyurmaktadır: “Allah için size sığınan kimseye sığınak olun. Allah için isteyen kimseye verin. Sizi davet edene icabet edin. Size bir iyilik yapana karşılığını verin. Eğer karşılık verecek bir şey bulamazsanız, -karşılıkta bulunduğunuza kanaat getirinceye kadar- ona dua edin.”[2]

Kardeşlerim!

Bir gün Kutlu Nebi (s.a.s.), “Her Müslüman sadaka vermelidir” buyurur. Sahabe, “Sadaka verecek bir şey bulamayan ne yapmalı?” diye sorar. Efendimiz, “Çalışır, kazanır ve sadakasını verir.” der. Bu kez çalışma imkânı bulamayanın ne yapması gerektiği sorulur. Allah Rasûlü, “Muhtaç ve mazluma yardım eder.” karşılığını verir. Nihayet buna da imkânı olmayanın durumu sorulduğunda Peygamberimiz (s.a.s.), şöyle cevap verir: “Böyleleri iyilik yapsın, kendisini kötülükten alıkoysun. Çünkü bu da onun için bir sadakadır.”[3]

* 19.06.2015 tarihli hutbedir.

1 Yûnus, 10/26.

2 Ebû Dâvûd, Zekât, 38.

3 Buhârî, Zekât, 30; Müslim, Zekât, 55.

Aziz Müminler!

Rahmet Peygamberi (s.a.s.), bu sözleriyle, iyiliğin bitmez tükenmez çeşitlerine dikkatlerimizi çekmiştir. Ona göre Allah'ın rızasına ulaştıran her davranış bir iyiliktir. İyilik, her şeyden önce bu dünyaya iyiliği egemen kılmak için geldiğimizin farkında olmaktır. İyilik, dünyayı birbirimize cennet bahçesi yapmak için gayret etmektir.

Allah Rasûlü, samimiyetle gönülden kopup gelen ve gönülleri fetheden her güzel işin iyilik olduğunu haber verir bizlere. Ona göre gerçek iyilik, sevincimizi, kederimizi, varlığımızı yokluğumuzu paylaşabilmektir. Canlı-cansız bütün mahlûkata merhametle davranmaktır. İyilik mazluma adalet, mağdura çare, masuma ümit, kimsesize kimse olmaktır. İyilik, darda kalana yardım elini uzatmak, yetimin başını şefkatle okşamaktır. İyilik, bazen yolunu şaşırana yol göstermek, yoldaki zararlı şeyleri gidermektir. Bazen iyilik, kardeşimizin yüzüne tebessümle bakmak, dargınları barıştırmaktır. Kimi zaman ise iyilik, kardeşlerimiz için Rabbimize arz ettiğimiz en içten yakarışlarda buluşmaktır.

Değerli Kardeşlerim!

Bugün, rahmet ayı Ramazan'ın ikinci günündeyiz. Ramazan, bizlere her yıl yeni bir can, yeni bir ruh olarak gelir. Bizleri eğiten bir mektep olur Ramazan. Bu mektep, rahmet, mağfiret, arınma, takva mektebidir. Ramazan mektebinde iyilik, hayır, cömertlik, diğerkâmlık vardır. Bu mektepte dünyanın neresinde olursa olsun insanlara yardım eli uzatma, birileri açken tok yatmama vardır. Bu mektepte insanlığın huzur ve mutluluğu, Müslümanların birlik ve dirliği için elimizdeki nimetleri paylaşma vardır; sınır ve mesafeleri yok eden gönül köprüleri kurma vardır. Ramazan mektebinde İslam'ın rahmet yüklü adaletini, bilgi ve hikmetle bütünleşmiş ahlakını, ihlasla yoğrulmuş iyiliğini bütün insanlığa takdim etme vardır. Bu mektebe layıkıyla talip olanlar arınmış bir ruh, bütün esaretlerden kurtulmuş özgür bir zihin ve erdemle müzeyyen bir gönül dünyası ile bayrama kavuşurlar.

Bu yüce değerleri bize tekrar tekrar hatırlatan Ramazan, iyilikler, güzellikler ayıdır. Bizler, her yıl Ramazanda iyiliğe dair çok şey öğrenir, çok şey yaşarız. Ramazan, iyiliğin kişinin kendisine, Rabbine, ailesine, yoksullara, kimsesizlere, mültecilere, yetimlere, yaşlılara, velhasıl bütün mahlûkata yapılacağını öğretir bizlere.

Kardeşlerim!

Üzülerek belirtmek gerekir ki günümüzde dünyanın önemli bir bölümü açlık, sefalet ve korku içinde temel ihtiyaçlarını karşılamanın mücadelesini veriyor. İyiliğin, fedakârlığın, paylaşmanın neredeyse unutulmaya yüz tuttuğu, savaşların, işgallerin, sömürgeciliğin, şiddet ve katliamların had safhaya çıktığı bir yerkürede yaşıyoruz. Ve bizler biliyoruz ki, iyiliğe muhtaç, iyiliği arayan,

iyilik için çırpınan insanlara ulaşmak, onları iyilikle buluşturmak, inananlar olarak her birimizin görev ve sorumluluğudur.

Zamana tanıklık eden ve "Ben Müslümanım" diyen herkes, iyiliğin yeniden gönül coğrafyamızda ve bütün dünyada hakim kılınması için seferber olmalıdır. Her bir mümin, kendinden ve yakın çevresinden başlamak üzere her işinde hayra anahtar, şerre kilit olmayı ilke edinmelidir.

Kardeşlerim!

Diyanet İşleri Başkanlığımız, her Ramazan ayında insanı insan yapan bir değeri gündeme taşımaktadır. Böylece, konuya dair toplumsal bir bilinç oluşturmaya ve dikkatleri bu hususa yoğunlaştırmaya çalışmaktadır. Bu yıl Ramazan ayında, "**Vakit İyilik Vakti, Bu Ramazan ve Her Zaman**" mesajıyla "iyilik" teması ele alınacaktır. Zira iyilik, sadece ülkemizin değil, bütün dünyanın ihtiyaç duyduğu, özlemini çektiği bir değerdir.

Bu duygu ve düşüncelerle Ramazan'ın milletimize, gönül coğrafyamıza ve acılar içerisinde kıvranan âlem-i İslam'a huzur, barış, adalet ve merhamet getirmesini Yüce Rabbimizden niyaz ediyorum.

HAYIR HAZİNELER DOLUSUDUR*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

... وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوٰىۖ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَۜ اِنَّ اللّٰهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«إِنَّ الدَّالَّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ»

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**İyilik ve takvada yardımlaşın. Günah ve düşmanlıkta yardımlaşmayın. Allah'a karşı gelmekten sakının. Çünkü Allah'ın cezası çok şiddetlidir.**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**Hayra vesile olan, o hayrı işleyen gibi sevap kazanır**"[2]

Kıymetli Kardeşlerim!

Bir gün Peygamber Efendimiz (s.a.s.) oturmakta olan bir grup insanın yanına gelir ve onlara, "**Size hanginizin hayırlı, hanginizin şerli olduğunu söyleyeyim mi?**" diye sorar. Oradakiler, "Söyleyin ey Allah'ın Elçisi." dediklerinde Kutlu Nebi, şöyle buyurur: "**Hayırlınız kendisinden hayır umulan ve şerrinden emin olunandır. Şerliniz ise kendisinden hayır beklenmeyen ve şerrinden de emin olunmayandır.**"[3]

Âlemlere Rahmet Efendimiz, bu sözüyle mümini her daim çevresine güzellikler saçan, faydalı olan, hayır peşinde koşan, kötülükten, fitne ve fesattan uzak duran kimse olarak tanımlıyordu.

---

* 21.11.2014 tarihli hutbedir.

1 Mâide, 5/2.

2 Tirmizî, İlim, 14.

3 Tirmizî, Fiten, 76.

Kıymetli Kardeşlerim!

İnsanlık tarihi ile başlamıştır iyi ile kötünün mücadelesi. Atamız Hz. Âdem'in çocukları Habil ile Kabil arasındaki müessif hadise, günümüze değin hayır ile şerrin sembolü olmuştur. Habil kendisini öldürmeye teşebbüs eden kardeşi Kabil'e, "Andolsun! Sen beni öldürmek için elini bana uzatsan da ben seni öldürmek için sana elimi uzatacak değilim. Çünkü ben âlemlerin Rabbi olan Allah'tan korkarım."[4] diye seslenmiştir. Böylece Habil, asil duruşu ile nesiller boyu iyiliğin sembolü, hayrın anahtarı olurken ihtirasına yenik düşen kardeşi ise şerrin kapısını açan ilk insan olma talihsizliğini yaşamıştır.

Kardeşlerim!

Yüce dinimizde hayrın, iyiliğin sınırı yoktur. İnancımızda Rabbimizin rızasına vesile olan her bir davranış hayırdır, güzeldir. Şüphesiz hayır işlemenin hem maddi hem manevi bir çeşidi vardır. Hayır, herkesin gönlüne ve gücüne göredir. Hayır işlemek, kimine göre cami, hastane, okul yaptırmak, şehir kurmaktır. Hayırda koşmak kimi zaman mağdurlara, muhtaçlara el uzatmak, kimi zaman mahzun gönüllere neşe saçmaktır. Hayır, bazen bir yetimin, kimsesiz boynu büküklerin başını okşamak, bazen de kardeşimizin yüzüne tatlı bir tebessümle bakmaktır. Hayrın anahtarı olmak, bazen yolunu kaybetmiş birine yol göstermek, bazen de boynu bükük bir garibin ümidi olmaktır. Hayır, kimi zaman da mazlumu, mağduru, masumu gönlümüzde barındırmak, onların acısını yürekten paylaşmak, gözyaşlarına ortak olmaktır. Kimi zaman da hayır, zalimlere, yakıp yıkanlara, terör estirenlere, cana kıyanlara, insanlara hayatı zindan edenlere buğz etmek ve karşı çıkmaktır. "**İman yetmiş küsur şubedir. En üstünü 'Allah'tan başka ilah yoktur' sözünü söylemektir. En alt seviyesi ise gelip geçenlere zarar veren bir şeyi yoldan kaldırmaktır.**"[5] hadisi, hayrın bitmez tükenmez çeşitlerine vurgu yapmaktadır.

Değerli Kardeşlerim!

Hayra koşmak ve insanları hayra teşvik kadar kötülükten uzak durmak ve insanları ondan alıkoymak da önemlidir. Dinimizde iyiliğe/hayra anahtar, şerre kilit olmak "emr-i bi'l-maruf nehy-i ani'l-münker" kavramıyla ifade edilir. Buna göre, her bir mümin aslında hayrın anahtarı, şerrin kilidi olmalıdır. Her mümin, ahlakın, erdemin anahtarı, gayr-i ahlakî tutum ve davranışların, insanı alçaltan onursuzluğun kilidi olmalıdır. Peygamberimiz (s.a.s.)'in şu sözü de hayra öncülük edip şerre set çekenler için ne güzel bir müjde; tersini yapanlar içinse ne düşündürücü bir uyarıdır:

4 Mâide, 5/28.

5 Müslim, İmân,58.

“Hayır, hazineler dolusudur. O hazinelerin de anahtarları vardır. Ne mutlu Allah’ın hayra anahtar, şerre kilit kıldıklarına. Yazıklar olsun şerre anahtar, hayra kilit olanlara!”[6]

Kardeşlerim!

Hayra anahtar, şerre kilit olabilmek ancak dil ve gönül birlikteliği, sâfiyeti sağlandığında gerçekleşebilir. Hayrın anahtarı olabilmenin sırrı, bütün davranışlarımızda olduğu gibi ihlas ve samimiyette saklıdır. Gönlün derinliklerinden süzülerek eyleme dönüşen sözün gücü ile sadece dilde kalan sözün gücü bir olur mu? Zihin ve gönül dünyasını hayra ve iyiliğe kapatan birinin, hayır öğütlemesi karşıdakini etkiler mi? Allah rızasının gözetilmediği iyilikler, hayırlar hiç kalıcı kazançlar sağlar mı?

Kardeşlerim!

O hâlde geliniz, hayırlı hizmetleri sadece desteklemekle kalmayıp, bu hizmetlere anahtar olalım. Hayır peşinde koşalım ki, hayırla yâd edilelim. İyilik ve güzellikleri çoğaltalım ki fert ve toplum olarak güzelliklere kavuşalım. Efendimizin şu duası ile Rabbimize hep birlikte el açalım:

“Allahım! Senden doğru söyleyen bir dil, sana teslim olan bir kalp istiyorum. Her zararlı şeyin şerrinden sana sığınıyor, her hayırlı şeyi istiyorum. Her günah için beni bağışlamanı diliyorum.”[7]

Kıymetli Kardeşlerim!

Kısa bir süre önce Karaman ili Ermenek ilçesindeki maden ocağında meydana gelen kazada hayatını kaybeden kardeşlerimize Allah’tan rahmet, yakınlarına başsağlığı ve sabır diliyorum. Rabbimiz, ülkemize bir daha böyle acılar yaşatmasın.

6 İbn Mâce, Sunne, 19.

7 Tirmizî, Deavât, 23.

İMANIN TEZAHÜRÜ: FEDAKÂRLIK VE İSÂR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

... وَلَا يَجِدُونَ فِى صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّآ أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ ۚ وَمَن يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِۦ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ»

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz, Muhacir kardeşlerini bağırlarına basan Medineli Ensâr hakkında şöyle buyuruyor: "… Onlar, Muhacirlere verilenlerden dolayı içlerinde bir rahatsızlık duymazlar. Kendileri son derece ihtiyaç içinde bulunsalar bile onları kendilerine tercih ederler. Kim nefsinin cimriliğinden, hırsından korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Sizden biriniz, kendisi için istediğini mümin kardeşi için de istemedikçe gerçek anlamda iman etmiş olamaz."[2]

Kardeşlerim!

Bir gün sahabeden bir kadın elinde kenarları dokunmuş bir kumaşla Peygamberimizin yanına gelir ve "Bunu giymeniz için kendi ellerimle dokudum." der. O günlerde böyle bir giysiye ihtiyacı olan Efendimiz, bu hediyeyi kabul eder. Onu üzerine alır ve ashabının yanına gelir. Ashaptan biri bu yeni giysiyi görünce, Allah Rasûlünden kendisine hediye etmesini ister. Bu isteği geri çevirmez Rahmet Elçisi; evine döner dönmez kumaşı katlayarak ona gönderir. Fakat ashaptan bazıları, bu durumu hiç hoş karşılamaz ve o şahsa: "Kendisinden bir şey isteyeni asla geri çevirmediğini bildiğin hâlde ondan bu giysiyi ne-

* 14.08.2015 tarihli hutbedir.

1 Haşr, 59/9.

2 Buhârî, İmân, 7.

den istedin." diye çıkışır. Bu sahabî, onu giymek için değil, Rasulullah'a ait bir giysiyi kendisine kefen yapmak için istediğini belirtir. Ve dediği gibi de olur.[3]

Kıymetli Kardeşlerim!

İşte Peygamberimiz (s.a.s.)'in fedakârlığa dair bu ve benzeri nice örnek tutumu, Muhacirlere gönlünü açan, malını mülkünü onlarla paylaşan Ensar'ı insanlık medeniyetine takdim etmiştir. Varını yoğunu Allah yolunda tereddütsüz feda eden Hz. Ebu Bekir ve Osman bu sayede fedakârlığın sembolü olmuştur. Hz. Hamza, Mus'ab ve daha nice kahramanımız inancı, bayrağı, vatanı ve insanca yaşanılabilecek bir dünya uğrunda canından geçerek fedakârlığın zirvesini bizlere göstermiştir.

Kardeşlerim!

Bugün sahip olduğumuz dinî değerlerimizden vatanımıza, bayrağımıza, özgürlüğümüze, malımıza, sıhhatimize kadar her bir değerimiz birilerinin fedakârlığının bir neticesidir. Fedakârlık, paylaşmanın, diğerkâmlığın adıdır; insanın sahip olduğu şeylerden bir başkası için feragatte bulunabilmesidir. Bir görev, bir sorumluluk, bir zorunluluk değil, bir gönüllülüktür fedakârlık; kişinin ulvi bir gaye uğrunda kimi zaman malından, kimi zaman uykusundan, kimi zaman rahatından, kimi zaman da canından vazgeçebilmesidir. Fedakârlığın zirve noktası ise Ensar ve Muhacir örnekliğinde görülen ve Kur'an'da övgüyle bahsedilen îsârdır. Îsâr, muhtaçken dahî kardeşimizi kendimize tercih edebilme erdemidir. Fedakârlık ve îsar, imanın bir hakikati ve tezahürüdür.

Aziz Müminler!

Bu hayatta hepimizin, uğrunda fedakârlık yapması gereken kişiler ve değerler vardır. Şüphesiz bunların başında varlık sebebimiz olan cefakâr anne-babalarımız gelir. Çünkü onlar, bizi türlü meşakkatle, şefkat, merhamet ve sabırla büyüttüler. Bizleri bugünlere getirdiler. O hâlde anne-babalarımıza karşı evlat olmanın getirdiği görev ve sorumluluklarımız yanında, onların gönlünü hoş tutabilmek, rızalarını alabilmek için bir takım fedakârlıklar gerekir.

Ailemizde fedakârlık, sadece birbirimizin maddi ve manevi ihtiyaçlarını karşılamaktan ibaret değildir. Asıl fedakârlık, sevgi, sadakat ve muhabbetimizi artıracak vesileler aramaktır. Göz aydınlığımız çocuklarımızı insanlığa faydalı birer evlat olarak yetiştirebilmek için var gücümüzle çabalamaktır. Körpe dimağları zehirleyen, yarınları çalıp yok eden zararlı akımlar ve alışkanlıklar karşısında ailemize kalkan olabilmektir. Acıya, yokluğa, zorluğa birlikte tahammül edip katlanabilmektir.

Komşularımıza, akrabalarımıza ve kardeşlerimize karşı fedakârlık, sevincimizi, kederimizi, varlığımızı yokluğumuzu birbirimizle paylaşabilmektir. Kardeşimize karşı fedakârlığımız, yokluğu, sıkıntıyı kardeşimizin değil ken-

3 Buhârî, Libâs, 18, Cenâiz, 28.

dimizin göğüsleyebilmesidir. Kardeşimiz mahzun iken onun hüznüne ortak olabilmek, mazlum iken onun uğramış olduğu zulmü iliklerimize kadar hissedebilmektir.

Milli ve manevi değerlerimize karşı fedakârlık ise, yeri geldiğinde din için, vatan için, bayrak için, ezan için, namus için ve yarınlarımız için candan, anadan, yardan geçebilmektir.

Kardeşlerim!

Ne hazindir ki, bugün insanlık maddeye esir olmayı, birileri açken daha çok kazanmayı, bencilliği ve diğerini yok saymayı mubah sayan bir zihniyetin kıskacı altındadır. Böyle bir ortam, inancımızdan doğan kardeşliğimizin bir tezahürü olan fedakârlık, îsâr, paylaşma gibi daha nice özgün değerimizin aşınmasına hatta kaybolmasına sebebiyet vermektedir. Günümüzde niceleri yavrusu, anne-babası, yakınları, komşuları, kardeşleri ve kutsal değerleri için fedakârlık göstermesi gerektiğinde bundan uzak durabilmektedir. Sadece kendini düşünme zihniyetine esir olmuş niceleri kendilerini fedakârlığın getirdiği huzur ve bereket ikliminden mahrum bırakabilmektedir.

Kardeşlerim!

Hayat, acısı ve tatlısıyla bir imtihandır, mücadeledir. Acımızı, kederimizi birbirimize fedakârlığımızla hafifletebiliriz. Neşe ve sevincimizi birileriyle paylaşmakla çoğaltabiliriz. Unutmayalım ki, insanlık demek birlikte yaşamak, birlikte yaşamak da fedakârlık demektir.

DÜNYADA YOLCU OLABİLMEK!*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَابْتَغِ فِيمَآ اٰتٰيكَ اللّٰهُ الدَّارَ الْاٰخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَاَحْسِنْ كَمَآ اَحْسَنَ اللّٰهُ اِلَيْكَ ... ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«كُنْ فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ أَوْ عَابِرُ سَبِيلٍ»

"Önce Allah vardı; O'ndan evvel hiçbir şey yoktu... Sonra O, gökleri ve yeri yarattı."[1]

Kıymetli Kardeşlerim!

Bu hadisi, yaratılış hakkında soru soran Yemenli bir gruba hitaben söyler Allah Rasûlü (s.a.s.). Yerleri ve gökleri, canlı-cansız her varlığı, geceyi ve gündüzü var eden Rabbimiz, sonra insanı da yaratarak onun dünyadaki serüvenini başlatır. Yüce Allah, ona değer verip kendi ruhundan üfler. Yaratılışının hikmeti olan kulluk imtihanı ile onu baş başa bırakır.

İnsanın imtihana çekileceği mekân olarak yeryüzü seçilir. Ardından kendisine birbirini takip eden iki hayat verilir. Birincisi dünya hayatı; fani, kısa ömürlü ve kazanca dönüştürülmesi gereken bir hayat. İkincisi ise ahiret hayatı; ebedi, ölümsüz... Kişinin dünya tarlasında ektiğini biçeceği, sevap ve günah olarak yapıp ettiklerini eksiksiz göreceği hasat mevsimi.

Kardeşlerim!

Gelip geçici olan dünya hayatına şüphesiz bizler de bir gün veda edeceğiz. "Durun, bana biraz zaman tanıyın. Bu son yolculuğum için gerekli hazırlıkları yapayım" dahî diyemeden. Kim bilir belki de eşimiz, dostumuz ve sevdiklerimizle helalleşemeden. Zira, Rabbimizin kapımızı ansızın çalacak bir hükmüdür ecel. Ne bir saniye öne çekilir ne ertelenir. Ne de herhangi birimizi görmezden gelir ölüm.

Hepimizin inandığı bu gerçeğe rağmen, çabucak geçip giden dünya hayatına kendimizi kaptırıyoruz çoğu zaman. Gündelik meşgaleler, yarına dair

* 13.12.2013 tarihli hutbedir.

1 Buhârî, Tevhid, 22.

hesap ve hayaller... Bazen ihtiras, daha iyi olma kaygısı... Bazen bütün ruhumuzu kuşatan ve mahkûm eden benlik duygusu... Dünyaya özgü endişeler... Bizi bize ve kardeşlerimize yabancılaştırıyor, kalabalıklar içerisinde yalnızlaştırıyor. Yaratılış ve dünyaya gönderiliş gayesinden bizi uzaklaştırıyor. Bu gayeden uzaklaştıkça hem kendimize hem insanlığa hem de Yaratan'a karşı sorumluluklarımızı unutuyoruz.

Oysa, Yüce Rabbimiz, "**Allah'ın sana verdiği şeylerde ahiret yurdunu ara. Dünyadan da nasibini unutma...**"[2] buyurur ve iki alemin de gereğini yapmamızı ister. "**Dünyada kimsesiz bir garip yahut bir yolcu gibi ol!**"[3] nasihati ile Efendimiz (s.a.s.) de asıl hedefin bâkî hayat olduğunu dile getirir. Dünyanın, ahirete uzanan zorlu ve sonlu bir yol olduğunu hatırlatır. İnsanın, yoldaki işaretlere riayetiyle ahiret yurdundaki konumunu kendisinin belirleyeceğini vurgular. Buna göre girdiğimiz yol bizi ya huzura ya da hüzne götürür. Tercih bizimdir.

Kardeşlerim!

Cennet, tohumunu bu dünyada ektiğimiz bir bahçe, cehennem de ateşini bu dünyadan götürdüğümüz bir yangın yeridir. Rahmet Elçisi Efendimiz (s.a.s.), ömrünü bu yangın ile müminlerin arasına perde yapmıştır. Onun hayatı Allah'a kul olmanın, ahlakın, sadakatin, insanca yaşamın ve ebedi mutluluğa ulaşmanın anahtarıdır. Onun bizzat yaşantısı bize örnek olmakla birlikte sözleri de gerçek bir mümin olabilmenin hazine ve şifrelerini taşır.

Allah Rasûlünün dilinde mümin bal arısı gibidir. Bal arısı gibi hep **güzel, temiz, helal şeyler yer ve hep güzel şeyler üretir.** Hiçbir şeyi ne döker, ne kırar, ne de ifsat eder.[4] Onun gönlünde daima iyi, yararlı ve olumluya yer vardır. Gözü iyi olanı görür. Dilinden güzel sözler dökülür.

Allah Rasûlü'ne göre hurma ağacı gibidir mümin.[5] Her daim imanından aldığı kuvvetle canlılığını korur. Üretkendir, yaratılış hikmetini unutmadan insanlığa yararlı olur.

Mümin altın gibidir.[6] Değerini hiçbir zaman yitirmez. Ateşe atılsa bile İbrahimî bir duruşla doğru bildiğini söyler, Hak uğrunda özünden ödün vermez. Dinin ona çizdiği yoldan asla sapmaz.

Yeşil ekin misalidir mümin.[7] **Yıkılmaz,** türlü musibetlerle imtihan edilse de. Bilir ki kula düşen, bunları Eyüp misali sabır, teslimiyet ve vakarla ka-

2 Kasas, 28/77.

3 Buhârî, Rikâk, 3.

4 Ahmed b. Hanbel, II, 199.

5 Buhârî, Edeb, 89.

6 Ahmed b. Hanbel, II, 199.

7 Buhârî, Tevhid, 31.

bullenmektir. Kahır değil, lütufla bakmak gerekir Yüce Yaratan'dan gelene. Ümitsizliğe yer yoktur onun hayatında; "**Şüphesiz Allah bizimle beraberdir**"[8] inancını hücrelerine kadar dillendirendir mümin. Herkesin onu terk ettiği anda onu terk etmeyen bir mevlası olduğuna inanır.

Mümin, güzel koku satan attar gibidir.[9] Ahlak, âdâb, erdem takdim eder beraberindekilere. Hep olumlu yer edinir zihinlerde. Hayırla yâd edilir, hoş seda bırakır gönüllerde. "**Mümin, kendisiyle dostluk kurulabilen kişidir. İnsanlarla dost olmayan ve kendisiyle dostluk kurulamayanda hayır yoktur.**"[10] nebevi öğretisi yön verir müminin ilişkilerine. Onun davranışları şefkat, merhamet, samimiyet, ülfet ve muhabbetle örülmüştür.

Kardeşlerim!

Ne mutlu Kutlu Elçinin bu övgülerine mazhar olanlara! Ne mutlu yolu huzura çıkanlara! Ne mutlu yaratılış hikmetine sarılarak Mevla'nın rızasına ulaşanlara! Ne mutlu fani alemi baki bir hazineye dönüştürenlere!

8 Tövbe, 9/40.

9 Taberânî, el-Mu'cemü'l-Kebir, XII, 319.

10 Ahmed b. Hanbel, II, 400.

İMTİHAN DÜNYASI*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

الٓمٓ ۝ اَحَسِبَ النَّاسُ اَنْ يُتْرَكُٓوا اَنْ يَقُولُٓوا اٰمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ۝ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللّٰهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَمَثَلِ خَامَةِ الزَّرْعِ يَفِيءُ وَرَقُهُ، مِنْ حَيْثُ أَتَتْهَا الرِّيحُ تُكَفِّئُهَا، فَإِذَا سَكَنَتِ اعْتَدَلَتْ، وَكَذَلِكَ الْمُؤْمِنُ يُكَفَّأُ بِالْبَلَاءِ ... »

Aziz Müminler!

Okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyuruyor: "İnsanlar, imtihandan geçirilmeden, sadece 'İman ettik' demeleriyle kurtulacaklarını mı sandılar? Andolsun ki, biz onlardan öncekileri de imtihandan geçirmişizdir. Elbette Allah, doğruları ortaya çıkaracak, yalancıları da mutlaka ortaya koyacaktır."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Mümin, taze ekine benzer. Rüzgâr hangi taraftan eserse onu o tarafa yatırır (fakat yıkılmaz). Rüzgâr sakinleştiğinde yine doğrulur. İşte mümin böyledir; o bela ve musibetler sebebiyle eğilir (fakat yıkılmaz)…"[2]

Aziz Kardeşlerim!

Allah'ın Kitabına göre insanın yaratılış gayesi, varoluş sebeplerinden birisi yeryüzünde imtihan olmaktır. Buna göre bu dünya bir imtihan yeridir. Ölüm ve hayat, hangimizin daha güzel davranışlar sergileyeceğini sınamak için Rabbimiz tarafından yaratılmıştır.[3] Ömür dediğimiz sermaye, hayat dediğimiz zaman dilimi imtihan için tanınan süredir. İnsana verilen her türlü nimet, mal, mülk, evlat, makam, mevki birer imtihan vesilesidir. Aynı şekilde insanın kar-

* 21.03.2014 tarihli hutbedir.

1 Ankebût, 29/1-3.

2 Buhârî, Tevhîd, 31.

3 Mülk, 67/ 2.

şısına çıkan her türlü sıkıntı, zorluk, acı ve musibet, birer imtihan vesilesidir. Ve bunun herhangi bir istisnası da yoktur.

Aziz Kardeşlerim!

Rabbimiz, en çok sevdiği kullarını en büyük musibetlerle imtihan etmiştir. Bu sebeple geçmişte en büyük sıkıntılarla imtihan edilen kişiler, O'nun en çok sevdiği kulları olan peygamberler olmuştur. Zira Rabbimiz, dostluğuna talip kullarını böyle çetin imtihanlara tabi tutar. Hz. Âdem ebedilik arzusuyla sınanmıştır, ölümsüz olma isteği Hz. Âdem'in imtihanıdır. Hz. İbrahim, Hz. İsmail'le sınanmıştır, evlat sevgisi, Hz. İbrahim'in imtihanıdır. Hz. İsmail, canıyla imtihan edilmiştir. Hz. Yakub, Hz. Yusuf'la sınanmıştır, Hz. Yusuf, Züleyha ile imtihan edilmiştir. Hz. Eyyüb taşları çatlatan bir sabır imtihanından geçmiştir. Teslimiyetin, sabrın, cesaretin, iffetin, Rabbimize karşı samimiyetin timsali olan peygamberler, kulluk sınavının en güzel örneklerini sergilemişlerdir. Son peygamber, Hâtemü'l-Enbiyâ, Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) ise imtihanın her çeşidiyle sınanmıştır. Âlemlerin Efendisi, imtihanın ne demek olduğunu, bir beşerin tek başına musibetlerle nasıl mücadele edebildiğini örnek hayatıyla bizlere göstermiştir. Onun imtihanı, Mekke'de bir yetim olarak peygamberlik yükünü omuzlayabilmesiydi. Onun imtihanı, bir eline güneşi, diğerine ayı verseler dahi yolundan dönmemesiydi. Onun imtihanı, Taif'te taşlandığı hâlde dudaklarından muhataplarına rahmet dileyen dualar dökülmesiydi. Bedir'de bir avuç müminle müşrik ordusunun karşısına çıktığında mübarek ellerini açıp Rabbine "**Allah'ım! Şu bir avuç İslam toplumunu helak edersen (korkarım) yeryüzünde sana ibadet eden kimse kalmayacak.**"[4] diye seslenmesiydi. Açlık, yokluk, ihanet ve iftiralar, belini büken, taşımakta zorlandığı ağır yükler, neredeyse kendisini helak etmesine sebep olacak hassasiyetler… Nice mihnet ve külfetler her biri Nebî'nin omzundaydı. Ancak o, her belanın nimet, her nimetin bela olduğunun bilincinde olarak varlıkta da yoklukta da, sevinçte de hüzünde de hep Rabbinin yanındaydı. Ve yanında olmayı bizlere öğretti…

Aziz Müminler!

Peki, onun ümmeti olan bizler, biz ahir zaman Müslümanlarının imtihanları neler? Bizim imtihanımız Miraç günü Ebu Bekir olabilmekte gizli, yani Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'e sıdk ile bağlanmak bizim imtihanımız. Bizim imtihanımız, içimizdeki sarp yokuşlarımızı aşabilmekte gizli, yetimi gözetip yoksulu doyurmak bizim imtihanımız. Bizim imtihanımız, vermeyen ellerimiz, kaçmayan uykularımız. Bizim imtihanımız sevmeyen yüreklerimiz, konuşmayan dillerimiz. Bizim imtihanımız varamadığımız secdeler, tutamadığımız oruçlar. Bizim imtihanımız malımızdan geçip de veremediğimiz zekâtlar, sadakalar… Bizim imtihanımız bencilliklerimiz, hırslarımız, ihtiraslarımız.

4 Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 8.

Bizim imtihanımız, içerisine düşüp de bir türlü çıkamadığımız mal, mülk, makam, itibar, şan, şöhret kuyuları…

Aziz Kardeşlerim!

Şunu bilmeliyiz ki Rabbimiz, mümin kullarını kendilerine azap etmek için değil, ancak arınmaları için imtihan eder. Müminin görevi varlıkta şımarmamak, yoklukta isyan etmemektir. Müminin görevi, nimetlere şükretmek, musibetlere sabretmektir. Marifet, acıyı bal eylemede, belayı lütuf bilmededir. Marifet, "kahrın da hoş, lütfun da hoş" diyebilme olgunluğunu gösterebilmektedir.

Bu mübarek günde, şu mübarek mekânda tüm bu ibtilalardan, imtihanlardan Rabbimize sığınıyoruz. Bizleri aşamadığımız sarp yokuşlardan, çıkamadığımız kuyulardan, zindanlardan çıkar, aydınlığa kavuştur ya Rabbi! Bizleri alevlerden, yangınlardan, tufanlardan muhafaza eyle, nefislerimizi sen koru ya Rabbi! Gecelerimizi gündüze çevir, bizleri kirlerimizden arındır, taşıyamayacağımız yükleri yükleme ya Rabbi! İmtihanlarımızı verip, huzuruna hayırlı amellerle, yüzümüzün akıyla çıkmayı nasip eyle ya Rabbi!

ALLAH, AŞIRI GİDENLERİ SEVMEZ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ مَآ اَحَلَّ اللّٰهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا۟ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«إِنَّ الدِّينَ يُسْرٌ، وَلَنْ يُشَادَّ الدِّينَ أَحَدٌ إِلَّا غَلَبَهُ، فَسَدِّدُوا وَقَارِبُوا وَأَبْشِرُوا»

Kardeşlerim!

Sahabeden üç kişi Resûl-i Ekrem (s.a.s.)'in eşlerine gelerek onun ibadet hayatı hakkında sorular sordular. Peygamber Efendimizin ibadet hayatı kendilerine anlatılınca, içlerinden biri, "Bundan böyle geceleri daima namaz kılacağım." dedi. Diğeri, her daim oruç tutacağını, üçüncüsü de hiç evlenmeyeceğini söyledi. Onlar böyle konuşurken Rahmet Elçisi (s.a.s.) çıkageldi ve şöyle diyerek aşırılıktan kaçınmaları hususunda onları uyardı: "**Allah'a yemin ederim ki, ben aranızda Allah'tan en çok korkan ve O'na en bağlı olanım. Bazen nafile oruç tutarım bazen tutmam. Hem namazımı kılar hem uykumu uyurum; hem de evlenirim. Her kim benim sünnetimden yüz çevirirse, o benden değildir.**"[1]

Aziz Müminler!

Rabbimizin kâinata koymuş olduğu mizan son derece hassas bir denge üzerindedir. Bu dengeden ufacık bir sapma bile evrende korkunç felaketlere yol açabilmektedir. Küçük kâinat diye nitelenen insan da aynı şekilde hassas bir dengeyle yaratılmıştır. Bu dengede görülecek sapmalar, zamanla insanı aşırılıklara götürür; ruh ve beden bütünlüğünde bozulmalara yol açar. Dolayısıyla dengeli bir hayat için ruh ve beden, madde ve mâna, dünya ve ahiret birbirine feda edilemeyecek öneme sahiptir.

Kardeşlerim!

Mümin için hayatın ölçüsü, her türlü aşırılıktan sakınmaktır. Ne dünya için ahiretten, ne de ahiret için dünyadan geçmektir; asıl denge, bu ikisi arasında

* 06.03.2015 tarihli hutbedir.

1 Buhârî, Nikâh, 1; Müslim, Nikâh, 5.

sımsıkı bir bağ kurabilmektir. Müminin ölçüsü, hayat boyu dalâletten kaçıp hidayete iltica etmektir. Rahman'ın emrine sadakat, Resûl'ün yoluna ittibâdır.

Kardeşlerim!

İtidal sahibi mümin olabilmenin yolu önce dengeli şahsiyet olabilmekten geçer. Lokman (a.s.), oğluna "Yürüyüşünde tabii ol, sesini alçalt!"[2] diye öğüt verirken kişiliğin Rabbimizin koyduğu fıtrata ve tertemiz öze uygun olması gerektiğini ifade etmiştir. Namazın belli vakitlerde farz kılınışı, günde beş vakit dilimizden dökülen "bizi doğru yola ilet" duası, Furkân suresindeki infakta orta yolun izlenmesi öğüdü, Kasas suresindeki "**Allah'ın sana verdiği şeylerde ahiret yurdunu ara, dünyadan da nasibini unutma**"[3] ayet-i kerimesi fıtratta var olan bu dengenin korunması gerektiğini bildirir.

Kardeşlerim!

Mümin, övgüsünde yergisinde, sevincinde kederinde, öfkesinde sükûnetinde itidal sahibi olandır. O, yemesinde içmesinde, giyiminde kuşamında, kazancında tüketiminde aşırılıktan kaçınandır. Rabbimiz, hayat yüklü mesajlarıyla bizi dosdoğru bir yola erdirmek ve erdemli bir insan kılmak ister. Bunun için Kerim Kitabında, hayatımızın her kesitiyle ilgili uymamız gereken ölçüler tayin eder. Mademki hududu belirleyen Allah'tır; kul olarak bize düşen, İbrahim misali hudûdullaha sadakattir; İsmailî bir teslimiyettir.

Rabbimiz, "**Ey iman edenler! Allah'ın size helal kıldığı iyi ve temiz nimetleri (kendinize) haram etmeyin ve (Allah'ın koyduğu) sınırları aşmayın. Çünkü Allah haddi aşanları sevmez.**"[4] buyurmak suretiyle aşırılıkları yasaklar ve dinin sınırlarına riayet etmemizi emreder. Peygamberimiz (s.a.s.) de, şu hadisiyle her konuda olduğu gibi ibadet hayatımızda dahî itidal sahibi olmamız gerektiğini vurgular: "**Din kolaylıktır. Bir kişi takatinin üstünde ibadete kalkışırsa din karşısında aciz kalır. Bunun için aşırıya kaçmayınız, dosdoğru yolu tutunuz ve (salih amellerden alacağınız mükâfattan ötürü) sevininiz.**"[5]

Kıymetli Kardeşlerim!

Günümüzde pek çok sıkıntının kaynağında hayatın sırrı olan dengenin alt üst edilmiş olması yatmaktadır. Ruh-beden bütünlüğü bozulduğu için niceleri hayatı anlamlandıramamakta ve ruhsal bunalımlar içinde savrulmaktadır. Maddeye gark olmuş, ancak manevî dünyası alabildiğine fakir kalmış nice insanlar vardır. Dünyanın bir yerinde insanlar açlıktan ölürken, bir başka yerinde israfın her çeşidi sergilenmektedir. Birileri kurşunlar, bombalar, esaret-

2 Lokmân, 31/18.

3 Kasas, 28/77.

4 Mâide, 5/87.

5 Buhârî, İmân, 29.

ler, işkenceler altında hayat mücadelesi verirken kimileri alabildiğince haz ve hız peşinde koşmaktadır. Kimileri, yüce dinimizi şiddet, terör, vahşet, katliam kaynağı olarak gösterme çabasındayken ne yazık ki kimileri aşırılıkları ve sınır tanımazlıklarıyla buna çanak tutmaktadır.

Değerli Müminler!

Zikredilen bütün bu olumsuzlukların reçetesi, insanlığa hidayet ve şifa kaynağı olarak indirilen Yüce Kur'an'dır. Alemlere rahmet, rehber ve en güzel örnek olarak gönderilen Muhammed Mustafa (a.s.)'dır. Yeter ki bizler Kur'an'a ve Resûlullah'a sadakatle, teslimiyetle, itaatle gönül verelim.

Hutbemi Peygamberimiz (s.a.s.)'in bizlere öğrettiği şu dua ile bitirmek istiyorum: "Rabbim! Bütün işlerimdeki ölçüsüzlüğümü, cahilliğimi ve hatamı bağışla. Sen bunları benden daha iyi biliyorsun. Allah'ım! Açıktan ve gizli olarak yaptığım, yapacağım bütün günahlarımı, kusurlarımı bağışla. Sen, öne alan ve önce olansın. Sen, geriye bırakan ve sonsuz olansın. Senin her şeye gücün yeter."[6]

6 Buhârî, Deavât, 60; Müslim, Dua ve Zikir, 70.

DÜNYA-AHİRET DENGESİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَآءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ۙ۝ اَلَّا تَطْغَوْا فِى الْمِيزَانِ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«أَعْظَمُ النَّاسِ هَمًّا، اَلْمُؤْمِنُ الَّذِى يَهُمُّ بِأَمْرِ دُنْيَاهُ وَأَمْرِ آخِرَتِهِ»

Aziz Kardeşlerim!

Resûl-i Ekrem (s.a.s.) Efendimiz, bir gün hasta bir sahabîyi ziyaret etti. Ona nasıl dua ettiğini sordu. O da, "'Allah'ım! Beni ahirette ne ile cezalandıracaksan onu şimdiden dünyada bana ver!' şeklinde dua ediyorum" dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü, böyle dua etmemesi konusunda onu uyardı. Kendisine, "**Allah'ım, bize dünyada iyilik ver, ahirette de iyilik ver ve bizi cehennem azabından koru!**"[1] ***şeklinde dua etmesini tavsiye etti.***"[2]

Kardeşlerim!

Aslında bu dua, Yüce Rabbimizin Kerim Kitabımızda bizlere öğrettiği hikmet yüklü bir duadır. İtidali, yakarışı, ibadeti hayatının vazgeçilmezi kabul eden Efendimiz (s.a.s.), bu dua ile dünya ve ahiret arasında dengeli bir tutuma, ölçülü bir hayata dikkat çekmiştir.[3] Bu dua, insanı bu dünyada ve ahirette mutlu kılacak olan şeyin iyilik, salih amel, güzel ahlak olduğunu hatırlatır bizlere. İşte bugün bizler, bu duayı her gün beş defa huşuyla eda ettiğimiz ve huzura erdiğimiz namazlarımızda okuyoruz. Böylelikle, dünya ve ahiret dengesini gözettiğimizi her daim dile getiriyoruz. Dünyadaki sorumluluğumuzu, ahiretteki hesabı, mizanı, sıratı, mükâfat ve cezayı bir an olsun unutmadığımızı ikrar ediyoruz.

---

* 11.12.2015 tarihli hutbedir.

1 Bakara, 2/201.

2 Müslim, Zikir, 23.

3 Müslim, Zikir, 26.

Kıymetli Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, Kerim Kitabımızda, "**Allah'ın sana verdiğinden O'nun yolunda harcayarak ahiret yurdunu gözet; ama dünyadan da nasibini unutma...**"[4] buyurmaktadır. Rabbimizin bizden istediği, ne dünya için ahireti feda etmek, ne de ahiret için dünyayı terk etmektir. Bizden istenen, bu iki hayat arasında bir denge kurabilmektir. Dünya hayatını ahirete tercih etmemektir, menfaatin esiri olmamaktır. Hiç ölmeyecekmiş gibi dünyaya bağlanmamaktır, heva ve hevesi Allah'ın rızasından üstün tutmamaktır.

Kardeşlerim!

Dünya ve ahiret arasındaki dengenin nasıl olması gerektiğini Peygamberimizin örnekliğinde görmekteyiz. Allah Rasûlü, ibadetimizde, gündelik hayatımızda, dahası bütün yaşantımızda ölçülü olmamız gerektiğini bildirmiştir.[5] Onun hayatı, bu denge ekseni üzerine kurulmuştur. Efendimiz, dünyadan el çekip sadece ahiret için yaşamaya karar veren bazı sahabileri bedenin, ailenin ve sahip olunan nimetlerin hakkını vermeleri hususunda uyarmıştır.[6]

O, "**Sünnetimden yüz çeviren benden değildir.**"[7] uyarısıyla kendisinin böyle bir hayat tarzının olmadığını ifade etmiştir.

Kardeşlerim!

Kimileri, zaman zaman bu dünyanın ahiret yurduna açılan bir kapı, bir imtihan alanı olduğunu göz ardı edebilmektedir. Kimileri, ahireti uğruna, doğru olmayan bir inançla dünyanın meşru nimetlerinden kendini mahrum bırakabilmektedir. Kimileri ise kendi anlayışlarından kaynaklanan aşırılıkları dine mal ederek, rahmet yüklü mesajlarıyla hayat veren yüce dinimize şiddet, vahşet ve katliamlarla ihanet edebilmektedir. Kimileri, dini ruhundan, ibadetleri özünden koparmak suretiyle dar kalıplara mahkûm etmekte ve sadece şekle indirgeyebilmektedir. Kimileri ise, yaşantı boyutunu tamamen ihmal ederek dini sadece vicdanlara hapsedebilmektedir. Gerçek şu ki; bütün bu algı ve anlayışlar, Peygamberimizin insanlığa takdim ettiği örnekliğin ve Müslüman kimliğinin doğru idrak edilemeyişinin sonuçlarıdır.

Kıymetli Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, kâinattaki her şeyi bir denge üzere yaratmıştır.[8] Fakat günümüz insanının bu dengeyi ve hayat ölçüsünü yitirmesinin acı neticeleri bütün ibretiyle karşımızda durmaktadır. Bugün niceleri, modern dünyanın, daha çok kazanma ve haz alma tutkusunun, bilerek ya da bilmeyerek âdeta esiri ol-

4 Kasas, 28/77.

5 Buhârî, İmân, 29.

6 Buhârî, Edeb, 84.

7 Müslim, Nikâh, 1.

8 Rahmân, 55/7-8.

maktadır. Dünyanın bir köşesinde insanlar yiyecek ekmeğe muhtaçken, diğer bir köşesinde israf, savurganlık, vurdumduymazlık, bencillik had safhadadır. Kimileri, daha konforlu, daha ışıltılı bir hayat arzularken, sığınacak bir barınak uğruna nice canlar okyanusların derin ve karanlık sularında umutları ve yarınlarıyla birlikte yok olmaktadır. Bu olumsuzluklar karşısında insanlığın, bugün topyekûn bir itidal çağrısına muhtaç olduğu açıktır. Ancak bu itidalin, sadece çağrılarla değil, sağlam ve sarsılmaz bir imanla, paslanmamış yüreklerle, tükenmemiş gönüllerle hayata geçirilebileceği asla unutulmamalıdır.

Kardeşlerim!

Geliniz, Yüce Kitabımızın ve Peygamberimizin bize öğrettiği itidale dair duayı kendimize şiar edinelim. Sevgimizde, yergimizde, yaşantımızda, ibadetimizde, dünya ve ahirete bakışımızda bu dengeyi hakim kılalım. Unutmayalım ki; bu bakış ve tutum, sahih ve makbul bir kulluğun gereğidir. Yine unutmayalım ki; niyeti en yüce olanımız, hem dünyasının hem de ahiretinin işlerine önem verenlerimizdir.[9]

Hutbemizi, Peygamberimiz (s.a.s.)'in anlam dolu şu duası ile bitirmek istiyorum:

"Allah'ım! İçinde yaşadığım, geçimimi sağladığım dünyamı ve ebedî yaşayacağım ahiretimi benim için hayırlı kıl. Hayatımda her türlü hayrı ziyadesiyle ihsan eyle."[10]

9 İbn Mâce, Ticaret, 2.

10 Muslim, Dua, 71.

HELAL KAZANÇ HELAL LOKMA - I*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يَآ اَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِى الْاَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَّلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ اِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَا أَكَلَ أَحَدٌ طَعَامًا قَطُّ خَيْرًا مِنْ أَنْ يَأْكُلَ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ ...[1]

Cumanız mübarek olsun aziz kardeşlerim!

Bilmem, seherde aç havalanıp akşama tok dönen kuşları gördünüz mü hiç? Yahut, tarladan mahsul alabilmek için tohum eken elleri düşündünüz mü? Meyve devşirmek üzere ağaca uzanan kolları? Ağını dolu çıkarmak için düğüm bağlayan ince emekleri? Ve arılar gibi damla damla işlenen petekleri?

Şimdi düşünün. Evine haram sokmamak için çırpınan canları düşünün. Kendinizi düşünün. Maksat için yürüdüğünüz yolları, rızık için boyun eğdiğiniz kulları düşünün. Sonra dikkatle bakın kazandıklarınıza. Bakın, inceleyin, görün. Görmek için bakın; bakın ki, haramdan mıdır rızkınız, helalden mi? Ekmeğiniz sağlam mıdır, şüpheli elden mi? Hani alırken yığın yığın, bütün bütün… Akşam çocuğunuza içirdiğiniz sütün… Sorun hesabını kendinize. Masum musunuz, değil mi? Şeker mi çiğnemektesiniz, kil mi?

Efendiler! Haramdan kaçının, helalinden isteyin!

Kıymetli Kardeşlerim!

Biliyor muydunuz, helalinden bir yudum aşın yuvamıza bin bereket getirdiğini? Biliyor muydunuz haram karışan rızkların bereketi bitirdiğini? Ağız tadımızın helalden geldiğini, haramın ise fırınlar deldiğini biliyor muydunuz?

Allah'tan haram mı istersiniz efendiler, helal mi? Bahtınıza karanlık mı düşsün, hilal mi?

Değerli Kardeşlerim!

Kazançlarda haram şüphesinin çoğaldığı hırs dolu zamanlarda yaşıyoruz. Günler, haftalar, aylar ve yıllar hep birbirine benzeyerek geçiyor. Aman ha…

1 12.07.2013 tarihli hutbedir.

Aman ha, bu koşturmacada helallerimizi yitirmeyelim; yoksa helalimizi de yitiririz, ve evimizin huzuru kaçıverir apansız. Karanlık geceler sızar sonra gönüllerimize. Belki dikenler musallat olur güllerimize. İşte bu yüzden; işte bu yüzden kardeşlerim, haramdan kaçınmalı, helalinden istemeliyiz! Kaçamıyoruz dememeli, kaçmalı, korunmalıyız. Kanunlardan korktuğumuz, komşumuzdan çekindiğimiz için değil kardeşlerim, Allah korkusundan yapmalıyız bunu, O'na dost olmak için yapmalıyız. Sonuçta, biz helali isteyerek Allah'a dost olalım da varsın bütün haramlar bize düşman olsun. Biz helalin zırhını kuşanalım da, varsın haramın kılıç okları geldikçe gelsin üstümüze, geldikçe gelsin.

Kardeşlerim!

Kainatın Efendisi, Muhammed Mustafa (s.a.s.), "**Haram lokma ile beslenip büyüyen bir insan ateşe daha layıktır**"[2] buyuruyor. O hâlde dikkat edelim, eğer çoluk çocuğumuzu şeytandan, kötü işlerden, belalardan korumak emelindeysek, onları mutlaka, ama mutlaka helal rızık ile büyütelim. Helal rızık ile büyütelim ki evlatlarımız emin yaratılış üzerine yaşasınlar, toplumun hayrına insanlar olsunlar.

Muhterem Kardeşlerim!

Bu akşam… Yatmadan önce… Kalbinizi elinizle sımsıkı tutun… Küpürtüsünü hissedesiye kadar tutun… Dinleyin bakalım, niyetleriniz ve düşünceleriniz helale mi yakın, harama mı? Samimiyetle, kendinizi aldatmadan, bahane bulmadan, mazeret uydurmadan dinleyin bakalım kalbinizi. Sonra sorun kendinize, şu alemde haram mıdır kârımız bizim, helal mi? Haramlar mil çekmeden gözlerimize, kederler gelmeden yüzlerimize soralım bu soruyu, mutlaka soralım! Ta ki vicdanımız rahat, gönlümüz huzurlu uyuyabilelim. Yoksa yarın, hâlâ haramdan kurtulmamışsak, yarın, toplum bozulacak, nesillerimiz çürüyecek ve yakın bir gelecekte bereketi kaybedecek ülkemiz, öğütülmüş buğdaylar yanık kokacak, eğrilen iplerimiz en ince yerinden kopacak. İlkbaharlarımız sarı yapraklarla dökülecek, gönül haritalarımızın renkleri kerpetenle sökülecek. Zira Hak Taala öyle haber veriyor ve "Ey insanlar," diyor, ""**Ey insanlar! Yeryüzündeki şeylerin helal ve temiz olanlarından yiyin! Şeytanın izinden yürümeyin. Çünkü o sizin için apaçık bir düşmandır.**"[3] ve Efendiler Efendisi (s.a.s.) de "**Hiç kimse kendi elinin emeğinden daha hayırlı bir yiyecek asla yememiştir.**"[4] buyuruyor.

Kardeşlerim!

Varın yüreklerinizi yoklayın. Ya gecenin bir yarısında, ya bir gün batımının sarısında, kendinizden, cüzdanınızdan, sofranızdan emin olmak için haramı,

2 Tirmizî, Cum'a, 79.

3 Bakara, 2/168.

4 [3] Buhâri, Büyû', 15.

helali mutlaka ve daima hatırlayın. Seherde havalanan kuşları, tohum eken elleri, düğüm bağlayan ince emekleri, damla damla petekleri tekrar tekrar hatırlayın. Ve o hatırlayıştan sonra yuvasına tok dönen kuş nasıl dolaşırsa yeryüzünde, siz de öyle adımlayın caddeleri, kendinden emin ve bahtiyar.

Diyanet İşleri Başkanlığımız helalin, helal kazanç ve helal lokmanın önemine vurgu yapmak ve bu konuda toplumsal bilinç oluşturmak amacıyla bu sene Ramazan ayında "Helal Kazanç-Helal Lokma" konusunu gündeme taşımıştır. Ramazan ayı boyunca gerçekleştirilecek etkinliklerde, helal kazanç konusu bütün yönleriyle ele alınacaktır. Bu vesileyle Ramazandan kazançlı çıkmayı, daima helal ve bereketli rızıklar peşinden koşmayı Rabbimizden niyaz ediyorum.

HELAL KAZANÇ HELAL LOKMA - II*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَآ اَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا ۚ اِنِّى بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«وَالَّذِى نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ إِنَّ مَثَلَ الْمُؤْمِنِ لَكَمَثَلِ النَّحْلَةِ أَكَلَتْ طَيِّبًا وَوَضَعَتْ طَيِّبًا وَوَقَعَتْ فَلَمْ تُكْسَرْ وَلَمْ تَفْسُدْ»[1]

Kardeşlerim!

Rabbimizin lütfuyla eriştiğimiz mübarek Ramazan ayı, her yıl olduğu gibi yine hanelerimizi şereflendirdi. Manevi iklimiyle bizleri diriltmek, kazancımızı bereketlendirmek, sofralarımızı haram lokmadan temizlemek için geldi. Biz müminlere helal-haram arasındaki o ince çizgiyi yeniden hatırlatmak, bizleri arındırmak, helal şuuruna ulaştırmak için geldi. Zira öyle bir dünyada yaşıyoruz ki bir tarafta açlık ve sefalet içinde hayat mücadelesi verenler, diğer tarafta sorumsuz ve ölçüsüz biçimde çılgınca tüketenler... Bir tarafta sokağa terk edilenler; diğer tarafta bitmek tükenmek bilmeyen istek ve arzuları için yaşayanlar… Bir tarafta gelecek endişesi taşıyanlar, çaresiz kalmışlar; diğer tarafta israf edenler, hızın ve hazzın peşinden sürüklenenler…

Evet, kardeşlerim, modern zamanlar, bütün dünyada bir israf ve tüketim toplumu üretti. Tüketim kültürü, her türlü gösteriş ve reklamla körüklendi. Tüketmek insanlığın nihai amacı hâline geldi. İnsanlar sadece tüketmek için yaşar oldu. Lüks ve israf, insanların ihtiyaçlarına dönüştü… Öyle ki insanlar, tükettiği kadar mutlu olabileceğini düşünmeye başladı. Oysa daha çok tüketmek için daha çok harcamak; daha çok harcamak içinse daha fazla kazanmak gerekiyor. Böylece tüketim çarkının dişlileri arasında insanın imtihanı çetin bir hâl alıyor…

Kardeşlerim!

İnsan, esasında bu süreçte maddi açıdan yükselirken manevi yönden tükeniyor. Servetine servet kattığını zannediyor, ancak çoğu zaman kazanırken

* 19.07.2013 tarihli hutbedir.

kaybettiğinin farkına varamıyor. Oysa dilimizi yalandan, gönlümüzü küfürden temizleyen Allah Rasûlü, kazancın da haramdan arınması gerektiğine işaret ediyor. Bizlere gerçek zenginliğin mal çokluğu değil, gönül tokluğu olduğunu bildiriyor.[2] Nasırlı ellerle, alın teriyle, göz nuruyla kazanılan emeğin insan için "**en hayırlı lokma**" olduğunu müjdeliyor.[3] Böylece, hırsla, bencillikle, aç gözlülükle doymayan kalpler, rızkın Allah'tan geldiğine inanarak huzur buluyor. Dünya hazineleriyle doymayan nefisler kanaat hazinesini keşfederek mutmain oluyor. İnsanoğlu, dünya mülküne olan zaafından ancak mülkün gerçek sahibiyle tanışınca kurtulabiliyor.

Kardeşlerim!

Hutbemin başında okuduğum ayette Rabbimiz, "…**Helal şeylerden yiyiniz ve salih ameller işleyiniz.**"[4] buyuruyor. Dolayısıyla salih amel işlemenin ancak helalinden kazanmak ve yemekle mümkün olabileceği bildiriliyor. Bugün, yaşadığımız tüketim çarkında bunu gerçekleştirmenin yolu ise; "Helal Kazanç, Helal Lokma" bilincinin geliştirilmesidir. Tüketim dayatmasına teslim olmamaktır. İnsaflı, sorumlu, ölçülü ve mutedil bir hayat tarzını benimsemektir. Allah'ın koyduğu helal-haram sınırlarını hakkıyla muhafaza edebilmektir. Helalinden üretmektir. Helalinden kazanmaktır. Helalinden harcamaktır. Helalinden yemektir.

Kardeşlerim!

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) de, hutbemin başında okuduğum hadislerinde, "**Mümin bal arısı gibidir. Bal arısı, hep güzel şeyler yer, hep güzel şeyler üretir. Her yere konar, ama hiçbir şeyi ne döker, ne kırar, ne de ifsat eder**"[5] buyuruyor.

Ramazanı idrak eden her mümin, hem üretirken hem de tüketirken Rabbimizin emir ve yasaklarını, O'nun belirlediği ölçüleri göz önünde bulundurur. Bereketli ramazan sofralarına kul hakkı karıştırmaz. Orucunu haram lokmayla açmaz. İftar sofralarını israf sofraları hâline getirmez. Duaya kalkan ellerini haramla kirletmez.

Elinden, dilinden emin olunan Müslümanın sermayesi hile ve aldatmak olamaz. Müslüman, ticaret yaparken hileli mal satmaz, ölçüde ve tartıda asla hile yapmaz. Kazancına ve lokmasına kimsenin âhını ve hakkını bulaştırmaz, boynunda hiçbir kulun vebalini taşımaz. Hiçbir yetimin hakkına girip vicdanını karalamaz. Çalıştırdığı işçinin alın terini sömürmez, onun haysiyetini zedelemez, istismar etmez. İnanan insan, boğazından haram lokma geçirmez, çocuklarını haram ile beslemez. Rüşveti açılmayan kapıları açan bir anahtar

2 Buhârî, Rikâk, 15; Müslim, Zekât, 120.

3 Buhârî, Büyû', 15.

4 Mü'minûn, 23/51.

5 Ahmed b. Hanbel, Müsned, II, 199.

olarak görmez. Gayr-i meşru yollardan servet edinme peşine düşmez. Şerefinin, onurunun, haysiyetinin pahasına ucuz hesaplar peşinde koşmaz. Cebini faizden, kumardan, karaborsacılıktan elde ettiği kirli parayla doldurmaz. İçki ticaretiyle uğraşmaz. Hırsızlığın ağır yükünü üstlenmeye kalkmaz. Heybesini başkalarına ait haram malla doldurmaz. Zira yarın malını nereden kazanıp nereye harcadığının hesabını vermeden Rabbinin huzurundan ayrılamayacağını bilir.

Oruç tutan her mümin bilir ki, Hz. Âdem'in yaratılış öyküsünde ifade edildiği gibi haramları bedenine kattığında ayıpları ortaya dökülür. Böylece Allah katındaki saygınlığını kaybeder. Dua ettiğinde duası kabul edilmez.

İftar eden her mümin, geçimini temin ettiği kazancının; boğazından geçen lokmanın; çoluk çocuğuna ve ailesine sağladığı rızkın; ürettiği ve pazarladığı her malın helal olup olmadığının muhasebesini yapar.

Sahura kalkan her mümin, açgözlülük ve doyumsuzluk duygusunu; lüks hayat, servet ve zenginlik tutkusunu Ramazanın manevi ikliminde tedavi eder. Kanaatin, tükenmez bir hazine olduğu inancını gönlüne iyice nakşeder.

Değerli Müminler!

Her yıl bizleri değiştirmek, gönlümüzü, zihnimizi, malımızı, kazancımızı arındırmak için kapımızı çalan mübarek Ramazan ayının manevi ikliminden istifade edebilmeyi diliyor, Rabbimizden Ramazanın hayır ve hasenatından, feyiz ve bereketinden nasiplenebilmeyi niyaz ediyorum. Hutbemi Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in bizlere öğrettiği şu dua ile bitirmek istiyorum: "**Allah'ım! Helal rızıklarından nasip ederek beni haramlarından koru! Lütfunla beni Sen'den başkasına muhtaç etme!**"[6]

6 Tirmizî, Deavât, 110.

DİN SAMİMİYETTİR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اِنَّكُمْ لَذَآئِقُوا الْعَذَابِ الْاَلِيْمِ ۝ وَمَا تُجْزَوْنَ اِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ۝ اِلَّا عِبَادَ اللّٰهِ الْمُخْلَصِيْنَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«عَنْ تَمِيمٍ الدَّارِيِّ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: اَلدِّينُ النَّصِيحَةُ، قُلْنَا: لِمَنْ؟ قَالَ: لِلّٰهِ وَلِكِتَابِهِ وَلِرَسُولِهِ وَلِأَئِمَّةِ الْمُسْلِمِينَ وَعَامَّتِهِمْ»

Aziz Kardeşlerim!

Sahabeden Temîm ed-Dârî anlatıyor: Bir gün Allah Rasûlü (s.a.s.), ashabına hitap ederken, üç kez tekrar ederek şöyle seslendi: "**Din samimi olmaktır. Din samimi olmaktır. Din samimi olmaktır.**" Sahabeden bazıları: "Din kime karşı samimi olmaktır ya Rasûlallah?" diye sordular. Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.): "**Allah'a karşı, Kitabına karşı, Peygamberine karşı, Müslümanların meşru idarecilerine karşı ve bütün Müslümanlara karşı samimi olmaktır.**" diye cevap verdi.[1]

Kardeşlerim!

İslam'ın özü olarak kabul edilen dört hadisten biri olan bu kutlu ifadeye göre; Din-i Mübin-i İslam'ı kabul eden her insan Allah'a iman ve kulluk, Kur'an'a tabi olma, Hz. Peygamberi (s.a.s.) örnek alma, yöneticilere karşı hakkı söyleme ve toplumsal görevlerini yerine getirme, sınıf ve statü farkı gözetmeksizin bütün Müslümanların ve hatta bütün insanların haklarına riayet etme gibi konularda ciddi bir samimiyet sınavına tabi tutulmuş demektir.

Buna göre ihlas ve samimiyet, dinin özü, dindarlığın hülasasıdır. İhlas ve samimiyet, inancın, kulluğun ve itaatin sadece ve sadece âlemlerin Rabbi olan Allah'a özgü kılınmasıdır. İhlas ve samimiyet, bütün ibadetlerin, her türlü riya, gösteriş ve çıkar kaygılarından arındırılıp sadece Allah rızası için yapılmasıdır. İhlas, Yaratıcısına gizli-açık hiçbir şeyi ortak koşmayan samimi imandır. İhlas, dünyevi bir çıkar beklemeden sırf Allah rızası için yapılan kulluktur. İhlas, Al-

* 07.02.2014 tarihli hutbedir.

1 Müslim, İmân 95; Ebû Dâvûd, Edeb, 59.

lah'a karşı olduğu gibi insanlara, canlı-cansız bütün varlıklara karşı gösterilen samimiyettir. İhlas, nifak ve ikiyüzlülükten uzak bir kalp safiyetidir. İhlas, Allah rızasına göre hareket eden akıl ve kalbin karşılıksız garazsız amelidir. İhlas, Hz. Mevlana'nın ifadesiyle olduğu gibi görünmek ve göründüğü gibi olmaktır.

Kardeşlerim!

İhlas olmazsa, ruhumuzun miracına sebep olması gereken namazlarımız, bizleri kötülüklerden alıkoyamaz. İhlas olmazsa oruçlarımız, artık bizim için bir kalkan değil, sadece açlık ve susuzluktan ibaret kalır. İhlas olmazsa kurbanlarımız Rabbimize kurbiyete vesile olamaz, elimizde kalan sadece onların etleri ve kanları olur. İhlasın yerini gösteriş, samimiyetin yerini riya almışsa, sağ elimizin verdiğini sol elimizin bilmemesi gereken fedakârlıklarımızı herkes biliyorsa, o vakit sadakalarımız Rabbimize sadakatimizi ifade etmekten çok uzakta demektir. Gösteriş malzemesi yapılan sadakalar ömrümüze bereket getirmekten ziyade bizi çoraklaştırır. Riya ile safiyetini kaybeden ameller, Rabbimizin katında, üzerinde az bir toprak bulunan ve şiddetli yağmura maruz kalınca çıplak hâle gelen kayaya benzer.[2]

Aziz Kardeşlerim!

İhlas ve samimiyet, sadece inanç ve ibadetlerimizde değil, insanlarla olan ilişkilerimizde de son derece önemlidir. Müslümanın Müslümana karşı samimi, içten ve gönülden davranması da dinin önemli bir ilkesidir. Zira müminin en önemli vasfı olan güvenilirlik ancak içten ve samimi davranışlarla sağlanabilir. Aile ve akraba ortamında, komşuluk ve arkadaşlık ilişkilerinde, iş ve ticaret hayatında, kısacası hayatın her alanında insanlara karşı içten ve samimi davranmak en büyük ahlakî erdemlerdendir. Bu erdemi kazanmanın en kısa yolu da her işimizde Allah rızasını ön planda tutmak ve O'nun her an bizi görüp gözettiğini aklımızdan çıkarmamaktır. İnsanları değerlendirmemizde ve eşyaya bakışımızda bu yaklaşım esas olursa dünyevi çıkar ve hırsların körüklediği pek çok olumsuzluk kolayca bertaraf edilebilir.

Aziz Kardeşlerim!

Halis ameller, riya ile gösteriş arzusu ile "desinler diye" yapılarak kirletildiğinde anlamını kaybeder. Samimiyet olmadan değerler, değerini yitirir. "Cömert" desinler diye infakta bulunan, "âlim" desinler diye ilim tahsil eden, "kahraman" desinler diye savaşan kimsenin çabasının Allah nezdine hiçbir kıymeti yoktur. Hatta bu kimseler, sahte niyetlerle yapılan sahte amellerinden ötürü ahirette hüsrana uğrayacaklardır.[3] Çünkü ihlası, samimiyeti bilmeyene insanlar "âlim" dese de hakiki cahil odur. Gönlünü Rabbinin rızasıyla zenginleştirmeyenin adı "zengin" olsa da hakikatte o, insanların en yoksuludur. Samimiyetsiz secdelerle âbid, dünyaya gönül bağlayarak zahid, dünyalık için

2 Bakara 2/264.

3 Müslim, İmare, 152.

hicret ederek muhacir olunmaz. Gerçek muhacir dünyalıklara dair gönlündeki her şeyi terk ederek "ihlas"a hicret edendir. Uzaklarda bir yerlerde boynu bükük bir hâlde ihlas bizi bekliyor. Riyadan, kibirden, iki yüzlülükten uzaklaşıp samimiyetin kapısını ne zaman çalacağız? Kulluk gösterilerinden, gösteriş bağımlılığından, iyilikleri pazarlarda satmaktan uzaklaşıp ihlas, samimiyet ve takvanın gönlünü ne zaman alacağız. Sahi yolculuğumuz nereye, bizler kimin muhaciriyiz?

Aziz Kardeşlerim!

Unutmayalım ki hutbemin başında okuduğum ayet-i kerimede de ifade edildiği gibi Allah'ın azabından sadece O'nun ihlaslı kulları kurtulacaktır.[4]

Hutbemi Resûl-i Ekrem Efendimiz (s.a.s.)'in bir duasıyla bitirmek istiyorum:

"…Ey yücelik ve ikram sahibi, her şeyin Rabbi olan Allah'ım! Beni ve ailemi dünya ve ahirette her an sana ihlas ve samimiyetle bağlı kıl!".[5]

4 Sâffat, 37/38-40.

5 Ebû Dâvûd, Tefrîu ebvâbi'l-vitr, 25.

KULLUK SINAVIMIZ: İHLAS VE SAMİMİYET*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قُلْ اِنَّ صَلَاتِى وَنُسُكِى وَمَحْيَاىَ وَمَمَاتِى لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝
لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذٰلِكَ اُمِرْتُ وَاَنَا اَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«... إِنَّ اللهَ لَا يَقْبَلُ مِنَ الْعَمَلِ إِلَّا مَا كَانَ لَهُ خَالِصًا وَابْتُغِيَ بِهِ وَجْهُهُ»

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyuruyor: "De ki: Şüphesiz benim namazım, ibadetlerim, hayatım ve ölümüm hepsi âlemlerin Rabbi Allah içindir. O'nun ortağı yoktur. Bana sadece bu emredildi ve ben Müslümanların ilkiyim."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Allah, ancak ihlas ve samimiyetle sadece kendisi için ve rızası gözetilerek yapılan ameli kabul eder."[2]

Kardeşlerim!

Şu dünya hayatında hepimiz her gün imanımızla, ibadetimizle, amelimizle, sözümüzle, işimizle, yapıp ettiklerimizle hasılı her hâlimizle ihlas ve samimiyet sınavına tabi tutulmaktayız.

Kalplerine hakiki imanı, Allah ve peygamber sevgisini yerleştirebilen, gönül Kâbe'sindeki putları kırabilen, iman ve istikamet sahibi, imanlarının gereği gibi yaşayabilen kullar, ihlas sahibi kullardır. Ancak böyle iman sahipleri, yüce davaların insanı olabilirler. Kazancını ve lokmasını, harama bulaşmadan helal yollardan sağlayabilen kullar, ihlaslı kullardır. Ancak böyle kullar, iman ve ibadetlerinden manevi lezzet duyabilir ve gönül huzurunu yakalayabilirler. Abdestini, adabınca alanlar, manevi kirlerden arınıp korunabilirler. Namazlarını, tadil-i erkâna uygun bir şekilde, huşu ve hudu duyarak kılan kimseler

* 18.04.2014 tarihli hutbedir.

1 En'âm, 6/162-163.

2 Nesâî, Cihâd, 24.

ihlaslı kullar olurlar, miracı yaşarlar. Ancak böyle bir namaz, kişiyi her türlü fuhşiyattan ve kötülükten engelleyebilir. Zekât, fitre ve sadakasını riya ve gösterişten uzak olarak gerçek hak ve ihtiyaç sahiplerine ulaştırabilenler ihlas sahibidirler. Ancak böyle bir dayanışma şuuru, İslam toplumlarında sosyal adaleti sağlayabilir. Sadece midesine değil tüm azalarına oruç tutturabilen, iradesini ve nefsini terbiye edebilenler ihlaslı olurlar. Ancak böyle bir ibadet şuuru, insanları güzel ahlaklı kılabilir. Hac ve umre ibadetini, turistik bir seyahate dönüştürmeden, nefsini anasından doğduğu gün gibi tertemiz yapıp arındırmak niyetiyle eda edenler ihlaslı olurlar. Kurban ibadetini takvaya uygun bir şekilde ifa eden kimseler ancak Allah'a yaklaşabilir. Zikir ve tesbihatını, dil ucuyla değil, kalbine indirerek gönülden yapabilenler ihlaslı olurlar. Dua ve niyazını, tövbe ve istiğfarını, günahları terk edip seher gibi bereketli vakitlerde içten ve samimi bir şekilde gözyaşı dökerek yalnız Allah için yapabilenler ihlas sahibi kullardır.

Aziz Kardeşlerim!

Kalbin ameli olan niyetlerimiz, ihlasla buluşmadan asla kurtuluşa eremeyiz. Kalbimizi ve nefsimizi riyadan, nifaktan, ikiyüzlülükten, gösterişten, ucubdan, sümadan, kibirden, kendini beğenmişlikten, yalandan, iftiradan, hasetten, bencillikten, gıybetten, kinden, öfkeden, nefretten arındırmadıkça ihlasa eremeyiz. İbadet ve kulluğu dünyanın mihveri yapmadıkça; her ibadete sevap, her başarıya takdir, her iyiliğe teşekkür bekleyip gönlümüzü dünyaya ve dünyalıklara, makam ve mevkilere, çıkar ve menfaatlere bağladığımız müddetçe ihlas ve samimiyete kavuşamayız. Unutmayalım ki dünyevileşme hastalığı insanda ne ihlas bırakır ne de samimiyet! Ne Allah rızası bırakır, ne de Allah'ın rızasını! İhlastan uzak amellerin dışı süslüdür, fakat içi boştur. İhlas ve samimiyetten uzak toplumlar, güvensizliğin hâkim olduğu; suç ve günahların, aldatma ve aldanmanın en çok olduğu toplumlardır.

Kardeşlerim!

Bizler, ancak bıçak kemiğe dayandığında, gemi dalgalarla boğuştuğunda, uçak türbülansa girdiğinde, ateş komşudan geçip bizim bacayı sardığında Rabbimizi hatırlıyoruz. O zaman ihlas kıvamında Rabbimize yalvarıyoruz. Sözler verip, adaklar sıralıyoruz. Fakat bu hâller geçtiğinde verdiğimiz bütün sözleri hemen unutuveriyoruz. Oysa bilelim ki Allah katında amellerin az veya çok olması değil, sürekli ve ihlasla yapılmış olması değerlidir. Ve yine bilelim ki Allah'ın azabından yalnızca ihlaslı kulları kurtulabilecektir. Ahirette kullara amellerinin karşılığı verildiği zaman riyakârlara şöyle seslenilecektir: 'Dünyada kendilerine riyakârlık yaptıklarınızın yanına gidin! Bakın acaba onların yanında bir mükâfat ya da hayır görebilecek misiniz?'

Aziz Kardeşlerim!

Öyleyse gelin, can u gönülden Rabbimize iltica edelim. Rabbimizden sadece O'nu isteyelim. Yalnızca O'nun sevgisini, O'nun hoşnutluğunu talep edelim. Allah'ın sevgisini ve rızasını her şeyin üstünde tutalım. İbadet ve amellerimizi dünyevi bir çıkar beklemeksizin sırf Allah için yapalım ki kalplerimiz, kötü duygulardan uzaklaşsın! İbadet ve amellerimizin karşılığını yalnızca Allah'tan bekleyelim ki geçmiş günahlarımız bağışlansın! Göründüğümüz gibi olalım, olduğumuz gibi görünelim ki doğruluk ve dürüstlüğün sırrına mazhar olalım! İyiliklerimizi "İyilik yap denize at, balık bilmezse Hâlık bilir" düsturunca yapalım ki ihlasa erelim! Riya ve gösterişin her türlüsünden uzak duralım ki kalplerimize hiçbir zaman gizli şirk bulaşmasın! Ve Rabbimizden daima dereceyle ölçülemeyecek bir aşk, terazide tartılamayacak bir ihlas ve vuslatına eriştirecek bir iman dileyelim! Dileyelim ki Allah'ın hoşnutluğunun ışıltısı yüzümüzü kaplasın; secdelerin nuru alnımızda parıldasın! Simalarımız, Yaradanımızı hatırlatsın! İçimiz, dışımız; özümüz, sözümüz bir olsun! Halkın yüzünde Hakk'ın tecellilerini seyredelim! Varlığı Allah için sevelim! Ne incitelim, ne incinelim! Cümle ettiklerimize, hulus-i kalp ile "estağfirullah" diyelim!

KULLUĞUN ÖZÜ: İHSAN*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

... وَهُوَ مَعَكُمْ اَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«...اَلْإِحْسَانُ أَنْ تَعْبُدَ اللهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ ...»

Kıymetli Kardeşlerim!

Bir gün Resûlullah (s.a.s.) Efendimiz, ashabıyla sohbet ederken kimsenin tanımadığı bir şahıs çıkageldi; Allah Rasûlü'nün yanına oturdu ve "Bana İslam'dan bahset!" dedi. Resûlullah (s.a.s.) şöyle cevap verdi: "İslam, Allah'tan başka ilah olmadığını ve Muhammed'in Allah'ın elçisi olduğunu kabul etmen; namazı kılman, zekâtı vermen, Ramazan orucunu tutman ve eğer gücün yetiyorsa hac görevini yerine getirmendir." Bu cevap üzerine, "Bana imanı anlat." dedi sahabenin şaşkın bakışlarla takip ettiği sesin sahibi. Peygamberimiz (s.a.s.), "İman; Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe ve kadere inanmandır." buyurdu. O zat, bu sefer "Bana ihsanı anlat." dedi. Efendimiz de, "İhsan, Allah'ı görüyormuşçasına kulluk etmendir. Çünkü sen O'nu görmesen de O seni görmektedir." karşılığını verdi.

Allah Rasûlü (s.a.s.), bir müddet sonra oradan ayrılıp giden bu şahsın Cebrail (a.s.) olduğunu bildirdi.[1]

Aziz Müminler!

Allah'ın ayetlerini Peygamberimize ulaştıran vahiy meleği Cebrail (a.s.), bu defa insan suretinde gelmişti Kutlu Nebî'ye. Ona İslam, iman ve ihsan hakkında sorular sormuştu. Aslında bunlar, kulluğun özünü ve kapsamını teşkil eden sorulardı. Efendimiz, bu sorulara verdiği cevaplarla iman olmadan İslam olmayacağını, ihsansız İslam'ın ise gerçek kulluğu yansıtmayacağını haber veriyordu bizlere. İnancın sadece bir söz, bir amel değil aynı zamanda ihlas ve samimiyetle bezenmiş bir niyet olduğunu ifade ediyordu Rahmet Peygamberi.

* 07.08.2015 tarihli hutbedir.

1 Buhârî, İmân, 37.

Kardeşlerim!

Kendimize, Rabbimize ve birbirimize karşı samimiyetin adı olan ihsan, imanımız ve ibadetlerimizin ruhudur, bir otokontroldür. Kendimize karşı ihsanımız, insan olarak izzet ve haysiyetimizin farkında olmak, elimizdeki nimetlerin değerini bilmektir. İhsan şuuru, imtihan için bahşedilen bedenimizi, en önemli servetimiz olan sağlığımızı, şu kısacık ömrümüzü beyhude tüketmemeyi öğretir.

Rabbimize karşı ihsan, "**Biz, insana şah damarından daha yakınız.**"[2] buyuran Yüce Mevlamızın bize bizden daha yakın olduğunu hiçbir zaman aklımızdan çıkarmamaktır. "**Her nerede olursanız olun Allah sizinledir. Her ne yaparsanız Allah onu görendir.**"[3] ayetinde ifade edildiği gibi Rabbimizin, yapıp ettiklerimizden haberdar olduğunu bilmektir.

Bu murakabe bilinci her daim bize güç katar, güven aşılar. Biliriz ki, İbrahim (a.s.) gibi ateşe atılsak, bizi o ateşten kurtaracak bir sahibimiz vardır. Yusuf (a.s.) gibi kör kuyuda mahsur kalsak, bizi o kuyudan çıkaracak bir görenimiz vardır. Yunus (a.s.) gibi karanlıklara terk edilsek, bizi bize terk etmeyen, yakarışlarımıza icabet eden bir Rabbimiz vardır. Yeter ki, bizler kulluk yolunda samimiyetten ve gayretten kendimizi mahrum bırakmayalım.

Kıymetli Kardeşlerim!

Birbirimize karşı ihsan, müminler topluluğu olarak gönlümüzü ve zihnimizi birbirimize açmaktır. Kardeşlerimize karşı dargınlık ve kırgınlığı, husumet ve adaveti, kin ve nefreti yüreğimizde barındırmamaktır. "Sakın incitme bir canı, yıkarsın arş-ı Rahman'ı" inceliğidir ihsan; güneş gibi şefkate, toprak gibi tevâzuya, su gibi cömertliğe bürünmektir. Anne ve babamıza, eşimiz ve evladımıza, kardeşimiz ve arkadaşımıza, komşularımız ve yakınlarımıza merhamet, muhabbet ve meveddettir ihsan; bu dünyayı birbirimizin cenneti kılma, birbirimize ebedi cenneti kazandırma çabasıdır. Evimizde, işimizde, ticaretimizde doğruluk ve dürüstlük erdeminin özlü bir adıdır ihsan; dünyadan ahirete uzanan meşakkatli yolun sonunda hep birlikte kurtuluşa erebilme gayretidir.

Kardeşlerim!

Kerim Kitabımız, pek çok ayetinde Rabbimizin murakabesi altında olduğumuzu vurgular. Her hâlimize şahit olan Allah'a bilinçli bir şekilde kulluk etmemizi ister. Her an bizimle birlikte olan Kirâmen Kâtibin meleklerinden haber verir. Bu melekler, dilimizden dökülen her sözü, elimizden sadır olan her işi, gözümüzden uzanan her bakışı, ayaklarımızın attığı her adımı kaydetmektedir. Bir gün gelecek, amellerin kaydedildiği bu defter bize teslim edilip okutulacaktır. İbadetimiz ve Rabbimizin razı olacağı amellerimiz yazılıysa def-

2 Kâf, 50/16.

3 Hadîd, 57/4.

terimiz bizim için neşe, sevinç ve huzura açılacaktır. Defteri, günah ve isyanlarla dolu olanların ise onu okudukça yüzlerini karanlık, içlerini nedamet ve hüsran kaplayacaktır.

Kardeşlerim!

Ne mutlu, bu dünyada "Yapıp ettiklerim, ibadetlerim, hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabbi Allah içindir."[4] diyerek yaşayanlara! Ne mutlu Allah'ın gözetiminde olduğu bilinciyle yaşayıp Cemalullah'a kavuşacaklara! Ne mutlu Rabbimizin şu kutsi hadisteki müjdesine mazhar olanlara: "… Beni andığı müddetçe ben kulumla beraberim. O beni kendi başına anarsa, ben de onu kendim anarım. O beni bir topluluk içinde anarsa, ben onu daha hayırlı bir topluluk içinde anarım… Kulum bana yürüyerek gelirse, ben ona koşarak gelirim!"[5]

4 En'âm, 6/162.

5 Buhârî, Tevhîd, 15.

BOŞ ŞEYLERİ TERK EDEREK HAYATI ANLAMLI KILMAK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قَدْ اَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَۙ ۝ اَلَّذِينَ هُمْ فِى صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَۙ ۝ وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ... ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مِنْ حُسْنِ إِسْلَامِ الْمَرْءِ تَرْكُهُ مَالَا يَعْنِيهِ»

Aziz Müminler!

Okuduğum ayet-i kerimelerde Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**Müminler gerçekten kurtuluşa ermişlerdir. Onlar ki namazlarında huşu içindedirler. Onlar ki boş ve faydasız şeylerden uzak dururlar. Onlar ki zekâtı verirler. Ve onlar ki iffetlerini korurlar...**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**Faydasız söz ve lüzumsuz işleri terk etmesi, kişinin iyi Müslüman oluşundandır.**"[2]

Kardeşlerim!

Yüce dinimiz İslam'ın en temel gayelerinden birisi, insanın hayatını anlamlı kılmaktır. Onun boş, anlamsız ve beyhude her türlü söz ve davranıştan uzak bir hayat yaşamasını sağlamaktır.

Bu nedenledir ki, Kerim Kitabımızda kurtuluşa eren müminlerden şu şekilde söz edilmektedir: "**Onlar, anlamsız bir söz işittiklerinde ondan yüz çevirirler ve 'Bizim işlerimiz bize, sizin işleriniz de size olsun. Selam olsun size. Cahillik edenlerle işimiz yok' derler.**"[3] "**Onlar, yalana şahitlik etmezler. Faydasız boş bir şeyle karşılaştıkları zaman, vakar ve hoşgörü ile geçip giderler.**"[4]

---

* 22.05.2015 tarihli hutbedir.

1 Mü'minûn, 23/1-10.

2 Tirmizî, Zühd, 11.

3 Kasas, 28/55.

4 Furkân, 25/72.

Kardeşlerim!

İslam'ın özünden, yaratılış gayesinden uzaklaşıldığı içindir ki, günümüzde zihin ve gönüller kötü düşüncelere, diller hesabı verilemeyecek lüzumsuz ve beyhude sözlere esir oldu. Bedenler, faydasız işlerde heba edildi. Saygınlıklar, hayasızlıkla tarumar edildi. Ömür sermayeleri, hoyratça tüketildi.

Kıymetli Kardeşlerim!

Oysa Rabbimiz bizi vahiyle, peygamberle terbiye etti; akılla, idrakle ve sayılamayacak nice nimetlerle donattı. Bize yolumuzu ve yönümüzü gösterdi; varlığımız ve yaratılışımızın gayesini öğretti; merhamet, muhabbet ve adalet duygusu lütfetti. Yüce Rabbimiz, bütün bunlara karşılık bizi sorumlu kıldı. Dilimizden dökülen her bir sözün, elimizden sadır olan her bir işin mahkeme-i kübrada hesabının sorulacağını Kerim Kitabımızda defalarca hatırlattı.

Resul-i Ekrem (s.a.s.) Efendimiz de, boş ve gereksiz işleri terk edenleri kamil mümin olarak nitelendirdi.[5] "**Allah'a ve ahiret gününe inanan kişi, ya hayır konuşsun ya da sussun…**"[6] buyurarak kelamımızın anlamlı ve hikmetli olmasını istedi.

Kardeşlerim!

Bilelim ki Allah'ın gazabına neden olan, kişinin kendisine ve çevresine zararı dokunan her iş ve söz haramdır. Dilimizden gelişigüzel, kuralsızca dökülen sözler, kaba ve çirkin ifadeler, yalan, iftira, gıybet, bunların her biri dinimizde yasaktır. İnsanların özel hâllerini araştırmaya, insanlar arasında laf taşımaya, fitne ateşini körüklemeye yönelik her türlü kelam boş sözdür, günahtır. Her boş söz ise sadece dilin değil, insanın afetidir. Böylesi sözler, sahibinin şahsiyetini, onur ve haysiyetini zedelediği gibi buna muhatap olan şahsın da hem hakkını ihlaldir, hem de büyük bir vebaldir. Çünkü dilden dökülen her söz sorumluluk gerektirir. Her sözün bir ahlakının olması gerekir. Ahlakı olmayan her söz israftır, günahtır.

Kardeşlerim!

Boş ve gereksiz işler, insanın zihnini meşgul, gönlünü mahkûm eder; çok değerli olan vaktini öldürür. Halbuki günümüz insanının en çok ihtiyaç duyduğu, çoğu kez yokluğundan yakındığı nimet, zamandır. Özellikle bugün, kitle iletişim araçlarının çeşitlenip çoğalması, teknolojik imkânların yaygınlaşması ile zamanı verimli ve anlamlı kullanma problemi daha çok hissedilir olmuştur. Üzülerek belirtmek gerekir ki, günümüzde nice ömürler, ekran karşısında anlamsızca tüketilmektedir. Nice hayatlar, nice umutlar, sanal dünyada yalanlar, sahtelikler üzerine inşa edilmektedir. Oysa vahiyle, peygamberle terbiye edilen, akılla desteklenen insan başıboş yaratılmamıştır.

5 Buhârî, İmân, 4.

6 Buhârî, Edeb, 31.

Kardeşlerim!

Öyleyse geliniz, boş ve anlamsız her iş ve sözden, sorumluluk ve muhasebe bilinciyle uzak duralım. Hutbemizi Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in, anlam dolu şu duasıyla bitirelim: "...Allah'ım! Sana teslim olan bir kalp, doğru sözlü bir dil ve güzel bir ahlak istiyorum. Günahlarımı bağışlamanı ve her türlü hayırdan bana lütfetmeni istiyorum. Bütün şerlerden de sana sığınıyorum..."[7]

7 Nesâî, Sehiv, 61; Hakim, Deavât, 1872.

HAKİKİ SEVGİ: ALLAH'I SEVMEK, ALLAH İÇİN SEVMEK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمٰنُ وُدًّا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اَللّٰهُمَّ إِنِّى أَسْأَلُكَ حُبَّكَ وَحُبَّ مَنْ يُحِبُّكَ وَالْعَمَلَ الَّذِى يُبَلِّغُنِى حُبَّكَ اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ حُبَّكَ أَحَبَّ إِلَىَّ مِنْ نَفْسِى وَأَهْلِى ...»

Kardeşlerim!

Bir gün Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'e biri gelerek, "Kıyamet ne zaman kopacak?" diye sordu. Resûlullah (s.a.s.), "**Kıyamet için ne hazırladın?**" karşılığını verdi. Adam, "Allah ile Rasûlü'nün sevgisini!" dedi. Bunun üzerine Kutlu Elçi, "**Sen sevdiklerinle berabersin!**" buyurdu.[1]

Merhamet Peygamberi, müminleri müjdeliyordu bu cevabıyla; gönüllerini hakiki sevgiyle, Allah ve Peygamber sevgisiyle dolduran ve bu sevgiyle yaşayan müminleri... O, böylelerinin de Allah ve Rasûlü tarafından sevileceğini haber veriyordu.

Kıymetli Kardeşlerim!

En güzel dualardan örnekler sunan Efendimiz (s.a.s.), bir defasında da şöyle yakarıyordu Rabbimize:

"**Allah'ım senden seni sevmeyi, seni seven kişiyi sevmeyi, senin sevgine ulaştıran ameli yapmayı isterim. Allah'ım senin sevgini bana kendimden, ailemden daha sevimli eyle...**"[2] Rahmet Peygamberi (s.a.s.), bu dua ile bütün mahlûkata karşı sevgi ve muhabbetle muamele etmemizi öğütlüyordu bizlere.

Kardeşlerim!

Sevgi, Yüce Yaratan'ın, mahlûkata bahşettiği ilahî bir lütuftur, nimettir. Sevgiyi kullarının kalplerine yerleştiren Rabbimiz, özü itibariyle bütün sevgilerin

* 03.04.2015 tarihli hutbedir.

1 Müslim, Birr ve Sıla, 161.

2 Tirmizî, Deavât, 72.

kaynağıdır. O, Vedûd'dur; hem seven hem sevilendir. Bu sevgi sayesinde O, tüm varlıklara rızık verir. Bu sınırsız sevgi ve merhameti ile biz kullarına yardımcı olur ve bizi bağışlar.

Alemlerin Rabbi, "**Mağfireti çok, sevgisi engin olandır.**"[3] Sınırsız lütuf ve kerem sahibidir. O, kulunu sevdiğinde kendisinden istediğini ona verir. Kendi rahmetine sığındığında onu korur. Bağışlanma dilediğinde onu affeder. Yeter ki kul, istemeyi bilsin; Rabbine iltica eylesin. Yönünü O'na dönsün, gönlünü O'na açabilsin.

Kardeşlerim!

Müminin yüreği her daim Allah sevgisi ile titrer. Bu sevgi, sadece kalpte hissedilen bir duygu olarak kalmaz; tutum ve davranışlara, söz ve düşüncelere yansır. Kalbini Allah sevgisi kuşatan bir mümin, rahmeti kuşanır. O emindir; ondan endişe edilmez. Onun dili kötü ve çirkin sözlere karşı kilitli, hayra ise açıktır. Bu özelliklere sahip bir mümin, "**İman edip, salih amel işleyenler var ya, Rahman olan Allah onları (gönüllere) sevdirecektir.**"[4] ayetinin müjdesine mazhar olur. Rabbi, önce kendi sever onu, sonra da mahlûkatına sevdirir. Rahman, böylelerini hakiki sevgilere erdirir.

Kardeşlerim!

Ne hazindir ki, günümüzde insanlık sevgisizlik girdabına kapıldı. Sevgi, canlı cansız bütün yaratılmışlardan esirgenir oldu. Allah'ın gönüllerimize yerleştirdiği, Rasûlü'nün bizlere öğrettiği sevgi çokları tarafından unutuldu. Sevgiden nasibini alamayan kalpler kaskatı kesildi ve bencilleşti. Günümüzde niceleri, hazzı ve huzuru maddede arar oldu. Bunun neticesinde de ilahî bir lütuf olan sevgi yalana, çıkara, içi boş sözlere kurban edilir hâle geldi. Kalplerinde sevgi, şefkat ve merhamete yer olmayanların iyilik, yardımseverlik, fedakârlık ve merhamet hisleri de köreldi.

Kardeşlerim!

Allah sevgisinden, şefkatten, merhametten, manevi değerlerden yoksun yetişenlerin ibretlik akıbetlerini insanlık son zamanlarda hep birlikte müşahede ediyor. Böyleleri, kendisi, ailesi, çevresi, toplumu ve bütün insanlığa zarar vermekten geri durmuyor. İslam'ın rahmet yüklü mesajlarını özümsemeyenlerin sergiledikleri şiddet, terör, vahşet, katliam olayları, insanlığın geleceğini tehdit ediyor.

Kardeşlerim!

Bu olumsuzlukların yegâne reçetesi artık İslam'ın sevgi, şefkat, merhamet, adalet yüklü mesajlarına sımsıkı sarılmaktır. Yüce dinimizin insanlığa tak-

3 Burûc, 85/14.

4 Meryem, 19/96.

dim ettiği örnek ümmet olmak için çaba sarf etmektir. "Yaratılanı Yaratan'dan ötürü sevme" düsturunu benimseyebilmektir. İnanmış gönüller olarak bizim sevgilerimizin kaynağı ilahî sevgidir. Bunun tezahürü ise birbirimizi çıkarsız, riyasız ve hesapsızca sevebilmektir. Kendimiz için istediğimizi kardeşimiz için de isteyebilmektir. Fitne, fesat, kaos, huzursuzluk ortamı oluşturarak kardeşliğimizi, birlik, dirlik ve beraberliğimizi, ülfet ve muhabbetimizi yok etmek isteyenlere asla fırsat vermemektir.

Bizler, hakiki bir sevgi ile Rabbimizi ve birbirimizi sevdiğimizde, günümüzün sevgi yoksulu dünyası içi boşaltılmış, samimiyetten uzak sevgi ve saygılara mahkûm olmaktan kurtulacaktır. Merhamet ikliminden yoksun olanların acımasızca akıttığı kanlar, ürettiği vahşetler işte o zaman duracaktır. Körelmiş zihinlerin, kararmış kalplerin neden olduğu savaşlar ancak o zaman son bulacaktır. Düşmanlıklar yerini kardeşliğe bırakacak, nefret şefkate dönüşecektir.

Kardeşlerim!

Unutmayalım ki; Allah'ı sevenlere, Allah için birbirini sevenlere asla korku ve hüzün yoktur. Böyleleri, dünyada huzur ve barış içinde bir ömür süreceklerdir. Ve onlar, Rabbimizin şu büyük müjdesine nail olacaklardır: "Sırf benim için birbirini seven, benim rızam için toplanan, benim rızam uğrunda birbirini ziyaret eden ve sadece benim rızam için sadaka verip iyilik edenler, benim sevgimi hak ederler"[5]

5 Muvattâ, Şa'r, 16.

HAYÂ HAYATTIR!*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قُلْ اِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْاِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَاَنْ تُشْرِكُوا بِاللهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَاَنْ تَقُولُوا عَلَى اللهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اَلْإِيمَانُ بِضْعٌ وَسَبْعُونَ شُعْبَةً ... وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ»

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "De ki: "Rabbim açık ve gizli kötülükleri haram kılmıştır. Günahı ve haksız yere sınırı aşmayı haram kılmıştır. Hakkında hiçbir delil indirmediği bir şeyi Allah'a ortak koşmanızı ve Allah hakkında bilmediğiniz şeyleri söylemenizi haram kılmıştır."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "İmanın yetmiş küsür şubesi vardır... Hayâ da imandan bir şubedir."[2]

Değerli Kardeşlerim!

İslam ahlakının en temel kavramlarından biri hayâdır. Bünyesinde hayatı, huzuru, sağlığı, selamı, dostluğu, rahmeti ve bereketi barındırır. Hayâ aynı zamanda afet ve beladan salim olmayı çirkin ve yerilmiş herşeyden uzak durmayı ifade eder. Hayâ, "Müslüman kişiliğini" tamamlayan en önemli özelliklerdendir. Hayâ, ahlaklı ve onurlu bir hayatın anahtarıdır.

Kardeşlerim!

İslam, fert ve toplum terbiyesini edep ve hayâ üzerine kurmuştur. Hayâyı sözden fiiliyata aktarabilen bir insan, hayatın, canlılığın, dostluğun, barışın, sevginin, adaletin numune-i imtisali olabileceği gibi ona sahip toplum ise gerçek manada huzur toplumu olacaktır. Hayânın Allah'a, insanlara ve kişinin

* 22.08.2014 tarihli hutbedir.

1 A'râf, 7/33.

2 Müslim, İmân, 57.

kendine karşı olmak üzere üç boyutu vardır. Allah'a karşı hayâ, O'nun emir ve yasaklarına uymaktır. İnsanlara karşı hayâ, onları rahatsız edecek her türlü kötü söz ve davranıştan kaçınmaktır. Kişinin kendine karşı hayâsı ise, edepli olmaktır.[3] "**Ben güzel ahlakı tamamlamak üzere gönderildim.**"[4] buyuran Sevgili Peygamberimiz edep ve hayâ timsalidir.

Unutmayalım ki kalp, göz, kulak, dil ve el, hayâlı olmadıkça bunların sahibinin hayâlı olması mümkün değildir. Kalbin hayâsızlığı nifak, riya ve samimiyetsizliktir. Gözün hayâsızlığı harama nazar edilmesidir. Dilin hayâsızlığı, tecessüs, gıybet, iftira gibi günahların işlenmesidir. Elin hayâsızlığı, harama el uzatmaktır. Kulağın hayâsızlığı, harama kulak vermek, insanların mahremiyetlerine muttali olmaktır. Onların ayıp, kusur ve hatalarını araştırmak ve bunu toplumla paylaşmaktır. Oysa "**Allah hayâ sahibidir, ayıp ve kusurları örtendir.**"[5]

Değerli Müminler!

Hayâ, bütün erdemlerin özüdür. Hayâsını kaybeden, hayatını, bir başka ifadeyle varoluş, yaratılış amacını kaybetmiş demektir. Evet, hayâ, hayattır. Hayâsızlık ve fuhşiyât ise rezaletin, kötülüğün ve kokuşmanın, tembellik ve miskinliğin kaynağıdır. Hayâ, insanın insanlığıdır. Hayâsızlık ise şehevî arzuların ve nefsin kölesi olarak yaşamanın tarifidir. Hayâ, insanın Allah, tabiat, eşya ve hemcinsleri karşısında olması gereken yerin muhafazasıdır. Hayâsızlık ise isyanın, haddini bilmezliğin ve haksızlığın göstergesidir.

Aziz Kardeşlerim!

Tarihte, hayâ timsali fert ve toplumların örneği elbette mevcut olmuştur. Ancak aksi de görülmüştür. Ne yazık ki modern zamanlarda insanoğlu, bilgi, iletişim ve teknolojide kaydetmiş olduğu büyük ilerlemeyi edep ve hayâda gösterememiştir. Maalesef her türlü hayâsızlığı, hiçbir sınır tanımayan bir özgürlük, özgürleşme ve özgüven adına hem de bütün değerleri hiçe sayan bir zihniyet bugünün insanına egemen olma sürecindedir. Unutmayalım ki; günümüzde insanı bir şehvet objesine dönüştürerek hayâsızlığı ve edepsizliği bir endüstri hâline getirenler bu asrın en büyük hayâsızlarıdır. İnsanlık tarihinin hiçbir döneminde iffet ve namusa tasallut, edep ve hayâdan yoksunluk, giyim ve kuşamda ölçüsüzlük ve müstehcenlik, yirmi birinci asırdaki kadar etkin ve planlı bir şekilde yayılmamıştır. Bu şuursuzluğun temelinde hayâ üzerine bina edilmeyen bir eğitim ve anlayışın var olduğu açıktır. Ne yazık ki hayâ yoksunu modern uygarlık, bugün türünün en çirkin örneklerini sergilemektedir.

3 Mâverdî, *Edebü'd-Dünya ve'd-Dîn*, s. 392-393.

4 Hakim el-Müstederek, II, 670.

5 Nesâî, Gusül ve Teyemmüm, 7.

Kardeşlerim!

Hutbemi iffet ve hayâ timsali Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in Allah'a şu yakarışıyla bitiriyorum: "Ya Rabbi! Senden hidayet, takva ve iffet diliyorum."[6]

6 İbn Hanbel, I, 389, 439.

İSLAMÎ BİR DEĞERİMİZ: EDEB*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا قُوٓا اَنْفُسَكُمْ وَاَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلٰٓئِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللّٰهَ مَآ اَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مَا نَحَلَ وَالِدٌ وَلَدًا مِنْ نَحْلٍ أَفْضَلَ مِنْ أَدَبٍ حَسَنٍ»

Muhterem Kardeşlerim!

Edeb, insanı utanılacak durumlardan koruyan sağlam bir irade ve vicdan duygusudur. Edeb, kendini tanımakla başlar; haddini bilmekle devam eder. Nitekim irfana ermenin ilk şartı "kendini bilmektir." Bu yüzden eskiden, irfan mektebi sayılan dergâhların giriş kapılarında: "Edeb Ya Hû" yazardı. Çıkışta ise insan nefsini varlık iddiasından arındırıp tevazu telkin eden "Hîç" levhası vardı.

Kardeşlerim!

Edebin Yaratan'a, nefse, insanlara ve tüm yaratılmışlara karşı olmak üzere muhtelif boyutları vardır. Yaratan'a karşı edeb, Allah ile birliktelik şuuru demek olan ihsan duygusuyla kendini okumaktır. Ahsen-i takvim sırrını anlamaktır. Yaratan'ın, kendisini gaye varlık olarak yarattığını bilerek ibadetlerini ihlas ve takva ile tamamlamaktır. Sürekli bizimle olan[1] ve bize şah damarımızdan yakın bulunan Rabbimizin[2] her an huzurunda bulunduğumuz duygusuyla edeb kollamaktır.

Nefse karşı edeb ise nefsin tuzaklarını aşmaktır. Sevgili Peygamberimizin yaptığı gibi göz açıp kapayıncaya kadar, hatta daha kısa bir süre nefse ram olmaktan Allah'a sığınıp O'na koşmaktır.[3] Kendini herkes gibi sıradan görmek, üstünlükte asla başkalarıyla yarışmamaktır. İnsanî ilişkilerle nefsanî duyguları

* 28.06.2013 tarihli hutbedir.

1 Hadid, 57/4.

2 Kâf, 50/16.

3 Ebû Dâvûd, Edeb, 110.

birbirine karıştırmamaktır. Kabiliyet ve yetenekleriyle önce kendini gerçekleştirmek, sonra da aşmaktır. Ardından "Müteâl" olana ulaşmaktır. Kendisinin de, malik olduğu şeylerin de gerçek sahibinin "Allah" olduğu bilinciyle coşmaktır. Şâirane şöyle haykırabilmektir:

Alan Sen'sin, veren Sen'sin, kılan Sen!
Ne verdinse odur, dahî nemiz var!

İnsanlara karşı edeb de her insanı Rahman mazharı bir gönül taşıyan varlık olarak görmektir. Eliyle, diliyle ve bedeniyle onu kırmayacak duyguya ermektir. Her insana değer vermektir. Çünkü değer görmenin yolu da değer vermekten geçer. İnsanlarla iyi geçinmek, yük almak, asla yük olmamaktır. Yâr olmak, ama bâr olmamaktır. Hased, kibir ve cimrilik gibi nefsanî hasletleri aşarak paylaşan, alçak gönüllü ve cömert olmaktır. Kimseyi incitmemek, kimseden incinmemektir. Dilini kötülüklerden arındırarak güzelliklere alıştırmaktır. Gözünü ve diğer uzuvlarını güzelliklerle buluşturmaktır. Gönlünü herkesle barıştırmaktır. Karşılaştığı çirkinlik ve kötülükleri, tatlı dil ile savuşturmaktır.

Yaratılmışlara karşı edeb ise her varlığı, yaratanı sebebiyle saygın ve değerli görmektir. Canlı cansız her şeyi önemsemektir.

Aziz Kardeşlerim!

Varlık âleminde insan ve şeytandan başka her şey haddini ve hakkını bilmekte; edebe riâyet etmekte ve kâinâtın düzeni bu sâyede devam etmektedir. Nitekim gök cisimleri edebe riayetleri sebebiyle aydınlık, melekler de edebleri sebebiyle masum ve temizdirler. Gerçekten insanı insan kılan, edeb ve hayâdır.

İçinde yaşadığımız 21. yüzyılda, insan olarak yaşamak, birbirimizin farkına varmak ve gerçek mutluluğu soluklamak için edebe ne kadar muhtaç olduğumuz açıktır. Edeb, yazılı ve sözlü öğretimden çok, örnek olmak suretiyle görerek kazanılan bir değerdir. Bu değerin nesillerimize aktarılması ise hepimizin görevidir. Nitekim Allah Teala'nın "**canlarımızı ve evlatlarımızı cehennem azâbından korumayı**" emrettiği[4] ayet-i kerîmenin tefsiri sadedinde Peygamberimiz şöyle buyurmaktadır: "**Hiçbir baba çocuğuna edebden daha değerli bir şey kazandıramaz.**"[5] Bu ayet ve hadîsi merkeze alan şu şiir de âdeta bir hayat düstûru gibidir:

Edeb bir tâc imiş nûr-i Hudâ'dan
Giy o tâcı emin ol her belâdan.

Cenab-ı Hak cümlemize önce kendi zatına, sonra nefsimize, sonra bütün insanlara ve tüm yaratılmışlara karşı edeble yaşayarak gerçek insanlık sıfatını kazanmayı nasib etsin.

4 Tahrim, 66/6.

5 Tirmizî, Birr, 33.

ERDEMLİ BİR DURUŞ: SADAKAT*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قَالَ اللّٰهُ هٰذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا اَبَدًا رَضِىَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«عَلَيْكُمْ بِالصِّدْقِ، فَإِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِى إِلَى الْبِرِّ، وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِى إِلَى الْجَنَّةِ، وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَصْدُقُ وَيَتَحَرَّى الصِّدْقَ حَتّٰى يُكْتَبَ عِنْدَ اللّٰهِ صِدِّيقًا»

Kardeşlerim!

Kutlu Nebi (s.a.s.), insanlara Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksa'ya bir gecede gerçekleşen yolculuğundan söz etmişti. Bu nice hikmet ve esrar ile dolu mucizevi bir yolculuktu. Ellerine bir fırsat geçtiğini düşünen müşrikler hemen onun en yakın arkadaşı Ebû Bekir'in yanına koştular. Alaylı tavırlarla ona, Allah Rasûlü'nün bu yolculuğundan bahsettiler. Akıllarınca o, pişman olup eski dinine geri dönecekti. Fakat bekledikleri gerçekleşmediği gibi Rasûlullah (s.a.s.)'a sadakatin simgesi olacak şu sözcükler döküldü Ebu Bekir Efendimizin dilinden: "Bunları eğer o söylemişse mutlaka doğrudur."[1]

Kardeşlerim!

Ahlaklı ve erdemli bir hayat için vazgeçilmez ilkelerden birisi de hiç kuşkusuz doğruluk ve sadakattir. Mümin, özü ve sözü doğru olandır. O, dilini yalan, gıybet, boş ve kötü sözle kirletmeyendir. Peygamber Efendimiz (s.a.s.), "**Her kim Allah ve Resulü'nün kendisini sevmesini istiyorsa sözünde doğru olsun.**"[2] ifadesiyle müminde bulunması gereken sözün sadakatine vurgu yapmıştır.

Doğruluk, sadece dilden dökülen sözcüklere bağlı değildir. Gerçek anlamda sıdk ve doğruluk; hak ve hakikati tasdik etmektir. Söylediğimiz doğru söze uygun davranışta bulunmaktır. Sözümüzde durmaktır. Yüce Allah'ın "**Onlar**

* 23.01.2015 tarihli hutbedir.

1 İbn Hişâm, Sîret, II, 244-245.

2 Abdürrezzâk, el-Musanef, No: 19748.

emanetlerine ve verdikleri sözlere riayet ederler."[3] ayeti ile müminleri vasıflandırdığı erdemli bir duruştur sadakat.

Kardeşlerim!

Beşeri münasebetlerde çıkarların daha çok önemsendiği, bireyselleşerek "biz"in kuşatıcılığından "ben"in yalnızlığına savrulduğumuz zamanlarda doğruluktan ayrılmayan, her hâliyle dürüstlüğü ve sadakati yaşatan, Allah katında "sıddîk" olarak kayda geçer. Yalan ve hile ile hareket etmekten çekinmeyen ise Allah katında bu kötü hâli ile anılır. Neticede Efendimizin dile getirdiği gibi sadakat mümini cennete ulaştırırken yalanın götüreceği son durak ise cehennemdir.[4]

Kıymetli Kardeşlerim!

Müminin sadakati öncelikle kendisini yaratan Rabbinedir. Sadakat ehli mümin, daima Allah'ın gözetiminde olduğu bilinciyle hareket eder. Her durumda O'nun buyrukları doğrultusunda yaşar. Rabbinin hoşnut olmayacağı durumlara düşmekten ateşe atılırcasına korkar. Hayatın anlamını O'na kullukta bulur.

Hidayet yolunun kutlu rehberine sadakat gösterir mümin. Baş tacı eder, onun hakikat adına tebliğ ettiklerini. En güzel örnek bilir O'nu ve erdemli duruşunu. Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali ve daha nice sadık müminler gibi.

Anne ve babasına sadıktır mümin. Her türlü zorluk ve meşakkate katlanarak kendisini yetiştiren ebeveynine hürmet eder. Hastalıkta ve sağlıkta her daim yanlarında olur. Yardımlarına koşar. Hizmetlerinde bulunur. Bunları ibadet aşkı ile yapar. Onlara karşı "öf" sesi bile dökülmez dudaklarından.

Allah'ın birer emaneti olan eşine ve çocuklarına karşı sadakat sahibidir mümin. Sadakatinin bir gereği olarak sorumluluklarını yerine getirir. Onların hak ve hukukuna riayet eder. Onları ihmal etmez.

Mümin, çevresiyle olan ilişkilerinde de emin olarak bilinir. Herkesin hak ve hukukunu korur.

Kardeşlerim!

Şimdi soralım şu soruları kendimize:

Rabbime vermiş olduğum kulluk sözüme ne derece sadık kalabildim? Peygamber-i zişanın güzel ahlakıyla yeterince hemhâl olabildim mi? Anne ve babama, eşime ve çocuklarıma karşı sorumluluklarımı hakkıyla yerine getirebildim mi? İşime, işverenime, işçime ve iş arkadaşıma sadakat gösterebildim mi?

3 Mü'minûn, 23/8.

4 Müslim, Birr ve sıla, 105.

Kardeşlerim!

Dünyevi ve uhrevi tüm ilişkilerini sadakat ölçüsünde sürdüren kişi "emin" olur. Hem güven duyar etrafından, hem de çevresindeki herkese ve her şeye güven verir. Bu güven sayesinde birlik, beraberlik ve vefa duygusu kuvvetlenir.

Öyleyse gelin özümüz ve sözümüzle doğruluktan, sadakatten ayrılmayalım. Hiçbir şeyin karşılıksız kalmayacağı hesap günü için sadakati kendimize azık edinelim. Rabbimizin o büyük günde sadıklara vereceği şu müjdeye kulak verelim:

"Bu, doğrulara, doğruluklarının fayda vereceği gündür. Onlara, içinde ebedi kalacakları, zemininden ırmaklar akan cennetler vardır. Allah onlardan razı olmuştur, onlar da O'ndan razı olmuşlardır. İşte büyük kurtuluş ve kazanç budur."[5]

5 Mâide, 5/119.

DOĞRULUK VE SADAKA*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَقُلْ رَبِّ اَدْخِلْنِى مُدْخَلَ صِدْقٍ وَاَخْرِجْنِى مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ لِى مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«عَلَيْكُمْ بِالصِّدْقِ، فَإِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِى إِلَى الْبِرِّ، وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِى إِلَى الْجَنَّةِ ... »

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Ve şöyle niyaz et: Rabbim! Gireceğim yere doğruluk, dürüstlük ve sıdk ile girmemi sağla; çıkacağım yerden de doğruluk, dürüstlük ve sıdk ile çıkmamı sağla. Bana yüce katından tarafından, hakkıyla yardım edici bir kuvvet ihsan eyle!"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Doğruluktan ayrılmayın, zira doğruluk sizi iyiliğe, iyilik de cennete götürür. Kişi sürekli doğru söyler ve doğrunun peşinde olursa Allah katında doğrulardan yazılır. Yalandan kaçının, zira yalan sizi kötülüklere götürür. Kişi sürekli yalan söyler, yalanın peşinde olursa Allah katında yalancılardan olduğu yazılır."[2]

Kardeşlerim!

Hz. Ebu Bekir'den gelen bir rivayete göre Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) bu sözü son vasiyetleri arasında zikretmiştir. Başka bir hadisinde, "Her kim Allah ve Rasulü'nün kendisini sevmesini istiyorsa sözünde doğru olsun." buyurmuştur. Efendimiz (s.a.s.) başka bir hadislerinde, cennete götüren hasletleri sayarken doğru sözlülüğü en başta zikretmiştir. Aynı şekilde Hz. Âişe validemiz, doğru sözlü olmayı İslam'ın on büyük erdeminin başında saymıştır. "Tehlike bile görseniz doğruluktan ayrılmayın. Zira kurtuluş doğruluktadır. Kurtuluş dahi görseniz yalandan kaçının. Zira asıl tehlike yalandadır." sözü de hadis olarak nakledilen bir rivayettir.[3]

---

* 04.04.2014 tarihli hutbedir.

1 İsrâ, 17/80.

2 Müslim, Birr ve Sıla, 105.

3 Abdullâh b. Muhammed, ***Mekârimu'l-Ahlak***, I, 46.

Değerli Müminler!

Ahlaki bütün sistemlerin ahlaklı ve erdemli bir hayat için şart koştukları en büyük ilke şüphesiz doğruluktur. Doğruluk sadece söze özgü ve sözden beklenen bir ilke olmadığı gibi aynı şekilde doğrunun zıddı olan yalan da sadece sözle ilintili değildir. Susarak yalan üzere hayat sürenler, yalan söz söyleyenlerden hep fazla olmuştur. Eski dilimizde buna "samt-ı kâzib" denmiştir. Gerçek anlamda sıdk ve doğruluk; hakikat anlamında doğru olanı tasdik etmek; tasdik ettiğimiz hakikate uygun doğru söz söylemek ve verdiğimiz sözde durmak; söylediğimiz doğru söze uygun davranışta bulunmaktır. Şayet doğruluğu sözün sıfatı olarak alacak olursak sözün, hem insanın iç dünyasına, inancına ve düşüncesine hem de iş ve davranışlarına uygun olması demektir.

Aziz Kardeşlerim!

Kur'an dilinde, kalbinde tasdik ettiği inancına uygun davranan ve düşüncelerinin doğruluğunu iyi ve güzel davranışlarıyla ortaya koyan kimseye sadık denmiştir. Bakara suresi 177. ayette, iyilik ve doğruluk arasındaki ilişkiye dikkat çekilmiş ve Allah'a iman, ahirete iman, namaz ve zekâtın yanı sıra yakınlara, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, dilenmek durumunda kalanlara, özgürlüğünü kaybetmiş olanlara çok sevdiğimiz mallarımızdan tasadduk etmek, verdiğimiz sözde durmak, zorluk ve sıkıntılara sabretmek sadıkların özellikleri olarak zikredilmiştir.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in hadisleri incelendiğinde Efendimizin, doğruluğun davranış boyutuna da "sadaka" adını verdiğini görürüz. "Sadaka" kavramı sadece dilimize geçerken değil, klasik ve çağdaş Arap dilinde de anlam daralmasına uğramış ve karşılıksız olarak fakirin eline verdiğimiz yardımın adı olmuştur. Oysa İslam âlimleri sadakayı şöyle tarif etmiştir: "Sadaka, imanın sadakatini ortaya koyan her davranıştır." "Doğruluğun davranışla aranmasıdır; doğruluğu davranışla arama teşebbüsüdür." Buna göre insanın özünde ve sözünde doğru olduğunu ifade eden her davranış "sadaka" dır. Tıpkı insanın aklında ve düşüncesinde var olan güzelliği yansıtan davranışlara "hasene" ve "hasenât" denildiği gibi.

Aziz Kardeşlerim!

Şimdi geliniz, hep birlikte "sadaka" olarak adlandırılan davranışları Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in dilinden dinleyelim. "Güzel söz sadakadır."[4] "Yumuşak söz sadakadır."[5] "Kardeşinin yüzüne tebessüm etmen sadakadır."[6] "Allah'ın kullarına selam vermen sadakadır."[7] "İnsanlara yol göstermen sadakadır."; "Yo-

4 Ahmed b. Hanbel, II, 312.

5 Buhârî, Edeb, 34.

6 Tirmizi, Birr ve Sıla, 36.

7 Buhârî, Sulh, 11.

lunu kaybedene yol göstermeniz sadakadır."[8] "Yolda insanlara eziyet veren bir şeyi kaldırıp atman sadakadır."[9] "Bir kimsenin bineğine binmesi için yardımcı olman sadakadır."; "Bir kimsenin yükünü yüklemesi için yardımcı olman sadakadır."[10] "Doldurduğun kovayı kardeşinin boş kovasına boşaltman sadakadır."[11] "Zayıf bir kimseye gücünle yardımcı olman sadakadır."; "Sanat ehline yardımcı olmanız sadakadır."; "İki kişinin arasını bulman, iki kişinin arasında adaletle hükmetmen sadakadır."[12] "Konuşma özürlü bir insanın kendisini ifade etmesine yardımcı olman sadakadır."; "Hastaları ziyaret etmeniz sadakadır."; "Toprağa diktiğiniz her bitki, her ağaç sizin için sadakadır."; "İnsanın veya hayvanların ondan yedikleri sizin için sadakadır."; "İnsanlarla iyi geçinmek sadakadır."; "Çocuklarınıza yedirdiğiniz sadakadır."; "Eşinize yedirdiğiniz sadakadır."; "Yanınızda çalışanlara yedirdiğiniz sadakadır."[13] "Kişinin kendi ailesi için nafaka temin etmesi sadakadır."[14] "En üstün sadaka kişinin ilim öğrenmesi ve öğrendiği ilmi Müslüman kardeşine de öğretmesidir."[15] "Cenazelere katılmanız sadakadır."; "Emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker sadakadır."[16] Namaza attığınız her adım sadakadır."[17] "Allah'a hamdetmeniz sadakadır."[18] "Allah'ı tesbih edişiniz sadakadır."[19] "Allah'ı tekbir edişiniz sadakadır."[20] "Şerden uzak olmanız sadakadır."; "Maruf olan her şey sadakadır." [21]

Kardeşlerim!

Unutmayalım ki sadaka, kişinin Rabbine, kendine ve bütün insanlara karşı sadakatini gösteren her davranıştır. Yani sadaka, sıdk üzere olan sadıkların davranışıdır.

Ne mutlu dürüst ve sadık olanlara!
Ne mutlu dosdoğru ve sıddık olanlara!

8 Ahmed b. Hanbel, II, 42, 154.
9 Buhârî, Mezâlim, 34.
10 Ahmed b. Hanbel, II, 316, 350.
11 Tirmizî, Birr, 36.
12 Buhârî, Sulh, 11.
13 Ahmed b. Hanbel, IV, 121; V, 154; VI, 362.
14 Buhârî, Îmân, 41.
15 İbn Mâce, İbn Mâce, Sunne, 20.
16 Ebû Dâvûd, Tatavvu, 12.
17 Buhârî, Cihâd, 62.
18 Müslim, Musâfirîn, 84.
19 Ebû Dâvûd, Tatavvu, 12.
20 Ahmed b. Hanbel, V, 167.
21 İbn Ebî'd-Dünyâ, ***Kitâbu'l-Havâric***, s. 21, 179.

DİLİN ESİRİ OLMAYALIM!*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلّٰهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا ۚ اِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ ۚ وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ السَّيِّـَٔاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ۖ وَمَكْرُ اُولٰٓئِكَ هُوَ يَبُورُ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ»

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**Her kim şan ve şeref istiyorsa bilsin ki, şan ve şeref bütünüyle Allah'a aittir. Güzel sözler Allah'a yükselir, güzel sözü de salih amel yükseltir...**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s.) bizleri şöyle uyarıyor: "**Allah'a ve ahiret gününe inanan ya hayır söylesin ya da sussun...**"[2]

Aziz Kardeşlerim!

Canlılar içinde meramını dil ile ifade etme, konuşma yeteneği sadece insana bahşedilmiştir. Rahman, insanı yaratmış, ona düşünme ve konuşmayı öğretmiştir[3] Kelam, Yüce Rabbimizin sıfatlarından olup insana ilahî bir emanettir. Bu emaneti, sahibinin rızası doğrultusunda kullanmak ve korumak ise mümin olarak en önemli sorumluluklarımızdandır.

Kur'an-ı Kerim şüphesiz ki sözlerin, kelamın en güzelidir. Bu en güzel söze iman ve itaat eden biz müminlerin de, en güzel kelamı konuşmamız, bir başka ifade ile sözümüzün hayrolması imanımızın bir gereğidir.

Değerli Kardeşlerim!

Dilden ölçüsüzce çıkan kimi söz ve konuşmalar lisanın afetleri olarak nitelendirilmiştir. Kerim Kitabımız, bize anlamsız ve boş konuşmadan, gıybetten,

---

* 28.11.2014 tarihli hutbedir.

1 Fâtır, 35/10.

2 Buhârî, Edeb, 31.

3 Rahmân, 55/1-4.

su-i zandan, iftiradan, alay etmekten, yalan söylemek ve yalan yere yemin etmekten, yapmadığını söylemekten ve ifsâd edici her türlü sözden uzak durmamızı emreder.

Bilinmelidir ki; böylesi fiiller, insanlar arasında huzuru bozduğu gibi ahirette de azaba neden olacaktır. Peygamberimiz (s.a.s.) tarafından, "elinden ve dilinden emin olunan insan" olarak tanımlanan Müslüman[4], kalbiyle sû-i zan besleyen, diliyle gıybet eden, insanları arkalarından çekiştiren, onların kusurlarını araştıran, ayıplarını ortaya döken, sözleriyle kardeşini yaralayan insan değildir. Mümin, böyle bir kişiliğe sahip olamaz. İmanı gereği, güzel ahlakın erdemlerini kuşanan insan olan Müslüman[5], kardeşinin mahremiyetine dil uzatarak onun şerefini, onur ve haysiyetini zedeleyemez.

Kıymetli Kardeşlerim!

Üzülerek belirtmek gerekir ki günümüzde bir eğlence unsuruymuş gibi gösterilen dedikodu faaliyetleri, asılsız söz ve ithamlar, iftira, yalan ve çirkin sözün her türlüsü özellikle iletişim araçları ile merak ve ilgi uyandıracak tarzda sunulmaktadır. Bu şekilde âdeta bir yalan ve gıybet sektörü meydana getirilmektedir. Bu durumun ise dinî ve ahlakî açıdan fert ve topluma çeşitli zararları vardır.

Özellikle sosyal paylaşım sitelerinde yayınlanan bir haber, milyonları etkileyebilmekte, kitleleri tesir altına alabilmektedir. Kimileri bilgisayar başında, ilahî gözetim altında olduklarını unutarak kişilerin haysiyetini, şerefini zedeleyecek sorumsuz tutumlar sergileyebilmektedirler.

Böylece, bir taraftan kul hakkına, diğer taraftan da toplumda infiale neden olarak kamu hakkına girmektedirler. Oysa sadece yanındayken değil, yokluğunda da bir insanın hukukunu çiğnememek, onurunu zedelememek müminin iman ve ahlakının bir gereği değil midir? Dedikodu, yalan, iftira, gıybet gibi kötü sözlerle dilini zehirli bir ok hâline getirenler, bunun bir hesabının olacağını düşünmezler mi?

Kardeşlerim!

Malumdur ki kap, içindekini dışa yansıtır. İnsanın dili de kalbinin aynasıdır. Eğer kişi berrak bir zihne, tertemiz bir gönle sahipse dilinden de güzellikler dökülür. Kötü düşüncelerin, çirkin işlerin esiri olmuş bir kalp, dili de köreltir. İşte Allah Rasûlü'nün dil ile kalbin ilişkisini vurgulayan şu hadisi ne kadar da önemlidir: "Zandan uzak durun. Zira zan, sözün en yalanıdır. Birbirinize kulak misafiri olmaya çalışmayın, birbirinizin özel hâllerini araştırmayın, birbirinizle üstünlük yarışı içine girmeyin, birbirinize haset

4 Buhârî, İmân, 4.

5 Dârimî, Rikâk,74.

etmeyin, birbirinize kin beslemeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları! Kardeşler olunuz."[6]

Aziz Müminler!

Dil, kelam bize bahşedilmiş en önemli nimetlerdendir. Geliniz, bu nimeti rıza-i ilahiye uygun kullanalım. Söylediklerimiz, yaşadıklarımız, yaşadıklarımız da söylediklerimiz olsun. Sözümüzün, dilimizin bir ahlakı, bir adabı olsun. Sözlerimiz hikmetli ve ibretli, sözlerimizin gayesi de insan onuru ve haysiyetini yüceltmek olsun. Biz, söylediklerimizin değil, söylediklerimiz bizim esirimiz olsun. Dedikodu, gıybet, sû-i zan, yalan, iftira ve çirkin sözlerle hem insanlar hem de Rabbimiz katındaki değerimizi düşürmeyelim. Efendimiz (s.a.s.)'in sıklıkla dile getirdiği şu duayı kendimize şiar edinelim:

"Allah'ım! Kulağımın kötülüğünden, gözümün kötülüğünden, dilimin kötülüğünden, kalbimin kötülüğünden sana sığınırım."[7]

6 Buhârî, Edeb, 57.

7 Tirmizî, Deavât, 74; Ebû Dâvûd, Vitir, 32.

SEVGİ VE BARIŞ DİLİ: SELAM*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَاِذَا جَآءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاٰيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلٰى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ ... ۞

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«إِذَا كَانَتْ لَيْلَةُ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فَقُومُوا لَيْلَهَا وَصُومُوا يَوْمَهَا ... »

Peygamberimiz (s.a.s.)'in haber verdiğine göre: Yüce Allah, Hz. Âdem'i yarattığında ona şöyle seslendi: "Ey Âdem! Git, şuradaki meleklere selam ver! Selamını nasıl alacaklarına dikkat et! Çünkü meleklerle aranızda geçecek olan bu selamlaşma, bundan sonra senin ve neslinin selamlaşması olacaktır." Bunun üzerine Hz. Âdem meleklere; "es-selâmü aleyküm" dedi. Onlar da; "es-selâmü aleyke ve rahmetullâh" diyerek karşılık verdiler.[1]

Kardeşlerim!

Yüce dinimiz İslam, kardeşliğin devamını bazı prensiplere bağlamış, kardeşlerimize karşı bize birtakım hak ve sorumluluklar yüklemiştir. İşte bu hak ve sorumluluklarımızdan biri de Hz. Âdem'den günümüze kadar uzanan selamdır. [2]

Selam saygının, sevginin ve kardeşliğin kapılarını açan bir anahtardır. Selam gönülden dile, bireyden topluma, toplumdan insanlığa yansıyan barış dilidir. Paylaşmanın, kaynaşmanın, huzura ermenin, Allah'a sığınmanın adıdır selam. Selam, kardeşimize esenlik dilemek, onun hayrını istemektir; Ona olan dostluğumuzun güvencesidir. Bizler, "es-selâmü aleyküm" diyerek kardeşimize esenlik, güvenlik, rahmet ve bereket dileklerimizi dile getirmiş oluruz.

Değerli Kardeşlerim!

Mahallemizde, sokak ve caddelerde, otobüs duraklarında, işyerlerimizde, karşılaştığımız her insana, samimiyet ve tebessümle selam vermek ne güzeldir! Ardından tatlı bir dille hâl ve hatır sormak, selamımızı daha da güzelleştirir.

---

* 27.07.2012 tarihli hutbedir.

1 Buhârî, Enbiyâ, 2.

2 Müslim, Selam, 3.

Selam veren kimse, lisân-ı hâl ile, "bana güvenebilirsin, benden emin olabilirsin, sana herhangi bir zararım dokunmaz" derken; selamı alan da aynı şekilde karşılık vermiş olur. Böylece, aralarında ülfet, muhabbet ve kardeşlik temelleri atılır. Rahmet Peygamberi (s.a.s.), selamın bu güçlü ve derin etkisini bakın ne de güzel dile getirmiştir: "**İman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olamazsınız. Yaptığınız zaman birbirinizi seveceğiniz bir şeyi size söyleyeyim mi? Aranızda selamı yayınız.**"[3]

Kardeşlerim!

Tebessümle içten verilen selam, kalbî bir yakınlığa vesile olur. Gönüller arasında köprüler kurar. Üzgün ve küskün kalplerde muhabbet çiçekleri açtırır. Katılaşmış kalpleri yumuşatır. Kırgınlıkların ve dargınlıkların ortadan kalkmasına yardımcı olur.

Selamı vermek ve yaymak, Peygamberimizin sünnetine uymaktır. Selam gibi muhteşem bir duaya karşılık vermek ise farzdır! Yüce Rabbimiz, Kerim Kitabı'nda bu gerçeği şöyle belirtir: "**Size bir selam verildiği zaman, ondan daha güzeliyle veya aynı selamla karşılık verin!**"[4] Gönüller Sultanı (s.a.s.) de, "İslam'ın en hayırlı davranışı hangisidir?" şeklindeki bir soruyu, "**Yemek yedirmen ve tanıdığın tanımadığın herkese selam vermendir.**"[5] diye cevaplamış, böylece selamın önemini vurgulamıştır.

Kardeşlerim!

Peygamberimiz (s.a.s.)'in ifadeleriyle: tanıdığımız tanımadığımız herkese selam vermek kardeşlik hakkıdır.[6] Yürüyenlerin oturanlara, küçüklerin büyüklere ve sayıca az olanların çok olanlara selam vermesi, selamın adabıdır.[7] Riyakârlık ve kibirden uzak bir şekilde, tebessüm eşliğinde ve gönülden selam alıp-vermek, selamlaşmada cimrilik göstermemek de selamın ahlakıdır.

Öyleyse kardeşlerim, birbirimize selam vermeyi ihmal etmeyelim. Çocuklarımız ve gençlerimize selamı öğretelim. Selamı aramızda yaygınlaştıralım. Selam ile sevgi ve kardeşlik bağlarımızı pekiştirelim. Allah'ın selamı, rahmeti, bereketi ve esenliği hepimizin üzerine olsun.

3 Müslim, İmân, 22.

4 Nisâ, 4/86

5 Buhârî, İmân, 5

6 Tirmizî, İsti'zân, 11

7 Buhârî, İsti'zân, 4-5; Müslim, Selam, 1

MERHAMET İKSİRİNİ YUDUMLAYABİLMEK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

... رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِاِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْاِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِى قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ اٰمَنُوا رَبَّنَآ اِنَّكَ رَؤُفٌ رَحِيمٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اَلرَّاحِمُونَ يَرْحَمُهُمُ الرَّحْمٰنُ ارْحَمُوا أَهْلَ الْأَرْضِ يَرْحَمْكُمْ مَنْ فِى السَّمَاءِ»

Kardeşlerim!

Bu hafta hicri takvime göre 1437 yılının ilk ayı olan Muharrem'i yaşamaya başladık. Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in ifadesiyle "**hürmete layık bir aya**"[1] ve yeni bir yıla girdik. Muharrem, bir taraftan yenilenmeyi, umut ve azimle yola revan olmayı hatırlatır. Bir taraftan da Kerbela'nın derin acısını ve bu acıdan payımıza düşen ibreti anımsatır.

Kerbela, Peygamberimiz (s.a.s.)'in ciğerparesi, reyhan kokulu torunu, cennet gençlerinin efendisi Hz. Hüseyin'in,[2] çoğu ehl-i beytten olan yetmişten fazla mümin ile birlikte şehit edildiği yerdir.

Aziz Kardeşlerim!

Geçmişten günümüze yaşanan ve yüreklerimizi dağlayan bu tür elim hadiselerin temelinde, insanın merhametsizliğinin, insaf ve vicdan yoksunluğunun yattığını görürüz. Nitekim bu insaf ve merhamet yoksunluğunun, insanı ne kadar zalim ve gaddar hâle getirebileceğine geçtiğimiz günlerde Ankara'da bir kez daha üzüntüyle şahit olduk. Onlarca vatandaşımızın hayatına kasteden menfur terör saldırısı hepimizi derinden yaraladı.

Bu tür menfur saldırılar karşısında dün olduğu gibi bugün de metin bir duruş sergileyerek ve kardeşlik beyanımızı tekrarlayarak gevşemeyecek ve dağılmayacağız. Aksine birbirimizle daha fazla kenetlenerek güçlenecek; akılla, ferasetle, sağduyu ve duayla sıkıntıları hep birlikte aşacağız.

---

* 16.10.2015 tarihli hutbedir.

1 Müslim, Sıyâm, 203.

2 İbn Mâce, Sunne, 11/4.

Kıymetli Kardeşlerim!

Kerim Kitabımızda merhamet sahibi müminlerin şu kuşatıcı duasına yer verilir: "… Rabbimiz! Bizi ve bizden önceki iman etmiş kardeşlerimizi bağışla; kalplerimizde iman edenlere karşı kötü bir düşünce ve duyguya yer bırakma. Rabbimiz! Kuşkusuz sen çok şefkatlisin, çok merhametlisin."[3]

Rahmet Elçisi (s.a.s.) de bizleri şu hadisiyle merhameti şiar edinmeye çağırır: "Siz yeryüzündekilere merhamet edin ki Yüce Allah da size merhamet etsin."[4]

Kardeşlerim!

Merhamet, Allah'ın Rahman isminin bir yansımasıdır. Âlemlerin Rabbi, "Rahmetim gazabımı geçti."[5] buyurarak merhametinin enginliğini haber vermiştir. İnsanlığa en güzel örnek olan Peygamberimiz (s.a.s.)'in de en belirgin özelliği, onun merhamet ve şefkat peygamberi olmasıdır.[6]

O, merhameti, mümin olmanın en başta gelen gereklerinden biri olarak takdim etmiştir. Efendimiz (s.a.s.), bütün müminleri birbirlerine merhamette, muhabbette, lütufta ve yardımlaşmada bir vücuda benzetmiştir. Öyle ki, bu vücudun bir organı hastalanınca, diğer organlar da hasta olanın acısını paylaşır.

Kardeşlerim!

Asırlarca O'nun bu rahmet deryasını, şefkat ve merhametini yudumlamış bir medeniyetin mensuplarıyız. Bu medeniyet, merhametten uzaklaşarak katılaşmış nice kalpleri merhamet iksiriyle yumuşatmıştır. Bu medeniyet, merhametiyle birlikte insanlığını da kaybetmiş nice toplumları yeniden merhametle tanıştırmıştır. Bu medeniyet, "Yaratılanı hoş gör, Yaratan'dan ötürü." sözleriyle insanlığa "önce insan" ilkesini öğretmiştir. Bu medeniyet, "Şefkat ve merhamette güneş gibi ol!" anlayışını yaşamış, yaşatmış ve dünyanın dört bir yanına taşımıştır.

Aziz Müminler!

Üzülerek belirtmek gerekir ki, böylesi bir medeniyetin mensupları olarak bizler her geçen gün merhametimizi yitiriyoruz. Bugün, insanlık, vicdansızlık ve merhametsizlik sorunu yaşıyor. En acısı da insanlığa örnek olması gereken müminler, birbirlerine karşı merhamet, saygı, hoşgörü ve birlikte yaşama ahlakını kaybediyor. Şefkatin yumuşaklığıyla bezenmesi gereken mümin kalpler, İslam dünyasının pek çok yerinde, kin ve nefretin

3 Haşr, 59/10.

4 Ebû Dâvûd, Edeb, 58.

5 Buhârî, Tevhid, 22.

6 Tövbe, 9/128.

ateşiyle kavruluyor. Birbirlerine hayır, iyilik ve hayat vermek için uzanması gereken eller, bugün şiddet, terör ve ölüme uzanıyor.

Kardeşlerim!

Bütün bu olumsuzluklar karşısında yapmamız gereken, kendimize, ailemize, çevremize ve birbirimize karşı düşüncelerimizi ve davranışlarımızı bir kez daha gözden geçirmektir. Şiddetin, acımasızlığın, terörün, savaşların, katliamların kol gezdiği bir dünyada, en çok muhtaç olduğumuz şey, Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in merhamet yüklü mesajlarına yeniden sarılmaktır. Yüreklerimizi onun mektebinde eğitmek, ondan aldığımız ışıkla rahmet insanları olmak ve yeniden rahmet toplumları inşa etmektir.

Aziz Kardeşlerim!

Hutbeme son verirken yeni hicri yılınızı tebrik ediyorum. Bu mübarek Cuma vaktinde, şehitlerin ser-çeşmesi Hz. Hüseyin Efendimiz başta olmak üzere bütün şehitlerimizi ihtiramla anıyor, teröre kurban giden bütün canlara Allah'tan rahmet diliyorum. Asırlardan beri Peygamber (s.a.s.) ve ehl-i beyt sevgisi etrafında kenetlenen milletimizin barış, huzur, güven, anlayış ve saygı içerisinde zor günleri aşmasını Cenab-ı Mevla'dan niyaz ediyorum. Rabbimiz, her türlü fitne, fesat ve tuzağa karşı aziz milletimizin yar ve yardımcısı olsun.

AFFETMEK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَاَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«... وَمَا زَادَ اللهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلَّا عِزًّا ... »

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**Sen af yolunu tut, iyiliği emret ve cahillerden yüz çevir!**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "…**Allah, affeden bir kulun ancak şerefini artırır…**"[2]

Aziz Müminler!

Geliniz, Mekke'nin fethinin ardından yaşanan şu hadiseye hep birlikte kulak verelim! Resûlullah (s.a.s.), Mekke'yi fethettiğinde Mescid-i Haram'a gider. Kâbe'yi tavaf edip iki rek'at namaz kılar. Bu arada bütün Mekke halkı Kâbe'nin etrafında toplanmış, endişe ve korkuyla Efendimizin kendilerine ne tür bir muamelede bulunacağını beklemektedir. Evet Mekkeliler, Peygamberimize İslam'a davetin ilk gününden itibaren her türlü eziyeti yapmışlardı. Üstelik canına ve malına da kastetmişlerdi. Şimdi ise Mekkelilerin hayatı Efendimizin iki dudağı arasındaydı. Herkes ondan geçmişin hesabını soracağını ve intikam alacağını beklerken, Rahmet Elçisi kalabalıklara doğru yönelerek: "Tıpkı Yusuf Peygamber gibi ben de '**Bugün size kınama yok. Allah sizi bağışlasın. O, merhametlilerin en merhametlisidir.' diyorum. Gidebilirsiniz, hepiniz serbestsiniz**" buyurdu ve affetmenin en güzel örneğini gösterdi.[3] Kötülüğe iyilikle karşılık verdi. Nefret sevgiye, küfür imana dönüştü, dost-düşman farkı silinip yok oldu, iman kardeşliği gerçekleşti.

---

* 14.02.2014 tarihli hutbedir.

1 A'râf, 7/199.

2 Müslim, Birr ve sıla, 69.

3 İbn-i Hişâm, es-Sîre, II, 412.

Kardeşlerim!

Affetmek, kini, intikamı ve nefreti silmektir. Affetmek, düşmanlık ve intikamdan vazgeçmektir. Affetmek, kalbimizi öfke ve husumetten temizlemektir. Affetmek, yüreğimizi kaplayan ve kuşatan ağır yükleri hafifletmektir. Suç ve hataları bağışlamak belki onları ortadan kaldırmaz; ancak öfke ve husumeti ortadan kaldırır. Kusur ve kabahatleri affetmek belki onları unutturmaz; ama nefret ve intikamın izini siler. Affetmek, sağlıklı bir iletişim ortamı sağlar; insanı güçlü ve saygın kılar.

Affetmek aslında intikam arzusunu yatıştırdığı için adalete ve meşru bir cezaya imkân tanır. Öfke ve husumeti insanlardan uzaklaştırarak haksız ve adaletsiz cezalara engel olur. İnsanları affetmek aslında ne hataları görmezden gelmek ve kabullenmek ne de gururunu ayaklar altına almaktır. Hataları affetmek suretiyle insan esasen kötülüğe kötülük, öfkeye öfke, kine kin eklemeyi reddeder. Öfkelerinin esiri olmuş kişileri bir de kin ve nefretin ateşiyle yakmak istemez.

Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in, Taiflileri İslam'a davet ederken yaşadıklarını şöyle bir hatırlayalım. Taifliler, Efendimizle alay etmişler, ona hakarette bulunmuşlar, hatta taşlayarak onu yaralamışlardı. Ellerinden kurtulduğu zaman mübarek ayaklarından kanlar akıyordu. Bu hâldeyken bile Rahmet Peygamberinin dudaklarından Taifliler için şu dua cümleleri dökülmüştü: "**Allah'ım! Kavmimi bağışla, çünkü onlar bilmiyorlar.**"[4]

Kıymetli Kardeşlerim!

Müminler birbirlerine karşı şefkat ve merhamet sahibidir. Affedici, bağışlayıcı ve hoşgörülüdür. Müminin, bir başka mümini affı, esasen bağışlamayı çok seven Rabbimizin ahlakıyla ahlaklanmanın bir gereğidir. Kur'an-ı Kerim'de, "**Bir kötülüğün karşılığı, onun gibi bir kötülüktür (ona denk bir cezadır). Ama kim affeder ve arayı düzeltirse, onun mükâfatı Allah'a aittir.**"[5] buyrulmuştur. Allah "Afüv" ismiyle kusurları siler, "Settâr" ismiyle hataları örter, "Ğafûr" ismiyle günahları affeder. Unutmayalım ki O'nun bağışlaması bol, mağfireti nihayetsizdir.[6]

Mümini affetme erdemine götüren biricik yol, kalbinde kin ve intikam duyguları barındırmamaktır. Çünkü düşmanlık ve intikamın olmadığı yerde sevgi ve kardeşlik hakim olacak, zamanla yıpranan ilişkiler af ile yeniden tamir edilecektir. Efendimiz (s.a.s.) bu yüzden, "**Ey Allah'ın kulları! Kardeş olun!**"

4 Buhârî, Ehâdîsü'l-enbiyâ, 54.

5 Şûrâ, 42/40.

6 Bakara, 2/192.

çağrısıyla müminleri kin ve intikam ateşinden uzak durmaya davet etmiştir.[7] Allah'ın hiç sevmediği insanın, husumette sınır tanımayan ve alabildiğine kindar kimse olduğunu hatırlatmıştır.[8] "**Husumeti sürdürmen sana günah olarak yeter.**"[9] ikazında bulunmuştur. Bizzat kendi adına intikam almaktan uzak durarak da müminlere örnek olmuştur.

Değerli Kardeşlerim!

Mümin, bir haksızlığa uğradığında ya hukuk yoluyla suça denk bir ceza ister yahut affetme yolunu seçer.[10] Rasûlullah'ın tavsiyesi bu yöndedir.[11] Suça mukabil denk bir ceza vermek adalettir ancak Kur'an, daha üstün bir çıkış yolunu da ısrarla önerir: Affederek cezadan vazgeçmek.[12] İşte bu nokta, affetme erdeminin adalet talebini geçtiği yerdir. Zira cezalandırmaktan vazgeçmek, adaleti de aşan bir erdemdir. Affetmek bu yüzden zor ve fakat yapılmaya değer bir davranıştır.[13] Bu sebeple affetmek, "takva" ya en yakın tutumdur.[14]

Aziz Kardeşlerim!

Ne kadar manidardır ki "bağışlamak" kelimesi dilimizde "affetmek" anlamına geldiği gibi, "karşılık gözetmeden vermek" anlamına da gelir. "Bağışlamak", bir bakıma "bağışta bulunmak" tır. Affetmek suretiyle insan aslında gönül dünyasını kin, nefret ve düşmanlık duygularından arındırdığı için kendisine; cezalandırmaktan vazgeçtiği için suçluya; ve nihayet intikam peşinde koşmayıp huzursuzluğa sebebiyet vermediği için de topluma "bağışta bulunmuş" gibidir.

Ne mutlu affederek bağışta bulunanlara!
Ne mutlu bağışlayarak affın yolunu tutanlara!

7 Buhârî, Edeb, 57.
8 Buhârî, Ahkâm, 34.
9 Tirmizî, Birr ve sıla, 58.
10 Tirmizî, Diyât, 13.
11 Nesâî, Kasâme, 6-7.
12 Nahl, 16/126.
13 Şûrâ, 42/43.
14 Bakara, 2/237.

MUSİBETLER KARŞISINDA SABIR, MÜMİNCE BİR TAVIRDIR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اَلصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الْأُولٰى»

Değerli Kardeşlerim!

Allah Rasûlü (s.a.s.), bir gün Medine sokaklarında bazı sahabîlerle birlikte yürüyordu. Kabristanın yanından geçerken, çocuğunun kabri başında feryat figan eden bir kadına rastladı. Evlat acısına yüreği dayanamayan kadıncağızın bu hâlini gören Efendimiz ona, "**Allah'tan sakın ve sabret!**" dedi. Kederinden bunu söyleyenin Peygamber olduğunu fark edemeyen kadın, "Benim başıma gelen senin başına gelmedi de böyle konuşuyorsun!" dedi. Bir müddet sonra kadına onun, Allah'ın Rasûlü olduğu söylenince, bu kederli anne söylediği sözden dolayı pişmanlık hissetti. Özür beyanında bulunmak üzere Rahmet Elçisi'nin kapısına geldi ve "(Kusurumu bağışla) Allah'ın elçisi olduğunu bilemedim." dedi. Bunun üzerine Efendimiz (s.a.s.), ona şu karşılığı verdi: "**Sabır, musibet ilk başa geldiği anda ortaya konulan tavırdır.**"[1]

Kardeşlerim!

Aslında bir beşer olan Peygamberimizin de başına benzer musibetler gelmişti. Biricik oğlu İbrahim, henüz on sekiz aylıkken hayata gözlerini yummuştu. Bu acı olay karşısında bir baba olarak o da gözyaşlarını tutamamıştı. Ölenlerin ardından yaka paça dövünerek ağlamayı kesinlikle yasaklayan Rahmet Elçisi, oğlu için ağlamasına şaşıranlara şu cevabı vermişti: "**Akan bu gözyaşları merhamettendir. Göz ağlar, kalp hüzünlenir. Ama biz ancak Rabbimizin razı olacağı şeyleri söyleriz.**"[2]

* 12.12.2014 tarihli hutbedir.

1 Buhârî, Cenâiz, 31.

2 Buhârî, Cenâiz, 43.

Kıymetli Kardeşlerim!

Her canlının mutlaka tadacağı bir gerçektir ölüm. Dünyaya veda edip gidenin sevenleri açısından son derece elim olan bu olay, büyük de bir musibettir aynı zamanda. Bununla birlikte insanoğlunu saran sıkıntılar ölümle sınırlı da değildir. Ruhsal, fiziksel ve ekonomik sıkıntılar, kaza ve felaketler, hastalık ve geçimsizlikler, takatimizi zorlayan çeşitli hadiselerdir. Aslında olumsuz gibi görünen bu durumlar hemen her birimiz için sabır ve imtihan vesilesidir. "**İnsanlar, imtihandan geçirilmeden, sadece 'iman ettik' demekle bırakılacaklarını mı sandılar?**"[3] ayeti, müminlerin hayatta meşakkat ve sıkıntılara her an hazırlıklı olmaları gerektiğine vurgu yapmaktadır.

Kardeşlerim!

İnsanlık tarihinde en çetin imtihanlara peygamberler tabi tutuldu. Yüce Rabbimiz, Hz. Âdem'i cennetteki yasak ağaçla sınadı ve akabinde yeryüzüne gönderdi. İbrahim Peygamber, ateşe atılmak ve biricik evladını kurban etmekle sınandı ve neticede Halilullah payesini kazandı. Yakup Peygamber, evladı Yusuf'un hasretiyle gözlerini kaybetti. Yusuf (a.s.), sultanlığa giden yolda karanlık kuyudan ve zindandan geçti. Eyyûb Peygamber, yaraları bütün bedenini saran bir hastalığa tutuldu ve Rabbine sığındı. Hz. Musa, Firavun'un zulmünü yok etme mücadelesinde zorlu yolları aştı. Babasız olarak dünyaya gelen İsa (a.s.), inkarcıların ayıplamalarına ve öldürme teşebbüslerine maruz kaldı. Habibullah Muhammed Mustafa (s.a.s.), Hakk yolda evinden, yurdundan ve sevdiklerinden oldu. Bir beşer olarak en zor imtihanlardan geçti. O, bizzat yaşadığı musibetler karşısında sabrın, metanetin ve mümince duruşun nasıl olması gerektiğini bizlere gösterdi. Üzüntü ve kederi sükûnet ve vakar ile karşılamayı tavsiye etti. Acımız gözyaşına dönüşse de gözyaşımızın isyana dönüşmemesi gerektiğini anlattı. Yüreğimiz, acının kıskacında ezilse de, belimiz zahmet yüküyle bükülse de, dilimizden bizi bu imtihan dünyasına gönderen Rabbimize karşı en ufak bir isyanın dökülmemesi gerektiğini hatırlattı.

Kardeşlerim!

Allah Rasûlü'nü hayatına model olarak seçen bizler, imtihanın ne zaman ve ne şekilde geleceğini bilemediğimizden, "**Hanginizin daha güzel işler yapacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratan O'dur.**"[4] ayetinin bilinciyle hareket ederiz. Bununla beraber, "**Biz Allah'a aidiz ve yine O'na döneceğiz. Allah'ım! Sıkıntılarımın mükâfatını senden bekliyorum, bunun karşılığını bana ihsan et, benim için onu daha hayırlısıyla değiştir.**"[5] diye gönülden dua ederiz.

3 Ankebût, 29/2.

4 Mülk, 67/2.

5 Ebû Dâvud, Cenâiz, 22.

Kardeşlerim!

Mümin olmak, nimetlere erişince Allah'a şükretmektir. Mümin olmak, sıkıntı ve meşakkatle karşılaşınca isyana sürüklenmeden sabır ve metanetle Allah'a teslim olmaktır. Mümin olmak, acıyı isyana değil, kazanıma dönüştürebilmektir. Mümin olmak, can sıkıcı bir durum karşısında soğukkanlılığı ve feraseti elden bırakmamaktır. Mümin olmak, "**Sizi biraz korku ve açlıkla; mallardan, canlardan ve ürünlerden biraz azaltma ile deneriz. (Ey Peygamber!) Sabredenleri müjdele!**"[6] ayetindeki "müjdelenenler" den olabilmek için çaba sarf etmektir.

Kardeşlerim!

Hayatımızın her aşamasında Allah'a hamd edebilen kullardan olmak için gayret gösterelim ve Efendimizin şu güzel tasvirine layık olmanın bilinciyle hareket edelim:

"**Müminin durumu ne ilginçtir! Her hâli kendisi için hayırlıdır. Bu durum yalnız mümine mahsustur. Başına sevinecek bir hâl geldiğinde şükreder; bu onun için hayır olur. Başına bir sıkıntı gelecek olursa ona da sabreder; onun için bu da hayır olur.**"[7]

6 Bakara, 2/155.

7 Müslim, Zühd ve rekâik, 64.

ALLAH'IN SEVMEDİĞİ DAVRANIŞ: İSRAF*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذٰلِكَ قَوَامًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«كُلُوا وَاشْرَبُوا وَالْبَسُوا وَتَصَدَّقُوا، فِي غَيْرِ إِسْرَافٍ وَلَا مَخِيلَةٍ»

Kardeşlerim!

Bir gün Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), abdest almakta olan Sa'd b. Ebi Vakkas'ın yanına uğramıştı. Derken onun suyu fazla kullandığını görmüş olmalı ki "**Bu ne israf?**" buyurdu. Sa'd, "Abdestte de israf olur mu ya Rasûlallah?" diye sorunca Sevgili Peygamber imiz (s.a.s.), "**Evet, akan bir nehirden bile abdest alsan israf olur**" [1] şeklinde karşılık verdi.

Kıymetli Kardeşlerim!

Hutbemin başında okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz, müminlerin vasıflarını tanıtırken şöyle buyuruyor: "**Onlar, harcama yaptıklarında ne israf ederler, ne de cimri davranırlar. Bu ikisi arasında bir yol tutarlar.**"[2]

Yine bir başka ayette Cenab-ı Hak, "**Akrabaya, yoksula, yolda kalmışa haklarını ver! Malını israf ile saçıp savurma! Zira saçıp savuranlar, şeytanın dostları, kardeşleridir.**"[3] buyuruyor.

Yüce Rabbimizin bu ayetleri, bizlerden, bütün eylemlerimizde iktisatlı ve ölçülü olmamızı ve de israftan uzak durmamızı istiyor.

Sevgili Peygamberimiz de bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyuruyor: " **İnsanoğlu kıyamet günü beş şeyden hesaba çekilmedikçe yerinden kımıldayamayacaktır; Ömrünü nasıl tükettiğinden, gençliğini nasıl yıprattığından,**

* 25.01.2013 tarihinde okunmuştur.

1 İbn Mâce, Tahâret, 48.

2 Furkân, 25/67.

3 İsrâ, 17/26-27.

malını nerede kazanıp nereye harcadığından ve öğrendiği bilgilerle nasıl amel ettiğinden"[4]

O hâlde ahiretteki hesap vereceğimiz konulardan biri de, maddî-manevî bize hangi nimetler bahşedilmişse, onların israf edilip edilmediği ile ilgili olacaktır.

Değerli Kardeşlerim!

Modern zamanlar ne yazık ki bizi kendi dünyamıza hapsetti. Bireyselleştik. Bencilleştik. Kendimizden başkasını düşünmez olduk. Merhameti, diğerkâmlığı, kanaatkârlığı unuttuk. Amansız bir şekilde her şeyi tüketir olduk; zamanı da, mekânı da, malı da, serveti de, tabiatı da, çevreyi de bilinçsizce tüketiyoruz. Hayatımız ve ömrümüz akıp giderken gençliğimizi, sağlığımızı, zenginliğimizi, geleceğimizi, her şeyimizi israf ediyoruz. İsraf ve savurganlık, bugün hayatımızın hemen her tarafını kuşatmış durumda. Ancak öyle bir nimeti israf ediyoruz ki, bu nimetin bizim medeniyetimizde apayrı bir yeri vardır. İsraf ettiğimiz bu nimet, nimetlerin büyüğü, değerlisi ve yücesi olan ekmek nimetidir. Bizim kültürümüzde ekmek, rızıkların kıymetlisi, hürmete şayan olanıdır. Bu sebeple biz bir ekmek kırıntısını yerde gördüğümüzde hemen onu alır ve öperiz; Sonra alnımıza koyarız; Ardından özenle bir duvarın kovuğuna yerleştiririz. Ekmek kırıntısını çiğnemekten dahî kaçınırız. Ayrıca ekmekle bizim gönül bağımız vardır. Halk irfanımız ekmeğe yemin eder, ekmek hakkı için; Kur'ân'a yemin eder, Kur'ân hakkı için.

Kardeşlerim!

Üzülerek ifade edelim ki nimetlerin sultanını israf ediyoruz. Sofralarımızın baş tacını israf ediyoruz. Bereketin timsali ekmeği çöpe atıyoruz. Dünyada bir milyar insan sefalet ve yokluk içerisinde yaşarken; milyonlarca insan bir lokma ekmeğe muhtaçken, her gün 6 milyon ekmeği çöpe atıyoruz. Dünyada her yıl 10 milyon insan açlıktan ve yetersiz beslenmekten hayatını kaybederken; kardeşlerimiz Suriye'de, Somali'de, Arakan'da ve dünyanın muhtelif yerlerinde bir ekmeğe muhtaç durumda iken her gün milyonlarca ekmeği israf ediyoruz. Bu davranışımızla hakikatte dünyadaki aç insanların hakkını saçıp savuruyoruz. Bu hâlimiz, Sevgili Peygamberimizin "Birinizin elindeki lokma yere düşerse ondaki toz toprağı gidersin ve onu yesin..."[5] "Kibirsizce ve israfa kaçmadan yiyiniz, içiniz, giyininiz ve sadaka veriniz."[6] şeklindeki nebevî öğütlerinden ne kadar da nasipsiz kaldığımızı göstermektedir. Gerçekte israf ettiğimiz sadece ekmek değildir. Çiftçinin emeğini ve alın terini çöpe atıyoruz. Servetimizi saçıp savuruyoruz. Yıllık 1.5 milyar liramızı çöpe atıyoruz.

4 Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 1.

5 Müslim, Eşribe, 136.

6 Buhârî, Libâs, 1; Nesâî, Zekât, 66.

Yüce Rabbimizin bahşettiği bütün nimetleri israf etmek günahtır. Ancak ekmeği israf etmek daha da günahtır. Aslında aldığımız terbiye ve mensup olduğumuz inanç, kültür ve medeniyet gereği, hiç ama hiç yapamayacağımız bir şey vardır. O da ekmeği çöpe atmaktır.

Kardeşlerim!

"**Allah israf edenleri sevmez.**"[7] Çünkü israf, Rezzâk olan Allah'ın nimetine karşı bir saygısızlıktır. O hâlde bizler, "**O gün size verilen bütün nimetlerin hesabı sorulacak**"[8] ilahî fermanına göre bize bahşedilen hiçbir nimeti israf etmemeliyiz.

Hutbemi peygamberlerin yanında mücadele veren Allah erlerinin duasıyla bitirmek istiyorum:

"Ey Rabbimiz! Günahlarımızı, işimizdeki israf ve taşkınlığı bağışla!"[9]

7 En'âm, 6/141.

8 Tekâsür, 102/8.

9 Âl-i İmrân, 3/147.

KUL VE KAMU HAKKI*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ اَنْ يَّغُلَّ ۭ وَمَنْ يَّغْلُلْ يَاْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ۚ ثُمَّ تُوَفّٰى كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«إِنَّ الْمُفْلِسَ مِنْ أُمَّتِي يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِصَلَاةٍ وَصِيَامٍ وَزَكَاةٍ، وَيَأْتِي قَدْ شَتَمَ هٰذَا وَقَذَفَ هٰذَا وَأَكَلَ مَالَ هٰذَا وَسَفَكَ دَمَ هٰذَا وَضَرَبَ هٰذَا فَيُعْطَى هٰذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ وَهٰذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ ... »

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: “Hiçbir peygamber, emanete hıyanet etmez. Kim emanete yani kamu malına hıyanet ederse, kıyamet günü, hainlik ettiği şeyin günahı boynuna asılı olarak gelir. Sonra da hiçbir haksızlığa uğratılmaksızın herkese kazandığının karşılığı tastamam ödenir.”[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) ashabına, “Müflis kimdir, biliyor musunuz?” diye sorar. Onlar da, “Müflis, parası ve malı olmayan kimsedir.” şeklinde cevap verirler. Bunun üzerine Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyurur: “Şüphesiz ki ümmetimin müflisi, kıyamet günü namaz, oruç ve zekât gibi ibadetlerini yerine getirmiş olarak Allah’ın huzuruna çıkar. Bununla beraber kimine sövmüş, kimine iftira etmiş, kiminin malını yemiş, kiminin kanını dökmüş ve kimini de dövmüştür. Bu durum karşısında onun iyiliklerinden elde ettiği sevaplar, kendisinden alınarak hak sahiplerine dağıtılır. İbadetleri ve iyilikleri, ihlal ettiği kul haklarını ödemeye yetmezse, hak sahiplerinin günahlarından alınıp kendisinin günahlarına eklenir. Böylece sevapları gitmiş, günahları artmış, neticede iflas etmiş olarak cehenneme atılır.”[2]

---

* 27.03.2015 tarihli hutbedir.

1 Âl-i İmrân, 3/161.

2 Müslim, Birr ve sıla, 59.

Değerli Müminler!

Dinimiz İslam'ın mesajlarının, emir ve yasaklarının hasılı tüm esaslarının merkezinde hep hak kavramı vardır. Bu itibarla Rabbimiz, kendimiz, diğer insanlar, yaşadığımız çevre ve tabiatla olan her bir münasebetimiz hak kavramı ile yakından ilgilidir. Hak, hem sorumluluklarımızı hem de korumamız, gözetmemiz gereken maddî ve manevî imkânları ifade eder. Hak, bir yönüyle Allah hakkına bir yönüyle de kul hakkına taalluk eder.

Kardeşlerim!

İslam'da, kamu hakkı Allah hakkı kapsamında değerlendirilmiştir. Kamu yarar ve düzeninin gerçekleşmesi, toplumun huzurlu ve güvenli bir hayata sahip olması bu haklara riayete bağlıdır. Kamuya ait her türlü imkân ve nimetin, topluma ait mekânların, araç ve gereçlerin, çevre ve tabii kaynakların adalet, hakkaniyet ve liyakat çerçevesinde kullanılması gerekir.

Kardeşlerim!

Dinî-ahlakî değerlere duyarsızlaşıldığında, ahiretteki hesap unutulduğunda, helal-haram sınırlarına dikkat edilmediğinde, hak kavramı önemini yitirdiğinde kamu imkânlarını suistimal edenler çoğalır. Böyle bir toplumda ise, ne kamu hizmeti layıkıyla gerçekleşir ne de insanlar birbirlerine güvenir. Güvenin kalmadığı yerde de huzurlu bir hayattan söz edilemez.

Oysa kamu malı emanettir. Bu emanete ihanet etmek, kişiyi hem dünyada hem de ahirette ağır bir vebal altına sokar. Rahmet elçisi (s.a.s.), bu ağır vebale karşı insanları şöyle uyarır: "**Kimse hakkı olmayan bir karış yeri bile almasın! Alırsa Allah, kıyamet gününde yedi kat yeri onun boynuna dolar.**"[3], "**Sizden kimi bir işte görevlendirirsek ve o da bizden iğne miktarı ya da daha büyük bir şeyi gizlerse bu bir ihanet olur ve kıyamet günü onu (kendi elleriyle) getirir.**"[4]

Kardeşlerim!

Kamuya ait mallarda, bütün toplum fertlerinin eşit hakkı vardır. Dinimiz, başkalarının hakkını "kul hakkı"; kul haklarının gasp edilmesini ise emanete ihanet olarak değerlendirmiştir. Peygamberimiz (s.a.s.), bu konuda şöyle buyurur: "**Kimi bir işte görevlendirip yaptığı işin karşılığı bir ücret verdiysek, onun bu ücret dışında alacağı her şey emanete hıyanettir.**"[5]

Aziz Müminler!

Her şeyin ayan beyan ortaya çıkacağı ahirette, hüsrana uğrayanlardan olmamak, cehenneme düşmemek için haramlara bulaşmadan, ömrümüzü helal

3 Müslim, Müsâkât, 141.

4 Müslim, İmâre, 30.

5 Ebû Dâvûd, Harâc, fey' ve imâre, 9-10.

dairede sürdürmeye özen gösterelim. Kamu mallarını, birer emanet olarak kabul edelim. İhlal edilen her kamu hakkının, zayi edilen her kamu malının, birer kul hakkı ihtiva ettiğini asla unutmayalım. Ve yine unutmayalım ki ahirette milyonlarca insanla helalleşme imkânı olmayacaktır. Hutbemi Efendimizin bu meyandaki bir hadisiyle bitirmek istiyorum:

"Hiç kimse Allah'ın kendisine takdir ettiği rızkı -geç de olsa- elde etmeden ölmeyecektir. Öyleyse Allah'tan (hakkıyla) sakının ve rızkınızı güzel yoldan isteyin. Helal olanı alın, haramdan kaçının!"[6]

6 İbn Mâce, Ticâret, 2.

İŞ VE TİCARET AHLAKI-AHİLİK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَاَنْ لَيْسَ لِلْاِنْسَانِ اِلَّا مَا سَعٰى ۝ وَاَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرٰى ۝ ثُمَّ يُجْزٰيهُ الْجَزَآءَ الْاَوْفٰى ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«أَعْطُوا الْأَجِيرَ أَجْرَهُ قَبْلَ أَنْ يَجِفَّ عَرَقُهُ»

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Mevlamız, Kerim Kitabında şöyle buyurmaktadır: "İnsan için ancak çalıştığı vardır. Şüphesiz onun çalışması ileride görülecektir. Sonra çalışmasının karşılığı kendisine tastamam verilecektir."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), şöyle buyurmaktadır: "Çalışana ücretini, teri kurumadan önce veriniz."[2]

Kardeşlerim!

Bir Müslümanın ticaret ve iş ahlakının nasıl olması gerektiğini öğretir bizlere bu ilahî ve nebevi ilkeler. Buna göre; dinimizin iş ve ticaret ahlakı doğruluk, dürüstlüktür; helal-haram duyarlılığıdır; işçi-işveren hakkına riayettir; alın terine saygıdır, onu heba etmemektir. Dinimize göre, kazanç için her yol mübah sayılamaz. Kardeşin sırtına basarak kazanca kazanç katılamaz. İşin ucuzu ve kolayına kaçılamaz. Hele hele gelir elde etmek için insan onuru, haysiyeti çiğnenemez, emek sömürülemez, can güvenliği tehlikeye atılamaz. İnsan için vazgeçilmez olan hayat hakkı hiçbir bedele değiştirilemez.

Değerli Müminler!

Yüce dinimiz, iş güvenliği ve ahlakına böylesine önem vermişken günümüzde ihmalkârlıklar, vurdumduymazlıklar sebebiyle yaşanan iş kazalarına hemen her gün üzüntüyle şahit olmaktayız. Türlü eza, cefa ve meşakkatle çalışan kardeşlerimizin fedakârlığı her türlü takdirin üstündedir. Ancak onların en değerli kazancı elde etmek için akıttıkları alın terlerinin heba edilişi, ölüm

* 26.09.2014 tarihli hutbedir.

1 Necm, 53/39-41.

2 İbn Mâce, Rühûn, 4.

riski altında güvensiz ortamlarda çalışmaya mahkûm edilişleri, hayat haklarının hiçe sayılışı, vicdanların kabul edebileceği bir durum değildir. Bu, apaçık bir haksızlıktır. Bu, insan hakkını, hukukunu, saygınlığını çiğnemektir. İnsan hakkını çiğnemek, onun saygınlığına halel getirmek aslında onu yaratan Allah'a saygısızlıktır. Kaldı ki, mümin bir kimse, kul hakkına riayetin Âlemlerin Rabbine saygı olduğunu gayet iyi bilir.

İş hayatında yaşadığımız üzücü hadiseleri değerlendirirken Yaratıcının sonsuz kudretini hiçe saymak ne kadar yanlışsa insanın ihmal kaynaklı suç ve vurdumduymazlıklarına ilahî kudret üzerinden mazeret üretmek de o kadar yanlıştır. Bu sebeple, ilahî adalete gölge düşüren tez ve yorumlardan kaçınmak gerekir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Günümüzde üretim ve tüketim konusunda bir takım çarpıklıkların olduğu da açıktır. Bir tarafta helal-haram düşünmeden konforun alabildiğine kuşattığı bir hayat tarzı, diğer tarafta tek kaygısı evine ekmek parası götürmek olan insanlar. Bir tarafta, daha çok kazanma arzusunda olanlar; diğer tarafta hayatını devam ettirebilmek için rızkının peşinde koşanlar. Bir tarafta kolay yoldan zengin olmak isteyenler, diğer tarafta bir helal lokma uğrunda alın teri dökenler...

Evet ne acıdır ki modern zamanlar, iş ve ticaret ahlakımızı da etkiledi. Dürüst, güvenilir, işinin ve işçinin hakkını verenlerin yanında sadece maddiyat ve kazanç odaklı düşünenlerin de sayısı arttı. Rahmet Elçisi'nin "Bizi aldatan bizden değildir"[3] uyarısı, ticaretin de bir imtihan, mesleğin gereğini yapmanın da bir ibadet olduğunu unutanlarca dünyevi çıkarlara kurban edilir hâle geldi.

Kardeşlerim!

Kişinin kimseye muhtaç olmadan hayatını sürdürmesi, çoluk-çocuğunun nafakasını temin etmesi esastır. Bu maksatla helal ve meşrû yoldan kazanç temini için çalışmak, iş ve ticaret hayatının içinde bulunmak kutsal sayılmıştır. Ancak Allah rızasının, helal-haram çizgisinin gözetilmediği, haksızlık ve aldatma içeren her türlü ticaret de yerilmiştir. Nitekim Efendimiz (s.a.s.) böylelerinin ibretlik durumunu şöyle bir soruyla ortaya koymuştur: "Yediği haram, içtiği haram, giydiği haram bir kimsenin duasına Allah cevap verir mi?"[4] ***İşte dinimizin iş ahlakından, milletimizin değerlerinden ilham alan ecdadımız, on üçüncü yüzyılda Ahilik Teşkilatını kurmuştur. Bu teşkilat, iş ve ticaret hayatı içerisinde yer alanları doğruluk, güvenilirlik, cömertlik, tevazu gibi prensipler şemsiyesi altında birleştirmiş ve her şeyden önce onları*** "kardeş" ***kılmıştır. Ahilik, ahlakın ticari hayat için de vazgeçilmez olduğunu mensuplarına her daim telkin etmiştir. Ahîlik teşkilatı, insanların aldatılma-***

3 Tirmizî, Buyû', 74.

4 Müslim, Zekât, 19.

sına engel olmuştur. Mesleğe yeni başlayan kimselerin, işlerini iyice öğrenip liyakatli hâle gelmedikçe, iş hayatında yer almalarına bu yapı tarafından müsaade edilmemiştir. Bu bağlamda, Yüce Rabbimizin; "Emanetleri ehline verin"[5] uyarısına her zaman sadık kalınmıştır.

Kardeşlerim!

Mümin, her şeyden önce güvenilir kişi demektir. Öyleyse mümin, kazanırken de başkasının hakkına tecavüz etmemelidir. O, helal kazanç uğrunda ***dürüstçe yaptığı her işin ibadet olduğu bilinciyle hareket etmelidir. Mümin, çoluk çocuğuna yedireceği haram bir lokmanın, kendi midesini kavuran bir ateş topu olacağını unutmamalıdır. Rabbimizin şu ölçüleri, müminin kazanç felsefesi olmalıdır:***

"Ölçüde ve tartıda hile yapanların vay hâline! Onlar insanlardan bir şey ölçüp aldıkları zaman, tam ölçerler. Fakat, kendileri onlara bir şey ölçüp, yahut tartıp verdikleri zaman eksik ölçüp tartarlar. Bunlar, büyük bir günde tekrar dirileceklerini sanmıyorlar mı?"[6]

"Ey İman edenler! Karşılıklı rızaya dayanan ticaret dışında mallarınızı aranızda haksızlıkla yemeyin"[7]

5 Müslim, Zekât, 19.

6 Mutaffifîn, 83/1-5.

7 Nisâ, 4/29.

BİLGİ AHLAKI*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهٖ عِلْمٌ ۚ اِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ اُولٰٓئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْؤُلًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اَللّٰهُمَّ انْفَعْنِى بِمَا عَلَّمْتَنِى وَعَلِّمْنِى مَا يَنْفَعُنِى وَزِدْنِى عِلْمًا»

Aziz Müminler!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**Hakkında kesin bilgi sahibi olmadığın şeyin peşine düşme. Çünkü kulak, göz ve kalp, bunların hepsi ondan sorumludur**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), şöyle dua etmektedir: "**Allah'ım, bana öğrettiklerinle beni faydalandır. Bana fayda verecek ilmi öğret ve ilmimi artır.**"[2]

Kardeşlerim!

Biz, kendisini diğer dünyalardan bilgi ile ayıran, bilginin malzemesine ne kadar çok sahip olursa olsun bilgiyi bir ahlak ve sorumluluk olarak görmeyen kültürleri cahiliye olarak adlandıran bir medeniyetin mensuplarıyız. Yüce dinimizin bilgiye ve bilgili insana ne kadar değer verdiği, kendisini kabul eden fert ve toplumların bilgi ve hikmetle mücehhez olmalarına ne derece ehemmiyet atfettiği herkesçe bilinen gerçeklerdir.

Bilgiye bu denli değer veren dinimiz, bilgiyi elde etme, kullanma ve onun değerini korumaya yönelik de bir takım ölçüler getirmiştir. Buna göre öncelikle bilginin asıl sahibinin Yüce Rabbimiz olduğu unutulmamalıdır. Zira Allah Teala, insanı yarattıktan sonra ona bilmediklerini, bütün eşyanın isimlerini, kendini ifade etmeyi ve canlı-cansız tüm varlıkları birbirinden ayırabilme becerisini öğretendir.

---

* 12.09.2014 tarihli hutbedir.

1 İsrâ, 17/36.

2 Tirmizî, Deavât, 128.

Aziz Kardeşlerim!

Bilgi elde etmekteki amaç, hakikati kavramak, özellikle de Hakk'a yakınlaşmak olmalıdır. Bu bilinçten uzaklaşan insanlar, bilgiyi çıkar aracı hâline dönüştürmüş, insanlara refah ve mutluluk getirmesi beklenen bilgiyi tahrip ve yıkım için kullanmışlardır. Özü gereği doğruya, güzele ve hikmete ulaştırması beklenen bilginin istismarı, bu değerleri kaybettirir. Bilgi istismarı ise insanlığın faydasına kullanılabilecek değerli bir bilgi birikimini kötülüğün hizmetine sunma, menfaate aracı yapma çabasıdır. Ve bu durum, günümüzün en büyük sorunlarından birisidir.

Merhum Hamdi Yazır'ın ifadesiyle "Haddi zatında her ilim muhteremdir. Fakat büyüklüğü nispetinde ilmî haysiyetle hayru şerre müsaittir. İlim ne kadar harika, engin; ne kadar ince ve yüksek olursa şerr-ü fitne ihtimali o nispette büyük olur. İlimler hüsn-i istimal edilirse zehirlerden devalar yapılır. Su-i istimal edildiği takdirde de devalardan sümum istihsal olunur."[3] Yani ilim ne kadar derin, ne kadar ince ve yüksek olursa, şer ve fitne ihtimali de o nispette büyük olur. İlimler iyi yönde kullanılırsa nice zehirlerden ilaçlar ve çareler elde edilir. Kötü yönde kullanıldığı takdirde nice ilaçlardan da zehirler elde edilir. Nitekim, insanlar çıkarlarına alet ettikleri bilgi sayesinde koca şehirleri bir bombayla yok edebilecek hâle gelmiş, on binlerce hatta yüz binlerce kişiyi aynı anda öldürme gücüne ulaşmışlardır. Aslında daha vahimi sessizce gerçekleştirilen katliamdır. Bu da Allah'ın insanlara bahşettiği hayat kaynaklarını kurutmak, kimi zaman da canlıların, bitkilerin ve çevrenin doğal genetik yapılarını bozmak şeklinde görülmektedir. Kısacası bugün bilgi pek çok alanda insanlığın hayrına değil, zararına kullanılmaktadır.

Kardeşlerim!

Bugün ne yazık ki insanlığın, özellikle de İslam coğrafyasının durumu içler acısıdır. Pek çok İslam ülkesinde ilim, dünyevi çıkarlara, makam kaygısına, can korkusuna kurban edilebilmektedir. Oysa hakka, hakikate, hikmete götüren, insanlığın yararına olan her doğru bilgiyi paylaşmak ve yaymak, bilgi sahibinin görevlerinden biridir. Özellikle kritik zamanlarda toplumsal duyarlılıkların sesi olmak, toplumun rehberleri konumundaki âlimlerin sorumluluğudur. Unutulmamalıdır ki; geçmişte bizi biz yapan, insanlık medeniyetinin öncüsü kılan bu anlayıştır. Zira dünya üzerinde güzelliklere yelken açabilenler, ancak hakkı, hakikati korkmadan dünyaya haykırabilenlerdir.

Bilginin menfaat ve kişisel tatmin aracı yapılmasının acıklı akıbetini Peygamberimiz (s.a.s.), bir hadislerinde şöyle bildirmiştir: "Aziz ve Yüce olan Allah'ın rızası için öğrenilmesi gereken bir ilmi, sırf dünya menfaati elde etmek için öğrenen bir kimse kıyamet günü cennetin kokusunu dahi alama-

3 Elmalılı M. Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, 447.

yacaktır."[4] Aynı zamanda Allah Rasûlü (s.a.s.), ilmiyle kibirlenen, böbürlenen kişilerin kıyamet günü gerçek yüzlerinin Alemlerin Rabbi tarafından ortaya çıkarılacağını da haber vermiştir.[5]

Kıymetli Kardeşlerim!

Bilgi sahibi olmak sorumlu olmaktır. Bilgi arttıkça sorumluluk da artar. Bilgi, sahibini kendisine karşı, topluma karşı, tabiata karşı ve nihayetinde Allah'a karşı sorumlu hâle getirir. Kısacası bilgi, başlı başına bir sınavdır. Bilgi ahlakına sahip olma ve onu koruma daha da zor bir sınavdır. Bu yüzden Peygamberimiz, bilgiyle meşgul olanlara şu dualarıyla örnek olmaktadır:

"Allah'ım! Faydasız ilimden sana sığınırım."[6]

"Allahım! Fayda vermeyen ilimden, kabul edilmeyen duadan, korkmayan kalpten ve doymayan nefisten sana sığınırım."[7]

Kardeşlerim!

Bir eğitim-öğretim yılının daha eşiğindeyiz. Bu vesileyle yeni eğitim-öğretim yılının geleceğimizin teminatı olan evlatlarımıza, değerli öğretmenlerimize hayırlı olmasını Yüce Allah'tan niyaz ederim. Rabbim, evlatlarımızın kendi rızasına ulaştıracak, ülkemizin, milletimizin, alem-i İslam'ın ve bütün insanlığın yararına kullanacakları bilgilerle donanmalarını nasip eylesin.

4 Ebû Dâvûd, İlim, 12.

5 Müslim, İmare, 152.

6 Nesâî, İstiâze, 21. İbn Mâce, Sunne, 23.

7 İbn Mâce, Sunne, 23.

ZAMAN BİLİNCİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَالْعَصْرِ ۝ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفِى خُسْرٍ ۝ اِلَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«نِعْمَتَانِ مَغْبُونٌ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ، اَلصِّحَّةُ وَالْفَرَاغُ»

Muhterem Müslümanlar!

Belki de hiçbir din, hiçbir kültür ve medeniyet, zamana son hak din İslam kadar önem atfetmemiştir. Zaman, Yüce Rabbimizin insanoğluna verdiği nimetlerin en başında yer alır. Yeryüzündeki birçok nimetin alternatifi veya yitirilmişse telafisi mümkün iken, geçen hiçbir ânın geri getirilmesi asla mümkün değildir. Önemine binaen Kur'an-ı Kerim'de bazı sureler, Asr, Duha, Leyl, Fecr, Cuma, Felak gibi zaman ifadelerine yeminle başlar, isimlerini de bu ifadelerden alır. Yine pek çok ayette dehr, karn, asr, sene, yaz-kış, ay, gece-gündüz, sabah-akşam, kuşluk vakti, zeval ve gurub vakti, gece yarısı, ân gibi vakitlerden söz edilir. Bazen "süresi elli bin yıl olan bir günden"[1] bazen de "göz kırpması veya daha az bir zamandan" bahsedilir.[2] Yüce Rabbimiz öyle bir zamandan söz eder ki, o vakit insan henüz adı anılan bir varlık bile değildir.[3] Yine Kur'an'da öyle bir saatten bahsedilir ki, kıyametin kopuşunun kastedildiği bu ânın ne zaman gerçekleşeceğini Allah'tan başka hiç kimse bilemez.[4] İşte Cenab-ı Hakk'ın bu iki zaman dilimi arasında insanoğluna verdiği kesintisiz nimetin adıdır zaman. Biz insanlar açısından ilk insan ve ilk peygamber Hz. Âdem'le başlayan bu kesintisiz nimet, yüzlerce asırdır, binlerce neslin üzerinden akıp gitmiştir.

* 30.11.2011 tarihli hutbedir.

1 Me'âric 70/ 4.

2 Nahl, 16/77.

3 İnsan, 76/1

4 A'râf, 7/187.

Kıymetli Müminler!

Dinimizdeki sorumluluk anlayışına göre "Yüce Allah, kişiyi ancak verdiğinden ve ancak gücü nispetinde sorumlu tutar." Bu yüzdendir ki, her birimize ahirette sorulacak ilk soru, bir ayet-i kerimede de ifade edilen: "Dünyada ne ile meşgul idiniz? Ne yaptınız?" sorusu olacaktır.

"**İki nimet vardır ki insanların çoğu (onları değerlendirme hususunda) aldanmıştır: Sağlık ve boş zaman.**"[5] buyuran Sevgili Peygamberimizin ashabından birine söylediği şu hikmetli tavsiyesi ne kadar manidardır: "**Beş şey gelmeden önce beş şeyin değerini iyi bil; ölümden önce hayatın, meşguliyetten önce boş zamanın, yokluktan önce varlığın, ihtiyarlıktan önce gençliğin ve hastalıktan önce sağlığın**"[6]

Ne var ki Allah ve Rasûlü'nün zamana verdikleri bu kıymet ve öneme paralel bir duyarlılığı bugün pek çok Müslümanda görebilmek maalesef mümkün değildir. Bırakın zamanın kıymetini bilmeyi, böyle bir nimet karşısında bizdeki duyarsızlık hatta vurdumduymazlık içler acısıdır. Oysa Müslümanlar olarak bizlerin sağlam bir zaman tasavvuruna sahip olmamız, zaman bilincini geliştirmemiz, zamanın bize verilen en değerli nimet olduğunu bilmemiz gerekmektedir. Ne yazık ki dilimize ve kültürümüze de yerleşmiş olan "zaman çok kötü!" "zaman öldürmek", "zamanım yok!" "zamane çocuğu!" "zaman sana uymazsa sen zamana uy!" şeklindeki söylenmeler, aslında zamana nasıl baktığımızın birer göstergesidir. Halbuki değeri bilindiği ve değerlendirildiği müddetçe zaman daima iyidir, mübarektir. Yaşadığı en küçük zamandan sorulacağı bilinciyle hareket edip zamanı değerlendirerek "iyi ve aydınlık" kılacak da, aksini yaparak onu "kötü ve karanlık" hâle getirecek de biziz.

Sevgili Kardeşlerim!

İster hicrî, ister milâdî olsun, Kur'an-ı Kerim'de de ifade edildiği gibi "**Allah katında ayların sayısı on ikidir.**"[7] Birkaç hafta evvel hicrî 1433 yılına girdik; inşallah Pazar günü de milâdî 2012 yılına gireceğiz. Aslında bu, süresinin ne kadar olduğunu bilemediğimiz ömrümüzden koca bir yılın eksildiği, başka bir ifade ile ölüm gerçeğine bir yıl daha yaklaştığımız anlamına gelmektedir. Tam bu noktada, geçirilen 365 günün ardından bir muhasebe yapılması gerekirken, yeni bir yıla kavuşmanın sevinç ve heyecanıyla sırf ötekine özenerek ve öykünerek daha ilk geceden zamanı öldürmek ne kadar da düşündürücüdür!

Oysa Yüce Rabbimiz, Resûl-i Ekrem Efendimizin şahsında her birimize "**Bir işi bitirince diğerine koyul.**"[8] buyurmaktadır. Yine bizim kültürümüze göre "İki günü eşit olan ziyandadır." Hutbemin başında okuduğum surede

5 Buhârî, Rikâk, 1.

6 Hâkim, el-Müstedrek, IV, 341.

7 Tövbe 9/36.

8 İnşirâh, 94/7.

Yüce Allah şöyle buyurur: "**Asra yemin ederim ki insan gerçekten ziyan içindedir. Bundan ancak iman edip iyi ameller işleyenler, birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye edenler müstesnadır.**"[9]

Dolayısıyla Yüce Rabbimizden niyazımız, bize zamanı iyi plânlama ve iyi değerlendirme bilincini bahşetmesi; geçirdiğimiz yılın ve yılların iyi bir muhasebesini yapmamız; gireceğimiz 2012 yılının başta ülkemiz, gönül coğrafyamız ve İslam âlemi olmak üzere tüm insanlığa barış, huzur ve mutluluk getirmesi; hayırlarla dolu bolluk ve bereketler içinde bir yıl olmasıdır.

9 Asr, 103/1-3.

“DÜN” EYLEDİĞİMİZ GÜNLER…*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قَالَ كَمْ لَبِثْتُمْ فِى الْاَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ ۝ قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا اَوْ بَعْضَ يَوْمٍ فَسْـَٔلِ الْعَآدِّينَ ۝ قَالَ اِنْ لَبِثْتُمْ اِلَّا قَلِيلًا لَوْ اَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝ اَفَحَسِبْتُمْ اَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَاَنَّكُمْ اِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اغْتَنِمْ خَمْسًا قَبْلَ خَمْسٍ: شَبَابَكَ قَبْلَ هَرَمِكَ، وَصِحَّتَكَ قَبْلَ سَقَمِكَ، وَغِنَاكَ قَبْلَ فَقْرِكَ، وَفَرَاغَكَ قَبْلَ شُغْلِكَ، وَحَيَاتَكَ قَبْلَ مَوْتِكَ»

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimelerde Cenab-ı Hak şöyle buyuruyor: “Allah (inkârcılara): ‘Yeryüzünde kaç sene kaldınız?’ diye sorar. Onlar, ‘Bir gün, ya da bir günden daha az bir süre kaldık. Hesap tutanlara sor!’ derler. Bunun üzerine Allah şöyle buyurur: “Çok az bir zaman kaldınız. Keşke bunu (daha önce) bilmiş olsaydınız.” “Sizi boşuna yarattığımızı ve bize tekrar döndürülmeyeceğinizi mi sandınız?”[1]

Kardeşlerim!

Zaman hızla akıyor, ömür sermayesi tükeniyor. Günleri “dün” eyledikçe, sayılı günlerimiz azalıyor. Yılları eskittikçe, hesap gününe biraz daha yaklaşıyoruz. Önümüzdeki Salı günü yeni bir yıla gireceğiz. Duvarlarımıza yeni takvimler asacağız. Tıpkı bir sene önceki gibi. Nasıl da tükendi 365 gün! Nasıl da göz açıp kapamak kadar çabucak geçti yüzlerce gün, binlerce saat!

Şair ne güzel ifade ediyor bu hakikati:

“Geldi geçti ömrüm benim, şol yel esip geçmiş gibi
Hele bana şöyle geldi, bir göz yumup açmış gibi”

* 28.12.2012 tarihli hutbedir.

1 Mü’minûn, 23/112-115.

Kardeşlerim!

Yeni günler, yeni bir yıl bekliyor bizi. Ömrümüz olursa, onların da tükendiğini göreceğiz. Bir gün biz de bir takvim yaprağından önce düşeceğiz dünyadan. Bizden önce başkaları için hep böyle oldu, bizim için de böyle olacak. Başkaları için sıradan olan bir gün, bizim için en büyük göç başlayacak. Ömür defterimiz kapanacak. Ebedî ömrümüzün rengi o gün belli olacak. Dünya imtihanımız sonlanacak, elimiz kolumuz bağlanacak. O günden itibaren, ebedî hayatı kazanmak için bir şey yapamaz hâle geleceğiz. Geçirdiğimiz yılların hesabı sorulacak!

Kardeşlerim!

Yeni yıl, ister hicrî olsun ister miladi; önemli olan bizim vakti nasıl karşıladığımızdır. Önemli olan, yeni bir yılın başlamasına ne anlam yüklediğimizdir. Yıllar ister ay'a göre belirlensin, ister güneşe göre, fark etmez. Rabbimiz bize güneşi de şahit gösterir, ayı da… Önemli olan, yeni günlerin adının ne olduğu değil, yeni günlerde nasıl var olduğumuzdur. Zamanın geçişini haber veren yıl başlangıcı gibi özel zaman dilimleri, bir fırsattır önümüzde. Yeni bir başlangıç yapmak içindir bu fırsat. Hatalarımızı gözden geçirip yeni kararlar almak içindir bu fırsat. Hayatımızda yeni beyaz sayfalar açmak içindir bu fırsat. Zamana değer katabiliriz elbet. Zamanı kurtuluş sebebimiz yapabiliriz. Zamanı ilmek ilmek işleyebiliriz. Gelen yılın günlerinde cenneti kazandıracak işler yapabiliriz. Elimizdeki bir deste takvim yaprağından sonsuz mutluluk çıkarabiliriz. Önümüze gelen her yeni günü kendimize güzel bir şahit yaparak ahirete yollayabiliriz.

Kardeşlerim!

Her yılın başlangıcı, aslında bizlere bu mesajları veriyor. Ancak üzülerek ifade edelim ki, başka dinlere, başka kültürlere, başka dünyalara ait sembolik unsurlar, yılbaşı eğlenceleri ile bütünleştirilerek bir tüketim kültürüne dönüşmüştür. Daha endişe verici olanı ise geleceğimizin teminatı olan çocuklar üzerinden bir kimlik ve kültür erozyonu gerçekleştirilmesidir.

Ömrümüzden bir sene gittiği hâlde sanki bir sene kazanmış gibi zamandan intikam alırcasına, kendini ve değerlerini unutarak, kendinden geçerek alkollü içkilerle sabahlara kadar eğlenmek ne kadar hazindir. Emek harcamadan zengin olmak arzusuyla kumar, piyango, toto ve loto gibi talih ve şans oyunlarının peşinden sürüklenmek ne kadar üzüntü vericidir.

Gönül ister ki, her yılın başlangıcı, insanoğlunun iç içe geçmiş muhasebelerini yaptığı, kendi insanlığını yeniden kurduğu bir milat olsun!

Kardeşlerim!

Her yılın ilk gecesi, anlamsız gayretlerin peşinde sürüklenmenin vakti olmamalıdır. Aksine ömrümüzden geride bıraktığımız yılın muhasebesinin ya-

pıldığı vakittir. Yeni bir yıla daha kavuşturduğu için Cenab-ı Hakk'a şükretmemiz gereken vakittir. Zamanın sahibi Cenab-ı Hakk'a karşı kulluğumuzun şuurunda olma vaktidir. Günün beş vaktini secdeyle anlamlandırmaktır. Durduramadığımız vakti yüreklerimizle doldurmaktır. Bu fani dünyadan ebedî cenneti çıkarabilmektir. Gelip geçen yılların tarlasından sonsuzluk hasadını elde edebilmektir.

Kardeşlerim!

Yeni bir yıla girerken etrafımızda olup bitenlere dikkat kesilmeliyiz. Suriye'de iki ateş arasında kalmış çocuklara, kadınlara, yaşlılara, ilaçsız ve dermansız insanlara duyarsız kalmamalıyız. Bugün Suriye'deki kardeşlerimiz ve akrabalarımız bir insanlık trajedisi yaşamaktadır. Savaşın acımasız şartları içerisinde her gün ölümle yüzleşmektedirler. Açlıktan ilaçsızlığa, barınmadan ısınmaya çok zor şartlarla karşı karşıyadırlar. Gün, insanlığımızın ve Müslümanlığımızın imtihan edildiği gündür. Gün, Allah rızası için insanlık namına Suriyeli kardeşlerimize yardım elini uzatma günüdür. Mezhebi, meşrebi, inanışı, dünya görüşü ne olursa olsun Müslümanlar, hatta bütün insanlık, sivil toplum örgütleriyle, kurum ve kuruluşlarıyla bu yarayı sarmak durumundadırlar. Bu sebeple Türkiye Diyanet Vakfı olarak ülke genelinde Suriye için insanî yardım kampanyası başlatmış bulunuyoruz. Cenab-ı Hak, yaptığınız ve yapacağınız yardımları kabul eylesin!

Hutbemi başta okuduğum hadis-i şerifin mealiyle bitirmek istiyorum.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), bir gün ashaptan birine şöyle nasihatte bulunuyordu: "Beş şey gelmeden önce beş şeyin değerini iyi bilmelisin; ölümünden önce hayatının, meşguliyetinden önce boş zamanının, fakirliğinden önce zenginliğinin, ihtiyarlığından önce gençliğinin ve hastalığından önce sağlığının."[2]

2 İbn Ebî Şeybe, Musannef, Zühd, 6; Hâkim, Müstedrek, IV, 341.

ÖMÜR SERMAYESİ TÜKENİRKEN…*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

حَتّٰٓى اِذَا جَآءَ اَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُوْنِۙ ۝ لَعَلِّيْٓ اَعْمَلُ صَالِحًا فِيْمَا تَرَكْتُ كَلَّاۗ
اِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَآئِلُهَاۗ وَمِنْ وَّرَآئِهِمْ بَرْزَخٌ اِلٰى يَوْمِ يُبْعَثُوْنَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«نِعْمَتَانِ مَغْبُونٌ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ، اَلصِّحَّةُ وَالْفَرَاغُ»

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Nihayet onlardan birine ölüm gelip çatınca, 'Rabbim! Beni geri gönder de, geride bıraktığım dünyada iyi işler yapayım' der. Hayır! Onun söylediği bu söz boş laftan ibarettir. Önlerinde, yeniden diriltilecekleri ***güne kadar bir berzah vardır.***"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "İki nimet vardır ki insanların çoğu (onları değerlendirme hususunda) aldanmıştır: Sağlık ve boş zaman."[2]

Kardeşlerim!

Yeni bir yılın arefesindeyiz. Ömür sermayemizden bir seneyi daha geride bırakıyoruz. Yeni yıla girerken biz Müslümanlara düşen, geçmişin muhasebesini yapmak ve geleceği plânlamaktır.

Kardeşlerim!

Bu seneye veda ederken kendimize şu soruları soralım: Ömrümüzün senelerini bir bir sayarken, acaba kaç güne secdelerle merhaba diyebildik? Kalabalıklar arasında yönümüzü kaybetmeden, kıbleye çevirebildik mi yüzümüzü? Yerde ve göklerde bulunan bütün varlıklar O'nu tesbih ederken acaba biz Rabbimize itaat edebildik mi? O'nun emirlerini tutabildik mi? Yasaklarından korunabildik mi? Rızkımızı, kazancımızı haramlara bulaşmadan helal yollardan

* 27.12.2013 tarihli hutbedir.

1 Mü'minûn, 23/99-100.

2 Buhârî, Rikâk, 1.

sağlayabildik mi? Elimizi, dilimizi, belimizi, gözümüzü, kulağımızı, zihnimizi, gönlümüzü haram ve günahlardan koruyabildik mi?

Rabbimiz, "Var mı dua eden, duasını kabul edeyim?" "Var mı tövbe eden, tövbesini kabul edeyim?" buyurduğu hâlde, O'na el açıp dua edebildik mi? O'ndan af isteyip günahlarımız için tövbe edebildik mi?

Gündüzlerimizi, gecelerimizi, Cumalarımızı, Ramazanlarımızı hakkıyla ihya edebildik mi? Anne ve babalarımıza, eş ve çocuklarımıza, akraba ve komşularımıza karşı vazifelerimizi yerine getirebildik mi? Sofralarımızda fakirlere yer verip ekmeğimizi kardeşlerimizle paylaşabildik mi? Bayram sevincimizi yoksulların sevincine katabildik mi? Yetimlerin başını okşayıp Efendimize bir adım daha yaklaşabildik mi? Mazlumların gözyaşlarını silebildik mi, yaralarına merhem olabildik mi? Masumları hedef alan her türlü zulme karşı "dur" diyebildik mi? Hakkı anlatabildik mi? Hakikati duyurabildik mi? Hakkın, hakikatin, adaletin, fazilet ve erdemin yanında yer alabildik mi? Kur'an'ın yanında, Peygamberimizin tarafında durabildik mi? Örnek insan olabildik mi? Kısacası Din-i Mübin-i İslam'ı hakkıyla yaşayarak Hz. Muhammed Mustafa'ya gerçekten ümmet olabildik mi?

Bir yılı daha geride bırakıyoruz. İki günü birbirine denk olan zararda iken hangi günümüzü diğerinden bereketli kılabildik? Bu sene sevap hanemize hangi hayırları, hangi iyilikleri kaydedebildik? Acaba Rabbimizin huzuruna sevdiği, razı olduğu bir kul olarak varabilecek miyiz?

Evet Kardeşlerim!

Ömür sermayemizden bir yılı daha geride bıraktık. Ancak gelecek nesiller için daha iyi bir dünya kuramadık. Dünyamızı barış ve esenlik yurduna dönüştüremedik. İnsanın şeref ve itibarını, haysiyet ve onurunu koruyamadık. Koruyamadığımız içindir ki 2013 yılında yüzbinlerce insan şiddet ve çatışma yüzünden hayatını kaybetti. Dünya genelinde her altı saniyede bir çocuk açlıktan öldü. Her otuz saniyede bir çocuk meta gibi satıldı. Her dört kadından biri şiddet gördü. Onlarca kadın katledildi.

Bir yılı daha geride bıraktık. Ancak İslam coğrafyasında kan ve gözyaşı hiç dinmedi. İslam diyarlarında katliam, çatışma, açlık, yoksulluk, cehalet, tefrika hiç eksik olmadı. İslam ülkelerinde kardeşin kardeşi öldürmesine, bebeklerin kimyasal silahlarla katledilmesine, küçücük bedenlerin kurşunlara hedef olmasına engel olamadık. Zalimlerin işledikleri cinayetleri ne yazık ki durduramadık.

Bir yılı daha geride bıraktık. Ancak tabiatın dengesini bozmaya, çevreyi hoyratça kullanmaya, örselemeye devam ettik. Her türlü nimeti sınırsız bir şekilde tükettik. İsraf ve savurganlığa devam ettik.

Bir yılı daha geride bıraktık. Ancak gençlerimizi zararlı alışkanlıklardan ve zararlı unsurlardan yeterince koruyamadık. Onları değerlerimizle gerektiği gibi buluşturamadık.

Bir yılı daha geride bıraktık. Ancak kardeşlik hukukumuzu, kardeşlik ahlakımızı yeterince oluşturamadık. Dilimizi, üslubumuzu, bilgimizi, birikimimizi, aşkımızı, şevkimizi ve heyecanımızı yenileyemedik. İlişkilerimizi geliştiremedik.

Bütün bunlara rağmen 2013 yılını başarılarla geçirmiş gibi milyonlarca insan kutlama yapacak. Zamanın sahibine boyun eğmektense, çılgınca eğlencelerle, sınırsız tüketimle, geçici haz ve avuntularla, şans ve talih oyunlarıyla zamanı öldürecek. Oysa insan, ancak "zaman bendedir ve mekân bana emanettir" şuurunu taşıdığında hayatı anlamlı hâle gelir.

Kardeşlerim!

Bizler, bu senenin bu son Cuma gününü vesile kılıp tüm bunları nefsimize bir kez daha hatırlatalım. Henüz fırsat varken, can teni terk etmeden, Rabbimiz emanetini almadan bize verilen ömür sermayesinin değerini bilelim. Elimizi vicdanımıza koyalım ve "2013 senesinde Rabbim için, dinim için, dünya ve ahiret saadetim için, kardeşlerim için, insanlık için ne yaptım?" sorusunu kendimize soralım. Ve şu mübarek vakitte kaybettiklerimizi telafi etmek ve daha yaşanılabilir bir dünya kurmak için kendimize hedefler koyalım. Kendimiz için bir karar alalım ve Allah'a dua edelim. Dua edelim ki bize iyi yolları kolay kılsın. Dua edelim ki iki günümüz birbirine eşit olmasın. Dua edelim ki Allah bize güç-kuvvet versin. Dua edelim ki, Rabbimiz bizlere basiret ve feraset bahşetsin. Dua edelim ki, Rabbimiz ülkemizi ve âlem-i İslam'ı her türlü bela ve tuzaklardan korusun. Dua edelim ki, birliğimiz, dirliğimiz, beraberliğimiz ve kardeşliğimiz kaim ve daim olsun. Dua edelim ki, İslam coğrafyasında tutuşturulan fitne ateşi sönsün. Dua edelim ki gönül coğrafyamızda milletimize umut bağlayan kardeşlerimizin umutları boşa çıkmasın.

PAHA BİÇİLMEZ SERMAYE: ÖMÜR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَالْعَصْرِۙ ۝ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفِى خُسْرٍۙ ۝ اِلَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اغْتَنِمْ خَمْسًا قَبْلَ خَمْسٍ: شَبَابَكَ قَبْلَ هَرَمِكَ، وَصِحَّتَكَ قَبْلَ سَقَمِكَ، وَغِنَاكَ قَبْلَ فَقْرِكَ، وَفَرَاغَكَ قَبْلَ شُغْلِكَ، وَحَيَاتَكَ قَبْلَ مَوْتِكَ»

Okumuş olduğum Asr suresinde Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Asra yemin ederim ki, İnsanlar gerçekten ziyandadır. Ancak iman edip dünya ve ahireti için yararlı işler yapanlar, birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye edenler başkadır."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Beş şey gelmeden önce beş şeyin değerini iyi bilmelisin; meşguliyetinden önce boş zamanının, hastalığından önce sağlığının, fakirliğinden önce zenginliğinin, ihtiyarlığından önce gençliğinin ve ölümünden önce hayatının."[2]

Kardeşlerim!

Günler, aylar, yıllar su gibi gelip geçiyor. Zaman hepimiz için mukadder olan sona doğru akıp gitmekte. Bir taraftan hayatımızın farklı dönemlerine hızla adımlar atarken diğer taraftan ömür sermayemiz her geçen gün tükenmekte. Yüce Mevla'ya vuslat anımıza doğru hızla ilerlemekteyiz. Bakınız, ölüm gerçeği karşısında Yunusumuz, tendeki canımızı nasıl tasvir etmekte:

Vaktinize hazır olun, ecel vardır gelir bir gün.
Emanettir kuşça canın, sahip vardır alır bir gün.

* 26.12.2014 tarihli hutbedir.

1 Asr, 103/1-3.

2 İbn Ebî Şeybe, Musannef, Zühd, 6.

Değerli Kardeşlerim!

Dünya hayatı, her canlı için fanidir. Nefeslerimiz sayılıdır. Bu gerçeğe rağmen insanoğlu sahip olduğu nice değerleri bilinçsizce tüketmekte, nice yozlaşmalara maruz kalmaktadır. Ebedi bir âlemi kazanmak üzere bahşedilen ömür sermayesi nice sorumsuzluklara, israflara, hoyratça kurban edilmektedir. Oysa ömrün her bir günü, her bir saati, her bir dakikası dahası her bir anı kazanıma dönüştürülmelidir. Şüphesiz kazanımlarımız da salih amellerimizdir. Dünyadan ukbaya tevarüs edeceğimiz en önemli ve en kıymetli şey, sadece ve sadece yararlı işlerimizdir, güzel amellerimizdir.

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, dünya hayatını bizlere şöyle tasvir ve takdim eder: "...**Dünya hayatı, gökten indirdiğimiz yağmur gibidir ki, o yağmurla yeryüzünün bitkileri boy verip birbirine karışır. Fakat bütün bu canlılık sonunda rüzgârın savurduğu kuru bir çerçöpe döner.**"[3] Bu ayet, dünya hayatının bütün göz alıcılığına rağmen bir gün sona ereceğini vurgular. Yine Kerim Kitabımızın birçok ayetinde ömrün, îman, amel-i salih ile ihyâ edilmesi ve anlamlı kılınması gerektiği vurgulanır. Bu değerlerden yoksun bir hayatın ise israf ve hüsran ile geçirilmiş bir ömür olacağı üzerinde ısrarla durulur ve tüm zamanlar buna şahit kılınır. Hüsran ile geçen hayat, her şeyden önce insanın kendisinin farkında olmayışı, yaratılış ve var oluş hikmetine uzak kalışıdır.

Kardeşlerim!

Mümin, zihin ve gönül dünyasını, davranışlarını her an gözden geçiren kimsedir. Mümin, ömrünün ve içinde yaşadığı vaktin kıymetini bilendir. O, gelmesi muhakkak bir günde kendisine verilen her nimetten hesaba çekileceği inanç ve bilinciyle yaşayandır.

Kıymetli Kardeşlerim!

Ömrümüzden bir yılı daha geride bırakmak üzereyiz. Her yıl başlangıcı, yarınlara dair bir fırsattır önümüzde. Hatalarımızı gözden geçirip yeni kararlar almak içindir bu fırsat. Bu fırsatı değerlendirerek gelen yılın günlerinde ebedi mutluluğu kazandıracak işler yapabiliriz. Elimizdeki bir deste takvim yaprağından sonsuz mutluluk çıkarabiliriz. Önümüze gelen her yeni günü lehimize bir şahit yaparak ahirete gönderebiliriz.

Öyleyse, ömrümüzden bir yılı daha geride bırakacağımız şu günlerde sayılı nefeslerimizi nasıl tükettiğimizi sorgulamalıyız. Hayır-şer, sevap-günah ve yaratılış hikmeti açısından kendimizi bir değerlendirmeye tabi tutmalıyız. Bir gün o malum sonun bizi de yakalayacağı bilinci ile elimizdeki fırsatları zarara değil, kâra dönüştürmeliyiz.

3 Kehf, 18/45.

Kardeşlerim!

Geride bıraktığımız zamanın bir muhasebesini barındırması gereken saatler ne acıdır ki her yıl bir takım yanlışlarla israf edilmektedir. Dinî ve ahlakî değerler unutularak ya da dikkate alınmayarak gayr-i meşru tutum ve davranışlarla, eğlence aldatmasıyla nefesler, hayatlar, yarınlar hiçe sayılarak heba edilmektedir. Bu ne acı bir tablodur. Dünyanın farklı coğrafyalarında nice zulümlere maruz kalan insanların feryatlarını, gözyaşlarını dikkate almadan dünyayı bir eğlence gezegeninden ibaret görmek ne kadar hazin, ne kadar insanî ve vicdanîdir?

Kardeşlerim!

Geliniz! Çok değerli olan ömrümüzü hayırla, güzellikle, sevapla tezyin edelim. Paha biçilemez ömür sermayemizin, kendimizin, değerlerimizin, inancımızın farkına varalım. Bu değerleri heba edecek hiçbir tutum ve etkinliğe zemin hazırlamayalım. Sermayemizi güzel ahlakımız ile salih amellerimiz ile ebedileştirelim. Hayatımızın kalan kısmının yaşadığımızdan daha hayırlı ve bereketli olması için gayret gösterelim ve hep birlikte Rabbimize el açalım:

Ya Rabbi! Günlerimizi, aylarımızı, yıllarımızı bereketli kıl! Ömrümüzü salih amellerle tezyin etmemizi bize kolaylaştır! Bahşettiğin iman nimetini son nefesimize kadar taşıyabilmeyi bizlere lütfeyle!

HER İNSAN ALLAH'IN BİR AYETİDİR!*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِىٓ اٰدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِى الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلٰى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«... وَالَّذِى نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَحُرْمَةُ الْمُؤْمِنِ أَعْظَمُ عِنْدَ اللهِ حُرْمَةً مِنْكِ ...»

Kardeşlerim!

Hutbemin başında okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Andolsun, biz insanoğlunu şerefli kıldık. Onları karada ve denizde taşıdık. Kendilerini temiz şeylerle rızıklandırdık ve onları yarattıklarımızın birçoğundan üstün kıldık."[1]

Peygamber Efendimiz (s.a.s.), bir gün tavaf esnasında Kâbe'ye yönelerek şöyle buyurdu:

"Ey Kâbe! Sen ne güzelsin. Senin kokun ne güzeldir. Senin azametine ve kutsallığına hayranım. Fakat Allah'a yemin ederim ki, müminin saygınlığı Allah katında senin saygınlığından daha fazladır…"[2]

Aziz Kardeşlerim!

Hepimiz insan olarak aynı özden, aynı topraktan yaratıldık. Hepimiz beşer olarak aynı babadan, Âdem'den; aynı anneden, Havva'dan geliyoruz. Hepimiz aynı dünyayı, aynı âlemi birlikte paylaşıyoruz. Hepimiz aynı güneşin ısısından, aynı ayın ışığından istifade ediyoruz.

Kardeşlerim!

Hepimiz Âdem'in çocukları olarak Allah nazarında tarağın dişleri gibi eşitiz. Hz. Ali'nin, "Ya hilkatte eşimsin ya dinde kardeşimsin" sözü bu hususu veciz bir şekilde ifade etmiştir. Geleneğimize göre insan, insanın kurdu değil

* 06.11.2015 tarihli hutbedir.

1 İsrâ, 17/70.

2 İbn Mâce, Fiten, 2.

yurdudur. İnsan, insanın umududur, sığınağıdır. Bunun içindir ki; medeniyetimizin insan anlayışı, modern zamanların sözde insan merkezli anlayışından oldukça farklıdır. Yunus Emre'nin ifadesiyle bizler, "Yaratılanı Yaratan'dan ötürü severiz". Zira her insan Allah'ın bir ayetidir. Her insan Allah'ın bir eseridir.

Aziz Müminler!

Bizim hem insan olmaktan hem de İslam'a inanmaktan kaynaklanan kardeşliğimizin bir hukuku ve bir ahlakı vardır. İnsan olmaktan kaynaklanan kardeşliğimiz gereği hangi dinden, hangi ırktan, hangi renkten, hangi coğrafyadan olursa olsun her insan saygındır. Bu sebeple insan, insana zulmedemez. İnsan, insana haksızlık edemez. Her insanın canı, kanı, malı, onur ve haysiyeti muhteremdir, mukaddestir, dokunulmazdır. Bizlere bu yüce değerleri öğreten dinimizdir, âlemlere rahmet olarak gönderilen Peygamberimiz (s.a.s.)'dir. O, Medine-i Münevvere'ye hicret ettiğinde, bütün gayr-i müslimlerle bir sözleşme imzalamıştır. Böylece farklı dinler ve kültürlerin bir arada barış ve huzur içerisinde yaşayabilmelerinin ahlakî ve hukukî temellerini atmıştır.

Kardeşlerim!

Din-i mübin-i İslam'dan kaynaklanan kardeşliğimize gelince; bu kardeşlik, soy, sop, dil, bölge ve asabiyet temelinde bir kardeşlik değildir. Hele hele çıkar temelinde bir kardeşlik hiç değildir. Yüce değerler ve yüksek idealler etrafında bir kardeşliktir. İman ve takva ekseninde bir kardeşliktir. İslam kardeşliğidir. Müslümanlar, aynı bütünün parçalarıdır. Aynı birin yansımalarıdır. Tevhid ile gelen vahdetin temsilcileridir. Müslümanlar, aynı bedenin organları, aynı binanın tuğlaları gibidir. Müslümanlar, birbirlerine hak bağı ile bağlıdır.

Müslüman, Allah'a ve O'nun mesajlarına saygı duyan, Allah'a ta'zimde bulunan ve Allah'ın yarattığı bütün mahlûkata şefkat nazarıyla bakan insandır. Müslüman, Müslüman kardeşini en az kendisi kadar değerli ve saygıdeğer görür. Onu hor, hakir ve küçük göremez. Müslüman, kendisi için istediğini kardeşi için de ister. Müslüman güvenilir insandır. Eli ve diliyle zarar vermez; kardeşine zulmetmez, haksızlık etmez, düşmanlık etmez. Müslüman, kardeşine sırt çevirmez; sıkıntılı anında ona destek olur. Müslüman, kardeşinin üzüntüsünü, sevincini paylaşır.

Kardeşlerim!

Bugün Âdem'in çocukları olarak kardeşliğe, merhamete, şefkate, insaf ve vicdana her zamankinden daha fazla muhtacız. Bugün insanlık ailesi olarak yüce değerleri hayatımıza aktarmaya her zamankinden daha fazla muhtacız. Bugün insan olmaktan kaynaklanan kardeşliğimizi yeniden hatırlamaya ve bu doğrultuda birlikte yaşamanın hukukunu ve ahlakını oluşturmaya her zamankinden daha fazla muhtacız.

Bugün İslam ümmeti olarak İslam diyarlarını yeniden ilim, hikmet ve marifet yurduna dönüştürmek için çalışmaya ihtiyacımız var. Bugün İslam coğrafyasında yeniden barış ve esenliği, merhamet ve şefkati, kardeşlik ve dostluğu, hak ve adaleti, ahlak ve fazileti egemen kılmaya ihtiyacımız var. Birliğe, beraberliğe, yardımlaşmaya, dayanışmaya, saygı ve muhabbetle birbirimizi kucaklamaya ihtiyacımız var. İslam'ın medeniyetler inşa eden eşsiz ilkelerine yeniden sarılmaya ihtiyacımız var. Kur'an-ı Kerim'in rahmet yüklü mesajlarına, Efendimiz (s.a.s.)'in çağlar üstü örnekliğine ihtiyacımız var.

Hutbemi Efendimiz (s.a.s.)'in şu hadisi ile bitirmek istiyorum: "İnsanlar Âdem'in çocuklarıdır. Âdem ise topraktandır."[3]

3 Tirmizî, Menâkıb, 74.

İNSAN: AKILLI VE SORUMLU VARLIK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا عَلَيْكُمْ اَنْفُسَكُمْۚ لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ اِذَا اهْتَدَيْتُمْۜ اِلَى اللّٰهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اِتَّقِ اللهَ حَيْثُمَا كُنْتَ وَأَتْبِعِ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ تَمْحُهَا وَخَالِقِ النَّاسَ بِخُلُقٍ حَسَنٍ»

Aziz Müminler!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "Ey iman edenler! Kendi sorumluluklarınıza dikkat edin. Hidayet üzere olduğunuz müddetçe yanlış yola sapanlar size zarar veremez. Dönüşünüz Allah'adır ve yapmakta olduğunuz her şeyi Allah size bildirecektir."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyurmaktadır: "Nerede olursan ol, Allah'a karşı gelmekten sakın. Şayet bir kötülük yaparsan onu affettirecek bir iyilik yap. İnsanlara da güzel ahlakla davran!"[2]

Kardeşlerim!

Varlık sebebimiz, her şeyden önce Hakkı tanımak, O'na tabi olmak ve yaratılış amacımıza uygun bir hayat sürmektir. Bu hayat Kur'an hayatıdır. Bu hayat, âlemlere rahmet ve rehber olarak gönderilen Efendimiz (s.a.s.)'in hayatıdır. Bu hayat, sırat-ı müstakim üzere ömrünü tanzim edenlerin hayatıdır. Günde beş vakit okuduğumuz Fatiha'da, Rabbimizden bizlere hidayet vermesini ve bizleri dosdoğru yola ulaştırmasını niyaz ederek rükûlarımıza, secdelerimize, dualarımıza başlarız. Bu dosdoğru yol peygamberlerin, salihlerin, yoludur. Bu yolda ubudiyet, muhabbet, teslimiyet, sadakat ve samimiyet vardır. Bu yol, yolcusunu selamete, huzura ve felaha ulaştırır.

Bizler bu yola, kelime-i şehadetle, Rabbimizin varlığını ve birliğini, sonsuz kudretini, O'nun âlemlere rahmet olarak gönderdiği kutlu elçisi Muhammed

* 31.07.2015 tarihli hutbedir.

1 Mâide, 5/105.

2 Tirmizî, Birr ve Sıla, 55.

Mustafa (s.a.s.)'in peygamberliğini kabul ve ikrar ederek başladık. Bu, sıradan bir kabul ve ikrar değildi elbette. Bu şehadetle ağır bir sorumluluk üstlendik. Bu şehadet azığımız oldu. Dünya hayatında karşılaştığımız türlü hengâmelerde, çıkmazlarda bu şehadetle ayakta kaldık. Bu şehadetle başıboş yaratılmadığımızı, sorumluluk sahibi, mükerrem bir varlık olduğumuzu öğrendik. *Öyleyse Rabbimize, kendimize ve bütün yaratılmışlara karşı sorumluluk bilinciyle hareket etmek asli görevimizdir.*

Kıymetli Kardeşlerim!

Mümin olarak Rabbimize karşı sorumluluğumuz, teslimiyet ve sadakat sahibi bir kul olmaktır. Her vesile ile Allah'ın rızasını aramaktır. O'na itaatsizlikten, ateşe düşmekten korkarcasına sakınmaktır. O'na, göndermiş olduğu kitaba ve peygambere karşı samimi olmaktır.

Kendimize karşı sorumluluğumuz, Yüce Rabbimizin bize vermiş olduğu maddi ve manevi imkânları meşru ölçüler çerçevesinde kullanmaktır. Allah'ın her birimize bahşettiği akıl ve bedeni, bilgi ve tecrübeyi, gücü ve kudreti insanlığın hayrı için seferber etmektir.

Ailemize, akrabamıza, kardeşlerimize karşı sorumluluğumuz, onlara sevgi, insaf ve merhametle muamele etmektir. Yaptığımız iyiliğin, yardımın, fedakârlığın karşılığını yalnızca Allah'tan umarak onların yanında yer almaktır; onur ve haysiyetlerini, hak ve hukuklarını korumaktır. Diğer insanlara karşı sorumluluğumuz ise, onlara adaletle davranmaktır. Allah'ın var ettiği bir değer olarak her insanın canına, malına, şeref ve onuruna hürmet göstermektir. Hayatın birlikte anlam kazandığını, dünyanın hepimize emanet olduğunu unutmamaktır.

Kardeşlerim!

İsraftan haksız kazanca, gıybetten iftiraya, yalandan dolandırıcılığa, hakaretten zulme; İslam'ın yasakladığı bütün davranışlar, günah olmanın yanında birer sorumsuzluk örneğidir. Hem Allah'ın hem de insanların hakkını ihlal etmektir. Müslüman, şerre alet olmamaya ve kötülükle anılmamaya dikkat eder. Çünkü Allah Rasulü (s.a.s.)'e *göre Müslüman; insanların, elinden ve dilinden zarar görmedikleri kişidir. Mümin ise, insanların canları ve mallarını kendisine karşı güvende bildikleri kimsedir.*[3]

Kardeşlerim!

Ne acıdır ki, insanlık ailesinin ortak bahçesi olan dünyada bugün çiçekler solmuş, ekinler kavrulmuş, nehirler kurumuş bir hâldedir. Kendisinden başka kimseye hayat hakkı tanımayanlar, mazlum ve masum canlara acımasızca ***kıymaktadır. İnsanca yaşamaya*** hasret kalmış nice mağdurlar evinden, yurdun-

3 Nesâî, İmân ve Şerâiuhû, 8.

dan hatta canından olmaktadır. Sorumsuzluğun sebep olduğu acının en derin örnekleri başta İslam dünyası olmak üzere, birçok bölgede yaşanmaktadır.

Değerli Müminler!

Bizler, hakka ve hukuka inanmış, adaleti yüceltmiş bir medeniyetin mensuplarıyız. Bizler biliyoruz ki, hiçbir haksızlık, hiçbir zulüm ebedi değildir. Yapılan zerre miktarı iyilik ya da kötülük, şaşmayan hak terazisinde bir gün karşılığını mutlaka bulacaktır.[4] Rabbimize karşı samimi, kendimize karşı dürüst, yakın çevremize karşı merhametli, insanlığa karşı da adaletli olduğumuz sürece yolumuz sırat-ı müstakim olacaktır. Hiç kimse bizi bu yoldan saptıramayacak, hakkı tutup kaldırdığımızda Rabbimiz de bizi yüceltecektir.

Kardeşlerim

Geliniz şu mübarek Cuma vaktinde hep birlikte Rabbimize el açıp yalvaralım:

Allah'ım! Bizleri, sorumluluğunun bilincinde olanlardan eyle.

Allah'ım! Bizleri Hakkı hak bilip Hakka uyan, batılı batıl bilip batıldan uzaklaşanlardan eyle.

Allah'ım! Bizleri zalimlerle birlikte olmaktan ve Haktan yüz çevirmekten muhafaza eyle.

4 Zilzâl, 99/7-8.

HÜRRİYET VE MESULİYET*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَيَحْسَبُ الْاِنْسَانُ اَنْ يُتْرَكَ سُدًى ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مَثَلُ الْقَائِمِ عَلٰى حُدُودِ اللهِ وَالوَاقِعِ فِيهَا، كَمَثَلِ قَوْمٍ اسْتَهَمُوا عَلٰى سَفِينَةٍ، فَأَصَابَ بَعْضُهُمْ أَعْلَاهَا وَبَعْضُهُمْ أَسْفَلَهَا ... »[1]

Aziz Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz (s.a.s.), Cahiliye karanlığındaki kalplere iman nurunu yerleştirmek için elinden gelen gayreti gösteriyordu. Bir yandan hâl ve hareketleriyle getirdiği hidayeti yaşayarak sunarken bir yandan da etkili ve üstün hitabetiyle ilahî mesajı en hikmetli kelimelere döküyordu. Bir gün insan ve toplum için hayatî bir önem taşıyan "hürriyet ve mesuliyet" duygusunu ashabına güzel bir benzetmeyle şöyle anlatıyordu: Toplumsal sorumluluğun ve bireysel hürriyetin sınırlarını belirleyen bu hadis-i şerifte Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), çok beliğ bir üslupla yaşadığımız dünyayı bir gemiye, bütün insanları da bu gemide yol alan yolculara benzetir. Yolcular kendi içlerinde iki kısma ayrılır. Bir kısmı Allah'ın koymuş olduğu sınırları gözeten ilim, irfan, akıl ve erdem sahibi insanlar; diğer kısmı ise bu sınırları çiğneyen, heva ve arzularına esir düşmüş, hürriyeti başıboşluk ve sorumsuzluk olarak telakki eden, sonu hem kendisinin hem de insanlığın felaketi olacak bir hürriyet anlayışına sahip olan kimselerdir.

Gemi hareket etmeden önce bu iki grup insan kura ile gemide yolculuk yapacakları yerleri belirlemiş, birinciler üst kısımda, ikinciler ise alt kısımda yerlerini almışlardır. İlahî rotada seyreden gemi, tam denizin ortasına vardığında aşağıdakiler güya yukarıdakileri gidip rahatsız etmemek gibi masumane görünen bir bahaneyle su ihtiyaçlarını gidermek için geminin dibini delmek isterler.

* 28.03.2014 tarihli hutbedir.

İşte bu hâl karşısında yukarıdakiler bütün insanlığın ortak malı olan bu geminin delinip su almasına mani olmadıkları takdirde yukarıdakilerle aşağıdakiler hep birlikte helak olacaktır. Ancak önlerine durup hikmetli bir yolla engel oldukları zaman sadece kendileri değil aşağıdakiler de batmaktan kurtulacaklardır.[2]

Aziz Müminler!

Hürriyet ve mesuliyet, zıt gibi görünen ancak birbirinden asla ayrılmayan iki kavramdır. Fertler ve toplumlar, yaratıcılarına, üyesi oldukları insanlık âlemine, üzerinde yaşadıkları ve ortak olarak kullandıkları tabiata karşı görevlerini ifa ettikleri oranda hürdür.

Kıymetli Kardeşlerim!

Hutbemin başında okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz "**İnsan, kendisinin başıboş bırakılacağını mı zannediyor?**"[3] buyuruyor. İslam'a göre hürriyet, başıboşluk demek değildir. Sorumsuzluk demek hiç değildir. Hürriyet, kötülük yapma ve günahlara dalma özgürlüğü demek değildir. Hürriyet, insanın, sadece başkasının köleliğinden, sadece başkasının emir ve direktiflerine göre yaşamasından kurtulması demek de değildir. Hürriyet, Allah'tan başkasına boyun eğmemek, O'ndan gayrısına teslim olmamak anlamına gelir. İslam'da hürriyetin çok geniş bir anlam dünyası vardır. Hatta İslam alimleri iffet, içtihat, sabır, hilm, af, cömertlik, kanaat ve takva gibi yüce hasletleri hep hürriyetin birer şubesi olarak değerlendirmişlerdir. Zira iffet, cinsel arzulara esir olmamaktır. İçtihat, tembellik ve rahata esir olmamaktır. Sabır, korku ve sıkıntıya esir olmamaktır. Hilm, öfkeye esir olmamaktır. Af, intikam duygusuna esir olmamaktır. Cömertlik ve kanaat, mal sevgisine ve paraya esir olmamaktır. Takva ise nefsin hevasına ve şeytana esir düşmemektir. İslam'ın insana kazandırmak istediği hürriyet, en başta kendi heva, heves, tutku ve arzularına kul ve köle olmaktan kurtulması anlamındaki hürriyettir. Ahlakî ve vicdanî hürriyettir. İrade hürriyetidir. İrade hürriyeti kazanılmadan diğer hürriyetler korunamaz.

Kardeşlerim!

Günümüzde birçok hata, hürriyet kavramının yanlış anlaşılmasından kaynaklanmaktadır. Zira çoğu kimseye göre hürriyet, kişinin her yapmak istediğine sahip olmasıdır. Ancak unutmayalım ki böyle bir anlayış hem kişiyi hem de toplumu esarete ve felakete sürükler.

Kitle iletişim araçlarıyla dünyamızın küçüldüğü, geminin dibini delmek isteyenlerin çoğaldığı, teknik imkânları kullanıp tabiatın ekolojik dengesini dahi bozacak kadar ileri gittikleri günümüzde insanlık, Kur'an-ı Kerim'in ve

2 Buhârî, Şirket, 6.

3 Kıyâme, 75/36.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in özgürlük ve sorumluk konusundaki mesajlarına her zamankinden daha fazla muhtaçtır.

Aziz Kardeşlerim!

Hepimiz, Rabbimizin bize emanet ettiği ortak gemide ebediyete doğru seyrüsefer hâlindeyiz. Rabbimiz, can emanetini sahibine teslim edinceye kadar bu gemiyi delmeden ve deldirmeden, sahil-i selamete erebilmeyi cümlemize nasip ve müyesser eylesin!

MÜKERREM BİR VARLIK OLARAK İNSAN*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِى اٰدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِى الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلٰى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اَلْمُؤْمِنُ غِرٌّ كَرِيمٌ وَالْفَاجِرُ خِبٌّ لَئِيمٌ»

Kıymetli Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, Kerim Kitabımızda şöyle buyuruyor: "**Andolsun, biz insanoğlunu şerefli kıldık. Onları karada ve denizde taşıdık. Kendilerini en güzel ve temiz şeylerden rızıklandırdık ve onları yarattıklarımızın birçoğundan üstün kıldık.**"[1]

Bu ayeti kerime, insanın mükerrem, yani onurlu bir varlık olduğunu ne de güzel ifade ediyor.

Fahr-i Kâinat Efendimiz de "**Mümin onurlu ve kerem sahibidir…**"[2] sözüyle bu hakikati dile getiriyor.

Kardeşlerim!

Onur, Rabbimizin bize yaratılıştan lütfettiği büyük bir nimettir. İnancımızda insan, hem bedeniyle hem de ruhuyla onurlu bir varlıktır.

İnsanın mükerrem oluşu, yaratan ve yaratılanlarla ilişkisinde mükemmel olmayı gaye edinmesidir. Mükerrem insan, her daim Rahman'ın nazargâhı olan bir gönül taşıdığının bilincinde olandır. Dolayısıyla o, bütün varlıklara rahmet nazarıyla bakar. Onun tutum ve davranışları bu rahmetin izlerini taşır. Mükerrem insanın gönlünde herkese yer vardır. O, yaratılanı yaratandan ötürü sever, sevgisine karşılık beklemez.

---

* 05.04.2013 tarihli hutbedir.

1 İsrâ, 17/70.

2 Ebû Dâvûd, Edeb, 5.

Mükerrem insan olmak güçlü-zayıf, alim-cahil, zengin-fakir, büyük-küçük demeden herkesi saygın, onurlu ve değerli görebilmektir. Onurlu insan olmak, kırık ve mahzun gönüllerin yaralarını sarmaktır. Onlara sahip çıkmaktır, zedelenen onurlarını onarmak için el uzatmaktır, gönül açmaktır. Mükerrem ve onurlu olmak, güzel ahlaka, fazilet ve erdeme kanat çırpmaktır. Hayatı paylaşırken insanlara karşı hoşgörülü olmaktır, hüsnü zan beslemektir.

Değerli Kardeşlerim!

Mükerrem olmak ırk, din, dil ve cinsiyet ayrımı gözetmeksizin bütün insanlarla iyi geçinmektir, herkese güzel söz söylemektir. Sevgi ve kardeşlik duygularıyla insanlarla kaynaşmak, kırgınlık, dargınlık ve düşmanlıkları sona erdirmektir. Onurlu olmak, yerine göre kardeşlerimizin olumsuz tutum ve davranışları karşısında sabırlı olabilmektir.

Onurlu insan, diğer insanların onurunu da kendi onuru gibi kabul edendir. O, başkalarının onurunu yücelttiğinde kendi onurunun yüceleceğini, zedelediğinde ise kendi onurunun zedeleneceğini bilir.

İman ve sevgiden beslenen insan onurunu koruma anlayışı, bütün soğuklukları ısıtacak, karanlıkları ışıtacak, uzakları yakın edecek bir güçtür. Bu meziyet, sözleri anlamlı kılacak, varlık âlemindeki her canlı ve cansıza şefkat ve ibret nazarıyla bakmayı sağlayacak ulvi bir değerdir. Bu değere ise, ancak Kur'an'a ve sünnete sarılarak, Kutlu Nebi'nin ahlakıyla bezenerek ulaşabiliriz.

Muhterem Kardeşlerim!

Gönülleri aydınlatan hiç şüphesiz Allah ve Rasûlü'dür. Allah'ın kelamı ile Rasûlü'nün bizatihi nûr olan yolu ve sözü, gönül dünyamızı nurlandırmış ve bizleri onurlandırmıştır.

Efendimizin nûruyla onurlanan ecdadımız, onurları zedelenmiş ve gönülleri yıkılmış nice kimseleri ihyâ için muhteşem bir medeniyet inşa etmişlerdir. Yoksullar için aşevi; hastalar için şifahane; kimsesiz çocuklar için yurtlar yapmışlardır. Yuva kurmak isteyen yoksul genç kızlara çeyiz temini ve ihtiyaç sahipleri için yardım sandıkları, fakirler için ise sadaka taşları oluşturmuşlardır. O medeniyette yaşlılar, "Kendilerine öf bile denmeyen", duası istenen, eli öpülesi saygın kişilerdir.

İşte bütün bunlar gönül merkezli medeniyetin insan onuruna sunduğu güzelliklerdir. Bizler de ecdadımızdan miras kalan bu güzellikleri hayatımıza hakim kılma ve sonraki nesillere aktarma azim ve gayretimizi asla yitirmemeliyiz.

Kardeşlerim!

Ne hazindir ki, dünyamızda insanlık onuruyla asla bağdaşmayan cinayet, işkence, şiddet, dışlama, aşağılama, zulüm, haksızlık gibi birçok yanlışa he-

men her gün şahit olmaktayız. Oysa bireysel ve toplumsal huzurumuz gerek kendi onurumuz gerekse başkalarının onuruna sahip çıkmakla yakından ilgilidir. Diyanet İşleri Başkanlığımız, insan onurunu hiçe sayan söz konusu uygulamalara dikkat çekmek, insan onurunun önemine vurgu yapmak ve bu konuda toplumsal bilinç oluşturmak amacıyla bu sene Kutlu Doğum Haftasında "**Hz. Peygamber ve İnsan Onuru**" temasını gündeme taşımıştır. Hafta boyunca gerçekleştirilecek etkinliklerde, insan onuru konusu bütün yönleriyle ele alınacaktır.

14-20 Nisan tarihleri arasında kutlanacak olan Kutlu Doğum Haftasının, toplumumuzda Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'e duyulan sevgi ve bağlılığın perçinleşmesine, insan onurunun gönüllerde ve hayatımızda hak ettiği yere ulaşmasına vesile olmasını Yüce Rabbimizden niyaz ediyoruz.

PEYGAMBERİMİZ VE İNSAN ONURU*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ فِى اَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«فَإِنَّ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ وَأَعْرَاضَكُمْ عَلَيْكُمْ حَرَامٌ كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هٰذَا فِى بَلَدِكُمْ هٰذَا فِى شَهْرِكُمْ هٰذَا»

Değerli Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz (s.a.s.), veda haccındaki bir konuşmasında şunları söyledi:

"Bu Kurban Bayramı gününüz, bu Zilhicce ayınız, bu Mekke şehriniz nasıl saygın ise kanlarınız, mallarınız, şeref ve haysiyetiniz de aynı şekilde saygındır, dokunulmazdır… Dikkat edin! Müslüman, Müslümanın kardeşidir. Müslümana, gönül rızası olmadan kardeşinin malı helal olmaz…"[1]

Merhamet Peygamberi, insanın değerini, haysiyetini bu sözleriyle ilan ediyordu asırlar öncesinden. Zira O, beşerin özlediği ve hak ettiği değerleri ihyâ için Alemlerin Rabbi tarafından gönderilmiş bir rahmet elçisiydi. Nitekim öyle de oldu. Rabbimizin, "Biz, gerçekten insanı en güzel bir biçimde yarattık."[2] "Andolsun, biz insanoğlunu şerefli kıldık."[3] diyerek taltif ettiği insan, O Kutlu elçiyle bir kez daha muştulandı. O'nun sözleri ve hayatı bizler için en güzel örnek oldu. O'nun öğrettikleri, insanlığın karanlık dünyasını aydınlattı. İnsanlık O Nûr ile, Efendimiz (s.a.s.) ile yeniden onurlandı.

Kardeşlerim!

"Küçüklerimize sevgi ile muamele etmeyen bizden değildir."[4] buyuran Efendimiz, çocukları onurlandırdı. Ebû Umeyr ismindeki bir çocuğun çok

* 12.04.2013 tarihli hutbedir.

1 Tirmizî, Tefsiru'l-Kur'ân, 9; Ayrıca bkz. Buhârî, İlim, 9; Müslim, Kasâme, 29-30, Hac, 147.

2 Tîn, 95/4.

3 İsrâ, 17/70.

4 Tirmizî, Birr, 15.

sevdiği bir kuşu vardı. Bir gün kuş öldü ve çocuk bir hayli üzüldü. Efendimiz, çocuğun evine giderek onu teselli etti ve acısına ortak oldu.[5]

Peygamberimiz, kıyamet günü arşın gölgesinde barınacaklar arasında Rabbine ibadet ederek yetişen gençleri de sayarak[6] onları onurlandırdı. Gençleri, kendilerine olan güveni ve verdiği değerden dolayı çok önemli görevlere getirdi. Daha yirmili yaşlarındaki Cafer, Habeşistan Kralı karşısında İslam'ı savundu. Muâz, Yemen'e vali tayin edildi. Üsâme, önde gelen sahabilerin yer aldığı orduya komutanlık etti. Zeyd, Kutlu Nebi'nin vahiy katibi olma bahtiyarlığına erişti.

Kıymetli Kardeşlerim!

Allah Rasûlü, "**Sizin hayırlılarınız kadınlarına iyi davrananlardır.**"[7] sözüyle kadını onurlandırdı. Mescidi Nebevi'yi süpüren yaşlı bir kadın vardı. Bir ara Resûlullah onu göremeyince nerede olduğunu sordu. "*Öldü*" dediler. Peygamberimiz: "**Bana haber verseydiniz ya!**" buyurdu. Ardından kadının mezarına giderek cenaze namazı kıldırdı ve dua etti.[8]

Efendimiz, "**Büyüklerimize saygı göstermeyen bizden değildir.**"[9] buyurarak yaşlıları onurlandırdı. Mekke'nin Fethi'nde Ebû Bekir, yüz yaşına yaklaşmış olan babasını Peygamberimizin huzuruna getirdi. Bu duruma canı sıkılan Efendimiz, "**Keşke bu ihtiyarı buraya kadar yormasaydın. Ben onu ziyaret ederdim**" buyurdu.[10]

Kardeşlerim!

Allah Rasûlü, engellileri onurlandırdı. Bazı bedensel kusurları sebebiyle topluma katılmaktan çekinen ve bu yüzden çölde yaşamayı tercih eden, Zâhir isminde bir sahabî vardı. Efendimiz, her gördüğünde ona iltifat ederdi. Bir gün, Zâhir'in kendisinin hiçbir değeri olmadığını söylemesi üzerine Peygamberimiz şöyle dedi: "**Hayır! Sen, hiç de değersiz değilsin! Aksine Allah katında çok kıymetlisin!**"[11]

Ayrıca merhamet Peygamberi, görme engelli olan Abdullah ibn-i Ümmü Mektum'u müezzinlik görevine getirdi. Sefere çıkarken kendi vekâletini on üç defa ona verdi.

Ve Peygamberimiz, insanı onurlandırdı. Bir gün ashabtan bir grupla otururken yanlarından bir cenaze geçti. Peygamberimiz cenazeyi görünce ayağa

5 Buhârî, Edeb, 112; Ebû Dâvûd, Edeb, 69.

6 Buhârî, Ezan, 36.

7 Tirmizî, Radâ, 11.

8 Buhârî, Salat, 74; Müslim, Cenâiz, 71.

9 Tirmizî, Birr, 15.

10 İbn Hişâm, II, 405-406.

11 Tirmizî, Şemâil, 104.

kalktı. Yanındakiler onun bir Müslüman cenazesi olmadığını söylediler. Ancak Gönüller Sultanı, "**Olsun, o da bir insan değil mi?**" cevabını verdi.[12]

Ashab-ı Kiramın önde gelenlerinden Ebû Zer ile Bilal-i Habeşi arasında bir tartışma yaşandı. Tartışmanın etkisiyle Ebu Zer kendine hakim olamadı ve Bilal'e "Siyah kadının oğlu" deyiverdi. Bu söz, renginden dolayı hor görülen Bilal'e ağır geldi. Dayanamayarak rahatsızlığını Efendimize arz etti. Efendimiz, son derece müteessir oldu ve hemen Ebu Zer'i çağırdı. Ona, "**Sende hâlâ cahiliye kalıntıları görüyorum. Kişi hiç anasından dolayı ayıplanır mı?**" diyerek serzenişte bulundu. Ebu Zer, bu sözünden dolayı binlerce kez pişman oldu ve Bilal'den özür diledi.[13]

İşte, Efendimiz bu sözleri ve uygulamalarıyla insanı onurlandırdı. O ırk, renk, cinsiyet, mal-mülk, zenginlik, soy-sop gibi maddî ve geçici ölçülere hiç itibar etmedi. "**Allah sizin görünüşünüze, malınıza, mülkünüze bakmaz; yalnızca kalplerinize ve amellerinize bakar.**"[14] sözü ile de bu anlayışı zihinlere ve gönüllere nakşetti.

Kardeşlerim!

Günümüzde yıkık ve biçare nice gönüller, horlanıp itilenler, yalnızlığa terkedilenler, onuru ve haysiyeti zedelenenler, insanlığını yitirenler, Rahmet Elçisi'nin ilkeleriyle hayat bulmaya ne kadar da muhtaç. O'nun ümmeti olan bizler de, bu ilkeleri yaşama ve yaşatma konusundaki sorumluluğumuzu göz ardı etmeyelim. Yüce Rabbimiz, bizleri onun yolundan ayırmasın ve şefaatine nail eylesin.

12 Müslim, Cenâiz, 81; Ebû Davûd, Cenâiz, 46.

13 Buhârî, İmân, 22; Müslim, Eymân, 40.

14 Müslim, Birr ve Sıla, 34.

İNSAN KALABİLMEK*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَآ اَيُّهَا النَّاسُ اِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَاُنْثٰى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَآئِلَ لِتَعَارَفُوا اِنَّ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللهِ اَتْقٰيكُمْ اِنَّ اللهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«بِحَسْبِ امْرِئٍ مِنَ الشَّرِّ أَنْ يَحْقِرَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ، كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ حَرَامٌ دَمُهُ وَمَالُهُ وَعِرْضُهُ»

Kardeşlerim!

İlahî bir soruyla başlamıştı insanın yaratılış hikayesi. Yaratanımızın; "**Elestü bi Rabbiküm-Ben sizin Rabbiniz değil miyim?**" sualine, "Belâ-Evet şahit olduk ki Rabbimizsin" cevabını vermişti cümle ruhlar.[1] Ahd u mîsâk eylemişti Hak Teala ile. Henüz yeryüzü, yedi kat sema yaratılmamışken, sadece O'nun zatı var iken kendine bir halife yaratmayı murad eyledi Rabbimiz. Kuru balçığa şekil verip[2] ruhundan üfledi.[3] Toprak olan beden o ruh ile canlandı, insan oldu, Âdem oldu. Melekler ona secde kıldı.[4] Ve insan, Allah'ın halifesi, izzet ve şeref sahibi bir varlık olarak yeryüzünü onurlandırdı.

Kıymetli Kardeşlerim!

Her birimiz, Âdem peygamberin ailesinin bir ferdi olarak dünyaya açtık gözlerimizi. Yaratanımız, dört kez yemin ederek duyurdu kâinata, en güzel şekilde yaratılmış olduğumuzu.[5] Mükerrem ve onurlu eyledi bizi.[6] Gönül sahibi kıldı, arş-ı âlâ misali. Kâinat, tüm mükemmelliğiyle bizim için var edildi, eşya hizmetimize verildi. Peygamberler gönderildi bizim için, semanın kapıları

* 19.04.2013 tarihli hutbedir.

1 A'râf, 7/172.

2 Hicr, 15/26.

3 Secde, 32/9.

4 Bakara, 2/34.

5 Tîn, 95/1-4.

6 İsrâ, 17/70.

açıldı, vahiy nâzil oldu. Böylece fıtratımızı ve onurumuzu korumamıza destek verildi. Renk, ırk, dil farklılıkları olsa da saygınlık bakımından aramızda bir fark bulunmadığına, Allah nezdinde en değerli olanımızın O'na karşı gelmekten en çok sakınanlarımız olduğuna dikkatlerimiz çekildi.[7]

Hakikat böyle iken değerli kardeşlerim, insanlık, asıl onur ve şerefin âlemlerin Rabbine kul, Kutlu Nebi'ye ümmet kılınmakta olduğunu idrak edemedi. Rabbimiz bize böylesine değer vermişken, biz onuru makamla, mevkiyle, parayla ölçer olduk. Mevlamızdan uzak düştükçe kendimize ve birbirimize de yabancılaştık. Kendimizi kendi ellerimizle tehlikelere atıyoruz.

Yaratılış ve kulluk amacından, samimi inançtan, ahlakî değerlerden her geçen gün uzaklaşmaktayız. Günü birlik telaşlar içerisinde bencilliğin, hırsın, açgözlülüğün zindanlarına hapsoluyoruz âdeta. Ayrımcılık, ırkçılık, sömürgecilik, şiddet, terör, savaş, istismar, açlık gibi nice küresel sorunların kıskacında yeryüzü sakinleri olarak büyük bir sınavdan geçmekteyiz.

Oysa kardeşlerim, kâinatı bir güneş misali aydınlatan Efendimiz, hayatı onurumuza yaraşır bir şekilde nasıl yaşayacağımıza dair rehberlik yapmıştır bizlere. Birbirimizi hakir görmemizin kötülük olarak yeteceğini, Müslümanın kanı, malı ve onurunun dokunulmaz olduğunu bildirmiştir Efendimiz.[8] Kâmil mümin olma ve cennet yolunun birbirimizi sevmekten geçtiğini hatırlatmıştır hepimize.[9]

Değerli Kardeşlerim!

İslam nazarında, sevgiye ve hürmete layık olan varlıktır insan. Siyahı da değerlidir beyazı da, yoksulu da onurludur, hizmetçisi de. Ölüsü de saygındır, dirisi de. Hani, "**Rabbiniz birdir. Babanız da birdir. Hepiniz Âdem'in çocuklarısınız, Âdem ise topraktandır. Arabın Arap olmayana, Arap olmayanın da Araba, beyaz tenlinin siyaha, siyah tenlinin de beyaza takva dışında bir üstünlüğü yoktur.**"[10] buyurmuştu ya Allah Rasûlü veda hutbesinde. İşte bu hikmet ve ibret dolu sözler, asırlar öncesinden ışık tutuyordu günümüze. İnsanları geçici ve izafî değerlere göre sınıflandıranlara âdeta ders veriyordu.

Ya Resûlallah! Bugün bu mabedi dolduran ve gönülleri muhabbetinizle çarpan aziz kardeşlerimizle birlikte, zedelenen, yıkılan insan onurunu yeniden onarmak, bize elçi, mürşit ve en güzel örnek olarak gönderilmiş olmanızın hakkını teslim etmek üzere ellerimizi uzattık: "Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve Rasûlüh." ikrarı ile Rabbimize ahdimizi, Size bağlılığımızı yineliyoruz. Salat ve selam size olsun Ey Nebi!

7 Hucurât, 49/13.

8 Müslim, Birr, 32.

9 Müslim, İmân, 22.

10 Ahmed b. Hanbel, V, 411.

TEKBİR: ALLAHU EKBER*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَآ اَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ۝ قُمْ فَاَنْذِرْ ۝ وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«كُلُّ تَكْبِيرَةٍ صَدَقَةٌ»[1]

Allahu Ekber, Allahu Ekber, La ilahe illallahu v-Allahu Ekber, Allahu Ekber ve lillahil Hamd

Kardeşlerim!

Allah-u Ekberle doğar bütün müminler. Her doğan Müslüman çocuğun kulağına önce tekbir okunur. Allah-u Ekberle ölür müminler. Bütün müminlerin ruhları ebediyete tekbirle uğurlanır.

Tekbir Allah'ın emridir. Allah'ı ululamaktır. Allah'ı yüceltmektir. O'nu her şeyden üstün tutmaktır. Tekbir, Allah'ı acizlikten, noksanlıktan, şirkten, O'na layık olmayan tüm sıfatlardan tenzih etmektir. O'nunla ilgili her şeyi nefsî isteklerine üstün tutmaktır. Tekbir, kalbi masivâdan arındırmaktır. Allah'ı yüceltirken kendi acziyetini tatmaktır. Tekbir yeryüzündeki büyüklenmeleri, kibirlenmeleri, böbürlenmeleri reddetmektir.

Aziz Müminler!

Tekbir tevhidin en veciz ifadesidir. Tekbir, hayatımızdaki ve dünyadaki bütün büyük değişimlerin anahtarıdır. Ne zaman dünya, ahirete, manevi âleme temas etse, tekbirle Allah'ın büyüklüğünü tasdik ederiz.

Günde beş vakit dinleme nimetine nail olduğumuz Ezanı Şerifler Allah-u Ekber diye başlar. Ezan bizi dünya hayatından bir anda koparıp alır. Allah'a hamdolsun ki bugün dünyanın her yerinde ezanlar, tekbirler süsler yeryüzünü. Allah'ü ekber nidaları titretir arş-ı Rahmanı. Dünyayı terk edip manevi iklime girmek için namaza durduğumuzda iftitah tekbiri getiririz. İlahi huzura mirâcımızı böyle başlatırız. Namazda, mutlak bir huzur içindeyizdir. Allah'ın karşısında hareket etmemiz ne mümkün. Acziyet ve huşû içinde onun huzu-

* 26.07.2013 tarihli hutbedir.

runda donup kalmalıyken, Allah'ın büyüklüğü bize hareket edecek takati sağlar. Bu yüzden namazdaki her hareketimizi tekbirle gerçekleştiririz. Ve rükûda belimiz bükülmüşken Allah'ın hamdimizi duyduğunu müjdelemesiyle yeniden doğruluruz. Secdeye bir daha kalkmamak üzere kapanmışken, Allah-u Ekber diyerek yeniden hareket edecek gücü buluruz kendimizde. Bayramlarda bu huzuru o kadar yoğun hissederiz ki, fazladan tekbirler getiririz. Ve omuz omuza kılınan bayram namazlarından melekleri selamlayıp çıktığımızda, kubbelerden tekbirler taşar ve Itri, besteler tekbirlerimizi.

Tekbirle açarız oruçlarımızı. Oruç daimi bir ibadet hâlidir, bedenden ve dünyadan arınmaktır. İftar, yeniden fıtrata, dünyaya dönmektir. Bu dönüş de müezzinin Allah-u Ekber nidasıyla gerçekleşir.

Resul-i Ekrem (s.a.s.), ilk vahyi aldıktan, manevi âlemle o yoğun teması gerçekleştirdikten sonra, üstünü örtmüştü. Cibrîli-i Emîn, ona vahyi getirirken "**Ey örtüsüne bürünen, kalk ve uyar**" demişti, sonra da (ve rabbeke fekebbir) "**Allah'ı tekbir et**"[2] diye emretmişti. Böylelikle manevi âleme irtibatından sonra tekrar dünyaya dönüşünü tekbirle gerçekleştirmişti.

Aziz Kardeşlerim!

Ancak Müslüman muhayyilenin bugün tekbir sesini hayal edemeyeceği yerler de var. Bağdat'ın sokaklarında, Şam'ın çıkmazlarında, Nil nehrinin kıyılarında kardeşin kardeşi öldürürken Allah-u ekber demesi ne hazindir. Bebeklerin kulaklarına okunan tekbirin, artık onlar katledilirken duyulmaya başlanması ne büyük bir hüsrandır Ya Rab!

Bir insanı öldürmenin bütün insanlığı öldürmek olduğunu öğütleyen bir dinin mensuplarının, bunu yaparken en yüce kelimeyi dillerine alabilmelerinden daha hazin ne olabilir. Tekbiri bir katlin, tekbiri siyasi bir emelin, tekbiri bir sûiistimalin, tekbiri bir ticaretin sloganı hâline getiren Müslümanların "hayye'ale'l-felâh" çağrısına mazhar olmalarını ne kadar bekleyebiliriz? Allah'ın büyüklüğünü küçük emellerimize âlet ettiğimiz sürece, nasıl kurtuluş umabiliriz? Allah'ın zulme razı olmayacağını bile bile, O'nun adını hayal edilemeyecek yerlerde tekbirlerle dillendirmek, İslam'a karşı işlenen ne büyük bir cinayettir.

Belki İslam âlemini bugün örten perde, kendine maneviyat kapılarını açacak tekbir anahtarını yitirmiş olmasıdır. Belki yeniden aydınlık ufuklara bakmalıyız ve Cibrîli-i Emîn'in o kanat gerişini, Kadir Gecesinde yere inişini düşünmeliyiz ve Allah'ın büyüklüğünü o yüceliğe yaraşır şekilde yeniden tekbir etmeliyiz. Ki böylece Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in ifadesiyle her bir tekbirimiz Allah'a olan sadakatimizin bir sadakası olsun.[3]

2 Müddessir, 74/1-3.

3 Müslim, Zekât, 53.

Ya Rab! Mübarek Ramazan ayı hürmetine âlem-i İslamı çepeçevre saran karanlıklardan koru. Bizi Cibrîli-i Emîn'in "kalk" emrini duymuşçasına gafletten uyandır.

Ya Rab! Ramazan-ı şerifimizi ihya eden en önemli ibadetlerden olan itikafa girdiğimiz şu günlerde itikafa giren müminlerin duaları hürmetine inanan kardeşlerimizin acılarını dindir.

Ya Rab! Biz günah işledik, Senin yüce adını haksız yerde zikrettik, Sen bizim adımızı haksızlar arasında zikretme.

Ya Rab! Seni hamd ile tesbih eder, seni yüceltiriz, bize huzurunun kapılarını aç.

Ya Rab! Yüceliğini hakkıyla, hak yerde tekbir etmeyi nasip eyle.

Rabbimiz! Bize dünyada da ahirette de iyilik ver ve bizi nârın azabından koru.

Rabbimiz! Bütün hesapların ortaya döküldüğü gün beni, ailemi ve bütün müminleri bağışla.

Rabbimiz! Sen, gizlediğimizi de açığa vurduğumuzu da bilensin. Bizi, ailemizi ve müminleri açığa vurma. Tüm imtihanları kaybetmiş olsak da bizi rahmetine kabul et. Belimizi büken ağır yükleri omzumuzdan, karanlık perdeleri üzerimizden kaldır. Beldelerimizi emin kıl, yüreklerimizi yakınlaştır.

Âlem-i İslamı içine düştüğü fitnelerden, tefrikadan, cehaletten kurtar! Bizlere yeniden aziz bir ümmet olarak adaleti ayakta tutmayı nasip eyle.

Allahu Ekber, Allahu Ekber, La ilahe illallahu v-Allahu Ekber, Allahu Ekber ve lillahil Hamd

MAZLUMUN AHI, TİTRETİR ARŞ-I RAHMAN'I*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَلَا تَرْكَنُوٓا اِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ ۙ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مِنْ اَوْلِيَآءَ ثُمَّ لَا تُنْصَرُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اَلظُّلْمَ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»

Muhterem Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz, "**Zulmedenlere asla meyletmeyin, yoksa size de ateş dokunur. Sizin Allah'tan başka dostunuz yoktur. Sonra size yardım da edilmez.**"[1] buyuruyor.

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s.), "**Zulüm, kıyamet günü (sahibini saran) karanlıklar (olacak)tır**"[2] buyuruyor.

Kardeşlerim!

Kur'an-ı Kerim'in en çok üzerinde durduğu kötülüklerden biridir zulüm. Bütün peygamberlerin tevhid mücadelesi, aynı zamanda insanların onurunu, izzetini, şerefini ve haysiyetini ayaklar altına alan her türlü baskı ve zulmü ortadan kaldırmaya yönelik olmuştur.

Zulüm, haddi aşmaktır. Hak ve hukuk tanımazlıktır. Adaletsizliktir, haksızlıktır. İnsanı insan yerine koymamaktır. İnsan haklarını, kul hakkını en büyük ihlaldir. Bu sebeple zulüm, hem bu dünyada hem de ahirette cezası şiddetli olan büyük bir günahtır. Zalimler asla kurtuluşa eremeyecektir. Onlar, kıyamet gününde karanlıklar içinde kalacaklardır. Yollarını bulamayacaklardır. Çünkü zalimler, dünyada zulmettikleri insanların hayatlarını karartmışlardır. Onlara dünyayı zindan etmişlerdir. Mazlumların beddualarını almışlardır. Şimdi hesap gününde karşılaştıkları zor ve çetin manzara, mazlumlara yaptıklarının kendi başlarına gelmesinden başka bir şey değildir. "Zulm ile abad

* 16.08.2013 tarihli hutbedir.

1 Hûd, 11/113.

2 Buhârî, Mezâlim, 8; Müslim, Birr, 57.

olanın ahiri berbad olur" sözüyle "Alma mazlumun ahını çıkar aheste aheste" sözü tam da bunu ifade etmektedir.

Zulme yardımcı olanlar ise, Sevgili Peygamberimizin ifadesiyle Allah'ın gazabına uğrayacaklardır. Allah, zalimlere yardım edenlerle ahirette asla görüşmeyecektir. Onlar, yardım ettikleri zalimlerle beraberdir. Zulme sessiz kalanlara, zulmü görmezden gelenlere de merhamet edilmeyecektir. Çünkü merhamet etmeyene merhamet edilmez. Düşünce ve davranışta zalimlere meyletmek zulümle; hainlere ortak olmak ihanetle; suçlulara arka çıkmak cürmün kendisi ile eşdeğerdir. Zalimler karşısında hakkı söylemek en büyük cihattır. Zalimin zulmünü önlemek hem bu dünyada hem de ahirette kurtuluşun ta kendisidir.

Kardeşlerim!

Yüzümüzü İslam dünyasına çevirdiğimizde ne yazık ki birçok yerde zulmün kara bulutlarını görmekteyiz. Mazlum kardeşlerimizin feryâd-ü figanlarını işitmekteyiz. Hem geçtiğimiz mübarek Ramazan ayında hem de Ramazan Bayramının hemen ardından bu hafta boyunca Mısır'da binlerce insan katledildi. Bir insanlık suçu işlendi. Bu acı hadise, hepimizi derinden yaraladı. Acılarımızı kat be kat artırdı. Ama biz biliyoruz ki mazlumların ahı büyüktür. Biz biliyoruz ki masumların kanları üzerine kurulu hiçbir saltanat, hiçbir hükümranlık ayakta duramaz. Biz biliyoruz ki, Allah zalimleri sevmez. Biz biliyoruz ki, Allah zalimleri hidayete erdirmez.

Kardeşlerim, hiçbir dünyevi hırs, çıkar ve siyaset, bir insanı yaşatmaktan daha değerli olamaz. Masum insanları katledenler, bu duruma maddi ve manevi destek verenler, gerçekte bütün bir insanlığı katletmişlerdir. Er ya da geç bu dünyada cezalarını bulacakları gibi ahirette de büyük bir azap şüphesiz onları beklemektedir. Dünyada kazandıkları hiçbir şey onları bu can yakıcı azaptan kurtaramayacaktır. Kötü bir son onları beklemektedir.

Değerli Kardeşlerim!

Şartlar ne olursa olsun, kimden gelirse gelsin, dünyanın neresinde olursa olsun, hangi gerekçe ile yapılırsa yapılsın, dini, ırkı, rengi ve coğrafyası ne olursa olsun Müslüman, her zaman zulmün ve zalimin karşısında, mazlumun ise yanında yer almalıdır. Zulme şahit olan herkes, en az zulme uğrayan kadar zulme karşı durmalıdır. Kur'an-ı Kerim, değil zulme razı olmayı, zulmedenlere meyletmeyi bile yasaklamıştır. O hâlde Müslüman, zulmü alkışlayamaz, zalimi asla sevemez. Zulme göz yumamaz. Kanayan bir yara gördü mü ciğeri yanar. O yarayı iyileştirmek için her türlü sıkıntıya göğüs gerer. Fakat hiçbir zaman "adam aldırma da geç git" diyemez. Her zaman hakkı tutar ayağa kaldırır. Zalimin hasmı olur, mazlumun dostu.

Kardeşlerim!

Biz de bugün Hz. Musa'nın, duasında Rabbine söz verdiği gibi Rabbimize yöneliyor ve söz veriyoruz: "**Rabbim! Bana verdiğin nimetle asla mücrimlere arka çıkmayacağım.**"[3] Sevgili Peygamberimizin duasıyla Allah'a yalvarıyoruz: "**Allah'ım! Zulmetmekten ve zulme uğramaktan sana sığınırım.**"[4]

Allah'ım! Mazlum kardeşlerimizin acısını yüreğimizde hissettir! Bizi zalimlerden yana eyleme! Bize basiret ver, feraset ver! Bütün Müslümanları, vicdanlarından mahrum eyleme! Bizi vicdansızlarla beraber eyleme! Bizi zulme, haksızlığa ve hukuksuzluğa karşı suskun kalanlardan eyleme!

Allah'ım! Mısır'da ve dünyanın muhtelif yerlerinde katliamlarda hayatını yitiren kardeşlerimize rahmet eyle! Yaralanan kardeşlerimize acil şifalar ihsan eyle! Müslüman kardeşlerimize içinde bulundukları zor durumdan bir an evvel kurtulmaları için yardım eyle! Şu mübarek Cuma günü hürmetine dualarımızı kabul eyle!

3 Kasas, 28/17.

4 Ebû Dâvûd, Vitr, 32; Nesâî, İstiâze, 14.

İNSANIN KATLİ, İNSANLIĞIN KATLİDİR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

... مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ اَوْ فَسَادٍ فِى الْاَرْضِ فَكَاَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا ... ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«لَزَوَالُ الدُّنْيَا أَهْوَنُ عَلَى اللهِ مِنْ قَتْلِ رَجُلٍ مُسْلِمٍ»

Muhterem Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz: "**Kim, bir cana kıymamış ya da yeryüzünde bozgunculuk yapmamış olan bir insanı öldürürse, sanki bütün insanları öldürmüş gibidir.**"[1] buyuruyor. Bir başka ayette de Rabbimiz: "**Kim bir mümini kasten öldürürse cezası, içinde ebedî kalacağı cehennemdir. Allah ona gazap etmiş, lânet etmiş ve onun için büyük bir azap hazırlamıştır.**"[2] buyuruyor.

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s.): "**Allah katında dünyanın yok olması, bir Müslümanın öldürülmesinden daha hafiftir.**"[3] buyuruyor.

Kardeşlerim!

Kur'an-ı Kerim'in ve Sevgili Peygamberimizin bu mesaj ve uyarılarına rağmen ne yazık ki öldürme ve katletme günahına bugün en çok İslam coğrafyasında şahit olmaktayız. Bütün dinler öldürmeyi lanetlerken, cana kıymayı en büyük cürüm ilan ederken yine de bütün dinlerin mensupları kendilerine öldürmek için bahaneler bulmuşlardır. Ne yazık ki bu biz Müslümanlar için de böyle olmuştur. Bir çiçeğe, bir karıncaya, bir kediye bile şefkat ve merhametle emredilen Müslümanlar dahi öldürmek için bahaneler uydurdular. Bu sebeple bugün İslam coğrafyasının hemen her tarafında kan ve gözyaşı akmaya devam ediyor. Gün geçmiyor ki bir kan ve gözyaşı haberi duymayalım. Saltanat ve hükümranlık ihtirası, güç ve iktidar tutkusu, baskı, zorbalık ve zu-

* 23.08.2013 tarihli hutbedir.

1 Mâide, 5/32.

2 Nisâ, 4/93.

3 Tirmizî, Diyât, 7.

lüm, şiddet, terör ve çatışma, ölüm, öldürme ve katliam hadiseleri her tarafta dehşet saçıyor. Yüreklerimiz kan ağlıyor. Yangınlarla kasıp kavruluyoruz. Dua etmekten başka bir şey gelmiyor elimizden. Yere düşen her damla kan, mazlumun gözünden dökülen her damla gözyaşı, zihin ve gönül dünyamızı param parça ediyor. Duygularımız köreliyor. Hislerimiz ölüyor. Aklımız tutuluyor. İnsanlığımızdan utanıyoruz.

Aziz Müminler!

Yeryüzünde ilk cinayeti, Âdem aleyhisselamın oğlu Kabil işledi. Hem de yanı başımızda Şam'da, Dımeşk'ta Kasyun tepesinde. Kabil'in, kardeşi Habil'i öldürdüğü günden bugüne Kabil'in yolunu takip edenler hiç azalmadı. Hep aynı suç işlendi. Hep aynı günahla kirlendi insanlık. Katiller ve zalimler hiçbir zaman kana doymadılar. Hep en temel insan hakkı olan hayat hakkına kastettiler. Sürekli cana kıydılar. Kadın, bebek, çocuk, yaşlı demeden mazlumları ve masumları katlettiler. Vahşetleriyle dünyayı kan gölüne çevirdiler. Sadece geçtiğimiz yüzyıl boyunca milyonlarca insan katledildi. İnsanlık, iki büyük dünya savaşı gördü. Nice işgaller, nice sürgünler, nice katliamlar yaşandı. İnsanlar, ne yazık ki kardeş olduklarını, Hz. Âdem ile Hz. Havva'nın çocukları olduklarını, canı verenin de alanın da Allah olduğunu unuttular. İnsan insanın kurdudur anlayışına yenik düştüler. Rabbimizin bahşettiği akıl nimetini, teknolojiyi, ilmi, fenni daha fazla can alabilmek ve toplu bir şekilde kitleleri imha edebilmek için fırsat bildiler. Biyolojik, kimyasal ve nükleer her türlü silahı ürettiler. Acımasızca bu silahları kullandılar. Silah tüccarları, silah satabilmek için nice çatışmalar çıkarttı. Nice düşmanlıklar üretti. Irkçılık uğrunda nice hayatlar soldu. Sömürgecilik uğrunda nice canlar yok oldu. İşgallerle nice hayatlar son buldu. Saltanat ve hükümranlık uğrunda nice masum insanların üzerine kurşun yağdırıldı. Dizginlenemeyen ihtiraslar, kin ve nefret yüzünden nice katliamlar yaşandı. Terör sebebiyle nice anaların yürekleri dağlandı. Töreler uğrunda nice ocaklar söndü. Kan davalarında nice aileler yok oldu. Mafyalar haksız yere nice canlara kıydı. Nice büyük insanlar faili meçhul cinayetlerle katledildi. Yeryüzünde hep can pazarı yaşandı.

Evet, kardeşlerim, bugün de dünyamızda bir can pazarı yaşanıyor. Bir yanda kana susamış Kabiller, diğer yanda masum Habiller… Ancak unutmayalım ki onların yanında "Öldürmeyeceksin!" diye emreden Musalar, cana kıymayı yasaklayan İsalar da var. Masum bir insanı öldürmenin bütün insanlığı öldürmeye eşdeğer olduğunu duyuran İslam Peygamberi var. Bir insanı yaşatmanın bütün bir insanlığa can vermek olduğunu müjdeleyen, insanları öldürmekle değil, yaşatmakla mükellef kılan dinimiz var. Yaşatmak, ağlayanın gözünün yaşını silmektir. Aç olanı doyurmak, susuzları suya kandırmak, olmayana vermektir. Düşene el uzatmaktır yaşatmak. İnsanların haliyle hâllenmek, derdiyle dertlenmek, yaralarına merhem olmaktır. Mazlumların yanında yer almak,

zalimin zulmüne karşı koymaktır. Şüphesiz insan, öldürerek değil, yaşattıkça insanlığının farkına varır.

Değerli Müminler!

Hepimiz, can taşıyan her varlığa merhamet etmekle sorumluyuz. Bizler, Merhametlilerin en merhametlisinin kuluyuz. Bizler, hayvanlara dahi merhameti cennete girmeye vesile sayan bir peygamberin ümmetiyiz. Dinimiz insanın arkasından konuşmayı bile yasaklamışken, müslümanım diyen müslümanı/insanı arkasından nasıl vurabilir? Onun üzerine nasıl kurşun yağdırabilir? Canına nasıl kastedebilir? Ellerine en mukaddes varlığın kanını nasıl bulaştırabilir? Akan kanlara, yanan yüreklere, dünyanın dört bir yanından yükselen mazlumların âhına nasıl sessiz kalabilir? Bu ağır yükü taşımaya nasıl cesaret gösterebilir? Bu günaha nasıl ortak olabilir?

Değerli Müminler!

Bizler, yapılan zerre kadar iyiliğin de kötülüğün de karşılıksız kalmayacağı ahiret gününe inanan müminleriz. İnanıyoruz ki, insanları öldürenler de muhakkak bir gün ölümü tadacaklardır. Habillerle birlikte Kabiller de huzura varıp hesap vereceklerdir. İşte o günün şiddetinden bu mübarek günde bu mübarek mekânda bizler Rabbimize sığınıyoruz. O'na el açıp diyoruz ki, "Rabbimiz bizleri İslam'ı doğru anlayıp doğru yaşayanlardan eyle. Bizleri öldürenlerden değil, yaşatanlardan eyle, can alanlardan değil, cana can katanlardan eyle. Bizleri birbirimize can yoldaşı eyle. Bizleri insanlığını unutanlardan değil, insanca yaşayanlardan eyle, şu anda dünyanın çeşitli yerlerinde yaşama savaşı veren kardeşlerimize rahmetinle, nusretinle muamele eyle. Şu mübarek vaktin hürmetine dualarımızı kabul eyle."

HER CAN KUTSAL VE DOKUNULMAZDIR!*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

.... مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ اَوْ فَسَادٍ فِى الْاَرْضِ فَكَاَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا ۜ وَمَنْ اَحْيَاهَا فَكَاَنَّمَا اَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا ۜ ... ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«لَزَوَالُ الدُّنْيَا أَهْوَنُ عَلَى اللهِ مِنْ قَتْلِ رَجُلٍ مُسْلِمٍ»

Aziz Müminler!

Buhârî ve Müslim'in naklettiği bir hadis-i şerifte Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) önceki peygamberlerden biri ile ilgili şöyle bir hadise anlatır: Eski zamanlarda bir peygamber, ağacın altında konaklarken kendisini bir karınca ısırır. Bu sebeple o peygamber karınca yuvasının yakılmasını emreder ve yuva yakılır. Bunun üzerine Yüce Rabbimizden ona şöyle bir uyarı gelir: "**Seni bir karınca ısırdı diye mi Allah'ı tesbih eden ümmetlerden bir ümmeti toptan yok ettin!**"[1]

Kardeşlerim!

Karınca kadar küçük bir varlığın bile incitilmesine rıza göstermeyen Rabbimiz, canın kutsal ve dokunulmaz olduğunu bize öğretir. O Rahman ve Rahimdir; esirgeyen, koruyan, şefkat gösteren, bağışlayan, barış ve huzur kaynağı olandır. "Rahmetim gazabımı geçti" buyurandır. Son Elçisini âlemlere rahmet olarak gönderendir. O Merhamet Peygamberi, bizlere şöyle seslenir: "**Siz yeryüzündekilere merhamet edin ki Yüce Allah da size merhamet etsin.**"[2]

Kardeşlerim!

Hiç kuşkusuz bu hayatta merhamete en layık olan varlık, yeryüzünün kıymetlisi insanoğludur. Yüce Allah'ın mükemmel biçimde yarattığı ve kendi ruhundan üflediği insan, bağrında taşıdığı ilahî öz ile saygıya layık olandır. Ren-

* 20.02.2015 tarihli hutbedir. Bu hutbe ve bir sonraki hutbe, aynı gün tercihe bağlı olarak irad edilmek üzere gönderilmiştir.

1 Buhârî, Cihâd, 153; Müslim, Selam, 149.

2 Ebû Dâvûd, Edeb, 58.

gi, dili, ırkı, cinsiyeti fark etmeksizin insan olmakla her türlü dokunulmazlık hakkına doğuştan kavuşandır. Canı özgedir; ırzı, şerefi, haysiyeti, onuru, namusu her türlü değerin üstündedir. Kendisi bile kendi canına kıyma, intihar ederek yaşamını sonlandırma hakkına sahip değildir. Hele bir başkası, hukukun ve ahlakın sınırlarını aşarak asla ona el uzatamaz. Öyle ki, bizim inancımıza göre bir insanı öldüren sanki bütün insanları öldürmüştür. Bir insanı yaşatan da sanki bütün insanları yaşatmıştır.[3] Öyle ki, Resul-i Ekrem (s.a.s.)'in ifadesiyle, "**Allah katında bütün dünyanın yok olması, bir Müslüman'ın öldürülmesinden daha hafif bir durumdur.**"[4]

Aziz Müslümanlar!

Mümin, her hâl ve şartta merhameti kuşanmak, rahmet nazarıyla çevresine bakmak, insaflı ve vicdanlı davranmak zorundadır. Zulmü beslemek, şiddeti haklı görmek, merhametsizliğe bahane üretmek asla Müslüman kimliği ile bağdaşmaz. Güçlünün üzerine düşen, ahlaklı ve insaflı olmaktır. Kontrolden çıkan ve şiddete dönüşen bir güç, er ya da geç karşısında adaleti ve merhameti emreden Yüce Allah'ı bulacaktır. Hep birlikte düşünelim: Neden Peygamber Efendimiz (s.a.s.) "**Asıl pehlivan, güreşte başkasını yenen değil, öfke anında kendisine hâkim olandır.**" buyurmuştur? Neden kişinin, eşine nefret beslemesini yasaklamıştır? Neden açlık endişesiyle doğmamış yavruların öldürülmesini büyük günahlar arasında saymıştır? Neden savaşta bile kadınlara, yaşlılara, çocuklara dokunulmamasını emretmiştir? Neden genç kızların zorla evlendirilmesini yasaklamıştır? Neden işkenceye ve caniliğe asla onay vermemiştir? Çünkü o (s.a.s.), kıyamet günü zulmün karanlıkları içinde kalmamıza razı değildir. Peygamber Efendimiz, merhametin bizi ve bizim aracılığımız ile bütün dünyayı aydınlatmasını dilemektedir.

Kardeşlerim!

Kendimiz için huzurlu bir hayatı ne kadar arzu ediyorsak, yakın ve uzak çevremiz için, dünya ve insanlık için de o kadar huzur ve güven istemeliyiz. İnsan "Bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın" diyorsa, kötülüğün gün gelip kendi boynuna dolanacağının, sevdiklerini de boğacağının farkında değil demektir. O hâlde herkese karşı, her türlü şiddete "hayır" demek; bilhassa hayatın çilesini birlikte paylaştığımız eşlerimize birer emanet hassasiyetiyle saygılı, şefkatli ve nezaketli yaklaşmak hepimizin sorumluluğudur.

Kıymetli Kardeşlerim!

Ülkemiz bir hafta kadar önce acı bir hadiseyle sarsıldı. Hayatının baharında olan genç bir kızımız hunharca katledilirken, yüreklerimizi dağlarken, bir defa daha toplum olarak şiddeti daha ne kadar içimizde barındıracağımızı sordu. Bize "Merhamet toplumu olmanın, Peygamber ahlakıyla bezenmenin,

3 Mâide, 5/32.

4 Tirmizî, Diyât, 7.

hırsı, kini, öfkeyi yenmek için emek vermenin zamanı gelmedi mi?" dedi. Bize insanlığımızı hatırlattı. Aynaya bakmamızı, silkinip kendimize gelmemizi ve gittikçe büyüyen şiddet fırtınası karşısında yenik düşmeyen, şefkatli ve güçlü yürekler inşa etmemizi istedi. Bu vesileyle cinayetlere kurban verdiğimiz bütün yavrularımıza, kızlarımıza, kadınlarımıza, masum canlara Cenab-ı Hak'tan rahmetler diliyorum. Bizleri de merhamet bilinciyle bir an önce uyandırması, milletimizin böyle elim hadiselere bir daha şahit olmaması için Yüce Rabbime dua ve niyaz ediyorum.

KADINA EL KALKMAZ!*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

... وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوٰى وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللّٰهَ إِنَّ اللّٰهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اَلْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ، وَالْمُؤْمِنُ مَنْ أَمِنَهُ النَّاسُ عَلٰى دِمَائِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ»

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "**İyilik ve takva hususunda yardımlaşın. Günah ve düşmanlık yolunda yardımlaşmayın. Allah'a karşı gelmekten sakının. Çünkü Allah'ın cezası çok çetindir.**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Rasûlullah Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyurmaktadır: "**Müslüman, diğer müslümanların elinden ve dilinden güvende olduğu kimsedir. Mümin de insanların canları ve mallarını kendisine karşı emniyette bildikleri kişidir.**"[2]

Aziz Kardeşlerim!

İnsanlığın büyük ölçüde kaybedildiği, müslümanlığımızın maalesef vicdan üretemediği ve sözün neredeyse tükendiği zamanları yaşamaktayız.

Modern dünyanın sakinleri olarak, yüce dinimiz İslam'ın, Kerim Kitabımız Kur'an'ın ve kâinata rahmet olarak gönderilen Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in yeryüzünü teşriflerinin öncesi olan cahiliye dönemini olabildiğince eleştiriyoruz. Bilhassa ıssız çölün kumlarına gömülen kız çocuklarının sessiz çığlıklarına asırlar ötesinden ses verip, sık sık bu vahşeti lanetliyoruz. Lakin cahiliyenin, sadece bir çağa değil, bir zihniyete ve hayat tarzına işaret ettiğini unutuyoruz. Bugün genç kızlarımıza ve kadın kardeşlerimize yönelik her türlü şiddet ve zulmün aynı zihniyetin ürünü olduğu gerçeğini göz ardı ediyoruz.

---

* 20.02.2015 tarihli hutbedir.

1 Mâide, 5/2.

2 Tirmizî, İmân, 12.

Şiddet, günümüzde coğrafya, din, dil, ırk ve sosyal statü tanımaksızın bütün insanlığı tehdit eden bir boyutta yaşanmaktadır. Ne yazık ki bu tehdidi en ağır biçimde yaşayanlar kadınlar ve çocuklar olmaktadır. Ülkemizde kadın kardeşlerimizin %39'u fiziksel, %43'ü duygusal şiddete maruz kalmaktadır. Hemen her gün zalim ve gaddar zihniyetlere kurban verdiğimiz masum canlar yüreğimizi yakmaktadır.

Kardeşlerim!

Bizim inancımızda ve örfümüzde dara düşenin yardımına koşmak vardır, dara düşürmek değil. "Aman" dileyene "eman" vermek vardır, emniyetine kast etmek değil. Bizler, "Helali olmayana yan gözle dahi bakılmaz" ve "Kadına el kalkmaz" diyen bir geleneğin mensuplarıyız. Ancak ne hazindir ki bugün, Allah'ın kadın kullarına reva görülen şiddete, zulme, vahşete tanıklık etmenin ızdırabını ve buna engel olamamanın vicdan azabını yaşamaktayız.

Kız çocuğunun ve kadının iffet ve onurunu çiğnemeye, hayatına kastetmeye pervasızca cüret edenlerin, insanlıktan nasipsizliğini ibretle müşahede etmekteyiz.

Güce sahip, lakin güç ahlakından mahrum olanların, sevgi, saygı ve merhametten yoksun olanların, sınır tanımaz gaddarlıklarının nice hayatlara mal olduğuna üzülerek şahit olmaktayız.

Değerli Kardeşlerim!

Ateş düştüğü yeri yakar! Yürek yangınını söndürmeye gücümüz yetmez. Ama "ateşin düşmemesi için bize düşen nedir?" Bu soruyu fert, aile, toplum ve kurumlar olarak her birimiz kendimize yöneltmeliyiz. Bu konudaki sorumluluklarımızın muhasebesini ciddi bir şekilde yapmalıyız.

Her türlü istismar, taciz ve tecavüzün, kadını aşağılamanın, hırpalamanın ve hatta incitmenin ne büyük bir günah olduğunu unutmamalıyız. Hangi gerekçeyle olursa olsun bir cana kıymanın bütün insanlığı öldürmek anlamına geleceğini hatırdan çıkarmamalıyız. İşte bu sebeple her birimiz şiddet ile mücadelede üzerimize düşeni yapmalıyız. Şiddete hemen, şimdi, en yakınımızdan, hatta kendimizden başlayarak "dur" demeliyiz. Merhameti, şefkati, erdemi, fazileti kendimize şiar edinmeliyiz.

Kıymetli Kardeşlerim!

Ömrünü cahiliye düzeni ve anlayışını değiştirmeye adayan Efendimiz (s.a.s.), hayatı boyunca kadını, çocuğu, yaşlıyı dahası hiçbir insanı incitecek, onurunu zedeleyecek söz, tutum ve davranış sergilememiştir. Hac ibadetiyle ilgili bir takım hatalar yapan ve bu durumda ne yapması gerektiğini kendisine danışan bir sahabîye Sevgili Peygamberimizin verdiği cevap tüm ümmetine bir insanlık dersi niteliğindedir: "**Bu hataların bir önemi yok. Yeter ki bir kimse,**

bir başkasının ırzına, haysiyet ve iffetine saldırmamış olsun. Kim bunu yaparsa günah işlemiş ve helak olmuştur."[3]

Kerim Kitabımızın tohumlarını ektiği, Efendimizin gerçekleştirdiği merhamet eksenli ahlaki dönüşüm ve zihniyet yenilenmesine bugün daha fazla ihtiyacımız olduğunda şüphe yoktur.

Olup biten, yıkıp döken, yakıp yok eden bir şiddetin elbette cezasını vermek gerekir. Ancak şiddeti var eden zihin kalıplarını değiştirmedikçe, değer ve vicdan eğitimine ağırlık vermedikçe, merhamet örneklerini her geçen gün çoğaltmadıkça şiddetin önüne geçmek mümkün olmayacaktır. Kalplere Allah korkusu, vicdanlara "kul hakkı" duygusu hakim olmadıkça, ahiret inancı ve hesap bilinci hayata yön vermedikçe sadece idari, hukuki ve sosyal tedbirler bu vahşetin önünü almaya yetmeyecektir.

Unutmayalım ki kardeşlerim, Efendimiz (s.a.s.)'in, "**Her müslümanın bir başka müslümana kanı, malı, ırzı haramdır.**"[4] uyarısı gereği genelde insanın, özelde ise kadının can güvenliği ve onuru dokunulmazdır. Allah'ın kulu ve yeryüzünün şerefli bir varlığı olan kadına yöneltilen her şiddet sadece bizim vicdanımızı kanatmamakta, aynı zamanda melekût alemini de sarsmaktadır.

3 Ebû Dâvûd, Menâsik, 87.

4 Müslim, Birr ve Sıla, 32.

BİR KUL OLARAK KADIN*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَاُولٰٓئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا، وَخِيَارُكُمْ خِيَارُكُمْ لِنِسَائِهِمْ خُلُقًا»

Kıymetli Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz (s.a.s.), Veda Haccı için Mekke'ye doğru yola çıkmıştı. Kafile içerisinde hanımlar da vardı. Yol düzenini sağlayan Enceşe isimli bir genç, coşkuyla şiirler okuyor, güzel sesiyle ezgiler söylüyordu. Bu durum, develerin heyecanlanıp hızlanmasına ve üzerlerindeki hanımların rahatsız olmasına sebep olmuştu. Efendimiz, hanımları sarsıntıdan kurtarmak için olaya müdahale etme gereği duydu. Mübarek ağzından dökülen şu zarif ifadelerle gence seslendi:

-"Ey Enceşe, sakin ol! Kristalleri dikkatli taşı!" [1]

Şefkat Peygamberi, hassas bir varlık olan kadını kristale benzetmek suretiyle onun değerine ve ona karşı ne derece dikkatli davranılması gerektiğine işaret ediyordu.

Kardeşlerim!

Yüce Allah, kâinatın en şerefli varlığı olan insanı, bir tek özden yaratmıştır. [2] İnsan olma onur ve sorumluluğunu hem kadına hem de erkeğe yüklemiştir. Sahip oldukları bu sorumluluk ve değer açısından kadın ve erkek, Rabbimiz nezdinde aynı önemi haizdir. Nitekim Yüce Rabbimiz, "**Mümin olarak, erkek veya kadın, her kim salih ameller işlerse, işte onlar cennete girerler ve zerre kadar haksızlığa uğratılmazlar.**"[3] buyurmaktadır. Dolayısıyla kadınıyla erkeğiyle bütün insanlar, Allah'ın kuludur. Önemli olan bu kulluğun farkında ol-

* 08.03.2013 tarihli hutbedir.

1 Buhârî, Edeb, 111.

2 A'râf,7/189.

3 Nisâ, 4/ 124.

mak, karşılıklı görev ve sorumluluk bilinciyle hayatı sürdürmektir. Peygamberimiz de, "**Kadın ve erkek bir bütünü tamamlayan iki eşit parçadır.**"[4] sözüyle kadın ve erkeğin biri olmadan diğerinin eksik kalacağını ortaya koymuştur. Bu itibarla kadın ve erkek, sağlıklı ve huzurlu bir toplumu birlikte inşa eden, birbirlerini koruyan ve sükuna ulaştıran iki ayrı değerdir.

Değerli Kardeşlerim!

Rahmet Peygamberi, kadının toplum içinde saygın bir yere sahip olması için bugün bile gıpta ile karşılanacak nice gayretler göstermiştir. Öyle ki dönemin kadına yönelik bütün acımasızlığına rağmen O, her daim kadının onurunu korumuş, kadına karşı şiddete başvuranları sert bir dille uyarmıştır. O'nun kadına muamelesi şefkat, merhamet, nezaket ve anlayış örnekleriyle doludur. O, vahye muhatap olmanın heyecan ve ağırlığını ilk olarak sadakat timsali eşi Hatice annemiz ile paylaşmıştır. Sütannesi Halime'ye derin hürmet göstermiş, kızı Fatıma'yı sevgi ve şefkatle büyütmüştür. Kız torunu Ümâme'yi omzuna alarak ashabına imamlık yapmıştır. "**Sizin en hayırlılarınız hanımlarına karşı en iyi davrananınızdır**"[5] buyuran Efendimiz, hem eş, hem baba, hem de evlat olarak bir kadına nasıl davranılması gerektiği hususunda bize en güzel örnek olmuştur.

Kardeşlerim!

Yüce Kitabımızda Allah'ın övgüsüne mazhar olmuş kadınlardan kesitler sunulur. Yaratılışın kendisinde tezahür ettiği annemiz Havva, iman ve cesaretin zirveye ulaştığı Asiye, hayâ ve iffetin mekân tuttuğu Meryem, sadakat ve teslimiyetin anlam bulduğu Hacer, namus ve haysiyeti Yaratıcı tarafından tescillenen Âişe validemiz bu yüce şahsiyetlerden sadece birkaçıdır.

İnancımızda kadın Allah'ın emaneti olan bir eş, ayaklarının altına cennet serilen bir anne, Allah'ın rahmeti ile sarmalanmış bir evlat ve Rabbimizin mükerrem kıldığı bir varlıktır. Bu itibarla kadın her türlü hürmet ve saygıya layıktır. Kadınları incitmek, hangi gerekçeyle olursa olsun şiddete maruz bırakmak, mağdur ve mazlum durumuna düşürmek inancımızla bağdaşmaz.

Kardeşlerim!

Ne hazindir ki günümüzde hemen her coğrafyada kadın baskı, şiddet ve zorbalıklara maruz kalmaktadır. Kadın onuru ve saygınlığını hiçe sayan bu çirkin davranışlar cehalet, merhametsizlik, vicdanî değerlerden yoksunluk, dahası insan oluştan uzaklaşma gibi etkenlerden kaynaklanmaktadır. Söz konusu yanlış tutum ve davranışların İslam ile bağdaştırılması ise daha da vahimdir. Çünkü zulüm ve şiddeti hoş gören hiçbir yaklaşımın, düşüncenin, geleneğin ve inanışın, kendisine Kuran ve Sünnet'te yer bulması mümkün değildir. Unutmayalım ki yüce dinimiz İslam ve onun peygamberi Efendimiz eşimize, evladımıza güzel davranmayı imanın kemali için gerekli görmüştür.

4 Ebû Dâvûd, Tahâret, 94.

5 Tirmizî, Radâ', 11.

EŞİMİZ, EVLADIMIZ, ANNEMİZ: KADIN*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَاِذَا بُشِّرَ اَحَدُهُمْ بِالْاُنْثٰى ظَلَّ وَجْهُهٗ مُسْوَدًّا وَّهُوَ كَظِيْمٌ ۚ يَتَوَارٰى مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُّوْٓءِ مَا بُشِّرَ بِهٖ ۭ اَيُمْسِكُهٗ عَلٰي هُوْنٍ اَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ ۭ اَلَا سَاۗءَ مَا يَحْكُمُوْنَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا، وَخِيَارُكُمْ خِيَارُكُمْ لِنِسَائِهِمْ خُلُقًا»

Muhterem Müminler!

Erkek ve kadın olarak insan, Allah'ın yarattığı en mükemmel varlıktır. Şüphesiz insanın, erkek ve kadın olarak yaratılmasında sayısız hikmetler mevcuttur. Yaratılışın kanunu budur. Her şey çift olarak yaratılmıştır.[1]

Kıymetli Kardeşlerim!

Kur'an-ı Kerim'de ve Sevgili Efendimizin dilinde, kadınıyla erkeğiyle Müslümanlar birbirlerini koruyan, birbirlerine destek olan, sevgi ve saygıyla hayatı paylaşan kardeşler ve dostlar olarak ifade edilmektedir. "**Müslüman müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, ihanet etmez, yalan söylemez ve onu sıkıntıda bırakmaz. Müslümanın kanı (canı), namusu ve malı dokunulmazdır, saygındır…**"[2]

Kardeşlerim!

Şiddet, baskı ve aşağılama hayatın hangi alanında ve kime karşı olursa olsun büyük bir zulümdür ve suçtur. Yüce Rabbimiz bizden hayatımızı, adalet, sadakat, sorumluluk, dürüstlük, vefa, yardımlaşma, alçak gönüllülük ve merhamet gibi yüksek ahlaki erdemlerle donatmamızı istemektedir. Yalan, ihanet, sorumsuzluk, kibir, öfke, nefret ve işkence gibi eylemlerden ise kesin bir şekilde bizleri men etmektedir. Zira, "**Müslüman, Müslümanın elinden ve dilinden güvende olduğu kimsedir.**"[3]

---

* 25.11.2011 tarihli hutbedir.

1 Zâriyât, 51/49.

2 Buhârî, Mezâlim, 3;Müslim, Birr, 58;Tirmizî, Birr, 18.

3 Buhârî, İmân, 4-5; Müslim, İmân, 64; Ebû Dâvûd, Cihâd, 2; Tirmizî, Kıyâme, 52.

Kıymetli Kardeşlerim!

Sevgili Peygamberimiz kadınıyla, erkeğiyle, çocuğuyla, genciyle, yaşlısıyla bütün insanlara büyük değer vermiştir. Bilhassa kadınlar ve kız çocukları konusunda özel tavsiyelerde bulunmuştur. Kadınların ve kız çocuklarının, şiddet, baskı ve aşağılamadan uzak tutulması için her fırsatta uyarılarda bulunmuştur. Zira kadın, insanlığın varlık sebebidir. Yüce Kitabımızda kadın; bütün insanlığın anası Havva'dır. Cesaret ve asaletiyle Asiye'dir. İffet ve temizliğiyle Meryem'dir. Sadakat ve teslimiyetiyle Hacer'dir. Hayatın zorlukları karşısında eşine verdiği destekle Hatice'dir. Peygamber hikmetini kendisinde tevarüs ettiğimiz Âişe'dir. Nesli Pâki Muhammedî'nin annesi Fâtıma'dır. Cefakâr annelerimiz, vefakâr kız kardeşlerimiz, kader ortağımız çilekeş eşlerimiz olarak1 kadın her türlü hürmet ve saygıya layıktır. Nitekim Resul-i Ekrem Efendimiz; "Sizin en hayırlılarınız hanımlarına karşı en iyi davrananınızdır",[4] "Sizden eşine karşı el kaldıranlarınız, hayırlı kimseler, iyi insanlar değildir",[5] "Kadınlarınızın hakları konusunda Allaha hesap vereceğinizi unutmayın. Çünkü onlar Allah'ın size emanetidir."[6] buyurmaktadır.

Muhterem Müslümanlar!

Bugün insanlık, bilhassa kadın hakları konusunda büyük bir imtihan ile karşı karşıyadır. Dünyanın hâlâ pek çok yerinde kadınlar; akıl almaz, vicdanlara sığdırılamaz baskı, şiddet ve zorbalıklara maruz kalmaktadır. Öteden beri kadınlarımıza ve kız çocuklarımıza yönelik baskı, şiddet ve aşağılamanın arkasında cehalet, kaba kuvvet ve kadın algısına dair bir takım yanlış ve köhne görüş ve düşünceler yatmaktadır. Aslında bütün bunlar cahiliyye devrinin anlayış ve düşünceleridir.

Nitekim adalet timsali büyük halife Hz. Ömer, bu yanlış telakkiyi şu sözüyle açık bir biçimde ortaya koymuştur: "Biz Cahiliyye döneminde kadınları insan yerine koymazdık. İslam geldi ve bizden onlarla en iyi şekilde ilişki ve iletişim kurmamızı istedi. İşte o zaman biz, onların da bizim üzerimizde hakları olduğunu anladık."[7]

Cahiliyye insanının kadını aşağılayan tutum ve tavrını en çarpıcı ve etkileyici biçimde Cenab-ı Hak bize resmetmektedir: "Onlardan birine bir kızının dünyaya geldiği müjdelendiğinde, içi öfke ile dolarak yüzü simsiyah kesilir! Kendisine verilen bu kötü haber yüzünden utanır ve eşinden dostundan gizlenirdi."[8]

4 Tirmizî, Rada', 11.

5 Ebû Dâvûd, Nikâh 42.

6 Müslim, Hac, 19.

7 Buhârî, Libâs, 31; Tefsîr 66, 2.

8 Nahl, 58/59.

İşte cahiliyye insanının acınası ruh hali bu idi. Kadına karşı yönelen şiddet sebebiyle, çağdaş cahiliyyenin ruh hali de bundan daha iyi değildir. Bunda kadını metalaştıran, onu eşya seviyesine indiren inkârcı-materyalist anlayışın payı unutulmamalıdır. Manevi değerleri yok sayan, hayatı hazcılığa indirgeyen yaklaşımın payı da inkâr edilemez. Kadın ve çocuğa yönelik şiddette, alkolizmin etkisi de göz ardı edilemez. Bilhassa, Batı muhitlerinde ortaya çıkan ve giderek dünyanın diğer bölgelerine de sirayet eden cinsellik ve şiddetin nesnesi hâline getirilmiş kadınların, âhu enînleri, feryatları insanlığın vicdanını sızlatmaktadır. Bu realitenin ticari bir sektöre malzeme edilmesi de yürek burkan bir trajedidir.

İslam ise, bu algıyı tamamen tersine çevirmiş, kadın ve kız çocuklarının saygıya en layık kimseler olduğunu insanlığa öğretmiştir. Nitekim, Hz. Ömer'in oğlu Abdullah bu konuda şöyle bir tanıklıkta bulunmaktadır: "Biz Peygamber (s.a.s.) zamanında hakkımızda vahiy indirilir korkusuyla, hanımlarımıza kaba davranmaktan ve onları incitici söz söylemekten çekinirdik. Maalesef Efendimizin(s.a.s.) vefatından sonra aynı duyarlılığı gösteremez olduk."[9]

Aziz Kardeşlerim!

Rabbimiz, haksızlık ve zulmü asla sevmez. Zulüm ve şiddeti hoş gören hiçbir yaklaşımın, düşüncenin, geleneğin ve inanışın; kendisine Kuran ve Sünnet'te yer bulması mümkün değildir. Dinimizin hedefi, kadını ve erkeğiyle bütünleşmiş, ayrılığı ve parçalanmayı tasvip etmeyen, herkesin hak ve hukukunun gözetildiği erdemli bir fert ve toplum inşa etmektir.

Kardeşlerim!

Geliniz, kendimizden başlamak üzere, acısıyla, tatlısıyla ömrümüzü birlikte geçirdiğimiz eşlerimizi, ailelerimizi, komşularımızı ve tüm çevremizi elimizden, dilimizden, emin kılalım. Zira mümin, güven veren emin kimsedir. Geleneğimizdeki, "karıncayı dahi incitmeme" ilkesi hayatımızın vazgeçilmez düsturu olsun. Gönül kırmanın Kâbe'yi yıkmaktan daha büyük bir vebal olarak telakki edildiğini hiçbir zaman unutmayalım. Şiddet, hayatımızdan uzak olsun. Sevgi, saygı hoşgörü hayatımıza hakim olsun. Aziz kardeşlerim, kadınını alçaltan milletlerin yükseldiğine tarih şahit olmamıştır.

9 Buhârî, Nikâh, 81.

CANA CAN OLMAK: AİLE*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَمِنْ اٰيَاتِهٖٓ اَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا لِتَسْكُنُٓوا اِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً ... ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ وَأَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي»

Değerli Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda sevgi ve merhamet var etmesi Allah'ın (varlığının ve kudretinin) delillerindendir.**"[1]

Okuduğum hadis-i şefite ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**En hayırlınız, ailesine en güzel şekilde davranandır. Ben, aranızda ailesine en güzel davranan kişiyim.**"[2]

Kardeşlerim!

İnsanlık, dünya serüvenine aileyle başladı. İlk aile cennette kuruldu ve cennetin bütün güzelliklerini temaşa etti. Ve bu güzelliklerden esintiler taşıyan aile, dünyada insan için yuva oldu. Böylesi yuvalar anneye, babaya, eşe, evlada her daim cennet oldu.

Aziz Müminler!

Peygamberimiz (s.a.s.), Veda Haccında, "**Hepiniz Âdem'in çocuklarısınız.**"[3] Buyurarak bize köklü bir aileye mensup olduğumuzu hatırlattı. Evet, her birimiz insanlık ailesinin birer halkasıyız. Hepimiz yeni halkaların var olması için çaba sarf etmekle yükümlüyüz. Çünkü bizler, bir ailede hayat bulduk. Gelecek nesiller de yeni ailelerde var olacaklar. Bu değişmez düzenin sahibi Âlemlerin Rabbidir ve O, Kerim Kitabımızda, insanlığa, bizlere örnek

* 08.05.2015 tarihli hutbedir.

1 Rûm, 30/21.

2 İbn Mâce, Nikah, 50.

3 Tirmizî, Menâkıb, 74.

aileler takdim etmiştir: Âdem (a.s.) ile eşi Havva validemizin türlü meşakkatle dolu hayat yolculuğunu birlikte adımladıklarını anlatmıştır. Peygamberlerin atası İbrahim (a.s.)'in sadakat ve teslimiyet misali eşi ve çocuklarını tanıtmıştır. Hâtemü'l-Enbiyâ Muhammed Mustafa (s.a.s.)'nın tertemiz ailesinden övgüyle söz etmiştir.

Kardeşlerim!

Kur'an'ı Kerim ve Efendimiz (s.a.s.)'i rehber edinmiş biz müminler için son derece mühimdir aile kurumu. Aile, toplumun en küçük fakat en önemli birimidir; ülfet, muhabbet, saygı, paylaşma ve fedakârlık ortamıdır. Aile, hayatın bütün aşamalarına etki eden bir başlangıç noktasıdır. İşte bu yüzden bizler, aile yuvamıza dua ile adım atarız. "**Allah'ım! Bu nikâhı bereketli ve mübarek eyle. Bu çifti ülfet, muhabbet ve bağlılık duygularıyla kaynaştır. Aralarına nefret, fitne ve ayrılığın girmesine izin verme.**" diye özden yakarışta bulunuruz. Bu birlikteliğin samimiyet, sevgi ve sadakat temeline oturmasını, hayır, bereket ve güzelliklerle örülmesini Rabbimizden dileriz.

Böylesi güzel temennilerle çıkılan bu yolculuk, her birimiz için bir imtihan vesilesidir aynı zamanda. Çünkü, Yüce Rabbimiz, insanı başıboş bırakmamıştır. Onu kendisine, ailesine, çevresine ve her şeyden öte Yüce Yaratanına karşı sorumlu bir varlık kılmıştır. Dolayısıyla ailede hak ve sorumluluklara riayet edilmelidir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Aile kurmak kadar aile olmak da önemlidir. Aile olmak, sadece aynı çatı altında barınmak, aynı sofraya oturmak değildir. Aile olmak, her şeyden önce gönülleri birbirine bağlı eşler olmaktır; sevgi, şefkat ve merhametle bir bütünü tamamlamaktır. Aile olmak, zihinler ve gönüller arasına örülen duvarları muhabbet, saygı, sevgi ve sadakatle kaldırmaktır.

Aile olmak her türlü olumsuzluğa karşı kalkan olmaktır; mutluluk ve huzurumuzu birlikte korumaktır. "**Kendinizi ve ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun.**"[4] ayet-i gereğince yüce değerlerle donanmaktır. Eş ve çocuklarımızı kötülüklerden alıkoyup, hayra, ahlaka, faydalı bir insan olmaya teşvik etmektir. Aile olmak değer vermek ve değer bilmektir; iyi günde-kötü günde, darlıkta-bollukta, hastalıkta-sağlıkta birbirimizin yanında yâr olabilmektir. Tıpkı nübüvvet görevinde âlemlere rahmet eşini son nefesine kadar destekleyen Hatice validemiz gibi. Bu fedakâr eşinin vefatından sonra onu her daim hayırla yâd eden vefakâr ve örnek eş Allah Rasûlü (s.a.s.) gibi.

4 Tahrîm, 66/6.

Kardeşlerim!

Aile, huzur ve saadet ortamıdır. Hayatın hengâmesi içerisinde bunalan aile fertleri bu ortamda teskin olur. Fedakârlık, vefakârlık, anlayış ve ilginin hakim olduğu aile sığınılacak bir liman olur. Bu değerlerden yoksun ve mahrum bırakılmış bir aile ise fertleri için ağır bir yükten ibarettir. Tam da bu noktada üzülerek belirtmek gerekir ki; aynı evde yaşayan fakat aynı duyguları paylaşamayanlardan oluşan nice aileler vardır. Pek çok aile, önemi ve değeri kavranamadığı için sorumsuzca heba edilmektedir. Bir ömrü paylaşmak, cana can olmak vaadiyle kurulan yuvaların sevgisizlik, sadakatsizlik, merhametsizlik ve basit nedenlerden dolayı yıkılması her birimizi derinden yaralamaktadır. Yıkılan yuvaların altında ise genellikle göz aydınlığımız ve yarınlarımız olan çocuklar kalmaktadır. Daha hayat yolculuğunun başında nice masum yürek hayatın ağır yükü altında savrulmaktadır.

Kardeşlerim!

Unutulmamalıdır ki, bizler ailemize sahip çıkarsak ailemizde bize sahip çıkar. Ailemizi korursak ailemiz de bizi korur. Ailemiz, bize emanettir ve emaneti korumak müminlerin bir niteliğidir. Öyleyse sorumluluklarımızı hiçbir zaman unutmayalım. Dualarla kurduğumuz yuvalarımız için şu duayı dilimizden düşürmeyelim:

"Rabbimiz! Eşlerimizi ve çocuklarımızı bize göz aydınlığı kıl ve bizi Allah'a karşı gelmekten sakınanlara önder eyle".[5]

5 Furkân, 25/74.

ARŞIN GÖLGESİNDEKİ GENÇLİK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ اَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ اَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ اِمَامًا ۝
اُولٰٓئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلَامًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«لَا تَزُولُ قَدَمَا ابْنِ آدَمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ عِنْدِ رَبِّهِ حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ خَمْسٍ، عَنْ عُمْرِهِ فِيمَا أَفْنَاهُ، وَعَنْ شَبَابِهِ فِيمَا أَبْلَاهُ، وَمَالِهِ مِنْ أَيْنَ اكْتَسَبَهُ وَفِيمَ أَنْفَقَهُ، وَمَاذَا عَمِلَ فِيمَا عَلِمَ»

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Ey Rabbimiz! Eşlerimizi ve çocuklarımızı bize göz aydınlığı kıl ve bizi Allah'a karşı gelmekten sakınanlara önder eyle."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "İnsanoğluna beş şeyden hesap sorulmadıkça kıyamet günü hiçbir tarafa hareket etmeyecektir; Ömrünü nerede ve nasıl tükettiğinden, gençliğini nerde yıprattığından, malını nerden kazanıp nerde harcadığından öğrendiği bilgilerle yaşayıp yaşamadığından."[2]

Rabbimizin davetine icabet edip bu mabedi dolduran Muhterem Kardeşlerim!

Cumanız mübarek olsun. İzninizle bugün özellikle aramızda bulunan genç kardeşlerimize seslenmek istiyorum.

Sevgili Gençler!

Bugün siz ezan-ı Muhammediyi işitip Rabbimizin Cuma namazı davetine icabet ettiğiniz gibi, asırlar önce âlemlere rahmet Hatemü'n-nebi Efendimizin İslam davetine, iman çağrısına icabet edenler olmuştu. Hz. Ali, Zeyd b. Harise, Ammar b. Yasir, Sa'd b. Ebi Vakkas, Mus'ab b. Umeyr, Habeşli Bilal gibi Mek-

* 17.10.2014 tarihli hutbedir.

1 Furkân, 25/74.

2 Tirmizî, Sıfatü'l-Kıyâme, 1.

ke'nin gençleri bu kutlu davete icabet edenlerdendi. İman edip İslam'la şereflendikleri andan itibaren son nefeslerine kadar Allah ve Rasûlüne itaat, din-i mübine hizmet yolunda büyük bir gayret gösterdi onların her biri. Erkam'ın evinde gizlice yapılan Kur'an derslerinde, Kâbe'nin gölgesinde cemaatle ilk kılınan namazda, hicret yolculuğunda, Mescid-i Nebevi'nin inşasında, Bedir'de, Uhud'da, Hendek'te hep bu gençleri görüyoruz Rasûlullah'ın yanında.

Kardeşlerim!

Efendimiz (s.a.s.), hicretle Medine'yi yurt edinince ilk iş olarak inşa ettiği mescidin bir bölümünü eğitim ve öğretim için tahsis etmiştir. Allah Rasûlü, İslam akademisi diye nitelenebilecek bu Suffe mektebinde nice ilim sahibi gençler yetiştirmiştir. Gün gelmiş bu gençlerden Hz. Ali'yi Yemen kadılığı, Muaz b. Cebel'i Yemen valiliği, Zeyd b. Sabit'i vahiy katipliği, Üsame'yi ordu komutanlığı gibi stratejik görevlere getirmiştir. O, bu uygulamalarıyla "size güvenim sonsuzdur" mesajını vermiştir.

Genç Kardeşlerim!

Bu kudsi mekânlardan aldığınız ruh ve ilhamla, iman ve cesaretle Yüce Mevla'nın; "**Onlar Rablerine inanmış birkaç genç yiğitti. Biz de onların hidayetlerini artırmıştık.**[3] methine mazhar olan, bugünün Ashab-ı Kehf'i, ilim ve irfanıyla Ashab-ı Suffa'sı siz olacaksınız. İslam dünyasında akan gözyaşına mendil, açılan yaralara merhem olacak, ümmet-i Muhammed'in yüzünü siz güldüreceksiniz.

Siz gözünü kıskançlık bürüyen, nefretine yenik düşen ve hiç düşünmeden kardeşini öldüren Kabil değil, "**Sen beni öldürmek için bana elini uzatsan da ben seni öldürmek için sana elimi uzatacak değilim.**"[4] diyen Habil olacak, en büyük cihadın kişinin kendi nefsiyle mücadelesi olduğunu yaşayarak ortaya koyacaksınız.

Siz İsmail olacaksınız. Canını tereddütsüz Allah yoluna kurban edecek kadar gözü pek ve teslimiyetli; "**Babacığım emrolunduğun şeyi yap**" diyecek kadar anne-babaya itaatkar ve hürmetli; "**şüphesiz beni sabredenlerden bulacaksın**"[5] duruşuyla azimli ve kararlı bir kul olacaksınız.

Siz Yusuf olacaksınız. Dünyanın bütün gayr-i meşru arzuları önünüzde arz-ı endam etse dönüp bakmayan, "**ben Allah'a sığınırım**"[6] diyerek edep ve iffetine sahip çıkan olacaksınız.

3 Kehf, 18/13.
4 Mâide, 5/28.
5 Sâffât, 37/102.
6 Yûsuf, 12/23.

Siz mabeddeki Meryem olacaksınız. Musibet ve imtihanın en ağırından geçse de iman ve sadakatinden geçmeyen, Allah'a itimadı sarsılmayan onurlu gençler olacaksınız.

Düşmanlıkları dostluk ve kardeşliğe, kin ve nefretleri merhamet ve muhabbete, ayrılık ve tefrikaları birlik ve beraberliğe dönüştüren siz olacaksınız. Siz anne-babasının amel defterini kıyamete dek kapatmayan, arkalarından hayır dualarla yâd ettiren salih evlatlar olacaksınız.

Unutmayın ki siz, âlem-i İslam'ın ümidisiniz. Sevinip mutlu olun ki siz, "**Rabbine ibadetle yetişen gençler kıyamette Allah'ın arşı altında gölgelenecekler**"[7] buyuran Nebinin müjdesisiniz.

Sevgili Gençler!

Lütfen başınızı kaldırıp karşınızda duran mihraba bakar mısınız? Mihrabın bugün yüzü gülüyor siz önünde kıyam duracaksınız diye. Kubbenin göğsünde güller açıyor siz altında secdeye varacaksınız diye. Minber, kürsi sizinle buluştuğu için sevinç içinde. Cami bugün bayram ediyor sizinle. Cuma namazında yüzünü güldürdüğünüz bu mabed kapısını açmış her daim sizi beklemekte.

Değerli Büyükler!

Tıpkı sevgili peygamberimiz gibi biz de gençlerimize muhabbet ve güvenimizi göstermekten çekinmeyelim. Her bir delikanlımızın ve genç kızımızın Allah'a layık kul, Resulullaha layık ümmet, ebeveyne hayırlı evlat, kendini İslam'a ve insanlığa hizmete adamış, iman denizinin büyük dalgalarında kaybolan ve var olan, büyük davalara gönül verip, ulvi sevdalarla sevdalanan gençler olmaları için dua edelim.

7 Buhârî, Ezan, 36.

SOKAĞIN YETİMLERİ: ÇOCUKLARIMIZ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَاٰوٰى ۝ وَوَجَدَكَ ضَآلًّا فَهَدٰى ۝ وَوَجَدَكَ عَآئِلًا فَاَغْنٰى ۝ فَاَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ ۝ وَاَمَّا السَّآئِلَ فَلَا تَنْهَرْ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«أَنَا وَ كَافِلُ الْيَتِيمِ فِى الْجَنَّةِ هٰكَذَا»

Kardeşlerim!

Yetim kalan Beşir b. Akrabe, babasını kaybettiği için sürekli ağlıyordu. Kimse onu teselli edemiyordu. Bunu duyan Peygamber Efendimiz (s.a.s.), Beşir'in yanına gitti. Onu teselli etmeye çalıştı. Ancak nafile. Bunun üzerine Sevgili Peygamberimiz, "**Ben senin baban olayım, Âişe senin annen olsun, istemez misin?**" dedi. Hiç düşünmeden "Evet, çok isterim." dedi Beşîr. Efendimiz, mübarek eliyle Beşîr'in saçlarını okşadı, onu kucakladı, bağrına bastı. Alıp Hz. Âişe'ye götürdü. O da Beşir'i güzelce yıkayıp temizledi. Saçlarını tarayıp ona yeni elbiseler giydirdi.[1]

İşte böyle sahip çıkıyordu Efendimiz yetimlere, öksüzlere. Ve: "**Müslümanlar arasında en hayırlı ev, içinde kendisine iyi davranılan bir yetimin bulunduğu evdir. Müslümanlar arasında en kötü ev ise içinde kendisine kötü davranılan bir yetimin bulunduğu evdir.**"[2] **sözleriyle müminlerin dikkatini çekiyordu yetimlere. Annesiz-babasız büyümüş Allah Rasûlü'nden daha iyi kim anlayabilirdi ki onları… Günümüzde de nice Beşir'ler, kendilerine sevgi ve şefkat kanatlarımızı açmamızı bekliyor bizlerden.**

Kardeşlerim!

Bugün toplumda sadece yetim ve öksüz kalmış çocuklar yok. Bir de hayatlarını sokaklarda devam ettirmek zorunda kalan 'sokağın çocukları' var. Anadan babadan ayrı kalmış, anne-babası tarafından ihmal edilmiş ya da so-

* 29.03.2013 tarihli hutbedir.

1 İbn Hacer, İsâbe, I, 302.

2 İbn Mâce, Edeb, 6.

kağa terk edilmiş çocuklardır onlar. Sokağın çocuklarıdır, sokağın yetimleridir onlar. Sıcacık aile ortamından mahrum kalmışlardır. Okulla ilişkileri kopmuştur. Toplum tarafından da dışlanmışlardır onlar. Hepsi sevgiye, ilgiye, şefkate, korunmaya ve güven duygusuna ne kadar da muhtaçtır aslında…

Değerli Kardeşlerim!

Sokak çocukları, ne yazık ki madde, alkol ve tiner bağımlılığı, sigara ve kumar gibi zararlı alışkanlıklar ile şiddet, kaçırılma, istismar, fuhuş, suça zorlanma, çeşitli hastalıklara yakalanma, yaralanma ve öldürülme gibi pek çok tehlikeyle karşı karşıyadırlar. Fiziksel ve ruhsal sağlıkları tehlike altındadır. Onlar genellikle terk edilmiş binalar, parklar, tren garları, köprü altları gibi yerlerde yaşam mücadelesi vermektedirler. Böyle bir durumda, onların sokak çetelerine karışmaları, uyuşturucu bağımlısı olmaları, dilencilik, yankesicilik, gasp, hırsızlık gibi kötü yollarla geçinmeye çalışmaları, daha da kötüsü yaralanma veya ölümle sonuçlanan şiddet olaylarına neden olmaları ihtimali söz konusudur.

Kardeşlerim!

Sokak çocukları sorununun en önemli nedenlerinden biri, aile kurumunun modern zamanlarda büyük yara almış olmasıdır. Ailede yaşanan huzursuzluklardır. Parçalanan, dağılan ailelerdir. Giderek artan boşanmalardır. Anne-babadan, aile ortamından kopmuş çocuklar, terk edilmişliğin ve güvensizliğin girdabında sokağa ve suç ortamına itilmekte ve kötü alışkanlıklara yönelmektedirler. Bu yüzden ailevi sorunların en büyük bedelini çocuklar ödemektedir.

Sokak çocukları sorunu, aslında çocuk haklarının ihlâlinden kaynaklanmaktadır. Nitekim Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) "**Allah'ım! Ben iki zayıfın: yetim ve kadının hakları konusunda insanları şiddetle uyarıyorum. Onların haklarına el uzatılmasını yasaklıyorum.**"[3] buyurmuştur.

Kıymetli Kardeşlerim!

Bizler, henüz dünyaya gelmeden yetim, 6 yaşında iken de öksüz kalan ve Yüce Rabbimizin, "**O, seni yetim bulup barındırmadı mı?... *Öyleyse sakın yetimi ezme!"***[4] hitabına muhatap olan Gönüller Sultanı Efendimizin ümmetiyiz. Unutmayalım ki Rahmet Peygamberi, hayatı boyunca hep yetimleri, öksüzleri, şehit yakınlarını, dulları, kimsesizleri ve fakirleri gözetmiş ve: "**Müslümanlar arasında kim bir yetimi yiyecek ve içeceğini üstlenecek şekilde sahiplenirse Allah onu mutlaka cennete koyar.**"[5] buyurmuştur.

3 İbn Mâce, Edeb, 6.

4 Duhâ, 93/7-9.

5 Tirmizî, Birr ve sıla, 14.

Kardeşlerim!

Sağlıklı ve huzurlu bir toplum için sokağın yetimlerine sahip çıkmalıyız. Zararlı alışkanlıkların önüne geçmek için sokak çocuklarına her yönden analık ve babalık yapmalıyız. Unutmayalım ki onların ihtiyaçlarını karşılamak ve onları topluma kazandırmak, hepimizin ortak sorumluluğudur. Çünkü onlar bizlere emanettir. Bugüne aitmiş gibi görünseler de aslında yarınlar için hazırlanması gereken birer emanet!

Yetimlerin başını okşayalım. Fakirleri doyuralım. Sokağın yetimlerine sahip çıkalım. Kimsesizlerin kimsesi olalım. Onlar Sevgili Peygamberimizin yanındaki Enes gibi olmayı arzularlar. Onlar Ümmü'd-Derdâ'nın yanındaki yetimler gibi, Allah Rasûlü'nden müjde, müminlerden ilgi ve şefkat görmeyi umut ederler. Unutmayalım ki aslında suçlu çocuk yoktur; suça itilmiş çocuk vardır. Ailelerimizin dağılıp parçalanmasına izin vermeyelim. Yuvalardaki, sokaklardaki, kaldırım köşelerindeki çocuklarımıza, yavrularımıza sahip çıkalım. Onları zararlı alışkanlıklardan ve kötülüklerden koruyalım.

Geliniz hep birlikte Peygamber Efendimizin şu müjdesine kulak verelim: "Ben ve yetime kol kanat geren kimse, cennette yan yana olacağız."[6]

6 Buhârî, Talâk, 25.

CENNET KAPILARININ ANAHTARI: YETİMLER*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَاٰوٰى ۝ وَوَجَدَكَ ضَآلًّا فَهَدٰى ۝ وَوَجَدَكَ عَآئِلًا فَاَغْنٰى ۝ فَاَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مَنْ قَبَضَ يَتِيمًا بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ إِلَى طَعَامِهِ وَشَرَابِهِ أَدْخَلَهُ اللهُ الْجَنَّةَ الْبَتَّةَ إِلَّا أَنْ يَعْمَلَ ذَنْبًا لَا يُغْفَرُ لَهُ»

Kardeşlerim!

Peygamberimiz (s.a.s.)'in amcası Ebû Tâlib'in oğlu Cafer (r.a.), Mûte Şavası'nda düşmanla kahramanca çarpışarak şehit düşmüştü. Bu kutlu sahabi, ardında üç yetim bırakmıştı. Allah Rasûlü (s.a.s.), "kardeşim" dediği Cafer'in derin bir hüzün çökmüş evine geldi. Kendisi de bir yetim olan Kutlu Nebi, ailenin yürek burkan hâline dayanamadı. Bir anneyi, bir babayı, bir eşi, bir dostu kaybetmek, artık onun hatıralarıyla yaşamak kolay mıydı? Ancak, hayat bir imtihandı ve imtihan geride kalanlar için hâlâ devam ediyordu. Rasûlullah (s.a.s.), "**Bugünden sonra kardeşime ağlamak yok.**" diye söze başladı ve "**Getirin bana kardeşimin çocuklarını.**" dedi. Cafer'in yetimleri, tıpkı annelerini kaybetmiş kuş yavruları gibi Efendimizin karşısına dizildiler.[1]

Allah Rasûlü, onları öpüp kokladı, bağrına bastı, başlarını okşadı, teselli etti; ömrü boyunca Cafer'in yetimlerine kol kanat gerdi ve onlar için her fırsatta dua etti.[2] Çünkü yetimlerin halini anlayabilecek, yüreklerini okuyabilecek yegâne şahıstı Allah Rasûlü.

Kardeşlerim!

Sadece Cafer'in evlatları değildi Rahmet Elçisi'nin tükenmez şefkatinden nasiplenen yetimler. Enes, Beşir, Sehl ve Süheyl, Ebû Ümamenin yetimleri ve daha birçokları. Onlar, belki hayatın yükünü sırtlayan minik bedenli yetim-

* 03.07.2015 tarihli hutbedir.

1 Nesâî, Zinet, 57.

2 İbn Hanbel, I, 205.

lerdi. Ancak, onların her biri Rasûlullah'ın baba sıcaklığını, Hz. Âişe'nin anne şefkatini hissettiler.

Peygamberimiz, şefkatle yetimin başını okşayan kimseye, elinin değdiği saçlar sayısınca sevap yazılacağını belirtti;[3] yetime kol kanat gerenin de cennette kendisiyle yan yana olacağını müjdeledi.[4] Bu bilinçle Efendimiz (s.a.s.), her daim yetimlerin üzerine titredi.

Çünkü "**Rabbin seni yetim bulup barındırmadı mı?**"[5] diyerek ona önce yetimliğini hatırlattı Alemlerin Rabbi; ardından "**Sakın yetime kötü davranma!**" buyurdu. Rabbimiz, yetime sahip çıkmayı kullukta eşiği aşmak olarak nitelendirdi. Yetimin hakkını gasp edip malına el uzatanların da aslında karınlarını ateşle doldurduklarını bildirdi.

Kıymetli Kardeşlerim!

Yetimler, önceliklidir. Çünkü onlar, bizlere Allah'ın birer emanetidir. Bu çocukların bazısı şehit çocuklarıdır, bazısı annesini ya da babasını hastalığa, kazaya kurban vermiştir. Kimileri de daha çocukluklarını yaşayamadan şehirleri yıktığı kadar ruhları ve yarınları da yıkan savaşın soğuk yüzüyle karşılaşmıştır. Yerlerinden, yurtlarından, aile sıcaklığından mahrum kalmışlardır. Anneleri, babaları artık yanlarında değildir… Onlar himaye edilmeyi herkesten çok hak ederler. Onlar Efendimizin yanındaki Enes olmayı arzularlar. Onlar, tıpkı yetim kalan Beşir gibi Allah Rasûlü'nden müjde almayı umut ederler.

Yetimler, belki merhametten yoksun bir evde, belki bir yetiştirme yurdunda, belki de bir sokak başında kendilerine uzanacak bir şefkat, bir merhamet eli beklerler. Kendilerini hayata bağlayacak, yarına dair ümitlerini diri tutacak bir ışık gözlerler. Onlar, hepimizin yetimleridir. Her birimiz onlardan sorumluyuz. Kendilerine sahip çıkıp, yüklerini hafifletmekle mükellefiz. Onların, kendileriyle barışık, dinine, milletine ve bütün insanlığa faydalı bireyler olarak yetişmeleri konusunda her birimize düşen görevler var. Hemen yanı başımızda zararlı alışkanlıkların pençesine tutulmuş her bir yetim, kimsesiz, yalnız ve garibin içler acısı hali hepimizin derdi olmalıdır.

Kardeşlerim!

Mübarek Ramazan ayının ortasında bulunuyoruz. Bu günler, Rabbimizin mağfiretinin üzerimize sağanak sağanak yağdığı günlerdir. Böylesi bir zamanda teslimiyetimizle, ibadetlerimizle, iyiliklerimizle Allah'ın mağfiretine nail olmanın yollarını aramalıyız. Oruçlarımızı günahlara kalkan, imsakimizi kötülüklere kilit, iftarımızı güzelliklere anahtar yapabilmeliyiz. Yaşadığımız her

3 İbn Hanbel, V, 250.

4 Buhârî, Talâk, 25.

5 Duhâ, 93/6.

dem evlerden evlere, gönüllerden gönüllere iyilik taşımak için seferber olmalıyız.

Aziz Müminler!

Unutulmamalıdır ki, iyilik sadece bir fakirin eline üç beş kuruş para sıkıştırmak değildir. İyilik aynı zamanda yalnıza arkadaş, yorguna dayanak, garibe sığınak, muhtaca imdat olmaktır. Hiçbir çocuk sokakta kalmasın, hiçbir yetim himayesiz kalmasın, hiçbir mülteci, muhacir aç açık kalmasın diyerek başkaları için koşturabilmektir iyilik. "Kardeşimi ne kadar düşünürsem, kendime o kadar iyilik etmiş olurum" bilinciyle dünyayı birbirimize yaşanılır kılmaktır iyilik.

Öyleyse geliniz kardeşlerim, hep birlikte bu kutlu ayda sahipsiz olmadıklarını hissettirmek için yetim, kimsesiz, himayesiz, yuvasız yavrularımıza gönüllerimizi, ellerimizi ve sofralarımızı açalım. Gelin bu Ramazan ve her zaman tüm muhacir kardeşlerimizle, mazlumlarla, mağdurlarla, yalnızlarla iftarlarımızı paylaşalım.

Sözlerimi Resûlullah Efendimiz (s.a.s.)'in şu hadisi ile bitirmek istiyorum: "Kim, Müslümanlar arasında bir yetimi yiyecek ve içeceğini üstlenecek şekilde sahiplenirse Allah onu mutlaka cennete koyacaktır. Ancak affedilmeyecek bir günah işlemiş ise o başka."[6]

6 Tirmizî, Birr ve Sıla, 14.

YETER Kİ GÖNÜLLER ENGELLİ OLMASIN*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلّٰىۙ ۝ اَنْ جَاۤءَهُ الْاَعْمٰىؕ ۝ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَّكّٰىۙ ۝ اَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرٰىؕ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«إِنَّ اللهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى صُوَرِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ وَلٰكِنْ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ»

Kardeşlerim!

Bazı bedensel kusurları sebebiyle topluma katılmaktan çekinen ve bu yüzden çölde yaşamayı tercih eden, Zâhir isminde bir sahabî vardı. Zâhir, Efendimiz (s.a.s.)'e her gelişinde, yetiştirdiği ürünlerden hediyeler takdim ederdi. Zaman zaman pazardaki alışverişlerinde de Zâhir'e yardımcı olan Peygamberimiz kendisini çok sever ve ona sürekli iltifat ederdi.

Bir gün Zâhir, Medine pazarında çölden getirdiği ürünleri satarken, Efendimiz (s.a.s.), sessizce gelip Zâhir'in gözlerini kapattı ve şakayla: "**Bu köle satılıktır; almak isteyen var mı?**" diye seslendi. Zâhir, boynu bükük ve hüzünlü bir eda ile: "Ya Rasûlallah! Vallahi benim gibi değersiz bir köleye kuruş veren olmaz!" deyince; Peygamber Efendimiz: "**Hayır! Sen, hiç de değersiz değilsin! Aksine Allah katında çok kıymetlisin!**"[1] buyurdu.

Şefkatiyle herkesi kucaklayan Rahmet Peygamberi, bu tavrıyla asıl önemli olanın insanî değerlerle donanmak, her ne olursa olsun dünyada varoluşumuzun gayesini unutmamak olduğuna işaret etti.

Değerli Kardeşlerim!

Hepimiz bir imtihan dünyasında yaşamaktayız. İmtihan ise herkesin gücüne ve sahip olduğu nimete göredir. Âdem (a.s.) ile Havva annemizden günümüze değin insanlık, türlü imtihanlara tabi tutulmuştur ve kıyamete kadar da tutulacaktır. Kimileri malıyla, kimileri evladıyla, kimileri canıyla ya da fiziksel bir engelle denenir kulluk yolunda. Bu imtihan süreci sabır ve metanetle geçirilirse Rabbimiz tarafından vaat edilen nimetler bizim olacaktır.

---

* 28.09.2012 tarihli hutbedir.

1 Tirmizî, Şemâil, 104.

Kardeşlerim!

Rabbimizin hikmeti gereği birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de engelli kardeşlerimiz bulunmaktadır. Gerek doğuştan, gerekse sonradan ortaya çıkan engellilik durumu çalışmaya, üretmeye, başarıya ve nihai hedefe ulaşmaya asla engel değildir. Engelli olduğu hâlde azimle, inançla kararlılıkla çabalayan ve tarihe adını yazdıran nice abide şahsiyetler vardır. Yeter ki insanların önüne engeller konulmasın. Yeter ki gönüller engelli olmasın, engel tanımasın.

Engelli olmak, hor görülme, itilip kakılma sebebi de değildir. İnsanlar, kendi tercihi olmayan durumlardan dolayı hiç kınanabilir mi? Hepimiz, görünüşe değil; gönle değer veren Allah'ın kulları değil miyiz? Bizim Peygamberimiz, "**Allah sizin görünüşünüze, malınıza, mülkünüze bakmaz; yalnızca kalplerinize ve amellerinize bakar.**"[2] buyurmaz mı? Dinimize göre asıl üstünlük, Allah'a yakın olmak ve insanlığa hayırlı hizmetler sunmakta değil midir? Elbette ki öyledir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Dinimiz insanı, zübde-i kâinat ve eşref-i mahlukat olarak görür.[3] İlahi hikmetlerle dolu Yüce Kitabımızda ise, her türden insanın; sağlıklı ve hastaların, engelli ve sağlamların, inananlar ve inkarcıların, zenginler ve yoksulların, şükredenler ve nankörlük edenlerin, kadınlar ve erkeklerin, yaşlılar ve gençlerin tasviri hep birlikte zikredilir.

Yüce Kitabımızda, Musa gibi dilinde düğüm olanlar,[4] evlat hasretiyle döktüğü yaşlar sonucu gözlerini kaybeden Yakup'lar vardır.[5] Yakalandığı amansız hastalıktan dolayı bîçare hâle gelen fakat yine de isyan etmeden Rabbine sığınan Eyüp'ler vardır.[6]

Kerim Kitabımızda, gözleri görmeyen Abdullah İbni Ümmi Mektûm'u farkında olmadan incittiği için, âlemlerin Rabbi tarafından ikaz edilen Son Peygamberin hatırası vardır.[7] O Peygamber ki, daha sonra o zâtı defalarca Medine'de kendi yerine vekil olarak bırakmıştır. Yine O Peygamber ki, ortopedik engeli bulunan Muaz b. Cebel'i genç yaşına rağmen vali tayin etmiştir. Bunları yaparken ise Efendimiz, fiziksel özellikleri değil, liyakati, aklı ve bilgiyi öncelemiştir.

2 Müslim, Birr ve Sıla, 34.

3 Tîn,95/4.

4 Tâ-Hâ, 20/25-28.

5 Yûsuf 12/84.

6 Enbiyâ, 21/83-84.

7 Abese, 80/1-4.

Kardeşlerim!

Dinimiz, görmeyenin gözü, duymayanın kulağı, güçsüzün eli, konuşamayanın dili olmayı sadaka kabul eder. Buna mukabil, engelli birine engel olmayı, rahatsızlık vermeyi ise lanetler.[8] Unutmayalım ki asıl engelliler aklını, gönlünü, kalp gözünü, elini, dilini bilgiye, şefkate, merhamete, hikmete ve ilahî gerçeklere kapayıp, insanlığını ayaklar altına alanlardır. Engelli pek çok kardeşimizin, engin gönül yapısıyla Allah katında çok değerli olabileceğini göz ardı etmeyelim.

Diyanet İşleri Başkanlığımız, 01-07 Ekim tarihleri arasında kutlanan Camiler ve Din Görevlileri Haftası'nın bu seneki temasını *"cami ve engelliler"* olarak belirlemiştir. Başkanlık olarak, seksen beş bini bulan camilerimizin, engellilerimizin rahatça ulaşacağı ve ibadetini yapabileceği camiler olmasını amaçlıyoruz. Konuya hafta boyunca yoğun bir şekilde yer verecek olan Başkanlığımız, engelli kardeşlerimize yönelik toplumsal bilinçlenmenin oluşmasını hedeflemektedir. Bu vesileyle söz konusu haftanın hayırlara vesile olmasını, darda kalanlara rahatlık, hasta olanlara şifa vermesini Yüce Rabbimden niyaz ediyorum.

8 Ahmed b. Hanbel, V, 152-169; I, 317.

KARDEŞLİK ÇAĞRISI*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَآ اَيُّهَا النَّاسُ اِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَاُنْثٰى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَآئِلَ لِتَعَارَفُوٓا اِنَّ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللهِ اَتْقٰيكُمْ اِنَّ اللهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«يَا أَيُّهَا النَّاسُ! أَلَا إِنَّ رَبَّكُمْ وَاحِدٌ، وَإِنَّ أَبَاكُمْ وَاحِدٌ، أَلَا لَا فَضْلَ لِعَرَبِيٍّ عَلٰى أَعْجَمِيٍّ، وَلَا لِعَجَمِيٍّ عَلٰى عَرَبِيٍّ، وَلَا لِأَحْمَرَ عَلٰى أَسْوَدَ، وَلَا أَسْوَدَ عَلٰى أَحْمَرَ إِلَّا بِالتَّقْوٰى»

Kardeşlerim!

İslam medeniyetinde insanlık âleminin, aynı özden neşet etmiş bir aile olduğu kabul edilir. Yüce Rabbimiz bu hakikati şöyle dile getirmektedir, “Ey insanlar! Şüphe yok ki, biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizi tanımanız için sizi boylara ve kabilelere ayırdık. Allah katında en değerli olanınız, O’na karşı gelmekten en çok sakınanınızdır...”[1] Âlemlere rahmet Efendimiz de Veda Hutbesinde; “Ey insanlar! Şunu iyi biliniz ki, Rabbiniz birdir, atanız da birdir. Arap’ın Arap olmayana, Arap olmayanın Arap’a, beyazın siyaha, siyahın beyaza takva dışında bir üstünlüğü yoktur.”[2] sözleriyle insanlığı kardeşliğe çağırıyordu. Yine, “Hepiniz Âdem’in çocuklarısınız Âdem ise topraktandır” ifadesiyle, bütün insanların hilkatte kardeş olduğunu ilan ediyordu. Hz. Ali, valisi Malik el-Eşter’e yazdığı mektuplardan birinde, ona emri altındakilere adaletli davranmasını öğütlerken, şu manidar cümleyi kullanıyordu: “İnsanlar senin ya dinde kardeşin, ya da hilkatte eşindir.”

Muhterem Kardeşlerim!

Kardeşlik için mümin gönülleri birbirine bağlayan iman bağı yeterlidir. Peygamber şehri Medine’de Evs ve Hazreç kabîleleri arasındaki târihî mücâdeleyi sona erdirerek onları kaynaştıran bu kardeşliktir. Yine Medine’de, Enes b. Malik’in evinde, Peygamberimizin Ensar ile Muhacirler arasında gerçekleş-

* 06.04.2012 tarihli hutbedir.

1 Hucûrat, 49/13.

2 İbn Hanbel, V, 41.

tirdiği kardeşlik uygulaması, tarihte eşi ve benzeri bulunmayan, tüm çağlara damgasını vuran örnek bir uygulamadır.

İnsanlığın şahit olduğu en gerçekçi bu kardeşlik projesinde kişinin etnik kökeni, siyasi düşüncesi, sosyal statüsü, cinsiyeti hiç de önemli değildir. Bu kardeşlik cemiyetinde yer alabilmenin en önemli unsuru imandır. İran'lı Selman ile Medine'li Ebu'd-Derda'yı ve daha farklı etnik kökene, kabileye sahip insanı kardeş yapmıştı bu inanç ve bu iman…

Değerli Müminler!

Kardeşlik her şeyden önce bir söylem ve edebî bir kurgu değil, bir hukuk ve ahlaktır. İşte Ensar ve Muhacirler böyle bir kardeşliği yaşayarak ortaya koymuşlardır. Efendimiz(s.a.s.), asabiyet ve menfaatin çelik ağını kırarak; dilleri, renkleri, ekonomik imkânları, gelenek ve görenekleri farklı olmasına rağmen '**iyilik ve takvada yardımlaşan**' kardeşlerden örnek bir toplum meydana getirmişti.

Kıymetli Kardeşlerim!

Ne yazık ki insanlık, tarih boyunca pek çok kardeşlik ihlâline tanık oldu. Hz. Âdem'in oğullarından Kâbil'in Habil'i öldürmesi, Hz. Yusuf'un, kardeşleri tarafından ihanete uğrayarak kuyuya terk edilmesi, kıskançlık ve menfaat duygularının yol açtığı olumsuz tablolardandır. İnsanlık bugün de Habil için gözyaşı döktüğü hâlde, kimi coğrafyada Kabil gibi davranmaya devam ediyor. Kardeşlik çeşmesini kurutan, merhamet duygusunu yok eden bu acımasızlık, sayısız cinayet ve katliamlara, hatta savaşlara yol açıyor.

Kardeşlik bağlarının ciddî yaralar aldığı bir zaman ve mekânda hem Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'e, hem de birbirimize kardeş olmanın iklim ve ortamını yeniden oluşturmak ve onun özlemini çektiği kardeşler topluluğu olmayı yeniden hatırlamak ve hatırlatmak zorundayız.

On dört asır önce birbirlerine düşmanlıklarıyla ün salmış Evs ve Hazreç kabilelerini, Ensar ile Muhacirleri birbirine kardeş kılan İslam'ın yüce değerleri, bugün de aynı şekilde bütün Müslümanları hatta tüm insanlığı birbirine kardeş kılmaya yetecektir.

Kardeşlerim!

Âlemlere rahmet olarak gönderilen Efendimiz (s.a.s.)'in dünyamızı teşriflerinin yıl dönümü vesilesiyle, bizler bugün bir kere daha Resûl-i Ekrem Efendimiz (s.a.s.)'in rehberliğine kardeşlik hukuku ve kardeşlik ahlakı açısından ne ölçüde ittiba ettiğimizi yeniden gözden geçirelim.

Bu bağlamda önce kendi iç dünyamıza yönelerek nefis muhasebesi yapalım. Özeleştiriden kaçınmadan, insanlık nezdindeki görev ve sorumlulukları-

mızı hatırlayarak; iyi, doğru ve güzelin timsali olma yolunda azmimizi bihakkın yenileyelim.

Bu duygu ve düşüncelerle, 14-20 Nisan tarihleri içerisinde idrak edeceğimiz Kutlu Doğum Haftasının, bütün Müslümanlara huzur getirmesini, insanlığın içine düştüğü sıkıntıların aşılmasına, kardeşlik bağlarımızın güçlenmesine ve yeni rahmet kapılarının açılmasına vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyoruz. Yüce Rabbimiz, bizlere Peygamberimizin sık sık özlemini dile getirdiği kardeşler topluluğu olabilmeyi nasip eylesin…

KARDEŞLİK AHLAKI VE HUKUKU*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ اِخْوَةٌ فَاَصْلِحُوا بَيْنَ اَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اَلْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يُسْلِمُهُ، مَنْ كَانَ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ كَانَ اللهُ فِي حَاجَتِهِ، وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً فَرَّجَ اللهُ عَنْهُ بِهَا كُرْبَةً مِنْ كُرَبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»

Yürekleri birbirleri için çarpan ve "Allah'ın lütuf ve inayetiyle kardeş olma"[1] bahtiyarlığına ermiş aziz kardeşlerim!

Rahmet yüklü evrensel mesajlarıyla gönülleri aydınlatan Peygamberimiz (s.a.s.)'in, asırlar öncesinden seslendirdiği kardeşlik ahlakı ilkelerine gelin hep birlikte kulak verelim:

"Müslüman, Müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu düşmana teslim etmez. Kim din kardeşinin bir ihtiyacını giderirse, Allah da onun ihtiyacını giderir. Kim bir Müslümanın bir sıkıntısını giderirse, Allah da onun kıyamet sıkınalarından birini giderir. Kim bir Müslümanın kusurunu örterse Allah da kıyamet günü onun kusurunu örter."[2]

Kardeşlerim!

Kardeşlik kavramı, aynı anne-babadan meydana gelenlere hasredilemeyecek kadar kapsamlıdır. Kardeşlik, Yaratan'ın bakışıyla insanı sevmektir. Yağmurun getirdiği rahmet gibi birbirimize rahmet olmaktır. Bir yerine binler olmaktır kardeşlik. Peygamberimizden gelen bir vefadır. Yıkık viranelerdeki mahcup edalı gariplere, kimsesiz gönüllere, yetimlere ve öksüzlere yürekten "kardeşim!" diyebilmektir. Teselli etmek, aynı zamanda teselli olmaktır kardeşlik. Fırtınalı denizlerde sığınılacak bir liman olabilmektir. Zor zamanlarda, gönül alıcı bir sözle mütebessim bir çehre sunabilmektir kardeşlik.

---

* 13.04.2012 tarihli hutbedir.

1 Âl-i İmrân, 3/103.

2 Müslim, Birr ve Sıla, 58; Tirmizî, Hudûd, 3.

Kardeşlik, diğerkâm olabilmektir. Kutlu Nebi'nin (s.a.s.); "**Sizden biriniz kendisi için istediğini mümin kardeşi için de istemedikçe gerçek manada iman etmiş olamaz.**"[3] prensibine sıkı sıkıya bağlı kalmaktır kardeşlik.

Duyarlı olabilmektir kardeşlik. Efendimiz (s.a.s.)'in ifadesiyle birbirimize muhabbet, merhamet ve şefkat gösterme hususunda tek bir vücut olabilmektir.[4] Kardeşin kusur ve ayıbını örtmek, ayağına batan dikende dahi derdiyle dertlenebilmek, türlü sıkıntılara müptela olduğumuz şu imtihan dünyasında beraberce Allah rızasını aramaktır kardeşlik.

Kardeşlik, kardeşin hakkına riayet etmek ve saygınlığına gölge düşürmemektir. Peygamberimizin "**Müslümanın müslümana malı, namusu ve kanı haramdır. Kişiye, müslüman kardeşini küçük görmesi kötülük olarak yeter.**"[5] sözünü hayatımızın ilkesi hâline getirmektir kardeşlik.

Kardeşlik; "**Birbirinizle ilgiyi kesmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin, birbirinize kin beslemeyin, birbirinize haset etmeyin. Ey Allah'ın kulları! Kardeş olun. Müslümanın kardeşine üç günden fazla dargın durması helal değildir.**"[6] ilkesi gereği, hangi şart ve ortamda olursa olsun kardeşini yalnızlığa terketmemektir.

Ve kardeşlik; "**Müslümanın müslüman üzerindeki hakkı beştir: Selamını almak, hastalandığında ziyaret etmek, cenazesine katılmak, davet ettiğinde gitmek ve ona her fırsatta dua etmektir.**"[7] sorumluluğunun bilinciyle hareket edebilmektir.

Kardeşlerim!

"**Müminler ancak kardeştirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah'a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin.**"[8] ilahî fermanı gereği yıkıcı değil yapıcı olalım. Ayrıştırıcı değil, birleştirici olalım. Fitneyi değil, ıslahı esas alalım. Bizi biz yapan değerlere sımsıkı sarılarak birliğimizi ve dirliğimizi koruyalım.

Ne kadar seviyorum kardeşimi hiçbir karşılık beklemeden! Ve ne kadar kardeşim kardeşime! anlayışıyla kardeşlik duygularımızı pekiştirelim.

Hutbemizi, yürekten amin diyeceğimiz şu dualarla bitirelim:

Ya Rabbi! Müminler olarak kalplerimizi, gönüllerimizi birbirine kaynaştır. Bizleri birbirlerine karşı sıcak yürekli, birbirlerini gördüğünde gözlerinin içi parlayan samimi kardeşler eyle. Birbirimize karşı merhameti yürek-

3 Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 59.

4 Buhârî, Edeb 27; Müslim, Birr 66.

5 Ebû Davud, Edeb, 35.

6 Tirmizî, Birr ve Sıla, 18.

7 Buhârî, Cenâiz, 2.

8 Hucurât, 49/10.

lerimizden hiçbir zaman eksik etme! Ya Rab! Bizi, son nefesimizi verinceye dek kardeşlerimize muhabbet duyan, onların dertleriyle dertlenen müminlerden eyle…

BİZ KARDEŞİZ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ اِخْوَةٌ فَاَصْلِحُوا بَيْنَ اَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«وَلَا تَحَسَّسُوا وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا تَنَافَسُوا وَلَا تَحَاسَدُوا وَلَا تَبَاغَضُوا وَلَا تَدَابَرُوا وَكُونُوا عِبَادَ اللهِ إِخْوَانًا»

Kıymetli Kardeşlerim!

Asırlar önce Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in kardeşliğe ilişkin şu sözlerine gelin hep birlikte kulak verelim:

"Müslüman, Müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu yalnızlığa terk etmez. Kim din kardeşinin bir ihtiyacını giderirse, Allah da onun ihtiyacını giderir. Kim bir Müslümanın bir sıkıntısını giderirse, Allah da onun kıyamet sıkıntılarından birini giderir…"[1]

Kardeşlerim!

Yüce dinimizde kardeşlik, aynı anne-babadan dünyaya gelenlere hasredilemeyecek kadar geniştir. Kardeşlik, aynı özden varedildiğimizi bilmektir. Kardeşlik, mümine muhabbet beslemektir. Yağmurun toprağa verdiği hayat misali birbirimize rahmet ve şefkatle yaşama sevinci taşımaktır. Peygamberimizden gelen bir vefadır kardeşlik. Birbirimiz için sığınılacak bir liman olabilmektir kardeşlik. Zor zamanlarda gönül alıcı bir söz, mütebessim bir yüz sunabilmektir. Kardeşlik, huzur ve mutluluğu paylaşmak, hüzün ve kedere, acı ve ızdıraba ortak olmaktır. Kardeşlik, mesafeleri, sınırları, engelleri ortadan kaldıran gönüller arası ülfet köprüsüdür. Renkleri, dilleri, kökenleri farklı da olsa yürekleri bir kardeşler, birbirlerinin hüznüne, uğradıkları zulüm ve şiddete, akan kan ve gözyaşlarına asla duyarsız kalamaz. Kardeşlik duygusu, ayrı bedenlerin aynı kalbi hassasiyetleri paylaşabilmesidir.

---

* 10.10.2014 tarihli hutbedir.

1 Müslim, Birr, 58; Tirmizi, Hudud, 3.

Kardeşlik, Efendimiz (s.a.s.)'in, "Sizden biriniz kendisi için istediğini mümin kardeşi için de istemedikçe gerçek manada iman etmiş olamaz."[2] mesajı gereği, diğerkâmlıktır.

Duyarlı olabilmektir kardeşlik. Efendimiz (s.a.s.)'in ifadesiyle birbirimize muhabbet, merhamet ve şefkat gösterme hususunda bir vücut gibi hareket edebilmektir.[3] Türlü sıkıntılara, fitnelere, musibetlere, desise ve hilelere maruz kaldığımız şu günlerde birbirimizin hak ve hukukuna riayet etmek, hep birlikte Allah rızasını aramaktır kardeşlik.

Kardeşlik; "Birbirinizle üstünlük yarışına girmeyin. Birbirinize haset etmeyin. Birbirinize kin beslemeyin. Birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları! Kardeş olun.[4] Müslümanın kardeşine üç günden fazla dargın durması helal değildir."[5] nebevi ifadesiyle, hangi şartta olursa olsun kardeşini yalnızlığa terk etmemektir. Kardeşlikte terk yoktur, sorumsuzluk, duyarsızlık yoktur.

Kardeşlik her şeyden önce kuru bir söylem değil, bir hukuk, bir hak, bir görev, bir iman ve ahlaktır.

Değerli Müminler!

İşte Ensar ve Muhacir, böyle bir kardeşliği bizzat yaşayarak ortaya koydular. Efendimiz (s.a.s.), asabiyet ve cehaletin, bağnazlığın, kör taassubun zincirlerini kırarak; dilleri, renkleri, gelenek ve görenekleri farklı olmasına rağmen 'iyilik ve takvada yardımlaşan' lardan bütün insanlığa örnek bir kardeşlik toplumu meydana getirdi.

Müslümanlar olarak, Allah Rasûlü'nden devraldığımız bu ulvi mirası yüzyıllarca yaşattık. Asırlarca yeryüzünün muhtelif coğrafyalarında bu kardeşlik anlayışını diri tutarak bu günlere geldik. Dünyevi çıkarların, güç mücadelelerinin, Kutlu Nebi'nin, ardında bıraktığı bu örnek toplumu zedelemesine fırsat tanımadık. Bu gün de kardeşlik duygularımızın ve gönüllerimizin onulmaz yaralar almasına izin vermemeliyiz. Yüz yıllarca gönülleri bir, zihinleri bir, gayeleri bir kardeşlerin arasına ayrılık-gayrılık girmesine asla müsaade etmemeliyiz. Birbirine ülfet, muhabbet, samimiyet, ünsiyet beslemesi gereken gönüller, hırs, menfaat, bencillik, kin ve intikam ateşiyle kavrulmamalıdır. Yüreklerimizi dağlayacak, birlik ve dirliğimizi bozacak fitne ve fesat ateşleri körüklenmemelidir.

2 Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 59.

3 Buhârî, Edeb 27; Müslim, Birr, 66.

4 Müslim, Birr, 28.

5 Buhârî, Edeb, 63; Müslim, Birr, 23.

Değerli Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, biz Müslümanlara hakikatin yolunda olmayı, hakkın peşinden koşmayı emretti. Kendimizi hakikatin yerine koymayı, hakkı yalnız kendimize has kılmayı emretmedi. Hepimiz hakikatin yolunda hizmet etmekle emrolunduk. Hiç kimse 'hakikat bende' demememeli, 'hakikat benimle' diye iddia etmemelidir. Müslümanlar olarak, "Müminler ancak kardeştirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah'a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin."[6] ilahî emri gereği yıkıcı değil yapıcı; ayrıştırıcı değil, birleştirici olmalıyız. Fitneyi değil, ıslahı esas almalıyız. Bizi biz yapan değerlere sımsıkı sarılarak birliğimizi ve dirliğimizi korumalıyız. Bu yolda;

Sakın incitme bir canı,
Yıkarsın arş-ı Rahman'ı

sözü genelgeçer anlayışımız olmalıdır.

Hutbemizi, Yüce Rabbimizin Kerim Kitabımızda bize öğrettiği şu dua ile bitirelim: "Rabbimiz! Bizi ve bizden önce iman etmiş olan kardeşlerimizi bağışla. Kalplerimizde, iman edenlere karşı hiçbir kin tutturma! Rabbimiz! Şüphesiz sen çok esirgeyicisin, çok merhametlisin."[7]

6 Hucurât, 49/10.

7 Haşr 59/10.

MÜMİNLER KARDEŞTİRLER*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ اِخْوَةٌ فَاَصْلِحُوا بَيْنَ اَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«لَا تَقَاطَعُوا وَلَا تَدَابَرُوا وَلَا تَبَاغَضُوا وَلَا تَحَاسَدُوا وَكُونُوا عِبَادَ اللهِ إِخْوَانًا، وَلَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثٍ»

Yürekleri birbirleri için çarpan ve "Allah'ın lütuf ve inayetiyle kardeş olma"[1] bahtiyarlığına ermiş aziz kardeşlerim!

Rahmet yüklü evrensel mesajlarıyla gönülleri aydınlatan Peygamberimiz (s.a.s.)'in, asırlar öncesinden dile getirdiği kardeşlik ilkelerine gelin hep birlikte kulak verelim:

"Müslüman, Müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu düşmana teslim etmez. Kim din kardeşinin bir ihtiyacını giderirse, Allah da onun ihtiyacını giderir. Kim bir Müslümanın bir sıkıntısını giderirse, Allah da onun kıyamet sıkıntılarından birini giderir. Kim bir Müslümanın kusurunu örterse Allah da kıyamet günü onun kusurunu örter."[2]

Kıymetli Kardeşlerim!

Kardeşlik, sadece dilden dökülen kuru sözlerden ibaret değildir. Kardeşlik, gönülden gönüle uzanan ve yürekleri birbirine bağlayan ülfet ve samimiyet köprüsüdür. Kardeşlik, yağmurun getirdiği rahmet gibi birbirimize rahmet olmaktır. Gariplere, kimsesiz gönüllere, yetimlere ve öksüzlere yürekten "**kardeşim!**" diyebilmektir. Kardeşlik, fırtınalı denizlerde sığınılacak en güvenli limandır. Zor zamanlarda, gönül alıcı bir sözle mütebessim bir çehre sunabilmektir kardeşlik.

---

* 07.06.2013 tarihli hutbedir.

1 **Âl-i İmrân, 3/103.**

2 Müslim, Birr ve Sıla, 58; Tirmizî, Hudûd, 3.

Değerli Kardeşlerim!

Kardeşlik, birlik ve beraberliği zedeleyecek her türlü olumsuzluktan kaçınmaktır. Efendimizin ifadesiyle, birbirimize muhabbet, merhamet ve şefkat gösterme hususunda tek bir vücut olabilmektir.[3]

Kardeşlik, ayağına batan dikende dahî kardeşin derdiyle dertlenebilmektir. Türlü sıkıntılarla karşılaştığımız şu fani dünyada, hep birlikte iki cihan saadetine koşabilmektir.

Kardeşlik, kardeşin hakkına riayet etmek ve saygınlığına gölge düşürmemektir. Kardeşin hakkına riayet ise, Kutlu Nebi'nin şu prensipleri doğrultusunda hareket edebilmektir:

"Sizden biriniz kendisi için istediğini mümin kardeşi için de istemedikçe gerçek manada iman etmiş olamaz."[4]

"Müslümanın müslümana malı, namusu/onuru ve canı haramdır. Kişiye, müslüman kardeşini küçük görmesi kötülük olarak yeter."[5]

"Birbirinizle ilgiyi kesmeyin. Birbirinize sırt çevirmeyin. Birbirinize kin beslemeyin. Birbirinize haset etmeyin. Ey Allah'ın kulları! Kardeş olun. Müslümanın, kardeşine üç günden fazla dargın durması helal değildir."[6]

Muhterem Kardeşlerim!

Yüce Rabbimizin "Müminler ancak kardeştirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin…"[7] emri gereği yıkıcı değil yapıcı olalım. Ayrıştırıcı değil, birleştirici olalım. Fitneyi değil, ıslahı esas alalım. Bizi biz yapan değerlere sımsıkı sarılarak birliğimizi ve dirliğimizi koruyalım.

Birlik ve beraberliğe daha çok muhtaç olduğumuz rahmet mevsimi bu üç aylarda, yürekten "amin" diyeceğimiz şu dualarla hutbemizi bitirelim:

Ya Rabbi! Müminler olarak kalplerimizi, gönüllerimizi birbirine kaynaştır. Bizi birbirimize düşürmek, kuvvetimizi parçalamak, dayanışma ruhumuzu zayıflatmak, yuvamızı dağıtmak isteyen her türlü fitne ve fesattan bizleri muhafaza eyle! Allahım! Muhabbetimize, birliğimize, dirliğimize gölge düşüren her türlü şiddetten, nifaktan, tefrikadan ve şeytandan bizleri koru. Bizleri birbirlerine karşı saygılı, hoşgörülü ve samimi kardeşler eyle.

3 Buhârî, Edeb 27; Müslim, Birr, 66.

4 Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme.

5 Ebû Dâvûd, Edeb, 35.

6 Tirmizî, Birr ve Sıla, 18.

7 Hucurât, 49/10.

MÜMİNLER TEK BİR VÜCUT GİBİDİR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ۝ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«إِنَّمَا الصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الْأُولَى»[1]

Muhterem Kardeşlerim!

Millet olarak geçtiğimiz Pazar günü Van ve Erciş'te meydana gelen depremin üzüntüsünü yüreklerimizin derinliklerinde hissetmekteyiz. Öncelikle, depremde canlarını kaybeden kardeşlerimize Cenab-ı Hak'tan rahmet diliyorum. Yaralı olanlara acil şifa; yakınlarına, meşakkate ve sıkıntıya karşı güçlü, dirençli ve sabırlı olmalarını Yüce Mevla'dan niyaz ediyorum. Yüce Rabbimiz böyle musibetlerden milletimizi ve tüm insanlığı muhafaza eylesin!

Kıymetli Kardeşlerim!

Hangi sebeplerle olursa olsun, tabiî afetlere karşı maddî ve manevî bütün tedbirleri almak gerektiği her türlü izahtan vârestedir. Ancak, meydana geldikten sonra onları doğru okumak, doğru anlamak ve doğru yorumlamak da en az birincisi kadar önemli, imanî ve insanî bir görevdir. Var oluşun nihaî anlamını idrak eden, hayatın bir imtihan olduğuna inanan, ölümün yokluk ve hiçlik anlamına gelmediğini bilen müminler için depremleri ve her türlü musibeti anlamak ve yorumlamak zor olmasa gerektir.

Kur'an'ın 'zelzele' dediği bu hadiseyi, sadece fay hatlarıyla okumak, sadece bir doğa kanunu deyip geçiştirmek, tesadüflerle izah etmek asla doğru değildir.

Yüce Dinimizin öğretilerine göre bu tür musibetleri değerlendirirken dikkat edilmesi gereken iki husus vardır:

---

* 28.10.2011 tarihli hutbedir.

Birincisi, bu tür musibetleri insanoğlunun sorumluluğunu ortadan kaldıracak şekilde yorumlayamayız. Dolayısıyla yaşadığımız bu hadiseden ibret alarak binalarımızı sağlam yapmalıyız. Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in ifadesiyle yaptığımız her işi 'en güzel ve en sağlam' bir şekilde yapmalı sonra Allah'a tevekkül etmeliyiz.

İkincisi, bu tür hadiseleri Rabbimizin kudretini yok sayarak yorumlayamayız. Zira insanın sorumsuzluklarından neş'et eden musibetleri, sorumluluklarını ortadan kaldıracak şekilde yorumlamak ne kadar yanlışsa, tabiî musibetleri de yaratıcı kudreti yok sayarak yorumlamak o derece büyük bir hatadır.

Kardeşlerim!

Eğer musibetlerin denenmek, sınanmak ve imtihan edilmek gibi bir anlamı varsa bilinsin ki, şu andan itibaren bu imtihan, Van ve Erciş depreminde canlarını ve mallarını kaybeden kardeşlerimiz için değil; henüz yeryüzü zemini üzerinde dolaşabilen bizler içindir. Dolayısıyla bizlere düşen üç görev bulunmaktadır:

Birincisi, sabretmektir. Hutbemin başında okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz bizleri, açlıkla, korku ile mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltmek suretiyle imtihan edeceğini bildiriyor ve bu imtihanlara karşı sabırlı olanların müjdelenmesini emrediyor.[2]

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) de "**Sabır ancak (musibetin) ilk vurduğu andadır.**"[3] sözleriyle, yaşanılan musibetlerin ilk anında gösterilmesi gereken sabrın önemine dikkat çekiyor.

İkincisi, **dua etmektir.** Rabbimizi yanımızda hissedercesine O'na yalvarmak, yakarmak. Zira dua, müminin en büyük serveti, en büyük hazinesidir.

Üçüncüsü, **milletçe dayanışmadır**. Herhangi bir yerde bir kardeşimizin başına bir musibet geldiği zaman Resûl-i Ekrem'in; "**Bütün müminler tek bir vücut gibidir.**" fermanı gereğince milletçe o musibetin acısını kalbimizin ta derinliklerinde hissetmek gerekir.

Değerli Kardeşlerim!

Sadece ülkemizde değil dünyanın neresinde bir gözyaşı, bir sıkıntı, bir musibet olsa milletimizin birlik, beraberlik, yardımlaşma, dayanışma ve kardeşlik duygularının harekete geçmesi her türlü takdirin üzerindedir. Nitekim deprem meydana geldiği andan itibaren doğusuyla-batısıyla, kuzeyiyle-güneyiyle topyekûn bütün milletimizin aynı hüznü paylaşması, aynı acıyı hissetmesi gönül dünyamızın fay hatlarının ne kadar güçlü olduğunu bir kez daha göstermiştir. Unutulmasın ki, en büyük deprem, en büyük sarsıntı insanların inanç

2 Bakara, 2/155-156.

3 Buhârî, Cenâiz, 32.

dünyalarında, kalplerimizin ve yüreklerimizin fay hatlarında meydana gelen, dünyamızı da ahiretimizi de yok edecek sarsıntılardır. Mühim olan yeryüzündeki sarsıntılar sebebiyle Allah'a olan imanımızda ve gönül fay hatlarımızda bir sarsıntı meydana gelmemesidir. Yüce Rabbimiz aziz milletimizin kalbinden ve yüreğinden bu birlik, beraberlik, kardeşlik ve dayanışma ruhunu hiçbir zaman eksik etmesin.

Kardeşlerim!

Bu vesileyle pek çok yardım kampanyasının başlamış olmasından büyük bir memnuniyet duyuyoruz. Diyanet İşleri Başkanlığı olarak, bu kampanyalara bir nebze olsun destek olabilmek amacıyla bugün Cuma namazının akabinde sevgi, muhabbet ve kardeşlik yüklü yardımlarınıza aracılık etmek istiyoruz. Cenab-ı Hak şimdiden yapacağınız tüm yardımları dergâhında kabul eylesin.

MÜMİNLER TEK VÜCUT GİBİDİR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ۝ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ، إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ خَيْرٌ، وَلَيْسَ ذَاكَ لِأَحَدٍ إِلَّا لِلْمُؤْمِنِ، إِنْ أَصَابَتْهُ سَرَّاءُ شَكَرَ، فَكَانَ خَيْرًا لَهُ، وَإِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَّاءُ صَبَرَ، فَكَانَ خَيْرًا لَهُ»

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**Andolsunki, biz sizi biraz korku ve açlık ile bir de mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltmek suretiyle imtihan ederiz. Sabredenleri müjdele! Müminler, bir musibetle karşı karşıya kaldıklarında 'İnnâ lillâh ve innâ ileyhi râciûn/Biz Allah'a aidiz ve O'na döneceğiz.' derler.**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**Müminin durumuna şaşılır! Her hâli kendisi için hayırlıdır. Bu durum yalnız mümine mahsustur. Başına sevinecek bir hâl geldiğinde şükreder; bu onun için hayır olur. Başına bir sıkıntı geldiğinde ona sabreder; bu da onun için hayır olur.**"[2]

Aziz Kardeşlerim!

Milletimizin yüreği, Soma'da, maden faciasında hayatını kaybeden evlatları için yanıyor. Yüzlerce insanımız, çocuklarına ekmek getirmek için girdiği kara toprağın bağrında can verdi. Bu defa ateş, düştüğü yeri de yaktı, düşmediği yeri de. Çünkü ateş, bütün memleketin bağrına düştü.

Hayatını kaybeden kardeşlerimize Cenab-ı Hak'tan sonsuz rahmet diliyoruz. Mekânları cennet olsun! Rabbim, onları şehitler zümresine dâhil eylesin!

---

* 16.05.2014 tarihli hutbedir.

1 Bakara, 2/155-156.

2 Müslim, Zühd ve rekâik, 64.

Kederli ailelerine, annelerine, babalarına, eşlerine, yakınlarına ve topyekûn milletimize sabr-ı cemil, metanet ve dayanma gücü bahşetsin! Yaralı kardeşlerimize acil şifalar ihsan etsin! Milletimize, memleketimize bu tür acıları, elemleri, kederleri bir daha yaşatmasın!

Kardeşlerim!

Dünya ölümlü dünya. Ölüm bir şekilde geliyor ve insanı buluyor. Ölümün yaşı yok. Rabbimiz, Kur'an-ı Azimüşşan'da ölüm veya benzeri zor durumlar karşısında sabredenler için "**Allah sabredenlerle beraberdir.**" buyuruyor. Sabır, müminin gönlünü teskin eden Rabbani bir sırdır. Böyle zamanlarda sabra ve duaya sığınmalıyız. Rabbimize "**Üzerimize sabır yağdır Rabbim!**" diyerek el açmalıyız.

Müminler, bir musibetle karşı karşıya kaldıklarında "**İnnâ lillâh ve innâ ileyhi râciûn/Biz Allah'a aidiz ve O'na döneceğiz.**" derler. Bunu da Rabbimiz öğretiyor bize. Dönüşümüz Allah'adır. İnsanın ebediyet yurdu orasıdır. Oraya çoluk çocuğunun rızkını ararken gidenler, toza toprağa bulansalar bile yüzleri ak giderler. Soma'da, Zonguldak'ta ya da başka bir yerde yerin yüzlerce metre altına inerek rızkını arayan madenci kardeşlerimizi, oralarda sahur ve iftar yaparken görmüşüzdür. Onlar ne mübarek kardeşlerimizdir. Onlar bize emeğin, alın terinin ve helal rızık peşinde koşmanın ne mübarek bir şey olduğunu öğretirler. Onlar şimdi Rabbimizin misafiridirler. Onlar şimdi Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'e komşuluk yapacaklardır. Onlar için yüreklerimiz yanıyor elbette. Nasıl yanmasın ki? Anne yüreği nasıl teselli edilebilir ki? Gene de Rabbimize sığınarak teselli bulmalıyız. Hamdolsun ki bu gibi hâllerde Rabbimize sığınmamızı sağlayan iman gibi bir hazinemiz var. Hamdolsun ki ölümü, yok olmak değil, sonsuzluk olarak öğreten bir inancımız var.

Aziz Kardeşlerim!

Böyle zamanlarda mümin kardeşliğinin gereği, acıları paylaşmaktır. Vefat edenlere rahmet dualarında bulunmak, geride kalanlara sabır niyaz etmektir. Memleketimizin her tarafından Soma'da can veren kardeşlerimize, Yasinler, Tebarekeler, Fatihalar, İhlaslar, Hatimler göndermeliyiz.

Bugünler, millet olarak acıları paylaşma, yaraları sarma günleridir. Gönüllere kor düşmüştür. Seher vakitlerinde ellerimizi Rabbimize açıp "**Gönüllere, peygamberlerin gönlüne lütfettiğin sekineti ver Rabbimiz!**" diye yalvarmalıyız.

Bugünler, mümin kardeşliğinin sevgide, diğerkâmlıkta, fedakârlıkta, yardımlaşmada, dayanışmada imtihan günleridir. Bugünler, Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in "**Müminler, tek vücut gibidirler**" fermanı gereğince millet olarak 76 milyonun bütünleşmesi gereken günlerdir.

Kardeşlerim!

Bir de müminler, bu tür acı hadiselerden ders ve ibret alırlar. Görev ve mesuliyetlerinin tam manasıyla idrakine ererler. Bilhassa insan sağlığı ve hayatı açısından risk oluşturacak işlerde, hiçbir şekilde tedbirsizlik zaafı içine düşmezler. Zira kader ve ecel, insanoğlunun ihmal ve sorumluluklarını asla ortadan kaldırmaz. Takdir, insanoğlunun tedbir sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in ifadesiyle müminler, yaptıkları her türlü işi "**en güzel ve en sağlam**" şekilde yaparlar. Sonra da Allah'a tevekkül ederler.

Kardeşlerim!

Geliniz, mübarek üç ayları idrak ettiğimiz şu günlerde, şu bereketli Cuma vaktinde, her türlü bela ve musibete karşı Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in bizlere öğrettiği şu dualarla Rabbimize yalvaralım:

"**Allah'ım! Bizleri önümüzden, arkamızdan, sağımızdan, solumuzdan ve üstümüzden (gelebilecek her türlü bela ve musibete karşı) muhafaza eyle!**"[3]

لَآ إِلٰهَ إِلَّا اللهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لَآ إِلٰهَ إِلَّا اللهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لَآ إِلٰهَ إِلَّا اللهُ رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمُ.

"**Yüce ve halîm olan Allah'tan başka ilah yoktur. Arş'ın Rabbi Yüce Allah'tan başka ilah yoktur. Göklerin, yerin ve Arş'ın Rabbi Allah'tan başka ilah yoktur.**"[4] Rabbimizden niyazımız bizlere taşıyamayacağımız acılar yaşatmamasıdır.

Rabbimizden niyazımız, böyle acılara karşısından dayanma gücü lütfetmesidir.

Rabbimizden niyazımız, rahmetine tevdi ettiğimiz insanlarımıza lütuflarıyla muamel etmesidir.

Hutbemizi tamamlarken, Soma'da hayatını kaybeden kardeşlerimize bir kere daha Rabbimden rahmet diliyor, yakınlarına sabr-ı cemil niyaz ediyoruz.

3 Ebû Dâvûd, Edeb, 110.

4 Buhârî, Deavât, 26.

TEVHİD İLE GELEN VAHDET*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَاَطِيعُوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادِّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ، مَثَلُ الْجَسَدِ إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهَرِ وَالْحُمَّى»

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "Allah'a ve Rasûlü'ne itaat edin, birbirinizle çekişmeyin; sonra içinize bir korku düşer de heybet ve kuvvetiniz elden gider. Sabırlı olun! Çünkü Allah sabredenlerle beraberdir."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyurmaktadır: "Müminler, birbirlerini sevmede, birbirlerine merhamet ve şefkat göstermede, tıpkı bir organı rahatsızlandığında diğer organları da uykusuzluk ve yüksek ateşle bu acıyı paylaşan bir bedene benzer."[2]

Aziz Kardeşlerim!

Mekke'de Peygamberimiz (s.a.s.)'in tebliğ ve irşadıyla başlayan İslam, başlangıçta sayıları onlarla, yüzlerle ifade edilen müminlerden oluşmaktaydı. Efendimiz (s.a.s.), Mekkeli müşriklerin zulüm ve baskıları sebebiyle Medine'ye hicret etti. Medine'de çok kısa bir sürede müminlerin sayısı yüzbinlere ulaştı. Böylelikle Rahmet peygamberi puta tapan şirk toplumundan bir olan Allah'a iman eden bir vahdet toplumu inşa etti. Allah Rasûlü, bir lider, bir aile reisi, bir komşu, bir dost olarak Medine'nin bütün müminlerini, bütün sokaklarını vahyin manevi havasıyla müzeyyen kıldı. Öyle ki artık Medine Mescidi, uhuvvet, diğerkâmlık, ilim ve irfan, membaı olmuştu. Gönüller, muhabbet ve

* 26.06.2015 tarihli hutbedir.

1 Enfâl, 8/46.

2 Müslim, Birr ve Sıla, 66.

samimiyetle yoğrulmuştu. Kutlu Nebi, Yesrib'ten yepyeni bir medeniyet inşa etmişti.

Tarihe ve insanlığa yön veren bu medeniyetin nüvesi doğruluk, dürüstlük, yardımlaşma, dayanışma, paylaşma gibi bugün büyük ölçüde yoksunluğunu çektiğimiz değerlerdi. İlk dönem müminlerini güçlü kılan da işte bu erdemlerdi. Onların bu özverisi, fedakârlığı, Yüce Rabbimizin övgüsüne mazhar oldu. Rabbimiz, onları imanı gönüllerine yerleştirmiş kişiler olarak tanımladı.[3] Onların bu meziyet ve erdem yüklü örnekliğiyle çok kısa sürede Bağdat, Şam, Kahire, Endülüs, Buhara, İstanbul medeniyetler Medinesi oldu.

Kardeşlerim!

Asırlardır dillerimiz Ebu'd-Derdâ ile Selmân-i Fârisi, Ebû Zer ile Bilal-i Habeşî arasındaki destansı kardeşliği iftiharla telaffuz etmektedir. Kerim Kitabımızda ve Efendimizin hadislerinde Ensar-Muhacir kardeşliğindenövgüyle söz edilmektedir. Ancak, bu örnek ve övgüler sadece dillerde bir hatıra, kuru bir gelişi güzel okunan bir siret, ruhunu kaybetmiş bir adet ve gelenek olarak kalmamalıdır. Saadet asrını, ashabı övgüye layık kılan ahlakî ve insanî değerler, bugünün Müslüman toplumlarının da vazgeçilmezi olmalıdır.

Bugün gönül coğrafyamız, içler acısı bir durumdadır. Bu durum, sınır tanımadan iman kardeşliğimizi ve onun bize yüklemiş olduğu sorumlulukları, duygularımızın yoğunluk kazandığı mübarek Ramazan ayında bir kez daha tefekkür etmemizi gerektirmektedir. Üzülerek belirtmek gerekir ki milyonlarca kardeşimiz, bu kutlu ayın manevi atmosferini gereği gibi teneffüs edememektedir. İslam dünyasının önemli bir kısmı ne yazık ki, cehalet, fitne fesat ve tefrika girdabına kapılmış durumdadır. Cehalet üzerine inşa edilen taassup ve bağnazlıklar kutsanmakta, heva ve hevesler ön plana çıkarılmaktadır. Bu durum Müslümanları dünya sahnesinde söz sahibi yapan ümmet bilincinden uzaklaştırmaktadır. Müslümanlar olarak huzur ve mutluluğumuzun önündeki en büyük engel, kardeşliğimizin önüne konulan engellerdir. Gönülleri bir kardeşler olması gerekenler, bugün gönüllerle birlikte istikbale dair ümitleri de yıkmaktadır.

Kardeşlerim!

Tüm bu olumsuzluklara rağmen asr-ı saadetin insanı yücelten, asırları aşan nadide örneklerini yeniden insanlığa takdim etmek asla imkânsız değildir. Bizler, Peygamberimiz (s.a.s.)'in gösterdiği ümmet şuurunu yeniden diriltebiliriz. Bizler, tarihe yön veren o muazzam medeniyeti yeniden kurabiliriz. Bunun için öncelikle İslam'ı, Kur'an'ı ve İslam Peygamberini hakkıyla anlamalı, örnek almalı ve temsil etmeliyiz. Bilgi, iman, ibadet ve ahlak dengesini iyi kurmalıyız. Yeryüzünde iyiliği, erdemi, adaleti egemen kılmak için gayret göstermeliyiz. Muhammedü'l-Emin'in gönülleri fetheden emin vasfı ile dona-

3 Haşr, 59/9.

narak yeryüzünü selam ve eman yurdu kılmak için çaba sarf etmeliyiz. Heva ve hevesi değil, İslam'ın değişmeyen hak ve hakikat ölçülerini esas almalıyız. Tefrika, ayrılık ve gayrılık için değil, imandan gelen birlik ve dirlik içinçalışmalıyız. Mezhep, meşrep, ırk, bölge ve coğrafya farklarını değil, sadece ve sadece Efendimiz (s.a.s.)'in Ensar ve Muhacir arasında tesis ettiği "ben" i "biz" "biz" i "bir" yapan İslam kardeşliğini ön plana çıkarmalıyız.

Aziz Kardeşlerim!

İdrak ettiğimiz Ramazan-ı şerif, aynı zamanda bizlere ümmet olma bilincimizi yeniden hatırlatır. Geliniz hep birlikte şu mübarek Ramazan gününde, şu mübarek Cuma vaktinde Rabbimize şöyle yalvaralım.

Ey Rabbimiz! "Müminler ancak kardeştirler" ilahî fermanınca bizleri zihinleri bir, yürekleri bir, gayeleri bir, sevgileri ve hüzünleri birkardeşler eyle!

Rabbimiz! Birbirimize karşı rahmet, merhamet, şefkat ve muhabbetle muamele etmeyi nasip eyle!

Allahım! Bizleri, bütün insanlığın özlemi olan barış ve huzur ortamını tesis edenlerden eyle!

BİRLİK VE BERABERLİĞİMİZİN HARCI: KARDEŞLİĞİMİZ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَاَطِيعُوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«إِنَّ الْمُؤْمِنَ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ، يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا»

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**Allah'a ve Rasûlü'ne itaat edin, birbirinizle çekişmeyin; sonra içinize bir korku düşer de heybet ve kuvvetiniz elden gider. Sabırlı olun! Çünkü Allah sabredenlerle beraberdir.**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**Müminlerin birbirlerine olan bağlılığı, birbirine kenetlenerek inşa edilmiş bir binanın duvarları gibidir.**"[2]

İman Bağıyla Gönülleri Birbirine Kenetlenmiş Aziz Kardeşlerim!

Âlemlere rahmet olarak gönderilen Efendimiz (s.a.s.)'in bizlere takdim ettiği en önemli değerlerden biri şüphesiz kardeşliktir. Bu kardeşlik, dilleri, renkleri, ırkları, coğrafyaları farklı olmakla beraber; inançları, sevinçleri, hüzünleri, idealleri ve umutları bir olanları birbirine sımsıkı kenetleyen iman kardeşliğidir. Bu kardeşlikte birlik ve beraberliği, onur ve haysiyeti zedeleyen mezhep, meşrep, cehalet ve asabiyete asla yer yoktur. Bu kardeşlikte cana, mala, insan hayatına kastetmek kesinlikle yoktur. Bu kardeşlik, üstünlük yarışını, ötekileştirmeyi, ezmeyi, yok saymayı mübah gören bir kardeşlik değildir. Bu kardeşlik, "ben" i "biz", "binler" i "bir" yapan, adalet, merhamet, muhabbet ve paylaşma gibi yüce değerlere dayanan bir kardeşliktir. Bu kardeşlik, asırlardır mazlumlara, masumlara, mağdurlara ümit olan bir kardeşliktir. Bu kardeşlik, Peygamberimiz (s.a.s.)'in Veda Hutbesinde "Ayaklarımın altına alı-

* 21.08.2015 tarihli hutbedir.

1 Enfâl, 8/46.

2 Buhârî, Salat, 88; Müslim, Birr ve Sıla, 65.

yorum" dediği asabiyet, cehalet, fitne, fesat, ayrılık ve gayrılığı yok eden bir kardeşliktir.

Peygamber şehri Medine'de Evs ve Hazreç kabîleleri arasındaki târihî mücâdeleyi sona erdiren ve onları kaynaştıran bu kardeşliktir. Ensar ile Muhacir arasında görülen, tarihte eşi ve benzeri bulunmayan, tüm çağlara damgasını vuran kardeşlik, işte bu kardeşliktir.

Bedir'de, Malazgirt'te, İstanbul'un fethinde, Çanakkale'de, Sakarya'da, Dumlupınar'da aynı Allah'a, aynı peygambere, aynı kitaba inanan, aynı kıbleye yönelenleri aynı idealler uğrunda bir araya getiren işte bu kardeşliktir. Bin yılı aşkın süredir millet olarak bizi bir arada ve diri tutan, bu kardeşlik bağıdır.

Kardeşlerim!

Asırlardır doğusuyla batısıyla, kuzeyiyle güneyiyle aziz milletimizin en önemli harcı olan kardeşliğimiz son zamanlarda bir kez daha hedef alınmıştır. Birçok mihrakın güdümünde olan gözü dönmüş terör, ülkemizin huzurlu havasını ortadan kaldırmak üzere yeniden harekete geçmiştir. Neredeyse her gün bir şehit cenazesi, memleketimizin birlik ve esenliği üzerine kara bir haber olarak düşmektedir. Bu haberler, milletçe ihtiyaç duyduğumuz kardeşliğin husumet ve nefretle yer değiştirmesinde ne yazık ki bir hayli etkili olmaktadır.

Kıymetli Kardeşlerim!

Biz, geçmişten günümüze din için, vatan için, bayrak için, ezan için, hasılı kutsal değerlerimiz için yüzlerce, binlerce şehit verdik. Ancak her seferinde Rabbimizin, "**Biz Allah'ın kullarıyız ve O'na döneceğiz.**"[3] hükmüne gönülden teslim olduk. "**Eğer inanıyorsanız üstün gelecek olan sizlersiniz**"[4] ayetinin mesajıyla yolumuza ümitle ve kararlılıkla devam ettik. Bir binanın yapı taşları gibi sevinçte kederde, varlıkta yoklukta her zorlu süreçte kardeşler olarak birbirimize sımsıkı kenetlendik. Kardeşliğimizi, birlik ve beraberliğimizi, gücümüzü fitne ve husumetle yok etmek isteyenlere karşı asla fırsat vermedik. Yüreklerimizi dağlayan elim hadiselerin yaşandığı şu zorlu günlerde hepimize düşen, bir kez daha birbirimize sımsıkı kenetlenmektir; dinimiz, güzel ülkemiz, milletimiz ve kardeşliğimiz üzerinde oynanan oyunlara izin vermemektir.

Kardeşlerim!

Geliniz, ülkemizin etrafının ateş çemberine döndürüldüğü şu günlerde birliğimizin, dirliğimizin kıymetini bilelim. Her türlü saldırı, oyun, tuzak ve plan karşısında birbirimize ensâr ve muhacir olalım. Kur'an-ı Kerim ve Efendimiz (s.a.s.)'in bizden istediği kardeşler olmakla mükellef olduğumuzu asla unutmayalım!

3 Bakara, 2/156.

4 Âl-i İmrân, 3/139.

Geliniz, cahiliye asabiyetinin ürünü olan ve kardeşi kardeşe kırdırmak için körüklenen fitne ateşini basiret, hikmet, bilgi ve irfanla söndürelim! Muhabbetin her türlü düşmanlığa galip geleceğini bilelim. Her daim olduğu gibi bugün de Hakkın, hukukun, adaletin, ahlak ve faziletin tarafında yer alalım.

Kardeşlerim!

Masum canların katledilmesine sebep olanlar, kardeşlik ve huzurumuza saldıranlar bunun hesabını elbette bir gün Allah'a vereceklerdir. Ancak aziz milletimiz, bu zihnî ve kalbî parçalanmayı asla hak etmemektedir. Zira huzura ve ümit vadeden yarınlara sadece ülkemizin ve milletimizin değil, umutlarını bu ülkeye ve bu millete bağlayan tüm mağdur, masum ve mazlumların, hasılı tüm müminlerin ihtiyacı var. Şunu bilelim ki; bu ülkeye düşecek ateş, sadece bu topraklarda yaşayanların değil, dünyanın yedi iklim dört köşesinde yaşayan tüm mazlumların da bağrını yakacak, yarınlarını yok edecektir.

Bu duygu ve düşüncelerle hutbeme son verirken, vatan, bayrak, millet ve mukaddes değerler için hayatının baharında toprağa düşen kahraman şehitlerimize Yüce Rabbimizden rahmet, gazilerimize acil şifalar, ailelerine de sabr-ı cemil diliyorum. Unutmayalım ki; onlar, sadece anne ve babalarının, ailelerinin değil, aziz milletimizin şehit ve gazileridir.

NASIL BİR KARDEŞLİK?*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ اِخْوَةٌ فَاَصْلِحُوا بَيْنَ اَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«وَلَا تَحَسَّسُوا وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا تَنَافَسُوا وَلَا تَحَاسَدُوا وَلَا تَبَاغَضُوا وَلَا تَدَابَرُوا وَكُونُوا عِبَادَ اللّٰهِ إِخْوَانًا»

Kıymetli Kardeşlerim!

Rahmet yüklü evrensel mesajlarıyla gönülleri fetheden Peygamberimiz (s.a.s.)'in, asırlar önce dillendirdiği kardeşliğe dair sözlerine gelin hep birlikte kulak verelim:

"Müslüman, Müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu yalnızlığa terk etmez. Kim din kardeşinin bir ihtiyacını giderirse, Allah da onun ihtiyacını giderir. Kim bir Müslümanın bir sıkıntısını giderirse, Allah da onun kıyamet sıkıntılarından birini giderir…"[1]

Kardeşlerim!

Yüce dinimizde kardeşlik, aynı anne-babadan dünyaya gelenlere hasredilemeyecek kadar kapsamlıdır. Kardeşlik, mümine muhabbet beslemektir. Yağmurun toprağa getirdiği bereket misali birbirimize rahmet ve şefkat olmaktır. Peygamberimizden gelen bir vefadır kardeşlik. Fırtınalı denizlerde birbirimize sığınılacak bir liman olabilmektir. Kardeşlik, zor zamanlarda gönül alıcı bir söz, mütebessim bir çehre sunabilmektir. Kardeşlik, huzur ve mutluluğu paylaşmak, hüzün ve kedere, acı ve ızdıraba ortak olmaktır. Kardeşlik, mesafeleri, sınırları, engelleri ortadan kaldıran gönüller arası ülfet köprüsüdür. Renkleri, dilleri, kökenleri farklı da olsa yürekleri bir kardeşler, birbirlerinin hüznüne, uğradıkları zulüm ve şiddete, akan kan ve gözyaşlarına asla duyarsız kalamaz. Kardeşlik duygusu, ayrı bedenlerin aynı kalbi paylaşabilmesidir.

* 31.01.2014 tarihli hutbedir.

1 Müslim, Birr, 58; Tirmizi, Hudud, 3.

Kardeşlik, Efendimiz (s.a.s.)'in, "Sizden biriniz kendisi için istediğini mümin kardeşi için de istemedikçe gerçek manada iman etmiş olamaz."[2] mesajı gereği, diğerkâmlıktır.

Duyarlı olabilmektir kardeşlik. Efendimiz (s.a.s.)'in ifadesiyle birbirimize muhabbet, merhamet ve şefkat gösterme hususunda bir vücut gibi hareket edebilmektir.[3] Türlü sıkıntılara müptela olduğumuz şu imtihan dünyasında beraberce Allah rızasını aramaktır kardeşlik.

Kardeşlik; "Birbirinizle üstünlük yarışına girmeyin. Birbirinize haset etmeyin. Birbirinize kin beslemeyin. Birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları! Kardeş olun.[4] Müslümanın kardeşine üç günden fazla dargın durması helal değildir."[5] nebevi ifadesiyle, hangi şartta olursa olsun kardeşini yalnızlığa terk etmemektir. Kardeşlikte terk yoktur, sorumsuzluk, duyarsızlık yoktur.

Kardeşlik her şeyden önce bir söylem ve edebî bir kurgu değil, bir hukuk, bir hak, bir görev, bir iman ve ahlaktır.

Değerli Müminler!

İşte Ensar ve Muhacir, böyle bir kardeşliği hücrelerine kadar yaşayarak ortaya koydular. Efendimiz (s.a.s.), asabiyet ve cehaletin çelik ağını kırarak; dilleri, renkleri, gelenek ve görenekleri farklı olmasına rağmen "iyilik ve takvada yardımlaşan" kardeşlerden örnek bir toplum meydana getirdi.

Fakat ne hazindir ki Müslümanlar olarak, Allah Rasûlü'nden sonra bu ulvi mirasa yeterince sahip çıkamadık. Ensar ve Muhacir'in destansı kardeşliği bizlere örnek olması gerekirken hafızalarımızda bir tarih, bir hatırat oldu. Dünyevi çıkarlar, güç mücadeleleri, Kutlu Nebi'nin, ardında bıraktığı bu örnek toplumu zedeledi. Kardeşlik duyguları ve gönüller onulmaz yaralar aldı. Asr-ı saadette gönülleri bir, zihinleri bir, gayeleri bir kardeşlerin arasına ayrılık-gayrılık girdi. Birbirine ülfet, muhabbet, samimiyet, ünsiyet beslemesi gereken gönüller, hırs, menfaat, bencillik, kin ve intikam ateşiyle kavruldu. Bu ateş, geçmişte yaşanan pek çok müessif hadisenin fitilini tutuşturdu. Asırlarca yürekleri dağlayan fitne ve fesat alevini körükledi.

Günümüzde de pek çok İslam ülkesinden ateşler yükseliyor. Rahmet Elçisi'nin kaynaştırdığı kalpler kin, nefret gibi kötü duyguların mekânı oldu. Bütün bunlar, Rasûlullah'ın asırlar önce haykırarak ilan ettiği kardeşliğe uzak kalışın acı neticeleri değil midir?

2 Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 59.

3 Buhârî, Edeb 27; Müslim, Birr, 66.

4 Müslim, Birr, 28.

5 Buhârî, Edeb, 63; Müslim, Birr, 23.

Değerli Kardeşlerim!

Kardeşliğin zihinlerimizde ve gönüllerimizde tam anlamıyla zemin bulamayışının elbette birçok sebebi vardır. Bunların başında herkesin kendini, kendi düşüncesini, mezhebini, meşrebini, benliğini hakikatin yerine koyması geliyor. Oysa Yüce Rabbimiz, biz Müslümanlara hakikatin yolunda olmayı, hakkın peşinden koşmayı emretti. Kendimizi hakikatin yerine koymayı, hakkı yalnız kendimize has kılmayı emretmedi. Hepimiz hakikatin yolunda hizmet etmekle emrolunduk. Hiç kimse 'hakikat avucumda' dememeli, 'hakikat benim' diye iddia etmemelidir. Müslümanlar olarak, "**Müminler ancak kardeştirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah'a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin.**"[6] ilahî emri gereği yıkıcı değil yapıcı; ayrıştırıcı değil, birleştirici olmalıyız. Fitneyi değil, ıslahı esas almalıyız. Bizi biz yapan değerlere sımsıkı sarılarak birliğimizi ve dirliğimizi korumalıyız. Bu yolda;

Sakın incitme bir canı,

Yıkarsın arş-ı Rahman'ı.

sözü genel geçer anlayışımız olsun.

Hutbemizi, yürekten "amin" diyeceğimiz şu dualarla bitirelim: **Ya Rabbi! Müminler olarak gönüllerimizi birbirine kaynaştır. Bizleri birbirlerine karşı sıcak, birbirlerini gördüğünde yürekleri kaynayan, gözlerinin içi parlayan samimi kardeşler eyle!**

6 Hucurât, 49/10.

KARDEŞLİĞİ KÖRELTEN AFETLER: TECESSÜS, SU-İ ZAN…*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِنَ الظَّنِّ اِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ اِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبْ بَعْضُكُمْ بَعْضًا ... ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«وَلَا تَحَسَّسُوا وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا تَنَافَسُوا وَلَا تَحَاسَدُوا وَلَا تَبَاغَضُوا وَلَا تَدَابَرُوا وَكُونُوا عِبَادَ اللهِ إِخْوَانًا»

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Ey iman edenler! Zannın çoğundan kaçının. Çünkü zannın bir kısmı günahtır. Birbirinizin kusurunu araştırmayın. Kimse kimseyi arkasından çekiştirmesin…"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "…Birbirinize kulak misafiri olmaya çalışmayın, birbirinizin özel hâllerini araştırmayın, birbirinizle üstünlük yarışı içine girmeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize kin beslemeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları! Kardeşler olunuz!"[2]

Kardeşlerim!

Dinimizde insanın haysiyetini rencide eden ve onurunu zedeleyen her türlü tutum ve davranış haram kılınmıştır. Çünkü insanı insan yapan en büyük değer, onun izzeti ve itibarıdır. İnsanın, kendisi ve diğer insanların saygınlığını her daim göz önünde bulundurarak hareket etmesi, insanca bir yaşamın gereğidir.

Yüce Yaratan'ın mükerrem kıldığı insanoğlu, iman ile kemale ulaşır. Peygamberimiz (s.a.s.), bu imanın bir sonucu olarak müminin "güvenilir insan"

* 04.09.2015 tarihli hutbedir.

1 Hucurât, 49/12.

2 Buhârî, Edeb, 57.

olduğunu söyler. Kutlu Nebi'nin tarifine göre mümin, gıybetle, arkadan çekiştirmekle, olur olmaz sözlerle dilini zehirli bir ok hâline getirmez; zihnini su-i zanla kirletmez; ayıp ve kusurları ortaya dökmez; insanlarla alay etmez; kendisinin ve başkalarının saygınlığına gölge düşürecek davranışlar sergilemez.

Kardeşlerim!

Yüce dinimiz, müminler arasındaki kardeşliği bizlere eşsiz örneklerle takdim eder. Bu kardeşlik, bir bedenin ahenk içinde çalışan organları gibi yekvücut bir kardeşliktir. Bu kardeşlik, bir binanın birbirine kenetlenmiş yapı taşları gibi sapasağlam bir kardeşliktir. Bu kardeşlikte kardeşimizin canı bizim canımızdır, kardeşimizin onur ve haysiyeti bizim onur ve haysiyetimizdir; onun yokluğu yokluğumuz, varlığı varlığımızdır. Bu kardeşlikte kardeşin canı, malı, izzet ve şerefi saygındır, dokunulmazdır. Kardeşimiz, nazargâh-ı ilahî olan bir gönle sahiptir. Ve bu gönül, en ufak bir îma ile dahi incitilmeyecek kadar değerlidir.

Kardeşlerim!

Günlük hayatımızda zihinlerimiz türlü haberlerle yorgun düşmektedir. Kulaklarımız, arzu edilen edilmeyen nice sözler işitmektedir. Kimi zaman dillerimizden, farkında olmadan yerli yersiz ifadeler dökülebilmektedir. Ancak, Peygamberimiz (s.a.s.), her duyduğunu söylemesinin kişiye günah olarak yeteceğini;[3] insanların, düşünmeksizin ağızlarından çıkan sözler sebebiyle cehenneme sürüklenebileceklerini bildirmiştir.[4] Allah Rasûlü (s.a.s.), konuşurken çok titiz davranmış ve hiç kimse hakkında isim zikrederek kötü söz söylememiştir. Bunun yerine, insanların olumsuz davranışlarını gördüğü zaman onları düzeltmek için, "*İnsanlara ne oluyor da şöyle şöyle yapıyorlar*?" gibi genel ifadeler kullanmıştır. Efendimiz (s.a.s.), gıybet, dedikodu, su-i zan, laf taşıma, özel hâlleri araştırma gibi mümine yakışmayan durumlardan uzak durmayı, "Ya hayır söylemeyi ya da susmayı" emretmiştir.

Aziz Müminler!

Yüce Rabbimiz, "**Hakkında bilgin bulunmayan şeyin ardına düşme. Çünkü kulak, göz ve gönül, bunların hepsi ondan sorumludur.**"[5] buyurmaktadır. Bu ayet bizlere sorumluluğumuzu, her bir işimizin, sözümüzün, bir gün hesabının sorulacağını hatırlatmaktadır. Bu gerçeğe rağmen günümüzde birtakım asılsız haberler yüzünden haysiyetler zedelenebilmekte, aileler dağılabilmekte, kardeşlik ve dostluklar zarar görebilmektedir. Unutulmamalıdır ki, doğruluğunu araştırma gereği duymadan bu tür haberlerin peşine düşenler de en az bunları çıkarıp yayanlar kadar sorumludur.

3 Ebu Davud, Edeb, 80.

4 Müslim, Birr ve Sıla, 105.

5 İsrâ, 17/36.

Kardeşlerim!

Gıybet, yalan, iftira ve kötü zan gibi ahlaki zaaflar, insanlar arasındaki güven, sevgi ve saygıyı yok eder; kin, nefret, düşmanlık gibi İslam'ın ruhuyla asla bağdaşmayan durumlara neden olur.

Unutmayalım ki, her şeyin en ince ölçüyle tartılacağı, hiçbir pişmanlığın fayda vermeyeceği o büyük günde her sözümüzden ve zannımızdan sorgulanacağız. Yine unutmayalım ki; o gün ebedi nimetlere kavuşacak olanlar, zihnine, gönlüne, diline, eline, hasılı bütün bedenine sahip çıkan ve hayata mümince bakanlardır.

İSLAM, IRKÇILIĞIN HER TÜRLÜSÜNÜ REDDEDER*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَآ اَيُّهَا النَّاسُ اِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَاُنْثٰى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَآئِلَ لِتَعَارَفُوا۟ اِنَّ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللّٰهِ اَتْقٰيكُمْ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«لَيْسَ مِنَّا مَنْ دَعَا إِلَى عَصَبِيَّةٍ وَلَيْسَ مِنَّا مَنْ قَاتَلَ عَلَى عَصَبِيَّةٍ وَلَيْسَ مِنَّا مَنْ مَاتَ عَلَى عَصَبِيَّةٍ»

Aziz Kardeşlerim!

Bir gün Resûl-i Ekrem (s.a.s.)'in müezzini Bilal-i Habeşi ve sahabeden Ebû Zer el-Gıfârî (r.a.) tartışmışlardı. Tartışma esnasında Ebû Zer, siyahî olan annesinden dolayı Hz. Bilal'i küçümseyip ayıplamıştı. Buna oldukça üzülen ve içerleyen Hz. Bilal, Allah Rasûlü'ne bu durumu şikâyet etmişti. Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.s.) Ebu Zer el-Gıfari'yi çağırarak ona şöyle serzenişte bulundu: "Ey Ebû Zer! Bilal'i siyahi annesinden dolayı mı küçümsüyor ve ayıplıyorsun? Demek ki sen, kendisinde hâlâ cahiliyeden kalıntı bulunan bir kimsesin."[1]

Aziz Müminler!

Cahiliye döneminde insanlar etnik kökeni, mensup oldukları kavim ve kabileleriyle övünürlerdi. Haksız da olsa kabilesini savunur, kendilerini başkalarından üstün görürlerdi. Irk ve renginden dolayı insanlar hor ve hakir görülür, toplumdan dışlanır ve aşağılanırlardı.

Kardeşlerim!

Yüce Dinimiz İslam'ın en önemli özelliklerinden biri, bir ırkın başka bir ırka, bir grubun veya topluluğun bir başka grup veya topluluğa üstünlük taslamasını ortadan kaldırmış olmasıdır. Hz. Âdem ile Hz. Havva'nın çocukları olmakta eşitlenen insanların, soy ve soplarını, etnik kökenlerini esas alarak

* 05.06.2015 tarihli hutbedir.

1 Müslim, Eymân, 38.

birbirlerine karşı üstünlük iddiasında bulunmalarına İslam asla cevaz vermemiştir. Hak ve hakikat, şeref ve üstünlük, mensup olduğumuz ırka, soy ve sopa göre değil, Yüce Yaradanın göndermiş olduğu dine, Kitaba, ahlak, fazilet ve erdeme göre şekillenir. İnsanı, Allah katında üstün ve değerli kılan ve de ahiret saadetine ulaştıracak olan husus ait olduğu ırk, mensup olduğu soy, sahip olduğu ten rengi, konuştuğu dil değildir. Kişinin üstünlüğü, her daim Allah'a karşı kulluk ve sorumluluk bilinci taşımasında ve bu bilinci hayat süreçlerine dahil etmesindedir.

Kardeşlerim!

Buna göre kim Allah'a iman eder, O'nun emirlerine uyar, yasaklarından kaçınır ve iyi işler yaparsa, o insan takva sahibidir. Peygamberimiz (s.a.s.)'in ifadesiyle "**Tutum ve davranışları kendisini geri bırakan kimseyi, soyu sopu, kabilesi ileriye götürmez.**"[2] Bir başka ifadeyle erdemsiz insanı mensup olduğu soy, ait olduğu etnik köken Allah katında erdemli kılmaz. Kıyamet günü insanlar ırklarından veya kabilelerinden değil, inanç ve amellerinden hesaba çekileceklerdir. Onların bedenlerine ve mallarına değil, kalplerine ve amellerine bakılacaktır.[3] İnsanlar Allah'ın huzuruna geldiklerinde herkes kendi ameliyle baş başa kalacak, soy sopun hiçbir önemi olmayacaktır.[4] Peygamberimiz (s.a.s.) bu gerçeği Veda Hutbesinde şöyle dile getirmiştir: "**Ey insanlar! Şunu iyi bilin ki, Rabbiniz birdir, atanız birdir. Arab'ın Arap olmayana, Arap olmayanın Arab'a, beyazın siyaha, siyahın da beyaza üstünlüğü yoktur. Üstünlük ancak takvadadır.**"[5]

Kardeşlerim!

Bugün İslam kardeşliğinin önündeki en büyük engellerden biri ırkçılık ve ayrımcılık zihniyetidir. Bu zihniyet, bazen kendi ırkını, soyunu, kabilesini, rengini üstün görme şeklinde tezahür etmektedir. Bazen de kendi mezhebini, meşrebini, ideolojisini üstün görme şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bu anlayış, dostluk ve kardeşliğin yerine kin ve nefreti, adalet ve merhametin yerine zulüm ve haksızlığı, birlik ve beraberliğin yerine tefrika ve ayrımcılığı getirir. Unutmayalım ki ilk defa üstünlük iddiasında bulunan; "Ben ateşten yaratıldığım için topraktan yaratılan Âdem'den daha üstünüm" diyen ve Allah'ın emrine karşı gelen şeytandır.

Kardeşlerim!

Irkçılık, esasında hem insanlığa karşı işlenen bir suç hem de Allah'a karşı bir saygısızlıktır. Bu nedenledir ki Dinimiz İslam, bağnazlık, asabiyet ve ırkçılığı tüm unsurlarıyla reddetmiştir. Hâl böyleyken, bu cahiliye anlayışı

2 Tirmizî, Kıraat, 10.

3 Müslim, Birr ve sıla, 34.

4 Mü'minûn, 23/101.

5 İbn Hanbel, V, 411.

sebebiyle tarih boyunca İslam coğrafyasında düşmanlık ve husumet, kin ve nefret, kan ve gözyaşı hiç eksik olmamıştır. Üzülerek ifade edelim ki bugün de aynı dine, aynı kitaba, aynı peygambere iman eden Müslümanlar arasında mezhebini, meşrebini, ırkını, ideolojisini rahmet dini İslam'ın önüne geçirme tuğyanına kapılanların sayısı hiç de az değildir. Oysa Peygamberimiz (s.a.s.), ırkçılık duygularıyla hareket ederek İslam toplumundan ayrılan, asabiyet duygusuyla savaşan ve bu dava uğrunda mücadele ederken ölen kimsenin bu ölümünü "**Câhiliye ölümü**"[6] olarak nitelendirmiştir.

Kardeşlerim!

O hâlde gelin, zihin ve gönül dünyamızı İslam'ın yüce hakikatleriyle tezyin edelim. Kendimizi dinimizin onay vermediği bağnazlık, asabiyet ve ırkçılığa asla mahkûm etmeyelim. Irkçılığın, Kur'an'a, Peygambere gönül veren müminlere yakışmadığını bilelim. Peygamberimiz (s.a.s.)'in "**Irkçılık, zalim de olsa kendi kavmine arka çıkmandır**"[7] hadis-i şerifini hiçbir zaman unutmayalım. Kavimler ve kabileler hâlinde yaratılmamızın, dillerimizin ve renklerimizin farklı farklı oluşunun hikmetini kavramaya çalışalım. Bütün insanları Hz. Âdem'in çocukları olarak görelim. Herkesi hilkatte eş dinde kardeş kabul edelim.

Hutbemi, başta okuduğum ayet-i kerime ve hadis-i şerifin mealleriyle bitirmek istiyorum.

"Ey insanlar! Şüphe yok ki, biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizle tanışasınız diye sizi boylara ve kabilelere ayırdık. Allah katında en değerli olanınız, O'na karşı gelmekten en çok sakınanınızdır. Şüphesiz Allah hakkıyla bilendir, hakkıyla haberdâr olandır."[8]

"Irkçılığa çağıran bizden değildir. Irkçılık davası uğrunda savaşan bizden değildir. Irkçılık davası uğrunda ölen de bizden değildir."[9]

6 Müslim, İmare, 57.

7 Ebû Dâvûd, Edeb, 111.

8 Hucurât 49/13.

9 Ebû Dâvûd, Edeb 111-112.

GÜN BİRLİK VE DİRLİK GÜNÜDÜR!*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

... مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ اَوْ فَسَادٍ فِى الْاَرْضِ فَكَاَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا ... ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«لَزَوَالُ الدُّنْيَا أَهْوَنُ عَلَى اللهِ مِنْ قَتْلِ رَجُلٍ مُسْلِمٍ»

Muhterem Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz, "**Kim, bir cana kıymamış ya da yeryüzünde bozgunculuk yapmamış olan bir insanı öldürürse, sanki bütün insanları öldürmüş gibidir.**"[1] buyuruyor.

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s.): "**Allah katında dünyanın yok olması, bir Müslümanın öldürülmesinden daha hafiftir.**"[2] buyuruyor.

Aziz Müminler!

Ramazanın rahmet iklimi ve bayram sevincinin gölgesi henüz üzerimizdeyken millet olarak hepimizi üzen ve derinden yaralayan elem verici hadiseler yaşadık. Menfur saldırılarda pek çok masum kardeşimiz hayatını katbetti. Saldırılarda hayatlarını kaybeden vatandaşlarımıza Yüce Allah'tan rahmet, kederli ailelerine ve aziz milletimize başsağlığı, yaralı vatandaşlarımıza da acil şifalar diliyorum.

Aziz Kardeşlerim!

Bizler bir insanı yaşatmanın bütün insanlığa can vermek olduğunu bildiren, insanları yok etmekle değil, yaşatmakla mükellef kılan bir dinin müntesipleriyiz. Bizler, masum bir insanın canına kıymanın bütün insanlığı öldürmeye eşdeğer olduğunu duyuran İslam Peygamberi Muhammed Mustafa (s.a.s.)'in ümmetiyiz.

---

* 24.07.2015 tarihli hutbedir.

1 Mâide, 5/32.

2 Tirmizî, Diyât, 7.

İnandığımız bütün değerler bize gösteriyor ki hiçbir dünyevi hırs, çıkar ve ideoloji, bir insanı yaşatmaktan daha değerli olamaz.

Değerli Müminler!

Âlemlerin rahmet kaynağı Efendimiz (s.a.s.), asabiyet ve cehaletin, bağnazlığın, kör taassubun zincirlerini kırarak; dilleri, renkleri, gelenek ve görenekleri farklı olmasına rağmen "**iyilik ve takvada yardımlaşan**"lardan bütün insanlığa örnek bir kardeşlik toplumu inşa etti.

Müslümanlar olarak, Allah Rasûlü'nden devraldığımız bu kardeşlik mirasını yüzyıllarca yaşattık. Asırlarca yeryüzünün muhtelif coğrafyalarında bu kardeşlik anlayışını diri tutarak bu günlere geldik. Dünyevi çıkarların, güç mücadelelerinin, Kutlu Nebi'nin, ardında bıraktığı bu örnek toplumu zedelemesine fırsat tanımadık. Etnik, siyasi, mezhebî ve meşrebî farklılıklar, bir ayrılık ve fitne unsuru değil önemli bir zenginlik kaynağı oldu. Dün olduğu gibi bugün de nice mazlum, mağdur ve masum milletlerin, coğrafyaların ümidi olduk.

Kardeşlerim!

Yaşanan müessif hadiseler sebebiyle, kardeşlik duygularımızın ve gönüllerimizin onulmaz yaralar almasına izin vermemeliyiz. Yüzlerce yıldır gönülleri bir, zihinleri bir, gayeleri bir kardeşlerin arasına ayrılık-gayrılık tohumları atılmasına asla müsaade etmemeliyiz. Birbirine ülfet, muhabbet, samimiyet, ünsiyet beslemesi gereken gönüller, hırs, menfaat, bencillik, kin ve intikam ateşiyle kavrulmamalıdır. Yüreklerimizi dağlayacak, birlik ve dirliğimizi bozacak fitne ve fesat ateşleri körüklenmemelidir.

Kardeşlerim!

Küresel ölçekte fitne ve fesat amaçlı sergilenen büyük bir savaştan zaman zaman ülkemiz de etkilenmektedir. Asırlardır kardeş olmuş, komşu olmuş, dost olmuş, elleri birbirine kavuşmuş milletimiz birbirine düşürülmek istenmektedir. Buna karşılık bize düşen, güzel yurdumuza fitne ve fesat tohumları ekmeye çalışan odaklara hiçbir zaman fırsat tanımamaktır. Bu büyük ve insafsız oyuna karşı her daim basiretli olmaktır. Firasetli davranmaktır. Gün, birbirimize kenetlenme günüdür. Gün, kardeşliğimizi perçinleme günüdür. Gün, birbirimizin gözyaşına ortak olma günüdür. Gün, vahşete ve teröre karşı uyanık olma günüdür. Gün dayanışma günüdür. Gün birlik günüdür. Gün dirlik günüdür. Milletimiz geçmişte olduğu gibi bugün de bütün bu badireleri sebatla, metanetle, sağduyu ile aşacaktır. Biliyor ve inanıyoruz ki tarih boyunca yaşattığımız yüce değerler etrafında kenetlendiğimiz müddetçe hiçbir güç birliğimizi dirliğimizi ve huzurumuzu bozamayacaktır. Daha güçlü ve huzurlu bir geleceğe bu birlik ve beraberliğimizle ulaşabileceğimizi asla unutmamalıyız.

Kardeşlerim!

İnsanlık ve toplum olarak geçirmekte olduğumuz şu zor günlerde hep beraber Rabbimize bütün gönlümüzle yönelerek ve el açarak diyoruz ki, "Rabbimiz bizleri İslam'ı doğru anlayıp doğru yaşayanlardan eyle. Bizleri öldürenlerden değil, yaşatanlardan eyle, cana kıyanlardan değil, cana can katanlardan eyle. Bizleri birbirimize can yoldaşı eyle. Bizleri insanlığını unutanlardan değil, insanca yaşayanlardan eyle. Şu anda dünyanın çeşitli yerlerinde yaşama savaşı veren kardeşlerimize rahmetinle, nusretinle muamele eyle. Evlatlarını, yavrularını kaybeden analara, babalara sabırlar ihsan eyle. Şu mübarek vaktin hürmetine dualarımızı kabul eyle." Amin.

BİRLİĞİMİZİ, BERABERLİĞİMİZİ, KARDEŞLİĞİMİZİ MUHAFAZA EDELİM!*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا ۚ وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا ۚ ... ۞

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«لَا تَبَاغَضُوا، وَلَا تَحَاسَدُوا، وَلَا تَدَابَرُوا، وَكُونُوا عِبَادَ اللهِ إِخْوَانًا ... »

Muhterem Müslümanlar!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Topyekûn Allah'ın ipine sımsıkı sarılın. Parçalanıp bölünmeyin. Allah'ın size olan nimetini hatırlayın. Hani sizler birbirinize düşmandınız da O, kalplerinizi birleştirmişti. İşte O'nun bu nimeti sayesinde kardeş olmuştunuz. Yine siz bir ateş çukurunun tam kenarında idiniz de O sizi oradan kurtarmıştı. İşte Allah size ayetlerini böyle apaçık bildiriyor ki doğru yola eresiniz."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "…Birbirinize nefret ve düşmanlık beslemeyin. Birbirinize haset etmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları, kardeş olun!"[2]

Kardeşlerim!

Tarih, insanların olduğu gibi milletlerin de zor zamanlarına şahit olmuştur. Toplumun her ferdini imtihan çemberinden geçiren bu zamanlarda, yürekler buruk, dualar yanıktır. Aziz milletimiz de büyük badirelerden geçmiş, zaferlerin yanı sıra ihanetler görmüş, ağır bedeller ödemiştir. Çanakkale'nin, Sakarya'nın, Dumlupınar'ın kan ve barut kokan hatırası hâlâ hafızalardadır. Cenab-ı Hak, cennet vatanımızı muhafaza eylemiştir; varlığını onun uğrunda feda eden ecdadımıza zaferler lütfetmiştir. Elinde silahı olmasa da yüreğinde imanı olan bu necip millet, en zorlu sınavları omuz omuza atlatmıştır. Bizler, birbirimize verdiğimiz değerle; birlik, beraberlik ve kardeşlik ruhuyla; ferase-

* 11.09.2015 tarihli hutbedir.

1 Âl-i İmrân, 3/103.

2 Buhârî, Edeb, 57.

tin ışığı, sağduyunun aydınlığıyla meşakkatli dönemlerin üstesinden geldik. İmkânlarımız sınırlıydı; fakat ruhumuzda aynı secdede Rahman'a kul olmanın, aynı kıblede istikameti bulmanın huzuru vardı. Aynı safta buluşmanın, aynı toprağa, aynı bayrağa, aynı mukaddesata âşık olmanın bereketi vardı. Vicdanı paslanmış, insafı çürümüş, insanlığını unutmuş güçler karşısında bizi dimdik ayakta tutan, işte bu aziz ruhtu!

Kardeşlerim!

Bugün de zorlu bir süreçten, ağır bir imtihandan geçiyoruz. Sınırlarımızın bittiği yerde savaş başlarken, zulümden kaçan milyonlarca insan vatanımıza sığınırken, bizi de ateş çemberinin içine çekmek isteyenler var. Bizi birbirimize düşürmek, gücümüzü zayıflatmak, kardeşi kardeşe kırdırmak isteyenler var. Karanlık oyunlarıyla bu aziz milleti korkutmaya, yıldırmaya, bezdirmeye, bölmeye ve yok etmeye yeltenenler var. Evlatlarımızı hain emellerine alet eden, annelerinin bağrından kızlarımızı kaçıran, babalarının dizinden oğullarımızı koparan şer odakları var. Dini bertaraf edip kin ve nefreti diline dolayan, barış topraklarına nefret tohumları ekmeye çalışanlar var. Askerlerimiz, polislerimiz, nice masum evladımız şehadet şerbetini içti. Analarımızın yürekleri, yavrularımızın hayalleri dağlandı. Derin bir hüzün içindeyiz.

Aziz Müslümanlar!

Elbette bu zor günler de geride kalacak. Allah'ın yardımıyla yaşadığımız acıların üstesinden gelecek, huzura ve sükûna yeniden kavuşacağız. Ancak daha ağır bedeller ödememek için her türlü hile ve tuzağın farkında olalım. Mümine yakışır bir şekilde basiret ve feraseti elden bırakmayalım. Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in ifadesiyle, "birbirine kenetlenmiş tuğlalara benzeyen" kardeşlik duvarımızda gedikler açılmasına asla izin vermeyelim. Hiçbir insani ve ahlaki değer tanımayan cinayet şebekelerinin işlediği cürümlerden dolayı, aynı kıbleye yöneldiğimiz, aynı peygambere ümmet olduğumuz, sevincimizi ve kederimizi, varlığımızı ve yokluğumuzu paylaştığımız masum kardeşlerimizi suçlamayalım. Komşumuzdan, akrabamızdan terörün hesabını sormaya kalkışmayalım. Unutmayalım ki; biz, tahriklere kapılıp sokaklarda birbirimize düştüğümüzde sadece cinayet şebekelerinin hain emellerine hizmet etmiş oluruz. Kardeşlerimize kem gözle baktığımızda, şehitlerimizin uğrunda canlarını verdikleri değerlere ihanet etmiş oluruz. Bu gibi hâllerde öfke aklımızı alıyor; husumet gözümüzü karartıyor; cahiliye asabiyeti bizi tüketiyor. Farkına varalım! Dilimiz, kin, öfke ve nefrete değil; kalbimizdeki sevgi, şefkat ve merhamete tercüman olsun! Çok iyi düşünelim! Yaşadığımız acılar daha büyük acılara sebep olmasın! Düşmanlarımızı sevindirmeyelim!

Kardeşlerim!

Bugün İslam coğrafyasında yaşananlar, kadınlarımızı, çocuklarımızı, canlarımızı, değerlerimizi, tarihimizi, kültürümüzü ve medeniyetimizi yok etme

çabasında olanların hangi noktaya eriştiklerini açıkça gösteriyor. Suriye'de, Irak'ta, Yemen'de, Libya'da, Mısır'da ümmetin birliği, milletin şerefi, vatanın hürmeti ayaklar altına alınıyor. Aziz milletimiz, engin basiretiyle tüm yaşananların farkındadır. Gücünü ve bütünlüğünü koruyarak dünyaya umut ışığı olmaya devam etmek bu milletin harcıdır. Birbirimize hakkı ve sabrı, şefkati ve merhameti tavsiye etmenin tam zamanıdır. Akl-ı selime, bin düşünüp bir söylemeye, hayra çağırıp şerre dur demeye her zamankinden daha fazla ihtiyacımız vardır.

Aziz Kardeşlerim!

Geliniz, şu mübarek vakitte Yüce Rabbimize el açıp yalvaralım:

Ya İlahi! Ya Rabbe'l-Âlemin!

Aziz şehitlerimize lütfunla, kereminle, rahmetinle muamele eyle! Onları cennetinle ve cemalinle müşerref eyle! Ailelerine sabır ve metanet ihsan eyle! Dinimizin, devletimizin, milletimizin bekasını sarsacak her türlü dâhili ve harici belalardan bizleri muhafaza eyle! Huzurumuzu pusuya düşürmeye, vicdanımızı köreltmeye, birlik ve dirliğimizi sona erdirmeye çalışanlara sen müsaade etme! Eli kalem tutacak çocukların ellerine silah veren vahşet şebekelerini sen Kahhar ism-i celilinle kahreyle. Tuzaklarını başlarına çevir. Fitne ateşiyle bizi tutuşturmak isteyenlere karşı yekvücut olmayı, tek bilek olmayı milletçe hepimize nasip eyle! Bütün acılara rağmen milletimizin hiçbir ferdini haktan, hukuktan, adaletten, merhametten bir an olsun ayırma! Sana inanan bu necip milletten yardım ve inayetini, kuvvet ve rahmetini esirgeme Allah'ım. Amin!

HZ. PEYGAMBER VE BİRLİKTE YAŞAMA AHLAKI*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يَآ اَيُّهَا النَّاسُ اِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَاُنْثٰى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَآئِلَ لِتَعَارَفُوا اِنَّ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللّٰهِ اَتْقٰيكُمْ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«يَا أَيُّهَا النَّاسُ! أَلَا إِنَّ رَبَّكُمْ وَاحِدٌ، وَإِنَّ أَبَاكُمْ وَاحِدٌ، أَلَا لَا فَضْلَ لِعَرَبِيٍّ عَلٰى أَعْجَمِيٍّ، وَلَا لِعَجَمِيٍّ عَلٰى عَرَبِيٍّ، وَلَا لِأَحْمَرَ عَلٰى أَسْوَدَ، وَلَا أَسْوَدَ عَلٰى أَحْمَرَ إِلَّا بِالتَّقْوٰى»

Aziz Müminler!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Ey insanlar! Şüphe yok ki, biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizi tanımanız için sizi boylara ve kabilelere ayırdık. Allah katında en değerli olanınız, O'na karşı gelmekten en çok sakınanınızdır. Şüphesiz Allah hakkıyla bilendir, hakkıyla haberdar olandır."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "İnsanlar! Dikkat edin; Rabbiniz birdir, atanız da birdir. Takva dışında Arap'ın Arap olmayana, Arap olmayanın Arap'a; beyazın siyaha, siyahın beyaza bir üstünlüğü yoktur."[2]

Kardeşlerim!

Rabbimizin, atamız Âdem (a.s.)'i yaratmasıyla başladı varlık sahnesindeki serüvenimiz. İmtihana tabi tutulmaktı bu başlangıcın sebebi. Bununla birlikte insanlık ailesine, kıyamete kadar devam edecek ağır bir sorumluluk da yüklendi. Hepimiz, bir arada yaşayacağımız bu alemi imar etmekle görevlendirildik.

Ancak bu ulvi yaratılış hikmet ve gayesi zaman zaman unutuldu. Tarih, aynı özden gelen ve kardeş olan insanlar arasındaki nice üstünlük yarışlarına,

* 10.04.2015 tarihli hutbedir.

1 Hucurât, 49/13.

2 İbn Hanbel, V, 411.

bu yolda değerlerin tüketilişine, insan onur ve haysiyeti ile bağdaşmayan nice uygulamalara, zulümlere, katliamlara şahit oldu.

Kardeşlerim!

Âlemlerin Rabbi, Efendimiz Muhammed Mustafa (s.a.s.) vasıtasıyla insanlığı yeniden uyardı. Ona, hayat kitabı Kur'an'ı vahyetti; her daim birlik ve beraberliği, ahlakı, adaleti, hak ve hukuku diri tutan Kur'an'ı gönderdi.

Kutlu Nebi, hak, hakikat, ahlak anlayışı ile insana insanlığını bir kez daha hatırlattı. Merhamet ve adalet yüklü mesajlarıyla, bütün insanların Allah'ın kulu olarak değerli olduğunu bir kez daha haykırdı. Allah Rasûlü, insanlar arasında gerçek eşitliği öğretti. Beşer tarihi, canın, malın, inancın, haysiyetin kutsallığına dair en nadide örnekleri onun uygulamalarında gördü. Onun dillendirdiği "Bir insanı öldüren bütün insanları öldürmüş, bir canı kurtaran da bütün insanları kurtarmış gibi olur."[3] ilahî ilkesi bu anlayışın temelini teşkil etti.

Efendimiz, ötekileştirme, dışlama, hor görüp ayıplama, toplumun değerlerinden başka değer benimseyene hayat hakkı tanımama gibi insanca yaşamın önündeki engelleri kaldırmak için müstesna bir çaba gösterdi. O, "Hepiniz Âdem'densiniz. Âdem ise topraktan yaratılmıştır."[4] sözüyle cahiliyyenin makam, mevki, şan, şöhret, servet, asabiyet üzerine kurulu sahte değer yargılarını yok etti. Peygamberimiz, yaşamak için kardeşini öldürmekten çekinmeyenlerden oluşan toplumu, kardeşini yaşatmak için çırpınanlardan oluşan bir topluma dönüştürdü.

Kıymetli Kardeşlerim!

Allah Rasûlü'nün temellerini attığı kadim geleneğimizde, birlikte yaşamanın en güzel örnekleri sergilendi. Asırlar boyu, başta Anadolu olmak üzere, İslam coğrafyasında farklı din, dil, ırk, mezhep ve meşrep mensupları temel hak ve hürriyetlere saygı temelinde, güven içerisinde bir arada yaşadı. Engin hoşgörü, sevgi, saygı, paylaşma, yardımlaşma, güvenme ve güven verme gibi insani meziyetlerin pek çoğu bu medeniyette görüldü. Bu medeniyet, "Yaratılanı hoş gör yaratandan ötürü" anlayışındaki Yunusları yetiştirdi. Bu medeniyet, "Değil mi ki sen bensin; ben de senim. Kendi kendimizle bunca savaşmamız da ne?" diyen Mevlanaları insanlık mirasına hediye etti.

Kardeşlerim!

Üzülerek belirtmek gerekir ki; birlikte yaşama konusu, günümüz toplumlarının en başta gelen problemlerinden biri hâline geldi. Bugün bazı Batı toplumlarında Müslümanlara karşı nefret söylemleri, ayrımcılık politikaları gibi birlikte yaşamayı zedeleyen olumsuzluklar görülmektedir. Maalesef kimi İs-

3 Mâide, 5/32.

4 Ebû Dâvûd, Edeb, 110, 111.

lam toplumlarında da mezhepçilik, meşrepçilik, ırkçılık, ideolojik ayrımcılık sebebiyle iç çatışmalar yaşanmaktadır. Masum canlar hunharca katledilmekte, şehirlerin tarihi ve kültürel dokuları tahrip edilmektedir.

Kardeşlerim!

Müslümanlar olarak bizler, her şartta Kur'an'ın hayat veren ilkelerine uymakla yükümlüyüz. Son Peygamber Muhammed Mustafa (s.a.s.)'nın çağlar üstü örnekliğini esas almakla mükellefiz. Unutulmamalıdır ki: İnsanlığın ve İslam ümmetinin şiddet sarmalından kurtulmasının yolu, Yüce Kur'an'ın ve Peygamberimizin rahmet ve hikmet yüklü mesajlarında mevcuttur. Coğrafyamızın yeniden selam ve eman yurdu olması, İslam'ın medeniyetler inşa eden eşsiz ilkelerine sımsıkı sarılmaktan geçer. Farklılıkları çatışma ve yıkım sebebi değil, ilahî kudretin delili olarak görebilmekten geçer. Ülkemize, gönül coğrafyamıza ve insanlığa barış, huzur, esenlik, merhamet, şefkat, adalet ve fazilet aşılamanın yolu, birlikte yaşama ahlakını yeniden yaşanır kılmaktan geçer.

Kardeşlerim!

Bu düşünceden hareketle Diyanet İşleri Başkanlığımız, birlikte yaşamanın olmazsa olmaz ilkelerine dikkat çekmek ve bu konuda toplumsal bilinç oluşturmak amacıyla bu sene Kutlu Doğum Haftasında "**Hz. Peygamber ve Birlikte Yaşama Ahlakı**" temasını gündeme taşımıştır. Hafta boyunca gerçekleştirilecek etkinliklerde, Peygamberimiz (s.a.s.)'in ortaya koyduğu örneklik çerçevesinde, birlikte yaşama konusu bütün yönleriyle ele alınacaktır.

Kutlu Doğum Haftasının, toplumumuzda Peygamber Efendimize duyulan sevgi ve bağlılığın perçinleşmesine, aramızdaki saygı, ülfet, muhabbet, kardeşlik, paylaşma, yardımlaşma, dayanışma duygularının pekişmesine vesile olmasını Yüce Rabbimizden niyaz ediyoruz.

DÜNYA BİZE, BİZ BİRBİRİMİZE EMANETİZ!*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلٰكِنْ لِيَبْلُوَكُمْ فِى مَآ اٰتٰىكُمْ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ اِلَى اللّٰهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ۙ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مَنِ اسْتَعَاذَ بِاللهِ فَأَعِيذُوهُ، وَمَنْ سَأَلَ بِاللهِ فَأَعْطُوهُ، وَمَنْ دَعَاكُمْ فَأَجِيبُوهُ، وَمَنْ صَنَعَ إِلَيْكُمْ مَعْرُوفًا فَكَافِئُوهُ» [1]

Kardeşlerim!

Doğusuyla batısıyla, kuzeyiyle güneyiyle insanlık olarak hepimiz büyük bir aileyiz. Hz. Âdem ile Havva'nın çocuklarıyız. Bizi yoktan var eden, hilkatte eş, dinde kardeş kılan, hayat nimetini bizlere lütfeden Yüce Allah'ın kullarıyız. Her insan saygındır, mükerremdir, özeldir. Dili, rengi, cinsiyeti ve milliyeti ne olursa olsun her insanın canı, haysiyeti ve malı dokunulmazdır.

Aziz Müminler!

Rabbimiz, bizleri konuşma, görme, işitme gibi yeteneklerle donattı ve yeryüzünün imarıyla sorumlu kıldı. Bizi aynı toprağın üstünde ve aynı gök kubbenin altında bir arada ve insana yaraşır bir şekilde yaşama imtihanına tabi tuttu. İçinde yaşadığımız âlemi bize, bizi de birbirimize emanet etti.

Böylesi ağır bir yük omuzlarımıza yüklenmişken, birlikte yaşama konusunda zaman zaman ciddi zaaflar gösterebiliyoruz. Etnik, dinî, mezhebî ve meşrebî farklılıklar, bazen çatışma nedeni olarak görülebiliyor. Farklı görüşlere tahammül ve anlayış göstermek ne yazık ki, çoğu zaman sadece dilde kalabiliyor. İnsanların birbirlerini daha az anladığını hatta bazen hiç anlayamadığını üzülerek müşahede ediyoruz. Hemen her gün, merhamet ve şefkatin yerini kin ve nefretin, dostluk ve kardeşliğin yerini düşmanlık ve husumetin, içtenlik ve samimiyetin yerini riyakârlık ve gösterişin aldığından yakınıyoruz.

* 17.04.2015 tarihli hutbedir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Her aile içinde küçük ya da büyük anlaşmazlıklar olabilir. Topyekûn insanlık ailesinin de her konuda uyuşması, problemlerden uzak bir bütünlük ve birlik sergilemesi elbette mümkün ve gerçekçi değildir. Ancak çatışmanın, çekişmenin, ötekileştirmenin, ezmenin, üzmenin, hor görmenin, yok saymanın, dünyayı ve hayatı hepimize yaşanamaz kıldığı da bir gerçektir.

Oysa birlikte huzur ve güven içinde yaşayabilmenin ahlakı ve hukuku Yüce Rabbimiz ve Efendimiz tarafından insanlığa takdim edilmiştir. Kerim Kitabımızda; "**Eğer Allah dileseydi sizi tek bir ümmet yapardı. Fakat verdiği şeylerde sizi imtihan etmek için ümmetlere ayırdı.**"[2] buyurulmaktadır. Böylece farklılıkların ilahî kudret ve hikmetin, imtihanın birer parçası olduğu hatırlatılmaktadır. Peki buna rağmen dünyayı daha güzel, yaşanabilir hâle getirmek çok mu zor gerçekten?

Dürüstlüğü, adaleti, sabrı ilişkilerimizin mihveri yapmak, gökdelenler inşa etmekten, şirketler kurup yönetmekten daha mı zor? Saygıyı, nezaketi, merhameti, paylaşmayı hayatımıza hakim kılmak, hayal ötesi buluşlara imza atmaktan, uzayın derinliklerinde incelemeler yapmaktan daha mı külfetli?

Kin ve nefret duygularını, hırs ve intikam arzularını parçalamak, atomu parçacıklara ayırmaktan daha fazla mı çaba gerektiriyor? Yüreklerde sevgi, muhabbet, şefkat üretmek, kocaman fabrikalar kurup silah üretmekten daha mı masraflı ve zahmetli?

Kıymetli Kardeşlerim!

Efendimiz (s.a.s.)'in Ensar ve Muhacir arasında tesis ettiği destansı kardeşlik hâlâ diriliğini zihinlerimizde muhafaza etmektedir. Bu kardeşlik sevgi, saygı, yardımlaşma, dayanışma, paylaşma ve özveri temellidir.

Geliniz, Efendimizin sahip olduğu ve ümmetine öğrettiği bu kardeşlik ve birlikte yaşama ahlakını hayatımıza ne kadar yansıtabildiğimizi hep birlikte sorgulayalım:

Rahmet Elçisi (s.a.s.), "**Mümin, cana yakın kimsedir. İnsanlarla dostluk kurmayan, kendisiyle dostluk kurulamayan kimsede hayır yoktur.**"[3] buyuruyor. Peki bugün bizler, hiçbir kaygı gütmeksizin sevgi ve muhabbetle gönüllerimizi birbirimize açabiliyor muyuz? Aramızdaki kardeşlik bağlarına sımsıkı tutunabiliyor muyuz?

Efendimiz (s.a.s.), kardeşimize tebessüm etmemizin dahi sadaka olduğunu[4] haber veriyor. Peki, bunu ne kadar yerine getirebiliyoruz? Yoksa ihtirasla-

2 Mâide, 5/48.

3 İbn Hanbel, II, 40.

4 Tirmizî, Birr ve Sıla, 36.

rımızı önceleyerek hem kendimizi hem kardeşlerimizi böylesi bir güzellikten mahrum mu bırakıyoruz?

Allah Rasûlü (s.a.s.), "**Allah için size sığınan kimseye sığınak olun. Allah için isteyen kimseye verin. Sizi davet edenin davetine icabet edin. Size bir iyilik yapana karşılığını verin.**"[5] buyuruyor. Peki, zorda, darda kalanlara yalnızca Rabbimizin rızasını umarak yardım elimizi uzatabiliyor muyuz? Yoksa her bir yetimi, öksüzü, sahipsizi, yoksulu rahatımızı kaçıran bir yük olarak mı görüyoruz?

Kardeşlerim!

"**Kendinizi beğenip temize çıkarmayın. Kimin takva üzere olduğunu O çok iyi bilir.**"[6] ayeti gereğince kendimizi hesaba çekip eksiklerimizi telafi etmeye mi çalışıyoruz? Yoksa hata ve kusurlarımızı görmezden gelip, kalpler kırıp, onurlar mı çiğniyoruz?

Aile ve akraba münasebetlerimizde, komşuluk ilişkilerimizde, arkadaşlıklarımızda, işyerlerimizde, trafikte, çarşıda, pazarda, ticaretimizde, kısacası günlük hayatın akışı içinde, çoğu zaman öfkemize yenik mi düşüyoruz?

Kardeşlerim!

Önümüzdeki hafta farklı bir maneviyat iklimi olan üç aylara gireceğiz. Gelecek Perşembeyi Cumaya bağlayan gece Regaip kandilini idrak edeceğiz. Regaip kandili vesilesiyle, kardeşlerimize olan rağbetimizi, sevgi ve muhabbetimizi, sadakatimizi bir kez daha gözden geçirelim. Beraberce huzur içinde yaşayabilmek adına saygı, hoşgörü, merhamet ve adalet başta olmak üzere ahlakî erdemleri hayatımıza hâkim kılmak için gayret gösterelim. Kendimize nasıl muamele edilmesini istiyorsak başkalarına da öyle muamele edelim.

Unutmayalım ki; dünya bize, biz birbirimize emanetiz!

5 Ebû Dâvûd, Zekât, 38.

6 Necm, 53/32.

KÜRESEL TERÖRÜN HEDEF ALDIĞI DİN: İSLAM*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا عَلَى الْاٰخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا أُولٰٓئِكَ فِى ضَلَالٍ بَعِيدٍ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اَلْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ، وَالْمُؤْمِنُ مَنْ أَمِنَهُ النَّاسُ عَلٰى دِمَائِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ»

Aziz Müminler!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Dünya hayatını ahirete tercih edenler, Allah'a giden yolu kapatanlar, onu eğri ve çelişkili göstermek isteyenler var ya, işte onlar derin bir sapıklık içindedirler."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Müslüman, elinden ve dilinden Müslümanların güvende oldukları kişidir. Mümin ise canları ve malları hususunda insanların kendisinden emin oldukları kişidir."[2]

Değerli Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, Peygamberimiz Muhammed Mustafa (s.a.s.) aracılığıyla İslam mesajını bütün insanlığa tebliğ etti. Allah'ın varlığına ve birliğine iman etmek, O'na hiçbir konuda ortak koşmamak ve sadece O'na kullukta bulunmak, bu ilahî mesajın temelini teşkil ediyordu. Bu mesaj, değerler manzumesi olarak öldürmeyi değil yaşatmayı, zulmetmeyi değil hakkı gözetmeyi, batıla değil hakikate tabi olmayı, hayâsızlığı değil iffeti kuşanmayı ve erdemli duruşu takdim ediyordu. Bu mesaj, cehaleti değil bilgi ve hikmeti öğütlüyordu. Bu mesaj, savaşı değil barışı, terör ve vahşeti değil vicdan ve merhameti, fitne ve fesadı değil sulh ve salahı öğretiyordu. Bu mesaj, vurdumduymazlığı değil sorumluluğu, bencilliği değil paylaşmayı, bölüp parçalamayı değil birleştirmeyi esas alıyordu.

---

* 20.11.2015 tarihli hutbedir.

1 İbrahim, 14/3.

2 Tirmizî, İmân, 12.

Kardeşlerim!

İslam, hayatın her kesitine vicdan ve merhameti bir ilke, bir prensip olarak yerleştirdi. En zor zamanlarda dahi zulme, şiddete ve haksızlığa asla müsaade etmedi. Meşru müdafaa sadedinde değerlendirilen savaşın bile bir hukuku, bir ahlakı olduğunu asırlar öncesinden insanlığa haykırdı. Kadına, çocuğa, yaşlıya, tabiata dokunulmasını, zarar verilmesini kesin olarak yasakladı. Bu insaf ve merhamet çağrısı kısa sürede tüm coğrafyalarda yankı buldu. Müslümanlar, âleme silah, şiddet ve vahşet değil; sevgi, merhamet, şefkat, adalet ve hakikat medeniyeti taşıdı.

Ancak zamanla kimi cahil müntesipler, dinin özünden, ruhundan, hayat veren değerlerinden uzaklaştı ya da türlü hile ve desiselerle uzaklaştırıldı. İnsanı yaşatmak ve ona varlık gayesini anlatmak üzere gelen bir din, nice süfli emellere alet edildi. İslam, bütün hakikatleri insanlığa bildirmişken kimileri, hakikatin sadece kendi ellerinde olduğunu iddia eder hâle geldi.

Kardeşlerim!

Yüce Dinimiz İslam, bugün çok daha büyük bir tehlike ile karşı karşıyadır. Zira cinayet şebekelerinin işlediği cürüm, saldırı, vahşet ve katliamlar ne yazık ki İslam'la birlikte anılır olmuştur. Modern zamanların tüm insafsızlığı, vicdansızlığı, adaletsizliği İslam'a ve masum Müslümanlara mal edilmeye çalışılmaktadır. İslam, vicdanı ve insafı kirlenmiş, yüreği tükenmiş insanlarca terör ve vahşetle birlikte zikredilerek olumsuz bir İslam imajı ve algısı üretilmektedir. Dinimiz, itibarsızlaştırılmaya, İslam'la ilgili, insanların kalplerinde bir endişe ve korku oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Kardeşlerim!

İnsanlığa rahmet olarak gelen bir dinin, bir kitabın, bir peygamberin ve o dine mensup olan insanların bu tür terör olayları üzerinden itibarsızlaştırılması, en az işlenen bütün bu vahşetler kadar ağırdır. Yeryüzündeki en büyük cinayet, ahlak ve hukuk tanımayan katliamlara cihat adı verilmesidir. İslam dininde, hayat rehberimiz olan Kur'an-ı Kerim'de böyle bir anlayış yoktur. Dinimizin cihat anlayışı, öldürmek değil, yaşatmaktır. Harap etmek değil, mamur eylemektir. Gönüllere kin, nefret, intikam tohumları değil, sevgi, şefkat, merhamet tohumları ekmektir. Yeryüzüne şiddet, terör ve vahşet üzerinden korku değil, hak ve hakikat yoluyla barış, güven, huzur ve adaleti yaymaktır.

Kardeşlerim!

Bugün din adına masum insanları, kadınları, yaşlıları, çocukları acımadan öldürenler aslında bütün insanlığı katletmektedir. Ne hazindir ki, İslam'ın yüksek şiarı olan tekbir, bu vicdansızlıklara alet edilmektedir. Aslında Ankara'da Paris'te, Beyrut'ta, Bağdat'ta, Nijerya'da, hasılı dünyanın dört bir yanında öldürülen sadece masum insanlar değil, âlemlere rahmet olarak gönderilen İs-

lam'ın yüce değerleridir. İnsanlığını yitirmiş, gözü dönmüşlerin yaptıkları yüzünden tahkir edilmek istenen, Kerim Kitabullah'tır. İtibarsızlaştırılmaya çalışılan, Merhamet ve Şefkat Peygamberi Habibullah Muhammed Mustafa'dır. Ötekileştirilenler, dışlananlar, teslimiyetle bu kitaba, bu peygambere gönül veren sadık ve masum Müslümanlardır.

Kardeşlerim!

Bugün, din kisvesine bürünmüş cinayet şebekeleri, geçmişten günümüze birikmiş öfkeleri, incinmiş onurları, bastırılmış duyguları, yıkılmış hayalleri istismar etmektedir. Onlar bugün, tarihte acı hikâyeleriyle hatırladığımız, ortalığı yakıp yıkan, topyekûn medeniyetimizi tahrip eden Moğollarla aynı yöntemi kullanmaktadırlar. Vicdan ve insaf medeniyetine kast eden Haçlılarla aynı yolu yürümektedirler. Bu coğrafyanın masum insanlarını ölümlerden ölüm beğenmeye mecbur edenler, aslında tüm insani değerlere kastetmektedirler. Ancak bizler biliyoruz ki, dillerinden tekbir düşmese de, alınları secdeden kalkmasa da insanlık dışı katliamların faillerinin yaptıklarını rahmet dini İslam'la bağdaştırmak mümkün değildir.

Kardeşlerim!

Öyleyse geliniz dünyada huzura, ahirette kurtuluşa erebilmek için İslam'ın rahmet yüklü mesajlarına yeniden sımsıkı sarılalım. Çocuklarımıza ve gençlerimize sahip çıkalım. Onlara inanç ve değerlerimizi doğru öğretelim. Sahih dini bilgiye ulaşma ve sahip çıkma çabasını hiç elden bırakmayalım. Sunulan her dini bilgiyi araştırma ve incelemeden kabul etmeyelim. İslam'ın rahmet iklimini en güzel şekilde temsil etmek için gayret gösterelim.

Hutbemizi şu dua ile bitirmek istiyorum: "Rabbimiz! İlmimizi, anlayışımızı artır ve bizi salih kullarından eyle!"

MESCİD-İ AKSÂ KAN AĞLIYOR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسَاجِدَ اللّٰهِ اَنْ يُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعٰى فِى خَرَابِهَا ۚ اُولٰٓئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ اَنْ يَدْخُلُوهَا اِلَّا خَآئِفِينَ ۚ لَهُمْ فِى الدُّنْيَا خِزْىٌ وَلَهُمْ فِى الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«لَا تُشَدُّ الرِّحَالُ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ مَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَسْجِدِى هٰذَا وَالْمَسْجِدِ الْأَقْصَى»

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Cenab-ı Hak şöyle buyuruyor: "**Allah'ın mescitlerinde onun adının anılmasını yasak eden ve onların yıkılması için çalışandan kim daha zalimdir. Böyleleri oralara (eğer girerlerse) ancak korka korka girebilmelidirler. Bunlar için dünyada rezillik, ahirette de büyük bir azap vardır.**"[1]

Müminlerin annelerinden Hz. Meymune bir gün Rasûlullah (sas.)'a şöyle der: Ya Rasûlallah! Bize Beyt-i Makdis hakkında biraz bilgi verir misin. Allah Rasûlü de "Orası mahşer ve menşer (yeniden diriliş) yeridir oraya gidin ve içinde namaz kılın, çünkü orada kılınan bir namaz başka yerdeki bin namaza bedeldir." buyurur. Hz. Meymune: "Peki oraya girmeye gücümüz yetmezse ne yapalım ya Rasûlallah" dediğinde "Kandillerini yakmak için zeytinyağı (yakıt) hediye gönderin. Kim bunu yaparsa oraya gitmiş ve namaz kılmış gibi olur." cevabını alır Allah Rasûlünden.

Mescid-i Aksâ, Beytullah'tan sonra yeryüzünün en eski ikinci mabedidir.[2] Bu kutlu mabed, tarihte pek çok peygambere ev sahipliği yapmıştır. Orada Hz. Zekeriyya'nın, Hz. İsa'nın, Hz. Muhammed Mustafa'nın hatırası vardır. Mescid-i Aksâ, Beyt-i Makdis'tir, Harem-i Şeriftir. Yani Mukaddes, dokunulamaz Allah'ın evidir. Mescid-i Aksâ, Mescid-i Haram ve Mescid-i Nebevî ile birlikte en kutsal üç mescidimizden biridir. Mescid-i Aksâ, Efendimiz (s.a.s.)'in mirâca yükseldiği yerdir. Müslümanların ilk kıblesidir. Kâbe'den önce Sevgili Pey-

* 07.11.2014 tarihli hutbedir.

1 Bakara, 2/114.

2 Buhârî, Enbiyâ, 10.

gamberimiz (s.a.s.) ve ashabı namazlarını Mescid-i Aksâ'ya yönelerek kılmışlardır. Mescid-i Aksâ, üç semâvî dinin mensuplarınca da kutsal kabul edilir. Dolayısıyla orada insanlığın hatırası ve hakkı vardır.

Kardeşlerim!

Uzun yıllardır mescid-i aksa mahzundur. Ümmetin ilk kıblesi olan mescid-aksa yaralıdır. Tarih boyunca bütün haçlı seferleri karşısında her türlü tecavüze karşı koruduğumuz Kudüs ve mescid-i aksa modern zamanlarda korunaksız hâldedir. Giriş kapısına "La ilahe İllallah İbrahim Halillullah" yazarak bütün İbrahimi dinlerin ortak değerlerine saygı içerisinde huzur ve barış içerisinde uzun yıllar yönettiğimiz Kudüs yani Darüsselam bugün yaşanılmaz hâle gelmiştir. Barışın kenti diğer ismiyle Darusselam olan Kudüs, barışı özlemektedir. Şehirlerin anası Mekkenin evlat şehirleri Kurtuba dün yok oldu. Bugün Kudüs her türlü tecavüze açık hâle gelerek barışın kenti olmaktan çoktan çıktı.

Aziz Müminler!

Bizler, bütün inananlara kucak açan, tarih boyunca hiç kimseye zarar vermeyen, herkesi kucaklamış ve bağrına basmış; kerim ve rahim olan Allah'ın sıfatlarının gereği bütün mahlûkata karşı her türlü cömertliği sunmuş bir ümmetin çocuklarıyız. Bizim geçmişimizden mahcup olacak hiçbir yanımız yoktur. Ancak bugün biz kendi yaptıklarımızdan dolayı hem kendimize hem rabbimize karşı mahcubuz ve ondan yardım dileyecek yüzümüz yok. Bugün Müslümanların yaşadığı tüm felaketler, mazlumiyetler ve mağduriyetlerden alacağımız dersler olmalıdır. Bir an önce yapıp ettiklerimizden, kusurlarımızdan ve günahlarımızdan dolayı Rabbimize istiğfar ederek ümmet bilinci ve uhuvvet duygusuyla birbirimizle iman kardeşliğimizi yeniden var etmeliyiz. Aksi takdirde Allah'ın rahmetine ve merhametine layık olamayız.

Değerli Kardeşlerim!

Şartlar ne olursa olsun, kimden gelirse gelsin, dünyanın neresinde olursa olsun, hangi gerekçe ile yapılırsa yapılsın, dini, ırkı, rengi ve coğrafyası ne olursa olsun Müslüman, her zaman zulmün ve zalimin karşısında, mazlumun ise yanında yer almalıdır. Zulme şahit olan herkes, en az zulme uğrayan kadar zulme karşı durmalıdır. Kur'an-ı Kerim, değil zulme razı olmayı, zulmedenlere meyletmeyi bile yasaklamıştır. O hâlde Müslüman, zulmü alkışlayamaz, zalimi asla sevemez. Zulme göz yumamaz.

Ancak bu günlerde yine müminlerin birliği, beraberliği, en kutsal değerlerinden biri hedef alındı. Kudüs'te Mescid-i Aksâ'ya zalim ve barbarca yapılan saldırılar, Mescid-i Aksâ'nın maneviyatını çiğneyecek kadar haddini aştı. Müminlerin orada ibadet etme hakları ellerinden alındı. İsrail'in bu saygısızca saldırısı kalplerimizi bir kez daha yaraladı.

Kardeşlerim!

Bu mübarek ayda, bu mübarek günde bu mübarek mekânda bizler Rabbimize el açıp diyoruz ki:

Bizler Mescidi Aksâ ile olan gönül bağımızı hiçbir zaman koparmadık ve koparamayız. Allah'ım! Mescidi Aksada'ki Mazlum kardeşlerimizin acısını yüreğimizde hissettir! Bizi zalimlerden yana eyleme! Bize basiret ver, feraset ver! Bütün Müslümanları, vicdanlarından mahrum eyleme! Bizi vicdansızlarla beraber eyleme! Bizi zulme, haksızlığa ve hukuksuzluğa karşı suskun kalanlardan eyleme! Allah'ım! Mescid-i Aksayı işgala yeltenenlere fırsat verme. Müslüman kardeşlerimize içinde bulundukları zor durumdan bir an evvel kurtulmaları için yardım eyle! Artık bu zulmün kalıcı olarak durmasını ve zalimlerin akıttıkları kanda boğulmalarını Yüce Rabbimden niyaz ediyorum. Bizlere yeniden aziz bir ümmet olarak adaleti ayakta tutmayı nasip eyle. Şu mübarek Cuma günü hürmetine dualarımızı kabul eyle!

AZÎZ ŞEHİTLERİMİZE…*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّ اللّٰهَ اشْتَرٰى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اَنْفُسَهُمْ وَاَمْوَالَهُمْ بِاَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ ... ۞

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«وَالَّذِى نَفْسِى بِيَدِهِ وَدِدْتُ أَنِّى لَأُقَاتِلُ فِى سَبِيلِ اللهِ فَأُقْتَلُ ثُمَّ أُحْيَا ثُمَّ أُقْتَلُ، ثُمَّ أُحْيَا، ثُمَّ أُقْتَلُ، ثُمَّ أُحْيَا، ثُمَّ أُقْتَلُ، ثُمَّ أُحْيَا»[1]

Bir cenaze gördüğü zaman, “**Sen git, biz de geliyoruz**…” derdi Ebu’d-Derdâ hazretleri…

Kardeşlerim!

Cenazelerimiz, bizim istikbalimizdir. Bugün biz onları uğurlarız; yarın da başka kardeşlerimiz ilahî rahmetin kucağına tevdi ederler bizi. Uğurladıklarımız arasında öyleleri var ki, biz onlara ölü demeyiz. Çünkü onlar şehitlerimizdir. Biz onlara ölü demesek de, diyemesek de, acılarını kalbimizin ta derinliklerinde yaşarız. Onlar bizim babamızdır, kardeşimizdir, eşimizdir, evladımızdır. Onlar bu ülkenin doğusundan, batısından, köyünden veya kentindendir. Kim olurlarsa olsunlar, nereli olurlarsa olsunlar, onların her biri, hepimizin şehididirler. Bu toprakların üzerine bir damla şehit kanı düştü mü, acısı bütün vatanı sarar, ıstırap bütün milletin yüreğini sızlatır.

Kardeşlerim!

Biz her bir şehidimizin acısını ayrı ayrı duyarız. Her şehid haberiyle yüreğimizden bir parçanın daha koptuğunu hissederiz. Biliriz ki; “**Toprak, eğer uğrunda ölen varsa vatandır**” inancı acımızı hafifleten teselli kaynağımızdır. Bu yüzden feryat etmeyiz, bağırıp çağırmayız, taşkınlık yapmayız, alkışlarla, tezahüratlarla cenazelerimizi gösteriye çevirmeyiz. Acımız ve öfkemiz, bizi vakarımızdan, ağırbaşlılığımızdan uzaklaştırmaz. Öteden beri biz, şehitlerimizi, bir büyük milletin uğurlayışıyla uğurlarız: Tıpkı Rasulullah (s.a.s.)’ın ve onun sahâbilerinin yaptığı gibi. Onlar nice şehitlerini toprağın bağrına verdiler de mümine yakışan vakar ve olgunluktan asla taviz vermediler.

---

* 21.10.2011 tarihli hutbedir.

Kardeşlerim!

Bizler şehitlerimize dua ederken, onlardan da müjde alırız. Zira onlar, Allah'ın kendilerine vaat ettiği müjdeye kavuşmuş, bunu bizzat görmüş, ebedî saadetin nimetlerini bilfiil tatmaya başlamışlardır. Çünkü onlar "**Allah yolunda öldürülenleri ölü sayma. Onlar hayattalar ve Rablerinin katında rızıklanıyorlar. Allah'ın kereminden onlara bağışladığı nimetlerin mutluluğu içinde, arkalarında olup da henüz kendilerine katılmamış kardeşlerine, onlar için hiçbir korku olmayacağını ve hiçbir şey için üzülmeyeceklerini müjdeliyorlar…**"[2] İlahî kelamının muhatabı ve "**Şüphesiz Allah, müminlerden canlarını ve mallarını, kendilerine vereceği cennet karşılığında satın almıştır…**"[3] beşaretinin güzide temsilcileridir.

Rahmet Peygamberi ise; "**Nefsim kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, Allah yolunda savaşıp öldürülmeyi, sonra diriltilip yine öldürülmeyi, sonra diriltilip yine öldürülmeyi ne kadar çok isterdim.**"[4] buyurarak şehitliğin yüceliğine işaret etmiştir.

Kardeşlerim!

Son günlerde güvenlik güçlerimizi hedef alan menfur saldırılar neticesinde şehit olan evlatlarımıza Cenab-ı Hak'tan sonsuz rahmet, yaralılara acil şifalar, kederli ailelerine, yakınlarına, sevenlerine ve Aziz Milletimize başsağlığı, sabır ve metanetler diliyorum.

Bu menfur saldırılar, Aziz Milletimizin '**daha çok kardeş olma**' ve beraber yaşama azim ve kararlılığını ziyadesiyle arttıracaktır. Milletimizin birlik, beraberlik, huzur ve kardeşliğini bozmayı hedefleyen bu saldırıları gerçekleştirenler sahip olduğumuz kardeşlik ruhu ve iradesi karşısında emellerine asla ulaşamayacaklar ve hüsrana uğrayacaklardır. Gün, bu büyük acımızı yüreğimizin derinliklerinde hissederek, kardeşliğimizi, birlik ve beraberliğimizi tüm dünyaya gösterme, sabır ve metanet ile Aziz Şehitlerimize dua etme günüdür.

Bu vesileyle evlatlarını bu ülke için feda eden ailelerimizin acısını yürekten paylaşıyor, şehit evlatlarımıza bir kez daha Yüce Allah'tan rahmet diliyorum.

2 Âl-i İmrân, 3/169-171.

3 Tevbe, 9/111.

4 Buhârî, Temennî, 1.

ŞEHİTLİK VE ÇANAKKALE*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللهِ أَمْوَاتًا ۚ بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مَا أَحَدٍ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ يُحِبُّ أَنْ يَرْجِعَ إِلَى الدُّنْيَا، وَلَهُ مَا عَلَى الْأَرْضِ مِنْ شَيْءٍ، إِلَّا الشَّهِيدُ، يَتَمَنَّى أَنْ يَرْجِعَ إِلَى الدُّنْيَا فَيُقْتَلَ عَشْرَ مَرَّاتٍ، لِمَا يَرَى مِنَ الْكَرَامَةِ»

Kıymetli Kardeşlerim!

Allah Rasûlü (s.a.s.) buyuruyorlar ki: "Cennete giren hiçbir kimse, yeryüzündeki her şey kendisinin olsa bile dünyaya geri dönmeyi arzu etmez. Ancak şehit, cennette gördüğü aşırı itibar ve ikram sebebiyle tekrar dünyaya dönmeyi ve on defa şehit olmayı ister."[1]

Bu nebevi müjde, şehidin Allah katındaki değerine ve nail olduğu nimetlere işaret eden ne güzel bir müjdedir.

Değerli Kardeşlerim!

Yüce dinimiz İslam din, vatan ve mukaddesat uğrunda can vermeyi şehadet müjdesi içinde değerlendirmiş ve büyük bir şeref kabul etmiştir. Çünkü şehit, Allah rızası için canından geçmiş ve en yüksek mertebeye ulaşmayı arzu etmiştir. Şehitlik mertebesi, cennet ehlinin dahî gıpta ile karşılayacağı ne yüce bir mevkidir. Rabbimiz, şehitlerin ulaşacağı bu dereceyi ayet-i kerimede şöyle haber vermektedir: "Allah yolunda öldürülenleri sakın ölüler sanma. Bilakis onlar diridirler. Rableri katında Allah'ın, lütfundan kendilerine verdiği nimetlerin sevincini yaşayarak rızıklandırılmaktadırlar."[2]

Peygamberimiz, sahabe-i güzin efendilerimiz ve onları örnek alan kahraman ecdadımız hep bu ulvî dereceye ulaşabilmenin arzusu ve gayreti içinde olmuşlardır. Şanlı ordularımızı cepheden cepheye koşturan; nice toprakları

* 15.03.2013 tarihli hutbedir.

1 Buhârî, Cihâd, 21; Müslim, İmâre, 109.

2 Âl-i İmrân, 3/169-170.

bize vatan yapan, çağ kapatıp çağ açtıran işte bu inançtır, bu inancın verdiği ruhtur.

Kardeşlerim!

Uğrunda can verilecek değerleri olan milletler, bağımsızlıklarından ödün vermezler. Can, vatan özgür, namus güvende olduğu, ezan gök kubbede yankılandığı müddetçe bir anlam ifade eder. Bu değerler, tehlike ve tehdit altında ise canın, alınan nefesin, çarpan kalbin ne kıymeti olabilir? İşte bundan dolayıdır ki din, vatan, namus, bağımsızlık söz konusu olduğunda biz bunları canımızla tartarız. Malazgirt'te, Çanakkale'de, Sakarya'da durum hep böyle olmuştur. Buralarda terazinin bir kefesinde ecdadımızın canı, diğer kefesinde ise vatan toprağı vardı.

Sahip oldukları maddi güce, gelişmiş silahlara güvenerek Çanakkale Boğazı'na dayanan düşman birlikleri iman dolu göğüsler tarafından hezimete uğratıldı. Şüphesiz bu başarının en önemli sırlarından biri şehadet arzusuydu. Şehadet arzusu Çanakkale'de zafer, Akif'in dilinde destan, Seyit Onbaşı'da muazzam bir güç oldu. Şehadet arzusu renk, ırk, dil farkını yok edip ülkenin dört bir yanından gelen yiğitleri bir mevzide buluşturdu. Ve nihayet şehadet arzusu şu veciz dizelere ilhâm kaynağı oldu:

Ne büyüksün ki kanın kurtarıyor tevhidi.
Bedr'in arslanları ancak, bu kadar şanlı idi.

Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsın?
"Gömelim gel seni tarihe" desem, sığmazsın.

Ey şehit oğlu şehit, isteme benden makber,
Sana ağuşunu açmış duruyor Peygamber.

Kardeşlerim!

Aziz ecdadımızın kanlarıyla sulanmış cennet vatanımızın her karış toprağı nice kahramanlık destanlarını haykırmaktadır. Tarihimizin her bir sayfası, onların şan ve şerefini anlatmaktadır. Böyle bir ecdadın varisleri olmanın haklı gururuyla başımız dik, alnımız açık bir şekilde onları her an hayırla ve minnetle yâd etmekteyiz. Ve bilmekteyiz ki, geçmişten ibret alarak Çanakkale ruhunu canlı tuttuğumuz müddetçe ulaşamayacağımız hedef, başaramayacağımız iş, üstesinden gelemeyeceğimiz hiçbir problem olmayacaktır.

Çanakkale Zaferi'nin yıldönümü münasebetiyle başta Çanakkale'de olmak üzere, mukaddesatı uğrunda canını feda eden bütün şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyoruz. Diyanet İşleri Başkanlığınca aziz şehitlerimiz için ülke genelinde okutulan 250 bin hatm-i şerifin kabulünü, kutsal değerler etrafında kenetlenmeyi ve birlik beraberliğimizin daim olmasını Yüce Rabbimizden niyaz ediyoruz.

ÇANAKKALE ŞEHİTLERİNE...*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ أَمْوَاتًا ۚ بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مَا أَحَدٍ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ يُحِبُّ أَنْ يَرْجِعَ إِلَى الدُّنْيَا، وَلَهُ مَا عَلَى الْأَرْضِ مِنْ شَيْءٍ، إِلَّا الشَّهِيدُ، يَتَمَنَّى أَنْ يَرْجِعَ إِلَى الدُّنْيَا فَيُقْتَلَ عَشْرَ مَرَّاتٍ، لِمَا يَرَى مِنَ الْكَرَامَةِ»

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede ve devamında Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Allah yolunda öldürülenleri sakın ölüler sanma. Bilakis onlar diridirler, Rableri katında Allah'ın, lütfundan kendilerine verdiği nimetlerin sevincini yaşayarak rızıklandırılmaktadırlar. Arkalarından gelecek ve henüz kendilerine katılmamış olan şehit kardeşlerine şunu müjdelemek isterler: Onlar için hiçbir korku yoktur, onlar mahzun da olmayacaklardır. Ve yine onlara Allah'ın lütuf ve nimetini ve Allah'ın, müminlerin ecrini asla zayi etmeyeceğini müjdelemek isterler."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Cennete giren hiçbir kimse, yeryüzündeki her şey kendisinin olsa bile dünyaya bir daha dönmeyi arzu etmez. Ancak şehit bunun dışındadır. O cennette gördüğü yüksek itibar ve ikram sebebiyle tekrar dünyaya dönmeyi ve on defa şehit olmayı ister."[2]

Aziz Müminler!

Bundan tam 100 yıl önce Çanakkale'de bütün dünyaya karşı "**Çanakkale geçilmez**" diye bir destan yazıldı. Tarihte emsali az görülen bir zaferle düşman orduları bozguna uğratıldı. Allah yolunda, din, iman, millet, vatan, bayrak, hak, adalet, erdem, fazilet ve mukaddesat uğrunda Mehmetçiklerimiz kahramanca savaştılar. İ'lâ-yı kelimetullah için mücadele ettiler. Din-i Mübin-i İslam

* 13.03.2015 tarihli hutbedir.

1 Âl-i İmrân, 3/169-171.

2 Buhârî, Cihâd 21; Müslim, İmâre, 109.

için kanlarını ve canlarını feda ettiler. Şehadet şerbetini içtiler. En yüce mertebeye eriştiler. Tevhidi savundular. İslam'ın izzet ve şerefini korudular. Müslümanların haysiyet ve onuruna halel getirmediler. Mabetlerimize namahrem eli değdirtmediler. Şehadetleri dinimizin temeli olan ezanlarımızı susturmadılar. Fakirlik, yokluk ve imkânsızlıklar içerisinde çarpıştılar, fakat hiçbir zaman geri çekilmediler. İman dolu göğüslerini siper ettiler, imanlarıyla, cesaretleriyle, fedakârlıklarıyla, Allah'ın inayet ve yardımıyla büyük bir zafer kazandılar. Çağdaş dünyaya da savaş ahlakını ve savaş hukukunu öğrettiler. Yeri geldiğinde yaralı düşman askerlerini sırtlarında taşıdılar, onlara kırbalarından su içirdiler. Savaş ortamında bile insanlığın ölmediğini bütün dünyaya gösterdiler.

Kardeşlerim!

Çanakkale, dağların, taşların şüheda gövdesine büründüğü diyardır. Çanakkale, karasıyla, deniziyle bir hilal uğrunda nice güneşlerin battığı yerdir. Anadolu'nun her evinden, Rumeli'nin her bölgesinden, İslam coğrafyasının her beldesinden; Şam'dan, Bağdat'tan, Filistin'den, Beyrut'tan, Kahire'den, Kosova'dan, Üsküp'ten, Saray-Bosna'dan son ehli salibin salvetini yıkmak için ölesiye kardeş olan şehitlerimizin memleketidir Çanakkale. Dilleri, kavimleri, ırkları, beldeleri farklı ancak imanları, idealleri, azimleri, gayeleri, niyetleri, duyguları bir olan, Mehmetçiklerin bir arada can verdiği mekândır Çanakkale. Cennetü'l-baki' ve cennetü'l-mualla misâli, dünyanın en yüce, en ulvi, en mukaddes şehitliklerinden biridir Çanakkale.

Kıymetli Kardeşlerim!

Şehitler, bizim istikbalimizdir. "**Toprak eğer uğrunda ölen varsa vatandır**" düsturunca bu toprakları, bizlere, onlar vatan kıldılar. Onların ışığı yurdumuzu, milletimizi her daim aydınlatmaya devam edecektir. Millet olarak bugün bizlere düşen, şehitlerimizin aziz hatırasını ruh ve gönül dünyamızda yaşatmaktır. Onların uğrunda canlarını verdikleri yüce değerlere sahip çıkmaktır. İhanet içinde olmamaktır. İstiklalimizi korumaktır. İstikbalimiz için çalışmaktır. Gelecek nesillerimizi Çanakkale ruhuyla yetiştirmektir. Her karış toprağı şehit kanıyla sulanmış bu toprakları hayırlı hizmetlerle imar etmektir.

Millet olarak hepimize düşen, Çanakkale'de medfun bulunan şehitlerimizin aziz ruhlarındaki muhabbet ve birlikteliği, genciyle yaşlısıyla, kadınıyla erkeğiyle, doğusuyla batısıyla, kuzeyiyle güneyiyle yaşamaktır. Kardeşliğimizi, birlik ve beraberliğimizi bozmak isteyenlere; aramıza fitne, fesat ve nifak tohumu ekmek isteyenlere asla fırsat vermemektir. Bugün de aynı iman, aynı gaye, aynı azim, aynı niyet, aynı duygulara sahip kardeşler topluluğu olarak barışı, huzuru, kardeşliği, adaleti, fazileti yeniden egemen kılmaktır. Unutmayalım ki, millet olarak tarihten ibret alıp Çanakkale ruhunu, birlik, beraberlik ve kardeşlik şuurunu diri tuttuğumuz müddetçe ulaşamayacağımız hiçbir hedef, başaramayacağımız hiçbir iş, üstesinden gelemeyeceğimiz hiçbir sorun yok-

tur. Yeter ki tefrikaya düşmeyelim. İstiklal Şairimiz Mehmet Akif, ne de güzel ifade etmiştir:

Girmeden tefrika bir millete, düşman giremez, Toplu vurdukça yürekler onu top sindiremez."

Kardeşlerim!

Şu mübarek Cuma vaktinde, geliniz, hep birlikte Çanakkale'de omuz omuza çarpışan kardeşlerimizin şuurunu yüreklerimizde hissederek, geçmişte olduğu gibi gelecekte de birlikte olmayı dileyerek, Rabbimize şöyle yalvaralım:

"Rabbimiz! Günahlarımızı ve işimizdeki taşkınlıklarımızı mağfiret eyle! Ayaklarımızı yolunda sabit eyle! Kâfirler güruhuna karşı da bize yardım eyle!"[3]

3 Âl-i İmrân, 3/147.

ZAFERLER ALLAH'TANDIR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اِذَا جَآءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفَتْحُ ۝ وَرَاَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُوْنَ فِىْ دِيْنِ اللّٰهِ اَفْوَاجًا ۝ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ اِنَّهٗ كَانَ تَوَّابًا ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مَنْ قَاتَلَ لِتَكُوْنَ كَلِمَةُ اللّٰهِ هِىَ الْعُلْيَا فَهُوَ فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ»

Muhterem Müminler!

Okuduğum sure-i celîlede Rabbimiz: "**Allah'ın zaferi ve fetih geldiğinde ve de insanların bölük bölük Allah'ın dinine girdiklerini gördüğünde, Rabbine hamd ederek tespihte bulun ve O'ndan bağışlama dile. Çünkü O, tövbeleri çok kabul edendir.**"[1] buyuruyor.

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s.): "**Kim Allah'ın dini en üstün olsun diye savaşırsa o Allah yolundadır.**"[2] buyuruyor.

Kardeşlerim!

Bugün bu toprakların fetih gününü idrak ediyoruz. Zaferlerin gölgesinde nefesleniyoruz. Bugün Ağustos sıcağında kanını huzur için aktan şehitlerimizi, alın terini barış için döken gazilerimizi hatırlıyoruz.

Her yıl gelen Ağustos ayında millet olarak bizler, 26 Ağustos 1071 tarihinde Anadolu'nun kapılarını İslam'a açan Malazgirt Meydan Muharebesini, 30 Ağustos 1922 tarihinde Anadolu'nun kapılarını düşmanlara kapatan Başkomutanlık Meydan Muharebesini ve diğer zaferlerimizi hatırlarız. Tarihimize gider, ondan aldığımız güçle bugünümüzü ve geleceğimizi inşa ederiz. Bizi başarılı kılan, zaferlere ulaştıran ruh ve manayı anlamaya çalışır; bundan yüksek bir şuur elde etmeye gayret ederiz. Zaferler ayında biz müminlere düşen, zaferlerle övünmek değil; bu zaferlerin nasıl elde edildiğini; zaferlerin arkasın-

* 30.08.2013 tarihli hutbedir.

1 Nasr, 110/1-3.

2 Buhârî, Cihâd, 15.

daki yüksek inanç ve ruhu iyi anlamaktır. Bugün de aynı iman ve teslimiyete sahip olup olmadığımızın muhasebesini yapmaktır.

Değerli Müminler!

İslam coğrafyasının bugünlerde maruz kaldığı zulüm, zorbalık, haksızlık ve kötülükler, zaferlerimizi ve bu zaferlerin arkasındaki ruhu yeniden anlamaya olan ihtiyacımızı çok açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Unutmayalım ki ecdadımıza bu yüksek ruhu kazandıran "din-i mübin-i İslam" dır. Onlar i'la-yı kelimetullah uğrunda yaşamışlardır. Allah adı en yüce olsun diye mücadele vermişlerdir. Yeryüzünde hak, hakikat, adalet, hukuk, ahlak, barış ve huzur egemen olsun diye çaba sarfetmişlerdir. İslam'ın barış ve esenlik dini olduğunu bütün dünyaya göstermişlerdir. Mazlumların sığınağı, zalimlerin korkulu rüyası olmuşlardır. Şehadet arzusunu hiçbir zaman yüreklerinden eksik etmemişlerdir. Din, iman, millet, vatan ve mukaddesat uğrunda gerektiğinde candan ve canandan vazgeçmeyi göze almışlardır. "**Allah, müminlerden, mallarını ve canlarını cennet karşılığında satın almıştır**"[3] ayeti gereğince hareket etmişlerdir.

Asıl zafer, insanın gönlünü kazanmaktır. Asıl fetih, bir kalbi hakikate açmaktır. Zafer, egemen olma hırsına kapılmadan güzelliği herkesin avucuna bırakabilmektir. Fetih, insan iradesini incitmeden, baskı ve zorlama yapmadan, imanın ve İslam'ın gönüllere teklif edilmesidir. Zaferlerin arkasında hep aynı ruh vardır. Bedir'de de aynı ruh vardır, Malazgirt'te de... Mekke'nin Fethinde de aynı ruh vardır Çanakkale Zaferinde de... İstanbul'un Fethinde de aynı ruh vardır, Kurtuluş Savaşında da… İşte bu ruh, İstiklal şairimizin, "**Garbın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar/**Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var/ Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar/'Medeniyet!' dediğin tek dişi kalmış canavar?" dizelerinde ifade ettiği fetih ruhunun ta kendisidir.

Aziz Müminler!

Ancak kuvvetli iman sahibi olanlar büyük zaferlere erişebilirler. "**Gevşeklik göstermeyin, üzüntüye kapılmayın. Eğer inanmışsanız üstün gelecek olanlar sizlersiniz**"[4] "**Allah'a ve Rasûlüne itaat edin ve birbirinizle çekişmeyin. Sonra gevşersiniz ve gücünüz, devletiniz elden gider.**"[5] ayet-i kerimelerinin farkında olanlar zaferlere koşabilirler. Zaferin olmazsa olmaz şartı, hakiki iman, salih amel ve güzel ahlaktır. Bugünün Müslümanları en çok da bunlara muhtaçtır. Birlik ve beraberliğe, ilim ve irfana, fazilet ve erdeme muhtaçtır. Evet, Müslümanlar son iki asırdır zaferlere susamıştır. Ancak başarı ve zafer Allah'tandır. Allah'ın yardımıyladır. Yardım ise beklemekle gelmez. Müslümanlar, Allah'ın yardımını celbedecek bir halet-i ruhiye içinde olma-

3 Tövbe, 9/111.

4 Âl-i İmrân, 3/139.

5 Enfâl, 8/46.

lıdırlar. Allah'ın yardımının gelmesi için gayret göstermelidirler. Tıpkı Rasûlullah Efendimizin örneklik ve rehberliğinde Mekke döneminde olduğu gibi müminler, nefislerini, kalplerini ve zihinlerini terbiye etmelidirler. İmanlarını güçlendirmelidirler. İbadetlerini halisane yapmalıdırlar. Ahlaklarını güzelleştirmelidirler. Ruhen ve bedenen zafere hazır olmalıdırlar. Sonrasında da Allah'a tevekkül edip neticeyi yine O'ndan beklemelidirler.

Aziz Müminler!

Hutbemin başında okuduğum surede Rabbimiz, her fetih ve zaferden sonra biz müminlerden Rabbimizi hamd ederek tesbih etmemizi ve O'na tövbe ve istiğfarda bulunmamızı emrediyor.

Çünkü insanoğlu zaferlerden sonra günaha sürüklenebilir. Başarılardan sonra nefsine yenik düşebilir. Bu başarıları verenin, bu zaferleri nasip edenin Allah olduğunu unutuverir de nefsine pay çıkarmaya kalkışır. Nefsine pay çıkarır da haktan, hakikatten, adaletten ve hukuktan ayrılır. Fazilet ve erdemleri terkeder. Bu sebeple Peygamber Efendimiz bu sure indikten sonra "**Sübhanallahi ve bihamdihi, estağfirullah ve etûbü ileyh**" duasını çokça yapmaya başlamıştır.[6]

Kardeşlerim!

Tarih boyunca bizlere zaferler kazandıran bütün büyüklerimizi, ecdadımızı, aziz şehitlerimizi ve gazilerimizi rahmet ve şükranla yâd ediyoruz.

Hutbeme Rabbimizin Kerim Kitabımızda bizlere öğrettiği şu dua ile son vermek istiyorum: "**Ey Rabbimiz! Bizim günahlarımızı ve işlerimizdeki taşkınlıklarımızı bağışla! Ayaklarımızı dinin üzere sabit kıl! Ve Kâfirler gürubuna karşı bize yardım et, bize zafer ihsan eyle!**"[7]

6 Müslim, Salat, 220.

7 Âl-i İmrân 3/147.

ZAFERLER ALLAH'TANDIR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اِذَا جَآءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفَتْحُ ۝ وَرَاَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُوْنَ فِىْ دِيْنِ اللّٰهِ اَفْوَاجًا ۝ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ اِنَّهٗ كَانَ تَوَّابًا ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مَنْ قَاتَلَ لِتَكُوْنَ كَلِمَةُ اللّٰهِ هِىَ الْعُلْيَا فَهُوَ فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ»

Muhterem Müminler!

Okuduğum sure-i celilede Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Allah'ın zaferi ve fetih geldiğinde ve de insanların bölük bölük Allah'ın dinine girdiklerini gördüğünde, Rabbine hamd ederek tespihte bulun ve O'ndan bağışlama dile. Çünkü O, tövbeleri çok kabul edendir."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Kim Allah'ın dini en üstün olsun diye mücadele ederse o, Allah yolundadır."[2]

Kardeşlerim!

Her yıl gelen Ağustos ayında millet olarak bizler, 26 Ağustos 1071 tarihinde Anadolu'nun kapılarını İslam'a açan Malazgirt Meydan Muharebesini, 30 Ağustos 1922 tarihinde Anadolu'nun kapılarını düşmanlara kapatan Başkomutanlık Meydan Muharebesini ve diğer zaferlerimizi hatırlarız. Tarihimize gider, ondan aldığımız güçle bugünümüzü ve geleceğimizi inşa ederiz. Bizi başarılı kılan, zaferlere ulaştıran ruh ve manayı anlamaya çalışır; bundan yüksek bir şuur elde etmeye gayret ederiz. Zaferler ayında biz müminlere düşen, tarihimizdeki fetih ve zaferlerle övünmek değil; bu zaferlere götüren ruh ve manayı idrak edip aynı iman ve teslimiyete sahip olmaktır. Bizlere düşen bekamızı, varlığımızı korumak ve dünya mazlumlarının umutlarını boşa çıkar-

* 29.08.2014 tarihli hutbedir.

1 Nasr, 110/1-3.

2 Buhârî Cihâd, 15.

mamaktır. Unutmayalım ki millet olarak aynı iman ve ruha sahip olduğumuz sürece aşamayacağımız hiçbir engel, başaramayacağımız hiçbir zorluk yoktur.

Değerli Müminler!

İslam coğrafyasının bugünlerde maruz kaldığı zulüm, zorbalık, haksızlık ve kötülükler, zaferlerimizi ve bu zaferlerin arkasındaki ruhu yeniden anlamaya olan ihtiyacımızı çok açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Unutmayalım ki ecdadımıza bu yüksek ruhu kazandıran "din-i mübin-i İslam" dır. Onlar i'la-yı kelimetullah uğrunda yaşamışlardır. Allah adı en yüce olsun diye mücadele vermişlerdir. Yeryüzünde hak, hakikat, adalet, hukuk, ahlak, barış ve huzur egemen olsun diye çaba sarf etmişlerdir. Onlar, İslam'ın barış ve esenlik dini olduğunu bütün dünyaya göstermişlerdir. Mazlumların sığınağı, zalimlerin korkulu rüyası olmuşlardır. Şehadet arzusunu hiçbir zaman yüreklerinden eksik etmemişlerdir. Din, iman, millet, vatan ve mukaddesat uğrunda gerektiğinde candan ve canandan vazgeçmeyi göze almışlardır. "**Allah, müminlerden, mallarını ve canlarını cennet karşılığında satın almıştır**"[3] ayeti gereğince yaşamışlardır.

Asıl zafer, insanın gönlünü kazanmaktır. Asıl fetih, bir kalbi hakikate açmaktır. Zafer, egemen olma hırsına kapılmadan güzelliği herkesin avucuna bırakabilmektir. Fetih, insan iradesini incitmeden, baskı ve zorlama yapmadan, imanın ve İslam'ın gönüllere teklif edilmesidir. Zaferlerin arkasında hep aynı ruh vardır. Bedir'de de aynı ruh vardır, Malazgirt'te de... Mekke'nin Fethinde de aynı ruh vardır Çanakkale Zaferinde de... İstanbul'un Fethinde de aynı ruh vardır, Kurtuluş Savaşında da… İşte bu ruh, İstiklal şairimizin, "**Garbın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar / Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var / Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar / 'Medeniyet!' dediğin tek dişi kalmış canavar?**" dizelerinde ifade ettiği fetih ruhunun ta kendisidir.

Aziz Müminler!

Ancak kuvvetli iman sahibi olanlar büyük zaferlere erişebilirler. "**Gevşeklik göstermeyin, üzüntüye kapılmayın. Eğer inanmışsanız üstün gelecek olanlar sizlersiniz**"[4] "**Allah'a ve Rasûlüne itaat edin ve birbirinizle çekişmeyin. Sonra gevşersiniz ve gücünüz, devletiniz elden gider.**"[5] ayet-i kerimelerinin farkında olanlar zaferlere koşabilirler. Zaferin olmazsa olmaz şartı, hakiki iman, salih amel ve güzel ahlaktır. Bugünün Müslümanları en çok da bunlara muhtaçtır. Birlik ve beraberliğe, ilim ve irfana, fazilet ve erdeme muhtaçtır. Evet, Müslümanlar son iki asırdır zaferlere susamıştır. Ancak başarı ve zafer Allah'tandır. Allah'ın yardımıyladır. Yardım ise beklemekle gelmez. Müslümanlar, Allah'ın yardımını celb edecek bir halet-i ruhiye içinde olmalıdırlar.

3 Tövbe, 9/111.

4 Âl-i İmrân 3/139.

5 Enfâl, 8/46.

Allah'ın yardımının gelmesi için gayret göstermelidirler. Tıpkı Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in örneklik ve rehberliğinde Mekke döneminde olduğu gibi müminler, nefislerini, kalplerini ve zihinlerini terbiye etmelidirler. İmanlarını güçlendirmelidirler. İbadetlerini halisane yapmalıdırlar. Ahlaklarını güzelleştirmelidirler. Ruhen ve bedenen zafere hazır olmalıdırlar. Sonrasında da Allah'a tevekkül edip neticeyi yine O'ndan beklemelidirler.

Aziz Müminler!

Hutbemin başında okuduğum surede Rabbimiz, her fetih ve zaferden sonra biz müminlerden Rabbimizi hamd ederek tesbih etmemizi ve O'na tövbe ve istiğfarda bulunmamızı emrediyor. Çünkü insanoğlu zaferlerden sonra günaha sürüklenebilir. Başarılardan sonra nefsine yenik düşebilir. Bu başarıları verenin, bu zaferleri nasip edenin Allah olduğunu unutuverir de nefsine pay çıkarmaya kalkışır. Nefsine pay çıkarır da haktan, hakikatten, adaletten ve hukuktan ayrılır. Fazilet ve erdemleri terk eder. Bu sebeple Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) bu sure indikten sonra "**Sübhanallahi ve bihamdihi, estağfirullah ve etûbü ileyh**" duasını çokça yapmaya başlamıştır.[6]

Kardeşlerim!

Tarih boyunca bizlere zaferler kazandıran bütün büyüklerimizi, mübarek ecdadımızı, aziz şehitlerimizi ve gazilerimizi rahmet ve şükranla yâd ediyoruz. Hutbeme Rabbimizin Kerim Kitabımızda bizlere öğrettiği şu dua ile son vermek istiyorum:

"**Ey Rabbimiz! Bizim günahlarımızı ve işlerimizdeki taşkınlıklarımızı bağışla! Ayaklarımızı dinin üzere sabit kıl! Ve Kâfirler güruhuna karşı bize yardım eyle, bize zafer ihsan eyle!**"[7]

6 Müslim, Salat, 220.

7 Âl-i İmrân, 3/147.

MEDENİYET YOLCULUĞU: HİCRET*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَقَالَ اِنِّی مُهَاجِرٌ اِلٰی رَبِّیۡ اِنَّهٗ هُوَ الۡعَزِیۡزُ الۡحَكِیۡمُ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اَلْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ، وَالْمُهَاجِرُ مَنْ هَجَرَ مَا نَهَى اللهُ عَنْهُ»[1]

Muhterem kardeşlerim!

İslam âlemi olarak yeni bir hicrî yıla daha kavuşmanın huzur ve mutluluğunu yaşamaktayız. Müslümanlar için bir dönüm noktası olan ve tarihte yeni bir sayfa açan hicret, Hz. Ali'nin teklifiyle Hz. Ömer'in halifeliği döneminde hicrî takvimin başlangıcı sayılmıştır. Bu vesileyle yeni hicrî yılınızı tebrik ediyor; hicrî 1434 senesinin ülkemiz, gönül coğrafyamız, İslam âlemi ve bütün insanlık için hayırlara vesile olmasını Yüce Rabbimden niyaz ediyorum.

Bilindiği gibi İslam'ın yayılmaya başladığı Mekke döneminde Sevgili Peygamberimiz ve ilk Müslümanlar sürekli baskı ve işkencelere hedef oldular. Sosyal, ekonomik ve kültürel ambargoya maruz kaldılar. İlk Müslümanlar önce Habeşistan'a, sonra da Medine'ye hicret ettiler. Peygamber Efendimiz (s.a.s.) ve ashab-ı kirâm, doğup büyüdükleri ve çok sevdikleri şehirleri Mekke ve Kâbe'den ayrılmak durumunda kaldılar.

Kardeşlerim!

Biz Müslümanlar için bir milat olan hicret; Allah'a ve O'nun kutlu elçisine gönülden bağlılığın bir ifadesidir. Hakka, hakikate, ilme, irfana ve en önemlisi medeniyete yapılan bir yolculuktur.

Hicret, Allah rızası için; anadan, babadan, evlattan, yardan, diyardan, maldan, mülkten hatta candan vazgeçmenin ibretli ve meşakkatli bir öyküsüdür. Yüce dinimizin rahmet yüklü mesajlarını bütün insanlığa ulaştırmak için çıkılan kutlu yolculuğun adıdır hicret.

1 16.11.2012 tarihli hutbedir.

Hicret, yardımlaşma, dayanışma, paylaşma, dostluk ve kardeşliğin ifadesidir. Kardeşine kucak açarak onunla evini, iş yerini, yiyeceğini ve varlığını paylaşmaktır. Kardeşini himaye etmek ve sahiplenmektir.

Hicret, maddi zorluklar ve zorlamalar karşısında asla bir kaçış değil, aksine İslam'ı öğrenmek, öğretmek, yaşamak ve yaşatmak için yeni bir imkân, yeni bir mekân arayışıdır.

Kardeşlerim!

Aslında Medine'ye hicret, medeniyete hicrettir. Zira Peygamber Efendimiz'in hicretiyle Yesrib, Medine'ye dönüştü. Medine de medeniyet üretti. Rahmet Peygamberi (s.a.s.), Medine'de kin, nefret ve intikam toplumundan bir sevgi ve merhamet toplumu meydana getirdi. Katı kalpli insanlardan, can taşıyan her varlığa, hatta eşyaya dahî şefkat ve merhametle muamele edecek bir toplum oluşturdu. Hem maddi hem manevi açıdan arındırdı onları. Çıkarcılığı, çapulculuğu ve fırsatçılığı revaçta olan bir topluma, kendisi için istediğini, kardeşi için de istemeyi, diğerkâmlığı ve kardeşliği öğretti. Komşusu aç iken tok gezilemeyeceğini gösterdi. Dürüstlüğü, güvenilirliği, aldatmamayı, helal kazancı, alın terini, hak ve hukuku, hakkaniyeti, eşitlik ve adaleti öğretti. İyiliği, güzelliği, hayrı, ahlakı, samimiyeti, olgunluğu, takvayı gösterdi.

Kıymetli Kardeşlerim!

Sevgili Peygamberimiz, insanlara hizmette emanet ve mesuliyet bilincini, liyakati getirdi. İffetli ve ahlaklı bir toplum kurdu. İlim ve hikmete, hak ve hakikate, bilgi ve öğrenmeye âşık örnek bir nesil yetiştirdi. Fakirler, sahipsiz olmadıklarını; güçsüzler kimsesiz kalmadıklarını hep O'ndan, O'nun uygulamalarından öğrendi. Kısacası onlara temiz bir toplumun nasıl oluşması gerektiğini göstererek insan onurunu, insanca yaşamayı, Müslümanlığı ve medeniyeti gösterdi.

Aziz kardeşlerim!

Bugün bizim için de bir hicret söz konusudur. Fakat bu hicret sadece göç edecek yer ve yurt aramak değil; her durumda daha iyinin, daha güzelin peşinde koşmak, İslam'ı daha bir samimiyet içinde yaşamaya çalışmaktır. Hicret işte bu yolculuğun adıdır. Hz. İbrahim'in dediği gibi, hepimiz Rabbimize hicret etmekteyiz.[2] Geçici olan bu dünyadan, ebedi olan gerçek âleme doğru göç etmekteyiz. Buradaki hicret, Sevgili Peygamberimizin buyurduğu gibi, Allah'ın yasaklarını terk etmektir.[3]

Ne mutlu hicret edenlere!

Ne mutlu yüreklerinde hicret ruhunu taşıyanlara!

2 Ankebût, 29/26.

3 Buhârî, İmân 4.

RAHMET'İN HİCRETİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلَّذِينَ اٰمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِى سَبِيلِ اللّٰهِ بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ اَعْظَمُ دَرَجَةً عِنْدَ اللّٰهِ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْفَآئِزُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اَلْمُهَاجِرُ مَنْ هَجَرَ مَا نَهَى اللّٰهُ عَنْهُ»

Değerli Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz (s.a.s.), vahye ilk muhatap olduğunda, Varaka b. Nevfel, kavminin O'nu Mekke'den çıkaracağını söylüyor ve bütün peygamberlerin Hakk'a davet yolunda evlerinden ve yurtlarından vazgeçmeye mecbur bırakıldıklarını haber veriyordu.[1] O kutlu peygamberler, dünya hayatında Yüce Allah'a kavuşmayı amaçlayan bir muhacir konumundaydılar. Onlar, terk etmeden kavuşma olmayacağı bilinciyle doğdukları topraklardan vazgeçebiliyorlardı. Sevgili Peygamberimiz ve O'na inananlar da, önceki peygamberler ve ümmetler gibi uzak diyarlara göçe mecbur bırakılmıştı.

Muhterem Kardeşlerim!

Âlemlere rahmet olarak gönderilen Efendimiz (s.a.s.)'i,[2] insanî erdemlerden ve kulluk bilincinden uzaklaşmış cahiliye toplumu hazmedemedi. Mekkeli müşrikler, kendilerine bir şahit, müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderilen Merhamet Peygamberi'ne akla hayale gelmedik baskı ve zulmü reva gördüler. O'na kucak açmak, O'nunla yeniden kendilerine gelmek yerine O'nu dışladılar, O'nun hayatına kastettiler. Bu baskı ve şiddet ortamında İslam'ı yayma ve yaşama imkânı kalmadığını gören Efendimiz önce sahabeden bazılarını gönderdi, daha sonra da kendisi gitti fedakâr insanların şehri Medine'ye. İşte bu göçün adı hicrettir.

* 01.11.2013 tarihli hutbedir.

1 Müslim, İmân, 252.

2 Enbiyâ, 21/107.

Kardeşlerim!

Peygamber Efendimizin bu hicreti sıradan bir göç değildir. Hicret, Müslümanlar için birçok dersler içermektedir. Her şeyden önce bu hicret, bir kaçış değil, ilahî mesajlara gönül verenlerle Kutlu Elçi'nin kavuşmasıdır. Hicret, yüce değerlerin yeryüzünde neşv-ü nema bulması için girişilen kutlu bir yolculuktur.

Hicret, İslam davası uğrunda anadan, babadan, evlattan hatta candan vazgeçişin, ibretli ve meşakkatli kıssasıdır. Hicret, yârını, diyarını, malını-mülkünü Allah için, göz kırpmadan terk eden Muhacir ve onları bağırlarına basan[3] ensarın destanıdır. Bu destanda fedakârlık, kardeşlik, ahde vefa, birlik ve beraberlik, sevgi, saygı, paylaşma ve kucaklaşma vardır.

Ölümü göze alarak Kutlu Peygamberin emanetlerini üstlenen Hz. Ali; can yoldaşı, sadık dost Hz. Ebu Bekir; müşriklere meydan okuyarak Mekke'ye veda eden Hz. Ömer ve İslam uğrunda tüm varlığını ortaya koyan Hz. Osman bu hicretin sembol isimleridir.

Kardeşlerim!

Hicret, Allah'a ibadete, insanî erdemlere, rahmet ve medeniyete gönlünü açanların azmi ve kararlılığı, bu değerlere kapılarını kapatanların ise hüsranıdır. Peygamberimizin hicreti, nurun hayat buluşu, karanlığın aydınlığa dönüşüdür. Bu fedakârlık ve meşakkat dolu yolculuğun Allah katında elbette bir mükâfatı vardır. Yüce Rabbimiz, Kur'an-ı Kerim'de bu hususa şöyle işaret etmektedir; "**İman edip hicret eden ve Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla cihad eden kimselerin mertebeleri, Allah katında daha üstündür. İşte onlar, başarı**ya erenlerin tâ kendileridir."[4]

Kıymetli Kardeşlerim!

Ayrıca hicret, Gönüller Sultanı'nın ifadesiyle, haram ve günahları terk ederek Yüce Allah'a teslimiyettir. Hicret, insanlık onurunu zedeleyen her türlü süflî duygu ve emellere sırt çevirip ulvî değerler uğrunda mücadele etmektir. "**İyi Müslüman, dilinden ve elinden Müslümanların emin olduğu kişidir. Asıl hicret eden de Allah'ın yasakladıklarını terk edendir.**"[5] buyuran Efendiler Efendisi bu hususa ne de güzel dikkat çekmiştir.

O hâlde kardeşlerim geliniz; 4 Kasım Pazartesi günü yeniden idrak edeceğimiz hicri yılbaşı münasebetiyle hicretin anlamını ve mesajlarını daha iyi kavramaya çalışalım. Efendimizin öğrettiği şekilde, Allah'ın emrettiklerini yapıp yasaklarından uzak kalalım ve böylece bizler de hicret sevabına nâil olalım.

3 Haşr, 59/9.

4 Tövbe, 9/20.

5 Buhârî, Îmân 4.

HİCRET: FITRATA YAPILAN YOLCULUK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوا وَالَّذِيْنَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِى سَبِيْلِ اللّٰهِ ۙ اُولٰٓئِكَ يَرْجُوْنَ رَحْمَتَ اللّٰهِ ۗ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اَلْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُوْنَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ ، وَالْمُهَاجِرُ مَنْ هَجَرَ مَا نَهَى اللّٰهُ عَنْهُ.

Muhterem Kardeşlerim!

Cumanız mübarek olsun.

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "**İman edenler, hicret edenler, Allah yolunda cihad edenler, şüphesiz bunlar Allah'ın rahmetini umarlar. Allah çok bağışlayan ve merhamet edendir.**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) de şöyle buyurmaktadır: "**Müslüman, elinden ve dilinden diğer müslümanların emin oldukları kimsedir. Muhacir ise Allah'ın yasakladığı şeyleri terk edendir.**"[2]

Kardeşlerim!

Allah'ın izni ile yarın bir kez daha Muharrem ayına kavuşacak olmanın ve yeni bir hicri yıla girmenin heyecanını yaşamaktayız. Hz. Âdem ve Havva ebeveynimizin cennetten yeryüzüne adım atışlarıyla başladı insanlığın ilk hicret hikayesi. İnsanlığın imtihana tabi tutuluşunun yanı sıra yeryüzünü imar etmek, güzel olan alemi daha da yaşanır hâle getirmekti bu hicretin hikmeti.

Ardından pek çok hicret bunu takip etti. Kâh bir gemi ile tufanlara karşı duruldu; kâh dağlardan aşıldı, çöllerden, denizlerden geçildi. Kâh Kâbe-i Muazzama oldu hicretin semeresi; kâh Yesrib'in Medineleşmesi, medeniyet güneşinin oradan ışıldaması. Kâh fedakârlığın ve vefakârlığın adı oldu hicret, kâh ensar-muhacir kardeşliğinin ve dostluğun tadı.

---

* 24.10.2014 tarihli hutbedir.

1 Bakara, 2/218.

2 Buhârî, İmân, 4.

Kıymetli Müminler!

"Fetihten sonra hicret yoktur."[3] buyuran Efendimiz, kıyamete dek ümmetin asıl hicretinin Allah'ın yasak kıldığı şeylerden uzak durmakla gerçekleşeceğini haber veriyordu.

O hâlde Kardeşlerim, hicret; her şeyden önce Allah ve Rasûlüne gönülden bağlılığın, sadakat ve teslimiyetin ifadesidir. Hicret; batıldan, boş şeylerden, ömrü israf eden her türlü arzu ve istekten uzaklaşarak hakka, hakikate, ahlak ve irfana teslim oluşun ifadesidir.

Hicret, bir mekândan diğerine yapılan yolculuk değildir sadece. Hicret, maddeden manaya, fenadan bekaya yürüyebilmek, Yüce Mevla'nın yarattığı tertemiz fıtratımızı muhafaza edebilmektir. Şirkten, küfürden, nifaktan uzaklaşıp, iman ehli olabilmektir. Hicret; fani dünyanın çekiciliğine kanmamaktır. Nefsin heva ve arzularının tuzağına düşmemek, ulvi duygu ve gayeleri, gelip geçici heves ve tutkulara feda etmemektir.

Bir ömür boyu helallerle hemhâl olup, haramlardan uzak durabilmektir hicret. Durgun suların çabuk kirlendiğini unutmadan her daim hayra doğru akış içinde olmak, Hakkın rızasını tahsil istikametinde koşmaktır hicret.

Kardeşlerim!

Yarın Muharremi idrak edeceğiz, birbirimizle tebrikleşeceğiz. Ancak hicret ruhunu yüreğimizde yaşamadıkça, kardeşlik iklimini yeryüzüne yaymadıkça, kötülükleri terk edip iyiliklere seyr-u sefer eylemedikçe gerçek manada hicreti yaşamış olur muyuz? Şerre kilit hayra anahtar olmadıkça, fitne ve fesada "dur" demedikçe, zalimin ve zulmün karşısında olup hakkın ve adaletin yanında yer almadıkça gelip geçen Muharremlerin, yitip giden ayların, günlerin anlamı olur mu ki?

1436 yıl önce hüznü mutluluğa, bedeviliği medeniliğe dönüştüren hicretin, bugünün bedevileşen dimağlarını ilim pınarlarıyla, çölleşen yüreklerini merhamet ve muhabbet yağmurlarıyla yıkamasına insanlık olarak ne kadar da muhtacız değil mi?

Bugün hepimiz Nuh'un gemisindeyiz. Kurtuluş ve selametimiz ömür gemimizi tevhid rotasında yüzdürebilmemize bağlıdır. Lakin gemi su almaya başlarsa, nasıl baş edebiliriz modern çağın türlü biçimde tezahür eden tufanlarıyla?

Kardeşlerim!

O hâlde gelin bugün bu kutlu mekânda, bu mübarek saatte Allah ile misakımızı, Rasûlullah ile biatımızı yenileyerek, hep birlikte günahlardan hayırlara hicrete, hakiki bir muhacir olmaya söz verelim. Efendimizin hicreti Müslü-

3 Dârimî, Siyer, 69.

manlar için nasıl milat olmuş ise biz de bugünü salih ve sadık kul olmak, muhacir ve ensar kardeşliğini aramızda yeniden kurmak ve ilahî rahmeti tecelli ettirecek hicretlere koyulmak adına milat edelim. Gönül yesribimiz, İslam'ın nuruyla erdemi, ahlakı, insaniyeti temsil eden tenvir edilmiş Medine olsun.

Aziz Kardeşlerim!

Gelin Hz. İbrahim gibi[4] her daim Rabbimize olsun yönelişimiz, hicretimiz. Gelin haramlardan, yanlışlardan, gayr-i meşru duygu ve davranışlardan helal ve tertemiz bir hayata Hz. Lût misali[5] hicret edelim. Ardımıza bakmayalım, asla geri dönmeyelim.

Farklı ırk, dil ve renkte yaratılmışlığımızı Allah'ın ayeti olarak görelim.[6] Gelin tüm ırkçılığı, mezhepçiliği kaldırıp atarak birlik ve kardeşliğe hicret edelim.

Gelin her türlü zulmü, kötülüğü, husumeti ayaklar altına alıp adalete, iyiliğe, merhamete ve muhabbete hicret edelim.

Gelin şiddeti, vandalizmi, yakıp yıkmayı terk edelim de yeryüzünü imar etmeye, harabeleri mamur etmeye hicret edelim.

Gelin saldırmayı, yıldırmayı, öldürmeyi bir an önce bırakıp, yaşanan bunca dehşet ve vahşet karşısında yangın yerine dönen yüreklerin ateşini söndürmeye, öksüzlerin, yetimlerin yüzünü güldürmeye, mahzun gönülleri şâd etmeye hicret edelim.

Kardeşlerim!

Cennetten yeryüzüne adım atışımızla başlayan hicret hikayemizin, dünyayı cennete dönüştürecek bir gayret ve ihlasın mükâfatı olarak cennette hitama ermesi dualarımla hicri yeni yılınızı kutluyorum. Yeni yılın, İslam ve insanlık âleminin huzur ve selametine vesile olmasını Yüce Mevla'dan niyaz ediyorum.

4 Ankebût, 29/26.

5 Hûd, 11/81.

6 Rûm, 30/22.

KERBELA'YI ANLAMAK*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

... الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ

Kardeşlerim!

Cennet kapılarının ardına kadar açıldığı ramazan ayı, müminlerin malı mülkü, makamı, şöhreti ellerinin tersiyle iterek kefen misali bembeyaz elbiselere bürünüp mahşer provası yaptıkları hac mevsimi derken, Rabbimizin hikmet ve rahmetine mazhar olmuş zaman dilimlerinden olan muharrem ayının içerisinde bulunmaktayız. Muharrem ayının, tarihimizde, kültürümüzde önemli bir yeri vardır. Zira, muharrem ayı hicret ayıdır. Muharrem ayı aşure ayıdır. Ve muharrem ayı bizlere, ciğerlerimizi dağlayan Kerbela'yı hatırlatan aydır.

Kerbela; Rasûlümüz'ün, "**cennet gençlerinin efendileri**"[1] sözüyle taltif ettiği, Hz. Ali ve Hz. Fatıma'nın iki ciğerparesinden biri Hz. Hüseyin efendimizin ve yetmişten fazla müminin şehit edildiği yerdir…

Değerli Kardeşlerim!

Asırlardır yüreklerimizi sızlatan, bağırlarımızı yakan bu elim hadise, Efendimiz'i ve O'nun Ehl-i Beyti'ni seven başta milletimiz olmak üzere bütün müminleri, derinden yaralamış, kalpleri incitmiştir. Kültürü, mezhep ve meşrebi ne olursa olsun bütün Müslümanları derin acılara gark etmiştir.

Nitekim, Kâzım Paşa ümmetin bu ortak hüznünü, şu dizelerinde gayet anlamlı bir şekilde dile getirir;

Düştü Hüseyn atından sahrâ-yı Kerbela'ya
Cibril var haber ver, sultân-ı enbiyâya…"

* 02.12.2011 tarihli hutbedir.

1 İbn Mâce, Sunne, 11/4.

Kerbela'da acımasızca şehit edilen Hz. Hüseyin ve yakınlarının, haksızlığa ve zulme karşı onurlu direnişleri, doğruluk adına samimi yürüyüşleri, bütün müminlerin gönüllerinde unutulmaz izler bırakmıştır. Resûlullah Efendimiz'in torunlarına bu zulmü reva görenler ise; insanlığın ortak vicdanında mahkûm edilmişlerdir.

Aziz Kardeşlerim!

Muharrem, bizim için ortak bir hüzün ve matem mevsimi olduğu kadar, bir adalet, hikmet, hak ve hakikat sofrasıdır. Bizler bu hadisenin matemini tutarken, aynı acıların bir daha yaşanmaması için; Muharrem'i doğru okuyup anlamaya, müspet sonuçlar çıkararak ibret almaya ve yüce Rabbimizin; "**Kendilerine apaçık deliller geldikten sonra parçalanıp ayrılığa düşenler gibi olmayın…**"[2] emrine uygun hareket etmeye her zamankinden daha çok muhtacız.

Muharrem ayını; Hz.Hüseyin'in uğrunda canını feda ettiği hak, adalet, rahmet, merhamet, müsamaha ve şefkat duygularının yeniden ihyası ve Müslümanların muhabbet, kardeşlik ve beraberlik duygularının güçlenmesi için fırsat bilmeliyiz.

Nitekim Muharrem ayında yaşattığımız aşure geleneğimiz, bu kardeşliğin en güzel örneklerinden biridir. Aşure; paylaşmanın, dayanışmanın ve birlikteliğin simgesidir. Aşure aşında bir araya gelen farklı nimetlerin, aynı ortak tada katkı sağladıkları gibi, milletimiz asırlardır birlikte yaşamanın gereği olarak sevinç ve tasayı, muhabbet ve meşakkati paylaşmaya devam etmektedir.

Bu vesileyle, şehitlerin efendisi, rahmet peygamberinin çiçeği, cennet gençlerinin seyidi, ümmetin gözbebeği Hz. Hüseyin ve Kerbela şehitleri başta olmak üzere, bütün şehitlerimizi rahmetle anıyoruz.

Ehl-i Beyt-i Mustafa'nın muhabbetinin her daim yüreklerimizde baki kalmasını, onlardan bize tevarüs eden insani ve ahlaki erdemlerin zihin ve gönül dünyamızı tezyin etmesini Rabbimizden diliyoruz. Geçmişte yaşadığımız keder ve acıların; yeni üzüntülere sebebiyet vermemesini, aksine bizleri birbirimize sevgi ve muhabbetle bağlamasını Cenab-ı Mevla'dan niyaz ediyoruz.

2 Âl-i İmrân, 105.

MUHARREM AYI VE KERBELA*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

« ... اَلْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ »

Kardeşlerim!

Rabbimize sonsuz şükürler olsun ki hicri 1435. yıla girdik. Hicri takvimin ilk ayı olan Muharrem, Efendimiz (s.a.s.)'in "hürmete şayan bir ay"[1] diye nitelediği, sayısız lütuf ve hikmetlerle dolu kutlu bir aydır. Muharrem, aynı zamanda hüzün ve ibret ayıdır; bizlere, yüreklerimizi sızlatan Kerbela'yı hatırlatır.

Kerbela; Efendimizin güzide torunları, Hz. Hasan'la beraber "**cennet gençlerinin efendileri**"[2] sözüyle yücelttiği, "**Allah'ım, ben onları seviyorum, sen de onları sev!**"[3] diye dua ettiği, adını bizzat kendisinin koyduğu, Hz. Ali ve Hz. Fatıma'nın iki ciğerparesinden biri, müminlerin gözbebeği Hz. Hüseyin Efendimizin ve ehl-i beytten yetmişten fazla müminin şehit edildiği yerdir.

Değerli Kardeşlerim!

Yürekleri dağlayan bu acı, Resul-i Ekrem Efendimize, onun âline, ashabına ve ehl-i beyt-i Mustafa'ya muhabbet besleyen her müminin öteden beri ortak hüznüdür. Nitekim Alvarlı Efe Hazretleri ümmetin bu hüznüne şu dizeleriyle tercüman olmuştur:

Bu gün mâh-ı Muharremdir, muhibb-i hânedân ağlar.
Bu gün eyyâm-ı mâtemdir, bugün âb-ı revân ağlar.

Hüseyn-i Kerbela'yı elvân eden gündür.
Bu gün Arş-ı muazzamda olan âli divân ağlar.

---

* 08.11.2013 tarihli hutbedir.

1 Müslim, Sıyâm, 203.

2 İbn Mâce, Sunne, 11/4.

3 Tirmizî, Menâkıb, 31.

Aziz Müminler!

Hz. Hüseyin Efendimiz ve arkadaşları, bu acı hadisedeki asil duruşları ve haksızlıklar karşısındaki onurlu mücadeleleri ile sonsuza dek müminlerin gönüllerinde taht kurmuşlardır. Onlara bu zulmü reva görenler ise Müslümanların ortak vicdanında ebediyen mahkûm olmuşlardır.

Her şeyden önce Hz. Hüseyin'in, Resûlullah Efendimiz (s.a.s.)'in izinde, soy, sop, aşiret, asalet, makam kaygısı gütmeksizin giriştiği ve canını feda ettiği mücadelesi hepimize örneklik teşkil etmelidir. Hiç kuşkusuz Hz. Hüseyin, Kerbela'da şehadetiyle zalimlere üstün gelmiştir.

Bugün Kerbela olayında Müslümanlar olarak hepimize düşen vazife onu doğru okumak ve doğru anlamaktır. Kerbela'yı anlamanın yolu Hz. Hüseyin'i doğru anlamak ve Hüseyince yaşamaktır. Bugün bize düşen böylesi müessif bir hadiseyi kin, nefret, ayrılık-gayrılığa değil; birlik-beraberlik, sevgi, saygı, muhabbet ve hoşgörüye dönüştürmektir. Zira Kerbela üzerinden bir ayrılık-gayrılık oluşturmak müminler topluluğuna asla yakışmaz.

Ancak üzülerek şahit oluyoruz ki son yıllarda yaşanan olaylar mezhebi, meşrebi ne olursa olsun İslam toplumunun Kerbela'yı, Hz. Hüseyin ve arkadaşlarını hâlâ doğru okumadığını, doğru anlamadığını ortaya koyuyor. Onun içindir ki bugün etrafımızda nice Kerbelalar yaşanıyor. Bağdat'tan, Şam'dan, Kahire'den, İslamabad'dan ateşler her gün yükseliyor. Sadece Irak'ta ayda ortalama bin insan can veriyor. Şam'da yüz binin üzerinde insan hayatını kaybetti. Milyonlarca insan yerinden, yurdundan, evinden barkından oldu. Çocuklar umutlarını, hayallerini, geleceklerini yitirdi.

Kardeşlerim!

Yeni Kerbelaların yaşanmaması için ortak bir dile ihtiyacımız var. Yüreklerimizi birleştirmeye, gönül kapılarımızı birbirimize açmaya ihtiyacımız var. İşte bu yüzden Muharrem, bizim için ortak bir hüzün mevsimi olduğu kadar adaleti, hikmeti, merhameti, kardeşliği, dostluğu hatırlatan ibret sofrası da olmalıdır. Muharremi Müslümanların, kardeşlik ve beraberlik şuurlarının güçlenmesi için fırsat bilmeliyiz. Geçmişin acılarını bize yeniden yaşatmak, gönüllerde kapanmaz yaralar açmak, ortak değerlerimizi ayrılığa, kin ve nefrete dönüştürmek isteyenlere tek yürek hâlinde gereken cevabı vermeliyiz. Böylece Yüce Rabbimizin, hutbemin başında okuduğum, "**Kendilerine apaçık deliller geldikten sonra parçalanıp ayrılığa düşenler gibi olmayın…**"[4] emrine uygun hareket etmenin hazzını ve kazanımlarını hep birlikte müşahede ederiz.

4 Âl-i İmrân, 3/105.

Kıymetli Kardeşlerim!

Hz. Hüseyin'in en büyük gayesi, kendisinden sonra yeni Kerbelalar yaşanmamasıdır. Onun, şehadetinden önce yaptığı şöyle bir dua vardır. Geliniz hep birlikte bu duaya bir kulak verelim.

"Yüce Rabbim! Eğer gökten yüce merhametinle bana güç ve kuvvet indirerek düşmanlarıma karşı zafer ihsan etmeyeceksen, benim şehadetimi Muhammed ümmetinin hayrına ve kurtuluşuna vesile kıl!

Allah'ım! Ben zulme, haksızlığa, dayatmaya karşı hak-hakikat adına yürüdüm. Gerekirse bu uğurda canımı vereyim. Rabbim! Eğer galip gelmeyeceksem, sırtım yere düşecekse, hak dava uğrunda akan kanımı bir hayrın, Müslümanların silkinişinin ve güçlenmesinin sebebi kıl!"

Bu vesileyle Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in torunu, cennet gençlerinin efendisi, şehitlerin serdarı, ser-çeşmesi, Hz. Hüseyin Efendimiz ve Kerbela şehitleri başta olmak üzere hak için, hakikat için, hürriyet için, adalet için, ahlak, erdem ve fazilet için, izzet ve şeref için can veren bütün şehitlerimizi rahmet, minnet, şükran, saygı ve tazim ile yâd ediyorum.

ORTAK HÜZÜN VE İBRET AYI: MUHARREM*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

« لَا تَقَاطَعُوا وَلَا تَدَابَرُوا وَلَا تَبَاغَضُوا وَلَا تَحَاسَدُوا وَكُونُوا عِبَادَ اللهِ إِخْوَانًا ... »

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**Kendilerine apaçık deliller geldikten sonra parçalanıp ayrılığa düşenler gibi olmayın…**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**Birbirinizle ilgiyi kesmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin, birbirinize kin beslemeyin, birbirinize haset etmeyin. Ey Allah'ın kulları! Kardeş olun.**"[2]

Kıymetli Kardeşlerim!

Rabbimize sonsuz şükürler olsun ki hicri 1436. yıla girdik. Bugün 7 Muharrem. Muharrem, Efendimiz (s.a.s.)'in "**hürmete şayan bir ay**"[3] diye nitelediği, sayısız lütuf ve hikmetlerle dolu kutlu bir aydır. Muharrem ayı aynı zamanda hüzün ve ibret ayıdır; bizlere, ciğerlerimizi dağlayan Kerbela'yı hatırlatır.

Kerbela, Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in "**cennet gençlerinin efendileri**"[4] sözüyle taltif ettiği, Hz. Ali ve Hz. Fatıma'nın iki ciğerparesinden biri, ümmetin gözbebeği olan Hz. Hüseyin efendimizin ve yetmişten fazla müminin şehit edildiği yerdir…

Değerli Kardeşlerim!

Asırlardır yüreklerimizi sızlatan bu elim hadise, Efendimizi ve O'nun Ehl-i Beyti'ni seven başta milletimiz olmak üzere bütün müminleri derinden yara-

* 31.10.2014 tarihli hutbedir.

1 Âl-i İmrân, 3/105.

2 Tirmizî, Birr ve Sıla, 24.

3 Müslim, Sıyâm, 203.

4 İbn Mâce, Sunne, 11/4.

lamış, kalpleri incitmiştir. Kültürü, mezhep ve meşrebi ne olursa olsun bütün Müslümanları derin acılara gark etmiştir.

Nitekim Şair, ümmetin bu ortak hüznüne şu dizelerinde tercüman olmuştur:

"Düştü Hüseyn atından sahrâ-yı Kerbela'ya

Cibril var haber ver, Sultân-ı enbiyâya…"

Hz. Hüseyin Efendimiz ve arkadaşları, bu acı hadisedeki asil duruşları ve doğruluk adına samimi yürüyüşleri ile sonsuza dek müminlerin gönüllerinde taht kurmuşlardır. Onlara bu zulmü reva görenler ise Müslümanların ortak vicdanında ebediyen mahkûm olmuşlardır.

Aziz Kardeşlerim!

Bizler bu olayın üzüntüsünü yaşarken, aynı acıların bir daha yaşanmaması için; Muharrem'i doğru okuyup anlamaya, müspet sonuçlar çıkararak ibret almaya ve yüce Rabbimizin; "Allah'a ve Rasûlüne itaat edin. Birbirinizle çekişmeyin. Sonra gevşersiniz ve gücünüz, devletiniz elden gider..."[5] emrine uygun hareket etmeye her zamankinden daha çok muhtacız.

Bugün Kerbela olayında Müslümanlar olarak hepimize düşen vazife, onu doğru okumak, doğru anlamak, günümüz ve de yarınımız adına dersler çıkarmaktır. Kerbela'yı anlamanın yolu Hz. Hüseyin'i doğru anlamak ve Hüseyince yaşamaktan geçer. Bugün bize düşen, böylesi müessif bir hadiseyi kin, nefret, ayrılık-gayrılığa değil; birlik-beraberlik, sevgi, saygı, muhabbet ve hoşgörüye dönüştürmektir. Kerbela üzerinden bir ayrılık-gayrılık oluşturmak müminler topluluğuna yakışmayacağı gibi Efendimizin gözbebeği Hz. Hüseyin'in ruhaniyetini de incitecektir.

Ancak üzülerek şahit oluyoruz ki son yıllarda yaşanan olaylar mezhebi, meşrebi ne olursa olsun ümmetin, Kerbela'yı, Hz. Hüseyin ve arkadaşlarını hâlâ doğru okumadığını, doğru anlamadığını ortaya koyuyor. Onun içindir ki bugün etrafımızda nice Kerbelalar yaşanıyor. Savaş, terör ve zulümden dolayı milyonlarca insan yerinden, yurdundan, evinden barkından, hayatından oluyor. Çocuklar umutlarını, hayallerini, geleceklerini yitiriyor. Nice mazlum, masum, mağdur kardeşimizin hayat hakkı her gün Hüseyin Efendimiz gibi Kerbela çöllerinde gasp ediliyor.

Kardeşlerim!

Yüreklerimizi dağlayan yeni Kerbelaların yaşanmaması için ortak bir dile, ortak bir akla ihtiyacımız var. Yüreklerimizi birleştirmeye, gönül kapılarımızı birbirimize samimiyetle açmaya ihtiyacımız var. İşte bu yüzden Muharrem, bizim için ortak bir hüzün mevsimi olduğu kadar adaleti, hikmeti, merhameti,

5 Enfâl, 8/46

kardeşliği, dostluğu hatırlatan hak-hakikat ve ibret sofrası da olmalıdır. Muharremi hak, adalet, rahmet, merhamet, müsamaha ve şefkat duygularının yeniden ihyası, Müslümanların muhabbet, kardeşlik ve beraberlik duygularının güçlenmesi için fırsat bilmeliyiz. Geçmişin acılarını bize yeniden yaşatmak, gönüllerde bir kez daha kapanmaz yaralar açmak, ortak değerlerimizi ayrılığa, kin ve nefrete dönüştürmek isteyenlere tek yürek hâlinde gereken cevabı vermeliyiz. Muharrem, paylaşmanın, dayanışmanın ve birlikteliğin simgesi olmalıdır.

Kardeşlerim!

Bu vesileyle Efendimiz (s.a.s.)'in torunu, cennet gençlerinin efendisi, şehitlerin serdarı, ser-çeşmesi Hz. Hüseyin ve Kerbela şehitleri başta olmak üzere hak, hakikat, hürriyet, adalet, ahlak, fazilet, izzet ve şeref için can veren bütün şehitlerimizi rahmet, minnet, şükran, saygı ve tazim ile yâd ediyoruz.

Ehl-i Beyt-i Mustafa'nın muhabbetinin her daim yüreklerimizde baki kalmasını, onlardan bize tevarüs eden insanî ve ahlakî erdemlerin zihin ve gönül dünyamızı tezyin etmesini Rabbimizden diliyoruz. Geçmişte yaşadığımız keder ve acıların, yeni üzüntülere sebebiyet vermemesini; aksine bizleri birbirimize sevgi ve muhabbetle bağlamasını Cenab-ı Mevla'dan niyaz ediyoruz.

Şu anda Karaman Ermenek'te maden ocağında mahsur kalan kardeşlerimizin sağ salim kurtulmalarını Yüce Rabbimizden temenni ediyoruz.

KERBELA'YI DOĞRU ANLAMAK*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّمَا يُرِيدُ اللهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ اَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«... وَأَنَا تَارِكٌ فِيكُمْ ثَقَلَيْنِ، أَوَّلُهُمَا كِتَابُ اللهِ فِيهِ الْهُدَى وَالنُّورُ فَخُذُوا بِكِتَابِ اللهِ وَاسْتَمْسِكُوا بِهِ... وَأَهْلُ بَيْتِى أُذَكِّرُكُمُ اللهَ فِى أَهْلِ بَيْتِى»

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Ey **Ehl-i Beyt! Allah sizden, sadece günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor.**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**Size iki ağır emanet bırakıyorum. Birincisi, içinde hidayet ve nur olan Allah'ın Kitabıdır. Allah'ın Kitabına sımsıkı sarılın! İkincisi, ehl-i beytimdir. Ehl-i beytime sahip çıkın! Onlar hakkında size Allah'ı hatırlatıyorum…**"[2]

Kardeşlerim!

Bugün 10 Muharrem Cuma. Aşure günü. Muharrem ayı, hicri yılın ilk ayı. Resûl-i Ekrem (s.a.s.)'in "**Allah'ın ayı**", "**hürmete şayan**" olarak nitelendirdiği ay. Ramazan orucundan sonra en faziletli orucun kendi içinde bulunduğunu bildirdiği ay.

Muharrem ayı, aynı zamanda topyekûn bütün Müslümanları derin bir acıya gark eden Kerbela hadisesinin yaşandığı aydır. Zira Hicri 10 Muharrem 61 tarihi, Hz. Hüseyin Efendimizin ve çoğu ehl-i beyt-i Mustafa'dan olan 70 kişinin Kerbela çölünde hunharca katledilerek şehadet şerbetini içtikleri tarihtir. Hz. Hüseyin ki, Peygamberimiz (s.a.s.)'in, "**Benim dünyadaki çiçeğim,**

* 23.10.2015 tarihli hutbedir.

1 Ahzâb, 33/33.

2 Müslim, Fadâilu's Sahâbe, 36.

reyhanım"[3] dediği, "cennet gençlerinin efendisi"[4] olarak tavsif ettiği, Hz. Aliyyü'l-Murtaza'nın, Hz. Fatımatu'z-Zehra'nın yavrusu, ciğerparesidir. Bu vesileyle şehadetinin 1335. yılını idrak ettiğimiz şehitlerin serdarı, serçeşmesi, seyyidü'ş-şüheda Hz. Hüseyin Efendimiz başta olmak üzere Kerbela şehitlerini ve bugüne kadar hak, hakikat, adalet, ahlak, erdem ve fazilet için; din, iman, vatan ve millet için can veren bütün şühedayı rahmet, minnet, şükran, saygı ve tazim ile yâd ediyorum. Allah bütün şehitlerimize gani gani rahmet eylesin!

Kardeşlerim!

Dünyanın neresinde olursak olalım, mezhebimiz, meşrebimiz, kültürümüz, coğrafyamız, dünya görüşümüz ne olursa olsun, Kerbela, İslam ümmeti olarak hepimizin ortak acısıdır, ortak hüznüdür, ortak kederidir. Hele hele neredeyse her evde bir Hasan, bir Hüseyin, bir Ali, bir Fatıma, bir Cafer, bir Zeynelabidin bulunduran ve ehl-i beyt sevgisini yüreklerinde her daim yaşatan aziz milletimizin tüm fertleri bu acıyı yüreklerinin ta derinliklerinde hissetmektedir.

Kardeşlerim!

Bugün Kerbela'nın acısını hissetmek elbette önemlidir. Bugün Kerbela'nın hüznünü yaşamak elbette muhteremdir. Bugün Kerbela'nın elemiyle elemlenmek, kederiyle kederlenmek elbette muteberdir. Bugün Kerbela şehitleri için gözyaşı dökmek elbette takdire şayandır. Ancak sadece hüzün, sadece keder, sadece gözyaşı yeterli değildir.

Bugün bize düşen Kerbela'yı doğru okumak ve doğru anlamaktır. Kerbela'yı anlamak, Kerbela'dan ayrılık-gayrılık değil; birlik-beraberlik çıkarmaktır. Kerbela'dan kin, nefret ve öfke değil; sevgi, muhabbet ve hoşgörü devşirmektir. Kerbela'yı anlamak, Hz. Hüseyin gibi davranmaktır; Hüseyince yaşamaktır. Onun zulüm ve haksızlık karşısındaki duruşunu evrenselleştirmektir. Kerbela'yı anlamak, yeni Kerbelalar yaşanmaması için bu acı hadiseden dersler ve ibretler çıkarmaktır.

Kardeşlerim!

Her şeyden önce bu elim hadise, zalim ve zorbaların, heva, heves ve hırsları uğrunda, dünyalık çıkar ve menfaatleri için iman, ahlak, fazilet ve insanlıktan nasıl uzaklaşabildiklerini göstermektedir.

Ne yazık ki bugün de İslam dünyasında hâlâ Kerbela'yı doğru anlamayanlar, ısrarla Kerbela'nın kerb-u belasını günümüze taşıyanlar var. Ne yazık ki bugün de Kerbela şehitlerine bu zulmü reva gören zalimler gibi düşünen,

3 Tirmizî, Menâkıb, 30.

4 İbn Mâce, Sunne, 11/4.

davranan ve yaşayanlar var. Ne yazık ki bugün de İslam coğrafyasının her tarafında çıkar ve menfaatleri için Müslüman kanı akıtanlar var.

Kardeşlerim!

Kerbela'yı anlamak, hakkın yanında, hakikatin yolunda olmak demektir. Kerbela'yı anlamak, adalet, merhamet, ahlak, erdem ve fazilete sevdalı olmak demektir. Kerbela'yı anlamak, fitne zamanlarında basiret ve ferasetle hakikati görmek demektir. Kerbela'yı anlamak, Hz. Hüseyin gibi zulme, zalime ve haksızlığa karşı çıkmak demektir. Kerbela'yı anlamak, Hz. Hüseyin ve arkadaşlarının, uğrunda canlarını verdikleri yolun Muhammed Mustafa (s.a.s.)'nın yolu, Kur'an'ın yolu olduğunu bilmek demektir.

Kardeşlerim!

Hutbeme, Hz. Hüseyin Efendimizin yaptığı bir dua ile son vermek istiyorum.

Allah'ım! Bizi zalimlerden berî, müminlere velî eyle!"

MEVLİD-İ NEBİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَآ اَيُّهَا النَّبِيُّ اِنَّآ اَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًاۙ ۝ وَدَاعِيًا اِلَى اللّٰهِ بِاِذْنِهٖ وَسِرَاجًا مُنِيرًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«أَنَا مُحَمَّدٌ وَأَنَا أَحْمَدُ وَنَبِيُّ الرَّحْمَةِ»

Muhterem Kardeşlerim!

Yüce Rabbimizin bütün âlemlere rahmet olarak gönderdiği Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in bir mevlid-i şerifine daha ulaşmanın haz ve mutluluğunu yaşamaktayız.

Efendimiz'in doğumu, öteden beri mümin gönüllerde sürûr, veçhelerde beşâret, lisanda ise;

"Bu gelen ilm-i ledün sultanıdır
Bu gelen tevhid-i irfan kânıdır

Bu gelen aşkına devreyler felek
Yüzüne müştak durur ins ü melek."

dizeleriyle tezahür etmiştir.

Değerli Kardeşlerim!

İnsanlığın yaratılış gayesini unuttuğu, insani erdemlerden uzaklaştığı, cehalet ve zulmün karanlığının ortalığı kapladığı bir dönemde Mekke ufkundan kainata bir güneş olup doğmuştu Efendimiz. "**Bir müjdeci, bir şahit, bir uyarıcı, Allah'ın izniyle kendi yoluna çağıran bir davetçi ve aydınlatıcı bir kandil**"[1] olarak göndermişti Yüce Rabbimiz onu…

O, bir melek olmadığı gibi, sıradan bir beşer de değildi. Yüce Mevla'dan vahyi alan, insanlara anlatıp öğretendi. O; "**Ey örtüsüne bürünen kalk ve anlat.**"[2] emrine muhatap olmuş, bu kudsi görevi yerine getirebilmek için gece-

* 03.02.2012 tarihli hutbedir.

1 Ahzâb, 33/45-46.

2 Müddessir, 74/1-2.

sini gündüzüne katmıştı. Efendimiz bu çileli yolda kınanma, hakaret, itham, boykot ve hicret gibi nice güçlüklere karşı büyük bir sabır göstermişti. Tıpkı Nebi kardeşleri Yunus, Hud, Salih, İbrahim ve diğerleri gibi.

Kardeşlerim!

Abdullah'ın yetimi, Amine'nin emaneti Halilürrahman İbrahim (a.s.)'ın duası ve müminlerin gözbebeği Yüce Nebi, Rabbimizin insanlığa en büyük ikramıdır. Bu hakikat; "**Andolsun Allah müminlere, kendi içlerinden, onlara ayetlerini okuyan, onları arıtıp tertemiz yapan, onlara kitap ve hikmeti öğreten bir peygamber göndermekle büyük bir lütufta bulunmuştur...**"[3] ayetiyle duyurulmuştur.

Efendimiz cehlin yerine bilgi ve hikmeti, zulmün yerine hak ve adaleti getirmiştir. "**Ben Muhammed'im, ben Ahmed'im, ben rahmet peygamberiyim**"[4] diyen Kutlu Nebi (s.a.s.); nefret ve kinle paslanan yürekleri, körelmiş vicdanları muhabbet ve merhametle yeniden inşa ve ihya etmiştir.

Kur'an'ın ifadesiyle O, "**bizim içimizden bize gelmiş**"[5] bir elçidir. 'İçimizden biri' olması, O'nun örnekliğinin ve örnek alınmasının da bir gereğidir. O'nun gibi bir kul, O'nun gibi bir evlat, O'nun gibi bir eş, O'nun gibi bir baba, O'nun gibi bir arkadaş, O'nun gibi bir komşu, O'nun gibi bir yönetici olmanın imkânı sunulmuştur bizlere…

Kardeşlerim!

Kerim Kitabımız, Allah'ı sevmenin ve sevgisine erişmenin Rasûlümüze uymakla mümkün olacağını beyan etmiştir.[6] Asr-ı Saadetten bugüne değin bütün müminler bu ilahî çağrıya uyarak, gönüllerini Efendimizin muhabbetine adamışlardır. İsimlerine, düşünce ve davranışlarına, şiir, musiki ve sanat eserlerine kısaca tüm hayatlarına bu sevgiyi gergef gergef nakşetmişlerdir. Efendimizin adını andıkları ya da işittiklerinde salavat getirmeyi ona saygının bir gereği kabul etmişlerdir. Veladet bahrinde; "Doğdu ol saatte ol Sultan-ı din / Nura gark oldu semavat u zemin" kısmı okunurken oturmayı edebe aykırı görmüş, sanki Rasûlullah'ın manevi şahsiyetleri meclisi teşrif edercesine O'nun kudümünü ayakta karşılamışlardır. Aziz Mahmud Hüdai hazretleri bu teşrife duyduğumuz minnettarlığı ne güzel dile getirmiştir: "Kudümün rahmet u zevk u safadır Ya Rasûlallah/Zuhurun derd-i uşşaka devadır Ya Rasûlallah."

Kardeşlerim!

Efendimize sevgimiz O'nu çok iyi anlamak, getirdiği mesajı benimsemek ve hayatımıza aktarmakla tezahür etmelidir. O'nun bizzat Rabbimiz tarafından

3 Âl-i İmrân, 3/164.

4 Müslim, Kitâbul-Fedâil, 126.

5 Tövbe, 9/128.

6 Âl-i İmrân, 3/31.

meth u sena edilen ahlakını örnek alabildiğimiz, merhamet, şefkat, adalet, hoşgörü ve daha nice güzel vasıflarını ilke edinebildiğimiz, kısacası bizler de O'nun gibi canlı birer Kur'an hâline gelebildiğimizde Rasûlümüze sevgi ve bağlılığımızı göstermiş olacağız.

Yüce Mevlamız, gönlümüzden Efendimizin sevgisini hiç eksik etmesin. Bugün bu kutlu mabedi dolduran siz kıymetli cemaatimizin mevlid kandilini tebrik ederken, Habib-i Kibriyanın manevi huzurunda kemal-i edeple deriz ki:

"Ey veladeti yeryüzünün baharı, insanlığın bayramı olan, gönüller sultanı, canda canan Yüce Resul! Sizi tanımış ve size iman etmiş olmaktan dolayı biz, erişilebilecek en büyük nimete ermenin idrakiyle Rabbimize sonsuz hamd ve sena ediyoruz. Ruhu tayyibenize gönül dolusu salat ve selam olsun. Allahümme salli ala seyyidina Muhammed."

MEVLİD-İ NEBİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَآ اَيُّهَا النَّبِيُّ اِنَّآ اَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًاۙ ۝ وَدَاعِيًا اِلَى اللّٰهِ بِاِذْنِهٖ وَسِرَاجًا مُنِيرًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«أَنَا مُحَمَّدٌ وَأَحْمَدُ وَالْمُقَفَّى وَالْحَاشِرُ وَنَبِيُّ التَّوْبَةِ وَنَبِيُّ الرَّحْمَةِ»

Muhabbetten Muhammed oldu hâsıl,
Muhammed'siz muhabbetten ne hâsıl?

Kardeşlerim!

İşte bu veciz ifadeler, Efendimiz (s.a.s.)'i, ne kadar da güzel dile getiriyor. O (s.a.s.), muhabbet peygamberidir; gönüller arasında muhabbet için vardır. O, rahmet peygamberidir; canlı-cansız her varlığa rahmet olarak gönderilmiştir.[1] Yeter ki diller, gönüller ona yönelsin.

Rabbimiz, insanlığa varoluş hikmetini, hayatın anlamını, imtihanın esrarını onunla hatırlatmıştır son kez. Ve Rasûlü'nün sevgisine bağlamıştır kendi rızasına mazhar olabilmeyi.

Evet kardeşlerim, 12 Ocak Pazar günü rahmet elçisinin dünyayı teşriflerinin bir yıldönümünü daha idrak edeceğiz. Bu kutlu gece, milletimizce asırlardır mevlid kandili olarak ihyâ edilmekte ve Efendimiz (s.a.s.) büyük coşkuyla anılmaktadır. Onun doğumu, öteden beri mümin gönüllere huzur, yüzlere neşe olarak yansır. Lisanda ise,

"Bu gelen ilm-i ledün sultanıdır
Bu gelen tevhid-i irfan kânıdır

Bu gelen aşkına devreyler felek
Yüzüne müştak durur ins ü melek."

dizeleriyle tezahür eder.

---

* 10.01.2014 tarihli hutbedir.

1 Enbiyâ 21/107.

Kıymetli Kardeşlerim!

Allah Rasûlü, "Ben Muhammedim, ben Ahmedim, ben rahmet peygamberiyim"[2] sözleriyle tanıtmıştır kendini. Rabbimiz de, "Sen elbette yüce bir ahlak üzeresin"[3] diyerek övmüştür habibini. "Biz seni, bir müjdeci, şahit, uyarıcı, Allah'ın izniyle kendi yoluna çağıran bir davetçi ve aydınlatıcı bir kandil olarak gönderdik."[4] ayeti ise Efendimiz (s.a.v)'in, gönderiliş gayesini ortaya koymaktadır.

Değerli Kardeşlerim!

Efendiler Efendisi, insanlığı bir olan Allah'a inanmaya, hayatı kulluk, samimiyet, sadakat, doğruluk gibi yüce değerlerle tezyin etmeye çağırmıştır. Onun dünyaya gelişi; ölüme hayat, zulme adalet, cehalete bilgi, vahşete merhamet, düşmanlığa barış olmuştur. Karanlıklar içerisinde kaybolmuş insanlık onun rehberliğiyle yeniden yolunu bulmuştur. Dünyanın karmaşasında katılaşan kalpler onun şefkat pınarlarıyla yumuşamıştır.

Peygamberimiz, getirdiği prensipleri bizzat yaşayarak hepimize örnek olmuştur. Bize düşen vazife, o güzel prensiplere sımsıkı sarılarak hayatımıza yön vermektir. Böyle olduğu takdirde her mevlid, bizim için Efendimizle ve onun hayat dolu mesajlarıyla yeni bir buluşma olacaktır.

Aziz Müminler!

Kardeşliği, dostluğu ve sevgiyi O'ndan öğrendik. Kardeşlik ahlakının gereği olarak kardeşimize kin tutmamayı öğreten şu ayeti O'nun mübarek ağzından duyduk: "Rabbimiz! Bizi ve bizden önce iman etmiş olan kardeşlerimizi bağışla. Kalplerimizde, iman edenlere karşı hiçbir kin tutturma! Rabbimiz! Şüphesiz sen çok esirgeyicisin, çok merhametlisin."[5]

Bu duaya bugün bütün hücrelerimizle yüksek tonda "amin" demeye ne kadar da ihtiyacımız var kardeşlerim.

Gönül dünyamız, çağın problemleriyle boğuşurken zaman zaman çaresizlik içinde çırpınmaktayız. Hayatın bitmek tükenmek bilmeyen sıkıntıları ile mücadelede Rasûlullah'ın rahmet yüklü damlaları tek umudumuz ve tutunacak dalımız değil midir? Türlü sıkıntılara mübtelâ olan insanlık, onun hayırla özdeşleşen gönül diline, paylaşımın esirgenmediği cömertlik simgesi eline, harama perde gözüne, hayırdan başka kelam etmeyen mübarek lisanına her zamankinden daha fazla muhtaç değil midir? Kardeşliğimizi, komşuluğumuzu, kulluğumuzu, iman ve İslam anlayışımızı onun rehberliğinde yeniden sorgulamak zorunda değil miyiz?

2 Müslim, Kitâbü'l-Fedâil, 126, Tirmizî, Şemâil, 167.

3 Kalem, 68/4.

4 Ahzâb, 33/45-46.

5 Haşr, 59/10.

Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in doğumunu kutlarken, aynı zamanda O'nun evrensel mesajlarını, iman ve ibadet hayatını, yüce ahlakını, insan onurunu koruyan ilkelerini, kardeşlik hukukunu, birlik-beraberlik, yardımlaşma, adalet anlayışını tekrar hatırlamalıyız. O'nun bizzat Rabbimiz tarafından övülen ahlakıyla ahlaklanmaya gayret göstermeliyiz.

Yüce Mevlamız, gönlümüzden Efendimizin sevgisini hiç eksik etmesin. Bugün, siz kıymetli cemaatimizin mevlid kandilini tebrik ederken, Rabbimizin huzurunda kemal-i edeple şöyle niyazda bulunuyoruz:

"Ey veladeti yeryüzünün baharı, insanlığın bayramı olan, gönüller sultanı, canda canan Yüce Resul! Sizi tanımış ve size iman etmiş olmaktan dolayı biz, erişilebilecek en büyük nimete ermenin idrakiyle Rabbimize sonsuz hamd ve sena ediyoruz. Ruhu tayyibenize gönül dolusu salat ve selam olsun. Allahümme salli ala seyyidina Muhammed."

KUTLU DOĞUM*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

لَقَدْ مَنَّ اللّٰهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ اِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ اَنْفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ اٰيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَاِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِى ضَلَالٍ مُبِينٍ ۞

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«إِنَّمَا مَثَلِى وَمَثَلُ أُمَّتِى كَمَثَلِ رَجُلٍ اسْتَوْقَدَ نَارًا، فَجَعَلَتِ الدَّوَابُّ وَالْفَرَاشُ يَقَعْنَ فِيهِ، فَأَنَا آخِذٌ بِحُجَزِكُمْ وَأَنْتُمْ تَقَحَّمُونَ فِيهِ»

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**Andolsun ki Allah, müminlere kendi içlerinden bir peygamber göndermekle büyük bir lütufta bulunmuştur. O peygamber ki, onlara Allah'ın ayetlerini okur, onları arındırır, onlara kitabı ve hikmeti öğretir. Hâlbuki daha önce onlar apaçık bir dalalet içinde bulunuyorlardı.**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Allah Rasulü (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**Benimle ümmetimin durumu (geceleyin) ateş yakan kimsenin hâline benzer. Böcekler ve kelebekler o ateşe düşmeye başlar. İşte ben de sizler ateşe girerken kuşaklarınızdan tutup engellemeye çalışıyorum.**"[2]

Kardeşlerim!

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in bir kutlu doğumunu daha idrak ediyoruz. Bu vesileyle Peygamberler zincirinin son halkası, hâtemü'l-enbiya Ahmed-i Mahmud Muhammed Mustafa'ya, onun ehl-i beytine ve ashabına salat ve selam olsun!

Rahmet Peygamberi (s.a.s.), insanlık değerlerinin aşındığı bir zaman aralığında yeryüzünü şereflendirdi. Hayatın anlamının hızla kaybolmaya başladığı bir asırda dünyamızı anlamlandırdı. Fıtratın bozulmaya yüz tuttuğu, kula kul-

* 11.04.2014 tarihli hutbedir.

1 Âl-i İmrân, 3/164.

2 Müslim, Fedâil, 17.

luğun sınır tanımadığı, cehaletin kol gezdiği bir çağda insanlığı hak, hakikat, adalet, fazilet ve yüksek ahlaki değerlerle buluşturdu. Peygamberimiz, rahmet çağrısıyla tarihin akışını değiştirdi. İnsanlığın kalbini ve aklını aydınlattı. Kur'an-ı Kerim'i beyan etti. İlahi mesajı, yaşayan bir hayata dönüştürdü. Rabbimizin varlığını, birliğini ve ebediyet ülkesine seyahatimizi öğretti. Hayatı ve ahlakıyla çağlar üstü örnek oldu. Efendimiz, bütün zamanlarda aklın, ilmin, ahlakın, sabır ve vefanın, sadakat ve samimiyetin, güçlü iken müşfik olmanın, haklı iken özveride bulunmanın, haksızlığa karşı gür sedanın, akıl ve imanın önündeki engellere karşı yüreğini ortaya koymanın adı oldu. Tüm insanlığa, gecesi gündüz gibi apaydınlık bir yol bıraktı. Onun hikmetli sözleri, örnek davranışları sünnet oldu, hadis oldu, insanlığa yol gösterdi. İnsanlık gerçek medeniyeti onunla tanıdı. Müslümanların ürettiği yüksek kültür ve medeniyet, hep onun öğretileri üzerinde yükseldi.

Kardeşlerim!

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in Mekke'de yaktığı İslam meşalesi tutuşup öyle büyüdü ki tüm zamanları aydınlattı. İman, teslimiyet, sadakat ve samimiyetle atılan tohumlar yeşerdi, filizlendi, büyüdü. Bütün çağlarda meyvelerini verdi. İmanla tutuşan gönüller birbirlerine ısındı. Irk, renk, dil, bölge ve coğrafya farkları gibi engeller bir bir aşıldı. Müslümanlar kardeş oldular, tek vücut oldular. Aynı bütünün parçaları, aynı binanın tuğlaları, aynı "Bir"in yansımaları, tevhid ile gelen vahdetin temsilcileri oldular. Aynı inanca bağlı bir ümmet olmanın huzur ve mutluluğunu yaşadılar. Namazda kıbleye dönerken, Kâbe'de tavaf ederken, Arafat'ta vakfeye dururken ümmet olmanın, bir ve beraber olmanın en güzel örneklerini sergilediler.

Kardeşlerim!

Ancak bugün içinde yaşadığımız çağın, doğumunu kutladığımız Sevgili Peygamberimizin örnekliğine, önderliğine ve rehberliğine her zamankinden daha çok ihtiyacı var. Bugün onu okumaya, onu anlamaya, dahası yaşamaya ihtiyacımız var. Onu tanımanın, onu sevmenin sağlayacağı güven ortamına ihtiyacımız var…

Bugün Peygamberimizin dünyaya gelişini, yetim ve öksüz kalışını, çocukluğunu ve çocuklarla ilişkilerini yeniden öğrenmeye ihtiyacımız var. Bugün bir kez daha Rahmet Peygamberinin nezih gençliğini, gençlerle iletişimini, gençliğinde haksızlıklarla nasıl mücadele ettiğini bilmeye ihtiyacımız var. Bugün her zamankinden daha çok Peygamberimizin Hz. Hatice validemizle dostluk ve arkadaşlık üzere bina ettiği; vefatından sonra Hz. Âişe validemizle sevgi, ilgi, bilgi ve hikmet üzere inşa ettiği aile yapısını keşfetmeye ve iliklerimize kadar yaşamaya ihtiyacımız var. Bugün bir kez daha onun cahiliye toplumu ile mücadelesini, Medine'yi arayışını, Habeşistan hicretlerini, Akabe görüşmelerini, Taif'te taşlanışını ve yaralar içinde iken "Allah'ım, onlara merhamet et, çünkü

onlar bilmiyorlar" deyişini hatırlamaya ihtiyacımız var. Medine'ye hicretini, mescidi inşasını, Evs ve Hazrec'in yıllar yılı süren kavgalarına son verişini, Ensar ve Muhaciri kardeş kılışını, ashab-ı suffayı anlamaya ihtiyacımız var. Bugün bir kez daha onun, toplumu gergef gergef ören samimi ve dürüst ilişkilerini öğrenmeye ihtiyacımız var. Onun eğitiminden geçen, her biri birer yıldız ve insanlığı aydınlatan birer meşale olan ashabını tanımaya ihtiyacımız var. Hz. Ebubekir'in dostluğunu ve sadakatini; Hz. Ömer'in, hikmet ve adaletini; Hz. Osman'ın iffet ve hayâsını; Hz. Ali'nin ilim ve cesaretini günümüze taşımaya ihtiyacımız var. Bugün bir kez daha onun "Yetime sahip çıkan, cennette benimle yan yana olacaktır" "Komşusu açken tok yatan bizden değildir" "Yanınızda çalışanlar sizin kardeşlerinizdir; yediğinizden yedirin, giydiğinizden giydirin; emeklerinin hakkını alın terleri kurumadan verin" çağrılarına yeniden kulak vermeye ihtiyacımız var.

Kardeşlerim!

Her biri bir destan olan Bedir, Uhud, Hendek, Hayber ve Tebük'ü okuyup anlamaya ihtiyacımız var. Yahudileri de içine alan Medine Sözleşmesini, Necranlı Hristiyanlara Mescid-i Nebevi'yi ibadet mekânı olarak tahsis edişini, Hudeybiye'de sulh için gösterdiği çabayı, Mekke'nin fethinde Ebu Süfyan'ı, Hind'i ve amcası Hz. Hamza'nın katili Vahşi de dâhil insanları affedişini; Huneyn'de aldığı ganimetleri fakirlere dağıtışını, Veda Haccını, insanlık tarihine altın harflerle yazılan Veda Hutbesini; "İnsanlar, tarağın dişleri gibi eşittir. Hepiniz Âdem'densiniz, Âdem de topraktandır." deyişini, "Kadınlara hayırla muamele edin, onların sizin üzerinizde hakları vardır." diye haykırışını, "En Yüce Dost'a gidiyorum." diyerek dünyaya veda edişini ve nihayet "Gözümün nuru namazı bırakmayın." deyişini hatırlamaya ve anlamaya her zamankinden daha çok ihtiyacımız var.

Aziz Kardeşlerim!

Sizler, Peygamberimiz (s.a.s.)'in gönlünden hiç eksik olmadınız. O, sizlerden hep "kardeşlerim" diye söz etti. Rabbimden niyazım odur ki, sizlerin gönlünden de Peygamberimiz hiçbir zaman eksik olmasın! Onun kutlu doğumunun ülkemiz, milletimiz, âlem-i İslam ve tüm insanlık için hayırlara vesile olmasını Rabbimden niyaz ediyorum.

MEVLİD: RAHMET ELÇİSİNİN DÜNYAYI TEŞRİFİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَا اَيُّهَا النَّبِيُّ اِنَّا اَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ۝ وَدَاعِيًا اِلَى اللّٰهِ بِاِذْنِهٖ وَسِرَاجًا مُنِيرًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مَنْ أَطَاعَنِى فَقَدْ أَطَاعَ اللّٰهَ ، وَمَنْ عَصَانِى فَقَدْ عَصَى اللّٰهَ ... »

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Ey Peygamber! Biz seni bir şahit, bir müjdeleyici, bir uyarıcı; Allah'ın izniyle kendi yoluna çağıran bir davetçi ve aydınlatıcı bir kandil olarak gönderdik."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Bana itaat eden Allah'a itaat etmiş, bana karşı gelen Allah'a karşı gelmiş olur..."[2]

Kıymetli Kardeşlerim!

Bugün Cuma; inananların bayramı. Bugün Mevlid Kandili; neşe, sevinç günü. Âlemlere rahmet olarak gönderilen Hâtemü'l-Enbiyâ Muhammed Mustafa (s.a.s.)'nın dünyayı teşriflerinin yıldönümü bugün.

Bugün, beşeriyetin, en kutlu doğumuna şahitlik ettiği mübarek bir gündür. Bugün, insanlığın en kurak, en makûs dönemlerinden birinin daha sona ermeye yüz tuttuğu gündür. Bugün, Âdemoğlunun efkârını kaplayan küfür ve cehalet bulutlarının bir kez daha dağılmaya mahkûm olduğu gündür. Bugün, yerlerin ve göklerin Muhammedî nura gark olduğu gündür.

Kardeşlerim!

Kerim Kitabımızda biz müminler için en güzel örnek olarak takdim edilir Allah Rasûlü (s.a.s.).[3] Rabbimiz, kendi sevgisine mazhar olmanın, Habibini

* 02.01.2015 tarihli hutbedir.

1 Ahzâb, 33/45-46.

2 Buhârî, Cihâd, 110.

3 Ahzâb, 33/21.

sevmeye ve onun yolundan gitmeye bağlı olduğunu bildirir.[4] Zira Peygamber sevgisi bir beşere duyulabilecek en ulvi sevgidir. Peygamberin yolu güzellikler yoludur. Peygamberin yolu, hak, hakikat, adalet, sadakat, ahlak yoludur. Onun yolu, merhamet, şefkat, hoşgörü, birlik, beraberlik yoludur. Bu yol, her iki âlemde huzur ve mutluluğa götüren kutlu bir yoldur.

Kardeşlerim!

Efendimiz (s.a.s.), kızgın çölün bereketsiz topraklarında bedevî insanlardan oluşan bir toplumdan İslam medeniyetinin nüvesini teşkil eden medeni bir toplum inşa etmiştir. O, aşağıların aşağısına yuvarlanmış insanlığı ulvi değerlere kavuşturmuştur. Kin, nefret ve intikam toplumunu sevgi, muhabbet, şefkat ve rahmet toplumuna dönüştürmüştür. Bu yüzdendir ki, Allah Rasûlü (s.a.s.), bütün Müslümanların her zaman ve her asırda örnek alacağı yegâne rehberdir. Yeter ki onun rehberlik ve örnekliğine her daim başvurabilelim. Yeter ki ona hayatımızın her safhasında yer verebilelim. Yeter ki onun insanlık âlemine takdim ettiği değerlere hakkıyla riayet edebilelim.

Kardeşlerim!

İnsanlık bugün doğusuyla batısıyla, kuzeyiyle güneyiyle topyekûn, çok çetin bir sınavdan geçmektedir. Bugün yaşanan amansız zulümler, yürekleri burkan şiddet, oluk oluk akan kan, dinmeyen gözyaşı, yitirilen umutlar, heba olan hayatlar, insanlığın zorlu bir vicdan imtihanından geçtiğini göstermektedir. Özellikle gönül coğrafyamızda aynı kitaba, aynı peygambere inanan, aynı duyguları paylaşan insanların birbirlerine karşı sergiledikleri acımasız tutumları hepimizi derinden yaralamaktadır.

Kardeşlerim!

Unutmamak gerekir ki bu olumsuzluklar karşısında her birimizin yükümlülükleri vardır. İnananlar olarak, Kerim Kitabımız ve Efendimizin insanlığa takdim ettiği yüce değerler ile hayatımızı tezyin etmek ve bunlar uğrunda mücadele vermek hepimizin aslî görevidir. Her birimiz Rahmet Elçisinin bize miras bıraktığı hak, hakikat, ahlak, merhamet, şefkat, adalet, kardeşlik anlayışını ailemize, toplumumuza ve tüm insanlığa taşımakla sorumluyuz. Bunu başarabildiğimiz takdirde insanlık özlediği güzel günlere, saadet asrına yeniden kavuşacaktır. İşte o zaman dünya gerçek medeniyetlere yeniden yelken açacaktır. İşte o zaman Efendimizin mevlidi bizim dünyamızda gerçek anlamını bulacaktır. Gerçek şu ki; Efendimiz (s.a.s.)'in örnekliği ve rehberliği, Müslümanların ve insanlığın içine düştüğü her türlü bâdireyi atlatması ve özlenen aydınlığa, vicdana, insafa kavuşması yolunda yegâne sığınaktır.

Kardeşlerim!

Bu duygu ve düşüncelerle mevlid kandilinizi tebrik ediyorum.

4 Âl-i İmrân, 3/31.

Rabbimiz! Mevlid-i Nebi'yi ülkemiz, gönül coğrafyamız ve bütün insanlığın huzuruna vesile eyle! Rabbimiz! Bizleri kendine hakiki kul, habibine gerçek ümmet olanlardan eyle!

RAHMET VE MERHAMET YÜKLÜ ADALET PEYGAMBERİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَمَآ اَرْسَلْنَاكَ اِلَّا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«... اِرْحَمُوا مَنْ فِى الْأَرْضِ يَرْحَمْكُمْ مَنْ فِى السَّمَاءِ»

Aziz Kardeşlerim!

Allah Rasûlü (s.a.s.), ashabıyla birlikte Mekke'yi fethetmeye gidiyordu. Bir ara, Ensar'ın sancaktarlığını yapan Sa'd bin Ubâde'nin dilinden intikam dolu şu sözler döküldü: "Gün, savaş ve intikam günüdür. Gün, kan akıtmanın helal olduğu gündür…"

Bu sözleri duyan Rahmet Elçisi, hemen harekete geçti. Sancağı Sa'd'dan alarak başka bir sahabîye verdi. Ardından ashabına döndü ve şöyle dedi: "**Gün, merhamet günüdür. Gün, kan akıtmanın haram olduğu gündür…**"[1]

Aynı şekilde Efendimiz, ordusuyla Mekke'ye hareket hâlindeyken yeni doğurmuş, yavrularını emziren bir köpek gördü. Rahmet Elçisi, devesinden inerek bir sahabîyi bu hayvanın başında nöbet beklemek üzere görevlendirdi. Ta ki ordu, buradan geçinceye kadar, hayvan ve onun yavruları zarar görmesin diye. Tam o noktada ashaba dönerek şöyle dedi: "**Yerdeki bütün mahlûkata merhamet edin ki göktekiler de size merhamet etsin.**"[2]

Kardeşlerim!

Önümüzdeki Salı'yı Çarşamba'ya bağlayan gece Efendimiz (s.a.s.)'in dünyayı teşrifleri vesilesiyle Mevlid Kandilini idrak edeceğiz. Kandilinizi şimdiden tebrik ediyorum. Tüm insanlığın, Peygamberimizin yüce örnekliğinden nasibini almasını Cenab-ı Mevla'dan niyaz ediyorum. Rabbimiz, gönlümüzde var olan peygamber sevgisini hiçbir zaman eksik etmesin. Bizi onun eşsiz örnekliğinden mahrum bırakmasın.

---

* 18.12.2015 tarihli hutbedir.

1 Buhârî, Megâzî, 49.

2 Tirmizi, Birr ve Sıla, 16.

Kardeşlerim!

Resul-i Ekrem Efendimiz, az önce zikrettiğim hikmet ve insafla müzeyyen sözleriyle on dört asır öncesinden tüm insanlığa büyük bir ders veriyordu. İnsana yakışanın yüreğini kin, nefret ve intikam ateşiyle tüketmek değil; sevgi, saygı, merhamet ve affın güzelliğiyle tezyin etmek olduğunu haykırıyordu. Efendimizi âlemlere rahmet kılan ve ahlakta yüce tutan, onun bu anlayış ve tavrıydı. O, insanlığın yolunu, insanların gönül ve zihinlerini aydınlatan bir kandildi. O, bir müjdeciydi; Allah'a hakiki anlamda kul olan, insanî değerleri yaşayıp yaşatanlara büyük mükâfatlar olduğunu haber veriyordu. Bir uyarıcıydı o; insana Rabbinden, fıtratından, ahlak ve erdemden uzaklaşmamasını hatırlatıyordu.

Değerli Kardeşlerim!

Nübüvvet zincirinin son halkası olan Efendimiz (s.a.s.), insanlığı bir olan Allah'a inanmaya ve yalnızca O'na kul olmaya davet etti. Onun daveti; ölüme hayat, zulme adalet, cehalete bilgi, vicdansızlığa merhamet, husumete barış oldu. İnsanlık, onunla gerçek anlamını, yaratılış gaye ve hikmetini bir kez daha idrak etti. O'nun sözleri, insanı özüyle buluşturan, kendisiyle barıştıran, tabiatla kaynaştıran, Rabbine yakınlaştıran mesajlar oldu.

Aziz Müminler!

Geçmişten günümüze Müslümanlar olarak, ne zaman ki bu mesajlara sımsıkı sarıldık, bunları yaşamak ve yaşatmak için gayret gösterdik, işte o zaman Peygamberimize layık aziz bir ümmet olduk. Ne zaman da gevşekliğe düştük, onun hikmetli öğretilerinden, örnekliğinden uzaklaştık, işte o zaman yolumuzu kaybettik ve ümmet olarak sıkıntılara maruz kaldık. Bugün de topyekûn insanlık ve bilhassa da İslam coğrafyasının içinden geçtiği zorlu süreçlerin temelinde onun rahmet yüklü mesajlarının, bugüne ve yarına bakışının doğru anlaşılamaması yatmaktadır. Onun eşsiz örnekliğinin, ağızlardan gönüllere indirilememesi, zihinlere, dimağlara iyice yerleştirilememesi, hayata geçirilememesi yatmaktadır. Bugün, İslam coğrafyasının dört bir yanında katledilen masum canların, akan kanın, gök kubbeye yükselen feryatların sebebi bizim Şefkat Peygamberine hakkıyla ümmet olamayışımızdır.

Kardeşlerim!

Efendimiz (s.a.s.), insan ve Müslüman olarak bizlere sorumluluğumuzu ve görevlerimizi öğretti. Ancak bizler, çoğu zaman dünya meşgalesine âdeta esir olduk. Efendimiz, ırk, dil, renk, coğrafya ayrımı gözetmeksizin hepimizi aynı Allah'a, aynı kitaba, aynı peygambere inanan, aynı secdeye baş koyan, aynı kıblede istikameti bulan kardeşler olarak ilan etti. Fakat bugün bizler, kardeşlik ahlakını unuttuk, böylesi ulvi bir değeri çoğu zaman cehalet, menfaat, kısır çekişme ve inatlaşmalara kurban eder olduk. Rabbimizin, "Biz seni ancak

âlemlere rahmet olarak gönderdik.” [3] mesajıyla takdim ettiği Peygamberimiz, bizlere merhameti, şefkati, vicdanı, insafı, affı, sabrı ve hoşgörüyü öğretti. Ancak bizler, kendimize, ailemize, çevremize karşı bu hasletleri yitirdik. Yüreklerimiz katılaştı. Rabbimizin gönüllerimize yerleştirdiği tertemiz fıtrata tam anlamıyla sahip çıkamadık.

Peygamberimiz, bizlere adaleti öğretti. Ancak bizler, adalete yalnızca başkalarının muhtaç olduğunu zannettik. O, bizlere yetim ve öksüz kalışı, çaresizlik içerisinde çare, ümitsizlik içinde ümit oluşu, en zor zamanlarda bile hayata azimle tutunuşu öğretti. Fakat bizler, başımıza gelen en ufak bir musibette dahi savrulmalar yaşadık, çoğu zaman da kaderi suçladık. O, bizlere kimsesizlerin kimsesi, mazlumların umudu, gariplerin yurdu olmayı öğretti. Fakat bizler, bitmeyen arzu ve isteklerimizi bir türlü dizginleyemedik.

Kardeşlerim!

Bugün, bütün insanlık olarak intikamı, nefreti, kan dökmeyi önceleyen çağrılara değil, Efendimizin hikmet, merhamet, vicdan, adalet, hak ve hakikat yüklü çağrılarına ihtiyacımız var. Bugün, çoraklaşan yüreklerimizin onun rahmet damlalarıyla hayat bulmasına ve yeniden fethedilmesine çok ihtiyacımız var. Bugün, onun gözüyle insanlığa bakabilmeye, onun yüreğiyle tüm acı ve kederleri hissedebilmeye her zamankinden daha fazla ihtiyacımız var. Bugün, her yönüyle onu örnek almaya, onun ahlakıyla ahlaklanmaya; sünnetini, benliğimizi her türlü kötülükten koruyacak erdemli tutum ve davranışlara dönüştürebilmeye çok ama çok ihtiyacımız var.

Salat-u selam, tahıyyat-u ikram, her türlü ihtiram Efendimiz (s.a.s.)’e, onun âline, ashabına ve onun yolundan gidenlere olsun.

3 Enbiyâ, 21/107.

TÖVBE VE İSTİĞFAR MEVSİMİ ÜÇ AYLAR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَالَّذِينَ اِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً اَوْ ظَلَمُوٓا اَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللّٰهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ اِلَّا اللّٰهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلٰى مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مَا مِنْ عَبْدٍ يُذْنِبُ ذَنْبًا فَيُحْسِنُ الطُّهُورَ ثُمَّ يَقُومُ فَيُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ اللهَ إِلَّا غَفَرَ اللهُ لَهُ»

Aziz Kardeşlerim!

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), bir hadislerinde tövbe ve istiğfarın adabını şöyle anlatıyor: "**Bir kimse bir günah işler de ardından güzelce abdest alır, sonra kalkıp iki rekât namaz kılar ve Allah'tan mağfiret dilerse, Allah onu mutlaka bağışlar.**" Daha sonra Peygamberimiz (s.a.s.), söylediğini teyit maksadıyla şu ayeti tilavet ediyor: "**Onlar, bir kötülük yaptıklarında ya da nefislerine zulmettiklerinde Allah'ı hatırlayıp günahlarından dolayı hemen tövbe ve istiğfar ederler. Zaten günahları Allah'tan başka kim bağışlayabilir ki? Bir de onlar, işledikleri kötülüklerde bile bile ısrar etmezler.**"[1]

Aziz Kardeşlerim!

Hepimiz insanız. Nefsani zaaflarımız var. Heva ve heveslerimiz var. İstek ve ihtiraslarımız var. Bencillik ve kıskançlıklarımız var. Açgözlülük ve tamahkârlıklarımız var. Zaman zaman işlediğimiz hata ve günahlarımız var. Niyet, kalp ve düşüncelerimizde yöneldiğimiz kusurlarımız var. Dil, üslup, söz ve söylemlerimizde içine düştüğümüz yanlışlarımız var. Helalleşmemiz gereken kullar var. Helallik almamız gereken kardeşlerimiz var. Velhasıl ölüm gelip çatmadan, can boğaza dayanmadan arındırmamız gereken kalplerimiz, ellerimiz, ayaklarımız, dillerimiz, gözlerimiz, azalarımız topyekûn benliğimiz var…

Kıymetli Kardeşlerim!

Mümince bir şuurla daima hatalarımızı fark etmemiz, günahlarımızı terk etmemiz gerekiyor. Tövbe ve istiğfarda bulunmamız gerekiyor. Unutmayalım

* 30.05.2014 tarihli hutbedir.

1 Âl-i İmrân, 3/135; Ebû Dâvûd, Tefrîu ebvâbi'l-vitr, 26; İbn Hanbel, I, 9.

ki mümin, kötülüklere ve günahlara dalmada ısrarcı olmaz. Zira kötülük ve günahlara dalmak, kalbi karartır, basiret ve feraseti kaybettirir. En önemlisi de insanı aşağıların aşağısına yuvarlanma tehlikesiyle karşı karşıya bırakır.

Tövbe ve istiğfar, manevi kirlerden arınmak, sinelerimizdeki ağır yüklerden kurtulmak için Rabbimizin bizlere bahşettiği bir rahmet kapısıdır. Günahlardan arınmanın, hatalardan kurtulmanın yegâne yoludur. Rabbimize vereceğimiz hesabı düşünerek, hesap gününde Allah'ın huzuruna günahlarla çıkmamak için bu dünyada iken tedbir almaktır. Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in ifadesiyle tövbe, günahlardan pişmanlık duymak,[2] günahı terk edip bir daha ona dönmemektir.[3]

İstiğfar, Allah'tan mağfiret ve bağışlanma dilemektir. O'nun sonsuz rahmetine ve engin merhametine sığınmaktır. Seherlerde gözyaşı ile "Allah'ım, Sen affedicisin, affetmeyi seversin. Beni de affeyle!" diyerek O'na yalvarmaktır. Çünkü Rabbimiz Afüv'dür, çok affedicidir; Gafur'dur, çok bağışlayıcıdır; Tevvab'dır, tövbeleri çok çok kabul edendir. O, gazabıyla değil, rahmetiyle muamele edendir. O, merhamet edenlerin en merhametlisidir. Yeter ki Hz. Âdem babamızla, Hz. Havva annemiz gibi nasûh bir tövbe ile "**Rabbimiz! Biz kendimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz ve bize merhamet etmezsen mutlaka ziyan edenlerden oluruz.**"[4] diyerek O'na yalvaralım.

Değerli Kardeşlerim!

Tövbe ve istiğfar, samimi, içten ve gönülden gelerek Rabbimize niyazımızdır. Tövbe ve istiğfar, bizi Rabbimize yaklaştırır, imanımızı kuvvetlendirir. Rabbimizin emirlerini yerine getirip yasaklarından kaçınma hususunda nefsimizi ve irademizi güçlendirir. Bizi kalben ve vicdanen ferahlatır. Fıtratımıza yönlendirir. Tertemiz yapar. Böylece Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in "**Günahtan tövbe eden kimse, hiç günahı olmayan kimse gibidir.**" müjdesine nail oluruz.[5] Tövbe ve istiğfar, bizi hayata bağlar, bize ümit verir, topluma huzur ve güven aşılar, hakların gözetilmesini sağlar. Suçlardan ve günahlardan arınmış temiz bir toplum kurmanın yolunu açar.

Kardeşlerim!

Nasûh, yani samimi bir tövbe, hem Rabbimizin emri, hem ibadet hem de kaybedilmiş değerleri yeniden kazanmanın vasıtasıdır. Gönül dünyamızı ve manevi yaşantımızı yeniden ihya etmenin, Rabbimizle bozulan ilişkileri yeniden onarmanın vesilesidir.

2 İbn Hanbel, I, 423.

3 İbn Hanbel, I, 446.

4 A'râf, 7/23.

5 İbn Mâce, Zühd, 30.

Hatalarımız ve günahlarımız ne kadar çok olursa olsun, hangi günahı işlemiş olursak olalım idrak etmekte olduğumuz mübarek üç aylar boyunca her daim tövbe ve istiğfarda bulunalım. Eğer üzerimizde başkalarının hakları varsa önce onlara haklarını iade edelim, onlarla helalleşelim. Sonra tövbe edip Allah'tan mağfiret dileyelim. Unutmayalım ki geçmiş-gelecek bütün günahları affedildiği hâlde Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) "**Benim de kalbim perdelenir ve ben her gün yüz defa istiğfar eder, Allah'tan bağışlanma dilerim**" buyurmuştur.[6] Çünkü tövbe ve istiğfar, kulun Rabbi ile iletişim kurma vesilesidir. O hâlde bizler de tövbe ve istiğfarı, günlük yaşantımızın bir parçası hâline getirelim.

Kardeşlerim!

Geliniz, hep birlikte, bugün, şu mübarek mekânda, şu bereketli Cuma saatinde, Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in bizlere öğrettiği seyyidül istiğfar duası ile hutbemizi bitirelim:

اَللّٰهُمَّ أَنْتَ رَبِّى لَآ إِلٰهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِى وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلٰى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ لَكَ بِذَنْبِى فَاغْفِرْ لِى إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ.

"Allah'ım, benim Rabbim sensin, senden başka ilah yok. Beni sen yarattın ve ben senin kulunum. Ben gücüm yettiğince sana verdiğim söz üzereyim ve senin vaadine de güveniyorum. Yaptıklarımın şerrinden sana sığınırım. Bana olan nimetini itiraf ediyorum. Günahlarımı da itiraf ediyorum. Günahlarımı bağışla, çünkü günahları senden başka bağışlayacak hiç kimse yoktur."[7]

6 Müslim, Zikir ve dua ve tövbe ve istiğfar, 41.

7 İbn Hanbel, IV, 125.

MANEVİ COŞKUNUN ZİRVESİ: ÜÇ AYLAR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَا قَدَّمَتْ لِغَدٍ ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۚ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اَللّٰهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِى رَجَبَ وَشَعْبَانَ، وَبَلِّغْنَا رَمَضَانَ»

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakının ve herkes, yarın için önceden ne göndermiş olduğuna baksın. Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah, yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Allah'ım! Recep ve Şaban ayını bizim için mübarek kıl ve bizi Ramazan'a ulaştır."[2]

Aziz Müminler!

Bizleri, rahmet, bereket, mağfiret mevsimi üç aylara yeniden ulaştıran Yüce Rabbimize sonsuz hamdü senalar olsun. Geçtiğimiz Pazartesi günü Recep ayına girdik. Dün gece Regâib Kandili'ni hep birlikte samimiyetle, yakarışla ve en ulvi hislerle idrak ettik. Rabbimize olan rağbetimizi bir kez daha tazeledik. O'na verdiğimiz kulluk sözümüze olan sadakatimizi yeniledik. Dualarımızı, en içten bağışlanma dileklerimizi yalnızca O'na arz ettik.

Kıymetli Kardeşlerim!

Müminler olarak her yıl Recep ayı geldiğinde tarifsiz bir heyecan sarar bizleri. Üç ayların başında yer alan Regaib Kandili ile âdeta hayata yeni bir başlangıç yaparız. Bu kutlu gece, aynı zamanda her şeyin bir evveli bir de sonunun bulunduğunu hatırlatır bizlere. Şu fani dünyada hayatın, her bir nimetin, imtihanın bir parçası olduğunu haber verir. Regaib gecesi, dünyaya dair arzula-

* 24.04.2015 tarihli hutbedir.

1 Haşr, 59/18.

2 İbn Hanbel; Müsned, 1/259.

rımızı, tutkularımızı gözden geçirmemiz gerektiğini, çabucak geçip giden bu hayatta asıl kazancın Rabbimize rağbetimiz olduğunu bildirir.

Mirâcın yükselme, yücelme olduğu şuuru ile imanımızla, ahlakımızla, sadakatimizle, salih amellerimizle Rabbimiz nezdinde yücelmeye çalışırız. Bunun yanında gerçek yüceliğin yalnızca O'na ait olduğunu bir kez daha ikrar ederiz.

Berat ile günah ve kirlerden temizlenerek, bizi ebedi nimetlere, sonsuz cennete götürecek beratimizi almak için çabalarız. Ve nihayet Kur'an ayı Ramazan'a kavuşmanın hazzını iliklerimize kadar doyasıya yaşarız. Rahmet, bağışlanma ve cehennemden kurtuluş ayı olan Ramazan'ı en güzel şekilde karşılayıp değerlendirmenin yollarını ararız. Bu kutlu anlarda varlığımızın, varoluşumuzun, kulluğumuzun hikmet ve amacını bir daha kavrarız. Paylaşma, infak, yetime, kimsesize, yoksula, muhtaca el uzatmakla huzur duyarız. Bizlere hayat yüklü mesajlar takdim eden Kerim Kitabımızın Efendimiz (s.a.s.)'e vahyedildiği mübarek Kadir Gecesi'ne kavuşmanın mutluluğunu gönlümüzün derinliklerine kadar hissederiz. Bir ömre bedel olan bu bereketli gecede sevinç ve neşe ile dolarken, bize türlü hikmetler bahşeden oruca, Ramazan'a veda etmenin de burukluğunu tadarız. Ardından Yüce Mevlamızın bir ikramı olan ve "ben" in "biz" e dönüştüğü bayram ile birlik ve beraberliğimizi, kardeşliğimizi, ülfet ve muhabbetimizi ortaya koyarız.

Kıymetli Kardeşlerim!

Üzülerek ifade edelim ki, üç ayların başlangıcı şu günlerde dünyanın pek çok yeri, sıkıntı ve buhranlarla çalkalanmaktadır. Özellikle İslam dünyasında yaşanan şiddet ve çatışmalar, müminlerin manevi mevsime yine acı ve hüzünle girmesine neden olmaktadır.

Diğer taraftan son zamanlarda sıkça yaşanan göçmen facialarına birkaç gün önce Akdeniz'de bir yenisi daha eklendi. Bu elim olayda, ülkelerindeki yokluk, yoksulluk, açlık ve sefaletten, insan onur ve haysiyetiyle bağdaşmayan uygulamalardan kaçan yüzlerce kişi umutlarıyla beraber suların derinliklerine gömüldü. İnsanca bir hayat, aydınlık bir gelecek uğruna nice canlar karanlıklarda yok oldu. İnsanlık, kaybolan canlara hiç de bu kadar bigâne kalmamıştı. Bu olay, bizlere birlikte yaşama ahlakımızı, insana bakışımızı, sorumluluğumuzu bir kez daha sorgulamamız gerektiğini hatırlattı.

Kaldı ki, Yüce Rabbimiz, yeryüzünü hepimize yetecek genişlikte yarattı. Birlikte yaşamamız için siyahıyla beyazıyla, zenginiyle fakiriyle bizi birbirimize emanet etti. Ancak kimileri, bu âlemin sadece kendilerine ait olduğunu zannetti ve diğerine hayat hakkı tanımadı. Sadece kendi hayatının kutsal, dokunulmaz olduğunu, birilerinin hayatının ise hiçbir değer ifade etmediğini düşündü.

Rabbimiz, yer küreyi, bütün insanlığa kâfi gelecek miktarda rızıkla donattı. Ancak, kimileri ihtirasın, kazandıkça kazanmanın girdabına, şımarıklığına kapıldı. Rabbimizin, fıtratımızda var ettiği kanaat, paylaşma, yardımlaşma, dayanışma gibi hasletlerden uzaklaştı ve kendi dışındakileri yok sayarak onların rızkını gasp etti.

Kardeşlerim!

Dünyanın birçok yerinde var olan açlık, sefalet, şiddet, çatışma ve kaosun ortadan kaldırılması, dünya mazlumlarının ümitlerinin korunması, İslam'ın rahmet, adalet ve hayat yüklü mesajlarının yeryüzünde hakim kılınmasına bağlıdır. Bu düşünceden hareketle öncelikle mümin gönüllerin merhamet eğitiminden geçmesi, sevgi, şefkat, hilm ve kardeşlikle buluşması, kalb-i selîm sahibi olması gerekmektedir.

Unutmayalım ki bizler, bilgiye, imana, Kur'an'a, üsve-i hasene bir peygambere, köklü bir medeniyete, zengin bir birikime sahibiz. Geçmişte, İslam coğrafyasında birlik ve beraberliği, muhabbet ve meveddeti, kardeşlik ve dayanışmayı, dünyanın pek çok yerinde sulh ve sükûnu, merhamet ve adaleti sağlamış bir medeniyetin mensuplarıyız. Bugün de, İslam'ın mesajlarını öncelikle gönüllerimize, hayat süreçlerimize ve nihayet asrın idrakine söyletmek, hakkı, hakikati, adaleti, ahlakı, fazilet ve erdemi yeniden tesis etmek hepimizin görevidir.

Kardeşlerim!

Gelin, kutlu zaman dilimleri olan üç ayları fırsat bilelim. Kalb-i selim dışında hiçbir şeyin fayda vermediği o gün gelmeden önce nefislerimizi hesaba çekelim. Herkesin büyük kalabalıklar içerisinde yalnızlığı yaşadığı bu dünyada adımlarımızı, sevgiye, dostluğa ve kardeşliğe doğru atalım. Başta ailelerimiz olmak üzere, mahallelerimizde, beldelerimizde ve ülkemizin her köşesinde muhabbetle birliğimizi ve dirliğimizi pekiştirelim.

Bu duygu ve düşüncelerle hepinizin mübarek üç aylarını tebrik ediyorum. Üç ayların rahmet, mağfiret ve bereket ikliminin, ülkemizden başlayarak dalga dalga tüm insanlığı kuşatmasını, onların hidayet, barış ve huzuruna vesile olmasını, bu mübarek gün, gece ve aylarda yapacağımız ibadet, dua ve yakarışların kabul olmasını Rabbimden niyaz ediyorum.

MİRAÇ KANDİLİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

سُبْحَانَ الَّذِىٓ اَسْرٰى بِعَبْدِهٖ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اِلَى الْمَسْجِدِ الْاَقْصَا الَّذِى بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ اٰيَاتِنَا ۭ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: أُعْطِيَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثًا، أُعْطِيَ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسَ، وَأُعْطِيَ خَوَاتِيمَ سُورَةِ الْبَقَرَةِ وَغُفِرَ لِمَنْ لَمْ يُشْرِكْ بِاللهِ مِنْ أُمَّتِهِ شَيْئًا الْمُقْحِمَاتُ»

Kardeşlerim!

İslam âlemi olarak Pazar'ı Pazartesi'ye bağlayan gece mübarek Miraç Kandili'ni idrak edeceğiz.

İsrâ ve Miraç, Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in bir gece Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksâ'ya, oradan da Yüce Mevla'nın sonsuz ayet ve kudretini müşahede etmek için semaya yaptığı, içinde pek çok ilahî hikmet ve bereketi barındıran manevî bir yolculuktur. Bu kutlu yolculuk, okuduğum ayet-i kerimede şöyle dile getirilmektedir:

"Kendisine ayetlerimizden bir kısmını gösterelim diye kulunu (Muhammed'i) bir gece Mescid-i Haram'dan çevresini bereketlendirdiğimiz Mescid-i Aksa'ya götüren Allah'ın şanı ne yücedir. Hiç şüphesiz o, hakkıyla işiten, hakkıyla görendir."[1]

Kardeşlerim!

Miraç, bir yükseliştir. Her şeyden önce yükselme yollarının yegâne sahibinin Allah olduğunun bilincine varabilmektir. Fiziğin metafiziğe, bedenin ruha, ruhun sahibine, kulun Allah'a yükselişidir. Kullar bu yükselişi ancak, Allah'ın razı olacağı bir hayatı yaşayarak gerçekleştirirler. Miraç, sadık ve samimi bir iman, ibadet ve taat, ihlas ve takva, güzel huy ve ahlak, hayır ve hasenat, hak ve hakikat, doğruluk ve dürüstlük, adalet ve sevgi, merhamet ve şefkat,

* 23.05.2014 tarihli hutbedir.

1 İsrâ, 17/1.

dostluk ve kardeşlik, sabır ve sebat, fedakârlık ve cömertlik, yardımlaşma ve dayanışma gibi fazilet ve erdemler ile yükselmektir.

Miraç, insanın kendi semasına yani kalbine ve iç dünyasına doğru da yapması gereken bir yolculuktur.

Miraç, Hz. Ebû Bekir gibi imanında gösterdiği teslimiyet ve sadakatle sıddîk mertebesine ulaşabilmektir.

Miraç, Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in getirdiği değerler ile hastalıklı kalpleri nasıl tedavi ettiğini idrak edebilmektir.

Her yıl gelen miraçla inancımızı, bağlılığımızı ve samimiyetimizi yenileriz. Amellerimizi yenileriz. Riyaya, kibre, samimiyetsizliğe, ikiyüzlülüğe karşı amellerimizi gözden geçiririz. Her yıl gelen miraçla aile bağlarımızı, anne ve babamızla, yavrularımızla ve komşularımızla ilişkilerimizi yenileriz.

Miraç, malımızı mülkümüzü, paramızı pulumuzu, servetimizi, maddî gücümüzü ruhumuzun yükselişi yolunda gözden geçirmemizi sağlar.

Değerli Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz (s.a.s.), miraçtan üç büyük hediye ile dönmüştür. **Birinci hediye,** Sevgili Peygamberimizin "gözümün nuru" dediği beş vakit namazdır. Efendimiz (s.a.s.), Miraç hadisesinden sonra ümmetine dönmüş ve onları namaz ibadeti ile Yüce Mevlamıza manen yükselmeye davet etmiştir. Günde beş kez her mümin namaz aracılığıyla Rabbinin huzuruna yükselmektedir. Müminler, her namazda okudukları "tahiyyat" duası ile Sevgili Peygamberimizin yaşadığı bu hadiseyi tekrar tekrar düşünürler.

Namazla müminler birbirinden emin olur, saf tutar, omuz omuza verir. Namazla bütün kötülüklerden arınarak, mümin kişiliğine ve kimliğine kavuşur. Allahu Ekber, der ve elinin tersiyle maddî olanı, gelip geçici olanı geriye iter. Rabbine yönelir, sadece O'nun önünde eğilir, sadece O'na secde eder. Namazla müminler kendi benlikleriyle barışır.

Namazla bedenin dili ruhun diliyle birleşir. Namaz tevhidin mücessem eylemidir. Ve kendisi miraç olan namaz, mümin için bir miraç müjdesidir.

Miracın **İkinci hediyesi,** Bakara suresinin son iki ayetidir. Her yatsı namazının ardından aşır olarak okuduğumuz "amenerrasulü".

Bu ayetlere göre gücümüzün yettiği şeylerden sorumluyuz. Kendimizi düzeltmekten sorumluyuz. Helal kazançtan sorumluyuz. Çoluk çocuğumuza helal lokma yedirmekten sorumluyuz. Komşularımıza, çevremize karşı sorumluyuz. Kullandığımız her şeyden, istifade ettiğimiz her nimetten sorumluyuz.

Miracın **üçüncü hediyesi**, istikametini imana çeviren, Allah'tan başkasına kulluk etmeyenlerin günahlarının bağışlanacağı ve sonunda cennete gireceği müjdesidir.

Aziz Kardeşlerim!

Hutbeme miraç hediyesi ayetlerde geçen bir dua ile son vermek istiyorum:

رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَآ اِنْ نَسِينَآ اَوْ اَخْطَاْنَاۚ رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَآ اِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَاۚ رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهٖۚ وَاعْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا اَنْتَ مَوْلٰينَا فَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ۝

"Ey Rabbimiz! Unutur veya yanılırsak bizi sorumlu tutma. Ey Rabbimiz! Bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme. Ey Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediği şeyleri yükleme. Bizi affet, bizi bağışla ve bize acı. Sen bizim Mevlamızsın. Kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et."[2]

Soma'da yaşanan faciada ve Balkanlarda yaşanan sel felaketinde vefat eden kardeşlerimize Cenab-ı Hak'tan rahmet diliyorum. Makamları cennet olsun! Rabbim, ülkemizi, tüm İslam beldelerini bu tür acılardan, elemlerden, bela ve kazalardan, felaket ve musibetlerden muhafaza eylesin! Geride kalanlara, kederli ailelerine, yakınlarına ve sevenlerine sabır ve metanet lütfetmesi, yaralı kardeşlerimize de acil şifalar ihsan etmesi için Rabbime dua ve niyaz ediyorum.

Miraç Kandilinin, milletçe, âlem-i İslam olarak yükselmemize ve yücelmemize vesile olmasını temenni ediyorum. Miraç kandiliniz mübarek olsun.

2 Bakara, 2/286.

MİRAÇ KANDİLİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

سُبْحَانَ الَّذِىٓ اَسْرٰى بِعَبْدِهٖ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اِلَى الْمَسْجِدِ الْاَقْصَا الَّذِى بَارَكْنَا حَوْلَهٗ لِنُرِيَهٗ مِنْ اٰيَاتِنَا ۭ اِنَّهٗ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: أُعْطِيَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثًا، أُعْطِيَ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسَ، وَأُعْطِيَ خَوَاتِيمَ سُورَةِ الْبَقَرَةِ وَغُفِرَ لِمَنْ لَمْ يُشْرِكْ بِاللهِ مِنْ أُمَّتِهِ شَيْئًا الْمُقْحِمَاتُ»

Kardeşlerim!

Müminler olarak bu gece nice mana ve hikmetle dolu mübarek Miraç Kandili'ni idrak edeceğiz.

İsrâ ve Miraç, Peygamberimiz (s.a.s.)'in bir gece Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksâ'ya, oradan da Yüce Mevla'nın sonsuz ayet ve kudretini müşahede etmek için yaptığı mucizevi bir yolculuktur. Pek çok ilahî hikmet ve bereketi barındıran bu kutlu yolculuk, okuduğum ayet-i kerimede şöyle dile getirilmektedir:

"Kendisine ayetlerimizden bir kısmını gösterelim diye kulunu bir gece Mescid-i Haram'dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksa'ya ulaştıran Allah'ın şanı ne yücedir. Hiç şüphesiz O, hakkıyla işiten, hakkıyla görendir."[1]

Kıymetli Kardeşlerim!

Miraç, Rahmet Peygamberi (s.a.s.)'nin Allah'ın sonsuzluğu, yüceliği ve O'nun nihayetsiz kudretine yaptığı en görkemli şahitliktir. Rabbimiz, bu şahitlikte gerçek yüceliğin yalnızca kendisine ait olduğunu Efendimizin şahsında beşeriyete bir kez daha göstermiştir. Aynı zamanda arınma, yücelme ve kulluğun zirvesine erişmenin yollarını da öğretmiştir. Âlemlerin Rabbi, teslimiyet, sadakat, ahlak, doğruluk, dürüstlük timsali olan Kutlu Nebi'yi miraç ile taltif

* 15.05.2015 tarihli hutbedir.

1 İsrâ, 17/1.

buyururken biz kullarına da mesajlar vermiştir. Buna göre, ömrünü bu yüce değerlerle tezyin edenler, kulluk basamaklarında her daim yükseleceklerdir. Onlar, cennetin ebedi nimetlerine mazhar olarak baki makamlarda yüceleceklerdir.

Aziz Müminler!

Miraç, bir yünüyle Rabbe vuslat, bir yönüyle de Rabbin nehyettiklerini terk ediştir. Biz müminler için müjdedir Miraç. Rabbimiz, kendisine ortak koşmayanların büyük günahlarının bağışlanacağını bu kutlu gecede müjdelemiştir.

Bizler için hediyedir Miraç. Rabbimize en yakın anımız olan namaz, bu gece beş vakit farz kılınmıştır.[2] Resûlullah Efendimiz (s.a.s.)'in, miraç ile mana âleminin basamaklarında bir bir yükseldiği gibi bizler de Rabbimiz katında namazlarımızla yükseliriz. "Allahu ekber" diyerek, tekbirimizle dünyanın bütün hengâmelerinden sıyrılıp yaratılış ve varoluşumuzun hikmet ve anlamını derinden kavrarız. Kıyamımızla istikamet üzere, dosdoğru oluşu simgeleyerek Allah'ın huzurunda dururuz. Kıraatimizle, O'na en içten sena ve yakarışta bulunuruz. Rükûmuzla yalnız Rabbimizin önünde boyun eğdiğimizi gösteririz. Secdemizle O'na en yakın olmanın ve kulluğun zirvesine varmanın hazzını duyarız. Tahıyyatımızla Rabbimizi yüceltirken biz de yüceliriz. Selamımızla özgürlük ve felahı hatırlarız. Günde beş vakit namazımızda tüm canlılığıyla miracı doyasıya yaşarız.

Kardeşlerim!

Her gün yatsı vaktinde okuduğumuz ÂmenerRasûlü diye başlayan ayetler bize Miracın bir hediyesidir. Bizler bu ayetlerde, "**Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine iman ettik**" diyerek Rabbimize verdiğimiz kulluk sözümüzü yenileriz. "**İşittik, itaat ettik. Rabbimiz, affına sığındık! Dönüş ancak sanadır.**" ayetiyle teslimiyetimizi dile getiririz. "**İnsanın yaptığı iyilik lehine, ettiği kötülük de aleyhinedir**" diyerek sorumluluk bilincimizi tazeleriz. Bununla birlikte, dünyada yapıp ettiğimiz her şeyin bir hesabı ve karşılığı olduğunu, ahireti ikrar ederiz. Ve nihayet, şu dualarımızla Rabbimize en içten yakarışlarla iltica ederiz. "**Rabbimiz! Eğer unutacak veya yanılacak olursak bizi sorumlu tutma. Rabbimiz! Bizden öncekilere yüklediğin gibi, bize de ağır yük yükleme. Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmeyeceği şeyi taşıtma, bizi affet, bizi bağışla, bize acı. Sen Mevlamızsın, kafirlere karşı bize yardım et.**"

Kıymetli Kardeşlerim!

Miraç değerleri, bizlere yüce ve anlamlı ufuklar açan kutsal değerlerdir. Miraç değerleri ile insan, esfel-i safiline, aşağıların aşağısına savrulmaktan kurtulur; ahsen-i takvime, en güzel hâle ulaşır. Miraç değerleri, insanı sidre-i

2 Müslim, İmân, 279.

müntehaya, en üst kemal noktasına çıkarır. Bu ulvi değerler, bizleri ebediyen huzur içinde kalınacak cennete götürür. Yeter ki bizleri yükseltecek bu değerlere sımsıkı sarılalım ve bunları hayatımıza yansıtmakta kararlı olalım. Yeter ki burağımız imanımız, refrefimiz ibadetlerimiz, salih amellerimiz ve güzel ahlakımız olsun. Böyle olduğu takdirde hayatımızın her anı bizim için miraç olacaktır.

Kardeşlerim!

Miraç Kandili vesilesiyle Rabbimize, kendimize ve çevremize karşı sorumluluklarımızı bir kez daha hatırlayalım. Unutmayalım ki, bugün biz müminlere düşen, miracı Peygamberimiz (s.a.s.)'in bir hatıratı bir tarih olarak okumak değildir. Bize düşen, Ebu Bekir Efendimiz misali, Allah'ın emir ve yasakları karşısında her daim sadakatle, teslimiyetle bir duruş sergilemektir. Bu sadakat ve teslimiyeti gösteremeyenler, miracın anlamı, ruhu ve kazanımlarından mahrum kalacaklardır.

Bu duygu ve düşüncelerle hepinizin Miraç Kandilini tebrik ediyorum. Miracın, milletçe, âlem-i İslam olarak yükselmemize ve yücelmemize, kardeşlik, birlik ve beraberlik duygularımızın pekişmesine vesile olmasını Yüce Rabbimizden diliyorum. Kandiliniz mübarek olsun.

BERATA YOL ARAMAK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَاِذَا جَاۤءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاٰيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلٰى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَۙ ... ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«إِذَا كَانَتْ لَيْلَةُ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فَقُومُوا لَيْلَهَا وَصُومُوا يَوْمَهَا ... »

Kardeşlerim!

Büyüklükte eşsiz, rahmette sonsuz, affetmede ise sınırsız olan Yüce Rabbimiz, Kutlu Nebi (s.a.s.) ve etrafındakiler üzerinden bizlere şu müjdeyi vermiştir:

"(Ey Muhammed) Ayetlerimize iman edenler sana geldikleri zaman de ki: 'Selam olsun size! Rabbiniz kendi üzerine rahmeti yazdı. Şöyle ki: Sizden kim cahillikle bir kabahat işler de sonra peşinden tövbe eder, kendini düzeltirse (bilmiş olun ki) O, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir."[1]

Aziz Kardeşlerim!

Nimetler bahşetmesiyle **er-Rezzâk ve el-Hâlik** olan Rabbimiz, manevi olgunlaşma için de insana takvanın, şükrün ve arınmanın yollarını öğretmiştir. Bir kusur işlendiğinde, kendisine dönüp el açanları geri çevirmeyen **et-Tevvâb'tır** O.

Mevlamızın affı olmadan arınmak, merhameti olmadan kurtuluşa ermek mümkün müdür? Atamız Hz. Âdem ile eşi Hz. Havva'nın, yasağı çiğnediklerinin farkına vardıklarında, "**Rabbimiz! Biz kendimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz ve bize acımazsan mutlaka hüsrana uğrayanlardan oluruz.**"[2] şeklindeki pişmanlık dolu gönülden niyazları üzerine Yüce Allah tövbelerini kabul etmiştir. O günden bugüne kadar af kapısı hep açık olmuştur ve insanlık var olduğu sürece de açık kalacaktır. Yeter ki eller, gönüller, zihinler o kapıya yönelsin.

---

* 29.06.2012 tarihli hutbedir.

1 En'âm 6/54.

2 A'râf 7/23; Bakara 2/37.

Af dilemek için zaman ve mekân şart değildir, fakat bazı vakitlerin daha bereketli kılınmış olması, müminlere birer ikramdır. Gece seher vakitlerinde dua edenlerin Kur'ân'da övülmesi,[3] Efendimiz (s.a.s.)'in her gecenin son üçte birinde dua edenlerin dualarının kabul **olacağını müjdelemesi**[4] bu mübarek vakitlerin önemini ifade eden en güzel örneklerden bazılarıdır. Önümüzdeki Çarşamba'yı Perşembe'ye bağlayan gece idrak edeceğimiz Berat gecesi de bereketli zaman dilimlerindendir. Bu gecede yapılacak ibadetin bizleri günahlardan temizleyeceğini ve affedilmemize vesile olacağını bakın Allah Rasulü (s.a.s.) ne de güzel ifade etmiştir:

"Şaban ayının on beşinci gününü oruçlu geçirin. Gecesinde ise ibadete kalkın. Çünkü o gece güneş batınca Allah Teala (keyfiyetini bilemediğimiz bir hâlde) en yakın semaya tecelli ederek fecir doğuncaya kadar: "Bağışlanma dileyen yok mu? Onu bağışlayayım. Rızık isteyen yok mu? Ona rızık vereyim…" buyurur."[5]

Kardeşlerim!

Nurlu seherlerde kalkıp gönül perdelerini aralayanlar ve kalplerini rahmet ışığına açanlar, yürekten Allah'a tövbe ve iltica edebilenler, umduklarına kavuşacaklardır. Günahına arka çıkanlar, gönüllerine siyah perde çekenler ise rahmet ışıklarından istifade edebilirler mi?

Kalbimizi bir yoklayalım. Tam da bu zamanlarda, oraya Kur'an ve Sünnet ışığının daha yoğun bir şekilde düşmesi gerekmez mi? Günahlardan dolayı pişmanlık duyup Âdem misâli, yüreklerimizde bir nedamet, Yaratan'a karşı bir mahcubiyet hissediyor muyuz? Kendimizi dünya ve ahiret adına muhasebe edebiliyor muyuz? Yoksa dünyanın hengâmesinde kendimizi kaybetmiş durumda mıyız?

Kardeşlerim!

Berat gecesi af dilemenin, arınmanın, elleri duaya, gönülleri semaya açmanın, doğrudan doğruya Rabbimize yönelip mağfiret iklimine girmenin vaktidir. Bu iklim mahrem yakarışlara, ulvî hüzünlere ve gözyaşı dökmeye gebedir. Bu gecede akacak gözyaşları çöküşün değil, kalbin yeniden hayat buluşunun sembolüdür. Çiçeklerin filizlenişinden önce toprağın neme doyması gibi, yeniden doğuşun bir hazırlığıdır bu gözyaşları.

Zaman, kalbimizin en derin yerinden Rahman'a doğru bir yol açma zamanıdır. Bu mübarek gecede; Kur'ân'da örnek gösterilen has kullar gibi "**Rabbimiz! Bizden cehennem azabını uzaklaştır, gerçekten onun azabı gelip geçici değil, devamlıdır. Şüphesiz, orası ne kötü bir durak ve ne kötü bir konak-**

3 Âl-i İmrân 3/17.

4 Buhârî, Teheccüd, 14.

5 İbni Mâce, İkâmetüs-salavât, 191.

tır."[6] diye niyazda bulunmak, tövbe ederek günahlardan arınmak ve Allah'a kulluğun tadına varmak ne büyük bir mutluluktur!

Bu duygu ve düşüncelerle, bütün kardeşlerimin Berat Kandili'ni kutluyor, affımıza ve insanlığın hayrına vesile olmasını Hak Teala'dan niyaz ediyorum.

6 Furkân 25/63-66.

BERATA ULAŞABİLMEK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَاِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاٰيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلٰى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ اَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَاَصْلَحَ فَاَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«إِذَا كَانَتْ لَيْلَةُ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فَقُومُوا لَيْلَهَا وَصُومُوا يَوْمَهَا»[1]

Kardeşlerim!

Bizleri Berat Kandiline, kurtuluş vesilesine ve yeniden diriliş vaktine eriştiren Yüce Rabbimize sonsuz hamd-ü senalar olsun. Hep birlikte 23 Haziran Pazarı Pazartesiye bağlayan gece Berat kandilini idrak edecek olmanın heyecan ve mutluluğunu gönlümüzün derinliklerine kadar yaşayacağız. Berat Kandili, pek çok güzelliğin yaşandığı, rahmet ve bağışlanma mevsimi Ramazan-ı şerife bir adım daha yaklaştığımızın habercisidir.

Değerli Kardeşlerim!

Berat gecesi, bizlere Rabbimizin affediciliğine sığınmayı, kendimize, ailemize, kardeşlerimize ve tüm kâinata karşı onarıcı ve bağışlayıcı olmayı öğretir. Zira Berat, kırılan kalpleri onarma, dargınlık duvarlarını yıkma, kin, nefret ve intikam duygularını aşma günüdür. Yaratan'ın affına erebilmek için yaratılanı affetme günüdür. Bütün bunlara riayet ettiğimizde Berat Kandili, Yüce Rabbimiz nezdinde beratımıza ulaşacağımız kutlu bir gece olacaktır.

Kıymetli Kardeşlerim!

Mevlamızın affı olmadan arınmak, merhameti olmadan kurtuluşa ermek mümkün müdür? Öyleyse geliniz, Rabbimizin şu ayetinde belirttiği sonsuz merhametine ve affına sığınarak Berat gecesinde gönülden tövbe edelim, af dileyelim:

* 21.06.2013 tarihli hutbedir.

"Sizden kim cahillikle bir kabahat işler de sonra peşinden tövbe eder, kendini düzeltirse (bilmiş olun ki) O, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir."[2]

Aziz Kardeşlerim!

Bu gecede yapılacak ibadetin, duanın ve akıtılacak gözyaşının bizleri günahlardan temizleyeceğini ve affedilmemize vesile olacağını bakın Allah Rasulü (s.a.s.) ne de güzel ifade etmiştir:

"Şaban ayının on beşinci gününü oruçlu geçirin. Gecesinde ise ibadete kalkın. Çünkü o gece güneş batınca Allah Teala (keyfiyetini bilemediğimiz bir hâlde) en yakın semaya tecelli ederek fecir doğuncaya kadar: 'Bağışlanma dileyen yok mu? Onu bağışlayayım. Rızık isteyen yok mu? Ona rızık vereyim. Musibete uğrayan yok mu ona afiyet vereyim…' buyurur."[3]

Kardeşlerim!

İçinde bulunduğumuz şu mübarek berat ikliminde sizleri beratımıza vesile olacak güzel bir hayra davet etmek istiyorum. Gönül coğrafyamızın Balkanlar'daki en önemli ülkelerinden birisi Arnavutluk'tur. Bildiğiniz gibi Arnavutlar, Kosova'nın fethinden beri 600 yılı aşkın bir süredir bizimle ortak değerleri, ortak târih ve kültürü paylaşan kardeşlerimizdir. Ortak tarihimiz boyunca içlerinden yüzlerce ilim, fikir ve devlet adamı, şâir ve sanatkâr yetişmiştir.

Geçtiğimiz yüzyılda Arnavutluk halkı çok büyük zulüm gördü, sıkıntılar çekti. Bütün câmiler ve mâbedler yıkıldı, çocuklara Müslüman adlar konulması ve erkek çocukların sünnet edilmesi gibi her türlü dinî motif yasaklandı. Müftüler, imamlar ve hocalar ateizmi itiraf ve ilana zorlandı, kabul etmeyenler hapishanelerde çürütüldü. Bütün bunlara rağmen gelinen noktada Arnavutluk bugün, üç milyonu aşkın nüfusunun % 70'i Müslüman bir ülkedir.

1990'dan sonra oluşan hürriyet ortamında Hristiyanlar, Başkent Tiran'da büyük katedraller ve kiliseler yaptılar. Müslümanların ise başkentteki tek mabedi 200 metrekarelik Ethem Bey camiinden ibarettir. Halk Cuma ve bayram namazlarını cadde ve sokaklarda kılmaktadır.

Bu nedenle şehrin merkezinde ulu bir mabede ihtiyaç vardır. Bu ihtiyacın karşılanması görevini Diyanet İşleri Başkanlığımız üstlenmiştir. Bugün Türkiye genelinde ve câmimizde bu maksatla yardım toplanacaktır. 600 yıllık kardeşliğimizin bir nişanesi ve bir vefâ sembolü olacak bu ulu mâbede siz hamiyetperver kardeşlerimizin gerekli katkıyı yapacağınıza inancımız tamdır. Yapacağınız bu yardımın sizlerin beratına, ülkemizin izzet ve itibarının yükselişine vesile olmasını ve sadaka-i câriye olarak ilahî kayda geçmesini Rabbimden diliyorum.

2 En'âm 6/54.

3 İbn Mâce, İkâmetü's-salavât, 191.

Kardeşlerim!

Bu duygu ve düşüncelerle başta aziz milletimiz, gönül coğrafyamızdaki kardeşlerimiz olmak üzere tüm İslam âleminin Berat Kandilini tebrik ediyorum. Bu mübarek gecenin, gönüllerimizin birleşmesi, kardeşliğimizin pekişmesi, kin, nefret, öfke ve dünyevileşme gibi beratımızın önündeki engellerin kaldırılmasına vesile olmasını Yüce Allah'tan niyaz ediyorum. Rabbimiz, birbirini gerçekten seven kardeşler olarak, birlik-beraberlik, barış, huzur ve güven içerisinde, arınmış gönüllerle Ramazan-ı şerife girmeyi nasip eylesin.

TÖVBEMİZ BERATIMIZ OLSUN*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ اَسْرَفُوا عَلٰى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا اِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اَللّٰهُمَّ أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لَا أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلٰى نَفْسِكَ»

Aziz Müminler!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "De ki: "Ey kendi aleyhlerine günahta haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin. Şüphesiz Allah (dilerse) bütün günahları affeder. Çünkü O, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir."[1]

Kardeşlerim!

Bizler için ayrı bir anlam ve önem ifade eden üç ayların yarısına geldiğimiz şu günlerde, Ramazan'ın mübarek iklimine adım adım yaklaşmaktayız. 1 Haziran pazartesi gününü salıya bağlayan gece, nice hikmetlerle dolu Berat Kandilini idrak edeceğiz. Ruha ağır gelen her türlü sıkıntıdan, insanı inciten her türlü hatadan, yaratılış amacımıza ve Rabbimizin rızasına yakışmayan her türlü kötülükten, berat etmek için eşsiz bir fırsat daha yakalayacağız. Zihnimizi, gönlümüzü, maddi ve manevi anlamda her türlü prangadan kirden tezkiye imkânı bulacağımız Berat Gecesini ihya edeceğiz.

Kardeşlerim!

Zaman, yaşadığımız dönemlerde çoğu insan tarafından kıymeti pek takdir edilemeyen sermayemizdir. Her gün, her saat, her dakika aslında gelip geçmekle bizim için birer emanet olduklarını, ömrün sayılı dakika ve saatlerden ibaret olduğunu her dem bizlere hatırlatmaktadır. Kutsal geceler, yolculuğu-

* 29.05.2015 tarihli hutbedir.

1 Zümer 39/53.

muzun en bereketli ve anlamlı duraklarındandır. Berat gecesi de işte bu gecelerden biridir. Bu gece bizlere, hayatın telaşı içerisinde türlü umutlar, türlü amaçlar uğrunda koşarken çoğu defa kendimizi, varlık amacımızı unuttuğumuzda bizi bize hatırlatan kutlu zaman dilimidir. Geçmişimizle yüzleşmeye, bugünümüzü değerlendirmeye, yarınımızı ise Rızay-ı Bari doğrultusunda inşa etmeye davet eder. Bu itibarla Berat, geçmişe dair günah ve kusurlarımıza yönelik bir tövbe ve istikbalimize dönük bir umut olur.

Kardeşlerim!

Her yıl idrak ettiğimiz Berat gecesi, ilk olarak bizlere her türlü şer, kötülük, zulüm, haksızlık ve adaletsizlikten beri oluşu ifade eder.

İkinci olarak, Rabbimizin affediciliğine ve bağışlayıcılığına sığınmaya bir fırsat sunduğu gibi, kendimize, ailemize, din kardeşlerimize ve bütün insanlara karşı affedici ve bağışlayıcı olmayı hatırlatır. Berat, kırılan kalpleri onarma, incinen onurları imar etme, dargınlık duvarlarını yıkma, kin, nefret ve intikam duygularını aşma günü ve gecesidir. Yüce Yaradan'ın affına erebilmek için yaratılanı affetme günüdür.

Üçüncü olarak bu gece; arzularımızın, tutkularımızın, heva ve heveslerimizin, bencilliklerimizin egemenliğinden, nefsimizin esaretinden kurtularak gerçek özgürlük beratımıza nasıl kavuşacağımızı bizlere öğretir.

Kardeşlerim!

Berat gecesi af ve mağfiret gecesidir. Peygamber Efendimiz (s.a.s.), Yüce Rabbimizin bu gece dünyaya rahmetiyle tecellî ederek: "**Bağışlanmak dileyen yok mu, onu bağışlayayım! Rızık isteyen yok mu, ona rızık vereyim! Belaya dûçar olan yok mu, ona afiyet vereyim!**"[2] buyurduğunu bizlere müjdelemiştir.

Bu bağışlanma mevsiminde bize düşen derin tefekkürdür, gönülden niyazdır, dönüşü olmayan tövbedir. Bu Kandil'de yenilenme ümidiyle gelin hep birlikte tövbe edelim. Zaman zaman, hırs, tamah ve bencilliğe kapılarak; dünyayı ahirete tercih eder hâle geldiğimiz için tövbe edelim. En yakınlarımızdan bile sevgi ve merhameti esirgediğimiz; eşimizi ve çocuklarımızı ihmal ettiğimiz; akrabalarımızı, yetimleri, kimsesizleri, yardıma muhtaçları unuttuğumuz günler için tövbe edelim. Rabbimizin bize emanet ettiği dünya evini harap ettiğimiz için tövbe edelim. Kendimiz için din kardeşlerimiz için; İslam coğrafyasında ikilik ve kavgaların sona ermesi için; Aksa'nın, Kahire'nin, Haleb'in, Musul'un acısının dinmesi için dua edelim.

2 İbn Mâce, İkâmetü's-Salavât, 191.

Kardeşlerim!

Ahirette kurtuluşa ermenin, beratımızı almanın kendi elimizde olduğu gerçeğini bir an olsun aklımızdan çıkarmayalım. Beratımızın ancak, hayat rehberimiz olan Kur'an-ı Kerim'i anlamakla, yaşamakla ve Resul-i Ekrem (s.a.s.)'in bizlere miras bırakmış olduğu sünnetini ve ahlakî erdemleri hayatımıza yansıtmakla mümkün olacağını unutmayalım.

Tövbeleri kabul eden Rabbimize sığındığımız bu mukaddes gecede, tövbemiz beratımız olsun. Rahmet ve mağfireti sonsuz Yüce Rabbimiz, el açıp yalvardığımız bu gecenin ardından, günah yüklerinden arınmış; suçlarından berat etmiş; hayra anahtar, şerre kilit olmaya azmetmiş; yüreğini imana, ömrünü salih amellere açmış kullar olarak Ramazan'a ulaşmamızı nasip etsin. Beratınız mübarek olsun.

Hutbemi, Peygamberimiz (s.a.s.)'in şu güzel ve anlamlı duasıyla bitirmek istiyorum: "Allah'ım! Gazabından rızana, cezandan affına, Sen'den yine Sana sığınıyorum. Sana övgüleri saymakla bitiremem. Sen kendini nasıl övdüysen öylesin."[3]

3 Müslim, Salat, 222.

RAMAZANA VEDA VE KADİR GECESİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّآ اَنْزَلْنَاهُ فِى لَيْلَةِ الْقَدْرِۚ ۝ وَمَٓا اَدْرٰيكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِۜ ۝ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ شَهْرٍۜ ۝
تَنَزَّلُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِاِذْنِ رَبِّهِمْۚ مِنْ كُلِّ اَمْرٍۙ ۝ سَلَامٌ هِىَ حَتّٰى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ»

Aziz Kardeşlerim!

"O geliyor" diye kapılara koştuk. Onu heyecanla karşıladık. Rahmet ayı Ramazan misafir oldu bizlere. Nadide hediyeleri ile... Sabır, takva, kanaat, iftar, sahur, mukabele, teravih, Kadir Gecesi ve bağışlanma...

Bugünlerde bereketli misafirin ayrılık haberi ile gönüllerimiz mahzun. On bir ay onun hasretiyle yanan yüreklerimize ayrılık acısı düştü. Firkatin acısını Kadir Gecesi ile dindirmek istiyoruz. Rabbimizin izni ile yarın akşam vasıl olacağız o Kadri yüksek geceye…

Ey rahmet ayı! Ne kadar alışmıştık sana. Evimizin bir ferdi olmuştun. Seninle yüreğimiz yumuşamış, bedenimiz sıhhat bulmuştu. Açken ağzımızın misk gibi koktuğunu senin vesilenle öğrenmiştik Rahmet Elçisinden.[1] Sabrı öğretmiştin bize. Aç insanların hâlinden haberdar etmiştin hepimizi. Nefsimizi yenmenin, bitmek tükenmek bilmeyen arzularımıza "dur" demenin gayretine düşmüştük seninle.

Şimdi gidiyorsun. Bir sonraki Ramazana kadar minarelerde yanan kandillere, mahyalara, birlik ve bereket vesilesi iftar sofralarına, teravihlere, salat-ı ümmiyelere hasret kalacağız.

On bir ayın sultanı mübarek Ramazan! Sana bir daha kavuşur muyuz bilemiyoruz. Ancak yine hasret ve özlemle bekleyeceğiz seni. İncittiysek, kadrini bilemediysek bizden Rabbimize şikâyetçi olma! Hesapların verileceği mahşer günü lehimizde şahit ol!

---

* 02.08.2013 tarihli hutbedir.

1 Buhârî, Savm, 2; Müslim, Sıyâm, 163.

Kıymetli Kardeşlerim!

Rahmet ayı veda ediyor bizlere. "Ramazandaki takvanızı, ihlasınızı, sadakatinizi ve sabrınızı yıl boyunca koruyup devam ettirin" diyerek gidiyor. "Zekâtınızı ihmal etmeyin, kimsenin verilmedik fitresi kalmasın!" hatırlatmasıyla gidiyor. Ve ayrılık vaktinin yaklaştığı şu günlerde bizleri bir kez daha bağrına basarken en kutlu gecesiyle buluşturuyor.

Kardeşlerim!

Bu kutlu gece, feyiz ve bereketin, rahmet ve mağfiretin nihayetsiz bahşedildiği Kadir Gecesidir. Kadir Gecesi, doğru yolu gösteren, aydınlığa çıkaran, dünya ve ahiret saadetine erdiren Yüce Kitabımızın indirilmeye başladığı gecedir. Bu gece, insanlığın hasretle beklediği, Hira ufuklarında beliren İslam güneşinin yeryüzünü aydınlatmaya başladığı gecedir. Bu gece hakkında Rabbimiz şöyle buyurur:

"Şüphesiz, biz onu (Kur'an'ı) Kadir gecesinde indirdik. Kadir gecesinin ne olduğunu sen ne bileceksin! Kadir gecesi bin aydan daha hayırlıdır. Melekler ve Ruh (Cebrail) o gecede, Rablerinin izniyle her türlü iş için iner de iner. O gece, tan yerinin ağarmasına kadar bir esenliktir."[2]

Değerli Kardeşlerim!

Bir düşünelim: Kur'an'ın indiği geceye bin ay değeri veren Yüce Rabbimiz, Kur'an'ın indiği kalbe, hayat olup yaşandığı bir bedene acaba nasıl bir şeref bahşeder?

Fahr-i Kâinât Efendimiz ise şöyle buyurmaktadır: "İnanarak ve sevabını Allah'tan umarak Kadir gecesini ihya edenin geçmiş günahları affolunur."[3]

Bir kez daha hatırlayalım: Kadir gecesini, ancak Kur'an'ın kadrini, kıymetini bildiğimiz müddetçe ihyâ etmiş oluruz. Kur'an'ın hak, hakikat, ahlak ve adalet ilkelerine sarıldığımız ölçüde bu gecede bir ömre bedel manevî gelişmeler yaşayabiliriz. Kur'an'ın barış ve esenlik mesajlarına değer verdiğimiz nispette Allah'ın meleklerinin, yeryüzüne esenlik getirmek üzere indiklerinin idrakine varabiliriz. "Her geleni Hızır, her geceyi Kadir bil!" şuuruyla hayatımızı sürdürdüğümüz müddetçe Kadir gecesinden hakkıyla istifade edebiliriz.

Bir kez daha idrak edelim: Bu gece, kaybettiklerimizi bulma gecesidir. Zihinleri ve gönülleri Yüce Kitabımız Kur'an-ı Kerim'e göre yeniden inşa etme, onun hayat veren soluklarıyla yeniden dirilme gecesidir. Bu gece imana, merhamete, adalete sarılma gecesidir. Kendimizi hesaba çekme ve darda olan kardeşlerimiz için gözyaşı dökme gecesidir.

2 Kadir, 97/1-5.

3 Buhârî, Fadlu Leyleti'l-Kadr, 3.

Değerli Kardeşlerim!

Ramazan ayı boyunca İslam coğrafyasında kadın, çocuk, yaşlı demeden kardeşlerimize reva görülen zulüm, şiddet ve cinayetlerin üzüntüsü yüreğimizi dağlıyor. Bu hüzünle Ramazanımız buruk geçti. Kadir gecesini idrâk ederken, dünyanın neresinde olursa olsun açların, yoksulların, mahrumların, mağdurların, zayıf bırakılmışların, zulme uğramışların haklarına dikkat kesilmek, onların dertleriyle dertlenmek, acılarına ortak olmak, yaralarını sarmak hepimizin vazifesidir. Zalimlerin hak ve hukuk tanımayan, azgınlaşan ve şımaran iradelerine karşı tavır almak, kısacası insanlığın barış ve huzuru için hayrın anahtarı şerrin kilidi olmak, yeryüzündeki bütün Müslümanların sorumluluğudur. Bu vazife ve sorumluluk, bu gece yeryüzüne inen meleklere ve Cebrail aleyhisselâma eşlik edecek maneviyata uygun bir kulluğa sahip olmak için de yerine getirilmesi gereken bir ödevdir.

Kadir Gecemiz mübarek olsun. Bu gece, Rabbimiz katındaki kadrimizin yücelmesine vesile olsun.

Ya Rab! Bu gece hürmetine, İslam coğrafyasında akan kan ve gözyaşlarının durmasını, bütün kardeşlerimizin bayrama huzur ve güven içerisinde ulaşmasını nasip eyle.

"Allah'ım! Sen affedicisin, affetmeyi seversin, bizi de affeyle!"[4]

4 Tirmizî, Deavât, 85.

KADİR GECESİ, KADİR BİLENLER İÇİNDİR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّآ اَنْزَلْنَاهُ فِى لَيْلَةِ الْقَدْرِۚ ۝ وَمَآ اَدْرٰيكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِۜ ۝ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ شَهْرٍۜ ۝ تَنَزَّلُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِاِذْنِ رَبِّهِمْۚ مِنْ كُلِّ اَمْرٍۛ ۝ سَلَامٌ هِىَ حَتّٰى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«إِنَّ هٰذَا الشَّهْرَ قَدْ حَضَرَكُمْ وَفِيهِ لَيْلَةٌ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ مَنْ حُرِمَهَا فَقَدْ حُرِمَ الْخَيْرَ كُلَّهُ وَلَا يُحْرَمُ خَيْرَهَا إِلَّا مَحْرُومٌ»

Kıymetli Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Şüphesiz, biz Kur'an'ı Kadir gecesinde indirdik. Kadir gecesinin ne olduğunu sen bilir misin? Kadir gecesi bin aydan daha hayırlıdır. Melekler ve Cebrail o gecede, Rablerinin izniyle her türlü iş için iner de iner. O gece, tan yerinin ağarmasına kadar bir esenliktir."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "… **Ramazan ayında öyle bir gece vardır ki, bin aydan daha hayırlıdır. Bu gecenin hayrından mahrum kalan, bin ayın hayrından mahrum kalmış gibidir.**"[2]

Aziz Müminler!

Günler ayları, aylar yılları kovalıyor ve Rabbimizin bir emaneti olan hayat nimeti hızla tükeniyor. Bundan kısa bir süre önce rahmet ayı Ramazana ulaşmanın sevinç, huzur ve mutluluğunu hep birlikte yaşadık. Ancak yine veda vakti yaklaştı. Bir ay bereketi ve mağfiretiyle evlerimize ve gönüllerimize konuk olan Ramazan bize veda ediyor. Belki de bir daha vuslatı olmayacak bu ayrılığın hüznü yüreklerimizi kapladı. Ayrılmadan önce, kıymetini bilenlere Kadir gecesini takdim ediyor kutlu Ramazan.

---

* 10.07.2015 tarihli hutbedir.

1 Kadir, 97/1-5.

2 İbn Mâce, Sıyâm, 2.

Önümüzdeki Pazartesiyi Salıya bağlayan gece Kadir Gecesini idrak edeceğiz. Kadir Gecesi, ömre bedel bir gecedir. Çünkü bu gece, Kur'an gecesidir. Kerim Kitabımız, Peygamberimiz (s.a.s.)'e Ramazanın kalbi olan bu gecede inmeye başlamıştır. O Kur'an ki, cahiliyenin zilletine gömülmüş zihinlere Rabbini bildirmeye gelmiştir. Varoluş amacından kopmuş, nereden gelip nereye gittiğini unutmuş insanlığa unuttuklarını hatırlatmak için gelmiştir. İşte Kadir Gecesi vesilesiyle Rabbimiz, ancak Kur'an'ın kadrini bildiğimiz oranda kadir gecelerini ihya etmiş olacağımızı bize her yıl tekrar tekrar hatırlatıyor.

Kardeşlerim!

Bu gecenin kadrini bilebilmek için evvela, Allah'ın lütfu olarak gelmiş Kur'an'a yüreğimizi sonuna kadar açmamız gerekmektedir. Dünya hengâmesinde zaman zaman bunalan ruhlarımızı, paslanan gönül aynalarımızı ayet ayet, sûre sûre ilahî sözün nuruyla aydınlatmamız gerekmektedir. Varlığımızı onunla anlamlandırmamız ve kul olarak yaşantımızı onunla inşa etmemiz gerekmektedir. İnsana erdemli bir hayat, toplumlara ise saadet medeniyeti takdim eden bu rahmet yüklü kitapla olan bağımızı kuvvetlendirmemiz gerekmektedir. Ancak bu sayede, bin aydan daha hayırlı gecenin kıymetini idrak edebilir, Kerim Kitabımızla ömrümüze bereket katabiliriz. Kur'an'la irtibatımız ölçüsünde değer kazanır ya da değer kaybederiz. Kur'an'a değer verdiğimiz ölçüde gönül dünyamızı mamur ve mesut eder, dünyamızı da barış ve esenlik yurduna çevirebiliriz.

Kardeşlerim!

Kadir Gecesini değerli ve anlamlı kılan Yüce Kur'an, her ayeti üzerinde tefekkür ve tezekkür edilmek ve bizzat yaşanmak için gönderilmiştir. O, insana kendini, dünyasını, ahiretini tanıtan bir hayat kitabı ve rehberidir. O, insana asla eğrilik bulunmayan dosdoğru bir yol ve istikamet çizer. Onun sahifelerini açan, onda kendini bulur; Rabbini bulur; saygı ve sevgiyi, sadakat ve muhabbeti bulur. O, hayra anahtar, şerre kilit ilahî bir kitaptır. Bu kitaba gönül veren, tevhide sadakatiyle İbrahim Halilulah olur; türlü çilelere karşı sabrıyla Eyüp olur; türlü tuzaklara karşı iffet ve hayasıyla Yusuf olur; türlü firkat ve musibetlere karşı metanetiyle Yakup olur.

Değerli Kardeşlerim!

Ne yazık ki bugün, doğusuyla batısıyla, kuzeyiyle güneyiyle insanlık bir onur ve haysiyet sınavı vermektedir. Dünyanın dört bir yanında mazlum kanı dökülmekte; küçücük çocuklar acımasızca katledilmekte; analar, elleri sinesinde gözyaşı dökmekte; kardeş, gözünü kırpmadan kardeşini öldürmektedir. Bu durum, "Bir insanı yaşatmak bütün insanlığı yaşatmak gibidir." ilahî mesajıyla insanla buluşan Kerim Kitabımızın hak, adalet, insaf, şefkat ve merhamet çağrılarına ne kadar da muhtaç olduğumuzu göstermektedir.

Kardeşlerim!

Geliniz, Kur'an'a iman eden müminler olarak Kadir Gecesi vesilesiyle Kur'an'la yeniden yüzleşelim. Hayat süreçlerimizi Kur'an ufkundan bir daha gözden geçirelim. Biz, Kur'an'da ne kadar varız; Kur'an, bizde ne kadar var? Âlemlere Rahmet Peygamberimiz (s.a.s.), Kur'an'dan kendisinde hiçbir esinti, hiçbir iz bulunmayan kimseyi harabe bir eve benzetmektedir.[3] Nasıl ki harabe eve kimse talip değilse, hengâmelerle tahrip edilmiş, insaf ve vicdanını kaybetmiş gönle de kimse talip olmaz.

Aziz Kardeşlerim!

Bu duygu ve düşüncelerle başta ülkemiz ve gönül coğrafyamız olmak üzere bütün İslam âleminin mübarek Kadir Gecesini en kalbi duygularla tebrik ediyorum. Kadir Gecesinin feyz ve bereketinden hepimizin nasiplenmesini, topyekûn insanlığın ve bilhassa İslam dünyasının geçmekte olduğu zorlu süreçten bir an evvel kurtulmasını Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyorum.

Hutbemi, Efendimiz (s.a.s.)'in Hz. Âişe validemize Kadir Gecesinde yapmasını tavsiye ettiği şu dua ile bitirmek istiyorum: "**Allah'ım! Sen affedicisin, affetmeyi seversin. Beni de affet!**"[4]

3 Tirmizî, Fedâilü'l-Kur'an, 18.

4 Tirmizî, Deavât, 84.

RAMAZAN MUHASEBESİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتَوُا الزَّكٰوةَ لَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۚ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللهِ تَعَالَى أَدْوَمُهَا وَإِنْ قَلَّ»

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayeti kerimede Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "Şüphesiz iman edip salih ameller işleyen, namazı dosdoğru kılan ve zekatı verenlerin mükafatları Rableri katındadır. Onlara korku yoktur. Onlar mahzun da olmayacaklardır."[1]

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) de "Allah katında amellerin en makbulü hangisidir? sorusuna "Az da olsa devamlı olandır" cevabını vermiştir.[2]

Kardeşlerim!

Bundan tam 28 gün önce hepimiz, Ramazan-ı şerifin gelmesiyle heyecanlanmış, onu neşe ile karşılamıştık. Oruca, iftara, sahura, teravihe, mukabeleye kavuşmanın tarifsiz sevincine gark olmuştuk. Bugünlerde ise o bereketli misafirden ayrılık vaktimizin yaklaşması, kalplerimizi mahzun bırakıyor. On bir ay beklediğimiz misafiri uğurladığımız bu günlerde yüreklerimize ayrılık acısı düştü. Ancak bayrama ermenin sevinciyle de teselli buluyoruz.

Bu düşünce ve hissiyat içinde olduğumuz Ramazan ayının şu son günlerinde gelin hep birlikte kendimizi bir muhasebeden geçirelim:

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in beyanı ile evveli rahmet olan bu ayda, rahmet-i Rahmana vesile olacak, kalplerimizi merhamet-i ilahî ile buluşturacak salih ameller işleyebildik mi? Açın hâlinden anlayıp, karnını doyurabildik

* 25.07.2014 tarihli hutbedir.

1 Bakara, 2/277.

2 Müslim, Salâtü'l Müsafîrîn, 216.

mi? Yetimin başını okşayıp, dertliye derman olmak için koşabildik mi? Yalnızlığın girdabına düşmüş, kendinden ve insanlıktan ümidini kesmiş kimsesizlere kimse olabildik mi?

Ortası mağfiret olan bu ayda, en halis tövbe ve istiğfarlarla "Tevvab, Gaffar, Settar" olanın dergâhına iltica eyleyebildik mi? Günahlarla, isyanlarla kirlenen ellerimizi, dillerimizi, gözlerimizi ve gönüllerimizi Allah'ın af ve mağfiretiyle yıkayabildik mi? Affedenlerin affolunacağının idraki ile küslükleri bitirip, dargınlıklara son verebildik mi? Sonu cehennem azabından kurtuluş olan bu ayda, cehalet ateşini; ilim ve hikmet, düşmanlık ateşini; kardeşlik ve muhabbet, zulmet ateşini; adalet ve merhametle söndürmek için can-ı gönülden çaba ve gayret gösterebildik mi? Hayatımız adına Rabbimizi hoşnut edecek, Rasûlullah ile biatimizi perçinleyecek, bizi cehennemden azat edip, cennete eriştirecek bir kararlılığı ortaya koyabildik mi? Ramazan ayını değerli kılan Kur'an-ı Kerim'e hak ettiği değeri verebildik mi? Cahiliyye çağının karanlıklarını ilim ve irfanla aydınlatan bu Kitabın bizim de yolumuzu aydınlatmasına izin verdik mi?

Kardeşlerim!

Üzülerek ifade edelim ki; hükmü kıyamete dek baki kalacak Yüce Kitap'la aramızdaki bağımız gün geçtikçe zayıfladı. Kur'an'ın yasakladığı birçok husus Müslümanlardan da sadır olmaya başladı. Kibir, gösteriş, israf, yalancılık, tembellik, bencillik, haksızlık, bozgunculuk, ihanet, cana kıyma ve diğerleri…

Üstünlüğün yalnızca takvada olduğunu söylememize rağmen mal ve mülkü, şan ve şöhreti, makam ve mevkii övünç vesilesi yapıp kibre kapıldık. İbadetlerimize riya bulaştırdık. Bir lokma ekmeğe, bir yudum suya muhtaç insanlar varken Allah'ın bize bahşettiği nimetleri hoyratça kullandık. Bencilliğimizin esiri olduk. Hak ve hukuka riayet yalnızca dilimizde kaldı. Bir insanı öldürmenin bütün insanlığı öldürmeye bedel olduğunu bildiğimiz hâlde kan dökmekten kaçınmadık. Kısaca Allah nezdinde bizatihi kıymetli olan insanın kadrini bilemez hâle geldik.

Kardeşlerim!

İşte, Ramazan unuttuğumuz bütün Kur'anî değerleri bizlere yeniden hatırlattı. Öyleyse geliniz! Hitama ermek üzere olan Ramazan ayını, yeniden kavuşabilmek arzusuyla uğurlarken, Ramazanın manevi ikliminin bize kazandırdığı tüm bu değerlerimizi muhafaza edelim. Zira toprağın suya ihtiyacı misali bizim de Kur'an'ın değerlerine ihtiyacımız var. Kararmaya yüz tutan kalplerimizi onunla huzura kavuşturalım. Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in bize bıraktığı sorumluluğu ağır olan bu emanete sımsıkı sarılalım. Onu bir kenara itmek yerine hayatımızın merkezine alalım. Onun rehberliğinden bir an olsun ayrılmayalım. Rabbimizin "**Hep birlikte Allah'ın ipine (Kur'an'a)**

sımsıkı sarılın."[3] emrine kulak verelim. Hakikatin bizzat kendisi, insanlığın kurtuluş vesilesi olan ve bize bizi en iyi şekilde anlatan Kitabımızla kendimizi yeniden inşa edip hayat bulalım.

Geliniz! Cennete giden yolumuzda önümüze çıkan sarp yokuşları aşabilmek için maddi, manevi her çeşit tutsaklıktan kardeşlerimizi kurtarmaya, yetime kucak açmaya, yoksulu doyurmaya gayret edelim.

Değerli Kardeşlerim!

Bu mübarek günler, Efendimizin cömertliğinin esen rüzgârları kıskandıracak derecede zirveye çıktığı günlerdir. Öyleyse bizler de bu günlerde malın haramdan, gönlün mal tutkusundan arındırılması olan zekâtlarımızı, var oluşumuzun sadakası olan fitrelerimizi, sadakatimizin göstergesi olan sadakalarımızı Rabbimizin muhabbetini kazanmak ve O'na yaklaşmak iştiyakıyla verelim. Arınma ve yücelme vesilesi olan Sadaka-i fıtırlarımızın, Bayram namazına kadar ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmasının vacip olduğunu unutmayalım. Bilelim ki sadakalarımız, kıyamet günü altında serinleyeceğimiz gölgeliklerimiz olacaktır.[4]

Kıymetli Kardeşlerim!

Bir taraftan arınmış, korunmuş, bol ecir kazanmış olma ümidi, diğer taraftan bir sonraki Ramazan'a yetişememe endişesi ile elvada şehr-i Ramazan nağmeleriyle uğurladığımız Ramazan'da kazandıklarımızı koruyalım.

Ya Rab! Bu günler hürmetine, İslam coğrafyasında akan kan ve gözyaşının durmasını, bütün kardeşlerimizin bayrama huzur ve güven içerisinde ulaşmasını naip eyle.

"Allah'ım! Seni anıp zikretmek, nimetine şükretmek, sana en güzel şekilde ibadet etmek için bize yardım eyle"[5]

"Allah'ım! Sen affedicisin, affetmeyi seversin, bizi de affeyle"[6]

3 İnşirâh, 94/7-8

4 İbn-i Hanbel, IV, 233.

5 Ebû Dâvûd, Vitir, 26.

6 Tirmizî, Deavât, 85.

RAMAZAN MEKTEBİNİN ÖĞRETTİKLERİ*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتّٰى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«وَاعْلَمُوا أَنَّ أَحَبَّ الْعَمَلِ إِلَى اللهِ أَدْوَمُهُ وَإِنْ قَلَّ»

Kıymetli Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Sana ölüm gelinceye kadar Rabbine ibadet et."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s.), şöyle buyuruyor: "Biliniz ki, Allah katında amellerin en makbulü, az da olsa devamlı olanıdır."[2]

Bugün bir bayramımızı daha kutlamak için ikinci kez bu ulu mabette toplanmış aziz kardeşlerim!

Bayramınız mübarek olsun, Cumanız mübarek olsun. Ebedi bayramlarımızın müjdecisi olan bu bayramlardan Rabbim bizleri mahrum bırakmasın.

Kardeşlerim!

Bundan bir ay önce hep birlikte Ramazan mektebine kayıt yaptırdık. Bir ay boyunca bu okulda hep birlikte çok güzel bir eğitim aldık. Bu mektebin huzur ve bereket dolu sahurlarını, bizleri yücelten sevinç dolu iftarlarını doyasıya yaşadık. Sadece bedenlerimizi değil, gönüllerimizi rahatlatan teravihlere her akşam ayrı bir heyecanla koştuk. Ramazan boyunca Kerim kitabımızla yeniden buluştuk. Mukabelemizle Kur'an aşkımızı ve şuurumuzu pekiştirdik. Hira'ya yürüyen Muhammedü'l-Emin (s.a.s.)'in derdiyle dertlendik. Vahyin muhatabı Resul-i Ekrem Efendimiz (s.a.s.)'e âdeta yoldaş olduk.

---

* 17.07.2015 tarihli hutbedir.

1 Hicr, 15/99.

2 Müslim, Sıfâtu'l Münâfikın, 78.

Fıtır sadakamızla, zekât ve infakımızla kazancımızı, zihnimizi, kalbimizi, dilimizi arındırdık. İbadetlerimizle, hayır ve hasenatımızla Rabbimize yakınlaşmaya çalıştık.

Aziz Müminler!

Ramazan mektebinde bir irade eğitiminden geçtik. Bu mektep, kötü alışkanlıkları terk edip güzel hasletler kazanmak için bir fırsat sundu bizlere. Türlü hengâmelerle kirlenen zihinlerimiz bu mektepte yeniden arındı. Türlü arzular peşinde bitap düşen nefislerimiz yeniden duruldu. Türlü meşgalelerle yorulan gönüllerimiz bu mektepte tekrar huzur buldu.

Ramazan mektebi, bir korunak oldu hepimize. Kavgalara, çirkinliklere, kötü sözlere, günah ve isyanlara karşı iç âlemimizi kapattık. Bu tür olumsuzluklara karşı sadece midemize değil aynı zamanda dilimize, elimize, gönlümüze bütün uzuvlarımıza iftarı olmayan bir oruç tutturduk. Dilimizin iftarı güzel sözlerimiz, gönlümüzün iftarı, güzel duygularımız oldu. Aklımızın iftarı, insanlığa huzur verecek bilgi ve düşünceler üretmek oldu. Elimizin iftarı hayırlı işlerimiz oldu. Gözümüzün iftarı, güzelliklere bakarak Yüce Rabbimizin kudret ve kuvvetini tefekkür etmek oldu.

Kardeşlerim!

Ramazan mektebi, bizler için bir sabır ve şükür eğitimine dönüştü. En uzun günlerde tuttuğumuz oruçlarımızla, sabrı öğrendik. Yeryüzünde açlık ve susuzluk çeken milyonların acısını, çilesini bir ay boyunca yüreğimizin derinliklerinde hissettik. Hissettikçe de elimizdeki nimetlere şükrettik. Bununla birlikte her bir nimetin emanet olduğunu, bir gün mutlaka geri alınacağını tekrar tekrar hatırladık.

Paylaşmayı, mutluluğun paylaştıkça çoğalacağını öğretti bizlere Ramazan mektebi. Birlik ve beraberliğin en nadide örneklerini gösterdi. İftar sofralarında hiç tanımadığımız kardeşlerimizle bir araya geldik, sevinçlerimize ortak olduk. "**Sevdiğiniz şeylerden Allah için vermedikçe iyiliğe erişemezsiniz.**"[3] **ayetinin anlamını daha iyi kavradık.** Vakit iyilik vaktidir diyerek etrafımızdaki yetim ve kimsesizlere, ihtiyaç sahiplerine, gariplere, ülkemize sığınmış mültecilere gönüllerimizi ve ellerimizi açtık. Kutlu Nebi'nin "**Her iyilik bir sadakadır.**"[4] müjdesi ile iyilik peşinde koşup ahiret yurduna hazırlık yaptık.

Kıymetli Kardeşlerim!

Ramazan mektebi, son günlerinde ömre bedel olan Kadir Gecesini hediye etti bizlere. Meleklerin esenlik, barış ve huzur mesajlarıyla üzerimize indiği Kadir Gecesinde bizler de namazlarımız, salat ve selamlarımız, zikir ve niyazlarımızla Rabbimiz katında kadrimizi artırmaya çalıştık. Bununla birlikte

3 Âl-i İmrân, 3/92.

4 Buhârî, Edeb, 33.

insanlığın yolunu aydınlatan son vahye mazhar olan bu gece, Kur'an'la irtibatımız ölçüsünde değer kazanacağımızı, ya da değer kaybedeceğimizi bir kez daha hatırlattı hepimize.

Bütün bu güzelliklerle bizleri süsleyen Ramazan mektebi, nihayet bayramı bize takdim etti. Bir aylık eğitimin sonunda Rabbimizin bize olan bu büyük lütuf ve ikramına mazhar olduk. Şimdi sevinç zamanı; neşemizi, huzurumuzu birbirimizle paylaşma zamanı.

Ancak, hem yüreklerimizi burkup giden Ramazan hem de gönüllerimize neşe sunan bu bayram bizlere çok önemli bir mesaj veriyor. Bu kutlu günler, gerçek bayramlara ulaşmanın Ramazanda kazandığımız ulvi değerleri her daim koruyup bütün hayat süreçlerimize yaymaktan geçtiğini bildiriyor. Böyle yaptığımız takdirde her günümüzün bir bayram olacağını, Ramazanın bizden hoşnut kalacağını haber veriyor.

Öyleyse Aziz Kardeşlerim!

Gelin, Ramazanın bize bıraktığı mirasa sahip çıkalım. Gelin, bütün hayatımızı Ramazan kılalım. Gelin bütün hayatımızı şerlere, haramlara, gayrı-ı meşru istek ve arzulara oruç kılalım. Gelin, on bir ay yolunu gözlediğimiz, özlediğimiz Ramazan da bizi özlesin. Bu bereketli misafir, tüm cömertliğiyle bir an önce yine gelsin, kapımızı çalsın, gönüllerimizi tekrar kuşatsın.

RAMAZAN BAYRAMI*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ اِخْوَةٌ فَاَصْلِحُوا بَيْنَ اَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«لَا تَقَاطَعُوا وَلَا تَدَابَرُوا وَلَا تَبَاغَضُوا وَلَا تَحَاسَدُوا وَكُونُوا إِخْوَانًا كَمَا أَمَرَكُمُ اللهُ»

Kardeşlerim!

Rahmetiyle bizleri kucaklayan, şefkatiyle bizleri bir araya toplayan, huzur ve güven ortamında ibadet etmemizi sağlayan on bir ayın sultanı Ramazanı geride bırakarak, sevinç, neşe ve kardeşlik duygularının dalga dalga yayıldığı bayrama kavuşmuş bulunuyoruz. Bizi, bu kutlu günlere ulaştıran Yüce Rabbimize sonsuz hamdü senalar olsun.

Muhterem Kardeşlerim!

Ramazan ayında büyük bir sınavdan geçtik. Rahmet pınarlarından doya doya içtik. Kur'an sedalarıyla ruhlarımız beslendi. Ezan nâmeleriyle gönüllerimiz süslendi. Mukabeleler, bizi on dört asır öncesine götürdü. Teravihlerdeki manevi hava ruh dünyamıza oturdu. Oruçlarla nefislerimizi yendik. Sahurlarla bereketlendik. İftar davetleriyle, zekât ve fitrelerle paylaşmayı öğrendik. Camilerimiz cemaatle, gönül dünyamız sevgi ile dolup taştı. Dualarımız, senalarımız arşa ulaştı. Kardeşlik, dayanışma, yardımlaşma duygularımız güçlendi. Ruhlarımız mana âlemlerine yükseldi. İbadet zevkini tattık. İradeimizi kontrol altına aldık. Meşru olmayan istek ve arzuları bir kenara attık.

Değerli Kardeşlerim!

Ramazanda, Peygamberimiz (s.a.s.)'in, "Oruç bir kalkandır."[1] öğüdüne kulak verdik. Oruç sayesinde günahlardan korunduk. Ramazanda iyi huylar edindik. Güzel ahlak sahibi olmak için gayret sarfettik. Birimizin derdi hepimizin, hepimizin derdi birimizin ilkesini benimsedik. "Kendiniz için istediğinizi mümin kardeşiniz için istemedikçe, gerçekten iman etmiş ola-

* 19.08.2012 tarihli hutbedir.

1 Müslim, Savm, 162-163.

mazsınız."[2] buyuran Rahmet Peygamberinin tavsiyesine uyduk. "Müminler kardeştirler."[3] ilahî fermanını hücrelerimize kadar hissettik. Rabbimizin, "Bin aydan daha hayırlı olduğunu"[4] haber verdiği Kadir gecesinde Kur'an'ın nuruna boğulduk. O'nu anlamaya, kavramaya, hayatımıza uygulamaya koyulduk.

Nur ve feyiz iklimi, sabır, sebat, iyilik ve paylaşma mektebi olan Ramazanda, gönüllerimiz sağanak sağanak inen rahmet damlalarından nasibini aldı. İnanan gönüller, sevdalı kalpler nur denizine, rahmet deryasına, huzur iklimine daldı.

İşte böyle güzelliklerle dolu bir ayın sonunda, nihayet bayrama ulaştık. Şükürler olsun Rabbimize ki bayram sevincini yaşıyoruz.

Kardeşlerim!

Bayramlar, nefis muhasebesinden ve sabır imtihanından başarıyla çıkmamızın simgesi olan kıymetli anlardır. Bayramlar, büyüklerin ellerinin öpülüp dualarının alındığı, küçüklerin sevinçlerine ortak olunduğu, komşuluk duygularının güçlendiği, kimsesizlerin sahiplenildiği, yetimlerin başlarının okşandığı mutlulukla dolu günlerdir. Bayramlar, birlik-beraberlik, kardeşlik ve dostluk duygularının tezahür ettiği zamanlardır.

Kardeşlerim!

Bayram vesilesiyle kötü huylarımızı bir kenara atalım. İyilikleri, güzellikleri, güzel hasletleri öne çıkaralım. Kırgınlığa, dargınlığa, küskünlüğe son verelim. Kardeşliğimizi pekiştirelim. Birlik ve beraberliğimizi bozmak isteyenlere fırsat vermeyelim. Birbirimizi Allah için sevelim, Allah için affedelim. Kimsesizlerin yardımına koşalım. Açlık, susuzluk, darlık ve zulüm çeken kardeşlerimize yardım eli uzatalım ve bol bol dua edelim. Efendimizin şu emrini kendimize şiar edinelim: "Birbirinizle ilgiyi kesmeyin! Birbirinize sırt çevirmeyin! Birbirinize kin gütmeyin! Birbirinize haset etmeyin! Allah'ın size emrettiği gibi kardeş olun!"[5]

Her günümüz bayram sevinciyle dolsun. Gönlümüz Kur'an ve iman nuruyla neş'e bulsun. Daha nice bayramlara huzur ve mutluluk içinde kavuşmak dileğiyle bayram, milletimize ve tüm İslam âlemine mübarek olsun.

2 Buhârî, İmân, 7.

3 Hucurât, 49/10.

4 Kadir, 97/3.

5 Müslim, Birr ve Sıla, 30

RAMAZAN BAYRAMI*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ اِخْوَةٌ فَاَصْلِحُوا بَيْنَ اَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتّٰى يُحِبُّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ»[1]

Aziz Kardeşlerim!

Bizleri bir Ramazan Bayramına daha eriştiren Rabbimize nihayetsiz hamd-ü senalar olsun! Bayramları neşe ve sevinç günleri olarak ilan eden Efendimize sonsuz salat ve selam olsun!

Bugün bayram... Ramazan Bayramı...

Bayramlar, aynı dinin, aynı inancın ikliminde bizleri birleştiren, yürekleri bütünleştiren, kardeşliği pekiştiren, kırgınlıkları onaran ilahî armağanlardır. Bayramlar, iman kardeşliğinin gerçek tezahür sahneleridir. Bayramlar, inancı, ibadeti, tarihi ve kültürü bir sevinç atmosferinde buluşturarak bizi istikbale taşıyan ve tarih sahnesinde biz Müslümanlara süreklilik kazandıran müstesna zaman dilimleridir.

Kardeşlerim!

Bu bayrama nice günlerden, nice iftarlardan, nice sahurlardan sonra kavuştuk. Bu bayrama Ramazanın manevi atmosferini idrak ettikten sonra eriştik. Rabbimizin rızası için açlığa ve susuzluğa sabrettik. Her türlü günaha karşı "Ben oruçluyum" dedik. Böylece sabır imtihanından geçtik.

İdrak ettiğimiz bu bayram, aslında kuraklık çeken tüm insanlığın kurtuluşu için akan bir rahmet pınarıdır. Farklı coğrafyalardan, farklı dillerden, farklı ırklardan, farklı yaşlardan ve farklı kültürlerden milyonlarca Müslümanın bu bayramda aynı sevinç etrafında halkalanması, merhamet kuraklığı çeken insanlığın merhameti yeniden kuşanması için büyük bir umuttur.

---

* 08.08.2013 tarihli hutbedir.

Bu rahmet pınarı, dünyayı kana bulayan ve ateşe atan ırkçılık ve ayrımcılığın, insanlığı aç ve yoksul bırakan sömürgeciliğin, azgınlaşan ve şımaran iradelerin, hak-hukuk tanımayan zulüm ve haksızlıkların pekâlâ mağlup edilebileceğinin en güzel göstergesidir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Bu bayram, başkalarını aç bırakarak doyanlara, diğerlerini ezerek muktedir olanlara, ötekilerini yok sayarak var olanlara karşı Hakk'ın yanında yer almanın bayramıdır. Bu bayram, hakka, hakikate, adalete, ahlak ve fazilete çağıranların bayramıdır. Bu bayram, hakikati duyuranların, adaleti yüceltenlerin, sevgiyi yayanların bayramıdır.

Bu bayram, bir Ramazan gecesi olan Kadir gecesinde inmeye başlayan o Kutlu Söz'ün hakkını verenlerin, Kitabın tarafını tutanların, Kur'ân'ın yanında yer alanların bayramıdır. Bu bayram, yeryüzünde acı ve açlık üretenlerin yanında olmayanların; Rahmet Peygamberi (s.a.s.)'in tarafında duranların bayramıdır.

Bu bayram, yeryüzünün dertleriyle hemdert olanların, dil-din ayırımı yapmadan, ırk-renk farkına aldırmadan, "Sonra biz de aç kalırız!" kaygısına kapılmadan infak edenlerin, sadaka verenlerin, yardım edenlerin, yığanlardan ve istifleyenlerden olmayanların bayramıdır.

Bu bayram, bencillik kabuğunu kıranların, ikram edenlerin, ekmeğini bölüşenlerin, huzuru paylaşanların, gönül kapılarını kardeşlerine açanların bayramıdır. Bu bayram, diğerkâm olanların, veren ellerin, yetim ve öksüzü itip kakmayanların, isteyeni azarlamayanların, muhtacı horlamayanların, yolcuyu yolda bırakmayanların, yoksulların ellerinden tutanların bayramıdır.

Bu bayram, yeryüzünü yangınlarla kasıp kavuranların, zayıfların üzerine basarak yükselenlerin, güç ve kuvvetiyle, silah ve teknolojisiyle kan ve gözyaşı akıtanların tarafını tutmayanların bayramıdır. Bu bayram, insanlığın barış ve huzuru için hayrın anahtarı şerrin kilidi olanların bayramıdır.

Bu bayram, kendini beğenmişlerin, kendine yontanların, sırf kendi çıkarını düşünenlerin, komşusu açken tok uyuyanların, kardeşi mahzun iken sevinenlerin, insanlığı aç, mazlumları yalnız bırakanların değil; yapılanlara seyirci kalmayıp çaresizlerin çaresizliğini resimlemek yerine çare sunanların, yaraları saranların bayramıdır.

O hâlde kardeşlerim! Bu bayramda yapacaklarımızı unutmayalım! Bizden bayram neşesi bekleyenlere beklediklerini ikram edelim! Bayramın sevincini ve coşkusunu içimizde hissedelim! Onun muştusunu gönüllerden gönüllere, evlerden evlere, şehirlerden şehirlere, ülkelerden ülkelere taşıyalım! Varlık sebebimiz olan anne-babalarımızı; hayatın çilesini birlikte omuzladığımız eşlerimizi sevindirelim. Evlerin canlı bayramları olan ço-

cuklarımızı bayramın coşkusuyla mutlaka tanıştıralım! Aile büyüklerimize, akrabalarımıza, komşularımıza, arkadaş ve dostlarımıza hürmet ve muhabbetlerimizi gösterelim. Yaralı gönülleri, bîtap düşmüş yürekleri onaralım! Yetimlerin, gariplerin, yaşlıların, mahkûmların ve kimsesizlerin tebessümü ile bayramlarımızı aydınlatalım! Hastane köşelerinde şifa bekleyenlerin gönüllerini alalım. Bayram yapamayanlara bayram yaptıralım! Yüreklerin en ağır yükü olan dargınlıklara son verelim! Ülkemizde güven ve huzur ortamının kalıcı hâle gelmesi için çabalayalım! Kırgınlıkları tamir edelim! Kardeşliğimizi pekiştirelim! Dostluklarımızı güçlendirelim! Bayramınız mübarek olsun! Hutbeme bir dua ile son vermek istiyorum:

Ya Rab! Son yıllarda bayramlara hep buruk giren ve bir türlü istikrara kavuşamayan İslam dünyasında kardeşlik, dayanışma, barış, huzur ve güven ortamının yeniden tesis edilmesini, İslam ülkelerinin tekrar ilim ve medeniyet, barış ve esenlik diyarı olmasını nasip ve müyesser eyle!

Ya Rab! İslam coğrafyasında, Suriye'de, Irak'ta, Mısır'da, Doğu Türkistan'da, Arakan'da, Myanmar'da akan kan ve gözyaşının durmasını ve bütün kardeşlerimizin bayram sevinci yaşayabilmelerini nasip eyle!

RAMAZAN BAYRAMI*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ اِخْوَةٌ فَاَصْلِحُوا بَيْنَ اَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتّٰى يُحِبُّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ»[1]

Aziz Kardeşlerim!

Allah'a kul ve Rasûlüne ümmet olmak ile en büyük şerefe, onur ve bahtiyarlığa erişen mümin kardeşlerim! Bayramınız mübarek olsun! Bugün bayram… Ramazan bayramı… Bayramlar, aynı dinin, aynı inancın neşesinde bizleri birleştiren ilahî armağandır. Bu bayram, barışın, esenliğin, yani İslam'ın bayramıdır. Bu bayram, topluluk hâlinde Rabbimize verdiğimiz misakımızı hatırlayarak zaaflarımıza karşı durmanın, imsakın bayramıdır. Bu bayram, bizi kendimize yabancılaştıran maddeye, heva, arzu ve isteklerimize esir olmaya direnmenin, fıtrata dönmenin bayramıdır. Bu bayram, imsak ile dizginlenen nefislerin mükafatı olarak dua ile nimetlerin ikrama dönüştüğü iftarın bayramıdır. Bu bayram, yokluğu, açlığı ve susuzluğu hissederek, rızıkları başkasıyla paylaşmanın, ikramın bayramıdır. Yardımlaşmanın, dayanışmanın, karşılıksız vermenin yani infakın bayramıdır. Bu bayram, nefislerimizin arınması gibi mallarımızı da başkalarının hakkından arındıran zekâtın bayramıdır. Hayatımızın şükrü olarak kardeşlerimize verdiğimiz fitrenin bayramıdır. Bu bayram, yaratılan her varlığın kıymet ve değerini Yaratanından bulduğu, hiç kimsenin bir diğerinden üstün olmadığı, herkesin bir tarağın dişleri gibi eşit olduğu tevhidin bayramıdır.

Kardeşlerim!

Ramazan bayramı sevinç günüdür. Ramazanla yaşadığımız manevi değişimin, rahmetle kuşatılmanın, mağfiretle arınmanın, cehennemden kurtuluşa erme müjdesine ermektir bayram. Kadir gecesinde beşeriyetten insanlığa yükselmenin, Kur'an'ın nüzulüne tanık olmanın sevinciyle buluşmaktır bayram.

1 28.07.2014 tarihli hutbedir.

Ukbadan gelen cennet muştularının esintisiyle kalp ikliminde huzura ermektir bayram.

Aziz Kardeşlerim!

Ramazan bayramı hüzün günüdür. Filistin'de, Gazze'de, Kudüs'te, Suriye'de, Irak'da, Doğu Türkistan'da Myanmar'da ve daha birçok değişik İslam Beldelerinde... İftarda bir yudum su içemeden şehadet şerbetini içenlerin, sahurda oruca niyet edemeden hanesi başına göçenlerin, masumların, mazlumların kanıyla kızıla boyanan gecelerin getirdiği hüzündür bayram. Bir gül bahçesine girercesine kara toprağın bağrına defnedilen biçare bedenlerin, hizipçilik, mezhepçilik, asabiyetçilik taassubuyla birbirine kurşun yağdırıp, uhuvvet ve kardeşliği katledenlerin, dostların bağrına ateş düşürüp düşmanın yüzünü güldüren kör cahil Müslümanların yüreklere saldığı hüzündür bayram.

Kardeşlerim!

Ramazan bayramı zafer günüdür. Bayram, nefsî mücadelede muzaffer olmaktır. Gönül kalesinin burcuna tevhid sancağını germektir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Ramazan bayramı fırsat günüdür. Bayram, prangalara vurulan kilitleri parçalayacak derecede tesirli anne baba duası almanın, ebeveyn gönlünü yapıp cennete açılan kapıdan girmenin fırsatıdır. Bayram, arştan sarkıtılan bir ağ olan sılayı rahme tutunarak, uzak düşülen akrabalıkları, unutulmuş dostlukları, yitirilmiş kardeşlikleri yeniden ilmek ilmek dokumanın fırsatıdır. Bayram, kimsesizlere kimse, çaresizlere çare, gariplere hemhâl, mazlumlara yoldaş, yalnızlara arkadaş olmanın fırsatıdır. Bayram tatil yapmak değil, ahbâb u yârânın gönlünü yapmak için en güzel fırsattır. Bayram, hayatın çilesini birlikte omuzladığımız eşlerimizi sevindirmenin, evlerin canlı bayramları olan çocuklarımızı bayramın coşkusuyla tanıştırmanın fırsatıdır. Bayram, hastane köşelerinde şifa bekleyenlerin gönüllerini almanın fırsatıdır. Yüreklerin en ağır yükü olan dargınlıklara son vermenin kırgınlıkları tamir etmenin, kardeşliğimizi pekiştirmenin, dostluklarımızı güçlendirmenin fırsatıdır.

Kardeşlerim!

Bu bayrama nice günlerden, nice iftarlardan, nice sahurlardan geçerek geldik. Onca gün oruç tuttuktan sonra neşenin, sevincin, huzurun eşiğine vardık. Susuzluğa razı olduğumuz, açlıkla sınandığımız uzun gündüzlerin sonunda selamet ve esenlik sabahına erdik. Bayramımız yeni bayramlar doğursun. Sevincimiz yeni sevinçlerin toprağı olsun. Huzurumuz nice huzursuzlukların çaresi olsun. Mutluluğumuz dünyanın dört bir yanındaki acılara teselliler sunsun. Fıtratımıza döndüğümüz bu bayram, tüm insanlığa umut ateşi olsun. Dünyanın dört bir yanında insanlar huzur bulsun. Savaşlar, acılar,

yoksulluk, açlık ve susuzluk insanları ve insanlığımızı öldürmesin. İnsanlık selamet bulsun. Kibir, nefret, kin, düşmanlık, bencillik, ayrımcılık, zulüm ve kan dökme son bulsun. Kimse üzülmesin, kimse incinmesin, kimse ezilmesin, kimse mağdur edilmesin, kimse horlanmasın. Müslüman coğrafyası sevgi, merhamet, adalet, barış ve hoşgörüyle insanların hayat bulduğu, onur kazandığı, huzurla yaşadığı topraklar olsun.

O hâlde Kardeşlerim!

Bizden bayram neşesi bekleyenlere beklediklerini ikram edelim! Bayramın sevincini ve coşkusunu içimizde hissedelim! Onun muştusunu gönüllerden gönüllere, evlerden evlere, şehirlerden şehirlere, ülkelerden ülkelere taşıyalım! Bayramınız mübarek olsun!

Hutbeme bir dua ile son vermek istiyorum: Ya Rab! Son yıllarda bayramlara hep buruk giren ve bir türlü istikrara kavuşamayan İslam dünyasında kardeşlik, dayanışma, barış, huzur ve güven ortamının yeniden tesis edilmesini, İslam ülkelerinin tekrar ilim ve medeniyet, barış ve esenlik diyarı olmasını nasip ve müyesser eyle!

Ya Rab! İslam coğrafyasında, Filistin'de, Gazze'de, Kudüs'de, Suriye'de, Irak'ta, Mısır'da, Doğu Türkistan'da, Arakan'da, Myanmar'da akan kan ve gözyaşının durmasını ve bütün kardeşlerimizin bayram sevinci yaşayabilmelerini nasip eyle! Şehitlerimize rahmet, yaralılarımıza acil şifalar ihsan eyle. Ümmet olarak bir an önce huzur ve sükûn içindeki bayramlara bizleri kavuştur.

RAMAZAN BAYRAMI*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا ۚ وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا ۚ ... ۞

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«إِنَّ الْمُؤْمِنَ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ، يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا»

Kıymetli Kardeşlerim!

Bayramımız mübarek olsun. Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**Hep birlikte Allah**'ın ipine (Kur'an'a) sımsıkı sarılın. **Parçalanıp bölünmeyin. Allah**'ın size olan nimetini hatırlayın…"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s.), "**Müminlerin birbirlerine olan bağlılığı, birbirine yaslanarak inşa edilmiş bir binanın duvarları gibidir.**"[2] buyurarak aramızda bulunması gereken birlik ve beraberlik, muhabbet ve kardeşlik, dayanışma ve paylaşma duygularına veciz bir şekilde işaret ediyor.

Aziz Kardeşlerim!

Nice günlerden, nice sahurlardan, nice iftarlardan sonra bizleri bu bayrama ulaştıran Rabbimize sonsuz hamdü senalar olsun!

Şu anda yüreklerimizde sıcaklığını duyduğumuz o sevinç tanık olsun ki, hep birlikte hak ettik bu bayramı. Şu anda birbirimizin yüzünde okuduğumuz barış ve esenlik tanık olsun ki, hak ettik bu bayramı. Sabrettik ve zafere eriştik. Sabrımız, zaferimiz, bayramımız mübarek olsun.

Kardeşlerim!

Bugün, İslam şeâri olan bayram günüdür. Bugün, ümmet olma bilincimizin tazelendiği müstesna bir gündür. Zamanın başka zaman, mekânın başka

* 17.07.2015 tarihli hutbedir.

1 Âl-i İmrân, 3/103.

2 Buhârî, Salat, 88; Müslim, Birr ve Sıla, 65.

mekân olduğu, mahzun gönüllerin huzur ve neşe bulduğu mukaddes bir gündür bugün.

Bugün, imanda sebat eden müminlerin, elinden ve dilinden emin olunan Müslümanların, barışın, esenliğin yani İslam'ın bayramıdır. Tevhid sancağı altında toplananların, oruçlarını kendilerine kalkan yapanların, aynı şuurla Rablerinin huzurunda saf tutanların bayramıdır bugün.

Bugün, yeryüzünü ifsat edenlerin değil, ıslah edenlerin, salaha ve felaha erenlerin bayramıdır. Cana kıyanların, kan akıtanların ve korku salanların değil, hayat ve huzur verenlerin bayramıdır bugün. Bugün, yoksula, yetime, kimsesize, çaresize, güçsüze, garibe, mülteci kardeşlerimize karşı sorumluluk hissetmenin, imkânımız yoksa bile tebessüm etmenin bayramıdır. Namazımızla, orucumuzla, sadakalarımızla, zekât ve fitrelerimizle yüceldiğimiz gündür bugün. Başkalarını yok ederek var olanlara karşı hak ve hakikate, adalet ve fazilete çağıranların bayramıdır bugün.

Bugün, her türlü fitne ve tefrikanın karşısında duranların, imanda birleşip kaynaşanların, kardeş olanların bayramıdır. Bugün, huzur ve neşeyi gönüllerden gönüllere, evlerden evlere, şehirlerden şehirlere, ülkelerden ülkelere yayanların bayramıdır.

Aziz Müminler!

Bu bayram, varlık sebebimiz olan anne-babalarımızı, hayatın çilesini birlikte omuzladığımız eşlerimizi, evlerimizin canlı bayramları olan çocuklarımızı sevindirme vaktidir. Bu bayram, aile büyüklerimize, akrabalarımıza, komşularımıza, arkadaş ve dostlarımıza hürmet ve muhabbetlerimizi takdim etme vesilesidir.

Sadece sevinçleri değil, hüzünleri de paylaşmaktır bayram. Yaralı gönülleri, bitap düşmüş yürekleri onarmanın adıdır bayram. Nihayet, yüreklerin en ağır yükü olan küskünlüklere son vermenin tam da zamanıdır bayram.

Aziz Müminler!

Bizler inanıyoruz ki, bayramlar, İslam âlemi için tekrar tekrar dirilişin müjdesi ve habercisidir. Bizler biliyoruz ki, bugün bu bayram vaktinde üzerimize sağanak sağanak yağan rahmet yağmurları, tüm müminlerin ümitlerini yeniden yeşertmektedir. İnanıyoruz ki her gelen bayram, masumlara, mağdurlara, mazlumlara, muhtaçlara, kimsesizlere, boynu bükük gariplere gerçek bayramın daha da yaklaştığını müjdelemektedir. Yine inanıyoruz ki bayramlarımız, aç bırakarak doyanların, sömürerek alanların, güçsüzlere dünyayı dar, vatanını mezar edenlerin, zalimlerin yüreklerine büyük bir mağlubiyet ve hüsranın korkusunu yaymaktadır.

Kıymetli Kardeşlerim!

Bugün bizden bayram neşesi bekleyenlere beklediklerini ikram etmeliyiz. Bayramın sevincini, neşesini dua, tekbir, salat ve selamlarla önce kendi içimizde hissetmeli, sonra da kardeşlerimize hissettirmeliyiz.

Şunu da asla unutmamalıyız kardeşlerim: Biz, insanlığın ümidiyiz. Bayramı kendi adımıza değil, kardeşlerimiz adına, insanlık adına yaşayalım. Bayramımız yeni bayramlar doğursun. Sevincimiz yeni sevinçlerin başlangıcı, huzurumuz nice huzursuzlukların çaresi olsun. Mutluluğumuz dünyanın dört bir yanındaki acılara teselliler sunsun.

Kardeşlerim!

Gelin bugün, aynı iftar sofrasında sevindiğimiz gibi, aynı kıblede buluştuğumuz gibi, aynı Peygambere ümmet olduğumuz gibi, aynı Kitab'a inandığımız gibi kardeş olalım. Öylesine kenetlenelim ki birbirimize, bizi bize düşürmek isteyenlerin ümitlerini ebediyen kıralım; ayağımıza dolanan bütün tuzakları hep birlikte bozalım. Öylesine kuvvetli bağlansın ki gönüllerimiz, her anımız bayram olsun. Bu birlikteliğimiz, muhabbetimiz, kardeşliğimiz cennet bahçelerine uzansın.

Aziz Kardeşlerim!

Bu duygu ve düşüncelerle, ülkemizin, gönül coğrafyamızın, yurt dışındaki millet varlığımızın ve İslam âleminin mübarek Ramazan bayramlarını en kalbi duygularımla kutluyorum. Bayramın, ülkemiz, âlem-i İslam ve tüm insanlık için hayırlara vesile olmasını Yüce Rabbimden niyaz ediyorum. Bayramımız mübarek olsun.

KURBAN BAYRAMI*

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

لَنْ يَنَالَ اللهَ لُحُومُهَا وَلَا دِمَاؤُهَا وَلٰكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوٰى مِنْكُمْ ... ۞

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«مَنْ كَانَ لَهُ سَعَةٌ وَلَمْ يُضَحِّ فَلَا يَقْرَبَنَّ مُصَلَّانَا»

"Şüphesiz güçlükle beraber bir kolaylık vardır. Gerçekten, güçlükle beraber bir kolaylık vardır. Öyleyse, bir işi bitirince diğerine koyul. Ancak Rabbine yönel ve yalvar."[1]

Böyle buyuruyordu Yüce Mevla Hz. Peygamber (s.a.s.)'in şahsında bütün müminlere…

Kardeşlerim!

Önce vatan evlatlarının şehadet haberleri, ardından Van depreminin üzüntüsü sarmışken bütün yurdu, Rabbimizin beşareti olan Kurban Bayramına erişmiş olmanın huzur ve mutluluğunu yaşamaktayız.

Ne güzel bir tablodur ki aziz milletimiz, bütün olumsuzluklara rağmen sıkıntılar karşısında tek yürek olmuş, birlik, beraberlik ve kardeşlik duygularımızın ne denli güçlü olduğunu bir kez daha göstermiş ve bu kutlu bayramı haketmiş olmanın haklı gururunu bizlere yaşatmıştır.

Kardeşlerim!

Kurban, Allah yolunda samimiyetin, fedakârlığın, cömertliğin ve teslimiyetin ifadesidir. Müminler kurban kesmekle, Hz. İbrahim ve Hz. İsmail'in hatıralarını tazelemekte ve gerektiğinde kendilerinin de aynı teslimiyet ve fedakârlığa hazır olduklarını göstermektedir.

Kurban, et gereksinimi nedeniyle hayvan kesimi değil, aksine "Allah'a onların ne etleri, ne de kanları ulaşır; fakat sizden Allah'a ulaşan yalnızca tak-

* 06.11.2011 tarihli hutbedir.

1 İnşirâh, 94/ 5-8.

vanızdır."[2] ilahî hitabı gereği Allah rızası ve kurbiyyeti gözetilerek bir ibadetin yerine getirilmesidir.

Kurban, değerlerine yabancılaşan insanın başta Allah'a, kendisine, tabiata, canlıya, cansıza ve her şeye karşı yabancılaşmanın önüne geçmek için teşri kılınmış bir ibadettir.

Kurban, dünyevileşmeye karşı ilahî bir uyarıdır aynı zamanda.[3] Modern hayatın bireyciliğe ve "ben" merkezli bir anlayışa mahkûm ettiği insanı, "**İnsan insanın cennetidir**" inancına götüren bir ibadettir.

Ve kurban, Rahmet Peygamberinin tesis ettiği sevgi medeniyetinin çocukları olan bizlerin,

"Ben gelmedim kavga için
Benim işim sevi için

Dostun evi gönüllerdir
Gönüller yapmaya geldim."

dizeleriyle hiçbir etnik, dini ve mezhepsel fark gözetilmeksizin kardeşçe yaşamamız gerektiği inancını salık veren bir ibadettir.

Kardeşlerim!

Bu bilinç etrafında idrak edilen Kurban ibadeti, her birimizi İbrahim ve İsmail olmaya götürecek ve Rabbimizin sunacağı sonsuz ve sınırsız lütuflarla bayram yapacağız.

Bugün bayram günü, yakınlaşma günü… "**Allah'ım sen ne emredersen emrine âmâdeyim!**" diyebilme günüdür bugün…

Bir hak dostunun;

"Yılda bir kurban keserler halk-ı âlem ıyd için,
Dem be dem, sâat be-sâat ben senin kurbânınım"

hakikatinin sırrını anlama günüdür bugün…

Kardeşlerim!

Gün, kimsesizlerin kimsesi olma günüdür…

Vatanı için babasını kaybeden şehidimizin yetimine baba, eşine kardeş, anne babasına evlat olma günüdür bugün…

Depremde anne babasını kaybetmiş öksüz ve yetimlere sahip çıkma, çocuklarını kaybetmiş anne babalara evlat olma, akrabalarını kaybedenlere akraba olma ve dertleriyle hemdert olma günüdür.

2 Hacc, 22/37.

3 Ebû Dâvûd, Salat, 239.

Huzurevlerinde ve sosyal hizmet kurumlarında gözleri kapılarda olan mahzun gönüllere evlat, anne baba ve kardeş olup hayır dualarını alma günüdür.

Bu vesileyle idrak edeceğimiz Kurban bayramının birlik, beraberlik, kardeşlik ve kurbiyyetimize vesile olmasını niyaz ediyorum. Vatan için şehit düşen vatan evlatlarını minnetle yâd ediyor, depremde kaybettiğimiz kardeşlerimize sonsuz rahmet, yakınlarına ve milletimize de başsağlığı diliyorum. Şu an kutsal topraklarda "Lebbeyk" nidalarıyla ilahî rahmete mazhar olan kardeşlerimizin haclarının mebrur olmasını da Yüce Mevla'dan niyaz ediyorum.

Ömrünüz kurban, ahiretiniz bayram olsun!

KURBAN BAYRAMI*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّآ اَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ۝ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ۝ اِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْاَبْتَرُ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«إِنَّ مِنْ مُوجِبَاتِ الْمَغْفِرَةِ إِدْخَالَكَ السُّرُورَ عَلٰى أَخِيكَ الْمُسْلِمِ»

Değerli Kardeşlerim!

Bugün 10 Zilhicce, Bayram günü. Hacılarımız Müzdelife'den Mina'ya indi, şeytan taşladı ve ziyaret tavafı yapmakla meşguller. Her birini hacı olmanın huzur ve mutluluğu sardı. Biz de kurbanlarımızı Rabbimize sunacak olmanın heyecanı içerisinde yüzlerimiz Kâbe'ye dönük; gönüllerimiz ve zihinlerimiz onların dualarında...

Bugün kurban günü. Kurban, teslimiyet testidir. Kurban, Hakk'ın emrine boyun eğmektir. Yüce kudret karşısında aczini itiraf etmektir. Özünden verebilmektir. Tutkularından soyutlanabilmektir. Şükrün, nimeti başkalarıyla paylaşmak olduğunu idraktir. Faniliğe ve mâsivaya yönelişten pişmanlıktır.

Kurban, iman sınavıdır. Kurban, takvadır. Zira Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "**Kurbanlarınızın etleri ve kanları asla Allah'a ulaşmaz. Fakat O'na sizin takvanız ulaşır.**"[1] Hz. Mevlana "Sakın keçinin gölgesini kurban etmeye kalkışma" diyerek bu gerçeği ne de güzel ifade etmiştir.

Ve nihayet kurban bize Halîlu'r-Rahman olan İbrahim (a.s.)'ın hatırasıdır. O yüce peygamber, ciğerparesi evladını kurban etmekle sınandı. Sonunda hem kendisi hem de oğlu İsmail kazandı.[2]

Kıymetli Kardeşlerim!

Bugün bayram günüdür. Bayramlar, hayat yolculuğumuzda Rabbimizin bize lütfettiği kardeşlik ve neşe mevsimleridir. Bayramlaşmalar toplumda kardeşlik ruhunun pekişmesi için en güzel vesilelerdir. Bayramlaşmanın ilkini,

* 15.10.2013 tarihli hutbedir.

1 Hâcc, 22/37.

2 Sâffât, 37/106.

bizden hayır dua bekleyen, kabristanların mahzun selvileri altındaki geçmişlerimizle yapmalıyız. Kur'anlarla, dualarla onların ruhlarını şâd etmeliyiz.

Ardından neşe ve sevinci unutmuş mahzun gönüller ve muzdarip yürekler, çaresiz ve yalnız kimselerle bayramlaşmalı, bayram sevincimizi onlarla paylaşmalıyız. Çocuklarımızı sevindirirken, kendilerini sevindirecek bir anne-babadan mahrum, öksüz ve yetimleri hatırlamalıyız. "Hangi birine yetişeyim" gibi mazeretlere sığınmadan şefkat elimizin ulaşabildiği herkese bayram sevincini yaşatmalıyız. Böylece Efendimiz (s.a.s.)'in, **"Müslüman kardeşini sevindirmen mağfiret vesilesidir."**[3] müjdesine kavuşmanın gayretinde olmalıyız.

Kardeşlerim!

Bayramlar, sıla-i rahim yapmaktır. İslam kardeşliğini vatan ve toplum sathında yaşatmaktır. "**Müminler ancak kardeştirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin...**"[4]

ilahî emri gereği dargınları barıştırmaktır. Yoksulları, kimsesizleri, hasta ve muzdaripleri sevindirmektir. Bayramlar hediyeleşmektir. Özellikle çocukların yüzünü hediyelerle güldürmek ve onların şuur altlarına bayramın ruhunu yerleştirmektir. Bayramlar, gönül kazanma seferberliğidir. En değerli hazine olan insan gönlüne girmenin önemini Yunusumuz şöyle dile getirmiştir:

Çalış, kazan; ye yedir. Bir gönül ele getir,
Yüz Kâbe'den yeğrektir. Bir gönül ziyâreti.

Aziz Kardeşlerim!

Bütün Müslümanların sevinci demek olan bu bayramda çeşitli sebeplerle zulme uğrayan, yurtlarını terke mecbur bırakılan Suriyeli kardeşlerimiz için neler yapıyoruz? Ülkemize sığınan bu muhacirlere ne kadar ensâr olabiliyoruz? Dünyanın farklı yerlerinde pek çok kardeşimiz baskı, zulüm, şiddet ve ölüm esaretindeyken "Acaba bizim bayram yapmaya hakkımız var mı?" diye düşünmeden edemiyoruz. Merhum Akif ne güzel uyarıyor bizleri:

Hiç sıkılmaz mısınız Hazret-i Peygamberden?
Ki uzaklardaki bir mümini incitse diken,

Kalb-i pâkinde duyarmış o musibetten acı,
Sizden elbette olur rûh-ı Nebî dâvâcı.

Bugün ülkemizde ve gönül coğrafyamızın pek çok bölgesinde; Balkanlar, Kafkasya, Orta Asya ve bilhassa Afrika'da öyle mahrum, yoksul ve muzdarip insanlar var ki... Milletçe onlara sunduğumuz kurban etleri ve dualarımız Arş-ı Âlâ'ya yükselecek en güzel bayram hediyelerimiz olacaktır.

3 Münzirî, el-Terğîb ve't-Terhîb, III, 346; Suyûti, el-Câmiu's-Sağır, Hadis no:2500.

4 Hucurât, 49/10.

Kardeşlerim!

Unutmayalım ki gerçek bayram, bayram ettirdiği mahzun gönüllerden Hak katına yükselecek makbul bir dua ile bayram tebriğini Allah'tan alan diğerkâm, fedakâr, cömert ve gayret ehli müminlerindir. Canını, malını ve bütün varlığını Hakk'a adayarak ahirette ebedî kurtuluş müjdesine erenlerindir.

Allah hepinizi, hepimizi o bahtiyarlardan eylesin. Bayramınız mübarek olsun.

KURBAN BAYRAMI*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قُلْ اِنَّ صَلَاتِى وَنُسُكِى وَمَحْيَاىَ وَمَمَاتِى لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَۙ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«لَا تَقَاطَعُوا وَلَا تَدَابَرُوا وَلَا تَبَاغَضُوا وَلَا تَحَاسَدُوا وَكُونُوا إِخْوَانًا كَمَا أَمَرَكُمُ اللهُ»

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**De ki: 'Şüphesiz benim namazım da, diğer ibadetlerim de, hayatım da, ölümüm de âlemlerin Rabbi Allah içindir.'**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), şöyle buyuruyor: "**Birbirinizle ilgiyi kesmeyin! Birbirinize sırt çevirmeyin! Birbirinize kin gütmeyin! Birbirinize haset etmeyin! Allah'ın size emrettiği gibi kardeş olun!**"[2]

Kardeşlerim!

İslam âlemi olarak, inanan gönüller olarak bir Kurban Bayramını daha idrak etmenin haz ve sevincini yaşıyoruz. Bizlere bu sevinci yaşatan Yüce Rabbimize sonsuz hamd ve şükürler olsun.

Kurban Bayramı günleri, müminlerin tek yürek, tek vücut oldukları günlerdir. Bu günler, Hz. İbrahim'in duasıyla [3] inananların aynı iman ve aynı ruhla mukaddes topraklara geldikleri; tek merkezde, Kâbe'de tavaf ettikleri; tek meydanda, Arafat'ta toplanarak hac farizasını yerine getirdikleri kutlu zaman dilimleridir. Kurban Bayramı günleri aynı zamanda, biz müminlerin İbrahimî bir arayışla Rabbimizin lütfettiği nimetlere şükranlarımızın bir ifadesi olarak kurban ibadetini eda ettiğimiz mübarek vakitlerdir.

---

* 04.10.2014 tarihli hutbedir.

1 En'âm, 6/162.

2 Müslim, Birr ve Sıla, 30.

3 Bakara, 2/126.

Kardeşlerim!

Kurban bayramı günlerinde eda ettiğimiz, dinimizin en önemli ibadetlerinden olan hac ve kurbanın bizler açısından pek çok anlamı ve mesajı vardır. Her şeyden önce hac, birlik ve vahdetin göstergesidir. Kurban ise bize, dini sadece Allaha has kılarak O'na teslim olmayı ve nefsimizi terbiye ederek insan neslinden kan akıtmamayı sembol diliyle ifade etmektedir. Bu iki ibadetin ifa edildiği Kurban Bayramı günleri bizlere çok güçlü, çok yönlü ve çok anlamlı bir şekilde kendi öz mesajını her yıl duyurmaktadır. Kurban Bayramının bir yüzü öte dünyaya, bir yüzü bu dünyaya, bir yüzü geçmişe, bir yüzü geleceğe dönüktür. Kurban Bayramı, Hz. İbrahim'den gelen tarihi ciheti, toplumsal vechesi ve nefislerimizi sürekli terbiye ederek geleceğimizi inşa etme özelliği sayesinde bizleri hem Rabbimize, hem mümin kardeşlerimize hem de tüm insanlığa yakınlaştırmaya devam edecektir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Kurban, Allah'a teslimiyetin ifadesidir. Ancak bugün üzerinde durmamız gereken husus, teslimiyetimizi ne kadar Rabbimize yönelttiğimizdir. Kurban, bizim gerçek anlamda kardeş olmamıza katkıda bulunan bir ibadettir. Ancak bugün muhasebesini yapmamız gereken husus, ne kadar kardeş olduğumuzdur. Kardeşlik gerçeğinden ne ölçüde uzak olduğumuzdur. Teslimiyet ruhundan, kardeşlik duygusundan yoksunlaştıkça Müslümanların hangi belalarla, hangi fitnelerle, hangi desiselerle karşılaştığı, bunların neticesinde nice mümin kanının aktığı artık fark edilmelidir.

Aynı şekilde müminlerin hâline bakarak nice güç odaklarının, müminlerin kanı üzerinden nasıl güç devşirmekte olduğu, müminleri birbirine yakın kılan iman kardeşliğinin zedelenerek nasıl kavgaya, şiddete ve düşmanlığa dönüştürüldüğü bilinmelidir. Bu sebeple, kurbanlarımız ve bayramlarımız artık mümin kalpler arasında ülfet ve muhabbeti gerçekleştirmelidir. Müminler, her türlü fitneye, fitnenin getireceği kargaşa, huzursuzluk ve felaketlere karşı uyanık olmalı, bütün bunlara basiret ve ferasetle karşı çıkmalı ve imkân tanımamalıdır.

Aziz Müminler!

Müslümanlar olarak Kurban Bayramı dolayısıyla şüphesiz birbirimizi tebrik edeceğiz. Geçmişi hatırlama, birbirimizi tanıma, kendimizi bilme ve bulma, yardımlaşma ve dayanışma, beni bize dönüştürme, bu bayram vesilesiyle nail olduğumuz ilahî lütuflardır. Ancak bu bayram vesilesiyle darda ve zorda kalan Müslüman kardeşlerimizi, dünyanın muhtelif yerlerinde büyük acı ve ıstırap yaşayan, zulme uğrayan mazlum ve mağdur kardeşlerimizi asla unutmamalıyız. Onların yürek yakan durumlarına çareler üretmek, mazlumluklarını ortadan kaldırmak ve tekrar özgürlüklerine kavuşmaları için gayret göstermek Müslümanlar olarak hepimizin kardeşlik borcudur.

Kardeşlerim!

Kesilen her kurban, akan her kurban kanı, yüzyıllar boyunca inananlar olarak varlığımızın bekası için verdiğimiz kurbanları hatırlatmalı, yüreklerimizi bu ateşle yakmalı, önümüzü kuvvetli bir ışıkla aydınlatmalıdır. Kurbanlarımız, müminlerin kanlarının, gözyaşlarının akmasını önlemeli, İslam coğrafyasındaki acıyı dindirmelidir. Kurban Bayramı, müminleri birliktelik ve vahdet şuuruna erdirmelidir. Mümin gönüller, bayram günleri vesilesiyle İslam'ın barış mesajını kavramalı ve "**müminler ancak kardeştirler**" düsturunca kardeş ve ümmet olma bilincine ermelidir.

Bu duygu ve düşüncelerle milletimizin, yurt dışındaki millet varlığımızın, gönül coğrafyamızın ve İslam âleminin mübarek Kurban Bayramlarını tebrik ediyorum. Bayramın başta ülkemiz olmak üzere âlem-i İslam'ın ve topyekûn insanlığın barış ve huzuruna vesile olmasını Rabbimden niyaz ediyorum.

KURBAN BAYRAMI*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّآ اَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ۝ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ۝ اِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْاَبْتَرُ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«إِنَّ أَوَّلَ مَا نَبْدَأُ مِنْ يَوْمِنَا هٰذَا أَنْ نُصَلِّيَ، ثُمَّ نَرْجِعَ فَنَنْحَرَ، فَمَنْ فَعَلَ فَقَدْ أَصَابَ سُنَّتَنَا»

Aziz Müminler!

Rabbimizin rızasını umarak O'nun evine koşan, bu bayramın huzur ve sevincine kavuşan Aziz Kardeşlerim!

Sabahınız hayrolsun. Bayramınız mübarek olsun. Bizleri bu bayrama eriştiren Âlemlerin Rabbine sonsuz hamd-ü senalar olsun.

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz, Efendimiz (s.a.s.)'e hitaben şöyle buyurmaktadır: "**Şüphesiz biz sana bitmez tükenmez nimetler verdik. Öyleyse sen rabbin için namaz kıl ve kurban kes! Asıl soyu kesik olan, sana karşı nefret duyandır.**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s.), bir kurban bayramı günü ashabına şöyle seslenmiştir: "**Bugün ilk işimiz, bayram namazı kılmak, sonra da kurban kesmektir. Böyle yapanlar, sünnetimize uygun davranmış olur.**"[2]

Bugün, Allah'ın varlığına ve birliğine, Muhammed Mustafa (s.a.s.)'in peygamberliğine inananların bayramıdır. Bugün, iman kardeşliğinin tekbirler, tebrikler ve tebessümlerle hayat bulduğu zamandır. Bu kardeşliğe ne kadar da muhtacız! İnşaallah mübarek Kurban Bayramını, kardeşliğimizin tesisine vesile kılacağız. Bugün burada aynı safta yan yana durduk; Allah'ın huzuruna aynı şuur ve duygularla, aynı coşkuyla vardık. Samimiyetle ellerimizi Rabbimize, gönül kapılarımızı da birbirimize açtık.

---

* 24.09.2015 tarihli hutbedir.

1 Kevser, 108/1-3.

2 Buhârî, Îdeyn, 3.

Aziz Kardeşlerim!

Bugün, bizleri Rabbimize yaklaştıran, birbirimize kaynaştıran, insanlığı tevhitte buluşturan muazzam bir ibadet olan kurban günüdür. Bugün, kurbanlarımızla Hz. İbrahim'in sadakatini, Hz. İsmail'in teslimiyetini örnek aldığımızı bir kez daha ikrar edeceğimiz gündür. Bugün, asıl sahip olduğumuzun, Allah rızası için verdiğimiz; asıl rahatımızın, rahata erdirmemiz; asıl huzurumuzun, huzurlu kılmamız olduğunu bir kez daha bizlere hatırlatan gündür. Bugün, varlık vesilemiz olan anne babalarımıza hürmet ve merhametimizi, varımızı yoğumuzu paylaştığımız eşlerimize ülfet ve muhabbetimizi, ciğerparelerimiz evlatlarımıza ilgi ve şefkatimizi zirveye çıkaracağımız gündür. Bugün, kardeşlerimize, komşularımıza, akrabalarımıza kurban etinden öte sıcak bir gönül, mütebessim bir yüz, tatlı bir söz ikram edeceğimiz gündür.

Bugün, dünyanın türlü hengâmesi içerisinde yorulan, paslanan zihin ve gönüllerimizin bayram sevinciyle parlayacağı gündür. Bugün, yanımızda saf tutan kardeşlerimizle, gözlerimizin içine bakarak, ellerimizi tutarak, sımsıkı kucaklaşarak tebrikleşeceğimiz; huzur ve dirliğimizi, mutluluk ve birliğimizi pekiştireceğimiz gündür.

Kardeşlerim!

Bayramlar, Allah'ın biz müminlere lütfettiği birer armağandır; her türlü günahtan, kötülüğün kaynağı olan vasıflardan arınmak, eksikliklerimizi gidermek için bizlere sunulan fırsatlardır. Bayramlar, mazlumun, fakirin, yetimin, kimsesiz ve muhtaçların yanında olma zamanıdır. Müminlerin, dua ve yakarışlarını hep beraber Rahman'a arz edişlerinin, sevinçlerini paylaşmalarının, aynı iklimi teneffüs etmelerinin, yardımlaşma ve dayanışmanın vaktidir. Renk, ırk, dil, coğrafya farklılığı gözetmeksizin eşitlenmenin, kendini bilmenin, kardeşimizin farkında olmanın, hassasiyetin, hiç bir canı incitmemenin, geleceğe dair ümitleri tazelemenin adıdır bayramlar. Bayramlar, tekbirlerimiz, tehlillerimiz, tesbihlerimiz, telbiyelerimiz ve dualarımızla bize tevhid şuuru aşılayan, benliğimizi yenileyen, ruhumuzu dirilten, nefsimizi arındıran ve imanımızı coşturan kutlu günlerdir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Bu bayram, müminlerin bir kısmının, bütün ümmeti temsilen Allah'ın evi Kâbe'de, mahşeri andıran Arafat'ta, kötülüklerin bırakıldığı Mina'da misaklarını yenilediklerı ve bu coşkuyla Medine'de Resûlullah (s.a.s.)'i ziyaret ettikleri, o kutsal toprakların huzurunu ülkelerine ve ülkemize taşıdıkları günlerdir. Şu kadar var ki; İslam dünyası, son birkaç yüzyılı hep çile, sıkıntı ve kargaşa içinde geçirdi. Birçok İslam ülkesinde şiddet, terör ve iç savaşın ardı arkası kesilmiyor. Bayramın tadını ve heyecanını hissedemeyen nice anneler, evlatları için gözyaşı döküyor. Bayramda ailesine kavuşamayan nice babalar, savaşın

ortasında bayramın huzurunu özlüyor. Nice masum yavru, bayrama hüzün ve yıkılmış hayallerle giriyor.

Bu hazin manzara karşısında bizler, dualarımıza kardeşlerimizi de dâhil ederek içtenlikle Rabbimize yalvarıyor ve diyoruz ki;

Rabbimiz! İslam beldelerini her türlü felâket, istila, işgal ve mağduriyetten kurtar ve koru! Ya Rabbi! Yürekleri yanmış, huzurları çalınmış, yarınları ellerinden alınmış müminlere aydınlık günler ve gelecekler göster! Müminlere güç, irade, feraset, basiret, birlik, dirlik ihsan eyle Allah'ım! Güzel yurdumuzu ve bizleri karanlıklara sürüklemek, fitne ateşiyle bizi tutuşturmak isteyenlere fırsat verme; onlara karşı yekvücut olmayı milletçe hepimize nasip eyle Allah'ım! Ya Rabbi! Dinimiz, vatanımız, şanlı bayrağımız, milletimiz ve bütün mukaddesatımız için canlarını feda eden aziz şehitlerimize merhametinle muamele eyle! Bizleri şehitlerin uğrunda can verdikleri değerlerimizden ayırma; bu bayramı birlik, beraberlik ve kardeşliğimizin pekişmesine vesile eyle Allah'ım!